

CONSTANTIN
GEORGESCU

SIMONA
GEORGESCU

THEODOR
GEORGESCU

DICȚIONAR GREC-ROMÂN

VOLUMUL III • Δ

DGGR

NEMIRA

Nota editurii:

Având în vedere complexitatea demersului asumat și răspunzând dorinței autorilor, editura a decis să publice prezentul dicționar în mai multe volume. Ordinea apariției lor nu este strict alfabetică, ci corespunde definitivării materialului lexical analizat.

Volume DGR deja publicate:

Volumul I • A, Nemira, 2015

Volumul II • B – Γ, Nemira, 2012

Volumul V • Z – Η – Θ – Ι, Nemira, 2013

CONSTANTIN GEORGESCU este lector de limbi clasice la Departamentul de Teologie Biblică, Istorică și Filologie din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, doctor în Filologie al Universității din București. Cel mai recent volum publicat este *Manual de greacă biblică* (Editura Nemira, București, 2011).

SIMONA GEORGESCU este lector de lingvistică romanică la Departamentul de Lingvistică Romanică, Limbi și Literaturi Iberoromance și Italiană din cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, doctor în filologie al aceleiași universități. Cel mai recent volum publicat este *Denumiri ale „copilului” în latină și în limbile romanice* (București, 2011).

THEODOR GEORGESCU este lector de limbi clasice la Departamentul de Filologie Clasică și Neogrecă din cadrul Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, doctor în filologie al aceleiași universități. Cel mai recent volum publicat este *Poezia elenistică. Theocrit. Idile* (București, 2010).

CONSTANTIN
GEORGESCU

SIMONA
GEORGESCU

THEODOR
GEORGESCU

DICȚIONAR GREC-ROMÂN
VOLUMUL III • Δ

DGR

NEMIRA

Coperta: Cristian FLORESCU

Referenți științifici:

prof. dr. Mariana Băluță-Skultéty

prof. dr. Florica Bechet

prof. dr. Ioana Costa

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GEORGESCU, CONSTANTIN

Dictionar grec-român (DGR) / Constantin Georgescu, Simona
Georgescu, Theodor Georgescu. - București: Nemira Publishing House,
2012-

12 vol

ISBN 978-606-579-437-5

Vol. 3. - 2017. - ISBN 978-606-758-931-3

I. Georgescu, Simona

II. Georgescu, Theodor

81

Constantin Georgescu, Simona Georgescu, Theodor Georgescu
DICȚIONAR GREC-ROMÂN (DGR), VOL. 3

© Nemira, 2017

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-758-931-3

CUVÂNT ÎNAINTE

Prezentul volum din *Dicționarul Grec-Român* (litera δέλτα) continuă viziunea celorlalte trei fascicule apărute anterior (vol. I, al II-lea și al V-lea). Principalele dificultăți au constat în găsirea contextelor și echivalentelor lexicale cele mai potrivite pentru numeroasele leme construite cu prefixele δι-, δια- și δυσ-.

În continuarea modelului deja asumat, pe care ne propunem să îl perfecționăm neîntrerupt, am ales să introducem un număr sporit de forme verbale dificile, cu o analiză morfologică minimală și cu trimitere la cuvântul-titlu, pentru a ușura identificarea și traducerea lor. Multe dintre aceste forme aparțin poeziei epice sau sunt rezultatul unor reduplicări nu întotdeauna ușor de analizat. Astfel, utilizatorii dicționarului vor putea economisi mult din timpul consacrat până acum găsirii cuvântului de bază.

Acest volum îmbogățește de asemenea lista abrevierilor în contextul unei analize mai detaliate a etimologiilor în raport cu volumele deja apărute. S-a acordat astfel un spațiu mai mare comparațiilor cu alți termeni din limbile indo-europene.

Mulțumim tuturor celor care ne-au fost alături în dezvoltarea acestui proiect. Observațiile și sugestiile lor au fost integrate în baza de date a dicționarului. Apariția în volume oferă, printre altele, avantajul de a putea îmbunătăți dicționarul din mers, pe măsura ce acesta este folosit de cei interesați și observațiile lor ajung la autori. Suntem de asemenea recunoscători sprijinului constant venit din partea referenților științifici, prof. dr. Mariana Băluță-Skultéty, prof. dr. Florica Bechet și prof. dr. Ioana Costa.

Autorii,
ianuarie 2017

LISTĂ DE AUTORI ȘI OPERE

Aesch. = Aeschylus Tragicus, Αἰσχύλος, sec. VI/V î.Hr.

Ed. G. Murray, *Aeschyli tragoediae*, Oxford: Clarendon Press, 1955; D.L. Page, *Aeschyli Septem Quae Supersunt Tragoedias*, Oxford: Clarendon Press, 1972.

Ag. = Agamemnon / Αγαμέμνων

Ch. = Choephoroe / χοηφόροι

Eu. = Eumenides / Εὐμενίδες

Supp. = Supplices / ἰκέτιδες

Pr. = Prometheus vincetus / Προμηθεὺς δεσμώτης

Pers. = Persae / Πέρσαι

Th. = Septem contra Thebas / ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας

Fr. = Fragmenta, ed. H.J. Mette, *Die Fragmente der Tragödien des Aischylos*, Berlin: Akademie Verlag, 1959; S. Radt, *Tragicorum Graecorum fragmenta*, vol. 3. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1985.

Eleg. = Elegiaca (Fragmentum), ed. M.L. West, *Iambi et elegi Graeci*, vol. 2. Oxford: Clarendon Press, 1972.

Epigr. = Epigrammata, ed. H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.

Aesop. = Aesopus Fabularum Scriptor, Αἴσωπος

Fabulae. (1. Fabulae, 2. Fabulae tabulis ceratis Assendelftianis servatae; 3. Fabulae Dosithei; 4. Fabulae Libanii; 5. Fabulae Aphthonii rhetoris; 6. Fabulae Themistii rhetoris; 7. Fabulae Theophylacti Simocattae scholastici; 8. Fabulae Syntipae philosophi; 9. Fabulae rhetoris anonymi Brancatiani; 10. Fabula Nicephori; 11. Fabulae (P. Ryl. 493); 12. Fabulae ap. Dionem Chrysostomum), ed. A. Hausrath & H. Hunger, *Corpus fabularum Aesopicarum*, Leipzig: Teubner, 1959-70; citarea se face după numărul corpusului și numărul fabulei (e.g. Aesop. 1.12).

Epigr. = Epigramma, ed. H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.

Fab.dod. = Fabulae (dodecasyllabi), ed. E. Chambry, *Aesopi fabulae*, Paris: Les Belles Lettres, 1925-1926.

Paroem. = Paroemiae, ed. E.L. von Leutsch, *Corpus paroemiographorum Graecorum*, vol. 2. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1851 (repr. Hildesheim: Olms, 1958).

Prov. = Proverbia, ed. B.E. Perry, *Aesopica*, vol. 1. Urbana: University of Illinois Press, 1952.

Sent. = Sententiae, ed. *idem*

App. = Appianus Historicus, Ἀππιανός, sec. II d.Hr.

Ed. E. Gabba, A.G. Roos, & P. Viereck, *Appiani historia Romana*, vol. 1. Leipzig: Teubner, 1939 (repr. 1962). Pentru *Bella Civilia* ed. H. White, *Appian's Roman history*, vol. 3-4. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1913 (repr. 3:1964; 4:1961).

Bas. = Basilica (Regia - Fragmenta) / ἐκ τῆς βασιλικῆς

BC = Bella Civilia (Bellum civile) / ἐμφυλίων α-ε

Ep. = Appiani epistula ad Frontonem

Fr. = Fragmenta historiae Romanae

Gall. = Gallica (Celtica - Fragmenta) / ἐκ τῆς Κελτικῆς

Hann. = Hannibalica (Annibaica) / Ἀννιβαϊκῆ

Hisp. = Hispanica (Iberica) / Ἰβηρικῆ

Ill. = Illyrica / Ἰλλυρικῆ

Ital. = Italica (Fragmenta) / ἐκ τῆς Ἰταλικῆς
Mac. = Macedonica (Fragmenta) / ἐκ τῆς Μακεδονικῆς
Mith. = Mithridatica / Μιθριδάτειος
Num. = Numidica (Fragmenta)
Praef. = Praefatio (Prooemium) / προοίμιον
Pun. = Punica (Libyca) / Λιβυκὴ (Καρχηδονικὴ καὶ ἐκ τῆς Νομαδικῆς)
Sam. = Samnitica (Fragmenta) / ἐκ τῆς Σαυνιτικῆς
Sic. = Sicula (Sicelica) (Fragmenta) / ἐκ τῆς Σικελικῆς καὶ νησιωτικῆς
Syr. = Syriaca / ἐκ τῆς Συριακῆς

Ar. = Aristophanes Comicus, Ἀριστοφάνης, sec. V-IV ἰ.Ηρ.

Ed. V. Coulon & M. van Daele, *Aristophane*, vol. 1-5. Paris: Les Belles Lettres, 1923-82 (repr. 1967);
 N.G. Wilson, *Aristophanis Fabulae*. Oxford: Oxford University Press, 2007.

Ach. = Acharnenses / Ἀχαρνῆς (ed. V. Coulon & M. van Daele)
Eq. = Equites / ἰππῆς (ed. V. Coulon & M. van Daele)
Nu. = Nubes / νεφέλαι (ed. K.J. Dover, *Aristophanes. Clouds*. Oxford: Clarendon Press, 1968)
V. = Vespaie / σφήκες (ed. D.M. MacDowell, *Aristophanes. Wasps*. Oxford: Clarendon Press, 1971)
Pax / εἰρήνη (ed. V. Coulon & M. van Daele)
Av. = Aves / ὄρνιθες (ed. V. Coulon & M. van Daele)
Lys. = Lysistrata / Λυσιστράτη (ed. V. Coulon & M. van Daele)
Th. = Thesmophoriazusae / θεσμοφοριάζουσαι (ed. V. Coulon & M. van Daele)
Ra. = Ranae / βάτραχοι (ed. V. Coulon & M. van Daele)
Ec. = Ecclesiazusae / ἐκκλησιάζουσαι (ed. R.G. Ussher, *Aristophanes. Ecclesiazusae*. Oxford: Clarendon Press, 1973)
Pl. = Plutus / Πλούτος (ed. V. Coulon & M. van Daele)

Fr. = Fragmenta, ed. J.M. Edmonds, *The fragments of Attic comedy*, vol. 1. Leiden: Brill, 1957; T. Kock, *Comicorum Atticorum fragmenta*, vol. 1. Leipzig: Teubner, 1880; A. Meineke, *Fragmenta comicorum Graecorum*, vol. 2.2. Berlin: Reimer, 1840 (repr. De Gruyter, 1970); J. Demianczuk, *Supplementum comicum*. Krakau: Nakladem Akademii, 1912 (repr. Hildesheim: Olms, 1967); C. Austin, *Comicorum Graecorum fragmenta in papyris reperta*. Berlin: De Gruyter, 1973; T. Kock, *Comicorum Atticorum fragmenta*, vol. 3. Leipzig: Teubner, 1888; A. Meineke, *Fragmenta comicorum Graecorum*, vol. 5.1. Berlin: Reimer, 1857 (repr. De Gruyter, 1970).

A.Rh. = Apollonius Rhodius Epicus, Ἀπολλώνιος Ῥόδιος, sec. III ἰ.Ηρ.

Argonautica / Ἀργοναυτικά, ed. H. Fraenkel, *Apollonii Rhodii Argonautica*. Oxford: Clarendon Press, 1961 (repr. 1970).

Fr. = Fragmenta, ed. J.U. Powell, *Collectanea Alexandrina*. Oxford: Clarendon Press, 1925 (repr. 1970).

Epigr. = Epigramma, ed. H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.

Arr. = Arrianus Historicus, Ἀρριανός, sec. II d.Ηρ.

Ed. A.G. Roos & G. Wirth, *Flavii Arriani quae exstant omnia*, vol. 1-2. Leipzig: Teubner, 1967-8.

Alan. = Acies contra Alanos / κατ' Ἀλανῶν ἐκταξίς
An. = Alexandri anabasis / ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου
Bith. = Bithynicorum fragmenta
Cyn. = Cynegeticus / κυνηγετικός
Ep.Gell. = Epistula ad Lucium Gellium
Fr.Alan. = Fragmentum ex Historia Alanica
Fr.Hist.inc. = Fragmenta incerta
Fr. = Fragmenta Historica, ed. F. Jacoby, *Die Fragmente der griechischen Historiker (FGH)* #156. Leiden: Brill, 1923-1958 (repr. 1954-1969).

Ind. = Historia Indica / Ἰνδική
Parth. = Parthorum fragmenta
Peripl.M.Eux. = Periplus maris Euxini / περίπλους πόντου Εὐξείνου
Phys. = Fragmenta de rebus physicis
PostAlex. = Post Alexandrum (Historia successorum Alexandri)
Tact. = Tactica / τέχνη τακτική

Arstt. = Aristoteles Philosophus, Ἀριστοτέλης, sec. IV ἰ. Hr.

APr.Po. = Analytica priora et posteriora / ἀναλυτικά πρότερα καὶ ὕστερα
 ed. W.D. Ross, *Aristotelis analytica priora et posteriora*. Oxford: Clarendon Press, 1964 (repr. 1968) (24a10-31b38, 71a1-100b17).

Ath. = Ἀθηναίων Πολιτεία
 ed. H. Oppermann, *Aristotelis Ἀθηναίων Πολιτεία*. Leipzig: Teubner, 1928 (repr. Stuttgart, 1968).

Aud. = De audibilibus
 ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2, ed.2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960) (800a1-804b39).

Cael. = De caelo / Περί οὐρανοῦ
 ed. P. Moraux, *Aristote. Du ciel*. Paris: Les Belles Lettres, 1965 (268a1-313b22).

Cat. = Categoriae / Κατηγορίαι
 ed. L. Minio-Paluello, *Aristotelis categoriae et liber de interpretatione*. Oxford: Clarendon Press, 1949 (repr. 1966) (1a1-15b32).

Col. = De coloribus / Περί χρωμάτων
 ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960) (791a1-799b20).

deAn. = De anima / Περί ψυχῆς
 ed. W.D. Ross, *Aristotle. De anima*. Oxford: Clarendon Press, 1961 (repr. 1967) (402a1-435b25).

Div. = Divisiones Aristoteleae
 ed. H. Mutschmann, *Divisiones quae vulgo dicuntur Aristoteleae*. Leipzig: Teubner, 1906.

Div.Somn. = De divinatione per somnum / Περί τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς
 ed. W.D. Ross, *Aristotle. Parva naturalia*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1970) (462b12-464b18a).

EE = Ethica Eudemia / Ἠθικά Εὐδήμεια
 ed. F. Susemihl, *Aristotelis ethica Eudemia*. Leipzig: Teubner, 1884 (repr. Amsterdam: Hakkert, 1967): (1214a1-1249b25).

EN = Ethica Nicomachea / Ἠθικά Νικομάχεια
 ed. I. Bywater, *Aristotelis ethica Nicomachea*. Oxford: Clarendon Press, 1894 (repr. 1962) (1094a1-1181b23).

Ep. = Epistulae
 ed. R. Hercher, *Epistolographi Graeci*. Paris: Didot, 1873 (repr. Amsterdam: Hakkert, 1965).

Fr. = Fragmenta
 ed. V. Rose, *Aristotelis qui ferebantur librorum fragmenta*. Leipzig: Teubner, 1886 (repr. Stuttgart,

1967); F. Jacoby, *Die Fragmente der griechischen Historiker (FGrH)* #646. Leiden: Brill, 1923-1958 (repr. 1954-1969).

Fr.Lyr. = Fragmenta lyrica

ed. M.L. West, *Iambi et elegi Graeci*, vol. 2. Oxford: Clarendon Press, 1972.

Fr.640 = Peplus (Fr. 640)

ed. D.L. Page, *Poetae melici Graeci*. Oxford: Clarendon Press, 1962 (repr. 1967).

GA = De generatione animalium / Περὶ ζῴων γενέσεως

ed. H.J. Drossaart Lulofs, *Aristotelis de generatione animalium*. Oxford: Clarendon Press, 1965 (repr. 1972) (715a1-789b20).

GC = De generatione et corruptione / Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς

ed. C. Mugler, *Aristote. De la génération et de la corruption*. Paris: Les Belles Lettres, 1966 (314a1-338b19).

HA = Historia animalium / Περὶ τὰ ζῶα ἱστορίαι

ed. P. Louis, *Aristote. Histoire des animaux*, vol. 1-3. Paris: Les Belles Lettres, 1:1964 (486a5-538b23); 2:1968 (538b28-588a12); 3:1969 (588a16-633b8, 633b12-638b36).

IA = De inessu animalium / Περὶ πορείας ζῴων

ed. W. Jaeger, *Aristotelis de animalium motione et de animalium inessu. Ps.-Aristotelis de spiritu libellus*. Leipzig: Teubner, 1913 (704a4-714b23).

Insomn. = De insomniis / Περὶ ἐνουπνίων

ed. W.D. Ross, *Aristotle. Parva naturalia*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1970) (458a33-462b11).

Int. = De interpretatione / Περὶ ἑρμηνείας

ed. L. Minio-Paluello, *Aristotelis categoriae et liber de interpretatione*. Oxford: Clarendon Press, 1949 (repr. 1966) (16a1-24b9).

Iuv. = De iuventute et senectute + De vita et morte / Περὶ νεότητος καὶ γήρωσ, ζωῆς καὶ θανάτου

ed. W.D. Ross, *Aristotle. Parva naturalia*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1970) (467b10-470b5).

LI = De lineis insecabilibus / Περὶ ἀτόμων γραμμῶν

ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960) (968a1-972b33).

Long. = De longitudine et brevitae vitae / Περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος

ed. W.D. Ross, *Aristotle. Parva naturalia*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1970) (464b19-467b9).

MA = De motu animalium / Περὶ ζῴων κινήσεως

ed. W. Jaeger, *Aristotelis de animalium motione et de animalium inessu. Ps.-Aristotelis de spiritu libellus*. Leipzig: Teubner, 1913 (698a1-704b2).

MM = Magna moralia

ed. F. Susemihl, *Aristotle* (ed. G.C. Armstrong), vol. 18. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1935 (repr. 1969) (1181a23-1213b30).

Mech. = Mechanica / Μηχανικά

ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960) (847a11-858b31).

Mem. = De memoria et reminiscencia / Περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως
Ed. W.D. Ross, *Aristotle. Parva naturalia*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1970) (449b4-453b11).

Metaph. = Metaphysica / Μεταφυσικά
ed. W.D. Ross, *Aristotle's metaphysics*, 2 vol. Oxford: Clarendon Press, 1924 (repr. 1970) (1:980a21-1028a6; 2:1028a10-1093b29).

Mete. = Meteorologica / Μετεωρολογικά
ed. F.H. Fobes, *Aristotelis meteorologicorum libri quattuor*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1919 (repr. Hildesheim: Olms, 1967) (338a20-390b22).

Mir. = Mirabilium auscultationes (Mirabilia) / Περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων
ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960) (830a5-847b10).

Mu. = De mundo / Περὶ κόσμου
W.L. Lorimer, *Aristotelis qui fertur libellus de mundo*. Paris: Les Belles Lettres, 1933 (391a1-401b29).

Oec. = Oeconomica / Οικονομικά
ed. A. Wartelle & B.A. van Groningen, *Aristote. Économique*. Paris: Les Belles Lettres, 1968 (1343a1-1353b27).

PA = De partibus animalium / Περὶ ζῴων μορίων
ed. P. Louis, *Aristote. Les parties des animaux*. Paris: Les Belles Lettres, 1956 (639a1-697b30).

Ph. = Physica / Φυσικὴ ἀκρόασις
Ed. W.D. Ross, *Aristotelis physica*. Oxford: Clarendon Press, 1950 (repr. 1966) (184a10-267b26).

Phgn. = Physiognomonica / Φυσιογνωμονικά
ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960) (805a1-814b8).

Po. = Poetica / Περὶ ποιητικῆς
Ed. R. Kassel, *Aristotelis de arte poetica liber*. Oxford: Clarendon Press, 1965 (repr. 1968) (1447a8-1462b19).

Pol. = Politica / Πολιτικά
ed. W.D. Ross, *Aristotelis politica*. Oxford: Clarendon Press, 1957 (repr. 1964) (1252a1-1342b34).

Pr. = Problemata / Προβλήματα
ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960) (859a1-967b27).

Protr.fr. = Protrepticus (Fragmenta)
ed. I. Düring, *Aristotle's protrepticus*. Stockholm: Almqvist & Wiksell, 1961.

Resp. = De respiratione / Περὶ ἀναπνοῆς
ed. W.D. Ross, *Aristotle. Parva naturalia*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1970) (470b6-480b30).

Rh. = Rhetorica / Ῥητορική τέχνη

ed. W.D. Ross, *Aristotelis ars rhetorica*. Oxford: Clarendon Press, 1959 (repr. 1964) (1354a1-1420a8).

SE = Sophistici Elenchi / Σοφιστικοὶ ἔλεγχοι

ed. W.D. Ross, *Aristotelis topica et sophistici elenchi*. Oxford: Clarendon Press, 1958 (repr. 1970) (164a20-184b8).

Sens. = De sensu et sensibilibus / Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν

ed. W.D. Ross, *Aristotle. Parva naturalia*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1970) (436a1-480b30).

Sonn. Vig. = De somno et vigilia / Περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως

ed. W.D. Ross, *Aristotle. Parva naturalia*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1970) (453b11-458a32).

Spir. = De spiritu / Περὶ πνεύματος

ed. W. Jaeger, *Aristotelis de animalium motione et de animalium incessu. Ps.-Aristotelis de spiritu libellus*. Leipzig: Teubner, 1913; (481a1-486b4).

Top. = Topica / Τοπικά

ed. W.D. Ross, *Aristotelis topica et sophistici elenchi*. Oxford: Clarendon Press, 1958 (repr. 1970); (100a18-164b19).

VV = De virtutibus et vitiis / Περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν

ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960); (1249a26-1251b37).

Vent. = De ventorum situ et nominibus (de ventis) / Ἀνέμων θέσεις καὶ προσηγορία

ed. I. Bekker, *Aristotelis opera*, vol. 2. Berlin: Reimer, 1831 (repr. De Gruyter, 1960); (973a1-973b25).

Xen. = De Xenophane, de Zenone, de Gorgia / Περὶ Μελίσσου Ξενοφάνους Γοργίου

ed. H. Diels, „Aristotelis qui fertur de Melisso Xenophane Gorgia libellus”. *Abhandlungen der königlichen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Philosoph.-hist. Kl.*, Berlin: Reimer, 1900.

Call. = Callimachus Epicus, Καλλίμαχος, sec. IV-III ἰ.Ηρ.

Ed. R. Pfeiffer, *Callimachus*, vol. 1-2. Oxford: Clarendon Press, 1949-53.

Aet.fr. = Aetia (Fragmenta) / Αἴτια

Ap. = Hymnus in Apollinem (hymn. 2) / εἰς Ἀπόλλωνα

Car. = Carmina epica et elegiaca minora

Cer. = Hymnus in Cererem (hymn. 6) / εἰς Δήμητρα

Del. = Hymnus in Delum (hymn. 4) / εἰς Δῆλον

Dian. = Hymnus in Dianam (hymn. 3) / εἰς Ἄρτεμιν

Epigr. = Epigrammata, ed. R. Pfeiffer, *v. supra*. (citata e.g. Call. *Epigr.* 1.9) + H. Beckby, *Anthologia*

Graeca (AG), ed. 2., Munich: Heimeran, 1965-1968 (citata e.g. Call. *Epigr.* 7.89.9)

Fr. = Fragmenta (+ Fragmenta grammatica, Fragmenta incertae sedis, Fragmenta incerti auctoris - fort. auctore Callimacho)

Hec.fr. = Hecale (Fragmenta) / Ἑκάλη

Iamb.fr. = Iambi (Fragmenta) / Ἶαμβοὶ

Iov. = Hymnus in Iovem (hymn. 1) / εἰς Δία

Lav.Pall. = In lavacrum Palladis (hymn. 5) / εἰς λουτρα τῆς Παλλάδος

Lyr.fr. = Lyrica (Fragmenta) / Μέλῃ

SHell. = Supplementum Hellenisticum, ed. H. Lloyd-Jones & P. Parsons, *Supplementum Hellenisticum*. Berlin: De Gruyter, 1983.

Dem. = Demosthenes Orator, Δημοσθένης, sec. IV î.Hr. (384-322)

Ed. S.H. Butcher & W. Rennie, *Demosthenis orationes*, vol. 1-3. Oxford: Clarendon Press, 1903-31 (repr. 1966-67). Discursurile sunt citate după număr, conform listei de mai jos, și paragraf.

1. Olynthiaca 1 / Ὀλυνθιακὸς α'
2. Olynthiaca 2 / Ὀλυνθιακὸς β'
3. Olynthiaca 3 / Ὀλυνθιακὸς γ'
4. Philippiaca 1 / κατὰ Φιλίππου α'
5. De pace / περὶ τῆς εἰρήνης
6. Philippiaca 2 / κατὰ Φιλίππου β'
7. De Halonneso / περὶ Ἀλοννήσου
8. De Chersoneso / περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ
9. Philippiaca 3 / κατὰ Φιλίππου γ'
10. Philippiaca 4 [Sp.] / κατὰ Φιλίππου δ'
11. In epistulam Philippi [Sp.] / πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίππου
12. [Philippi] epistula / Φιλίππου ἐπιστολή
13. Περί συντάξεως [Sp.]
14. Περί τῶν συμμοριῶν
15. De Rhodiorum libertate / ὑπὲρ τῆς Ῥοδίων ἐλευθερίας
16. Pro Megalopolitanis / ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν
17. Περί τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν [Sp.]
18. De corona / περὶ τοῦ στεφάνου
19. De falsa legatione / περὶ τῆς παραπρεσβείας
20. Adversus Leptinem / περὶ τῆς ἀτελείας πρὸς Λεπτίνην
21. In Midiam / κατὰ Μειδίου περὶ τοῦ κονδύλου
22. Adversus Androtionem / κατ' Ἀνδροτίωνος παρανόμων
23. In Aristocratem / κατ' Ἀριστοκράτους
24. In Timocratem / κατὰ Τιμοκράτους
25. In Aristogitonem 1 / κατ' Ἀριστογείτονος α'
26. In Aristogitonem 2 / κατ' Ἀριστογείτονος β'
27. In Arophobum 1 / κατ' Ἀφόβου ἐπιτροπῆς
28. In Arophobum 2 / κατ' Ἀφόβου β'
29. Contra Arophobum 3 / πρὸς Ἄφοβον ὑπὲρ Φάνου ψευδομαρτυριῶν
30. Contra Onetorem 1 / πρὸς Ὀνήτορα ἐξούλης α'
31. Contra Onetorem 2 / πρὸς Ὀνήτορα ἐξούλης β'
32. Contra Zenothemin / πρὸς Ζηνόθεμιν παραγραφὴ
33. Contra Apatourium [Sp.] / πρὸς Ἀπατούριον παραγραφὴ
34. Contra Phormionem / πρὸς Φορμίωνα περὶ δανείου
35. Contra Lacritum [Sp.] / πρὸς τὴν Λακρίτου παραγραφὴν
36. Pro Phormione / παραγραφὴ ὑπὲρ Φορμίωνος
37. Contra Pantaenetum / παραγραφὴ πρὸς Πανταίνετον
38. Contra Nausimachum et Xenoreitheia / παραγραφὴ πρὸς Ναυσίμαχον καὶ Ξενοπειθην
39. Contra Boeotum 1 / πρὸς Βοιωτὸν περὶ τοῦ ὀνόματος
40. Contra Boeotum 2 [Sp.] / πρὸς Βοιωτὸν περὶ προικὸς μητρῶας
41. Contra Spudiam / πρὸς Σπυδιαν ὑπὲρ προικὸς
42. Contra Phaenippum [Sp.] / πρὸς Φαίνιππον περὶ ἀντιδόσεως
43. Contra Macartatum [Sp.] / πρὸς Μακάρτατον περὶ Ἄγνιου κλήρου
44. Contra Leocharem [Sp.] / πρὸς Λεωχάρην περὶ τοῦ κλήρου
45. In Stephanum 1 / κατὰ Στεφάνου ψευδομαρτυριῶν α'
46. In Stephanum 2 / κατὰ Στεφάνου ψευδομαρτυριῶν β'
47. In Evergum et Mnesibulum [Sp.] / κατὰ Εὐέργου καὶ Μνησιβούλου ψευδομαρτυριῶν

48. In Olympiodorum [Sp.] / κατ' Ὀλυμπιοδώρου βλάβης
 49. Contra Timotheum [Sp.] / πρὸς Τιμόθεον ὑπὲρ χρέως
 50. Contra Polyclem [Sp.] / πρὸς Πολυκλέα περὶ τοῦ ἐπιτηρηραρχήματος
 51. De corona trierarchiae / περὶ τοῦ στεφάνου τῆς τριηραρχίας
 52. Contra Callippum [Sp.] / πρὸς Κάλλιππον
 53. Contra Nicostratum / πρὸς Νικόστρατον περὶ ἀνδραπόδων ἀπογραφῆς
 54. In Cononem / κατὰ Κόνωνος αἰκίας
 55. Contra Calliclem / πρὸς Καλλικλέα περὶ χωρίου
 56. In Dionysodorum [Sp.] / κατὰ Διονυσοδώρου βλάβης
 57. Contra Eubulidem / ἔφεσις πρὸς Εὐβουλίδην
 58. In Theocrinem [Sp.] / ἔνδειξις κατὰ Θεοκρίνου
 59. In Neaeram [Sp.] / κατὰ Νεαίρας
 60. Eritaphius / ἐπιτάφιος
 61. Eroticus [Sp.] / ἐρωτικός

Ep. = Epistulae

Fr. = Fragmenta, ed. J. Baiter & H. Sauppe, *Oratores Attici*. Zurich: Hoehr, 1850 (repr. Hildesheim: Olms, 1967).

Prooem. = Prooemia (Exordia) / προοίμια

Eur. = Euripides Tragicus, Εὐριπίδης, sec. V i.Hr.

Ed. J. Diggle, *Euripidis fabulae*, vol. 1-3. Oxford: Clarendon Press, 1981-94.

Alc. = Alcestis / Ἄλκηστις, ed. J. Diggle

Alex.fr. = Fragmenta Alexandri, ed. B. Snell, *Euripides Alexandros und andere Strassburger Papyri mit Fragmenten griechischer Dichter* [*Hermes Einzelschriften* 5] (1937).

Andr. = Andromache / Ἀνδρομάχη, ed. J. Diggle

Antiop.fr. = Fragmenta Antiope / Ἀντιόπη, ed. J. Kambitsis, *L'Antiope d'Euripide*. Athens: Hourzamanis, 1972.

Ba. = Bacchae / Βάκχαι, ed. J. Diggle

Cyc. = Cyclops / Κύκλωψ, ed. J. Diggle

El. = Electra / Ἠλέκτρα, ed. J. Diggle

Ep.Alc. = Epinicion in Alcibiadem (Fragmenta), ed. D.L. Page, *Poetae melici Graeci*. Oxford: Clarendon Press, 1962.

Epigr. = Epigrammata, ed. H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.

Fr. = Fragmenta, ed. A. Nauck, *Tragicorum Graecorum fragmenta*. Leipzig: Teubner, 1889 (repr. Hildesheim: Olms, 1964); D.L. Page, *Select papyri*, vol. 3. London: Heinemann, 1941 (repr. 1970); B. Snell, *Tragicorum Graecorum fragmenta. Supplementum*. Hildesheim: Olms, 1964.

Fr.pap. = Fragmenta papyracea, ed. C. Austin, *Nova fragmenta Euripidea in papyris reperta*. Berlin: De Gruyter, 1968.

Hec. = Hecuba / Ἑκάβη, ed. J. Diggle

Hel. = Helena / Ἑλένη, ed. J. Diggle

Heracl. = Heraclidae / Ἡρακλεΐδαι, ed. J. Diggle

HF = Hercules Furens / Ἡρακλῆς, ed. J. Diggle

Hipp. = Hippolytus / Ἴππόλυτος, ed. J. Diggle

Hyps.fr. = Fragmenta Hypsipyles / Ὑψιπύλη, ed. G.W. Bond, *Euripides. Hypsipyle*. Oxford: Clarendon Press, 1963.

IA = Iphigenia Aulidensis / Ἰφιγένεια ἡ ἐν Αὐλίδι, ed. J. Diggle

Ion / Ἴων, ed. J. Diggle

IT = Iphigenia Taurica / Ἰφιγένεια ἡ ἐν Ταύροις, ed. J. Diggle

Med. = Medea / Μήδεια, ed. J. Diggle

Oen.fr. = Fragmenta Oenei / Οἰνεύς, ed. J. von Arnim, *Supplementum Euripideum*. Bonn: Marcus & Weber, 1913.

Or. = Orestes / Ὀρέστης, ed. J. Diggle

Ph. = Phoenissae / Φοίνισσαι, ed. J. Diggle

Phaëth.fr. = Fragmenta Phaëthonis (/Phaëthontis) / Φαέθων, ed. J. Diggle

Phrix.fr. = Fragmenta Phrixei / Φρίξος, ed. J. Rea, *The Oxyrhynchus papyri*, vol. 34. Egypt Exploration Society, London, 1968.

Rh. = Rhesus / Ῥήσος, ed. J. Diggle

Supp. = Supplices / ἰκέτιδες, ed. J. Diggle

Tr. = Troades / Τρωάδες, ed. J. Diggle

Hdt. = Herodotus Historicus, Ἡρόδοτος, sec. V î.Hr.

Ed. Ph.-E. Legrand, *Hérodote. Histoires*, 9 vol. Paris: Les Belles Lettres, 1932-54 (citarea se face după carte și paragraf, e.g. Hdt. 4.25: p. = Prooemium).

Hes. = Hesiodus Epicus, Ἡσίοδος, sec. VI î.Hr.

Th. = Theogonia / Θεογονία, ed. M.L. West, *Hesiod. Theogony*. Oxford: Clarendon Press, 1966.

Op. = Opera et dies / ἔργα καὶ ἡμέραι, ed. F. Solmsen, *Hesiodi opera*. Oxford: Clarendon Press, 1970.

Sc. = Scutum / ἄσπις Ἡρακλέους, ed. *idem*

Fr. = Fragmenta, ed. R. Merkelbach & M.L. West, *Fragmenta Hesiodica*. Oxford: Clarendon Press, 1967; R. Merkelbach & M.L. West, *Hesiodi opera* (ed. F. Solmsen), Oxford: Clarendon Press, 1983.

Fr.astr. = Fragmenta astronomica, ed. H. Diels & W. Kranz, *Die Fragmente der Vorsokratiker*, vol. 1, Berlin: Weidmann, 1951 (repr. 1966).

Fr.ap.M.Tyr. = Fragmentum (ap. Maximum Tyrium), ed. R. Renehan, „A new Hesiodic fragment,” *Classical Philology* 81 (1986): pag. 221.

Hom. = Homerus Epicus, Ὅμηρος, sec. VIII î.Hr.

Il. = Ilias / Ἰλιάς, ed. T.W. Allen, *Homeri Ilias*, vol. 2-3. Oxford: Clarendon Press, 1931.

Od. = Odyssea / Ὀδύσεια, ed. P. von der Mühl, *Homeri Odyssea*. Basel: Helbing & Lichtenhahn, 1962.

Ep. = Epigrammata, ed. H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.

Il. = v. Hom.

Is. = Isaeus Orator, Ἰσαῖος, sec. V-IV î.Hr.

Ed. P. Roussel, *Isée. Discours*, ed.2. Paris: Les Belles Lettres, 1960. (discursurile sunt citate cu două cifre, e.g. Is. 3.2, unde prima cifră este nr. discursului, conform listei de mai jos, iar a doua este nr. paragrafului).

1. De Cleonymo / περὶ τοῦ Κλεωνύμου κλήρου
  2. De Menecele / περὶ τοῦ Μενεκλέους κλήρου
  3. De Pyrrho / περὶ τοῦ Πύρρου κλήρου
  4. De Nicostrato / περὶ τοῦ Νικοστράτου κλήρου
  5. De Dicaeogene / περὶ τοῦ Δικαιογένοῦς κλήρου
  6. De Philoctemone / περὶ τοῦ Φιλοκτήμονος κλήρου
  7. De Apollodoro / περὶ τοῦ Απολλοδώρου κλήρου
  8. De Círone / περὶ τοῦ Κίρωνος κλήρου
  9. De Astyphilo / περὶ τοῦ Ἀστυφίλου κλήρου
  10. De Aristarcho / περὶ τοῦ Ἀριστάρχου κλήρου
  11. De Hagnia / περὶ τοῦ Ἀγνίου κλήρου
  12. Pro Euphiletō / ὑπὲρ Εὐφιλῆτου
- Fr.* = Fragmenta

Ios. = Iosephus Historicus, Ἰώσηπος, sec. I d.Hr.

Ed. B. Niese, *Flavii Iosephi opera*, vol. 1-6. Berlin: Weidmann, 1887- 1895 (repr. 1955).

AI = Antiquitates Iudaicae / Ίουδαϊκὴ ἀρχαιολογία

Ap. = contra Apionem (= De Iudaeorum vetustate) / πρὸς Ἀπίωνα περὶ τῶν Ἰουδαίων ἀρχαιότητος

BI = Bellum Iudaicum / περὶ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου

Vit. = Vita / Ἰωσήπου βίος

Isoc. = **Isocrates Orator, Ἰσοκράτης, sec. V/IV i.Hr.**

Ed. É. Brémond, G. Mathieu, *Isocrate. Discours*, vol. 1-4. Paris: Les Belles Lettres, 1928-62. Discursurile sunt citate după număr, conform listei de mai jos, și paragraf.

1. Ad Démonicum / πρὸς Δημόνικον
2. Ad Nicoclem / πρὸς Νικοκλέα
3. Nicocles / Νικοκλῆς ἢ Κύπριοι
4. Panegyricus / πανηγυρικός
5. Philippus / Φίλιππος
6. Archidamus / Ἀρχίδαμος
7. Areopagiticus / Ἀρεοπαγιτικός
8. De pace / περὶ εἰρήνης
9. Evagoras / Εὐαγόρας
10. Helenae encomium / Ἑλένη
11. Busiris / Βούσιρις
12. Panathenaicus / παναθηναϊκός
13. In sophistas / κατὰ τῶν σοφιστῶν
14. Plataicus / Πλαταϊκός
15. Antidosis / περὶ ἀντιδόσεως
16. De bigis / περὶ τοῦ ζεύγους
17. Trapeziticus / τραπεζιτικός
18. In Callimachum / παραγραφή πρὸς Καλλίμαχον
19. Aegineticus / Αἰγινητικός
20. In Lochitem / κατὰ Λοχίτου
21. In Euthynum / πρὸς Εὐθύνου ἀμάρτυρος

Ep. = Epistulae / Ἐπιστολαί

1. Ad Dionysium / Διονυσίῳ
2. Ad Philippum / Φιλίππῳ
3. Ad Philippum / Φιλίππῳ
4. Ad Antipatrum / Ἀντιπάτρῳ
5. Ad Alexandrum / Ἀλεξάνδρῳ
6. Ad filios Iasonis / τοῖς Ἰάσονος παισίν
7. Ad Timotheum / Τιμοθέῳ
8. Ad reges Mytilenaeos / τοῖς Μυτιληναίων ἀρχουσιν
9. Ad Archidamum / Ἀρχιδάμῳ

Fr. = Fragmenta

Luc. = **Lucianus Sophista, Λουκιανός, sec. II d.Hr.**

Ed. A.M. Harmon & K. Kilburn & M.D. Macleod, *Lucian*, vol. 1-8. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1913-67.

Abd. = Abdicatus / Ἀποκηρυττόμενος

Alex. = Alexander / Ἀλέξανδρος ἢ ψευδόμαντις

Anach. = Anacharsis / Ἀνάχαρσις ἢ περὶ γυμνασίου

Apol. = Apologia / Ἀπολογία

Astr. = De astrologia / Περί τῆς ἀστρολογίης

Bacch. = Bacchus / Διόνυσος

- BisAcc.* = Bis accusatus sive tribunalia / Δις κατηγορούμενος
Cal. = Calumniae non temere credendum / Περί τοῦ μὴ ῥαδίως πιστεῦειν διαβολῇ
Cal. = **Calapulus** / Κατάπλους ἢ τύραννος
Cont. = Charon sive contemplantes / Χάρων ἢ ἐπισκοποῦντες
DDeor. = Dialogi deorum / Θεῶν διάλογοι
DJud. = Dearum iudicium / Θεῶν κρίσις
DMar. = Dialogi marini / Ἐνάλιοι διάλογοι
DMeretr. = Dialogi meretricii / Ἐταιρικοὶ διάλογοι
DMort. = Dialogi mortuorum / Νεκρικοὶ διάλογοι
Demon. = Demonax / Δημόνακτος βίος
Deor.Conc. = Deorum concilium / Θεῶν ἐκκλησία
Dips. = Dipsades / Περί τῶν διψάδων
Dom. = De domo / Περί τοῦ οἴκου
Electr. = Electrum / Περί τοῦ ἠλεκτροῦ ἢ τῶν κύκνων
Eun. = Eunuchus / Εὐνοῦχος
Fug. = Fugitivi / Δραπέται
Gall. = Gallus / Ὀνειρος ἢ ἄλεκτρων
Harm. = Harmonides / Ἀρμονίδης
Herc. = Hercules / Ἡρακλῆς
Herm. = Hermotimus / Ἑρμότιμος ἢ περὶ αἱρέσεων
Herod. = Herodotus / Ἡρόδοτος ἢ Ἀετίων
Hes. = Hesiodus / Διάλογος πρὸς Ἡσιόδον
Hipp. = Hippias / Ἰππίας ἢ βαλανεῖον
Hist.Consc. = Quomodo historia conscribenda sit / Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν
Icar. = Icaromenippus / Ἰκαρομένιππος ἢ ὑπερνέφελος
Im. = Imagines / Εἰκόνες
Ind. = Adversus indoctum et libros multos eminentem / Πρὸς τὸν ἀπαιδέυτον καὶ πολλὰ βιβλία ὠνούμενον
IConf. = Iuppiter Confutatus / Ζεὺς ἐλεγχόμενος
ITr. = Iuppiter tragoedus / Ζεὺς τραγῳδός
Iud.Voc. = Iudicium vocalium (Lis consonantium) / Δίκη συμφώνων
Laps. = Pro lapsu inter salutandum / Ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ προσαγορεύσει πταίσματος
Lex. = Lexiphanes / Λεξιφάνης
Luct. = De luctu / Περί πένθους
Macr. = Macrobbii / Μακρόβιοι
Merc.Cond. = De mercede conductis potentium familiaribus / Περί τῶν ἐπὶ μισθῶ συνόντων
Musc.Enc. = Muscae encomium / Μυίας ἐγκώμιον
Nav. = Navigium / Πλοῖον ἢ εὐχαί
Nec. = Menippus sive necyomantia / Μένιππος ἢ νεκυομαντεία
Ner. = Nero / Νέρων
Nigr. = Nigrinus / Νιγρίνου φιλοσοφία
Par. = De parasito sive artem esse parasiticam / Περί παρασίτου ὅτι τέχνη ἢ παρασιτική
Patr.Enc. = Patriae encomium / Πατρίδος ἐγκώμιον
Peregr. = De morte Peregrini / Περί τῆς Περειγρίνου τελευτῆς
Phal.1,2 = Phalaris 1, 2 / Φάλαρις Α, Β
Philops. = Philopseudes sive incredulus / Φιλοψευδεῖς ἢ ἀπιστῶν
Pisc. = Reviviscentes sive piscator / Ἀναβιοῦντες ἢ ἀλιεῦς
Pr.Im. = Pro imaginibus / Ὑπὲρ τῶν εἰκόνων
Prom. = Prometheus / Προμηθεὺς
Prom.Es = Prometheus es in verbis / Πρὸς τὸν εἰπόντα Προμηθεὺς εἶ ἐν τοῖς λόγοις
Pseudol. = Pseudologista / Ψευδοσοφιστής ἢ σολοικιστής
Rh.Pr. = Rhetorum praeceptor / Ῥητόρων διδάσκαλος
Sacr. = De sacrificiis / Περί θυσιῶν
Salt. = De saltatione / Περί ὀρχήσεως
Sat. = Saturnalia / Τὰ πρὸς Κρόνον

Scyth. = Scytha / Σκύθης ἢ πρόξενος
Sol. = Soloecista / Ψευδολογιστῆς ἢ περὶ τῆς ἀποφράδος
Somm. = Somnium sive vita Luciani / Περί τοῦ ἐνυπνίου ἤτοι βίος Λουκιανοῦ
Symp. = Symposium / Συμπόσιον ἢ Λαίθηα
Syr.D. = De Syria dea / Περί τῆς Συρίας θεοῦ
Tim. = Timon / Τίμων
Tox. = Toxaris vel amicitia / Τόξαρις ἢ φιλία
Trag. = Tragodopodagra (Podagra) / Ποδάγρα
Tyr. = Tyrannicida / Τυραννοκτόνος
VH1,2 = Verae Historiae 1, 2 / Ἀληθῶν διηγημάτων Α, Β
Vit.Auct. = Vitarum auctio / Βίων πρᾶσις
Zeux. = Zeuxis / Ζεῦξις ἢ Ἄντιοχος

Lys. = Lysias Orator, Λυσίας, sec. V-IV î.Hr.

Ed. U. Albin, *Lisia. I discorsi*. Florence: Sansoni, 1955; citat după nr. discursului și paragraf; fragmentele sunt citate după nr. paginii din ediție.

1. De caede Eratosthenis / ὑπὲρ τοῦ Ἐρατοσθένους φόνου ἀπολογία
2. Epitaphius [Sp.] / ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίοις βοηθοῖς
3. Contra Simonem / πρὸς Σίμωνα ἀπολογία
4. περὶ τραύματος ἐκ προνοίας
5. Pro Callia / ὑπὲρ Καλλίου ἱεροσυλίας ἀπολογία
6. In Andocidem [Sp.] / κατ' Ἀνδοκίδου ἀσεβείας
7. Areopagiticus / Ἀρεοπαγῆτικὸς περὶ τοῦ σηκοῦ ἀπολογία
8. κατηγορία πρὸς τοὺς συνουσιαστὰς κακολογιῶν [Sp.]
9. Pro milite [Sp.] / ὑπὲρ τοῦ στρατιώτου
10. In Theomnestum 1 / κατὰ Θεομνήστου α'
11. In Theomnestum 2 [Sp.] / κατὰ Θεομνήστου β'
12. In Eratosthenem / κατὰ Ἐρατοσθένους
13. In Agoratum / κατὰ Ἀγοράτου
14. In Alcibiadem 1 / κατὰ Ἀλκιβιάδου λειποταξίου
15. In Alcibiadem 2 / κατὰ Ἀλκιβιάδου ἀστρατείας
16. Pro Mantitheo / ἐν βουλῇ Μαντιθέφ δοκιμαζομένῳ ἀπολογία
17. πρὸς τὸ δημόσιον περὶ τῶν Ἐράτωνος χρημάτων
18. περὶ τῆς δημεύσεως <τῶν> τοῦ Νικίου ἀδελφοῦ ἐπίλογος
19. ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων, πρὸς τὸ δημόσιον
20. Pro Polystrato [Sp.] / ὑπὲρ Πολυστράτου
21. ἀπολογία δωροδοκίας ἀπαράσημος
22. κατὰ τῶν σιτοπωλῶν
23. In Panceleonem / κατὰ Παγκλέωνος ὅτι οὐκ ἦν Πλαταιεύς
24. ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου
25. [δήμου καταλύσεως] ἀπολογία
26. <περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας>
27. In Epiratem / κατ' Ἐπικράτους καὶ τῶν συμβρεσβευτῶν
28. In Ergoclem / κατ' Ἐργοκλέους ἐπίλογος
29. In Philocratem / κατὰ Φιλοκράτους ἐπίλογος
30. In Nicomachum / κατὰ Νικομάχου γραμματέως
31. In Philonem / κατὰ Φίλωνος δοκιμασία
32. In Diogitonem / κατὰ Διογείτονος
33. Olympiacus / Ὀλυμπιακός
34. περὶ τοῦ μὴ καταλῦσαι τὴν πάτριον πολιτείαν Ἀθηνησι

Fr. = Fragmenta, ed. U. Albin, *Lisia. I discorsi*. Florence: Sansoni, 1955.

Fr.Ep. = Fragmenta epistolarum, ed. T. Thalheim, *Lysiae orationes* (editio maior), ed.2. Leipzig: Teubner, 1913.

LXX = Septuaginta, Vetus Testamentum Graece redditum, Παλαιά Διαθήκη
Ed. A. Rahlfs. *Septuaginta*, Stuttgart: Württemberg Bible Society, 1935 (repr. 1971).

- Abd.* = rom. Abdias / lat. Abdias / gr. Ἀβδίου
Ag. = rom. Aggeu / lat. Aggaeus / gr. Ἀγγαῖος
Am. = rom. Amos / lat. Amos / gr. Ἀμώς
Av. = rom. Avacum (Habacuc TM) / lat. Habacuc / gr. Ἀβακούμ
Bar. = rom. Baruh / lat. Baruch / gr. Βαρούχ
Bel / Bel.Θ = rom. Bel și balaurul (Θ = Theodotionis versio) / lat. Bel et Draco / gr. Βήλ και δράκων
Cânt. = rom. Cântarea Cântărilor / lat. Canticum / gr. Ἄσμα
Dan. / *Dan.Θ* = rom. Daniel (Θ = Theodotionis versio) / lat. Daniel / gr. Δανιήλ
Deut. = rom. Deuteronomul / lat. Deuteronomium / gr. Δευτερονόμιον
Ecl. = rom. Ecleziaștul / lat. Ecclesiastes / gr. Ἐκκλησιαστής
Ep.Ier. = rom. Epistola lui Ieremia / lat. Epistola Ieremiae / gr. Ἐπιστολή Ἱερεμίου
Est. = rom. Ester / lat. Esther / gr. Ἑσθήρ
Ex. = rom. Exodul / lat. Exodus / gr. Ἐξοδος
1Ezr., 2Ezr. (2 Ezdra = Ezra și Nehemia TM) = rom. 1, 2 Ezdra / lat. Esdrae 1, 2 / gr. Ἐσδρας
Gen. = rom. Geneza / lat. Genesis / gr. Γένεσις
Ier. = rom. Ieremia / lat. Ieremias / gr. Ἱερεμίας
Iez. = rom. Iezechiel / lat. Ezechiel / gr. Ἱεζεκιήλ
Iis.Nav. = rom. Iisus (Iosua) Nave / lat. Iosue / gr. Ἰησοῦς
Ioel = rom. Ioel / lat. Ioel / gr. Ἰωήλ
Iona (rom.) / lat. Ionas / gr. Ἰωνᾶς
Iov (rom.) / lat. Iob / gr. Ἰώβ
Is. = rom. Isaia / lat. Isaías / gr. Ἰσαΐας
Iud. = rom. Iudit / lat. Iudith / gr. Ἰουδίθ
Ἰñt. = rom. Înțelepciunea lui Solomon / lat. Sapientia / gr. Σοφία Σαλωμώντος
Jud. / Jud.B = rom. Judecatori (B = Codex Vaticanus) / lat. Iudices / gr. Κριταί
Lev. = rom. Leviticul / lat. Leviticus / gr. Λευϊτικόν
1Mac., 2Mac., 3Mac., 4Mac. = rom. 1, 2, 3, 4 Macabei / lat. Machabeorum 1-4 / gr. Μακκαβαῖοι
Mal. = rom. Malachia / lat. Malachias / gr. Μαλαχίας
Mich. = rom. Michea / lat. Michaeas / gr. Μιχαίας
Na. = rom. Naum / lat. Nahum / gr. Ναούμ
Num. = rom. Numerii / lat. Numeri / gr. Ἀριθμοί
Od. = rom. Odele / lat. Odae / gr. Ὠδαί
Os. = rom. Osea / lat. Osee / gr. Ὠσηέ
1Par., 2Par. = rom. 1, 2 Paraleipomena / lat. Paralimomenon 1, 2 sive Chronicon 1, 2 / gr. Χρονικά (Παραλειπόμενα) 1, 2
Plâng. = rom. Plângerile lui Ieremia / lat. Lamentationes / gr. Θρήνοι
Prov. = rom. Proverbele (Pildele) lui Solomon / lat. Proverbia / gr. Παροιμιαί
Ps. = rom. Psalmii / lat. Psalmi / gr. Ψαλμοί
Ps.Sol. = rom. Psalmii lui Solomon / lat. Psalmi Salomonis / gr. Ψαλμοί Σαλωμώντος
1Rg., 2Rg., 3Rg., 4Rg. = rom. 1, 2, 3, 4 Regi (3, 4 Regi = 1, 2 Regi / Samuel TM) / lat. Regnorum 1-4 / gr. Σαμουήλ 1, 2; 3, 4 = Βασιλέων 1, 2
Ruth (rom.) / lat. Ruth / gr. Ῥούθ
Sir. = rom. Înțelepciunea lui Iisus Sirah / lat. Ecclesiasticus sive Siracides (Sapientia Jesu filii Sirach) / gr. Σοφία Σιράχ (ἐκκλησιαστικός)
Soph. = rom. Sophonia / lat. Sophonias / gr. Σοφονίας
Suz. / Suz.Θ = rom. Suzana (Θ = Theodotionis versio) / lat. Susanna / gr. Σουσαννα
Tob. / Tob.S = rom. Tobit (S = Codex Sinaiticus) / lat. Tobit / gr. Τωβίτ
Zah. = rom. Zaharia / lat. Zacharias / gr. Ζαχαρίας

Men. = Menander Comicus, Μένανδρος, sec. IV-III i.Hr. Ed. F.H. Sandbach, *Menandri reliquiae selectae*. Oxford: Clarendon Press, 1972.*Asp.* = Aspis / ἄσπις*Asp.fr.* = Aspidis fragmenta aliunde nota*Car.* = Carchedonius / καρχεδόνιος*Car.fr.* = Carchedonii fragmenta aliunde nota*Cith.* = Citharista / κιθαριστή*Cith.fr.* = Citharistae fragmenta aliunde nota*Col.* = Colax / κόλαξ*Col.fr.* = Colacis fragmenta aliunde nota*Con.* = Coneazomenae / κωνειαζόμεναι*Con.fr.* = Coneazomenarum fragmentum aliunde notum*DE* = Dis Exapaton / δις ἐξαπατῶν*DEfr.* = Dis exapatontis fragmenta aliunde nota*Dysc.* = Dyscolus / δύσκολος*Epit.* = Epitrepontes / ἐπιτρέποντες*Epit.fr.* = Epitrepontum fragmenta*Georg.* = Georgus / γεωργός*Georg.fr.* = Georgi fragmenta aliunde nota*Her.* = Heros / ἥρωσ*Her.fr.* = Herois fragmenta aliunde nota*Mis.* = Misumenus / μισούμενος*Mis.fr.* = Misumeni fragmenta + Misumeni nova fragmenta, ed. E.G. Turner, "New fragments of the Misoumenos of Menander", *Bulletin of the Institute of Classical Studies* suppl. 17 (1965).*Pc.* = Pericromene / περικειρομένη*Pc.fr.* = Pericromenae fragmenta aliunde nota*Per.* = Perinthia / Περινθία*Per.fr.* = Perinthiae fragmenta aliunde nota*Phasm.* = Phasma / φάσμα*Sam.* = Samia / Σαμία*Sam.fr.* = Samiae fragmenta aliunde nota*Sic.* = Sicyonius / Σικυώνιος*Sic.fr.* = Sicyonii fragmenta aliunde nota*Th.* = Theophorumene / Θεοφορουμένη*Th.fr.* = Theophorumenae fragmenta aliunde nota (+ fragmentum dubium)*Epigr.* = Epigrammata, ed. H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.*Fr.* = Fragmenta, A. Meineke, *Fragmenta comicorum Graecorum*, vol. 4. Berlin: Reimer, 1841 (repr.De Gruyter, 1970); T. Kock, *Comicorum Atticorum fragmenta*, vol. 3. Leipzig: Teubner, 1888; J. De-mianczuk, *Supplementum comicum*. Krakau: Nakladem Akademii, 1912 (repr. Hildesheim: Olms,1967); C. Austin, *Comicorum Graecorum fragmenta in papyris reperta*. Berlin: De Gruyter, 1973.*Fr.Didot.* = Fragmenta Didotiana I, 2.; A. Körte & A. Thierfelder, *Menandri quae supersunt*, vol. 2,

ed.2. Leipzig: Teubner, 1959.

Gnom. = Gnomai monostichoi e papyris, Sententiae e codicibus Byzantinis. Sententiae e papyris /γνώμαι μονόστιχοι, ed. S. Jäkel, *Menandri sententiae*. Leipzig: Teubner, 1964.*Mon.* = Gnomae monostichoi (Sententiae) / γνώμαι μονόστιχοι, ed. A. Meineke, *Fragmenta comico-**rum Graecorum*, vol. 4. Berlin: Reimer, 1841.**NT = Novum Testamentum, Καινή Διαθήκη, sec. I d.Hr.**Ed. K. Aland, M. Black, C.M. Martini, B.M. Metzger, & A. Wikgren. *The Greek New Testament*, ed.2. Stuttgart: Württemberg Bible Society, 1968.

Aroc. = rom. Apocalipsa / lat. Apocalypsis Ioannis / gr. Ἀποκάλυψις Ἰωάννου
Col. = rom. Coloseni / lat. Epistula (Pauli) ad Colossenses / gr. Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολή Παύλου
1Cor., 2Cor. = rom. 1, 2 Corinteni / lat. Epistula (Pauli) ad Corinthios 1, 2 / gr. Πρὸς Κορινθίους ἐπιστολαὶ Παύλου
Ef. = rom. Efeseni / lat. Epistula Pauli ad Ephesios / gr. Πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολή Παύλου
Ev. = rom. Evrei / lat. Epistula Pauli ad Hebraeos / gr. Πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή Παύλου
Fim. = rom. Filimon / lat. Epistula Pauli ad Philemonem / gr. Πρὸς Φιλιμόνα ἐπιστολή Παύλου
Fip. = rom. Filipeni / lat. Epistula Pauli ad Philippenses / gr. Πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολή Παύλου
Fp. = rom. Faptele Apostolilor / lat. Actus apostolorum / gr. Πράξεις Ἀποστόλων
Gal. = rom. Galateni / lat. Epistula Pauli ad Galatas / gr. Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολή Παύλου
Iac. = rom. Iacov / lat. Epistula Iacobi / gr. Ἰακώβου ἐπιστολή
In. = rom. Ioan / lat. Evangelium secundum Iohannem / gr. Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην
1In., 2In., 3In. = rom. 1, 2, 3 Ioan / lat. Epistula Iohannis 1, 2, 3 / gr. Ἰωάννου ἐπιστολαὶ
Iuda = rom. Iuda / lat. Epistula Iudae / gr. Ἰούδα ἐπιστολή
Lc. = rom. Luca / lat. Evangelium secundum Lucam / gr. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν
Mc. = rom. Marcu / lat. Evangelium secundum Marcum / gr. Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον
Mt. = rom. Matei / lat. Evangelium secundum Matthaeum / gr. Εὐαγγέλιον κατὰ Μαθθαῖον
1Pt., 2Pt. = rom. 1, 2 Petru / lat. Epistula Petri 1, 2 / gr. Πέτρου ἐπιστολαὶ
Rom. = rom. Romani / lat. Epistula (Pauli) ad Romanos / gr. Πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολή Παύλου
1Tes., 2Tes. = rom. 1, 2 Tesaloniceni / lat. Epistula (Pauli) ad Thessalonicenses 1, 2 / gr. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολαὶ Παύλου
1Tim., 2Tim. = rom. 1, 2 Timotei / lat. Epistula (Pauli) ad Timotheum 1, 2 / gr. Πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολαὶ Παύλου
Tit (rom.) / lat. Epistula Pauli ad Titum / gr. Πρὸς Τίτον ἐπιστολή Παύλου

Od. = v. Hom.

Pi. = Pindarus Lyricus, Πίνδαρος, sec. VI-V î.Hr.

Ed. H. Maehler & B. Snell, *Pindari carmina cum fragmentis*, Leipzig: Teubner, 1971-5.

Fr. = Fragmenta (*Hymn.* = Hymni / ὕμνοι, *Pae.* = Paeanes / Παϊᾶνες, *Dith.* = Dithyrambi / Διθύραμβοι, *Isthm.* = Isthmia / gr. Ἴσθμιονίκαϊς, *Parth.* = Parthenia / παρθένεια, *Hyporch.* = Hyporchemata / ὑπορχήματα, *Encom.* = Encomia / ἐγκώμια, *Thren.* = Threni / θρήνοι)

I. = Isthmia / Ἴσθμιονίκαϊς

N. = Nemea / Νεμεονίκαϊς

O. = Olympia / Ὀλυμπιονίκαϊς

P. = Pythia / Πυθιονίκαϊς

Plat. = Plato Philosophus, Πλάτων, sec. V-IV î.Hr.

Ed. J. Burnet, *Platonis opera*, vol. 1-5. Oxford: Clarendon Press, 1900-1907 (repr. 1967-8). Cîtearea se face după operă și respectiv pagina și paragraful ediției princeps (Aldo Manuzio, Veneția, 1513): e.g. Plat. *Grg.*449b.

1Alc., 2Alc. = Alcibiades 1, 2 [Sp.] / Ἀλκιβιάδης 1, 2

Amat. = Amatores [Sp.] / ἀντερασταί

Ap. = Apologia / ἀπολογία Σωκράτους

Chrm. = Charmides / Χαρμίδης

Clit. = Clitopho [Dub.] / Κλειτοφῶν

Cra. = Cratylus / Κρατύλος

Cri. = Crito / Κρίτων

Criti. = Critias / Κριτίας

Def. = Definitiones [Sp.] / ὄροι

Ep. = Epistulae [Dub.]

Epigr. = Epigrammata, ed. H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.

- Epin.* = Erinomis [Dub.] / ἐπινομίς
Euthd. = Euthydemus / Εὐθύδημος
Euthphr. = Euthyphro / Εὐθύφρων
Fr. Trag. = Fragmenta Tragoediarum, ed. B. Snell, *Tragicorum Graecorum fragmenta*, vol. 1, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1971
Grg. = Gorgias / Γοργίας
Hipparch. = Hipparchus [Sp.] / Ἱππαρχος
Hr. Ma., Mi. = Hippias Maior [Dub.], Minor / Ἱππίας μείζων, ἐλλάττων
Ion / Ἴων
La. = Laches / Λάχης
Lg. = Leges / νόμοι
Lys. = Lysis / Λῦσις
Men. = Meno / Μένων
Min. = Minos [Sp.] / Μίνως
Mx. = Menexenus / Μενέξενος
Phd. = Phaedo / Φαίδων
Phdr. = Phaedrus / Φαῖδρος
Phlb. = Philebus / Φίληβος
Plt. = Politicus / πολιτικός
Prm. = Parmenides / Παρμενίδης
Prt. = Protagoras / Πρωταγόρας
R. = Respublica / πολιτεία
Smp. = Symposium / συμπόσιον
Sp. = Spuria (Axiochus / Ἀξιοχός: 364a-372a; De iusto / περὶ δικαίου: 372a-375d; De virtute / περὶ ἀρετῆς: 376a-379d; Demodocus / Δημόδοκος: 380a-386b; Sisyphus / Σίσυφος: 387b-391d; Eryxias / Ἐρυξίας: 392a-406a)
Sph. = Sophista / σοφιστής
Thg. = Theages [Sp.] / Θεάγης
Tht. = Theaetetus / Θεαίτητος
Ti. = Timaeus / Τίμαιος
Virt. = De virtute / περὶ ἀρετῆς

Plb. = Polybius Historicus, Πολύβιος, sec. II ἰ.Hr.

- Historiae* / Ἱστορίαι, Ed. T. Büttner-Wobst, *Polybii historiae*, vol. 1-4, Leipzig: Teubner, 1882-1905, repr. Stuttgart, 1962-67.
Fr. = Fragmenta

Plut. = Plutarchus Biographus et Philosophus, Πλούταρχος, sec. I-II d.Hr.

- Vitae parallelae* / βίοι παράλληλοι, ed. B. Perrin, *Plutarch's lives*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1914-26; K. Ziegler, *Plutarchi vitae parallelae*, Leipzig: Teubner, 1969-71.

- Aem.* = Aemilius Paulus / Αἰμίλιος Παῦλος
Ages. = Agesilaus / Ἀγησίλαος
AgisCleom. = Agis et Cleomenes / Ἄγισ καὶ Κλεομένης
Alc. = Alcibiades / Ἀλκιβιάδης
Alex. = Alexander / Ἀλέξανδρος
Ant. = Antonius / Ἀντώνιος
Arat. = Aratus / Ἄρατος
Arist. = Aristides / Ἀριστείδης
Art. = Artaxerxes / Ἀρταξέρξης
Brut. = Brutus / Βρούτος
Caes. = Caesar / Γάιος Καῖσαρ
Cam. = Camillus / Κάμιλλος
Cat. Ma., Mi. = Cato Maior, Minor / Μάρκος Κάτων / Κάτων

- Cic.* = Cicero / Κικέρων
Cim. = Cimon / Κίμων
Comp. = Comparatio (urmat de două nume, e.g. *Comp.Demetr.Ant.*)
Cor. = Marcus Coriolanus / Γάιος Μάρκιος (Κοριολάνος)
Crass. = Crassus / Κράσσοσ
Dem. = Demosthenes / Δημοσθένης
Demetr. = Demetrius / Δημήτριος
Dio. = Dion / Δίων
Eum. = Eumenes / Εὐμένησ
Fab. = Fabius Maximus / Φάβιος Μάξιμοσ
Flam. = Titus Flamininus / Τίτοσ Κοϊντίοσ (Φλαμινίνοσ)
Fr. = Fragmenta, ed. F. Jacoby, *Die Fragmente der griechischen Historiker (FGH)*, Leiden: Brill, 1923-1958 (repr. 1954-1969).
Galb. = Galba / Γάλβασ
Luc. = Lucullus / Λεύκολοσ
Lyc. = Lycurgus / Λυκούργοσ
Lys. = Lysander / Λύσανδροσ
Mar. = Marius / Μάριοσ
Marc. = Marcellus / Μάρκελλοσ
Nic. = Nicias / Νικίασ
Num. = Numa / Νομάσ
Oth. = Otho / Όθων
Pel. = Pelopidas / Πελοπίδασ
Per. = Pericles / Περικλήσ
Phil. = Philoemen / Φιλοποίμην
Phoc. = Phocion / Φωκίων
Romp. = Rompeius / Ρομπήιοσ
Publ. = Publicola / Πομπλικόλασ
Pyrrh. = Pyrrhus / Πύρροσ
Rom. = Romulus / Ρωμόλοσ
Sert. = Sertorius / Σερτώριοσ
Sol. = Solon / Σόλων
Sull. = Sulla / Σύλλασ
TCG = Tiberius et Gaius Gracchus / Τιβέριοσ, Γάιοσ Γράκχοσ
Them. = Themistocles / Θεμιστοκλήσ
Thes. = Theseus / Θησεύσ
Tim. = Timoleon / Τιμολέων

M. = Moralia. Trimiterea se face la paginã și paragraf (e.g. Plut. *M.*568b), iar tratatul de unde face parte exemplul poate fi identificat conform listei de mai jos.

1. De liberis educandis [Sp.] (1a-14c) / περί παίδων ἀγωγῆσ
2. Quomodo adolescens poetas audire debeat (14d-37b) / πῶσ δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν
3. De recta ratione audiendi (37b-48d) / περί τοῦ ἀκούειν
4. Quomodo adulator ab amico internoscatur (48e-74e) / πῶσ ἂν τις διακρίνει τὸν κόλακα τοῦ φίλου
5. Quomodo quis suos in virtute sentiat profectus (75a-86a) / πῶσ ἂν τις αἰσθοῖτο ἑαυτοῦ προκόπτο-ντοσ ἐπ' ἀρετῆσ
6. De capienda ex inimicis utilitate (86b-92f) / πῶσ ἂν τις ἀπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο
7. De amicorum multitudine (93a-97b) / περί πολυφιλίασ
8. De fortuna (97c-100a) / περί τύχησ
9. De virtute et vitio (100b-101e) / περί ἀρετῆσ καὶ κακίασ
10. Consolatio ad Apollonium [Sp.] (101f-122a) / παραμυθητικὸσ πρὸσ Ἀπολλώνιον
11. De tuenda sanitate praecepta (122b-137e) / ὑγιεινὰ παραγγέλματα
12. Coniugalia praecepta (138a-146a) / γαμικὰ παραγγέλματα

13. Septem sapientium convivium (146b-164d) / τῶν ἐπτὰ σοφῶν συμπόσιον
14. De superstitione (164e-171f) / περί δεισιδαιμονίας
15. Regum et imperatorum apophthegmata [Sp.?] (172b-208a) / ἀποφθέγματα βασιλέων καὶ στρατηγῶν
16. Apophthegmata Laconica [Sp.?] (208b-242d) / ἀποφθέγματα Λακωνικά
17. Mulierum virtutes (242e-263c) / γυναικῶν ἀρεταί
18. Aetia Romana et Graeca (263d-304f) / αἰτία Ῥωμαϊκὰ καὶ Ἑλληνικά
19. Parallela minora [Sp.] (305a-316b) / συναγωγή ἱστοριῶν παραλλήλων Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν
20. De fortuna Romanorum (316c-326c) / περί τῆς Ῥωμαίων τύχης
21. De Alexandri magni fortuna aut virtute (326d-345b) / περί τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς λόγος
22. De gloria Atheniensium (345c-351b) / πότερον Ἀθηναῖοι κατὰ πόλεμον ἢ κατὰ σοφίαν ἐνδοξότεροι
23. De Iside et Osiride (351c-384c) / περί Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος
24. De E apud Delphos (384d-394c) / περί τοῦ Εἷ τοῦ ἐν Δελφοῖς
25. De Pythiae oraculis (394d-409d) / περί τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν Πυθίαν
26. De defectu oraculorum (409e-438d) / περί τῶν ἐκλελοιπῶτων χρηστηρίων
27. An virtus doceri possit (439a-440c) / εἰ διδασκτὸν ἢ ἀρετὴ
28. De virtute morali (440d-452d) / περί τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς
29. De cohibenda ira (452f-464d) / περί ἀοργησίας
30. De tranquillitate animi (464e-477f) / περί εὐθυμίας
31. De fraterno amore (478a-492d) / περί φιλαδελφίας
32. De amore proli (493a-497e) / περί τῆς εἰς τὰ ἔκγονα φιλοστοργίας
33. An vitiositas ad infelicitatem sufficiat (498a-500a) / εἰ αὐτάρκεις ἢ κακία πρὸς κακοδαιμονίαν
34. Animine an corporis affectiones sint peiores (500b-502a) / περί τοῦ πότερον τὰ τῆς ψυχῆς ἢ τὰ τοῦ σώματος πάθη χεῖρονα
35. De garrulitate (502b-515a) / περί ἀδολεσχίας
36. De curiositate (515b-523b) / περί πολυπραγμοσύνης
37. De cupiditate divitiarum (523c-528b) / περί φιλοπλουτίας
38. De vitioso pudore (528c-536d) / περί δυσωπίας
39. De invidia et odio (536e-538e) / περί φθόνου καὶ μίσους
40. De laude ipsius (539a-547f) / περί τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως
41. De sera numinis vindicta (548a-568a) / περί τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ βραδέως τιμωρουμένων
42. De fato [Sp.] (568b-574f) / περί εἰμαρμένης
43. De genio Socratis (575a-598f) / περί τοῦ Σωκράτους δαιμονίου
44. De exilio (599a-607f) / περί φυγῆς
45. Consolatio ad uxorem (608a-612b) / παραμυθητικὸς εἰς τὴν γυναῖκα τὴν αὐτοῦ
46. Quaestiones conviviales (612c-748d) / συμποσιακὰ προβλήματα
47. Amatorius (748e-771e) / ἐρωτικός
48. Amatoriae narrationes [Sp.] (771e-775e) / ἐρωτικαὶ διηγήσεις
49. Maxime cum principibus philosopho esse disserendum (776a-779c) / περί τοῦ ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον
50. Ad principem ineruditum (779d-782f) / πρὸς ἡγεμόνα ἀπαιδευτὸν
51. An seni respublica gerenda sit (783b-797f) / εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον
52. Praecepta gerendae reipublicae (798a-825f) / πολιτικὰ παραγγέλματα
53. De unius in republica dominatione, populari statu, et paucorum imperio (826a-827c) / περί μοναρχίας καὶ δημοκρατίας καὶ ὀλιγαρχίας
54. De vitando aere alieno (827d-832a) / περί τοῦ μὴ δεῖν δανεῖζεσθαι
55. Vitae decem oratorum [Sp.] (832b-852e) / περί τῶν δέκα ρητόρων
56. Comparationis Aristophanis et Menandri compendium (853a-854d) / συγκρίσεως Ἀριστοφάνους καὶ Μενάνδρου ἐπιτομή
57. De Herodoti malignitate (854e-874c) / περί Ἡροδότου κακοηθείας
58. Aetia physica (911c-919e) / αἰτία φυσικά
59. De facie in orbe lunae (920b-945e) / περί τοῦ ἐμφαινόμενου προσώπου τῷ κύκλῳ τῆς σελήνης
60. De primo frigido (945f-955c) / περί τοῦ πρώτως ψυχροῦ

61. Aquane an ignis sit utilior [Sp.] (955d-958e) / πότερον ὕδωρ ἢ πῦρ χρησιμώτερον
 62. De sollertia animalium (959a-985c) / πότερα τῶν ζῴων φρονιμώτερον
 63. Bruta animalia ratione uti (985d-992e) / περί τοῦ τὰ ἄλογα λόγῳ χρῆθαι
 64. De esu carniū i (993a-996c) / περί σαρκοφαγίας α'
 65. De esu carniū ii (996d-999b) / περί σαρκοφαγίας β'
 66. Platonicae quaestiones (999c-1011e) / Πλατωνικά ζητήματα
 67. De animae procreatione in Timaeo (1012b-1030c) / περί τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας
 68. Eritome libri de animae procreatione in Timaeo (1030d-1032f) / ἐπιτομή τοῦ περὶ τῆς ἐν τῷ Τιμαίῳ ψυχογονίας
 69. De Stoicorum repugnantiis (1033a-1057b) / περί Στωικῶν ἐναντιωμάτων
 70. Stoicos absurdiora poetis dicere (1057c-1058e) / ὅτι παραδοξότερα οἱ Στωικοὶ τῶν ποιητῶν λέγουσιν
 71. De communibus notitiis adversus Stoicos (1058e-1086b) / περί τῶν κοινῶν ἐννοιῶν πρὸς τοὺς Στωικοὺς
 72. Non posse suaviter vivi secundum Epicurum (1086c-1107c) / ὅτι οὐδ' ἡδέως ζῆν ἔστιν κατ' Ἐπίκουρον
 73. Adversus Colotem (1107d-1127e) / πρὸς Κολώτην
 74. De latenter vivendo (1128a-1130e) / εἰ καλῶς εἴρηται τὸ λάθε βιώσας

Ediit: F.C. Babbitt, *Plutarch's moralia*, vol. 1-2. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1927-8 (repr. 1962-69); H.N. Fowler, *Plutarch's moralia*, vol. 10. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1936 (repr. 1969); L. Pearson, *Plutarch's moralia*, vol. 11. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1965 (repr. 1970); J.B. Titchener, *Plutarchi moralia*, vol. 2.1. Leipzig: Teubner, 1935 (repr. 1971); W. Nachstädt, *Plutarchi moralia*, vol. 2.1, 2.2. Leipzig: Teubner, 1935 (repr. 1971); W. Sieveking, *Plutarchi moralia*, vol. 2.3, 3. Leipzig: Teubner, 1935 (repr. 1971); M. Pohlenz, *Plutarchi moralia*, vol. 3, 5.3. Leipzig: Teubner, 1929-60 (repr. 1972); C. Hubert, *Plutarchi moralia*, vol. 4, 5.3, 6.1. Leipzig: Teubner, 1938-60 (repr. 1959-71); J. Mau, *Plutarchi moralia*, vol. 5.2.1. Leipzig: Teubner, 1971; R. Westman (post M. Pohlenz), *Plutarchi moralia*, vol. 6.2. Leipzig: Teubner, 1959.

M.Fr. = Fragmenta, ed. F.H. Sandbach, *Plutarchi moralia*, vol. 7. Leipzig: Teubner, 1967.

Ecl. = Ἐκλογή περὶ τῶν ἀδυνάτων, ed. F.G. Schneidewin & E.L. von Leutsch, *Corpus paroemiographorum Graecorum*, vol. 1. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1839 (repr. Hildesheim: Olms, 1965).

Lib. = De libidine et aegritudine / πότερον ψυχῆς ἢ σώματος ἐπιθυμία καὶ λύπη, ed. K. Ziegler & M. Pohlenz, *Plutarchi moralia*, vol. 6.3. Teubner, Leipzig, 1966.

Pars.An. = Parsne an facultas animi sit vita passiva / εἰ μέρος τὸ παθητικὸν τῆς ἀνθρώπου ψυχῆς ἢ δύναμις, ed. *idem*.

Prov. = Proverbia / Παροιμίαι αἰς Ἀλεξανδρεῖς ἐχρῶντο, ed. F.G. Schneidewin & E.L. von Leutsch, *Corpus paroemiographorum Graecorum*, vol. 1. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1839 (repr. Hildesheim: Olms, 1965).

Prov.Alex. = De proverbiis Alexandrinorum [Sp.] / περί τῶν παρ' Ἀλεξανδρεῦσι παροιμιῶν, ed. O. Crusius, *Plutarchi de proverbiis Alexandrinorum libellus ineditus*. Tübingen: Fues & Kostenbader, 1887.

Sapph. = Sappho Lyrica, Σαπφώ, sec. VII/VI ἰ.Ηρ.

Fragmenta, ed. E. Lobel & D.L. Page, *Poetarum Lesbiorum fragmenta*. Oxford: Clarendon Press, 1955 (repr. 1968); D.L. Page, *Supplementum lyricis Graecis*. Oxford: Clarendon Press, 1974.

Ep. = Epigrammata, H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.

Soph. = Sophocles Tragicus, Σοφοκλῆς, sec. V ἰ.Ηρ.

Fabulae. A. Dain & P. Mazon, *Sophocle*, vol. 1-2. Paris: Les Belles Lettres, 1955-60 (repr. 1967-68); Ed. H. Lloyd-Jones & N.G. Wilson, *Sophocles fabulae*. Oxford: Clarendon Press, 1990 (repr. 1992).

Ai. = Ajax / Αἴας
Ant. = Antígona / Ἀντιγόνη
El. = Electra / Ἠλέκτρα
OC = Oedípus Coloneus / Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶν
OT = Oedípus Tyrannus / Οἰδίπους τύραννος
Ph. = Philoctetes / Φιλοκτήτης
Tr. = Trachiniae / Τραχινίαι

Eleg. = Elegiae, ed. M.L. West, *Iambi et elegi Graeci*, vol. 2. Oxford: Clarendon Press, 1972.
Fr. = Fragmenta, ed. S. Radt, *Tragicorum Graecorum fragmenta*, vol. 4. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1977. D.L. Page, *Poetae melici Graeci*. Oxford: Clarendon Press, 1962 (repr. 1967).

Theoc. = Theocritus Poeta Bucolicus, Θεόκριτος, sec. IV-III î.Hr.

Ed. = A.S.F. Gow, *Theocritus*, vol. 1. Cambridge: Cambridge University Press, 1952 (repr. 1965).
(Idilele sunt citate doar cu cifre, e.g. Theoc. 4.22; Epigramele citate cu doua cifre, e.g. Theoc. Ep.13.1, urmează ediția Gow v. supra; cele citate cu trei cifre, e.g. Theoc. Ep.6.340.1, urmează ediția H. Beckby, Anthologia Graeca (AG), ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968)

Ep. = Epigrammata
Fr. = Fragmenta
Syr. = Syrinx / σῦριγξ

Thuc. = Thucydides Historicus, Θουκυδίδης, sec. V î.Hr.

Historiae, Ed. H.S. Jones & J.E. Powell, *Thucydidis historiae*, 2 vol. Oxford: Clarendon Press, 1942 (repr. 1:1970; 2:1967).
Epigr. = *Epigramma*, ed. H. Beckby, *Anthologia Graeca (AG)*, ed.2., Munich: Heimeran, 1965-1968.

Xen. = Xenophon Historicus, Ξενοφῶν, sec. V-IV î.Hr.

Ed. E.C. Marchant, *Xenophontis opera omnia*, vol. 1-5. Oxford: Clarendon Press, 1901-21 [repr. 1968-71].

Ages. = Agesilaus / Ἀγησίλαος
An. = Anabasis / Κύρου ἀνάβασις
Ap. = Apologia Socratis / Ἀπολογία Σωκράτους
Ath. = Atheniensium respublica [Sp.] / Ἀθηναίων πολιτεία
Cyn. = Cyngeticus / Κυνηγετικός
Cyr. = Cyropaedia / Κύρου παιδεία
Eq. = De equitandi ratione (De re equestri) / Περὶ ἵππικῆς
Eq. Mag. = De equitum magistro (Hipparchicus) / Ἱππαρχικός
HG = Historia Graeca (Hellenica) / Ἑλληνικά
Hier. = Hiero / Ἱέρων
Lac. = De republica Lacedaemoniorum / Λακεδαιμονίων πολιτεία
Mem. = Memorabilia / Ἀπομνημονεύματα Σωκράτους
Oec. = Oeconomicus / Οἰκονομικός
Smp. = Symposium / Συμπόσιον
Vect. = De uectigalibus / Πόροι ἢ περὶ προσόδων

SIGLE ȘI ABREVIERI

~	înlocuiește formal cuvântul-titlu, iar în cazul verbelor substituie infinitivul	dem.	demonstrativ
*	neatestat în literatura noastră	deriv.	derivat
=	echivalent (semantic)	dim.	diminutiv
+	se construiește cu (de ex. + ac.)	diat.	diateză
//	desparte categorii morfo-gramaticale diferite	d.Hr.	după Hristos
	indicații morfologice	disj.	disjunctiv(ă)
{ }	indicații dialectale	dor.	(dialectul) doric
[ ]	informații privind cantitatea vocalică; indicații etimologice; cuvinte subînțelese sau anterior exprimate	du.	dual
		dub.	text, pasaj sau sens incert
abs.	absolut	ebr.	în ebraică
abstr.	(sens) abstract	enclit.	enclitic
ac.	(cazul) acuzativ	entom.	în entomologie
act.	activ(ă)	eol.	(dialectul) eolic
adj.	adjectiv(al)	ep.	epic
adj.vb.	adjectiv verbal	etc.	<i>et cetera</i>
adv.	adverb(ial)	et. nec.	etimologie necunoscută
alb.	(în) albaneză	euf.	eufemism
anat.	în anatomie	ex.	(de) exemplu
aor.	aorist	exclam.	exclamație; exclamativ
aprox.	aproximativ	ext.	(prin) extensiune
arhit.	în arhitectură	f(em).	feminin
arm.	(în) armeană	fam.	în limbaj familiar
art.	articol	fig.	(sens) figurat; la figurat
astr.	în astronomie; în astrologie	filos.	în filosofie
att.	(dialectul) atic	f. rar	foarte rar
		frecv.	frecvent
beat.	(dialectul) beoțian	gen.	(cazul) genitiv
bot.	în botanică	gener.	termen generic; în (sens) general
		geogr.	în geografie
cf.	<i>confer</i> ; compară	glum.	în glumă
com.	comic, în comedie	gram.	(termen) gramatical; în gramatică
comp.	comparativ(ă)	id.	<i>idem</i>
compl.	complement	IE	(în) indo-europeană
concr.	(sens) concret	idiom.	idiomatic
conj.	conjunție	iht.	în ihtiologie
conjct.	(modul) conjunctiv	imper.	(modul) imperativ
contr.	contragere; (formă) contras(ă)	impers.	impersonal
coord.	coordonată; în coordonare	impf.	imperfect
corel.	corelat(iv)	incoat.	incoativ
culin.	termen culinar	ind.	(modul) indicativ
		indecl.	indeclinabil
d.	despre	indef.	indefinit
dat.	(cazul) dativ	indir.	indirect(ă)
decl.	declinare(a)	inf.	(modul) infinitiv
def.	defectiv	injur.	(termen) injurios
		inscr.	în inscripții

instr.	(cazul) instrumental	pf.	perfect
intens.	intensiv	pl.	(la) plural
interj.	interjecție	poet.	în poezie; termen poetic
interog.	interogativ(ă)	polit.	în politică
intrans.	intransitiv	pop.	(termen) popular
inuz.	inuzitat	pos.	posesiv
ion.	(dialectul) ionic	posib.	posibil
irl.	(în) irlandeză	poster.	posterior, ulterior
iron.	ironic	prez.	prezent
ist.	istoric	prob.	probabil
iter.	iterativ	pron.	pronume
î.Hr.	înainte de Hristos	prop.	propoziție
jur.	în drept, termen juridic	propr.	(sens) propriu; la propriu
		prov.	proverb(ial)
		pt.	pentru
lacon.	(dialectul) laconian	R.	rădăcină, radical
lat.	(în) latină	rel.	relativ(ă)
lir.	(în) lirica corală	relig.	(termen) religios
loc.	locativ	ret.	(în) retorică
locut.	locuțiune	sanscr.	în (limba) sanscrită
log.	în logică	sc.	<i>scilicet</i> , adică
m(asc).	masculin	sec.	secolul
m.m.c.p.	mai mult ca perfect	sg.	(la) singular
mar.	în marină	spec.	sens special; în special
mat.	în matematică	spur.	text sau pasaj spuriu
med.	mediu, diateza medie	sincop.	sincopat, formă sincopată
medic.	(termen) medical	sub.	subiect
meton.	metonimic, (prin) metonimie	subînț.	subînțeles, se subînțelege
metr.	(în) metrică	subord.	subordonat(ă), subordonare
metrol.	(în) metrologie	subst.	substantiv; substantivat
milit.	(termen) militar	superl.	(gradul) superlativ
mineral.	în mineralogie	ș.a.	și alții, și altele
mitol.	în mitologie	tard.	tardiv, în greaca târzie
muz.	în muzică	tehn.	în tehnică, termen tehnic
n(eut).	neutru	temp.	temporal
neg.	negativ(ă); negație	trag.	în tragedie
nom.	(cazul) nominativ	tranz.	tranzitiv
nr.	număr	unipers.	unipersonal
num.	numeral	v.	<i>vide</i> , vezi
onomat.	onomatopee	var.	variantă
op.	în opoziție cu	vb.	verb(al)
opt.	(modul) optativ	viit.	(timpul) viitor
ornit.	în ornitologie	voc.	(cazul) vocativ
part.	(modul) participiu	vulg.	(termen) vulgar
partic.	particulă	zool.	în zoologie
pas.	pasiv		
peior.	peiorativ		
pers.	personal; persoană		
person.	personificat		

Δ δ

Δ δ. τό *indecl.* delta (δέλτα), a patra literă a alfabetului grec; ca numeral δ' = 4 sau al patrulea; δ = 4.000.

δ', formă elidată a lui δέ sau -δε.

δᾶ-, prefix intensiv, v. ζα-

δᾶ, *interj.* exclamație ce exprimă tristețea, spaima sau admirația; of!, ah!, oh!: οιοῖ ~, φεῦ AESCH. *Eu.*841 *vai vai, ah, pfui!*; AESCH. *Ag.*1076, φεῦ ~, τὸν ὄρκον ἄφατον ὡς ἐπαινῶ AR. *Lys.*198 *oh, da, n-am cuvinte să spun cum laud jurământul!*; EUR. *Ph.*1296 ș.a.

[dor. pt. γῆ?]

Δᾶαι, ὄν, οἱ *subst.* |Δᾶαι Arg., Δᾶοι Hdt.] daii, popor iranian: PLB. 5.79.3, ARR. *An.*5.12.2, (identificați cu un trib nomad persan) HDT. 1.125.

δᾶγύς, ὕδος, ἡ *subst.* părușă de ceară: (în ritualuri magice) THEOC. 2.110.

[termen tehnic, prob. de origine pregrecească]

δᾶδα, v. δαίς

δαδῖς, ἶδος, ἡ *subst.* sărbătoare a torțelor: ~ δὲ ἐκαλεῖτο καὶ δᾶδες δὲ ἐκαίοντο LUC. *Alex.*39 *se numea „sărbătoare a torțelor” și se aprindeau torțe.*

[δαίς]

δαδουχέω-ῶ, *vb.* a purta torță: "Ἐφαιστε, δαιδουχεῖς μὲν ἐν γάμοις βροτῶν EUR. *Tr.*343 *Hephaistos, tu porți torța la nunțile muritorilor;* LUC. *Cat.*22.

[δαδουχος]

δαδουχία, ας, ἡ *subst.* fapțul de a purta torță; alai cu torțe: τῆς πόλεως ἀποδεχθεῖς μετὰ δαδουχίας LXX 2Mac.4.22 *a fost primit de cetate cu torțele aprinse;* PLUT. *M.*621c, LUC. *Alex.*38.

[δαδουχος]

δαδουχος, ου, ὁ *subst.* purtător de torță (în cadrul Misteriilor Eleusine): XEN. *HG*6.3.3, ARSTT. *Rh.*1405a20, PLUT. *Arist.*5.7, (fig.) δαδουχοὶ τῆς σοφίας PLUT. *M.*10e *purtători (sc. luminători, însoțitori) ai înțelepciunii (sc. care clarifică înțelepciunea).*

[δαίς, ἔχω]

δαδοφορέω-ῶ, *vb.* a purta torță: LUC. *Pe-regr.*36.

[δαδοφόρος]

δαδο-φόρος, ον *adj.* purtător de torță: PLUT. *M.*1123b.

[δαίς, φέρω]

δαδώδης, ες *adj.* (d. lemnul bradului) rășinos: PLUT. *M.*651b.

[δαίς]

δαέ, (ep.) ind. aor. 3sg., v. δαῖναι: A.RH. 1.724.

δαείω, conjct. aor., v. δαῖναι

δαήμεναι, (ep.) inf. aor., v. δαῖναι

δαημοσύνη, ης, ἡ [ῦ] *subst.* dibăcie, pricepere, înțelepciune: A.RH. 4.1273, (pl. „experiență”) A.RH. 2.175.

[δαήμων]

δαήμων, ον *adj.* |gen. -ονος; superl. δαημόνεστατος| priceput, dibaci, cunoscător: (+ ἐν și dat.) ἐν πάντεσσ' ἔργοισι δαήμονα IL. 23.671 *priceput în toate cele;* (+ gen.) δαήμονες ὀρχηθοῖο OD. 8.263 *pricepuți la dans;* πολέμοιο ~ HES. *Fr.*141.24 *priceput la război;* A.RH. 1.80, (ca etimologie pentru δαίμων) PLAT. *Cra.*398b.

[cf. δαῖναι]

δαῖναι, *vb.* |fără prezent; ind. aor. 3sg. ἐδάην, conjct. δαείω IL. 10.425, OD. 9.280, δαῶμεν IL. 2.299, opt. δαείην, inf. δαήμεναι IL. 6.150, part. δαείς, pf. δεδάηκα, part. pf. δεδαώς, *med.* viit. δαῖσομαι | {ep. ind. aor. 3sg. cu reduplicare δέδαε OD. 6.233, 3sg. δάε A.Rh. 3.529, *med.* viit. 2sg. δαῖσσαι OD. 3.187, inf. δεδάσθαι (pt. δεδάεσθαι) OD. 16.316} I (aor. și viit.) I a afla, a pricepe, a înțelege bine: ὄφρα δαῶμεν ἢ ἐτέον Κάλχας μαντεύεται ἦε καὶ οὐκί IL. 2.299 *ca să aflăm dacă Calchas prezice adevărul (progr. adevărat) sau nu;* οὐδέ τί σε χρὴ ἴδμεναι, οὐδὲ ~ ἐμὸν νόον OD. 4.493 *nu trebuie să știi nimic, nici să-mi afli gândurile;* δῖεπέ μοι ὄφρα δαείω IL. 10.425 *spune-mi, ca să pricep;* IL. 6.150, id. 20.213, στρατόμαντις ἰδὼν δύο ... Ἀτρεΐδης μαχίμους ἐδάη λαγοδαίτας AESCH. *Ag.*124 *prorocul oștirii, vâzându-i pe cei doi [vulturi], a înțeles că*

devoratorii de iepuri sunt războinicii Atrizi; AESCH. *Ch.*602, ὁ δὲ λάθεται ὦν τ' ἔπαθ' ὦν τ' ἐδάη SOPH. *El.*169 *el uită câte a pătimit și câte a învătă;* (+ gen.) εἰ δ' ἐθέλεις πολέμοιο δαήμεναι, ὄφρ' εὖ εἰδῆς ὅσσον φερτέρη εἴμι' IL. 21.487 *dacă vrei să afli [ce e] războiul, ca să știi bine cu cât sunt mai vitează decât tine.* 2 a căuta să afle, a cerceta: σε γυναικας ἐγὼ δεδάσθαι ἄνωγα αἶ τέ σ' ἀτιμάζουσι καὶ αἶ νηλείτιδές εἰσιν OD. 16.316 *eu unul te sfătuiesc să le iscodești pe femei, [să afli] care și-a pierdut respectul față de tine și care este fără prihană;* φυήν ἐδάην IL. 3.208 *le-am cercetat firea.* II (pf. rezultativ, cu valoare de prezent) a ști, a cunoaște, a fi priceput: εἰ τιν' ἄεθλον οἶδέ τε καὶ δεδάηκε OD. 8.134 *dacă știe vreo întrecere și e priceput [la asta];* λευγαλέοι τ' ἐσόμεισθα καὶ οὐ δεδαηκότες ἀλκήν OD. 2.61 *vom fi lipsiți de vlagă și ca unii care nu cunosc tăria [bratelor];* τούτων βανασίης οὐδεὶς δεδάηκε οὐδέν HDT. 2.165 *dintre aceștia nimeni nu se pricepe la vreun meșteșug;* (+ gen.) σοφίης δεδαηκότα HES. *Fr.*306 *cunoscător de înțelepciune;* A.RH. 2.278. III (tranz., aor. cu sens cauzativ) a învăța (pe cineva), a arăta: ποτέ μιν δέδαε φρεσὶ ... Κίρκη OD. 8.448 *cândva Kirke l-a învățat;* (cu ac. dublu) ὄν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη τέχνην παντοίην OD. 6.233 *pe care Hephaistos și Pallas Athena l-au învățat arta de toate felurile;* A.RH. 4.989.

[cf. διδάσκω]

δαήρ, ἔρος, ὁ *subst.* |gen. pl. δᾶέρων II. 24.762, voc. δᾶερ| cumnat, frate al soțului: IL. 3.180, id. 6.344, MEN. *Fr.*135.

[δαίFήρ < *daiH₁-*uer*, cf. lituaniană *dieveris*, slavă veche *děverī*]

δαήσεαι, viit. med. 2sg., v. δαῖναι: OD. 19.325.

δάηται, conjct. aor. 3sg., v. δαῖναι

δαί, *partic.* (colocvial) *folosită în interogații, exprima mirarea sau curiozitatea;* „hm?”, „ei?”; πῶς ~ τῶν ἄλλων Τρώων φυλακαὶ τε καὶ εὐναί; IL. 10.408 *cum își au ceilalți troieni străjile și culcușurile, hm?;* τί ~ λέγει; AR. *Ach.*105 *ce-ai tu acolo, hm?;* τί δαί; AR. *Ach.*802 *ce e?;* AR. *Nu.*491, id. *Pax*925 ș.a., πῶς ~; EUR. *Cyc.*450 *deci cum?;*

[var. a *partic.* δῆ, după modelul νῆ - ναί]

δαΐ, dat. de la δαΐς

δαιδάλεος, α, ον [ᾶ] *adj.* I (d. obiecte, gener.

de metal sau de lemn) lucrat cu artă, cu măiestrie: δαιδάλεον θώρηκα IL. 8.195 *platoșă măiestrit lucrată;* (liră) IL. 9.187, PI. *P.* 4.296, (armură) IL. 13.331, (jilt) OD. 1.131, (broderii) HES. *Th.*575. II care lucrează cu măiestrie: τεχνήσατο δαίδαλέη χεῖρ PLAT. *Epigr.*19.1 *l-a făurit o mână plină de măiestrie.*

[δαίδαλοσ]

δαιδάλλω, *vb.* a lucra cu măiestrie, a meșteri. a împodobi: ποίει δὲ πρότιστα σάκος ... πάντοσε δαιδάλλων IL. 18.479 *făcu mai înțai scutul, meșterindu-l pe toate părțile;* OD. 23.200, (fig.) δεδαίδαλμένοι ψεύδουσι ποικίλοις ... μῦθοι PI. *O.*1.29 *rovești împodobite cu minciuni colorate;* [ἄνδρα] μελιγδούποισι δαίδαλθέντα ... ἄοιδαῖς PI. *N.*11.18 *bărbat slăvit de cântece dulci ca mierea;* PI. *O.*2.53.

[cf. δαίδαλον?; posib. o formație cu reduplicare]

δαίδαλμα, ατος, τό *subst.* operă de artă, lucrată cu migală: PI. *Fr.Pae.*52i.81, THEOC. 1.32.

[δαιδάλλω]

δαιδάλος, ον *adj.* I lucrat cu artă: (cu dublu sens, peior.) δαιδάλω πέπλω AESCH. *Eu.*635 *cu un peplos meșteșugit.* II (*subst. neut.*) obiect de artă, operă artistică: (d. o broșă) πάροιθε δὲ δαίδαλον ἦεν IL. 19.227 *pe față avea o lucrătură măiestrită;* ὅς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα τεύχειν IL. 5.60 *cel ce știe din mâini să făurească orice lucru măiestru;* IL. 18.400, (d. veșmântul Herei țesut de Athena) τίθει δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλά IL. 14.179 *puse într-însul multe broderii măiestrite;* HES. *Th.*581, PI. *P.*5.36.

[cf. δαιδάλλω]

δαιδάλω-ῶ, *vb.* a împodobi: ξένον ... τῶν γε νῦν κλυταῖσι δαίδαλωσέμεν ὕμνων πτοχαῖς PI. *O.*1.105 *pe oaspete îl voi împodobi cu faldurile strălucitoare ale imnurilor.*

[δαίδαλοσ]

δαΐζω, [ᾶ II. 11.497, Aesch. *Ch.*396] *vb.* |viit. δαΐζω, aor. ἐδάϊξα; *med.-pas.* pf. δεδάϊγμα| I (implicând violență) a rupe în bucăți, a sfâșia, a sfărteca: (d. inanimate) ἔξ δὲ διὰ πτόχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρής IL. 7.247 *prin șase straturi, sfâșiindu-le, trecu bronzul cel vajnic;* (d. animate) δαΐζων ἵππους τε καὶ ἀνέρας IL. 11.497 *cășăpind cai și oameni;* (pas.) ἵππος ... ἐκ βελέων δαΐχθεις PI. *P.*6.33 *un cal sfâșiat de săgeți;*

(cu metonimie) τάνδε πόλιν δαΐζων AESCH. *Supp.* 680 *cāsāpind acest oras*; IL. 21.147, (abs.) δαΐζόμενοι μενεαίνων IL. 21.33 *dornic de masacru*; εἰ τέκνον δαΐζω AESCH. *Ag.* 208 *dacā o voi ucide pe copilā*; (fig., med.-pas.) ἐδαΐζετο θυμός ἐνὶ στήθεσσιν Ἀχαιῶν IL. 9.8 *se frāmānta sufletul în pieptul aheilor*; ὄρμαινε δαΐζόμενος κατὰ θυμόν ... ἢ μεθ' ὄμιλον ἴοι Δαναῶν ... ἢ μετ' ... Ἀγαμέμνονα IL. 14.20 *se frāmāntā cu sufletul împārfit în două, dacā sǎ meargǎ dupǎ mulțimea Danailor sau dupǎ Agamemnon*. II (d. hrană sau sacrificii) a tāia sau a rupe în bucăți: τὰ μὲν ἑπταχα πάντα διεμμοιρᾶτο δαΐζων OD. 14.434 *împārți totul în șapte părți, îmbucătățindu-l*.

[δαΐω]

δαΐ-κτάμενος, η, ον [ᾱ] *adj.* ucis în luptă: (d. râul Xanthos) κεχόλωτο δαΐκταμένων IL. 21.146 *s-a mâniat din pricina celor uciși*.

[δαΐς, κτάμενος (< κτείνω)]

δαΐκτήρ, ἦρος, ὁ *subst.* ucigaș sângerος, casap. // **δαΐκτήρ**, *adj.* sfâșietor: ~ γόος AESCH. *Th.* 916 *plāns sfâșietor*.

[δαΐζω]

δαΐκτωρ, ορος *adj.m.* ucigaș, casap: (fig.) πρὶν δαΐκτορος βία καρδίας γάμου κυρῆσαι AESCH. *Supp.* 798 *înainte de a face, cu sila, nuntă ce sfâșie inima*.

[δαΐζω]

δαιμονάω-ῶ, *vb.* a se afla sub puterea unui daimon. a fi posedat; a acționa sub puterea unui zeu / daimon; *ext.* a-și pierde mințile, a-și ieși din sine: δαιμονῶντ' ἐν ἄτα AESCH. *Th.* 1001 *aflați sub puterea [zeiței] Ate*; δαιμονᾶ δόμος κακοῖς AESCH. *Ch.* 566 *casa este bântuită de duhul relelor*; EUR. *Ph.* 888, ~ τὸ πλῆθος ἐπειθον καὶ προῆγον εἰς τὴν ἐρημίαν IOS. *Bl.* 2.259 *au convins mulțimea să se lase condusă de zeu și au călăuzit-o în deșert*; τετύφωνται καὶ δαιμονῶσιν (sau cu mințile rătăcite) PLUT. *M.* 169d *sunt orbi și posedăți*; (fig.) τοὺς δὲ μηδὲν ... οἰομένους εἶναι δαιμόνιον ... ~ ἔφη XEN. *Mem.* 1.1.9 *spunea că cei care cred că nimic nu e zeiesc sunt fără minte*; PLUT. *Marc.* 20.10.

[δαίμων]

δαιμονιάω-ῶ, *vb.* a fi posedat de zeu, fig. a-și ieși din minți: IOS. *Bl.* 347.

[δαίμων]

δαιμονίζομαι, *vb.* I (pas.) a fi în stăpânirea unui zeu: δεδαιμονισμένον SOPH. *Fr.* 170.1 *consacrat unui zeu*. II a fi posedat de un spirit rău (demon), a fi demonizat: NT *Mt.* 4.24,

id. 15.22, IOS. *Al.* 8.47, PLUT. *M.* 706e.

[δαίμων]

δαιμονικός, ἦ, ὄν *adj.* demonic, stăpânit de un demon: (d. animale) τὸν ὄνον οὐ καθαρὸν ἀλλὰ δαιμονικὸν ἡγοῦνται ζῶον εἶναι PLUT. *M.* 362f *măgarul nu e considerat a fi un animal curat, ci unul demonic*; (în op. cu θεῖον) PLUT. *M.* 996c, δαιμονικὴν ... δύναμιν PLUT. *M.* 363a *putere demonică*.

[δαίμων]

δαιμόνιον, ου, τό *subst.* I (gener.) ceea ce ține de natura divinului, putere sau manifestare divină; divinitate: HDT. 2.120, id. 5.87, EUR. *Ph.* 352, ἀψευδὲς τὸ ~ τε καὶ τὸ θεῖον PLAT. *R.* 382e *fără de minciună sunt natura divină și cea zeiască*; οἷον τί τὸ ~ ἐστιν: "ἄρα θεὸς ἢ θεοῦ ἔργον; ARSTT. *Rh.* 1398a15 *ce este manifestarea divină: oare e zeu sau lucrare a zeului?*; PLB. 1.84.10, τὸ ~ ἐφθόνησε τῆς εὐτυχίας APP. *Mac.* 19.1 *divinitatea era invidioasă pe norocul lui*. II ființare divină, diferită de zei (aflată la nivel intermediar între zei și oameni); (ceea ce ține de) daimon, daimonicul: πᾶν τὸ ~ μεταξύ ἐστι θεοῦ τε καὶ θνητοῦ PLAT. *Smp.* 202d *orice ține de daimon este la mijloc între zeu și muritor*; θεοὺς οὐς ἢ πόλις νομίζει οὐ νομίζοντα, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά PLAT. *Ap.* 24c *nu crede în zeii în care crede cetatea, ci în alte entități daimonice noi*; (spec. d. daimonul socratic) σὺ τὸ ~ φῆς σαυτῶ ἐκάστοτε γίγνεσθαι PLAT. *Euthphr.* 3.b *tu spui mereu că în tine se manifestă divinul*; τὸ γιγνόμενόν μοι ~ ἀποκωλύει συνεῖναι PLAT. *Th.* 151a *divinul care se manifestă în mine mă împiedică să fiu împreună [cu ei]*; PLAT. *Th.* 151a, XEN. *Ap.* 13.6. III (pl., în LXX) zei falși, zeități străambe, op. Dumnezeu: πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαιμόνια ὁ δὲ κύριος τοὺς οὐρανοῦς ἐποίησεν LXX *Ps.* 95.5 *toți zeii neamurilor sunt zeități străambe, ci Domnul a făcut cerurile*; ἔθυσαν δαιμονίοις καὶ οὐ θεῶ LXX *De.* 32.17 *aduceau jertfe unor zeități străambe, și nu lui Dumnezeu*; cf. LXX *Ba.* 4.7. IV forță a Răului (care poate stăpâni omul), duh necurat, demonic; drăcie; (ext.) drac, demon: δαιμόνια ἐκβάλλετε NT *Mt.* 10.8 *aruncați afară dracii*; cf. NT. *Mc.* 3.15, id. *Mc.* 16.9 *ș.a.*, ~ ἔχει NT *Mt.* 11.18 *are drac*; ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου NT *Lc.* 4.33 *având duh de drac necurat*. V (spec.) „Diavolul”, „Satana”: τὸ

πονηρὸν ~ LXX Tob.3.8 *Diavolul cel rău.*
[δαίμων]

δαιμόνιος, α, ον *adj.* |var. -ος, -ον Aesch. Th.892, Lys.6.32| {ion. fem. -ίη} I relativ la ceea ce este divin, aparținând divinității; înzestrat cu calitățile divinității. I (voc. δαιμόνιε, -ίη, -ιοι, în adresări directe, atât în sens pozitiv cât și neg., gener. când se vrea atragerea bunăvoinței interlocutorului; cf. lat. *sacer* „sfânt“ și „blestemat“) fericiture, fîință binecuvântată / nenorociture, afurisite/o, blestematule; „omul lui Dumnezeu!“ (cu ambele valențe): (Zeus către Hera) δαιμονίη αἰεὶ μὲν οἶται οὐδέ σε λήθω IL. 1.561 *afurisito, mereu îți dai cu părerea și nu mă scapi din ochi;* cf. IL. 4.31, (Elena către Aphrodita) IL. 3.399, (Hector către Paris) νεῖκεσσεν ... αἰσχροῖς ἐπέεσσι· δαιμόνι' οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ IL. 6.326 *l-a certat cu vorbe de ocară: „afurisite, nu e frumos să-ți cuibărești asemenea mânie în suflet!“*; δαιμόνιε φθίσει σε τὸ σὸν μένος IL. 6.407 *nefericiture, te va duce la pierzare îndârjirea ta;* (porcarul către Odysseus) δαιμόνιε ξείνων OD. 14.443 *nefericiture dintre străini;* (Odysseus către un cerșetor) OD. 18.15, (către Zeus) HES. Th.655, (+ numele interlocutorului, cu deznădejde) ὦ δαιμόνιε Σώκρατες PLAT. Cri.44b *nefericiture Socrate;* ὦ δαιμόνι' ἀνθρώπων Πόσειδον AR. Av.1638 *preadivimule pentru oamenii, Poseidon.* 2 care aparține unei divinități, străbătut de o forță divină; divin: δαιμόνιον πόδ' ἔχων Σωστράτου υἱός PI. O.6.8 *fiul lui Sosrates cu picior divin;* Συράκοσαι ... ἀνδρῶν ... δαιμόνια τροφοί PI. P.2.2 *Syracusa, tu, divină hrănitoare a oamenilor;* (referitor la divinități diferite de zei) οὐ τοῦ αὐτοῦ ἔστιν καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι PLAT. Ap.27e *nu-i totuna să crezi în cele ce țin de daimoni și cele privitoare la zei;* PLAT. Ap.31d, ἢ γὰρ φύσις δαιμονία, ἀλλ' οὐ θεία ARSTT. Div.Somn.463b14 *natura e daimonică, nu zeiască;* ARSTT. Mu.391a1. II dat sau trimis de divinitate, operă a divinității: ἀνδρὸς δαιμονίαις ἀρεταῖς PI. N.1.9 *virtuțile zeiești ale [acestuia] bărbat;* σε θεὸς ἐπόρισεν ἀμέτερα πρὸς μέλαθρα· δαιμόνιον αὐτὸ τίθημι' ἐγὼ SOPH. El.1267 *un zeu te-a trimis la noi acasă; socotesc acest lucru drept o faptă divină;* δαιμονίοισι φόβοις PI. N.9.27 *spraime trimise de divinitate;* ὑπὸ δαιμονίου τινὸς ἀγόμενος ἀνάγκης LYS.

6.32 *mănați de o anumită constrângere stabilită de divinitate;* DEM. Prooem.39.2. A.RH. 4.1734. ὥσπερ ἐκ δαιμονίου προνοίας IOS. B12.457 *ca printr-o pronie divină.* III (ext.) ieșit din comun, extraordinar, miraculos, mirabil: δαιμονίαν ἰσχύν PLAT. Phd.99c *forță uimitoare;* τόπον τινὰ δαιμόνιον PLAT. R.614c *un loc mirabil;* (neut. pl. adv.) δαιμόνια βουλόμενος εἰς ἀγρὸν ἀνερπύσαι AR. Pax584 *dorind extraordinar de mult să mă strecur pe câmp;* (neut. pl. superl.) δαιμονιώτατα ἀποθνήσκει XEN. HG7.4.3 *moare într-un mod cu totul neașteptat.*

[δαίμων]

δαιμονιώδης, ες *adj.* asemănător unui demon, demonic: αὕτη ἢ σοφία ... ἐπίγειος. ... ~ NT Iac.3.15 *înțelepciunea aceasta este rământească, drăcească.*

[δαίμονιος]

δαιμονίως, adv. I prin intervenție divină, în mod miraculos, providențial: PLB. 15.14.7. II (în mod) divin, extraordinar, minunat: [εἰρησθαι] ~ a vorbi minunat; (intensiv) ~ ὑπερφυᾶ ARSTT. Nu.76 *peste măsură de miraculos;* AR. Pl.675. THEOC. Epigr.11 ș.a. [δαίμονιος]

δαιμονο-βλάβεια, ας, ἡ *subst.* vătămare adusă de divinitate, (prin restrângere) pierdere a minților, nebunie (cauzată de divinitate): ἀλογιστίαν ἢ δαιμονοβλάβειαν PLB. 28.9.4 *necugetarea sau pierderea minților.*

[δαίμων, βλάβη]

δαίμων, ονος, ὁ, ἡ *subst.* |voc. δαίμων Soph. OC1480, δαῖμον Soph. Tr.1025, Theoc. 2.11| I I putere sau voință divină: πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι IL. 17.98 *a lupta cu un om împotriva [voinței] divinității;* μαχησόμεθ' εἰς ὃ κε ~ ἄμμε διακρίνη IL. 7.291 *vom lupta până ce voința divină va decide între noi;* cf. IL. 7.377 ș.a., σὺν δαίμονι IL. 11.792 *cu ajutorul puterii divine;* τὸ πᾶν τ' ἐκ δαιμόνων λάχοιεν AESCH. Supp.693 *fie să aibă parte de toate, prin voia zeilor;* HDT. 1.111, ταῦτα δ' ἐν τῷ δαίμονι [ἔστί] SOPH. OC1443 *acestea țin de voia zeului;* τύχην τε καὶ δαίμονας PLAT. R.619c *soarta și voința zeilor;* cf. DEM. 48.24 ș.a. 2 soartă, destin (văzut ca voie a divinității): πάρος τοι δαίμονα δώσω IL. 8.166 *în curând îți voi da partea ta de destin (sc. moartea);* cf. OD. 2.134, στυγερός δέ οἱ ἔχραε ~ OD. 5.396

avea parte de o soartă nenorocită: ἔδωκε τῆι τύχηι τὸν δαίμονα EUR. *Ph.1653 ἴσι λάσῃ soarta la voia întâmplării*; ὁ ~ κοινὸς ἦν ἄμφοῖν AESCH. *Th.813 cei doi au avut o soartă comună*; AESCH. *Ag.1342*. **II** (ext., gener. echivalent cu θεός) divinitate, duh, zeu / zeiță: βεβήκει δώματ' ἔς ... Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους IL. 1.222 *pāsi în palatul lui Zeus printre ceilalți zei*; δαίμονι ἴσος IL. 5.438 *asemănător unui zeu*; IL. 23.595, (d. Aphrodita) IL. 3.420, (d. Apollon) IL. 15.418, ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην; SOPH. *Ant.921 ce lege a zeilor am încâlcat?*; (d. Ares) ὃ χρυσοπλήγῃ δαῖμον AESCH. *Th.106 o, zeu cu coif de aur!*; (d. Poseidon) AR. *Ra.1341*. **III** **1** ființă divină (gener. d. sufletele morților): (d. Phaeton) Ἀφροδίτη ... νηπόλον ... ποιήσατο, δαίμονα διὸν HES. *Th.991 Aphrodita l-a făcut protector al templului, duh divin*; τὴν δὲ δαίμονα ταύτην τῆ θύουσι λέγουσι ... Ἰφιγένειαν τὴν Ἀγαμέμνονος εἶναι HDT. 4.103 *divinitatea aceasta, căreia îi aduc sacrificii, ei spun că este Iphigeneia lui Agamemnon*; (d. Alkestis moartă) νῦν δ' ἔστι μάκαιρα ~ EUR. *Alc.1003 acum este duh fericit*. **2** divinitate secundară, intermediară între zei și eroi; daimon, duh: περὶ γὰρ θεῶν ... καὶ περὶ δαιμόνων τε καὶ ἡρώων PLAT. *R.392a despre zei și despre daimoni și despre eroi*; PLAT. *Lg.738d*, εἰ οὐχ οἱ δαίμονες ἦτοι θεῶν παῖδες εἶεν ARSTT. *Rh.1419a10 dacă nu cumva daimonii sunt copii ai zeilor*; PLUT. *Rom.28.10*. **3** divinitate tutelară, protectoare: τοὶ μὲν δαίμονες ἄγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν ... φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων HES. *Op.122 daimonii sacri aflați pe pământ devin ocrotitori ai oamenilor muritorii*; ἄκρατον οἶνον ἀγαθοῦ δαίμονος AR. *Eq.85 vin pur în cinstea duhului celui bun*; PLAT. *Lg.730a*. **IV** (în relig. iudaică și creștină) **1** zeu păgân: (d. zeul sirian Gad) LXX *Is.65.11*. **2** duh necurat, demon, drac: NT *Mt.8.31*.

[δαίομαι „a împărți, a distribui” – prob. cu sensul „putere care atribuie”]

δαίνυμι, vb. |viit. δαίσω, aor. ἔδαισα, imper. 2sg. δαίνυ; med.-pas. impf. ἐδαινύμην, aor. ἐδαισάμην, conjct. prez. 2sg. δαινύη, opt. 3sg. δαινῦτο, 3pl. δαινύατο, imper. 3sg. δαινύσθω; pas. part. δαισθείς| {ep. impf. act. 3sg. δαίνυ; posib. impf. tematic δαίνυεν Call. (dar cf. δαινύω); med. 2sg. δαίνυ<ο>}

I (act.) **1** a da un ospăț (*propr.* a împărți hrană): (+ ac. intern) δαίνυ δαίτα γέρουσιν IL. 9.70 *dă un ospăț pentru cei bătrâni*. **2** (+ ac. pers.) a ospăta, a cinsti, a onora (pe cineva) printr-un ospăț: ζῶν με δαίσεις οὐδὲ πρὸς βωμῶ σφαγεῖς AESCH. *Eu.305 de viu mă vei ospăta fără să fii înjunghiat pe altar*; EUR. *Or.15.3* (+ ac.) a sărbători cu un ospăț, a da un ospăț pentru a marca un eveniment: τάφον μενοεικέα δαίνυ IL. 23.29 *dădu ospăț bogat pentru înmormântare*; cf. OD. 3.309, δαίσειν δὲ γάμον IL. 19.299 *voi sărbători nunta cu un banchet*; cf. PI. *N.19.299*. **II** (med.) **1** a lua parte la un ospăț, a se ospăta: ἐπεὶ ... τετύκοντό τε δαίτα δαίνυντ'<ο> IL. 1.468 *după ce pregătiră ospățul se ospătară*; IL. 2.431, id. 7.320, id. 9.228, HDT. 1.211. **2** (tranz.) a mânca, a devora: ἄλλοι δὲ θεοὶ δαίνυνθ' ἑκατόμβας IL. 9.535 *ceilalți zei se ospătau cu jertfele*; EUR. *Cyc.326*, id. *Tr.775*, (+ ac. de relație) οἱ μίαν ἄμφω ἑταῖροι ἀεὶ δαίνυντο τράπεζαν THEOC. 13.38 *cei doi, fiind tovarăși, se ospătau mereu la aceeași masă*; (fig.) φλογοὶ σῶμα δαισθείς EUR. *Heracl.914 trupul devorat de flacăra*; τῶν ἐμῶν Ἄιδης τιν' ἴμερον τέκνων ... ἔσχε δαίσασθαι; SOPH. *El.543 Hades a prins vreo poftă de copiii mei să-i înghită?*; (d. durere) δαίνυνται γὰρ αὐὸ πάλιν SOPH. *Tr.1088 [mă] devorează din nou*.

[δαίομαι]

δαίνύω, vb. |doar impf. 3sg. δαίνυεν| a da un ospăț: (+ ac. intern) δαίνυεν εἰλαπίναν τις CALL. *Cer.84 dădu un ospăț sărbătoresc*.

[cf. δαίνυμι]

δαίομαι, vb. |pf. 3pl. δεδαίαται Od. 1.23| **I** a tăia sau a rupe (în mai multe bucăți), a frânge: κρέα δαίετο καὶ νέμε μοίρας OD. 15.140 *tăie carnea și împărți bucățile*; OD. 17.332, (fig.) μοὶ ἄμφ' Ὀδυσῆϊ δαίφρονι δαίεται ἦτορ OD. 1.48 *mi se frânge inima pentru chibzuitul Odysseus*; (fig. „a analiza”) λίσπη γλώσσ' ... ῥήματα δαιομένη AR. *Ra.828 limba ascuțită toacă cuvintele*.

II a împărți, a distribui: Αἰθίοπας ... διχθὰ δεδαίαται OD. 1.23 *Etiopienii ... sunt împărțiți în două (comunități)*; πῆματα ... δαίνονται βροτοῖς PI. *P.3.81 necazuri le sunt împărțite muritorilor*.

[cf. sanscr. *d-ya-ti* „împarte”, *δατέομαι*]

δαίτιος, α, ον [ᾶ] adj. |var. ος, ον Eur. *Tr.1301*, Ar. *Nu.335*| {ep. ion. δήτιος Hom., bisilabic (prin sinereză) dacă ultima silabă e lungă;

dor. contr. δῆος, când e bisilabic} **I** (d. foc sau abstr.) nimicitor, distrugător: πυρὸς δηϊοιο IL. 2.415 *foc nimicitor*; IL. 6.331, id. 8.181 *ș.a.*, AESCH. *Th.*222, (d. război) IL. 7.119, τόλμας ... δαΐας EUR. *Andr.*837 *indrăzneli nimicitoare*; EUR. *HF*914. **II** (d. pers.) potrivnic, vrăjmaș, dușmănos: μάρνασθαι δηϊοισιν ἐπ' ἀνδράσι IL. 9.317 *a lupta împotriva bărbaților vrăjmași*; IL. 10.358, στρατῶ δαΐω AESCH. *Th.*146-147 *oaste vrăjmași*; (subst. pl.) δηϊοισι μάχεσθαι IL. 4.373 *a se lupta cu vrăjmașii*; cf. IL. 6.82 **III** nenorocit, nefericit: δαΐα Τέκμησσα SOPH. *Ai.*784 *nefericită Tecmessa*; A.RH. 1.1213.

[δαΐω¹]

δαϊό-φρων, *adj.* [gen. -ονος] cu gând nefericit, nenorocit: γόος αὐτόστονος ... ~ AESCH. *Th.*917 *hohot de plâns din adâncul inimii, cu gândul întunecat*.

[δαΐος, φρήν]

δαΐς, δαιτός, ή *subst.* ospăț, banchet: ἐν δαιθ', ὅτε ... αἶθοπα οἶνον Ἀργείων οἱ ἄριστοι ἐνὶ κρητῆρι κέρωνται IL. 4.259 *la ospăț, când mai marii argivilor amestecă în cupe vinul însprumat*; Ζεὺς ... ἔβη κατὰ δαΐτα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἔποντο IL. 1.424 *Zeus s-a dus la banchet, laolaltă toți zeii îl urmară*; τετύκοντό τε δαΐτα IL. 2.430 *pregătiră un ospăț*; cf. OD. 8.61.

[δαΐομαι]

δαΐς, ἴδος, ή *subst.* [contr. δάς, δαδός] **I** faclă, torță: νύμφας ... δαΐδων ὑπο λαμπομενάων ἠγίνεον ἀνὰ ἄστου IL. 18.492 *purtau mirese spre cetate sub torțe ce luminează*; OD. 1.428, id. 18.354, ξανθοτέρα<ι>ς ἔχη[τα<ι>ς κόμα<ι>ς δαΐδος SAPPH. 98a7 *are pletele mai blonde decât făclia*; HES. *Sc.*275, ~ ὑπὸ ξαν[θα]ἰσι πεύκαις PI. *Fr.*70b1 *torță din [lemn] auriiu de pin*; σὸν ἔργον, ᾧ δῆς, ἰέναι πολλὴν φλόγα AR. *Nu.*1494 *treaba ta, torță, este să împrăștii multe flăcări*. **II** (ext.) rug funerară: ἐπὶ τὴν δᾶδα καὶ τὴν κορωνίδα τοῦ βίου προελθεῖν PLUT. *M.*789a *a se îndrepta spre rug și spre sfârșitul vieții*. **III** lemn de pin: ὀλκάδα ... κληματίδων καὶ δαδὸς γεμίσαντες THUC. 7.53.4 *umplând o holcadă (sc. corabie folosită pt. transportul de mărfuri) cu crengi de viță și de pin*; XEN. *Cyr.*7.5.23, ARSTT. *Col.*791b24.

[δαΐω¹]

δαΐς, ή *subst.* [doar ac. δάϊν Call. și dat. δαΐ

(pt. δαΐ-ι)] *luptă, bătălie*: μιγήμεναι ἐν δαΐ IL. 13.286 *a se amesteca în luptă*; IL. 14.387, HES. *Th.*650, CALL. *Fr.*518.

[δαΐω¹]

δαΐσειν, inf. viit. de la δαίνυμι.

δαιτάλευς, ἑως, ὁ *subst.* [nom. pl. -εῖς și -ῆς] participant la ospăț, (co)mesean, conviv: (titlul unei comedii pierdute a lui Aristophan) Δαιταλῆς *Comesenii*; AR. *Fr.*244a2, (fig., d. vulturul ce-l sfășie pe Prometheus) ἄκλητος ἔρπων ~ πανήμερος AESCH. *Pr.*1024 *oaspete nepoftit care se strecoară zi de zi*.

[δαΐς]

δαΐτη, ης, ή *subst.* porție (la masă), ospăț, banchet: IL. 10.217, (figură etimologică) βασιλῆας δαΐτην δαινυμένους OD. 7.50 *regii ce se ospătează la ospăț*; (d. un banchet închinat lui Poseidon) OD. 3.44, AESCH. *Fr.*284d4, A.RH. 2.761 *ș.a.*

[δαΐομαι; dublet al lui δαΐς]

δαΐτη-θεν, *adv.* de la banchet: OD. 10.216, THEOC. 17.28.

[δαΐτη, -θεν]

δαιτί-κλυτός, ὄν [τ] *adj.* sărbătorit printr-un banchet: στεφάνωμα δαιτίκλυτ[ον] PI. *Fr.*333a7 *victorie sărbătorită printr-un banchet*.

[δαΐς, κλυτός]

δαιτί-κλυτός, ἄ, ὄν *adj.* renumit pentru banchetele sale: Κορίνθου δειράδ' ... δαιτικλυτάν PI. *O.*8.52 *colina Corintului, cea cu faima banchetelor*.

[δαΐς, κλυτός]

δαιτρεύω, *vb.* **I** 1 a împărți, a distribui: (d. prada de război) τὰ δ' ἄλλ' ἐς δῆμον ἔδωκε ~, μή τίς οἱ ἀτεμβόμενος κίοι ἴσης IL. 11.705 *restul (sc. de pradă) îl dădu celor de rând să și-l împartă, ca să nu rămână vreunul fără partea cuvenită*; IL. 11.688. **2** a împărți carnea unui animal, a tranșa: δαιτρεῦσαι τε καὶ ὀπτῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι OD. 15.323 *să tai (carnea) și s-o frig și să torn vin*; OD. 14.433, PLB. 12.24.2, A.RH. 1.433, PLUT. *M.*440c. **II** (ext. d. animale) a sacrifica: ἵππους δαΐτρευον A.RH. 2.1176 *sacrificau cai*.

[δαιτρός]

δαιτρόν, οὔ, τό *subst.* porție: εἶ ... ~ πίνωσιν IL. 4.262 *dacă își beau porția*; PLUT. *M.*156e.

[δαιτρός]

δαιτρός, οὔ, ὁ *subst.* cel care tranșează carnea sau împarte bucatele la ospăț, servitor

la masă. stolnic: ~ δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν OD. 1.141 *stolnicul le puse în fața o tană de cărnuri*; OD. 17.331.

[δαίομαι]

δαιτροσύνη, ης, ἡ *subst.* arta de a tranșa carnea sau de a servi la masă: δοιῶ θεράποντε. δαήμονε δαιτροσυνάων OD. 16.253 *doi slujitori, pricepuți în arta de a servi*.

[δαιτρός]

δαιτῶμών, ὄνος *subst.* [dat. pl. δαιτῶμόνεσσι] oaspete, (co)mesean, conviv: OD. 8.66, id. 9.7 ș.a., (d. oaspeții care contribuie la ospăt cu produse proprii) OD. 4.621.

[δαιτός]

δαιτός, ὕος, ἡ *subst.* ospăt: IL. 22.496.

[δαίομαι]

δαί-φρων, ον *adj.* [gen. -ονος] I cu gândul la luptă, cu mintea pregătită pentru luptă: IL. 2.23, id. 4.93, (d. Achilles) IL. 2.875. II isteț, iscusit, priceput: ἀμφ' Ὀδυσῆα ἄνακτα δαίφρονα ποικιλομήτην OD. 3.163 *cu Odysseus, stăpânul cel iscusit, cu minte iscoditoare*; IL. 11.482, OD. 1.48, id.8.18, HES. Sc.119, Pl. P.9.84, THEOC. 25.150.

[δαίς „luptă” prob. contaminat cu *δα(σ)ι- „inteligent” (cf. sanscr. *dasrā-* „care săvârșește miracole”), φρήν]

δαίω¹, vb. [impf. ἔδαιον; conjct. aor. 3sg. δάηται, part. aor. δαισθείς Eur. *Heracl.*914, part. pf. δεδαυμένος Call. *Epigr.*49.3; med. 3sg. (ἐ)δαίετο] I (intrans.) 1 a arde în văpaie, a se mistui: ὅπότε ἄν Τροίη μαλερῶ πυρὶ πᾶσα δάηται IL. 20.316 *când ar fi să ardă în foc năprasnic Troia întreagă*; IL. 21.375. (fig., d. trupurile și armele războinicilor) δαίε οἱ ἐκ κόρυθος τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ IL. 5.4 *înzepa văpaie neostoită din coiful și scutul său*: οἱ πῦρ δαίεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὄμων IL. 5.7. *văpaie îi ardea din creștet și din umeri*: δαιόμενον ἦκε σέλας IL. 8.75 *se ivi un fulger arzător*: ἔδαιετο φλόξ SOPH. *Tr.*765 *se aprindea flacăra*; (+ ac. de relație) φλογὶ σῶμα δαισθείς EUR. *Heracl.*914 *cu trupul ars de văpaie*: ἃ δὲ σε γειναμένα πυρὶ δαίεται EUR. *Tr.*825 *melegurile nașterii tale sunt mistuite de foc*: (d. tratamentul oferit de Thetis lui Achilles) βροτέας αἰεὶ περὶ σάρκας ἔδαιεν νύκτα A.RH. 4.869 *îi perpelea în foc carnea muritoare în fiecare noapte*: (part. med.-pas. cu valoare subst.) ἀμφὶ δὲ δαιομένοις ... χορὸν ἐστήσαντο A.RH. 2.701 *în jurul victimelor ce se mistuiau s-a pornit un dans*. 2 (pf. act.:

de obicei fig.) a se încinge, a se răspândi ca focul: πάντη γάρ σε περι στέφανος πολέμοιο δέδωκε IL. 13.736 *peste tot în jurul tău se încinge cumuna războiului*; IL. 20.18, ὄσσα δέδωκε IL. 2.93 *zvonul se răspândește ca focul*: (d. discordie) IL. 17.253, (d. vaier) OD. 20.353. 3 (fig.) a fi înflăcărat de pasiune, a emana lumină: οἱ ὄσσε δαίεται OD. 6.132 *ochii îi strălucesc*: (prob.) μοι ἀμφ' Ὀδυσῆϊ δαίφρονι δαίεται ἦτορ OD. 1.48 *mie îmi arde inima gândindu-mă la chibzuitul Odysseus* (dar cf. și δαίομαι). II (trans.) a aprinde, a învâpăia; a răspândi (flăcări, strălucire etc.): (+ ac. intern) δαίε φλόγα παμφανόωσαν IL. 18.206 *împrăstia o flăcără strălucitoare*; ἀκάματον πῦρ ... τὸ δὲ δαίε θεὰ ... Ἀθήνη IL. 18.227 *foc neostoit (...); îl isca zeița Athena*: OD. 7.7, AESCH. *Ag.*496. πῦρ καὶ φῶς ἐπ' ἔλευθερία δαίων AESCH. *Ch.*864 *aprinzând focul și lumina libertății*: (+ ac. extern) δαίε δὲ φιτρούς A.RH. 3.1209 *aprinse buștenii*: δαίε δ' ἐν ὀφθαλμοῖς γλυκερὸν πῶθον IL. 4.1147 *le aprindea în ochi dulcele dor*.

[R.*δαF-, δηF-, δαυ-, cf. δύη]

δαίω², v. δαίομαι

δάκε, (poet.) ind. aor. act. 3sg. de la δάκνω: IL. 5.493.

δάκέ-θῦμος, ον *adj.* care mușcă inima (sufletul), sfâșietor: ἀνίκ' ἐξαείη ~ ἄτα SOPH. *Ph.*706 *când îl mai lăsa deznădejdea cea sfâșietoare*.

[δάκνω, θυμός]

δάκετός, *adj.* care mușcă. // **δάκετόν**, οὔ, τό *subst.* [var. δάκετον Soph. *Fr.*245, Call. *Fr.*515] I animal care mușcă, animal feroce sau rozător: (Corul păsărilor) ἐρπετά τε καὶ δάκετα ... ὑπ' ἐμᾶς πτέρυγος ἐν φοναῖς ὀλλυται AR. *Av.*1069 *târâtoare și rozătoare sub aripile noastre își găsesc sfârșitul în măcel*: ξείνος Ἐχιδναῖον νέρθεν ἄγων δάκετον CALL. *Fr.*515 *străimul (sc. Heracles) care a adus din adâncuri ferocele șarpe Echidna*. II mușcătură: (fig.) μουσομανεῖ δ' ἐλάμφθη δακέτω ποτὶ δειράν SOPH. *Fr.*245 *am fost apucată de gât de mușcătura melomană*.

[δάκνω]

δακνάζω, vb. a mușca: (med.-pas., fig.) στένε καὶ δακνάζου AESCH. *Pers.*572 *tânguiește-te și fii îndurerat*.

[δάκνω]

δάκνω, vb. [impf. ἔδακνον, aor.2 ἔδᾱκον, pf.

δέδεχα, part. aor. δακών; *med.-pas.* impf. ἔδακνόμην, viit. δήξομαι, pf. δέδηγμα; *pas.* viit. διηγήσομαι, aor. ἐδήγησθην, part. aor. διηθείς| [ep. aor. 3sg. δάκε, inf. aor. δακέειν II.; dor. part. aor. pas. δαχθείς Pi. *Fr. Enc. com.* 123.10, *med.-pas.* part. pf. nom. pl. δεδαγμένοι Pi. P.8.87. Call. *Epigr.* 6.311.3} **I** (progr., fizic) **I** (d. animale sau pers.) a mușca; oī (sc. κύνες) δακέειν μὲν ἀπετρωπῶντο λεόντων IL. 18.585 *cáimii se ațin să-i muște pe lei*; δακών δὲ στόμιον ὡς νεοζυγῆς πῶλος AESCH. *Pr.* 1009 *mușcând zăbala ca un mânz de curând inhămat la jug*; PLAT. *R.* 589a, ὄφις ... δάκνων πτέρναν ἵππου LXX *Gen.* 49.17 *șarpe mușcând glezna calului*; LXX *Num.* 21.8, LUC. *Nigr.* 38. (d. pers.) AR. *Ach.* 1209, δάκνεις ὦ Ἀλκιβιάδῃ καθάπερ αἱ γυναῖκες PLUT. *Alc.* 2.3 *muști, Alkibiades, precum femeile*; („a-și mușca limba sau buzele” cu sensul de „a se stăpâni”) πρὸ τῶν τοιοῦτων χρή λόγων ~ στόμα AESCH. *Fr.* 675.2 *înainte [de a rosti] asemenea cuvinte trebuie să-ți muști limba*; δακῶν δ' ἀνάσχου, καρτέρησον εὐγενῶς MEN. *Sam.* 356 *mușcă-ți limba și stăpânește-te, îndură cu noblete*; (cu dublu sens, v. II) μὴ δάκη ρήτωρ AR. *Th.* 530 *să nu te muște vreun retor*. **2** (d. insecte) a pișca, a înțepa; (d. mușcă) ἰσχανάα δακέειν IL. 17.572 *tânjește să piște*; (d. τάνταρι) HDT. 2.95. **3** (fig., d. obiecte sau fenomene) a ciupi, a înțepa, a face să usture; a lovi; λόφοι δὲ κώδων τ' οὐ δάκνουσ' ἄνευ δορός AESCH. *Th.* 399 *crestele de coif și ciucurii nu mușcă fără lance*; δάκνει τὸ πῦρ AESCH. *Fr.* 455b3 *focul mușcă (sc. face să usture)*; ὁ καπνός ... ἔδακνε ... τὰ βλέφαρά μου AR. *Pl.* 822 *fi-mul mi-a înțepat pleoapele*. **II** (fig., psihic) a mușca (sufletul), a înțepa. **I** (sens negativ) a răni, a face să sufere; a supăra, a deranja; (cu sub. abstr.) δάκε δὲ φρένας Ἔκτορι μῦθος IL. 5.493 *vorba îi mușcă sufletul lui Hector*; HES. *Th.* 567, ἐμὲ ... οὐ τοσοῦτο ἔδακε λύπη HDT. 7.16 *pe mine nu m-a mușcat atât de rău mâhnirea*; ἦδε συμφορὰ δάκνει AESCH. *Pers.* 846 *nenorocirea aceasta mă macină*; XEN. *Cyr.* 1.4.13, id. *Cyr.* 4.3.3, μάλιστα γάρ νιν δήξομαι δράσας τάδε EUR. *Ba.* 351 *îl voi răni din plin făcând acestea*; (+ ac. de relație) λύπη καρδίαν διηγήσομαι EUR. *Alc.* 1100 *voi fi ros în inimă de durere*; (d. iubire) EUR. *Hipp.* 1303, (d. sărăcie) MEN. *Fr.* 282.1, (d.

foame) MEN. *Fr.* 365.1, (abs., pas.) ἐδήχθη δι'ισχυρῶς Ἀλέξανδρος PLUT. *Alex.* 61.2 *a suferit mult Alexandru*. **2** (sens pozitiv) a mușca, a impresiona; οἱ ἐν ὄρα ... ἐρωτικὸν ... δάκνουσί τε καὶ κινουσί PLAT. *R.* 474d *cei în floarea vârstei îi atâră și îi mușcă pe cei înclinați spre iubire*; ψυχὴν ... πλιγγεῖς τε καὶ διηθείς ὑπὸ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων PLAT. *Smp.* 218a *izbit în suflet și mușcat de cuvântărele filosofice*.

[R. *dḥk-, cf. sanscr. *dāśati* „mușcă”]

δάκος, εος, τό [ᾶ] *adj.* **I** animal cu mușcătura primejdioasă, animal feroce. **I** (mitol.) monstru; ποντίοις δάκεσι δὸς βοράν AESCH. *Pr.* 583 *dă-mă ca hrană monstrilor marini*; (d. Σῆιπξ) θηρὸς ἐχθίστου ~ AESCH. *Th.* 558 *monstrul de fiară demnă de ură*. **2** (gener.) animal sălbatic, fiară; (d. șarpe) AESCH. *Ch.* 530, τὴν ἄμορφον λύγκα, δύστοκον ~ EUR. *Fr.* 863.2 *lincul cel urât, fiară născută întru răutate*; (fig., d. armata grecilor în războiul troian) Ἀργεῖον ~, ἵππου νεοσσός AESCH. *Ag.* 824 *fiara argiană, zămisliută din cal (sc. Calul Troian)*. **II** mușcătură; φεύγειν ~ ἀδινὸν κακαγορίᾳν Pi. *P.* 2.53 *să fug de mușcătura grea a clevetirii*.

[cf. δάκνω]

δάκρῶ, υος, τό *subst.* |sg. doar nom. / ac.: ac. pl. δάκρη Pi. *Fr.* 122.3, dat. pl. δάκρυσι| **I** lacrimă, ext. plâns; (sg. colectiv) ~ χέων IL. 1.357 *vărsând lacrimi*; IL. 1.360, id. 1.413, θαλερὸν δὲ οἱ ἔκπεσε ~ IL. 2.266 *îi tâșniră lacrimi bogate*; ὅπου μέλλοι τις οἴσεσθαι ~ AESCH. *Pr.* 638 *când ești pe cale să storci lacrimi*; CALL. *Hec.* fr. 313, A.RH. 4.1029 ș.a., (pl.) θανάτον τ' εἶχον καὶ δάκρυσι μῦθρον HES. *Sc.* 132 *(săgețile) aduceau moarte și musteau de lacrimi*. **II** picătură; λιβάνου ξανθὰ δάκρη θυμιάτε Pi. *Fr.* 122.3 *ardeți picături galbene de tămâie*; πεύκινον ~ EUR. *Med.* 1200 *picătură [de rășină] de pin*.

[cf. armeană *artasuk* „lacrimă” ș.a.]

δάκρῦμα, ατος, τό *subst.* lacrimă; λέκτρα ... πίμπλαται δακρύμασιν AESCH. *Pers.* 134 *paturile se umplu de lacrimi*; EUR. *Andr.* 92, (fig.) ὑμῖν ... Μίνως ἐπεμψε μηνίων δακρύματα HDT. 7.169 *Minos, mánios, v-a trimis lacrimi (sc. necazuri)*.

[δακρύω]

δακρυο-γόνος, ον *adj.* care provoacă lacrimi, născător de lacrimi; (d. Ares) AESCH. *Supp.* 682.

[δάκρυ, γίγνομαι]

δακρύεις, εσσα, εν *adj.* |ac. sg. neut. -ειν, A.Rh. 4.1291| I care plânge, înlăcrimat: ~ ... πάϊς IL. 22.499, (d. abstr.) γοιοί τε δακρύνοντες IL. 4.801 *jalea cea înlăcrimată*; OD. 17.8, (fig., d. Niobe) ὁ ~ ... πέτρος CALL. *Ap.22 stânca înlăcrimată*. II (neut. sg. adv.) în lacrimi, printre lacrimi: δέξατο κόλπῳ δακρύνον γελάσασα IL. 6.484 *il primi la sân, zâmbind printre lacrimi*; A.Rh. 4.1291. III care provoacă plânsul, plin de lacrimi: πόλεμον ... δακρύνοντα IL. 5.737 *războiul ce aduce lacrimi*; IL. 11.601, id. 13.765, (propr. sau fig.) Εὐρύπυλον κρύπτει δακρύνεσσα κόνης ARSTT. *Fr.640.71 pe Eurypylos îl ascunde praful ce înlăcrimează*.

[δάκρυ]

δάκρυον, ου, τό *subst.* {ep. dat. pl. δακρύνοντι. δακρύνουσιν} I lacrimă: (sg. colectiv) τέρεν κατὰ ~ εἴβεις IL. 16.11 *versși lacrimi delicate*; (pl.) δάκρυα θερμὰ χέων IL. 18.17 *vărsând lacrimi fierbinți*; τὼ δέ οἱ ὅσσε δακρύνοντες πλῆσθεν OD. 4.705 *ochii i se umplură de lacrimi*; AESCH. *Ag.1548-1549, Pi. N.10.75, ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θέητρον* HDT. 6.21 *teatrul izbucni în lacrimi*; πηγῶς ... δακρύνων SOPH. *Ant.803 șiroaie de lacrimi*; AR. *Ra.1354, κατέχειν τὰ δάκρυα* PLAT. *Phd.117d a-și stăpâni lacrimile*. II (bot.) (picătură de) sevă: τὸ δὲ ~ κόμμι ἐστί HDT. 2.96 *seva lui este guma*; ARSTT. *HA553b28, id. HA623b29*.

[δάκρυ]

δακρυοπετής, ἐς *adj.* care face să se verse lacrimi, aducător de lacrimi: πάθεα ... βαρέα δακρυοπετή AESCH. *Supp.113 suferințe grele și aducătoare de lacrimi*.

[δάκρυ, πίπτω]

δακρυρροέω-οῶ, *vb.* a vărsa (șiroaie de) lacrimi, a se cufunda în lacrimi: οὐ δὴ κλύω που ... τοῖν μοι φίλοιν δακρυρροοῦντοιν; SOPH. *OT1473 nu-mi aud oare fiicele dragi plângând?*; SOPH. *Tr.326, (+ gen. de cauză) οὐ ποτ' ἐκλήξω χαρᾶς δακρυρροοῦσα* SOPH. *El.1313 nu voi înceta să vărs lacrimi de fericire*; τί λυπρὸν οὐ δακρυρροεῖς EUR. *HF1114 un lucru dureros pentru care plângi*; (+ ἐπί și dat.) οἱ παῖδες ... ἐφ' οἷς δακρυρροεῖς EUR. *HF1181 copiii pentru care versși lacrimi*; PLUT. *Cor.38.2, (d. ochi)* EUR. *Alc.826, id. Ion246*.

[δακρύρροος]

δακρύρροος, ον *adj.* I care șiroiește de lacrimi: δι' ὅσων νᾶμ' ἔχων δακρύρροον EUR. *Ph.370 având în ochi un izvor șiroind de lacrimi*; EUR. *HF98*. II însoțit de șiroaie de lacrimi: Ἄιδου τε μολπὰς ἐκχέω δακρυρροούς EUR. *Supp.773 revărs pentru Hades, însoțite de șiroaie de lacrimi*. [δάκρυ, ῥέω]

δακρῦ-σίστακτος, ον *adj.* care picură lacrimi: δακρυσίστακτον [δ'] ἀπ' ὅσων ... λειβομένα ῥέος AESCH. *Pr.399 vărsând șuvoi de lacrimi din ochi, picătură cu picătură*.

[δάκρυ, στακτός]

δακρῦτός, ἦ, ὄν *adj.* I (de)plâns: (d. Orestes) ~ ἐλπὶς σπέρματος σωτηρίου AESCH. *Ch.236 deplânsa speranță a seminței salvatoare*. II care provoacă plânsul, deplorabil: δακρῦτ' ἄγαν ... αἰτία δ' ἐγὼ EUR. *El.1182 [situația] e prea demnă de plâns, iar pricina sunt eu*; IOS. *AI4.323.4*.

[δάκρυω]

δακρῦ-χέω, *vb.* [cf. δάκρυ χέω, s.v. δάκρυ] a vărsa lacrimi: ἐτύμως δακρυχέων ἐκ φρενός AESCH. *Th.919 vărsând lacrimi sincer, din inimă*; CALL. *Fr.497, A.Rh. 1.250*.

[δάκρυ, χέω]

δακρύω, [ῶ] *vb.* {ep. aor. 1sg. δάκρυσα} I (*intrans.*) I (prez., aor.) a lăcrima, a plânge: IL. 1.349, id.10.377, OD. 1.336, τοιαῦτα χαίρειν καὶ δακρύνεσθαι πάρα AESCH. *Th.815 aceasta e o ocazie să ne bucurăm și să plângem*; HDT. 1.112, id. 7.46, ARSTT. *HA 587b7, (ca urmare a expunerii la soare, d. păsări) οἱ ὀφθαλμοὶ δακρύνουσιν* ARSTT. *HA620a.5 ochii lăcrimează*; (+ ἐπί și dat.) ὡς ἐπὶ νεκρῷ δακρῦσαι LUC. *Cal.18 a plânge ca după mort*; (+ ὑπό și cauza) δακρῦσαι ὑπὸ τοῦ γέλωτος LUC. *Hist.Consc. 26 a-i da lacrimile de răs*; (+ dat.) χαρᾶ δακρύνουσας XEN. *HG7.2.9 plângând de bucurie*; (+ ac. intern) μηδ' επισκήνους γόους δάκρυε SOPH. *Ai.580 nu plânge jelanii în public*. 2 (pf. med.-pas.) a fi înlăcrimat, a fi scâldat în lacrimi: δεδάκρυνται δέ μοι ὅσσε μνησαμένῳ Ὀδυσῆος OD. 20.204 *imi sunt ochii în lacrimi amintindu-mi de Odysseus*; δεδάκρυνται δὲ παρειαί OD. 20.353 *obrajii [vâ] sunt scâldați în lacrimi*; PLAT. *Sp.364b; (part. pf. neut. pl. adv.) μακρὰ τε ἡσπάζοντο καὶ δεδακρυμένα* IOS. *AI6.241 se îmbrățișară puternic și cu lacrimi în*

ochi. II (tranz.) I a scâlda în lacrimi: δακρῦσαι βλέφαρα EUR. *Hel.948 a-si scâlda pleoapele în lacrimi. 2* (cu obiect direct pers. sau abstr.) a plânge, a deplânge: (zeugmă) τὸν μὲν ἐγὼ δάκρυσσα ἰδὼν ἐλέησά τε θυμῷ OD. 11.55 *vázându-l, l-am plâns și l-am compătimit în sufletul meu; πὼς σε δακρῦσω; AESCH. Ag.1490 cum să te plâng?; SOPH. OT1486, (abstr.) EUR. HF528; ἐδάκρυσά γ' ἐμῶν πατέρων κάκην AR. Av.540 am plâns josiñicia pâriniñilor; τὸν ἔρωτα δακρῦσω THEOC. 2.64 *imi voi plânge dragoste; LXX 3Mac.4.4, (pas.) ὀρθῶς μὲν ἴδε συμφορὰ δακρῦεται EUR. Hel.1226 pe chept cuvânt e plânsă această nenorocire. III (tranz.) (bot., d. sevă) a picura: αἰγυροί ... ἴλεκτρον δακρῦσαι LUC. Salt.56 plopii negri picură chihlimbar.**

[δάκρυ]

δακρυώδης, ες *adj.* asemănător lacrimilor: lacrimos, *ext.* demn de lacrimi: τὰ ἀνθρωπιῆτα πρήγματα οἷζυρά καὶ δακρυώδεα LUC. *Vit.Auct.14 treburile omeneshi sunt jalnice și vrednice de plâns.*

[δάκρυ]

δακτύλιθρα, ας, ἡ *subst. I* mânușă (*propr.* apărătoare pentru degete): XEN. *Cyn.8.8.17. II* instrument de tortură ce strivea degetele: LXX *4Mac.8.13.*

[δάκτυλος]

δακτυλιαῖος, α, ον *adj.* de mărimea unui deget (ca lungime / lățime / grosime): (d. languste, când ies din ou) ἐλάττους ἢ δακτυλιαῖοι ARSTT. *HA549b11 mai mici decât un deget; ξύλον ... τῷ δὲ πάχει δακτυλιαῖαν ἔχον τὴν διάμετρον PLB. 27.11.3 lemn având diametrul de un deget grosime.*

[δάκτυλος]

δακτύλιδιον, ου, τό [λί] *subst.* degetel, *ext.* inel, (de unde) vagin: (cu dublu înțeles) τῆς γυναικὸς τοῦ ποδὸς τὸ ~ πῆζει τὸ ζυγόν AR. *Lys.417 curelușa strânge degetelul piciorului soției mele.*

[δάκτυλος]

δακτύλιο-γλύφια, ας, ἡ *subst.* arta de a grava inele: PLAT. *Alc.128c.*

[δάκτυλος, γλύφω]

δακτύλιος, ου, ὁ [ῦ] *subst. I* (gener.) inel (pentru deget), care poate avea piatră sau pecete: οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ ~ ἐσθ' οὔτοσι οὐμός· τὸ γοῦν σημεῖον ἕτερον φαίνεται AR. *Eq.951 nu are cum să fie inelul acesta al meu; semmul pare diferit; AR. Th.425, (pt. a*

descrie suplețea trupului) διὰ δακτυλίου μὲν οὖν ἐμέ γ' ἄν διελεύσας AR. *Pl.1036 m-ai putea trage prin inel; δακτυλίων σημεῖα PLAT. Th.191d pecețile inelelor; (folosit ca amuletă) AR. Pl.884, (d. inelul magic al lui Gyges) PLAT. R.359e, id. 612b, LXX Gen.38.18, (ca simbol al prieteniei) PLUT. *Art.18.2. II* (ext.) pecete, sigiliu: γῆν σημαντρίδα ἐπιπλάσας ἐπιβάλλει τὸν δακτυλίον HDT. 2.38 *după ce a lipit pământ argilos, își pune pecetea; Αχιαχαρος δὲ ἦν ... ἐπὶ τοῦ δακτυλίου LXX Tob.1.22 Achiacharos era păstrătorul sigiliului. III* (prin analogie) inel (de orice mărime): (d. inelele plasei de vânătoare) XEN. *Cyn.2.6, (d. zăbală) XEN. Eq.10.9. IV* anus: (med.) σύριγγα παρὰ δακτύλιον PLUT. *M.518d fistulă la anus; (cu dublu sens) τὸν ἑαυτοῦ δακτύλιον φύλαττε LUC. Demon.17 păzește-ți inelul / fundul; (triplu sens: inel medical folosit pt. curățarea pleoapelor, simbol al împăcării și com. „anus”) AR. Lys.1027.**

[δάκτυλος]

δακτυλοδεικτέω-ῶ, vb. a arăta cu degetul (pentru a face de rușine): (d. un scelerat) DEM. 25.68.

[δακτύλόδεικτος]

δακτύλό-δεικτος, ον *adj.* arătat cu degetul, *ext.* cunoscut, renumit: δακτυλοδεικτων ... μελάθρων AESCH. *Ag.1332 case cunoscute (după alții -δεικτων, part. prez. δακτυλοδεικτέω).*

[δάκτυλος, δεικνυμι]

δακτύλό-δικτος, ον *adj.* lansat / condus / dirijat cu degetele: ἐν χερσὶν βόμβυκας ἔχων ... δακτυλόδικτον ἰμπλησι μέλος AESCH. *Fr.57.4 ținând în mâini o pereche de flaute, dă formă unei melodii dirijate de degete.*

[δάκτυλος, δικεῖν]

δάκτυλος, ου, ὁ *subst.* |pl. δάκτυλα (colectiv) Arstt. *Phgn.810a22, Theoc.19.3| I* (anat.) deget (de la mână sau de la picior): **I** (d. pers.) τοὺς δακτύλους τοὺς μεγάλους HDT. 3.8 *degetele mari; ἐπὶ δακτύλων συμβαλλόμενος τοὺς μῆνας HDT. 6.63 adunând pe degete lunile; κἀνεχώρησεν ... ἄκροισι δακτύλοισι EUR. IT266 s-au întors în vârful degetelor (sc. tipil, pe vârfuri); PLAT. R.523a, XEN. *An.4.5.13, ARSTT. HA493b28, ἄκρα δὲ χειρῶν δάκτυλα πάνθ' ὑπένυξεν THEOC. 19.3 i-a înțepat toate degetele mâinii la vârf; LXX Lev.4.6, ἐνὶ δακτύλῳ κνώμενον PLUT. *Caes.4.9 scărpinându-se cu un***

singur deget (sc. ca semn de finețe): (prov.) δεῖ δὲ μὴ τοῖς ὄμμασι γαμεῖν μηδὲ τοῖς δακτύλοις PLUT. *M141c nu trebuie să te căsătorești nici cu ochii, nici cu degetele* (sc. bazându-te pe aspectul fizic sau socotind pe degete averea). **2** (d. animale) deget sau gheară: (maimuțe) χεῖρας καὶ δακτύλους καὶ ὄνυχας ὁμοίους ἀνθρώπῳ ARSTT. *HA502b3 mâinile și degetele și unghiile sunt asemănătoare celor umane*; (d. degetele de la picioarele focii) ARSTT. *HA498b1*, (d. ghearele păsărilor) ARSTT. *PA695a22*. **II** (fig.) membru viril: (cu dublu sens. „deget” și „membru viril”) ὡς μέγαν ἄρ' εἶχες, ὦ πότνια, τὸν δάκτυλον AR. *Eq.1170 ce „deget” mare ai găzduit, zeiță!; ἄφαι μόνον Στρατυλλίδος τῷ δακτύλῳ προσελθόν* AR. *Lys.365 încercă numai să te apropii și s-o atingi cu „degetul” pe Stratyllis*; AR. *Nu.650-4*, id. *V.275b* ș.a. **III** (unitate de măsură) deget (aprox. 2 cm): ὁ δὲ βασιλῆιος πῆχυς τοῦ μετρίου ἐστὶ πῆχεος μέζων τρισὶ δακτύλοισι HDT. 1.178-9 *cotul „regesc” este mai lung cu trei degete decât cel obișnuit*; HDT. 5.9, id. 7.117, ARSTT. *GA728b31*, PLUT. *Alex.63.12* ș.a. **IV** (metr. și muz.) dactil (picioar metric format dintr-o silabă lungă și două scurte): (cu dublu sens) {Σω.} ὁποῖός ἐστι τὸν ῥυθμῶν ... κατὰ δάκτυλον. {Στ.} κατὰ δάκτυλον; νῆ τὸν Δί', ἀλλ' οἷδ' AR. *Nu.652 [Socrates] care dintre ritmurii este cel ce corespunde dactilului. [Strepsiades] ce corespunde dactilului (/mădularului)? pe Zeus, dar îl știi prea bine!*

[cf. lat. *digitus*]

δᾶλέομαι, v. δηλέομαι

δᾶλίον, ου, τό *subst.* tāciune mic sau făclioară: AR. *Eq.921*, id. *Pax.959*.

[dim. al lui δαλός]

Δάλιος, v. Δήλιος, -α, -ον

Δαλματία, ας, ἡ *subst.* Dalmatia, regiune pe coasta estică a Mării Adriatice: IOS. *BI2.369*, NT *2Tim.4.10*.

Δαλματικός, ἡ, ὄν *adj.* din Dalmatia, dalmat: PLUT. *Oth.4.1*.

[Δαλματία]

δᾶλός, οὔ, ὁ *subst.* I tāciune aprins: IL. 15.421, τις δαλὸν σποδιῆ ἐνέκρυσσε μελαίνῃ ... σπέρμα πυρὸς σφύζων OD. 5.488 *cineva a ascuns un cărbune aprins în neagra cenușă, păstrând o sămânță de foc*; OD. 19.69, HES. *Op.705*, AESCH. *Ch.608*, EUR. *HF928*,

A.RH. 3.291. **II** torță, faclă: (fig., d. fulgerul lui Zeus) ὅτε μὴ αὐτός γε Κρονίων ἐμβάλῃ αἰθόμενον δαλὸν νήεσσι θοῆσιν IL. 13.320 *numai să nu azvârle însuși Cronion torță aprinsă la iufile nave*; (d. creanga ascuțită încinsă în foc) κυκλώσω δαλὸν ... Κύκλωπος ὄψει EUR. *Cyc.462 voi răsuci torța în ochiul Ciclopului; ἰχθῦς ... πολλούς, τοὺς μὲν δαλοῖς προσεικότας, τοὺς δὲ μικροὺς ἄνθραξι* LUC. *VII.30 mulți pești, dintre care unii asemănători unor torțe [aprinse], alții, mici, [asemănători] unui cărbune*. **III** denumire dată unui meteorit luminos: ARSTT. *Mete.341b28*.

[δαίω¹]

Δᾶλος, (dor.) v. Δήλος, -ου, ἡ

δαμά, **δαμάα**, **δαμόωσιν**, v. δάμνημι

δᾶμάζω, vb. [impf. ἐδάμαζον; viit. δαμάσω, aor. ἐδάμασα; med. pf. δεδάμασμαι; pas. aor. ἐδαμάσθην, part. aor. δαμασθεῖς (pt. δαμν-, v. δάμνημι)] {ep. viit. δαμάσσω, aor. (ἐ)δάμασσα, conjct. aor. δαμάσσω; imper. δάμα(σ)σον, inf. δαμά(σ)σαι, part. δαμάσσης II. 21.90, δαμάσσαις Pi. *O.9.92*; med. viit. 3sg. δαμάσσειται II. 21.226, aor. 3sg. ἐδαμάσατο Od. 9.516, 3pl. δαμάσαντο II. 10.210, inf. δαμάσσεσθαι, part. δαμασσάμενος; pas. ind. aor. δαμάσθη, conjct. aor. 3sg. δαμασθη; var. prez. 3sg. δαμάσδει Theoc. 4.55} **I I** (cu sub. pers. și obiect animal) a îmblânzi, a domestici, a struni: ἡμίονον ... ἀδμήτην, ἢ τ' ἀλγίστη δαμάσασθαι IL. 23.655 *o catârcă neîmblânzită, care se strunește cu mare greutate*; OD. 4.637, Pi. *P.2.8*, πάντες δὲ τιθασεύοντες καὶ δαμάζοντες τὰ χρήσιμα τὸν ζῶων XEN. *Mem.4.3.10 τοῖσι cei ce domesticesc și îmblânzesc animalele folositoare*; (propr. și fig.) NT *Iac.3.7*; cf. EUR. *Alc.981*. **2** (cu sub. pers. și obiect pers.) a înfrânge, a supune, a domina, a înngenunchea (pe cineva): (vorbește Ciclopul d. Odysseus) ὀλίγος ... μ' ἐδαμάσατο οἶνω OD. 9.516 *micuțul m-a înfrânt cu ajutorul vinului*; τοὶ πολλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν IL. 3.183 *mulți feciori ai aheilor își sunt supuși*. **3** (cu obiect inanimat sau abstr.) a îndupleca, a supune, a subjuga, a domina: εὔτε πτόλις δαμασθη AESCH. *Th.338 când cetatea e subjugată*; χθόνα Θεσσαλῶν ἱππεῖαις ἐδάμαζον EUR. *HF374 rământul thessalienilor îl supuneau cu cetele de călăreți*; (în întreceri sportive) ἀγῶν' ... δάμασας Pi. *P.8.80 ai dominat întrecerea*; (fig.)

Αχιλεῦ δάμασον θυμόν IL. 9.496 *Achil-(I)eus, înduplecã-ti sufletul*; θυμόν ἐνὶ στήθεσσι ... δαμάσαντες ἀνάγκη IL. 18.113 *stãrãnindu-ne sufletul în piept [constrãnși de] nevoie*; Ἔρος ... δάμνεται ἐν στήθεσσι νόον HES. *Th.122 Eros îmblânzește sufletul în piept*; (abs., pas.) Ἐάνθοιο δάμη μένος IL. 21.383 *mãnia lui Xanthos s-a potolit*. 4 (cu sub. inanimat sau abstr.) a supune, a apãsa, a îmblãnzi, a înnuia: πόλεμός τε δαμᾶ καὶ λοιμός Ἀχαιοὺς IL. 1.61 *rãzboiul și foamea îi apasã pe ahei*; οὐ γάρ πώ ποτέ μ' ὦδε ... ἔρος ... θυμόν ... ἐδάμασεν IL. 14.316 *cãci niciodatã iubirea nu mi-a subjugat sufletul*; σε δαμνᾶ τάρβος A.RH. 1.464 *te copleseste spaima*; (d. Clytaimnestra) μιν μοῖρα θεῶν ἐπέδησε δαμῆναι OD. 3.269 *soarta datã de zei a vrut sã o supinã*; (concr.) σίδηρος ... δαμαζόμενος πυρὶ κηλέω HES. *Th.865 fier înnuiat de focul arzând*; (fig.) ἐτέρω λέχει δαμαζομένην P1. P.11.24 *supusã unui alt pat*. II (euf. pl.) a ucide, a rãpune, a duce la pieire, a nimici: (d. zei „a face sã piarã”, gener. de mãna unui muritor) τὸν δ' ὑπὸ Πατρόκλω δάμασ' ... Ἄρης IL. 16.543 *pe acesta Ares îl duse la pieire prin mãna lui Patroclus*; (Zeus vorbește) ὑπὸ χειρὶ Μενoitιάδαο δαμάσσω IL. 16.438 *sã-l las sã piarã de mãna fiului lui Menoitios*; τούσδε δὲ μοῖρ' ἐδάμασσε θεῶν OD. 22.413 *pe aceștia îi duse la pieire soarta datã de zei*; (med.) δαμάσαντό γ' Ἀχαιοὺς IL. 10.210 *i-au rãpus pe ahei*; IL. 22.379, id. 16.561, (d. leul care ucide un mistret) IL. 16.826, HES. *Th.857, ἀπόλλυτο στρατὸς δαμασθεὶς ναῖοισιν ἐμβολαῖς* AESCH. *Pers.279 a pierit oastea, rãpusã în ciocnirea dintre corãbii*; (pas.) ὄφις ... δουρὶ δαμασθεὶς HD1. 6.77 *șarpe rãpus cu lancea*; (cu agent inanimat) τὸν δ' οὐ βέλος ὠκὺ δάμασεν IL. 5.106 *nu-l rãpuse sãgeata*; (σάρκας τε καὶ ὀστέα) τὰ ... πυρὸς ... μένος ... δαμνᾶ OD. 11.221 *(cãrmurile și oasele) le nimicește vlaga focului*; (med.) τίς αὐτὴν πημονὴ δαμάζεται: EUR. *Fr.682.2 ce durere o rãpune?*; (cu sub. abstr.) ὀσσίχον ἐστὶ τὸ τύμμα, καὶ ἀλίκον ἄνδρα δαμάσδει THEOC. 4.55 *cãt de micã e rana, și ce bãrbat rãpune ea!*; (pas.) κ' ἐδάμην ὑπὸ χειρὶν Ἀχιλλῆος IL. 20.94 *as fi pierit de mãna lui Achilles*; IL. 15.2, (abs.) καὶ ζῶντες καὶ δμαθέντες EUR. *Tr.175 și vii și morți*. [cf. δάμνημι]

Δᾶμαϊος, ου, ὁ *adj.m.* Îmblãnzitor (de cai): (epitet al lui Poseidon) P1. O.13.69.

[δαμάζω]

δᾶμάλη, ης, ἡ [μᾶ] *subst.* vițicã, junincã: EUR. *Ba.739*, THEOC. 1.75, id. 4.12 *ș.a.*

[δάμαλις]

δᾶμάλης, ου, ὁ [μᾶ] *subst.* vițel: ARSTT. HA632a15.

[δαμάζω]

δᾶμᾶλίζω, *vb.* a domesticici, a subjuga: εἶθε γενοίμαν ... πώλους ... δαμαλιζομένα EUR. *Hipp.231 de mi-ar fi dat sã îmblãnzească mãnji*; (fig.) μὴ φθινοπωρὶς ἀνέμων ... δαμαλιζοὶ χρόνον P1. P.5.121 *fie ca nici un vânt de toamnă sã nu-i subjuge viața*.

[δάμαλις]

δᾶμᾶλις, εως, ἡ [δᾶ] *subst.* [gen. δαμάλιδος Ios. A14.80] junincã, vacã tânãrã între un an și doi ani: AESCH. *Supp.351*, AESOP. 1.270, LXX *Gen.15.9*, LUC. *DMeretr.7.1* *ș.a.*

[δαμάζω]

δᾶμᾶρ, αρτος, ἡ [δᾶ] *subst.* soție legitimã, nevastã: (+ gen. numelui soțului) IL. 3.122, id. 14.503, OD. 4.126, Μενέλα δάμαρτα κομίσει P1. N.7.28 *a-i înapoia lui Menelaos soția*: SOPH. *Tr.406*, AR. *Th.912*, (jur.) DEM. 23.53 *ș.a.*

[cf. δόμος (?), micenianã *da-ma-te, du-ma-te*]

δαμάσδει, ind. prez. 3sg. de la δαμάζω: THEOC. 4.55.

δᾶμᾶσί-μβροτος, ου *adj.* care supune sau ucide muritorii: (d. lance) P1. O.9.79.

[δαμάζω, βροτός]

δᾶμᾶσί-φρων, ου *adj.* care îmblãnzește sau supune mintea: (d. aur) P1. O.13.78.

[δαμάζω, φρήν]

Δαμασκηνός, ή, ὄν *adj.* din Damasc sau locuitor al Damascului: IOS. A112.126, id. A19.253, (fem. sg. sc. χώρα „teritoriu al Damascului”) LXX *Iud.1.12*, IOS. A114.38.

[Δαμασκός]

Δαμασκός, ου, ἡ *subst.* (geogr.) Damasc, cetate în Siria: LXX *Iud.15.5*, IOS. A18.363, NT *Fr.22.10*, PLUT. *Alex.24.1* *ș.a.*

δαμασσο-, v. δάμνημι

Δᾶμᾶτ-, v. Δημητ-

δᾶμάτειρα, ας, ἡ [μᾶ] *subst.* îmblãnzitoare, stãrãnã: δαμάτειρά τε λιμοῦ CALL. *Hec.fr.267 îmblãnzitoare a foamei*.

[δαμάζω]

δάμεν, (ep.) ind. aor. pas. 3pl. de la δάμνημι
δάμη, aor. pas. 3sg., v. δάμνημι

δαμῆναι. (ep.) inf. aor. pas. de la δάμνημι
δᾶμία, (dor.) fem., v. δήμιος: AESCH. *Ch.*57.
δάμιος, [dā] (dor.) v. δήμιος
δαμιουργός, (dor.) v. δημιουργός
δαμνάω-ῶ, vb. v. δάμνημι
δάμνημι, δαμ(ν)άω, [act. ind. prez. thematic 3sg. δαμνᾶ Od. // var. **δαμάω:** ind. prez. 3sg. δαμάα Il. 22.271, δαμᾶ Il. 1.61, 3pl. δαμώωσιν Il. 6.368 (interpretate și ca viit. ep.), impf. 3sg. ἐδάμνᾳ; med. ind. prez. δάμναμαι, 2sg. δαμνᾶ Il. 14.199, pf. 3sg. δέδμηται, m.m.c.p. 3sg. ἐδέδμητο, inf. δάμνασθαι, part. δεδμημένος, pas. ind. aor. ἐδάμην, opt. aor. δαμείην, 3pl. δαμείεν, imper. aor. 3sg. δμηθήτω, inf. δμηθήναι, part. aor. δμηθείς] {ep. act. impf. 3g. δάμνᾳ, med.-pas. impf. 3sg. δάμνατο, m.m.c.p. 3sg. δέδμητο, 3pl. δεδμήατο, pas. ind. aor. R. 3pl. δάμεν, conjct. aor. δαμείω, 3sg. δαμήη, inf. δαμῆναι; dor. eol. ind. prez. 1sg. δάμνᾱμι, dor. pas. aor. 3pl. δμᾶθεν Pi. P.8.17, part. aor. δμαθείς, δαμείς} (forma cea mai veche e δάμνημι (rad. δαμ- + suffix -vā-), urmată de varianta tematică contr. δαμνάω, concurată prob. de forma δαμάω; var. δαμάζω este cea mai recentă și cea mai răspândită) pt. sensuri, v. δαμάζω.
 [cf. sanscr. *damāyāti*, lat. *domāre*]
δαμο- și **Δαμο-**, dor., v. δημο-
δᾶμος, ου, ὁ *subst.* (dor.) v. δήμος
δᾶμόσιος, (dor.) v. δημόσιος
δαμοτ-, v. δημοτ-
δαμόωσιν, ind. prez. 3pl. de la δαμάω *sau* viit. 3pl., v. δάμνημι
δᾶμώματα. ὄν, τά *subst.* (dor. pt. δημώματα) cântece populare: AR. *Pax*797.
 [δημόομαι]
δᾶν, [ā] (dor.) v. δήν
Δᾶν, (în expr. οὐ Δᾶν) nu, pe Zeus!, zău că nu!: THEOC. 4.17, id. 7.39.
 [cf. δᾶ = dor. pt. γῆ? *sau* Δήν, Δῆνος = formă cretană pt. Zeus]
Δᾶν¹, ἡ *subst.* [var. Δάνα Ios.] (geogr.) Dana, oraș în nordul Palestinei: LXX *Gen.*14.14, Ios. *AI5.*178 ș.a.
Δᾶν², ὁ *subst.* Dan, fiu al lui Iacob și al roabei Bala: LXX *Gen.*30.6, Ios. *AI1.*305.
Δάνα, ης, ἡ *subst.* I (geogr.) Dana, oraș în Cappadocia: XEN. *An.*1.2.20. II v. Δᾶν 1:
Δᾶνασί, ὄν, αἱ *subst.* Danaide, fiice ale lui Danaos: HES. *Fr.*128.
 [cf. Δαναίς]
Δᾶνάη, ης, ἡ [vā] *subst.* (mitol.) Danae,

mamă a lui Perseus și fiică a lui Acrisios, rege al Argosului: IL. 14.319, HES. *Sc.*216 ș.a.

Δαναΐδαι, ὄν, οἱ [ī] *subst.* danai (sc. descendenți ai lui Danaos, nume dat grecilor): στράτευμα Δαναϊδῶν EUR. *Ph.*466 *oaste a danailor*; EUR. *Or.*876, id. *IA1414* ș.a.

[Δαναός]

Δαναΐδης, ου, ὁ [ī] *subst.* fiu *sau* descendent al Danaei: Περσεύς ~ HES. *Sc.*229 *Perseus danaidul*.

[Δανάη]

Δᾶνάϊς, ἴδος, ἡ [īd] *subst.* (mitol.) fiică a lui Danaos, danaidă (frecv. pl.): Δαναΐδων ὑδρεΐαι ἀτελεΐς PLAT. *Sp.*371e *ulcioarele fărâ fund ale danaidelor*; LUC. *Tim.*18, AESCH. *tit.* (tragedie pierdută), AR. *tit.* (comedie pierdută).

[Δαναός]

δᾶνάκη, ης, ἡ [vā] *subst.* (în numismatică) *danake*, monedă persană lăsată lângă morți pentru a-l îmbuna pe Charon: PLUT. *Prov.*5.1.

[cf. persană *dāna*]

Δᾶναοί, ὄν, οἱ *subst.* danai, la origine popor din Argos, ext. gener. greci: IL. 1.42, id. 2.110, OD. 1.350, AESCH. *Ag.*66, EUR. *Hec.*113 ș.a.

[Δαναός]

Δᾶναός, οὔ, ὁ *subst.* {dor. gen. -ῶ Call. *Lav.Pall.*48, ion. gen. -οῖο A.Rh. 1.133} I (mitol.) Danaos, erou fondator al Argosului: HES. *Fr.*128.2, AESCH. *Supp.*11 ș.a., (superl.) Δαναώτατος AR. *Fr.*259.1 *Danaos însuși*. II (pl. al numelui propriu) Danaoși, ca prototip al barbarilor cu cetățenie greacă: οὐ γὰρ Πέλοπες οὐδὲ Κάδμοι ... τε καὶ Δαναοὶ οὐδὲ ἄλλοι πολλοὶ φύσει μὲν βάρβαροι ὄντες, νόμῳ δὲ Ἕλληνας PLAT. *Men.*245d *nici Pelopși, nici Cadmoși sau Danaoși nici mulți alții care sunt barbari după fire, dar greci după lege*.

δᾶνειζω, vb. [viit. -είσω, aor. ἐδάνεισα, pf. δεδάνεικα; med.-pas. viit. δανείσομαι, aor. ἐδανείσαμην, pf. δεδάνεισμαι; pas. aor. ἐδανείσθην; v. și δανίζω] I (act.) a da cu împrumut: ἐπὶ ὀκτῶ ὀβολοῖς τὴν μνᾶν δανείσαντι τοῦ μηνὸς ἐκάστου DEM. 53.13 *celui care împrumută bani cu o camătă lunară de opt oboli la mină* (sc. 1,3%); ~ ἐπὶ τόκῳ PLAT. *Lg.*742c *a împrumută cu dobândă*; (pas.) κατὰ μῆνα τὰργύριον δανείζεται *bani se împrumută cu termen de o lună*; XEN.

HG2.4.28, (part. act.) ἀγώγιμοι τοῖς δανείζουσιν ἦσαν PLUT. *Sol.* 13.4 *erau pasibili de a fi duși în sclavie de către creditor;* (cu ac. intern) δάνειον δανιεῖς αὐτῶ LXX *Deut.* 15.10 *ii vei acorda împrumutul.* II (med.) a lua cu împrumut: AR. *Nu.* 1152, (cu *cazã*) τὰ χρήμαθ' ἀδανείσατο AR. *Nu.* 1306 *banii pe care i-a împrumutat;* AR. *Nu.* 1463, ἀποδώσατέ μοι ἃ ἐδανείσασθε ἐν τῷ λόγῳ: PLAT. *R.* 612c *imi veți da înapoi ce ați împrumutat [de la mine] în timpul discursului?*; (+ παρά *și* gen.) ἐδανείσατο τὰς χυλίας δραχμὰς παρά τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ DEM. 49.54 *a împrumutat cele 1000 de drahme de la tatăl meu;* δανιεῖς ἔθνεσιν πολλοῖς, σὺ δὲ οὐ δανιῆ LXX *Deut.* 15.6 *vei da cu împrumut multor neamuri, tu însă nu vei lua cu împrumut;* οἱ δανειζόμενοι ῥαδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις [τόκοις] DEM. 1.15 *cei ce iau cu usurință împrumuturi cu dobânzi mari;* (part., abs.) οἱ δανεισάμενοι DEM. 35.11 *datornicii;* LXX *Prov.* 20.4 *ș.a.*

[δάνος]

δάνειον, ου, τό [ᾶ] *subst.* I împrumut (de bani): ~ ᾧ ὀφείλει ἀποδοτέον ARSTT. *ENI* 164b32 *împrumutul de care te folosești trebuie înapoiat;* ARSTT. *Pr.* 950a28, ~ δανιεῖς αὐτῶ LXX *Deut.* 15.8 *ii vei acorda împrumutul.* II datorie: τὰ δάνεια δούλους τοὺς ἐλευθέρους ποιεῖ MEN. *Gnom.* 759 *datoriile îi fac sclavi pe cei liberi;* τό ~ ἀφῆκεν αὐτῶ NT *Mt.* 18.27 *i-a șters datoria;* LXX *4Mac.* 2.8.

[δάνος]

δάνεισμα, ατος, τό *subst.* împrumut (cu dobândă): ἀποτίνοντα δανείσματα PLAT. *Lg.* 717c *restituind împrumutul;* ~ ποιησάμενοι THUC. 1.121 *cei ce iau un împrumut;* DEM. 34.5, IOS. *AI* 18.163.3 *ș.a.*

[δανείζω]

δάνεισμός, οῦ, ὁ *subst.* împrumut: PLAT. *R.* 573e, id. *Lg.* 842d, οἱ δανεισμοὶ πᾶσιν ἐπὶ τοῖς σώμασιν ἦσαν ARSTT. *Ath.* 2.2 *împrumuturile se dădeau cu garanția propriilor persoane.*

[δανείζω]

δανειστέον, *adj.vb.* trebuie să împrumuți bani: PLUT. *M.* 408c.

[δανείζω]

δανειστής, οῦ, ὁ *subst.* [δανιστ- LXX] persoană care împrumută bani, cămătar, creditor: χρεωφειλέτης ἀπαιτούμενος ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ AESOP. 1.5 *un datornic păcălit*

de creditor; οἱ δὲ δανεισται ... ἐξηπατημένοι DEM. 32.12 *creditorii păcăliți;* DEM. 34.8, LXX *Prov.* 29.13, PLUT. *Sol.* 13.5 *ș.a.*

[δανείζω]

δανειστικός, ἤ, ὄν *adj.* propriu creditorilor, care ține de creditor. // **δανειστικός**, ὁ *subst.* cămătar, creditor: PLUT. *Cat.Mi.* 61.2, LUC. *DMort.* 22.7 *ș.a.*

[δανειστής]

δανίζω, *vb.* v. δανείζω

Δανιήλος, ου, ὁ *subst.* [var. indecl. Δανιηλ. LXX, NT] Daniel, profet: IOS. *AI* 10.249, LXX *Dan.* 1.21, id. *Suz.* 52 *ș.a.*

δανιστής, *subst.* v. δανειστής

δάνος¹, ου, ὁ *subst.* moarte: "δάνον" γὰρ Μακεδόνες τὸν θάνατον καλοῦσι PLUT. *M.* 22c *căci macedonenii numesc moartea δάνος.*

[cuvânt macedonean, R. lui θάνατος]

δάνος², εος, τό [ᾶ] *subst.* [gen. contr. -ους] I împrumut: LXX *Sir.* 29.4. II (pl.) datorii (ca rezultat al împrumutului): χεიმῶνας μεγάλους ἐξέφυγεν δανέων CALL. *Epigr.* 47.2 *a scăpat de furtuni puternice ale datoriiilor.*

[δίδωμι]

δᾶνός, ἤ, ὄν *adj.* [var. δαυνός Aesch. *Fr.* 41a; superl. -ότατος] care arde bine, uscat, bun pentru ars; ars: ξύλα δανά OD. 15.322 *lemme bune de ars;* AR. *Pax* 1134, CALL. *Hec.fr.* 243, (d. morți) δανοῖς ἐν στομάτεσσι CALL. *Hec.fr.* 278 *în guri pârjolite.*

[δαίω]

δᾶνοτής, ἦτος, ἡ *subst.* (dub.) nimicire, pârjolire: SOPH. *Fr.* 369.

[cf. δᾶνος, ου sau δαίω]

Δανούβιος, ου, ὁ *subst.* Dunărea (lat. *Danubius*), denumire a Istrului în Germania, care s-a extins din sec. I î.Hr. asupra întregului fluviu: APP. *Ill.* 66.1.

δάξ, *adv.* cu mușcătură, mușcând: AESOP. 1.117.

[δάκνω]

δάος, εος, τό *subst.* [gen. contr. -ους] tortă, faclă: ~ μετὰ χερσὶν ἔχουσαι IL. 24.647 *pur-tând faclă în mâini;* OD. 4.300, id. 7.339 *ș.a.*

[δαίω]

δαόω, v. δηόω:

δᾶπάνάω-ῶ, *vb.* [impf. ἐδαπάνων, viit. δαπανήσω, aor. ἐδαπάνησα, pf. δεδαπάνηκα; med. impf. ἐδαπανώμην, viit. δαπανήσομαι, pf. δεδαπάνημαι; pas. viit. δαπανηθήσομαι, aor. ἐδαπανήθη] I (d. bani sau bunuri ma-

teriale) a cheltui: κόσα οίκος ἄλλα <τάλαντα> δεδαπανησθαί ἐστι ἐξ τε σίδηρον HDT. 2.125 *căți alți talanți trebuie să se fi cheltuit pentru fier*; οὔτε τι γάρ τῶν οἰκηθίων τριβουσι οὔτε δαπανῶνται HDT. 2.37 *ni irosesc, nici nu cheltuiesc nimic din avut*; χρήματα πολλὰ δαπανῶντας THUC. 7.47 *cheltuind mulți bani*; THUC. 1.121, IS. 5.45, (+ ac. intern) τοσαύτας δαπάνας δαπανώμενος LYS. 21.3 *făcând asemenea cheltuieli*; LXX Tob.1.7, NT Mc.5.26 *ș.a.* II (d. alte lucruri) a întrebuița; a consuma, a isprăvi; (d. hrană) LXX Iud.12.4 βούλεται ἢ φύσις ~ τὸν θορὸν πρὸς τὸ συναύξειν τὰ ὄα ARSTT. GA757a.26 *natura vrea să întrebuițeze sământa genitală în vederea creșterii ouălor*. III a nimici, a distrugε; (d. foc) a mistui: κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν LXX 2Mac.2.10 *s-a pogorât foc din cer și a mistuit cele ale jertfei*; ὁ ὀφθαλμὸς ὑπὸ τῆς ἀργίας δεδαπάνητο APP. BC4.6.41 *ochiul era pierdut din cauză că nu fusese folosit*; ἄνεμός ... αὐτήν (sc. τὴν πόλιν) ἐδαπάνησεν APP. BC1.10.94 *vântul a nimicit cetatea*; ὑπὸ φθινάδος νόσου δαπανώμενον PLUT. Galb.17.4 *mistuit de o boală nimicitoare*.

[cf. δάπτω]

δαπάνη, ης, ἢ [πᾶ] *subst.* {dor. -α} I cost, cheltuială; (d. un ospăț) πλείστη τε χάρις δαπάνη τ' ὀλιγίστη HES. Op.723 *cea mai mare plăcere și costuri mici*; μὴ κάμνε λίαν δαπάναις Pl. P.1.90 *nu înceta prea mult cu cheltuielile*; τὸ καλλίνικον λυτήριον δαπανᾶν Pl. P.5.106 *slăvita recompensă pentru cheltuieli* (sc. *eforturi*); HDT. 5.35, ἱματίων βαπτῶν δαπάναις κοσμησαι (νύμφην) AR. Pl.530 *a găti mireasa cu cheltuieli pentru haine vopsite*; (fig.) κούφα γάρ δαπάνα νομίζειν EUR. Ba.893 *e o cheltuială mică să crezi* (sc. *nu te costă mult să crezi*). II bani de cheltuit, resurse, capital; παρέχων πᾶσαν δαπάνην HDT. 1.41 *punând la dispoziție resurse pentru orice cheltuială*; τὴν δαπάνην ἀποδοῦναι THUC. 3.46 *a înaropa banii cheltuiți*; μὴ ἢ εἰς τὸν ἐνιαυτὸν κειμένη ~ εἰς τὸν μῆνα δαπανᾶται XEN. Oec.7.36 *să nu se cheltuiască într-o lună capitalul pentru un an*.

[cf. δάπτω]

δαπάνημα, ατος, τὸ [πᾶ] *subst.* I cheltuială, plată, (peior.) risipă; πάντων ... κινδύνων καὶ τῶν δαπανημάτων μετεῖχον XEN.

HG3.5.12 *luați parte la toate primejdiile și cheltuielile*; δαπανημάτων δοτήρες XEN. Cyr.8.1.9 *distribuitori ai cheltuielilor (funcție administrativă)*; τὰ κοινὰ τῆς πατρίδος δαπανήματα LUC. Patr.Enc.7 *cheltuielile publice ale țării*. II resurse, bani de cheltuit; πρὸς τὰς λειτουργίας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανήματα LXX 2Mac.3.3 *oferind toate resursele bănești pentru săvârșirea sacrificiilor publice*; LXX 2Mac.11.31, (ext.) τῆ τῶν δαπανημάτων ἐνδεία PLB. 9.42.4 *din lipsa mijloacelor de trai*.

[δαπανάω]

δαπανηρία, ας, ἢ *subst.* tendința de a cheltui în exces, generozitate exagerată: ARSTT. EE1221a11.

[δαπανηρός]

δαπάνηρός, ἄ, ὄν *adj.* |comp. -ότερος Plut. Alex.72.8| I (d. pers.) care cheltuieste mult, risipitor; τὸ τῶν ἀργῶν τε καὶ δαπανηρῶν ἀνδρῶν γένος PLAT. R.564b *acel soi de oameni trândavi și risipitori*; XEN. Mem.2.6.2 τοὺς ... εἰς ἀκολασίαν δαπανηροὺς ARSTT. EN1119b32 *cei care cheltuiesc în mod necumprătat*; ARSTT. EN1121b9 *ș.a.* II (d. lucruri) costisitor, scump; τὰς δαπανηρὰς μὲν μὴ χρησίμους δὲ λειτουργίας ARSTT. Pol.1309a18 *servicii publice costisitoare, dar inutile*; πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν DEM. 5.5 *războiul ignobil și costisitor*.

[δαπάνη]

δαπάνος, ὄν [δᾶ] *adj.* I care cheltuieste mult, risipitor; (ἐλπὶς) ~ φύσει THUC. 5.103 *speranța este cheltuitoare din fire*. II care consumă; ἢ τῆς πικρότητος ἐδόκει δύναμις ... ~ ὑγρῶν εἶναι PLUT. M.624d *rolul gustului amar îmi părea a fi acela de a consuma fluidele* (sc. *din corp*).

[δαπανάω]

δά-πεδον, ου, τὸ [ᾶ] *subst.* I (d. construcții) I podea, dușumea; suprafață (a unei incinte); ἐν δαπέδῳ δὲ χαμαὶ βάλον OD. 22.188 *azvârlindu-l jos pe podea*; OD. 4.627, id. 11.420, (ext.) οἱ δὲ θεοὶ ... ἡγορόωντο χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ IL. 4.2 *zeii se adunară în [sala cu] podea de aur*; ~ δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν OD. 10.227 *întreaga suprafață [a palatului] răsuna de jur împrejur*. 2 pavaj, caldarâm; τὸ ~ τῆς πόλιος HDT. 4.200 *caldarâmul orașului*. II (ext.) pământ, teren, suprafață (nepavată), câmpie; κείμενον ἐν δαπέδῳ OD. 11.577 *zăcând la pământ*; βασιλιᾶ δὲ θεῶν πρέπει ~ ἂν τόδε

γαρῦμεν Pi. N.7.83 *se cade să-l cănți pe regele zeilor pe acest rământ* (sc. al Nemeii); πεδίων δαπέδοις EUR. Alc.591 *suprafața câmpurilor*; (frecv. pl., d. un tărâm sacru, aflat sub ocrotirea unui zeu) ἐν Πυθίοισι δὲ δαπέδοις Pi. N.7.34 *pe tărâmul pythic*; σεμνοῖς δαπέδοις Pi. N.10.28 *pe câmpiile sacre*; EUR. Hipp.230, id. IA756 ș.a.

[*dhp- (cf. δέμω „a clădi”), πέδον „sol”]

δάπεδόν-δε, *ach.* la rământ: ARSTT. Rh.1411b34.

[δάπεδον, -δε]

δάπις, ἴδος, ἡ [ᾶ] *subst.* covor: AR. V.676, id. Ec.840, MEN. Dys.922, LUC. DMeretr.14.3 ș.a.

[cf. τάπις, τάπις < pers., prob. prin etimologie populară după δάπεδον]

δάπτω, *vb.* |viit. δάψω, aor. ἔδαψα, poet. 3sg. δάψεν Pi. N.8.23| {ep. inf. prez. δαπτέμεν} I a mânca cu lăcomie, a înfuleca, a devora; οἱ δὲ λύκοι ... ἔλαφον ... δάπτουσιν IL. 16.159 *lupii devorează cerbul*; IL. 11.481, Ἔκτορα δ' οὐ τι δώσω ... πυρὶ δαπτέμεν, ἀλλὰ κύνεσσιν IL. 23.183 *pe Hector nu-l voi da focului să-l devoreze, ci căinilor*; cf. AESCH. Pr.368, (d. veșmântul înveninat de Medeia) πέπλοι ... λευκὴν ἔδαπτον σάρκα EUR. Med.1189 *veșmintele îi devorau carnea albă*. II (ext.) a sfâșia, a sfârteca; (fig.) a răni, a roade: δόρυ ... ὃ τοι χροᾶ λειριόεντα δάψει IL. 13.831 *lancea care îți va sfâșia pielea delicată*; δάπτω τὰν ἀπαλὰν ... παρεῖαν AESCH. Supp.70 *îmi sfâșii obrazul gingaș* (sc. cu unghii); (fig.) συνοῖα δὲ δάπτομαι κέαρ AESCH. Pr.437 *din remușcare îmi sfâșii inima*; (d. invidie) Pi. N.8.23 δάπτει δὲ καὶ τὸ μῆ ἴδρικον SOPH. OT682 *te roade și ceea ce nu e drept*.

[*dH₂-p-, cf. lat. daps; cf. δαίωμα]

Δαρδάνειος, v. Δαρδάνιος

Δαρδᾶνεύς, ἔως, ὁ *adj.m.* I dardan, din Dardanos: XEN. HG3.1.10. II (pl. οἱ Δαρδανεῖς) dardani: HDT. 1.189 ș.a.

[Δάρδανος²]

Δαρδᾶνίδης, ου, ὁ [ῖ] *subst.* |gen. sg. -ao IL. 5.159; voc. -η IL. 24.171; gen. pl. -δᾶν Pi. Fr.120| {dor. Δαρδανίδα Eur. IA1049} urmaș al lui Dardanos, dardanid: Δαρδανίδης Πρίαμος IL. 3.303 *dardanidul Priam*; IL. 5.159, (d. Ganymedes) EUR. IA1049, (d. troieni) EUR. Rh.230 ș.a.

[Δάρδανος¹]

Δαρδάνιος, α, ον [δᾶ] *adj.* |fem. gen pl. -άων

II; -νειος Eur. Tr.841| dardanian, troian: πρὸ πυλῶν Δαρδανιάων IL. 5.789 *în fața porților dardaniene*; τὰ Δαρδάνεια μέλαθρά EUR. Tr.840 *palatul dardanian*. // **Δαρδάνιος**, ου, ὁ *subst.* dardan, troian: IL. 2.819 // **Δαρδάνια**, ἡ {ep. ion. -ίη} Dardania, cetate întemeiată de Dardanos în Troada; regiune în care se află cetatea: IL. 20.216, A.RH. 1.931 ș.a.

[Δάρδανος¹]

Δαρδάνις, ἴδος *adj.f.* dardanidă, sc. troiană: Δαρδανίδα κόραν Πριάμου Pi. P.11.19 *fiica dardanidă a lui Priam*. // **Δαρδάνις**, ἴδος, ἡ *subst.* dardanidă, troiană: IL. 18.339, XEN. HG3.1.10.

[Δάρδανος¹]

Δάρδᾶνος¹, ου, ὁ *subst.* (mitol.) Dardanos, fiu al lui Zeus, întemeietor al Dardaniei: IL. 20.215, πρὸ Δαρδάνου τειχέων Pi. O.13.56 *în fața zidurilor [cetății] lui Dardanos*; SOPH. Ph.69, PLAT. Lg.702a ș.a.

Δάρδᾶνος², ου, ἡ *subst.* Dardanos, cetate în Troada, aflată la sud de Dardania: HDT. 5.117, THUC. 8.104.

Δάρδᾶνος³, ον *adj.* dardan, sc. troian: ~ ἀνὴρ IL. 2.701 *bărbat dardan*; IL. 16.807, (pl.) IL. 3.456, Pi. N.3.61 ș.a.

δαρδάπτω, *vb.* a sfârteca, a devora: (d. un cerb) ὠμοφάγοι μιν θῶες ... δαρδάπτουσιν IL. 11.479 *șacalii poftind după carne îl devorează*; (fig., d. pețitori) κτήματα δαρδάπτουσιν ὑπέρβιον OD. 14.92 *infulecă averea fără măsură*; cf. OD. 16.315, (iron.) με δαρδάπτει πόθος Εὐριπίδου AR. Ra.66 *mă sfâșie un dor de Euripide*.

[prob. reduplicare intensivă / onomat. de la δάπτω]

Δᾶρεικός, ὄν *adj.* propriu lui Dareios, care îl reprezintă pe Dareios; (d. monede) cu chipul lui Dareios, daric: χρυσίου δὲ τετρακοσίας μυριάδας στατήριον Δαρείκων HDT. 7.28 *4.000.000 de stateri darici de aur*; THUC. 8.28. // **Δᾶρεικός**, οὐ, ὁ *subst.* |var. δαρείκός| daric, tip de monedă persană cu chipul lui Dareios: ἀργύριον καὶ Δαρείκους AR. Ec.602 *argint și darici*; DEM. 24.129, XEN. An.7.6.1 ș.a.

[Δαρείος]

Δᾶρειο-γενής, ἐς *adj.* născut din Dareios, urmaș al lui Dareios: Ξέρξης βασιλεὺς ~ AESCH. Pers.6 *regele Xerxes, urmaș al lui Dareios*.

[Δαρείος, γένος]

Δᾶρειος, ου, ὁ *subst.* |voc. Δαριάν Aesch. *Pers.*663, id. *Pers.*671; ac. Δαριᾶνα Aesch. *Pers.*651; var. nom. Δαρειᾶτος Xen. *HG* 2.1.8| **I** Dareios I, regele perșilor, fiul lui Hystaspes: AESCH. *Pers.*156, id. *Pers.*651, HDT. 1.209, AR. *Ra.*1028. **II** Dareios, fiul cel mare al lui Xerxes: HDT. 9.108. XEN. *HG*2.1.8. **III** Dareios al II-lea, rege al Persiei, fiu al lui Artaxerxes I: THUC. 8.5. **IV** (pl.) diverșii regi ai perșilor: (com.) τὸν ἄλεκτρονόν', ὡς... ἤρχέ τε Περσῶν πρῶτος πάντων Δαρείων AR. *Av.*484 *cocoșul ... domnea asupra perșilor înaintea tuturor Dareioșilor.*

δαρεῖς, part. aor. pas. de la δέρω

δαρήσομαι, ind. aor. pas. de la δέρω

δαρθάνω, *adj.*, *vb.* |ind. aor. 3sg. ἔδρᾶθε| a dormi: OD. 20.143.

[cf. lat. *dormio*, sanscr. *drāti*]

Δαριάν, v. Δαρεῖος

δαρτός, ἡ, ὄν *adj.* |var. δρᾶτός Il. 23.169| juruit: (d. vite) δρατᾶ σώματα Il. 23.169 *trururi juruite*; ἵππων δαρτᾶ πρόσωπ'<α> IOS. *Ap.*1.173 *capetele juruite ale cailor.*

[δέρω]

δάς, δαδός v. δαΐς

δάσα-, forme de aor. de la δατέομαι

δασέως, *adv.* v. δασύς

δάσκιλλος, ου, ὁ *subst.* (iht.) tip de pește: ARSTT. *HA*591a14.

[prob. δάσκιος]

δάσκιος, ον *adj.* care ține umbră deasă, foarte umbros: ~ ὕλη Il. 15.273 *pădurea prea umbroasă*; OD. 5.470, δασκίοις ... ὄρεσιν Pl. *N.*6.43 *minți cu umbră deasă*; AR. *Th.*998, (ext.) δάσκιον γενειάδα AESCH. *Pers.*316 *barba deasă*; SOPH. *Tr.*13, (fig.) πραπίδων ... δάσκιοί ... πόροι AESCH. *Supp.*94 *intunecoase sunt căile minții.*

[δα-, σκιά]

δάσμευσις, εως, ἡ *subst.* distribuire, împărțire: ταῦτα καταθέμενος ὡς ἐπὶ δάσμευσιν XEN. *An.*7.1.38 *punând acestea (sc. produsele) jos ca pentru a fi distribuite.*

[δατέομαι]

δασμολογέω-ῶ, *vb.* |viit. -ήσω, aor. ἔδασμολόγησα| **I** (*tranz.*) (cu compl. pers. sau loc) a supune (pe cineva) unui tribut, a obliga să plătească dări: τοὺς νησιώτας ~ ISOC. 4.132 *a-i supune pe insulari tributului*; ISOC. 8.125, τὴν τε ἄνω καὶ κάτω χώραν δασμολογῶν IOS. *Ap.*1.77 *strângând dări dintr-un capăt în celălalt al ținutului*; PLUT.

*Sert.*25.4. (pas.) οἷς οὐκ ἔξαρκεῖ δασμολογεῖσθαι ISOC. 4.123 *nu le e de ajuns să plătească tribut.* **II** (cu compl. lucru sau fără compl.) a lua (ca) tribut, a ridica dări: (fig.) τὸ ἀργύριον ὃ παρὰ τῶν ἄλλων ἐραστῶν ἔδασμολόγησεν DEM. 59.31 *bani pe care i-a adunat ca tribut de la alți amanți*; (abs.) ~ τε ὑμῖν ἐπὶ τῷ θεῷ ... ἐπετρέψαμεν IOS. *Bl.*6.335 *vă îngăduim să adunați tribut pentru zeu.*

[δασμολόγος, < δασμός, λέγω]

δασμολογία, ας, ἡ *subst.* colectare de impozite: PLUT. *Ant.*23.2.

[δασμολόγος, < δασμός, λέγω]

δασμός, οὔ, ὁ *subst.* **I** împărțire, repartizare: (d. prada de război) Il. 1.166, (d. privilegiile divine) ἔχει, ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμός HES. *Th.*425 *are [partea sa], după cum s-a făcut întâi împărțea de la început.*

II tribut: γῆ τῆδε κάμοι δασμὸν οὐ σμικρὸν τίνει SOPH. *OC*635 *plătește acestui ținut și mie însumi un tribut nu mic*; (d. Oidip) ἐξέλυσας ... σκληρᾶς αἰδοῦ δασμὸν ὃν παρείχομεν SOPH. *OT*36 *ne-ai scăpat de birul neduplecatei Cântărețe (sc. Sfinxul) pe care îl plăteam*; δασμοὺς ἐκ τούτων ἐκλέγουσιν XEN. *Oec.*4.9 *incasează dări de la aceștia*; πᾶλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένου XEN. 4.5.24 *mânji crescuți ca tribut pentru rege*; PLAT. *Lg.*695d, LUC. *Tox.*44.

[δατέομαι]

δασμοφορέω-ῶ, *vb.* a fi supus unui tribut, a plăti tribut, a fi tributar: οὐκέτι περσονομῶνται, οὐδ' ἔτι δασμοφοροῦσιν AESCH. *Pers.*586 *nu se mai supun legii persane, nu mai plătesc tribut*; (med.-pas.) ὅπως δασμοφορῆται τε αὐτοῖς XEN. *Cyr.*8.6.4 *ca să li se plătească birul.*

[δασμοφόρος]

δασμοφόρος, ου, ὁ *subst.* plătitor de tribut, tributar: ἡ Περσίς δὲ χώρα μούνη μοι οὐκ εἴρηται ~ HDT. 3.97 *numai ținutul Persiei îmi apare ca nefiind tributar*; (+ dat.) πρὶν ἂν τοι Σαρδῶ νῆσον ... δασμοφόρον ποιήσω HDT. 5.106 *înainte de a-ți face tributară insula Sardinia*; HDT. 6.95, id. 7.108, XEN. *Cyr.*7.5.79.

[δασμός, φέρω]

δασόμεσθα, ind. viit. med. 1pl. de la δατέομαι

δάσονται, viit. 3pl. de la δατέομαι

δάσος, εος, τό [ᾶ] *subst.* |contr. -ους| desiș; frunziș, coroana unui copac: ὑπὸ τὸ ~ τῆς

δρυός LXX 2Rg.18.9 *sub coroana unui stejar*; καυθήσεται ἐν τοῖς δάσσει τοῦ δρυμοῦ Is. 9.17 *va arde în desişurile crângului*.

[δασύς]

δασπλής, ἦτος *adj.* cumplit, fioros: CALL. *Aet.fr.*30.

[et. nec.: primul element ar putea avea legătură cu δασύς sau cu *δα- „casă”, cf. δάπεδον]

δασπλήτης, ἰδος *adj.f.* cumplită, năprasnică: θεὰ ~ Ἐρινύς OD. 15.234 *cumplita zetiā Erinys*; HES. *Fr.*280.9, (d. Hecate) THEOC. 2.14.

[cf. δασπλής]

δάσσασθαι, (ep.) *inf. aor. med.* de la δατέομαι **δασύ-θριξ**, τρίχος *adj.* cu părul des, cu blană deasă: δασύτριχος εἶχε τράγοιο ... δέρμ' THEOC. 7.15 *avea o piele de țap pāros*.

[δασύς, θριξ]

δασύ-κερκος, ον [ῦ] *adj.* cu coada stufoasă: τὰς δασυκέρκος ἀλώπεκας THEOC. 5.112 *vulpile cu coada stufoasă*.

[δασύς, κέρκος]

δασύ-μαλλος, ον [ῦ] *adj.* cu lână / blană deasă, lânos, blānos: (d. berbeci) OD. 9.425, (d. o piele de capră) EUR. *Cyc.*360.

[δασύς, μαλλός]

δασύνω, [ῦ] *vb.* |med.-pas. ind. pf. 3sg. δεδάσονται| **I** (*med., pas.*) (anat.) **I** a se umple de păr, a deveni pāros, a se acoperi de blană: τὸ ξυρὸν ... ἔρριψα ..., ἵνα δασυνθῆιην ὄλη AR. *Ec.*66 *am aruncat briciul, ca să mă fac toată pāroasă*; PLUT. *M.*651e, *kān ὄντες φαλακροὶ ..., ἐνιοὶ δασύνονται* ARSTT. *HA*518b27 *chiar dacă sunt chei, unora le crește părul*; ARSTT. *HA*584a25. **2** (d. păr și zone pāroase ale corpului) a se îndesi: αἱ ὄφρυες δασύνονται πρεσβυτέροις γινομένοις ARSTT. *Prob.*878b28 *celor care îmbătrânesc li se îndesesc sprâncenele*; ARSTT. *PA*658b.20, id. *HA*518b6. **II** (gram., d. sunete) a se aspira, a se pronunța cu aspirație: τὸ γὰρ φὶ καὶ τὸ χὶ τὸ μὲν ἐστὶ πὶ τὸ δὲ κάππα δασυνόμενον PLUT. *M.*738c *eāci phi (φ) și chi (χ) sunt pi (π) și respectiv kappa (κ) aspirate*; IOS. *Ap.*1.83.

[δασύς]

δασυπόδειος, ον *adj.* de iepure, iepuresc: (γάλα) δασυπόδειον ARSTT. *HA* 574b13 *lapte de iepure*.

[δασύπους]

δασύ-πους, ποδος, ὁ *subst.* (zool.) iepure (propr. „picior-pāros”), *Lepus Europaeus*:

ARSTT. *GA*774b3, id. *HA*507a16, LXX *Deut.*14.7, PLUT. *M*730a *ș.a.*

[δασύς, πούς]

δασύ-πώγων, ὠνος *adj.* cu barbă stufoasă / deasă: AR. *Th.*33.

[δασύς, πώγων]

δασύς, εἶα, ὕ [ῦ] *adj.* **I** (d. animale sau pers.) **I** cu păr des, pāros, blānos: δέρμα ... αἰγός, ... μέγα καὶ δασύ OD. 14.51 *piele de țap, mare și blānoasă*; (d. iepuri) τὸ μὲν δασύ τῶν τέκνων ἐν τῇ γαστρὶ, τὸ δὲ ψιλόν HDT. 3.108 *unul dintre puii din pântec este cu blāniță, altul fără*; γέρρα ... δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια XEN. *An.*4.7.22 *scuturi din [piele de] vacă pāroase și neargășite*; μασχάλας λόχμης δασυτέρας AR. *Ec.*61 *subsuori mai pāroase decât un tufig*; (d. un șarpe) γίνεται ... δασύ ἰδεῖν ARSTT. *HA*607a32 *pare a fi acoperit de păr (sau cu pielea aspră)*; (d. puilul de găină) ἤδη ~ γίνεται, ὅταν ... ἡ ἐκκόλαψις γίνηται τῶν ὤων ARSTT. *HA*561b28 *este deja acoperit de puf când se sarge coaja ouălor*; (d. mâini) LXX *Gen.*27.23, (d. pântec) δασεῖα πᾶσα ἐντοσθε LUC. *VH*1.24 *în întregime câptușit cu blană*; (peior., sens moral) ποιητὴν ... ἀγρεῖον ... καὶ δασύν AR. *Th.*160 *poet grosolan și necizelat*; (ext.) αἰτιᾶσθαι τὸ χαρτίον ὡς δασύ PLUT. *M.*60a *dă vina pe hârtie că e zgrunțuroasă*. **II** **I** (d. plante) des, frunzos, cu frunziș des, stufoș: ῥῶπας δ' ὑπέχευε δασείας OD. 14.49 *asternu nuiele dese (sc. ca pat)*; κότερον περιτετιμμένη ἢ θριδαξ ἢ δασέα εἶη καλλίων HDT. 3.32 *dacă lăptuca e mai frumoesă despuiată de frunze sau cu frunze dese*; στεφάνω δασεῖ PLAT. *Smp.*212e *cunună stufoasă*; LXX *Sir.*14.18, id. *2Ezr.*18.15, PLUT. *M.*596d, δασεῖαν ὕλαις ὁδὸν PLUT. *Pyrrh.*25.5 *drum stufoș prin pădure*. **2** (d. ținături) împădurit, cu păduri dese: ἡ δὲ χώρα σφέων πᾶσά ἐστι δασέα ἴδησι παντοίησι HDT. 4.109 *țara lor este în întregime acoperită de păduri cu tot soiul de copaci*; HDT. 4.191, THUC. 4.29, νῆσον ... δασεῖαν LUC. *VH*1.6 *insulă împădurită*. **III** (gram., d. sunete) aspirat, cu spirit aspru: (op. ψιλός) ARSTT. *Aud.*804b8 // **δασύ**, ἑός, τὸ *subst.* desime, desis; (pl.) desisuri: διὰ τῶν κοίλων καὶ τῶν δασέων AR. *Nu.*325 *prin văi și desisuri*; εἰς τὸ δασύ προσιέναι XEN. *An.*4.7.7 *a se îndrepta spre desis*. // **δασέως**, ἀδ': **I** cu aspect blānos: ARSTT. *Phgn.*812b15. **II** (d. vegetație) cu /

prin desis: ἐξ ὄρους ... κατασκίου ~ LXX *Od.4.3 din muntele cu umbră deasă*. **III** (d. pronunție) aspirat, cu spirit aspru: (op. ψιλῶς) LUC. *Sol.10*.

[cf. lat. *densus*?; hitită *daššus*]

δᾶσύ-στερνός, ον *adj.* cu pieptu blānos sau pāros: (d. animale) τῶν ψυχρὸς ἐὼν διάησι δασυστέρνων περ ἐόντων HES. *Op.514 frīgul le strāpunge, deși au pieptul acoperit de blană*; (d. Nessos) SOPH. *Tr.557*.

[δασύς, στέρνον]

δᾶσύτης, ητος, ἡ [ῶ] *subst. I* calitatea de a fi acoperit de păr sau blană, pilozitate; desime a părului: (d. animale) ARSTT. *GA774a34*, (op. ψιλότης) ARSTT. *HA499a11*, τὴν δὲ δασύτητα καὶ τὴν ὄψιν ... ὅμοιον γαλῆ ARSTT. *HA612b11 prin tipul de blană și prin aspect se aseamănă cu nevăstuica*; (d. oameni) ἡ δὲ ~ ἡ περὶ τὴν κοιλίαν λαλιάν σημαίνει ARSTT. *Phgn.806b18 pilozitatea din jurul pântecelui indică locvacitate*. **II** (gram.) aspirație (a unui fonem), pronunțare aspirată: (op. ψιλότης) ταῦτα δὲ διαφέρει σχήμασιν τε τοῦ στόματος ... καὶ δασύτητι καὶ ψιλότητι ARSTT. *Po.1456b32 acestea (sc. sunetele) se deosebesc prin forma gurii și prin pronunțarea aspirată sau neaspirată*; PLB. 10.47.10.

[δασύς]

δᾶτέομαι, *vb.* |viit. δάσομαι, aor. ἔδασ(σ)άμην, iter. (διά)δασάσκετο (tmezā), pf. δέδασμαι, inf. aor. δάσ(σ)ασθαι, part. aor. δασ(σ)άμενος} {ep. med. impf. 3pl. δατέοντο II. 1.158, id. 20.394, Pi. O.7.55, δατεῦντο II. 1.112, id. 23.121, aor. 3pl. δάσαντο} **I** (concr., d. un întreg) a rupe sau a tăia în bucăți, a împărți: "Ἐκτορα ... δώσειν κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι IL. 23.21 *pe Hector să-l dai câinilor să-l sfășie în bucăți de carne crudă*; OD. 18.87, (în tmezā, κατά + ~) IL. 22.354, κρέα πολλὰ δατεῦντο OD. 1.112 *îmbucătăτῆσαι multă carne*; τὸν μὲν Ἀχαιῶν ἵπποι ἐπισώτροις δατέοντο IL. 20.394 *caii aheilor îl sfărteceau cu roțile (carelor)*; ταὶ δὲ χθόνα ποσσι δατεῦντο IL. 23.121 *ele (sc. catârcele) rupeau pământul sub picioare*; μέγαν βοῦν ... δασάμενος HES. *Th.537 împărțind un bou mare*. **II** (d. elemente complexe sau abstr.) a(-și) împărți, a diviza: (d. prada de război) τὰ ... δάσαντο μετὰ σφίσιν υἱες Ἀχαιῶν IL. 1.368 *și le împărțiră între ei fiii aheilor*; IL. 1.125, ἀνδιχα πάντα δάσασθαι IL. 18.511 *a împărți totul în două*;

IL. 22.120, (d. avere) OD. 2.335, id. 14.208, A.RH. 3.909, χθόνα δατέοντο Ζεὺς τε καὶ ἀθάνατοι PI. O.7.55 *pământul și-l împărțiră Zeus și [ceilalți] nemuritori*; δωδέκα μέρεα δασαμένους τῶν ὥρεων HDT. 2.4 *divizând anul în douăsprezece părți*; (fig.) Τρῶες καὶ Ἀχαιοὶ ... μένος Ἄρηος δατέονται IL. 18.264 *troienii și aheii își împart tăria lui Ares*. **III** a acorda, a oferi (ca parte cuvenită): ταύτην γάρ οἱ μοῖραν ἐδάσσατο ... Ζεὺς HES. *Th.520 aceeași e soarta ce i-o dădu Zeus*; HES. *Th.303, id. Op.446*, HDT. 1.216 *ș.a. IV* (pf. med.- pas.) a fi împărțit, a se împărți: τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται IL. 1.125 *cele ce le-am luat ca pradă din cetăți, acelea sunt deja împărțite*; τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται IL. 15.189 *toate sunt împărțite în trei*; ἡ δὲ ἱητρικὴ κατὰ τὰδε σφι δέδασται μῆς νούσου ἕκαστος ἱητρὸς ἐστί HDT. 2.84 *domeniul medicinei le este împărțit astfel: fiecărui medic se ocupă de o singură boală*; EUR. *HF1329*.

[cf. δαίομαι]

δᾶτήριος, ον *adj.* care împarte: ὄψεις, πατρώων χρημάτων δατήριοι AESCH. *Th.711 nălucile, care împart averea tatălui meu*.

[δατέομαι]

δᾶτητής, οῦ, ὁ *subst.* {dor. -τάς Aesch. *Th.945*} **I** care împarte, care distribuie: πικρὸς δὲ χρημάτων ... δατητᾶς Ἄρης AESCH. *Th.945 amarnic a fost împărțitorul averii, Ares*. **II** (jur.) lichidator (al averii), distribuitor al bunurilor: ARSTT. *Ath.56.6*.

[δατέομαι]

Δαυίδ, ὁ *subst., indecl.* |Δαυίδης, -ου Ios.| David, rege al Israelului: LXX *Ruth4.17*, NT *Mt.1.1, Ios. At6.203*.

Δαυίδης, ου, ὁ *v.* Δαυίδ:

δαῦλος, ον *adj.* |δαυλός Aesch. *Supp.93*| **I** răduros; stufos, des: ~ <δ'> ὑπήνη καὶ γενειάδος πυθμῆν AESCH. *Fr.27 stufosă e mustața și haza bărbii*. **II** (fig.) nepătruns, de neștrăbătut: δαυλοὶ γὰρ πραπίδων δάσκιοί τε τείνουσιν πόροι AESCH. *Supp.93 nepătrunse și întunecoase se întind căile minții (lui Zeus)*.

[δα- (prefix intensiv) + -υλος (cf. ὕλη)]

δανός, *v.* δανός

δαύω, *vb.* a dormi: δαύοις ἀπάλας ἐτάρας ἐν στήθεσιν SAPPH. 126.1 *ai dormi pe pieptul unei prietene delicate*.

[cf. ἰαύω]

δάφνη, ης, ἡ [ᾶ] *subst.* {dor. δάφνα} (bot.)

dafin, laur, *Laurus nobilis*: OD. 9.183, SAPPH. 62.2, (ca simbol al inspirației poetice) HES. Th.30, (asociat cu Apollon și cu oracolul delfic) HDT. 4.15, EUR. *Ion*80 ș.a. [cuvânt mediteranean, cf. lat. *laurus*]

Δάφνη, ης, ή *subst.* I (mitol.) Daphne, nimfă (prefăcută în dafin pentru a scăpa de iubirea lui Apollon): τὴν Δάφνην ... ἀποδενδρουμένην LUC. *VH1.8 Daphne, prefăcută în arbore*; LUC. *DMort.9.2* ș.a. II (geogr.) Daphne, localitate la marginea Antiohiei (unde se afla un sanctuar al lui Apollon): LXX *2Mac.4.33*, PLB. 30.25.1, IOS. *AI14.451* ș.a. III (pl.) Daphnai, oraș în Egipt, în apropiere de Pelusion: HDT. 2.30, id. 2.107.

δαφνηφορέω-ῶ, *vb.* a purta ramuri sau cunună de lauri (în semn de izbândă): ἐδάφνηφορεί ... σύμπας ὁ στρατός PLUT. *Aem.34.7 purta lauri întreaga oaste*; APP. *Pun.299.3*. [δαφνηφόρος]

δαφνηφορικός, ή, ὄν *adj.* propriu Daphnephoriei (sărbătoare în cinstea lui Apollon, manifestată prin procesiuni cu ramuri de laur). // **δαφνηφορικόν**, οῦ, τὸ *subst.* cântec în cinstea lui Apollon (intonat la Daphnephorii): (tit.) Pl. *Fr.Parth.94c*.

[δαφνηφορία < δαφνηφόρος]

δαφνηφόρος, ον *adj.* purtător de sau împodobit cu ramuri de laur: θεοὺς ... τίθειν ... δαφνηφόροις ... τιμαῖς AESCH. *Supp.706 zeii fie cinstiți cu ofrande împodobite cu lauri*; EUR. *Ion*422, (d. Apollon) PLUT. *Them.15.4*, (la Roma) ῥάβδοι ... δαφνηφόροι PLUT. *Luc.36.3 fascii încinse cu lauri* (cf. lat. *fascies laureati*, purtate ca semn al victoriei).

[δάφνη, φέρω]

δάφνινος, η, ον *adj.* de dafin; făcut din dafin: ~ ὄρηξ CALL. *Ap.1 ramură de dafin*; PLUT. *M645d*.

[δάφνη]

Δάφνις, ιδος, ὁ *subst.* I (mitol.) Daphnis, semizeu, fiu al unei nimfe și al lui Hermes: THEOC. 1.19, id. 1.77 ș.a. II (frecv.) Daphnis, nume de păstor (văcar): THEOC. 6.1, id. 9.1 ș.a.

δαφνο-πώλης, ου, ὁ *subst.* vânzător de dafin (ca epitet al lui Apollon): AR. *Fr.764*.

[δάφνη, πώλης]

δαφνώδης, ες *adj.* plin de dafini: (d. sanctuarul lui Apollon de la Delphoi) EUR. *Ion*76. [δάφνη]

δᾶφουινεός, ὄν *adj.* roșu aprins: εἶμα ... δαφουινεὸν αἵματι IL. 18.538 *vezmânt roșu de sânge*: HES. *Sc.159*.

[δαφουινός]

δᾶ-φουινός, ὄν *adj.* I roșu aprins, roșu ca sângele, sângerieu: (d. animale) roșcat, roșiatic: δαφουινὸν ... δέρμα λέοντος IL. 10.23 *pielea roșiatică de leu*; IL. 2.308, δαφουινὸν δαλὸν AESCH. *Ch.607 tăciune roșu ca sângele* (posib. dublu sens, cf. sensul II); THEOC. 25.232. II însângerat: δαφουινὸν ἄγραν Pl. *N.3.81 pradă însângerată*. III sângeros, însetat de sânge, ucigaș: δαφουίνοι θῶες IL. 11.474 *șacali sângeroși* (sau, după alții, sensul I): Κῆρες κυάνας ... δεινωποὶ ... δαφουίνοι τ' HES. *Sc.250 Kerele de culoare întunecată, cu priviri fioroase și însetate de sânge*: AESCH. *Pr.1022* (posib. și sensul I).

[δᾶ- (prefix intensiv), φουινός]

δάψει, viit. 3sg. de la δάπτω

δαψιλεία, ας, ή [ψι] *subst.* I abundență, belșug: τὴν τῆς τροφῆς δαψιλείαν ARSTT. *HA572a3 abundența hranei*; ARSTT. *GA782b18*, PLB. 2.15.4, δαψιλεία χρημάτων καὶ δυνάμεως IOS. *BI3.465 datorită abundenței de bani și de forțe*: PLUT. *Tim.20.3* ș.a. II generozitate, mărinimie, dare de mână: PLUT. *Cim.3.3*, IOS. *BI1.425*.

[δαψιλής]

δαψιλεύομαι, *vb.* a fi îngrijorat: ἐδαψιλεύσατο δι' ὑμᾶς LXX *IRg.10.2 s-a îngrijorat pentru voi*.

[δαψιλής]

δαψιλής, ἐς *adj.* |pl. nom.-ac. neut. -έα Att. *Ind.33.2*; comp. -έστερος; superl. -έστατος| I (d. lucruri și abstr.) I abundent, din belșug: δαψιλέϊ δὲ τῷ ποτῷ χρησαμένους HDT. 2.121δ *profitând de băutura care prisosea*: τῶν ἀλὶ δαψιλεστέρω χρησαμένων ... τὰ παιδία ARSTT. *HA585a27 copiii [femeilor] care consumă prea multă sare*; ARSTT. *Pr.949a34*, PLUT. *Num.15.3*, id. *Cat.Ma.25.3* ș.a.; (neut. adv.) μοι Ἥρη δαψιλῆς ἠπέιλησεν CALL. *Del.125 Hera m-a amenințat cu prisosință*. 2 bogat, luxos: δαψιλέϊ δωρεῇ HDT. 3.130 *un dar bogat*. 3 (d. spațiu) întins, amplu: PLUT. *Num.16.2*. II (d. pers.) generos, cu dare de mână, risipitor: οὐχ ἡδὺς ἦν ἐνηλίκους παισὶν οὐδὲ γυναιξὶ ~ χορηγός PLUT. *Per.16.5 nu era un chelțuitor plăcut și generos față de băieții adulți sau femei*; LXX *1Mac.3.30*. // **δαψιλῶς**, adv. |comp. -εστέρωσ| {ion. -έως| I în / din

belşug, în mod abundant: ~ ἐτρέφετο AESOP. 8.29 *era hrănit din belşug*; ζῆ ~ XEN. Mem.2.7.6 *trăieşte în belşug*; LUC. Merc.Cond.32, IOS. B14.466. **II** cu generozitate: κάκ τῶν λαφύρων ἄργυρον καὶ χρυσὸν ... ~ ἀπένειµε IOS. B17.16 *din prada de război a împăratit argint și aur cu generozitate* (posib. și sens I).

[cf. δάπτω]

δαψιλός, ἡ, ὄν *adj.* amplu, întins: ~ αἰθῆρ ARSTT. Cael.294a25-26 *cerul întins*.

[cf. δαψιλής]

δαψιλῶς, *adv.* v. δαψιλής

δαῶμεν, conjct. aor. act. 1 pl., v. δαῖναι: IL. 2.299.

δέ, *partic.* [cu eliziune δ'] (stabilește o opoziție între două elemente; sensul se stabilește contextual; frecv. omisă în traducere; este plasată gener. pe locul al doilea, mai puțin frecv. pe locul al treilea, f. rar. în a patra sau a cincea poziție) **I** (cu rol conector) **I** (gener. cu sens slab adversativ; pune față în față două elemente, fără ca unul să-l nege pe celălalt) iar, însă: σιγᾶς· σιωπῆς δ' οὐδέν ἔργον ἐν κακοῖς EUR. Hipp.911 *tu taci; tăcerea însă nu e de folos la restriște*; (în formule) τεκμήριον δέ sau σημεῖον δέ *iar [aceasta] este dovada*; THUC. 2.15, DEM. 57.13, (gener. în corelație: μὲν ... δέ „ø... însă” sau „pe de o parte ... pe de alta”) τά τε πρότερον ἀκοῆ μὲν λεγόμενα, ἔργα δέ σπανιώτερον βεβαιούμενα THUC. 123 *cele spuse mai întâi din auzite, însă mai rar confirmate prin faptă*; προτείνοντες μὲν ... πολεμοῦντες δέ PLB. 2.42.3 *să propună pe de o parte ... să lupte pe de altă parte*; (frecv. nu se traduce) δεινός μὲν ὄρᾶν, δεινός δέ κλύειν SOPH. OC141 *cumplit să vezi, cumplit să asculti*; (cu μὲν omis) πολλοὶ ἀνδρεῖοὶ εἰσιν, ἄδικοι δέ PLAT. Prot.329e *mulți sunt curajoși, însă nedrepti*; (+ pron.) ὁ μὲν ... ὁ δέ *unul ... celălalt* sau *pe de o parte unul, pe de altă parte celălalt*; οἱ μὲν κατὰ γῆν, οἱ δέ ναυσίν THUC. 1.18 *unii pe uscat, alții cu corăbiile*. **2** (uneori cu sens puternic adversativ) **ci**, în schimb, **dar**: φίλοις μὲν οὐ πειθεσθε, τοῖς δέ πράγμασιν EUR. Supp.747 *nu v-ați încrezut în prieteni, ci în împреjurări*; οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δέ οἶδα αὐτόν NT In.8.55 *nu L-ați cunoscut, dar Eu Îl știu*. **3** (exprimând progresia, creșterea) mai mult, ba chiar: γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ

NT Flp.2.8 *devenind ascultător până la moarte, ba chiar moarte pe cruce*. **4** (cu nuanță emfatică în întrebări, răspunsuri, exclamații; adesea nu se traduce; în funcție de context se poate traduce prin „dar”, „oare?”, „și”) τίς δέ σύ ἐσοῖ ...; IL. 6.123 *[dar] cine ești tu?*; τέκνον, τί δ' ἦλθες; SOPH. OC332 *copila mea, (oare) de ce-ai venit?*; τίς δ' ἄλλος; EUR. Or.435 *și cine-i celălalt?*; τί δέ; / τί δ'; (și) *ce?*; SOPH. OC1175, πῶς δ' οὐ; PLAT. Men.87c *cum nu?*; {OI.} Κρέοντος ἡ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα; {TE.} Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί. SOPH. OT379 *{Oidip} Ale lui Creon sau ale tale sunt născocirile astea? {Teiresias} Nu, nu Creon și-e ție năpastă, ci tu!*; (exclam.) σὺ δ' αὖ κέκραγας AESCH. Pr.743 *tu strigi din nou!*; (după un imper. sau un conjct. hortativ) σὺ δέ παῦε τεὸν μένος IL. 1.282 *[și] tu pune capăt mâniei tale!*; (după un voc.) δῶστηνε γύναι, τλήμων δέ σὺ παῖ EUR. Andr.497 *sărmană femeie și tu, biet copil*. **5** (copulativ) **și**: ὁ Κροῖσος μεταπέμπεται τὸν ... Ἄδρηστον, ἀπικομένῳ δέ οἱ λέγει HDT. 1.41 *Croisos trimite după Adrastos și, în dată ce sosește, îi spune*. **6** (exprimând o tranziție, cauzal sau explicativ) **căci** (= γάρ) *sau așadar*, prin urmare (= οὖν): προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον (ἦσαν δέ ἡμέραι τῶν ἀζύμων) NT Fp.12.3 *a hotărât să pună mâna și pe Petros (căci erau zilele sărbătorii Azimelor)*; σὺ δ' αὐτὸς αὐτὴν εἶσας' ... δόμους EUR. Alc.1112 *prin urmare, condu-o chiar tu în casă*. **II** (stabilește o relație între o subordonată și o principală postpusă; frecv. cu un alt δέ în subordonată; de cele mai multe ori *partic.* δέ nu se traduce) **1** (temporală) οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἠγερθεν ... τοῖσι δέ μετέφη IL. 1.58 *după ce s-au trezit, el le-a vorbit*; ὡς φάτ' Ἀθηναίη, τοὺς δέ ... δέος εἶλε OD. 24.533 *când a vorbit Athena, pe ei i-a cuprins teama*; (în corelație cu μὲν) ἐπεὶ σὺ μὲν γῆν τήνδε διολέσας ἔχεις, ὁ δ' ὠφελήσας ἀξίων οὐ τυγχάνει EUR. HF264 *după ce tu ai distrus acest pământ, salvatorul nu primește ceea ce se cuvine*. **2** (relativă) ὄν τινα μὲν βασιλῆα ... κιχείη, τὸν δ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσσασεν IL. 2.189 *peste oricare dintre regi dădea, îl oprea cu vorbe dulci*. **3** (comparativă) ὅσσον ... ὡς δέ OD. 7.109 *pe cât ... tot astfel*; ὥσπερ ... ὡσαύτως δέ SOPH. El.27 *precum ... tot atât*. **4** (condițională) εἰ δέ κε μὴ δώησιν ἐγὼ δέ κεν

αὐτὸς ἔλωμαι IL. 1.324 *iar dacă nu [o]* (sc. pe Briseis) *dă, [ei bine,] o pot lua chiar eu însuși*. **5** (rar cauzală) ἐπει πολλάκις ἐγενήθησαν πόλεμοι ἐν τῇ χώρᾳ, Σιμων δέ ... καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἔδωκαν αὐτοῦς τῷ κινδύνῳ LXX I Mac. 14.29 *de vreme ce adesea au apărut războaie în țară, Simon și frații lui s-au pus în fața pericolului*. **6** (participială) XEN. HG3.3.7. **III** (în anumite corelații) οὐ μόνον ... δέ *nu numai ... ci și*; PLUT. *Demetr.* 1.8, πρῶτον (/ πρῶτα) μὲν ... (ἔπειτα) δέ *mai întâi ... și apoi*; THUC. 4.43. **IV** (+ alte partic., adv. ș.a.) **1** Hom. καὶ δέ, att. καὶ ... δέ „dar / chiar și”, „ba chiar”, „și în plus”: ἐγὼ οὐδέν σε ῥέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον σεῦ ἀπαλεξήσοιμι IL. 24.370 *eu unul mi-ți voi face rău, ba chiar te-aș păzi și de un altul*; καὶ σὺ δ' αὐθάδης ἔφυς EUR. *El.* 1.117 *chiar și tu din fire ești nestăpănită*. **2** (neg.) οὐδὲ ... δέ „nici măcar”: οὐδὲ λήγεται δέ ὄθεν μὴ δεῖ ARSTT. *EN* 1120a31 *nici măcar nu va primi de unde nu se cade*. **3** (f. rar) ἡμὲν ... δέ „fie ... sau”: πολλοὶ δ' οὐτάζοντο ... ἡμὲν ὄτεω ... μετάφρενα γυμνωθείη ..., πολλοὶ δὲ διαμπερὲς ἀσπίδος IL. 12.428 *mulți erau răniți, fie pe unde spatele era dezgolit, sau mulți direct prin scut*. **4** δέ ἄρα sau δ' ἄρα „iar atunci”, „ei bine”: Ἀτρεΐδης δ' ἄρα νῆα θοῆν ἄλα δὲ προέρυσσεν IL. 1.308 *iar atunci Atridul a tras spre mare corabia iute*. **5** δὲ γάρ „și într-adevăr”: πεδίον δὲ γάρ αἰεὶ τετράραθ' IL. 10.188 *și, într-adevăr, mereu stau ațintiți către câmpie*. **6** δέ γε sau δέ ... γε „dar desigur”: σὺ δ' οὐ λέγεις γε, δρᾶς δέ EUR. *Andr.* 239 *dar, desigur, tu nu vorbești, ci faci*. **7** δὲ γέ που „dar, desigur, într-un anumit fel”: παρελείπετο δὲ γέ που τὸ νῦν λεγόμενον PLAT. *Th.* 193.e *dar a rămas, desigur, într-un anumit fel, ceea ce tocmai s-a spus*. **8** δὲ δὴ „dar bineînțeles”: ὄψε δὲ δὴ μετὰ νοῖ κίε ... Μενέλαος OD. 3.168 *dar, bineînțeles, târziu, a venit după noi Menelaos*. **9** δ' οὖν „ei bine”, „prin urmare”, „atunci”: σὺ δ' οὖν ... χρῶ χειρὶ SOPH. *Ai.* 114 *ei bine, folosește-ți brațul*. **10** δέ που „dar într-un fel”: ἀξία δέ που μαθεῖν κάγω τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' SOPH. *OT* 769 *dar într-un fel sunt și eu vrednică să aflu ce te apasă pe suflet*. **11** δέ τε „și în plus”, „chiar și”: σμαραγεῖ δέ τε πόντος IL. 2.210 *chiar și marea răsună*. **12** τε ... δέ „pe de o parte ... pe de alta”, „(și) ... și”: κόμισαί τέ με δὸς δέ μοι ἵππους IL. 5.359 *vin-*

mi în ajutor și adu-mi și caii. **13** δέ τοι „și (de)sigur”: μέμονεν δέ τοι ἄξια τείσειν δωτίνης A.RH. 3.351 *și desigur că are de gând să-ți plătească cele cuvenite pentru dar*. [prob. din δή]

-δε, partic. [cu eliziune -δ': var. -ζε după ac. pl. -ας. *Αθήνασδε > Αθήναζε ș.a.] (partic. enclitică; prin convenție grafică poate fi scrisă unită sau despărțită de cuvântul la care se referă: οἰκόνδε sau οἶκον δέ) **I** (gener. indică direcția spre. către, la: **1** (+ ac. mișcării) (frecv. + nume de locuri) Οὐλυμπόνδε HES. *Th.* 397 *către Olimpos*; Ἐλευσινάδε XEN. *HG* 2.4.29 *către Eleusis*; (com.) Βαλλήναδε AR. *Ach.* 234 *către demul Ballene* (pt. *Pallene*); ἄλαδε *spre mare*; οἰκόνδε sau οἶκαδε OD. 16.370 *către casă*; (+ nume de pers.) πρὶν Πηλεΐωνα δ' ἰκέσθαι IL. 24.338 *înainte să ajungă la fiul lui Peleus*; (rar d. timp) βουλευτόνδε OD. 9.58 *la ora la care se dejugă boii* (sc. *spre seară*); (+ pron.) ἡμέτερόνδε (sc. δόμον) OD. 15.513 *spre casa noastră*; A.RH. 1.704. ὑμέτερον δ' IL. 23.86 *la voi acasă*; (fig. + abstr.) μὴ τι φόβον δ' ἀγόρευ' IL. 5.252 *mi-mi vorbi că să mă pui pe fugă*; IL. 8.139, (întărită de pron.) ὄνδε δόμονδε OD. 20.329 *către casa sa*; HES. *Sc.* 38, (întărită de prep.) εἰς ἄλαδε OD. 10.351 (scris și ἄλα δέ, v. II. 1.308) *spre mare*. **2** (+ gen.) (sc. δόμον) Ἄιδόσδε OD. 10.560 *spre casa lui Hades*; HES. *Sc.* 254. **II** (rar) ἵν ἀφάρ: θύραζε IL. 18.416 *în afara ușii sau afară din casă*. **III** cu rol de întărire a pron. demonstrativ ὄ-δε, τοῖος-δε, τηλικόσ-δε, τοσόσ-δε, v. s.v.

[IE *dō, prob. aceeași part. din δε-ῦρο, cf. lat. *in-de, en-do*]

δεᾶμαι, vb. [impf. 3sg. δεᾶτο] a da impresia, a părea: μοι ἀεικέλιος δέατ' εἶναι OD. 6.242 *mi s-a părut un om sărman*.

[R. *deihz-, cf. δῆλος < δέαλ-ος]

δέατος, gen. sg. de la δέος: SOPH. *Fr.* 328.2.

δέγμενος, part. pf., v. δέχομαι

δεδάσθαι, inf. aor. med. cu reduplicare, v. δαῖναι: OD. 16.316.

δέδαε, (ep.) ind. aor. 3sg. cu reduplicare, v. δαῖναι.

δεδάηκα, δεδάημαι, (ep.) ind. pf. act. și med., v. δαῖναι.

δεδαίεται, ind. pf. 3pl. de la δαίομαι: OD. 1.23.

δεδαῖγμένος, part. pf. med. de la δαῖζω.

δεδάκρυνται, ind. pf. pas. 3pl. de la δακρύνω.

δεδαρμένος, part. pf. med. de la δέρω.

δέδασται. (poet.) ind. pf. 3sg. de la δατέομαι.
 δεδαυμένος. (poet.) part. pf. de la δαίω¹.
 δεδαώς. (Hom.) part. pf. v. δαῖναι.
 δέδεγμα. ind. pf. med. de la δέχομαι.
 δεδεγμένος. part. pf. de la δέχομαι.
 δεδέηκα. δεδέημα. ind. pf. act. și med. de la δέω².
 δέδειγμα. ind. pf. med. de la δείκνυμι.
 δεδείξομαι. ind. viit. pf. med. de la δείκνυμι.
 δεδείπνηκα. ind. pf. de la δειπνέω.
 δέδεκα. δέδεμαι. ind. pf. act. și med. de la δέω¹.
 δέδεξο. imper. pf. med. 2sg. de la δέχομαι.
 δεδέξομαι. ind. viit. pf. de la δέχομαι.
 δέδετο. m.m.c.p. 3sg. pas. de la δέω¹.
 δέδηγμα. ind. pf. med. de la δάκνω.
 δέδηεν. δεδήει. ind. pf. și m.m.c.p. act. 3sg. de la δαίω¹.
 δεδήσομαι. ind. viit. pf. de la δέω¹.
 δεδηωμένος. part. pf. de la δηόω.
 δέδια. δεδίᾱσι. ind. pf. I și 3 pl. de la δειδῶ.
 δεδιδάχθαι. inf. pf. pas. de la διδάσκω.
 δεδιήτηκα. ind. pf. act. de la διαιτάω.
 δέδιθι. δέδιμεν. δέδιτε. δεδίμεν. δεδιώς. v. δειδῶ
 δεδίσκομαι. v. δειδίσκομαι
 δεδίσσομαι sau δεδίττομαι. v. δειδίσσομαι
 δεδιώς. part. pf. act. de la δειδῶ.
 δέδμανθ¹. (dor.) pf. pas. 3pl. de la δέμω.
 δέδμημαι. v. δάμνημι, δέμω
 δεδμημένος. part. pf. pas. de la δαμάζω sau de la δέμω.
 δεδμήμεσθα. pf. I pl. pas. de la δάμνημι.
 δεδμήμην. δέδμητο. δεδμήατο. m.m.c.p. 1sg., 3sg. și 3pl. de la δάμνημι.
 δέδμητο. m.m.c.p. 3sg. pas. de la δέμω.
 δέδογμα. ind. pf. med. de la δοκέω.
 δέδοικα. ind. pf. act. de la δειδῶ.
 δεδοίκω. vb. a-i fi frică de: (+ ac.) THEOC. 15.58.
 [δειδοικα. pf. de la δειδῶ]
 δεδοκημένος. (ep.) observând, pândind: ὃ ᾿ ἐστήκει δεδοκημένος IL. 15.730 *státea locului uitându-se*; HES. Sc.214, A.RH. 4.900, id. 2.406, (+ ac.) δεδοκημένοι ἦντινα ῥέξει μητιν A.RH. 4.1660 *asteptând să vadă ce plan va adopta*.
 [part. pf. neregulat de la δέχομαι]
 δέδοκται. δέδοκτο. ind. pf. și m.m.c.p. 3sg. med. de la δοκέω.
 δέδομαι. ind. pf. med. de la δίδωμι.
 δεδόμητο. m.m.c.p. 3sg. med.-pas. de la δομέω.

δέδορκα. ind. pf. de la δέρκομαι.
 δέδοται. ind. pf. 3sg. pas. de la δίδωμι.
 δεδουπότος. part. pf. gen. sg. de la δουπέω.
 δεδόχθαι. inf. pf. med. pas. de la δοκέω.
 δεδόχθω. imper. pf. 3sg. de la δοκέω.
 δεδραγμένος. part. pf. de la δράσσομαι.
 δεδράμηκα. ind. pf. act. de la τρέχω.
 δέδῦκα. ind. pf. de la δύω.
 δεδύνημαι. ind. pf. med. de la δύναμαι.
 δέδωκα. ind. pf. de la δίδωμι.
 δέελος. (ep.) v. δηλος, -η, -ον: IL. 10.466.
 δέημα. ατος, τό *subst.* cerere, rugăminte: τὸ ~ τῆς νύμφης, ὃ δεῖται μου σφόδρα AR. Ach.1059 *rugăminte a tinerei mirese, cu care mi se tânguie atât de tare*.
 [δέω²]
 δέησις. εως, ἡ *subst.* I nevoie, necesitate: κατὰ τὰς δεήσεις ARSTT. Pol.1257a23 *durā nevoi*: διὰ τὸ μέγεθος τῆς δεήσεως ARSTT. Rh.1385a26 *datorită mărimii nevoii*. II (frecv.) cerere, solicita, rugă / rugăminte, rugăciune: τὺς τούτων δεήσεις περὶ ἐλάττονος <τῶν νόμων> ποιησάμενοι LYS. 15.11 *ru-nând cererile lor mai prejós decât legile*; ἄτοπος ... εἴη μου .. ἢ ~ PLAT. Cra.391c *cererea mea ar fi absurdă*; PLB. 3.112.9. PLUT. Brut.6.9, εισάκουσον τῆς δεήσεώς μου LXX Iud.9.12 *pleacă-ți urechea la ruga mea*; NT Lc.1.13. (ca ac. intern) δέομαι ὄ ὑμῶν δικαίαν δεήσιν DEM. 43.16 *vă fac o cerere dreaptă*; δεήσιν sau δεήσεις ποιῆσθαι ISOC. 8.138 *a face cerere / cereri*; NT I Tim.2.1, id. Flp.1.4 ș.a. III cerere în scris, petiție: IOS. B17.103.
 [δέω²]
 δεήσω. ind. viit. de la δέω².
 δεητικός. ἢ, ὄν *adj.* I (d. pers.) dispus să ceară: (d. ὁ μεγάλωνυχος „omul cu grandoare sufletească”) ARSTT. EN1125a10. II care cere, rugător: (discurs) PLUT. Cor.18.3. (d. pers.) PLUT. Oth.16.3.
 [δέω²]
 δεητός. ὄν *adj.* necesar: PLUT. M.687e.
 [δέω²]
 δεῖ. vb. v. δέω²
 δείγμα. ατος, τό *subst.* I dovadă, indiciu, exemplu, pildă: τοῦ βίου ... ~ AR. Ach.988 *ca exemplu de trai*; συμβάλλεται δὲ πολλὰ τοῦδε δείγματα EUR. Med.284 *vin la un loc multe indicii ale acestui lucru*; καλὸν ~ τῆς ἑαυτοῦ προαιρέσεως PLB. 4.24.9 *dovadă frumousă a intenției sale*; ~ τῶν ἐμῶν λόγων EUR. Supp.354 *exemplu al cuvintelor mele*; (d. Sodoma și Gomorra) πρόκεινται ~

NT *Iuda7 stau ca pildă*; ~ της φιλοσοφίας της Αττικής LUC. *Scyth.7 exemplū / model de filosofie attică*; ~ προφέρειν / ἐκφέρειν / ἐκτίθεσθαι *a da ca exemplū / a oferi ca probă*; PLAT. *Lg.718b*. DEM. 18.291, id. 23.175, ἐνεκα δείγματος sau δείγματος ἐνεκα *de exemplū*; DEM. 23.65, PLUT. *Ant.10.10*. II *mostră, eșantion*; PLUT. *Dem.23.6*. III *depozit, bazar, piață*; (d. un loc din portul Peiraieus (azi Pireas), unde erau expuse mostre de produse ce urmau să fie vândute) XEN. *HG5.1.21*. (în Rhodos) PLB. 5.88.8. (fig. com.) ἐν τῷ δείγματι τῶν δικῶν AR. *Eq.979 în bazarul proceselor*.

[δείκνυμι]

δειγματίζω, *vb.* a da ca exemplū, a da pe față / la iveală / în vileag, *ext.* a face de rușine; μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι NT *Mt.1.19 fārā sã vrea sã o dea în vileag (= sã o faciã de rușine)*; NT *Col.2.15*.

[δείγμα]

δειδεκτο, δειδέχαστο, m.m.m.p. 3sg. și 3pl. de la δειδίσκομαι.

δειδέχασθαι, ind. pf. 3pl. de la δεικνυμι.

δειδήμων, *ov. adj.* [gen. -ονος] fricos, sperios; (troieni) IL. 3.56.

[δείδω]

δείδια, (ep.) ind. pf. de la δείδω.

δειδίθι, imper. pf. de la δείδω.

δειδίμεν, (ep.) ind. pf. 1pl. de la δείδω.

δειδίμεν, inf. pf. de la δείδω.

δειδίξεσθαι, inf. viit. de la δειδίσσομαι.

δειδίσαν, m.m.c.p. 3pl. de la δείδω.

δειδίσκομαι, *vb.* [var. δεδίσκομαι Od.] {ep. impf. 3sg. fārā augment δειδίσκετο Od., A.Rh., m.m.c.p. 3sg. δειδεκτο, δειδέχαστο II. și 3pl. δειδέχαστο II.} I a saluta, a da binete; οἱ σε θεὸν ὡς δειδέχασθαι IL. 22.435 *cei care te salutau ca pe un zeu*; δεξιτερῆ δειδίσκετο χειρὶ OD. 20.197 *saluta cu mâna dreaptă*; OD. 7.72, CALL. *Aet.fr.87*, A.RH. 1.319, id. 4.996, (la despărțire) δεδισκόμενος δὲ προσηύδα OD. 15.150 *le-a vorbit luându-și rămas bun*. II a închina un pahar în sănătatea cuiva, a ține un toast: πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας δειδεκτ' Ἀχιλλῆα IL. 9.224 *implând cura cu vin închina în cinstea lui Achilles*; IL. 9.671, δέπαι χρυσέω δειδίσκετο OD. 18.121 *închina cu o cupă de aur*; IL. 4.4. III a arăta: φίλω δειδίσκετο πατρί A.RH. 1.558 *i-[l] (sc. pe Achilles) arăta tătălui său drag*.

[prob. cu reduplicare *δει-δεικ-σκ-, din R.

lui δεικνυμι, cu sensul inițial „a arăta sau a saluta cu mâna”]

δει(τ)δίσσομαι, *vb.* [impf. ἐδεδισσ(ττ)όμην, viit. δεδίζομαι, aor. ἐδεδιξάμην; part. aor. δειδισάμενος Men., A.Rh.] {att. -ττομαι} I (*intrans.*) a se teme: οὐ σε ἔοικε κακὸν ὧς δειδίσσεσθαι IL. 2.190 *nu se cade să te temi ca un mișel*; PLUT. *Dio.57.5*. II (*trans.*) I a înspăimânta, a (avea intenția de a) speria: (Aias către Hector) τί ἢ δειδίσσεια αὐτῶς Ἀργείους; IL. 13.810 *de ce încerci în zadar să-i înspăimânti pe argivi?*; IL. 4.184, μηδέ τις ἡμᾶς λόγος θορυβεῖτω δειδιττόμενος PLAT. *Phdr.245b sã nu ne tulbure vreun discurs care vrea sã ne înspăimânta*; ἔγραφε τῷ Γάλβᾳ δειδιττόμενος PLUT. *Galb.13.3 i-a scris lui Galba pentru a[-l] înspăimânta*; (+ ac. și dat. instr.) χειρὶ δὲ μὴ τί με πάγῃ κακὸν ὧς δειδισσέσθω IL. 15.196 *sã nu cuteze sã mã înspăimânta cu brațele ca pe un laș*; μὴ δ' οὕτως ... λῆν δειδίσσεο μύθῳ A.RH. 2.1219 *nu încerca sã [ne] înspăimânti astfel cu vorba*; ὄχλῳ πολλῷ δειδιττόμενος τοὺς ἔνδον PLUT. *Pomp.16.4 înspăimântându-i pe cei dinătru cu o mare mulțime*. 2 a ține departe, a îndepărta: τὸν οὐκ ἐδύναντο δῶν Αἴαντε ... Ἐκτορα ... ἀπὸ νεκροῦ δειδίξασθαι IL. 18.164 *cei doi Aias nu puteau să-l îndepărteze pe Hector de laș*; (+ inf. și dat.) τοὺς μὲν ὄγε λάεσσιν ... φευγέμεν ἄψ ὀπίσω δειδίσσετο THEOC. 25.74 *acesta îi făcea (pe câini) sã se dea înapoi (amenințându-i) cu pietrele*.

[δείδω]

δείδω, *vb.* [viit. Hom. δέισομαι, poster. δέισω, aor. ἔδεισα, pf. cu sens de prez. δέδοικα și δέδια, m.m.c.p. ἐδεδοίκη sau ἐδεδοίκεν și ἐδεδίειν, opt. aor. 3pl. δέισειαν, imper. pf. δέδιθι, inf. viit. δέισεσθαι, pf. δεδοικέναι și δεδιέναι, part. pf. δεδοικώς și δεδιώς] {ep. aor. fārā augment 3sg. δέισε, 3pl. δέισαν, var. pf. δέδοικα (δέδφοικα) și δέδια (δέδφια), 1pl. δέιδμεν, 3pl. δεδίωσι, m.m.c.p. (cu sens de impf.) 3sg. δέιδε, 1pl. ἐδειδμεν, 3pl. (ἐ)δειδισαν, conjct. aor. 3sg. δέιση, 2pl. δέισητε, opt. aor. 3sg. δέισειε, imper. pf. sg. δέιδιθι, pl. δειδιτε, inf. pf. δέιδμεν și δειδίμεν, part. aor. δέισας, gen. -αντος, fem. δέισᾶσα, pf. δειδιώς, gen. -ότος} I a se teme, a-i fi frică. (la aor.) a se speria, a se înspăimânta: (inițial distinct de φοβέομαι „a fi pus pe fugă (de cineva)”) sau „a fugi

(din fața cuiva)" > „a-i fi groază (pe moment). a se înspăimânta”) ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ἠγούμενοι ἄπερ ἐδέδισαν φοβεῖσθαι THUC. 4.117 *socotind că atenienii se îngrozesc de cele de care [cu adevărat] se temeau*; (abs.) οἱ δὲ μάλ' ἐτρόμεον καὶ ἐδείδισαν IL. 7.151 *ei tare mai tremurau și se temeau*; πολλακίς τε τὸ ἔλασσον πλῆθος δεδιδὸς ἄμεινον ἠμύνατο τοὺς πλέονας THUC. 2.11 *adesea armata mai mică cuprinsă de frică lupṭa mai bine cu cei mai mulți*; (aor.) ἔδεισεν δ' ὁ γέρον IL. 24.571 *bătrânul s-a înspăimântat*; (+ ac. concr.) ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος IL. 5.790 *se temeau de sabia grea*; (+ ac. pers.) δέδοικα γάρ νιν ὡς δέδοικ' ἐγὼ EUR. *El.1122 căci mi-e frică de el, și cum îmi mai e frică!*; (+ ac. abstr.) δείσαντες δὲ τὴν ἀναρχίαν PLUT. *Aem.8.3 temându-se de anarhie*; (+ ac. dublu) μηδέν με δείσης MEN. *Epit.546 să nu te temi deloc de mine*; (+ inf.) δείδια δ' αἰνῶς γούνων ἄψασθαι OD. 6.168 *mă tem cumplit să[-ți] cuprind genunchii*; οὐκ ἐδέδισαν βασιανισθῆναι LYS. 13.27 *nu se temeau să fie supuși la tortură*; (+ dat.) δείσαντα τῷ θορύβῳ τὸν σοφιστὴν PLUT. *Dem.9.1 sofistul care se teme de vociferării*; (+ prep.) (περί + gen. sau dat.) δέδοικὸς τῆς τυραννίδος πέρι EUR. *Supp.446 temându-se pentru suveranitatea [lui]*; ἔδεισεν δὲ περὶ ... Μενελάῳ IL. 10.240 *s-a temut pentru Menelaos*; δείσαντες ... περὶ τῆ γῶρα THUC. 1.74 *temându-ne în privința γῆρας*; (ὕπερ + gen.) ἐδείσατε ὑπὲρ ὕμων καὶ οὐχ ἡμῶν THUC. 1.74 *vă temeți pentru voi și nu pentru noi*; (ἀμφί + dat.) δέδια δ' ἀμφὶ σαῖς τύχαις AESCH. *Pr.182 mă tem pentru destinul tău*; (ἐκ + gen. „de pe urma”) PLB. 5.52.13. (frecv. + μή „[mă tem] să nu” = lat. *ne*) (d. viii. μή + conjct.) δείδω μὴ δὴ μοι τελέση ἔπος ... Ἔκτωρ IL. 14.44 *teamă mi-e să nu-mi împlinească vorba Hector*; δέδοικα ... μὴ καὶ τοῖς παισὶν αὐτὸν ὑπολίπωμεν THUC. 1.81 *mă tem să nu-l (sc. războiul) lăsăm moștenire și copiilor*; LUC. *DDeor.9.4. (potențial d. trecut) δείδοικα ... μὴ σε παρεῖπη ... Θέτις IL. 1.555 mă tem să nu te fi amăgit Thetis*; (timp secundar μὴ + opt. aor.) δείσας μὴ πῶς οἱ ἐρυσάιατο νεκρὸν Ἀχαιοί IL. 5.298 *temându-se ca nu cumva aheii să-i smulgă leșul*; δείσαντες ... μὴ ... ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν THUC. 3.74 *temându-se ca poporul să nu ia în stăpânire și docul*; (d. trecut μὴ + ind.)

δείδω μὴ δὴ πάντα θεᾶ νημερτέα εἶπεν IL. 5.300 *mă tem că zeita le-a rostit pe toate în chip adevărat*; (+ μὴ οὐ „[mă tem] că nu” = lat. *ne non*) δέδοικα. μὴ οὐκ ἔχω ὅ τι δῶ ἐκάστω τῶν φίλων XEN. *An.1.7.7 mă tem că nu am ce să dau fiecăruia dintre prieteni*; δέδοικα ... μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην σοφίαν XEN. *Mem.2.3.10 mă tem că nu am atâtă înțelepciune*; (+ ὡς οὐχ „că nu”) μὴ δείσητε ὡς οὐχ ἠδέως καθευδήσετε XEN. *Cyr.6. 2.30 să nu vă fie teamă că nu veți dormi plăcut*; (ὅπως μὴ „ca nu”) δέδοιχ' ὅπως μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά SOPH. *OT1074 mi-e teamă ca din această tăcere să nu izbucnească nenorociri*; AR. *Eq.112. (+ ac. și inf.) θανεῖν σε δείσας μητρὸς ἐκ βουλευμάτων EUR. Ion1564 temându-se să nu mori de pe urma uneltirilor mamei*; (part. neutr. subst.) τὸ δεδιὸς γνώτω τὸ μὲν δεδιὸς αὐτοῦ ... τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον THUC. 1.36 *să știe că teama lui îi va înspăimânta și mai mult pe dușmani*. II a avea respect (amestecat cu teamă); σιγῇ δειδιότες σημάτων XEN. 4.431 *având respect în tăcere față de comandant*; οὔτε θεοὺς δείσαντες OD. 22.39 *fără respect (/ teamă) de zei*. [R. **duei-* „a se teme” (prob. din **duei-* „doi”, de la ideea de diviziune și neîncredere), prez. format dintr-un vechi pf. *δεδοίκα*, pl. *δείδιμεν*, cf. posib. lat. *dūrus* „in-spăimântător”]

δειλιάω-ῶ, *v.b.* a aștepta venirea serii sau a lua cina: (part. aor.) σὺ δ' ἔρχεο δειλιήσας OD. 17.599 *tu du-te după ce-ai mâncat de seară*.

[δείελος]

δειελινός, ἡ, ὄν *adj.* de amurg, de seară: δειελινὸν κλίνοντος ὑπὸ ζῶφον ἠελίοιο A.RH. 1.452 *soare care arune sub întunericul serii*; δειελινὴν τὴν δ' εἶλε κακὸς χλόος CALL. *Aet.fr.75.12 o paloare rea a cuprins-o pe seară*; δαῖτα πένοντο δειελινοί THEOC. 13.33 *pregăteau pe seară mâncarea (sau, cu hipalagă, „mâncarea de seară”)*; AESOP. 1.307.

[δείελος]

δείελος, ὄν *adj.* [var. Call. *Hec.fr.238.20*] (ep. poet. pt. δειελινός) din amurg, de seară: δειελον ἡμαρ OD. 17.606 *ceasul de seară*; THEOC. 25.86, δειελον ὥρην παύομαι ἀμήτοιο A.RH. 3.417 *la oră de seară mă voi opri din seceriș*. // **δείελος**, ὁ *subst.* amurg,

seară: IL. 21.232, ὑπὸ δειέλων A.RH. 1.1160 *pe seară*. // *subst.* (în expresia) ἐπὶ δειελα λώιον ἡμαρ HES. *Op.*810 *zi mai bună la apus / la amurg*. // **δειέλων**, τό *subst.* *cină*: δειελὸν αἰτίζουσιν HES. *Hec.fr.*238.20 *cerșesc după cină*.

[cf. δειλή]

δεικᾶνώ-ῶ, *vb.* [impf. iter. 3sg. δεικανάσκειν Theoc.] | ep. impf. 3pl. med. δεικανόωντο | **I** (*act.*) a arăta: ἐς πατέρ' Ἀμφιτρώνα ἐρπετὰ δεικανάσκειν THEOC. 24.57 *arăta șerpilor către tatăl său Amphitryon*. **II** (*med.*) **1** a saluta, a da binețe: δεικανόωντο δέπασσιν IL. 15.86 *salutau cu toasturi*; OD. 18.111, id. 24.410. **2** a-și lua rămas bun: χερσὶ δὲ καὶ μύθοισιν ἐδεικανόωντο ἕκαστον A.RH. 1.884 *își luau rămas bun de la ficcare cu mâinile și cu vorba*.

[R. *deik- „a arăta” (cf. δεικνυμι), cu sensul „a saluta cu mâna”, cf. δειδίσκομαι]

δεικῆλίκτας, α, ὁ *subst.* (dor.) actor, mim: PLUT. *Ages.*21.4, id. *M.*212f.

[δείκηλον]

δείκηλον, ου, τό *subst.* **I** reprezentare, punere în scenă: τὰ δείκηλα τῶν παθέων Αὐτοῦ HDI. 2.171 *reprezentările pătimirilor Lui (sc. zeului)*. **II** închipuire, halucinație: ἐκ δ' αἰδηλα δείκηλα προΐαλλεν A.RH. 4.1672 *îi trimitea închipuirii nimicitoare*. **III** imagine: δεικῆλον ἐν ἀσπίδι φαίνεται' ιδέσθαι A.RH. 1.746 *imaginea părea să se vadă pe scut*. **IV** statuie: IOS. *BI*2.170, id. *BI*2.195.

[R. *deik- „a arăta”, cf. δεικνυμι]

δείκνυμι, *vb.* [impf. ἐδείκνυν, viit. δείξω, aor. ἔδειξα, pf. δέδειχα, m.m.c.p. ἐδεδείχη și ἐδεδείχειν, conjct. δεικνύω, imper. 2sg. δείκνυ, 3sg. δεικνύτω, inf. aor. δείξαι, part. prez. masc. δεικνύς; *med-pas.* impf. ἐδεικνύμην, pf. δέδειγμαι; *pas.* viit. δειχθήσομαι, aor. ἐδείχθην; *med.* viit. δείξομαι, aor. ἐδείξάμην] | *poet. ep.* impf. 3sg. δεικνυ și δείκνυε, 3pl. ἐδείκνυσαν și ἐδείκνυον, aor. 3sg. δείξε; *ion.* inf. aor. δέξαι | **I** (*tranz.*) **1** (gener.) a face să se vadă, a arăta, a indica: (+ ac. *lucru sau pers.* „a arăta ceva *sau* pe cineva”) δειξεν ... αίμα καταρρέον ἐξ ὠτειλῆς IL. 5.870 *i-a arătat sângele care curge din rană*; οὐτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω δειξαι SOPH. *OT*278 *nici n-am ucis și nici nu-l pot arăta pe ucigaș*; (*freqv.* + ac. și *dat. pers.* „a arăta cuiva ceva *sau* pe cineva”) δεικνύς σῆμα βροτοῖσιν IL. 13.244 *arătând muritorilor un semn*; μοι κτήματ'

ἔδειξεν OD. 14.323 *mi-a arătat bogățiile*; δειξον ... μοι τὸν Σωκράτη AR. *Nu.*182 *arătă-mi-l pe Socrates*; φίλοισιν ὄμμα ~ τὸ σόν EUR. *HF*1215 *a arăta prietenilor chipul tău*; δειξον ἐμοὶ τεὸν ἄλσος THEOC. 27.45 *arătă-mi dumbrava ta*; σεαυτὸν δειξον τῷ ἱερῷ NT *Mt.*8.4 *arătă-te preotului*; NT *In.*5.20, (abs.) τοῦργον τάχ' αὐτὸ δειξεί AR. *Lys.*375 *facta însăși o va arăta îndată*; (+ ὡς „că”) δειξόμεν ἀνθρώποις πᾶσιν ὡς ... ἀμείνους ἐσμεν αὐτοκράτορα αἰρεῖσθαι PLUT. *Galb.*22.5 *le vom arăta tuturor oamenilor că noi suntem mai buni să alegem un împărat*; (+ ὅτι „că”) δειξόμεν τοῖς βαρβάρους ὅτι ... δυνάμεθα τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι XEN. *HG*1.6.11 *să le arătăm barbarilor că putem să ne răzbunăm pe dușmanii*; (f. rar *med.*) θῆκεν ἄεθλα δεικνύμενος Δαναοῖσι IL. 23.701 *a așezat premiile arătându-le danailor*; (*pas.*) πρόσταγμα ἐδείχθη τῷ Δανιηλ *LXX Dan.*10.1 *i s-a arătat poruncă lui Daniel*. **2** a scoate la iveală, a demonstra, a arăta: φύσιν ... ~ PLAT. *Phdr.*271a *a arăta natura [unui lucru]*; δειξω δὲ μύθων τῶνδ' ἀλήθειαν τάχα EUR. *Hipp.*9 *voi demonstra îndată adevărul acestor cuvinte*; ἦδε ἡ ἡμέρα δειξεί ὧν ἕκαστός ἐστιν ἄξιος XEN. *Cyr.*3.3.37 *această zi va scoate la iveală de ce este în stare ficcare*; (*pas.*) δέδεικται ὅτι *este evident că sau se demonstrează că*; ISOC. 2.11, ARSTT. *APr.*Po.33b14. **3** a explica, a învăța, a arăta: ἐγὼ σφισιν ἔδειξα κράσεις ἡπίων ἀκεσμάτων AEASCH. *Pr.*482 *eu i-am învățat amestecurile de leacuri de alinare*; κάμοι ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα ... ἀκάθαρτον λέγειν ἀνθρώπον NT *Fp.*10.28 *Dumnezeu m-a învățat să nu numesc nici un om necurat*; (+ inf.) δειξεί ... πᾶσιν ἀνθρώποις σεβίξειν δαιμόνας AR. *Th.*673 *îi va învăța pe oameni să venereze zeii*. **II** (*intrans.*) a apărea, a se arăta: (*impers.*) δειξεί διή τάχα AR. *Ra.*1261 *se va arăta îndată*; (+ part. în nom.) ἔδειξαν ἐτοῖμοι ὄντες ἀμύνεσθαι THUC. 4.73 *au arătat că sunt pregătiți să se apere*; ὧν δειξω φίλος EUR. *Or.*802 *voi arăta că sunt prieten*.

[R. *deik- „a arăta”, cf. lat. *dico* „a spune”]

δεικνύω, [ῶ] *vb.* [impf. ἐδείκνυον, imper. 2sg. δείκνυε] (= δεικνυμι) **I** (gener.) a (se) arăta, a indica: (+ ac.) μη λόγους ἐροῦσιν μόνον ... ἀλλὰ καὶ ἔργον τι ~ ἐξουσιν DEM. 2.12 *nu vor rosti doar cuvinte, ci vor putea să arăte și o faptă*; ἐδείκνυεν τοὺς ὑπὲρ τῆς

κορυφῆς στρατιώτας ARR. *An.*4.19.3 *ii arāta pe soldații de pe vârf*; (+ dat. pers.) ~ ... Καίσαρι κελεύει PLUT. *Caes.*29.2 *porum-ceste să-i arate lui Caesar*; (+ ac. și dat. pers.) δεικνύω τὴν ἰσχύον ... αὐτοῦ ἔθνεϊ ἀμαρτολογῶν LXX *Tob.*13.8 *arāt neamului răcătoșilor forța Lui*; (+ prep.) ἐδείκνυε ἐς τὸν Βάπτον HD1. 4.150 *arāta către Battos*; δεικνύω ἐσπουδακῶς MEN. *Fr.*745.4 *mā arāt înverșinat*; PLUT. *M.*547c. **II** a dovedi, a demonstra: ταῦθ' ὡς ἀληθῆ δεικνυε DEM. 45.45 *dovedește că acestea sunt adevărate*; τοῦτ' ἤδη πειράσομαι νυνί ~ DEM. 24.68 *voi încerca acum să demonstrez aceasta*; (abs.) PLAT. *Phdr.*268a. **III** a explica, a arāta: ~ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν NT *Mt.*16.21 *a arāta (= a explica) elevilor lui că trebuie să plece în Ierusalim*. **IV** a transforma în: ὁ πλουτοῦς ... τυφλοὺς τοὺς ἐμβλέποντας εἰς ἑαυτὸν δεικνύει MEN. *Fr.*77 *bogăția îi transformă în orbi pe cei care privesc la ea*.

[v. δεικνυμι]

δεικτέον, *adj.vb.* **I** trebuie arātat: XEN. *Mem.*3.5.8, τοὺς νόμους ~ εἶναι μοι δοκεῖ DEM. 18.58 *mi se pare că trebuie să arāt legile*. **II** trebuie demonstrat: ὅτι ἄρ' ἔστιν ἀκίνητος τις φύσις ~ αὐτοῖς ARSTT. *Metaph.*1010a34 *trebuie demonstrat acestora că există o natură imobilă*. **III** trebuie explicat: νῦν δὲ ~ ἡμῖν περὶ πολιτείας ARSTT. *Pol.*1293b31 *noi trebuie să dăm acum explicații despre regimul constituțional*.

[δεικνυμι]

δεικτηριάς, ἄδος, ἡ *subst.* (= lat. *mima*) ac-triță de mīm: PLB. 14.11.5.

[δεικνυμι]

δεικτικός, ἡ, ὄν *adj.* (log.) care demonstrează direct, demonstrativ: (d. silogisme disjunctive) ARSTT. *APr.Po.*45a24, id. *SE*172a13, (entimemă) ARSTT. *Rh.*1396b25. **II** δεικτικῶς, *adv.* **I** (log.) printr-o demonstrație directă: ARSTT. *APr.Po.*45b1 ș.a. **II** (gram.) (cu sens) deictic: οἱ ποιηταὶ τοῖς κυριοῖς ὀνόμασι ~ χρῶνται PLUT. *M.*747c *poetii se folosesc de nume proprii în chip deictic*.

[δεικτός]

δεικτός, ἡ, ὄν *adj.* care poate fi demonstrat, demonstrabil: ARSTT. *APr.Po.*76b27.

[δεικνυμι]

δείλα, (dor.) v. δείλη

δειλαίνω, *vb.* a fi laș sau fricos: ARSTT.

*EN*1107a18, (op. ἀνδρίζω ..a se purta bărbătește") PLUT. *M.*1046f.

[δείλός]

δείλαιος, *a. ov adj.* |superl. -ότατος| **I** laș, nenorocit, nefericit, sărman, biet: AESCH. *Pr.*580, δειλαιοὶ εἰσιν, ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ LXX *Os.*7.13 *nenorociți sunt ei, pentru că s-au purtat cu necinste față de mine*; (frecv. ca element predicativ) οὐ δύναμαι ~ εὔδειν AR. *Nu.*12 *nu pot, bietul de mine, să dorm*; ἀπόλλυμαι ~ AR. *Nu.*709 *pier, bietul de mine*: AESCH. *Pers.*325, AR. *Pl.*850, (frecv. exclam.) οἴμοι ~ AR. *Eq.*139 *vai, sărmanul!*; (+ nume de pers.) THEOC. *Ep.*6.1, (+ gen.) (d. Oidip) δειλαίε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον SOPH. *OT*1347 *sărmanul de tine, deopotrivă cu gândul și cu soarta*; (d. lucruri) μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ SOPH. *El.*758 *trup urias [redus] la o biată cenușă*. **II** laș: κακῆ μὲν ὄψις ἐν δὲ δειλαιαὶ φρένες MEN. *Sic.fr.*5 *înfățisarea e jalnică, sufletul e laș*. **III** care aduce tristețe, funest, amarnic: τᾶς δειλαίας ἀπόρου ... ἀλγηδόνοσ SOPH. *OC*513 *amarnica durere fără leac*: SOPH. *Tr.*1028, EUR. *Hec.*156.

[δείλός]

δειλάκριον, ὄνος, ὁ *adj.m.* biet, sărman: AR. *Pax*193, id. *Av.*143.

[δειλακρος]

δείλ-ἄκρος, *a. ov adj.* nenorocit cu totul, extrem de nefericit: AR. *Pl.*973.

[δείλός, ἄκρος]

δειλανδρέω-ῶ, *vb.* |aor. ἐδειλάνδρησα| a fi laș: μὴ δειλανδρήσωμεν πρὸς τὴν τῆς εὐσεβείας ἐπίδειξιν LXX *4Mac.*13.10 *să nu fim lași în arătarea evlaviei*; LXX *2Mac.*8.13, id. *Mac.*10.14.

[δειλανδρος < δειλός, ἀνήρ]

δειλαρ, ατος, τό *subst.* momeală: CALL. *Aet.fr.*177.17.

[*δέλφαρ, cf. δέλεαρ]

δείλη, ης, ἡ *subst.* {dor. δείλα Theoc.} dură-amiază: ἔσσεται ἡ ἡὸς ἡ ~ ἡ μέσον ἡμαρ IL. 21.111 *va veni fie o dimineată, fie o dură-amiază, fie o amiază*; μέχρι δειλης ἐξ ἑωθινοῦ XEN. *HG*1.1.5 *de dimineată până dură-amiază*; οὐ μὴ δῶμι ποθ' ἥλιος ... ἐπιλέλησθ' ἡ νῦξ ἑαυτῆς. ὦ μακρᾶς δειλης MEN. *Sam.*429 *nu mai arune soarele ... noaptea a uitat să mai vină. O, dură-amiază nesfârșită!*; (cu diverse precizări temporale) περὶ δειλην πρωίην HD1. 8.6 *în primele ore ale dură-amiezii*; περὶ δειλην ὀψίαν THUC. 3.74

in cursul dură-amiezii târziu; PLUT. *Pomp.*61.3. (folosiri adv.) (dat.) ἄμα δειλή XEN. *HG*4.1.22 *odată cu dură-amiază*; (ac.) δειλαν ... καὶ ἐκ μέσῳ ἄματος THEOC. 10.5 *dură-amiază și la mijlocul zilei*; (dură prep.) ἄμφι δειλήν XEN. *Cyr.*5.2.2 *pe dură-amiază*; (subst.) τὸ πρωὶ καὶ τὸ δειλῆς LXX *3Rg.*17.6 *dimineaza și dură-amiază*.

[*δειέλη, cf. δειελος]

δειλία, ac. ή subst. {ion. -ή Hdt.} I *lașitate*; μέλλησις δὲ προμηθῆς ~ εὐπρεπῆς THUC. 3.82 *ezitarea prudentă [a fost numită] lașitate civiincioasă*; (alături de ἀθμία „descurajare”) HDT. 1.37, (op. πνεῦμα δυνάμεως „duh al puterii”) οὐ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας NT *2Tim.*1.7 *Diminezeu nu ne-a dat duhul lașității*; APP. *Hann.*83 s.a., (jur. ca delict împotriva patriei) δειλήν ὠφλε πρὸς βασιλέως HDT. 8.26 *a fost acuzat de rege de lașitate*; διώζομαι σε δειλία AR. *Eq.*368 *am să te urmiăresc (în proces) pentru lașitate*. II *frică*; (+ gen. obiectiv) ~ θανάτου LXX *Ps.*54.5 *frică de moarte*.

[δειλόζ]

δειλιάσις, εως, ή vb. teamă; PLUT. *Fab.*17.2.

[δειλιάω]

δειλιάω-ω, vb. a se teme; AESOP. 1.49, (împreună cu φοβέομαι) μὴ δειλιάσης μηδὲ φοβηθῆς LXX *Is.Nav.*1.9 *să nu te temi și să nu te sperii*; LXX *Deut.*1.21, id. *Is.*13.7, NT *In.*14.27, (fig.) (+ prep.) τίς δειλιάσει ἐπὶ σοί; LXX *Ier.*15.5 *cine se va teme pentru tine?*; (rar tranz.) μὴ ~ τὴν τῶν ἐθνῶν ἐφοδον LXX *2Mac.*15.8 *a nu se teme de atacul răgânilor*.

[δειλία]

δειλινόζ, ή, ὄν *adj.* de seară, de dură-amiază: ἕως τῆς δειλινῆς θυσίας LXX *IEzr.*8.69 *până la sacrificiul de seară*; PLUT. *M.*70e, (neut. adv.) δειλινὸν παρῆν MEN. *Con.*7 *eram de față seară*; THEOC. 21.39, LXX *Lev.*6.13, id. *Suz.*7/8.4. // **δειλινόν**, τό *subst.* seară, dură-amiază; LXX *3Rg.*18.29.

[δειλη]

δειλόμαι, vb. a arune; (d. soare) OD. 7.289.

[δειλη]

δειλόμαι-οῦμαι, vb. a se teme; (intrans.) SOPH. *Fr.*314.156, (tranz.) τὸν λαὸν δειλούμενον διαπερᾶσαι τὸν χειμάρρου LXX *1Mac.*16.6 *poporul care se teme să treacă râul*; LXX *1Mac.*4.8.

[δειλόζ]

δειλόζ, ή, ὄν *adj.* {comp. -ότεροζ, superl. -ότατοζ} {ep. gen. δειλοῖο Hom., dor. -α Theoc., Call.} I *laș, fricos*: ἐνθ' ὃ τε ~ ἀνὴρ ὄζ τ' ἄλκιμος ἐξεφαάνθη IL. 13.278 *acolo unde s-a văzut cine este laș și cine este viteaz*; ή ~ ἔστιν ή τῆ πόλει οὐκ εὐνοῦς THUC. 6.36 *fie e laș, fie nu are gând bun pentru stat*; τί δειλοὶ ἔστε; NT *Mt.*4.40 *de ce sunteți lași?*; (op. ἀνδρείοζ „curajos”) PLAT. *Phdr.*239a, τὸν ἀνδρείον ὁ μὲν ~ θρασῶν ARSTT. *EN*108b25 *lașul [il numește] nesăbuit pe cel curajos*; (+ ac. de relație) ψυχὴν ... δειλά HDT. 3.108 *[viefuitoare] cu suflet fricos*; (+ dat.) ~ τῆ καρδία LXX *2Par.*13.7 *fricos în inima sa*; (d. abstr.) ἀποδέξασθαι γνώμην δειλοτάτην HDT. 9.58 *a exprima o părere lipsită de bărbăție*; γυναικῶν δειλῶν ... λόγον EUR. *Andr.*757 *vorbiie fricoasă de femei*; (+ prep., d. plante) φυτὰ ... δειλά πρὸς χειμῶνας PLUT. *M.*939c *plante care se tem de vremea rece a iernilor*; (neut. subst.) οὔτοι τὸ δειλὸν οὐδὲ τοῦ βίου πόθοζ θανεῖν ἐρύκει μ' EUR. *HF*316 *nu frica mă abate de la moarte, nici dorința de a trăi*; EUR. *Or.*783. II *leneș, trândav*: ὁρῶν σε δειλὸν ὄντα καὶ βραδῶν AR. *Av.*1336 *văzându-te trândav și lent*. III (ext. cu valoare morală) de mică valoare sau de condiție inferioară, de nimic, meschin, mișel, nemernic: δειλότατον σὺ θηρίον AR. *Av.*87 *tu, animal preanemernic*; (d. abstr.) δειλαί τοι δειλῶν γε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάσθαι OD. 8.351 *de mică valoare sunt garanțiile primite de la oameni de nimic*; τὰ δειλά κέρδη πημονάζ ἐργάζετα SOPH. *Ant.*326 *profiturile meschine produse suferințe*. IV (d. soartă, frecv. ep.) vrednic de milă, biet, sărman, nefericit, nenorocit: δειλοῖσι βροτοῖσιν IL. 22.31 *bietilor muritori*; σφιν δειλοῖσι γόου κατάπαυμα γενοίμην IL. 17.38 *să le fiu bietilor de ei răgaz pentru jale*; ἐμοὶ δειλῶ κακὰ μῆδετο IL. 14.243 *mi-a pus gând rău bietului de mine*; (exclam.) ὦ μοι ἐγὼ δειλή IL. 18.54 *ah, biata de mine!*. V *trist, amarnic*: (bătrânețe) HES. *Op.*113. // **δειλώζ**, *adv.* I *în chip laș sau servil*; PLUT. *M.*26b, id. *M.*535d. II *în chip mizerabil*; PLUT. *Comp.Demetr.*Ant.6.4.

[*δFειλόζ sau *δFει-ελοζ, din R. lui δειδω]

δειλό-ψυχοζ, ὄν *adj.* cu suflet fricos, laș; LXX *4Mac.*8.16, id. *M.*16.5.

[δειλόζ, ψυχή]

δείμα, ατοζ, τό *subst.* I *frică, spaimă, groază*:

~ φέρων Δαναοῖσι IL. 5.682 *aducând spaimă printre danai*; εἶ τι μὲν δὴ δειματός γ' ἔχει μέρος SOPH. OT294 *dacă are [în el] vreun pic de frică*; εἰλέ με ~ THEOC. 21.53 *m-a cuprins frica*; (pl.) φόβοι καὶ δειμάτα THUC. 7.80 *momente de panică și de frică*; εἰ δὴ γενοίμην δειμάτων ἐλευθέρα EUR. El.911 *dacă m-aș fi eliberat de spaimă*; δειμάτα καὶ παραχῆς ἀπελάυνειν ψυχῆς LXX *Înt.17.8 a îndepărta spaima și tulburările din suflet*; (+ gen. obiectiv) Ἐρινύων ~ μ' ἐκβάλλει χθονός EUR. IT931 *groaza de Erinyi mă alungă din inimă*; (+ gen. sub.) πέρσας δειμάτα θηρῶν EUR. HF700 *îndepărtând spaima [produse] de fiare*. II *lucru de care te temi, obiect al fricii, oroare, teroare, scârbă*: ὃ πῦρ σὺ καὶ πᾶν ~ SOPH. Ph.927 *o, tu, foc și cu totul teroare!*; (pl.) ταῦτ' ἔμοιγε δειματ' ἔστ' ἰδεῖν AESCH. Pers.210 *mă a fost dat să văd aceste orori*; πολλὰ μὲν γὰρ τρέφει δεινὰ δειμάτων ἄχη AESCH. Ch.586 *pământul hrănește multe dureri cumplite de care te îngrozești*; AESCH. Ch.524.

[cf. δειλός, δεῖδω]

δειμαίνω, *vb.* |doar prez. și impf.| a se teme, a se speria: (tranz.) δειμαίνουσα φίλους AESCH. Supp.74 *temându-mă de cei din familia mea*; πάντα ~ AESCH. Pers.600 *a se teme de toate*; HDT. 1.159, EUR. Hec.54, (figură etimologică) τὸ νῦν σου δεῖμ' ὃ δειμαίνεις ἄγαν EUR. Andr.868 *frica de acum ce te stăpânește prea mult*; (+ inf.) EUR. Or.544, (+ μὴ „[ca] să nu”) δειμαίνω μὴ ὁ ναυτικός στρατός ... τὸν πεζὸν προσδηλήσεται HDT. 8.68 *mă tem ca flota să nu ducă de răpă și pedestriimea*; δειμαίνοντες μὴ αἰ μὲν ἐμπόριον γένωνται HDT. 1.165 *temându-se ca aceste [insule] să nu ajungă un nod comercial*; δειμαίνω μὴ δὴ σε κακωτέρῳ ἀνέρι δώσει THEOC. 27.22 *mă tem să nu te dea unui bărbat mai rău*; PLUT. M.870a, ARR. Ind.40.8, (+ ac. și inf.) σ' ... οὐκ ἔδειμαινον θανεῖν EUR. Rh.933 *nu-mi era frică că vei muri*; (intrans.) ἡ στρατιὰ τοῦ Καίσαρος ἔδειμαίνε APP. BC2.96 *armata lui Caesar se teme*; (+ prep.) οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες HDT. 8.74 *fără să se teamă atât pentru ei*; δειμαίνω ὑπὲρ ὑμέων HDT. 8.140 *îmi e teamă pentru voi*; δειναίνομ' ἄν ... ἄμφι σοί SOPH. OC492 *mi-ar fi teamă pentru tine*.

[δεῖμα]

δειμᾶλος, α., ον *adj.* fricos, temător: ARSTT. Phgn.810a23.

[δεῖμα]

δείμασθαι, inf. aor. med. de la δέμω.

δειμάτο, (poet.) ind. aor. med. 3sg. de la δέμω CALL. Ap.62.

δειμᾶτόω-ῶ, *vb.* |impf. ἐδειμάτου| a (se) speria / înspăimânta / înfricoșa: (+ ac.) ἐδειμάτου τοὺς Ἴωνας HDT. 6.3 *ii speria pe ionieni*; LUC. Philops.32, (frecv. med.) δειματούμενοι λόγοι AESCH. Ch.845 *vorbe înfricoșate*; EUR. Andr.42, (+ ac.) πάν[τα] δειματούμενοι SOPH. Fr.314.148 *temându-se de toate*; (+ inf.) δειματούμενος στερήσεσθαι τῆς ψυχῆς PLAT. Sp.370a *temându-te că vei fi lipsit de suflet*; (+ prep.) ἐδειματούμην δ' οὐ φύλης ὀσμῆς ὑπο SOPH. Fr.565.4 *mă înspăimântam din pricina mirosului neplăcut*.

[δεῖμα]

δείμομεν, (ep.) conjct. aor. 1pl. de la δέμω: IL. 7.337.

δεῖμος, ον, ὁ *subst.* I *spaimă, teroare*: IOS. Ap.2.248 II (person.) Deimos „Spaima”, geamăn cu Phobos „Groaza”, fii ai lui Ares și ai Aphroditei: IL. 4.440, id. 11.37, HES. Th.934, id. Sc.463, PLUT. M.763c.

[δεῖμα]

δεῖν, inf. prez. act. de la δέω.

δεῖνα, ὁ, ἡ, τό *pron.* |frecv. indecl., dar și gen. δεινός, dat. δεῖνι, pl. nom. δεινες, ac. δεινας, gen. δεινων| (mereu cu art.) I (pron. indef.) I *cutare, careva, cineva*, (înlocuind un nume propriu precis) *cutărică, Cutărescu*: LYS. 1.41, (în locul lui Eschil) τί δὲ ταῦτ' ἔδρασ' ὁ ~; AR. Ra.918 *dar de ce de a făcut Cutărică acestea?*; ὁ ~ τάδε κακὰ λέγει κατὰ σοῦ AESOP. Sent.17 *cineva spune aceste lucruri rele împotriva ta*; μὴ τὸν ~ μηδὲ τὸν ~ πυνθάνησθε τί πράττει DEM. 13.3 *nu aveți de ce să vă interesați ce face unul sau altul*; ὁ ~ τοῦ δεινός τὸν δεῖν' εἰσήγγειλεν DEM. 13.5 *cutare al lui cutare l-a acuzat pe cutare*; ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν ~ NT Mt.26.18 *duceți-vă în cetate la cutare*; PLUT. M.516b. 2 (euf.) *chestie*: (cu sens obscen) ἀνατριβομένη γε τὸ ~ AR. Ach.1149 *frecându-i „chestia”*. II (neut. τὸ δεῖνα ca interj.) (indicând o idee venită ca prin senin sau pentru a schimba subiectul) fiindcă a venit vorba, apropos: τὸ ~ τοῖνον, παράδοθ' ἡμῖν ... τὸν Ἐχινούντα AR. Lys.1168 *păi, uite! ... să ne cedeze Echinous*; καίτοι, τὸ ~, ψιᾶθός ἔστ' ἐξιοστέα AR.

Lys.921 *și totuși, apropo, trebuie să caut și o rogojină*; AR. V.524, id. Pax268, MEN. Pc.335, id. Sam.547.

[et. nec.; ipoteze mai vechi: pl. *τάδε ἕνα > *ταδεῖνα; sau pe baza lui *δέν „ceva” prin falsă analiză de la οὐδέν; sau *δΦεινο-derivat din num. „doi”; sau *-de (deictic) + pron. *en- + adv. -α „cel așa și pe dincolo”]

δεινάζω, vb. [impf. ἐδεῖναζον] a se mânia, a fi furios: LXX 2Mac.4.35, id. 2Mac.13.25.

[δεινός]

δεινο-λέων, οντος, ὁ *adj.m.* leu cumplit: CALL. Fr.258.21(36).

[δεινός, λέων]

δεινο-λογέω-ῶ, vb. {ion. med. prez. 3sg. δεινολογέεται, impf. 3sg. ἐδεινολογέετο Hdt.} a vorbi cu mânie, a se indigna: (med.) HDT. 4.68, (+ ὅτι „de / pentru faptul că”) HDT. 1.44, (εἰ „dacă”) PLUT. Sert.6.6.

[δεινός, λέγω]

δεινολογία, ας, ἡ *subst.* expunere pe un ton vehement: PLB. 33.11.3.

[δεινολογέω]

δεινο-πᾶθέω-ῶ, vb. **I** a se plânge (cumplit), a face pe victima: 40.53 *urlând și făcând pe victimă*; PLB. 12.16.9, IOS. A11.312, (+ adv.) LUC. Syn.D.24. **II** a se tângui: (ἐπί + dat.) ἐπί τῷ Κλείτου φόνῳ δεινοπαθοῦντα PLUT. M.781a *tânguindu-se de uciderea lui Cleitos*; AESOP. 1.51, IOS. A111.306.

[δεινός, πάθος]

δεινό-πους, ον *adj.* [gen. -ποδος] cu picior sau pas cumplit: (fig.) ~ ἀρά SOPH. OT418 *blestem cu mersul lui cumplit*.

[δεινός, ποῦς]

δεινός, ἡ, ὄν *adj.* [comp. -ότερος, superl. -ότατος] {ep. gen. sg. δεινοῖο} **I** de care ai de ce să te temi, de temut, *ext.* cumplit, crunt, groaznic, îngrozitor: (d. pers.) (Ares) IL. 17.211, SOPH. OC1065, (Apollon) IL. 16.789, (d. lucruri și abstr.) δεινόν σάκος IL. 7.266 *scut de temut* (sc. *enorm*); θαῦμα ... δεινόν IL. 13.100 *minune cumplită*; ἀγορή ... δεινή τετρηχυῖα IL. 7.346 *adunare furtunoasă și care inspiră frică*; δεινῶ δέ οἱ ὅσσε φάανθεν IL. 1.200 *i s-au văzut ochii cumpliti*; ὄρκου δεινοῦ IL. 2.755 (*Styx*) *cu un jurământ de temut*; δεινόν πῆμα SOPH. Tr.46 *nenorocire cumplită*; (+ inf.) (d. Oidip) ~ μὲν ὄραν, ~ δὲ κλύειν SOPH. OC141 *groaznic de văzut, groaznic de ascultat*; δεινόν

+/- εἶναι „este cumplit” τὸ δ' εἰδέναι τί δεινόν; SOPH. Tr.459 *de ce e cumplit să știi?*; δεινόν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις SOPH. OT1297 *groaznică rătimire de văzut pentru oameni*; (neut. adv.) (sg.) δεινόν δερκόμενοι IL. 3.342 *privind cumplit*; Σκύλλη ... δεινόν λελακυῖα OD. 12.85 *Skylla care vurește cumplit*; δεινόν δὲ λόφος ... ἔνευεν IL. 16.138 *creasta (coifului) fâlfâia groaznic*; (pl.) δεινὰ δ' ὀμοκλήσας IL. 5.439 *strigând cumplit*; IL. 15.3, ὑπὲρ σοῦ δεινὰ κεκραγῶς AR. Eq.1018 *urlând cumplit în favoarea ta*; EUR. Ba.1377, (neut. subst. τὸ δεινόν „faptă cumplită / oribilă” sau „teroare”) εἰπέ δὴ τὸ δεινόν SOPH. El.376 *spune-mi fapta groaznică*; AESCH. Ch.634, (δεινὰ ποιεῖν „a face fapte cumplite”, dar și „a se plânge / a protesta”) δεινὰ ποιοῦσι δ' οἱ ξένοι περικόπτοντες τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ DEM. 8.9 *mercenarii fac fapte cumplite devastând zona Hellespontului*; οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν THUC. 5.42 *atenienii protestau*; (δεινόν ποιεῖσθαι „a considera nedemn / abuziv, a se indigna”) δεινόν ποιησάμενοι THUC. 1.102 *indignându-se*; HDT. 1.127. (~ πάσχειν sau παθεῖν „a rătimi ceva cumplit sau nedemn”) SOPH. Ant.96, AR. Ach.323, EUR. Andr.395. **II** periculos, primejdios: δεινόν εἶναι εἰ μὴ τις ἐάσει τὸν δήμον πράττειν ὃ ἄν βούληται XEN. HG1.7.12 *este periculos dacă cineva nu permite poporului să facă ce dorește*; THUC. 1.121, (neut. subst.) ἦλθεν ἐς τὸ δεινόν THUC. 3.45 *a ajuns în pericol*; τοῦ δεινοῦ πανταχόθεν αὐτοὺς περιστάντος PLB. 1.53.6 *pericolul răndindu-i din toate părțile*. **III** (pozitiv și peior.) teribil (prin ceea ce poate face), *ext.* grozav, strașnic, dibace, redutabil, *ext.* abil, capabil: δεινοὶ καὶ πανοῦργοι PLAT. Tht.177a *abili și vicleni*; ὁ ~ οὐκ ἔστι μὲν ... φρόνιμος ARSTT. MM1.34.19 *abilul nu-i totuși cu înțeleptul*; (+ dat.) γλώσση σὺ ~ SOPH. OC806 *tu ești iscusit la limbă*; (+ inf.) λέγειν σὺ ~ SOPH. OT545 *tu ești abil la vorbă*; (subst. neut. pl.) (cf. sens I) πολλὰ τὰ δεινὰ κοῦδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει SOPH. Ant.332 *multe grozăvii sunt pe lume, dar nimic nu-i mai grozav decât omul*; (fig.) (d. mania curselor de car) νόσος ... δεινὴ φαγείν AR. Nu.243 *hoală capabilă să devoreze*. **IV** teribil, extraordinar, irezistibil, puternic: δεινόν τὸ κοινόν σπλάγγνον οὐ πεφύκαμεν

AESCH. *Th.*1031 *extraordinar* (sau *puter-
nic*) *e pântecul comun din care ne-am născu-
tut*; ~ ἡμερός SOPH. *Tr.*476 *pasivume căreia
nu-i poți rezista*; (Clytaimnestra) δεινὸν τὸ
τίκτειν ἔστιν· οὐδὲ γὰρ κακῶς πάσχοντι μί-
σος ὣν τέκη προσγίγνεται SOPH. *El.*770 *te-
ribil e să naști: nici când ai de pătimii nu-i
poți urî pe cei pe care i-ai născut*; δεινὰ
ἐποιοῦντο XEN. *An.*6.1.11 *considerau ceva
extraordinar / se mirau*. // **δεινῶς**, *adv.* **I** (în
mod) *cumplit sau greu, groaznic, amarnic*:
HDT. 2.102, ~ δακρῦσαι SOPH. *El.*805 *a
plânge amarnic*; ~ ἄθυμῶ μὴ βλέπων ὁ μάν-
τις ἢ SOPH. *OT*747 *groaznic mă tem că pro-
rocul poate vedea*; LXX *Iov*19.11, NT
*Mt.*8.6. (+ ἔχειν) ~ μὲν ἔσχεν PLUT. *De-
metr.*40.5 *se simțea rău / era într-o stare
proastă*; ~ δ' ἔχει μοι ταῦτα τολμῆσαι EUR.
*IA*1257 *mi-e greu să îndrăznesc acestea*. **II**
(cu valoare de superl.) *cumplit de, foarte,
tare, complet*: ἐδέοντο ~ τοῦ Τεισαμενοῦ
HDT. 9.35 *aveau mare nevoie de Teisame-
nes*; (d. Ibis) μέλαινα ~ πᾶσα HDT. 2.76
complet neagră peste tot; ὡς ~ διάκεινται
ἔρωτι τοῦ ὀνομαστοῖ γενέσθαι PLAT.
*Smp.*208c *cât de tare sunt mânați de dra-
gostea de a deveni faimoși*; DEM. 26.16,
PLUT. *Ca.Mi.*63.6. (com. și obscen) *νενεύ-
ρωται μὲν ἤδε συμφορά ~ AR. Lys.*1079 *ne-
norocirea asta e groaznic de țearpână*.

[*δφεινός, *adj.* vb. din R lui δειδῶ]

δεινός, *gen. sg.*, v. δεινά

δεινότης, *ητος*, ἡ *subst.* **I** aspect care im-
pune, grozăvie: νεῶν δεινότητος THUC. 4.10
grozăvia corăbiilor; THUC. 3.59, τοῦ εἰρ-
γμοῦ τὴν δεινότητα PLAT. *Phd.*82e *grozăvia
închisorii*. **II** (gener. pozitiv și peior. d.
pers.) însușirea de a fi δεινός „iscusit”, di-
băcie, iscusință, destoinicie, meșteșug, abi-
litate: ~ διάθεσις καθ' ἣν ὁ ἔχων στοχαστι-
κός ἔστιν τοῦ ἰδίου τέλους PLAT. *Def.*413a
*dibăcia: însușirea celui care știe să-și
atingă propriul scop*; ARSTT. *EN*1144a 24,
ἢ γὰρ ~ καὶ ὁ δεινός οὐκ ἔστι μὲν οὔτε φρό-
νησις οὔτε φρόνιμος ARSTT. *MM*1.34.19
*abilitatea și abilitul nu sunt totuna nici cu în-
telepciunea, nici cu înțeleptul*; διὰ δόξαν
δεινότητος THUC. 8.68 *datorită faimei dibă-
ciei sale*; δεινότητα πολιτικὴν PLUT.
*Them.*2.6 *dibăcie în treburile obștești*;
PLAT. *Th.*176c. (spec. d. „iscusința orato-
rică, elocvență”) THUC. 3.37, ἢ περι τοῦς

λόγους ~ ISOC. 15.230 *iscusința în discursu-
ră*; λόγου δεινότητι πρωτεύων PLUT.
*Publ.*21.5 *fiind cel dintâi prin iscusința cu-
vântului*; ὅση ~ ἦν ἐν τῷ Φιλίππῳ θεάσεσθε
DEM. 18.144 *veți vedea de câtă abilitate dă-
dea dovadă Philippos*; PLUT. *Pomp.*77.4, id.
*Alex.*4.9, id. *M.*787d, APP. *Hisp.*160. **III**
strășnicie: δυνάμει δὲ φαρμάκων καὶ δεινό-
τητι τῆς περι τὰ θεῖα γοητείας PLUT.
*Num.*15.3 *prin puterea leacurilor și strășni-
cia fermecării în cele divine*. **IV** *rigoare*,
strictețe: ἀπὸ τῶν νόμων τῆς δεινότητος
THUC. 3.46 *prin rigoarea legilor*.

[δεινός]

δεινώ-ω, *vb.* [imprf. ἐδείνουν, aor. ἐδείνω-
σα] a prezenta mai îngrozitor (decât este), a
exagera: ἐπὶ τὸ μείζον πάντα δεινώσας τὰ ἐκ
τῶν Ἀθηνῶν THUC. 8.74 *exagerând cu mult
situația de la Atena*; IOS. *AI*7.23, PLUT.
*Per.*28.3.

[δεινός]

δειν-ωπός, ὄν *adj.* cu înfățișare sau privire
cumplit(ă): (d. zeițele morții, Κήρες) HES.
*Sc.*250.

[δεινός, ὦψ]

δεινῶς, v. δεινός

δεινώσις, *εως*, ἡ *subst.* **I** (ret.) vehemență,
exagerare, umflare: PLAT. *Phdr.*272a, ἐνέ-
μειξε τοῖς ἐπαίνοις οἶκτον ἅμα καὶ δεινώσιν
ἐπὶ τῷ πάθει PLUT. *Ant.*14.7 *a amestecat în
laude jale laolaltă cu exagerare pentru a
trezi emoția*; τοῦτο ... εἰς δεινώσιν εἰρήσθαι
τῆς κατηγορίας PLUT. *Flam.*18.10 *acest lu-
cru a fost spus pentru a se mări acuzarea*;
PLUT. *TCG*2.3. **II** indignare: ARSTT.
*Rh.*1417a13, id. *Rh.*1419b26, LUC.
*Anach.*19.

[δεινώω]

δειν-ώψ, *adj.* [gen. -ώπος] cu privire cruntă:
(d. Erynni) SOPH. *OC*84.

[δεινός, ὦψ]

δειῖναι, *inf. aor. act.* de la δεικνυμι.

δειῖς, *εως*, ἡ *subst.* **I** expunere: ἢ ἐκ τῶν ση-
μείων ~ ARSTT. *Rh.*1408a26 *expunerea ple-
când de la indicii*; PLUT. *M.*737c. **II** (log.)
demonstrație: ARSTT. *APr.Po.*84b28, ἢ διὰ
τοῦ ἀδυνάτου ~ ARSTT. *APr.Po.*45a35 *de-
monstrația prin (reducere la) absurd*. **III**
(spec. d. părțile dansului) *arătare, indicare*:
PLUT. *M.*747c. **IV** (gram.) *valoare referenți-
ală, funcție deictică*: PLUT. *M.*1011c.

[δεικνυμι]

δειῖω, *viit.* de la δεικνυμι.

δείους, (ep.) gen. de la δέος.

δειπνέω-ῶ, vb. {impf. ἐδείπουν, viit. δειπνήσω, aor. ἐδείπνησα, pf. δεδείπνηκα. inf. pf. δεδείπνάνα| {ep. aor. δείπνησα. m.m.c.p. 3sg. δεδείπνήκειν, opt. 3pl. δειπνήσειαν Od.; dor. viit. 3pl. δειπνησεῦντι Call., part. prez. δειπνεῦντες Theoc.} **I** (*intrans.*) a lua masa principală a zilei (δειπνον), a mâncă, poster. a cina: IL. 19.304, (la prânz) δειπνήσας δ' ἄντρου ἐξήλασε ... μῆλα OD. 9.312 *durā ce a mâncat și-a scos din peșteră oile*; (d. Hermes în insula lui Calypso) OD. 5.95, (Odysseus la Eumaios) OD. 14.111, THUC. 3.112, ~ ἐν τῷ πρυτανείῳ AR. Eq.766 *a lua masa în pritaneni*; δειπνήσαντάς τε καὶ πiónτας εὖ μάλα PLAT. Phd.116e *mâncând și bând bine*; ἀπὸ τῶν ἐμῶν ... δειπνήσειτον AR. Pl.890 *veți mânca amândoi pe cheltuiala mea*; ~ ἐπὶ τραπέζης δυναστών LXX Prov.23.1 *a mânca la masa celor puternici*; δειπνεῦντες ἐν ὥρᾳ THEOC. 21.40 *luând cina devreme*; (subst.) μετὰ τὸ δειπνήσαι NT Lc.22.20 *durā cină*. **II** (*trans.*) a mânca (la cină): ἄρτον δειπνήσας HES. Op.442 *mâncând o pâine*; τὸ ἄριστον τοῦτο δειπνήσαντες XEN. Cyr.1.2.11 *mâncând la cină acest prânz*; τὰλλότρια δειπνοῦντα MEN. Gnom.229 *cel ce mănâncă pe banii altcuiva*.

[δειπνον]

δείπνηστος, ου, ὁ subst. ora mesei (δειπνον), mijlocul zilei: OD. 17.170.

[δειπνον]

δειπνητήριον, ου, τὸ subst. **I** sală de masă: PLUT. Luc.41.7. **II** refectoriu, trapeză: (d. esenieni) IOS. B12.130.

[δειπνέω]

δειπνητής, ου, ὁ subst. comesean, conviv: PLB. 3.57.7.

[δειπνέω]

δειπνητικός, ἤ, ὄν adj. iubitor de mese bune. // **δειπνητικῶς**, adv. cu o masă rafinată: AR. Ach.1016.

[δειπνητής]

δειπνίζω, vb. {aor. ἐδείπνισα| {ep. part. aor. δειπνίσσας Od.} a invita la masă (δειπνον), a chema la ospăț: (abs.) (Aighisthos pe Odysseus) OD. 11.411, (+ ac.) HDT. 7.118, Κάσσιον μὲν αὐτὸς ἐδείπνισε PLUT. Ant.14.2 *el însuși l-a invitat la masă pe Cassius*; μῆδὲ ~ ὄχλον MEN. Fr.450.2 *a nu chema mulțimea la ospăț*; XEN. HG5.1.8, PLUT. Cim.10.6, LUC. Sat.22, (pas.) βοῶς

δεδειπνισμένων θεάτρων PLUT. M.92e *strigătele spectatorilor chemați la ospăț*.

[δειπνον]

δειπνίον, ου, τὸ subst. gustare: AR. Fr.483.

[dim. al lui δειπνον]

δειπνο-λόχος, η, ον adj. care pândeste masa, parazit: (d. soție) HES. Op.704.

[δειπνον, λόχος]

δειπνον, ου, τὸ subst. **I** masă principală a zilei, prânz sau cină, ospăț: ~ ἔλοντο IL. 2.399 *au luat masa*; (uneori cu sensul „prânz”, distinct de ἄριστον „mic dejun” și δόρπον „cină”) AESCH. Fr.182, (poster. „cină”, op. ἄριστον) ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δειπνον NT Lc.14.12 *când faci prânz sau cină*; (att. gener. d. cină) SOPH. OT779, ἀπὸ δειπνον PLUT. Luc.9.1 *durā masă*; ἐποίει δειπνον μέγα καὶ ἐκάλεσεν πολλοῦς NT Lc.14.16 *a făcut un ospăț mare și a chemat pe mulți*; τὸ ~ τὸ μέγα τοῦ θεοῦ NT Apoc.19.17 *marele ospăț al lui Dumnezeu*; (pl.) δειπνα παρέχων Pl. O.1.39 *oferind banchete*; (d. banchete publice) AR. Ach.1085 ș.a. **II** hrană: εὖ δέ τις ἵπποισιν ~ δότω IL. 2.383 *cineva să-i hrănească bine caii*; ὄρνισι ~ ... πέλειν AESCH. Supp.801 *a fi hrană pentru păsări*.

[et. nec., poate origine pregrecească; o ipoteză îl apropie de δάπτω „a înfuleca”, cf. lat. *daps* „ospăț, mânca”]

δειπνοποιέω-ῶ, vb. {ion. impf. 3pl. ἐδειπνοποιέοντο Att.} **I** (*act.*) (f. rar) a pregăti cina: XEN. Cyr.5.2.6. **II** (*med.*) a lua cina, a cina: δειπνοποιησάμενος ἐχώρει τὴν νύκτα THUC. 4.103 *durā ce a cinat, a continuat să țină înaintea în timpul nopții*; τοῖς στρατιώταις παρήγγειλε δειπνοποιεῖσθαι XEN. HG1.6.37 *i-a anunțat pe soldați să ia cina*; PLB. 3.71.6, DEM. 54.4, ARR. An.2.8.1.

[δειπνοποιός]

δειπνο-ποιός, ου, ὁ adj.m. cel care prepară o cină: ARSTT. MM2.7.26.

[δειπνον, ποιέω]

δειπνος, (poster.) v. δειπνον

δειπνοφορία, ας, ἡ subst. procesiune în care se oferă mâncare: (în cinstea lui Artemis) MEN. Cith.95.

[δειπνοφόρος]

δειπνο-φόρος, ον adj. **I** care duce mâncare: (d. păsările care își hrănesc puii) ARSTT. HA616b34, id. HA619b24. **II** (d. procesiunea δειπνοφορία la Atena) (fem.) purtătoare de ofrande de mâncare: LYS. Fr.370.13, PLUT. Thes.23.4.

[δειπνον, φέρω]

δειράντας, part. aor. ac. pl. masc. de la δέρω.
δειράς, ἄδος, ἡ *subst.* „grumaz” al muntelui, versant, coastă (a muntelui), muchie, pantă: (d. Istmul de Corint) Pl. I.1.10. τέγγει θ' ὑπ' ὄφρυσι παγκλάυτοις δειράδας SOPH. Ant.832 *din pleoape vesnic plîngătoare udă grumajii muntelui*; SOPH. Ai.697, δειράδες Παρνασοῦ EUR. Ion713 *versanții Parnasului*; EUR. Ph.206, πετραίη ὑπὸ δειράδι Παρνησοῖο A.RH. 2.705 *sub costișa pietrosă a Parnasului*; ș.a.

[et. nec.; posib. δερF-αδ-, cf. δέρη]

δειρή, v. δέρη

δειρο-κύπελλον, ου, τό *subst.* vas sau cupă cu gât larg: LUC. Lex.7.

[δειρος „gât”, κύπελλον]

δειρο-τομέω-ῶ, vb. a tăia gâtul, a decapita: (+ ac.) ἀνάγκιδα δειροτομήσει IL. 23.174 *îmi va tăia capul ca unui nevolnic*; IL. 21.89, id. 23.174, OD. 22.349.

[δειρος / δειρή, τέμνω]

δείρω, (ion. poet.) v. δέρω

δείξ, ind. prez. 2sg. de la δέω².

δείσε, **δείσαι**, ind. aor. 3sg. și inf. aor. act. de la δείδω.

δεισ-ήνωρ, ορος *adj.* care se teme de bărbat, care își respectă soțul: θυσίαν ... οὐ δεισήνορα AESCH. Ag.154 *jerfă fără teamă de soț*.

[δείδω, ἀνήρ]

δεισιδαιμονέω-ῶ, vb. a avea o teamă exagerată față de divinitate, a fi superstitios: τῆς σελήνης ἐκλειπούσης δεισιδαιμονήσας PLB. 9.19.1 *fiind cuprins de teamă față de zei în timpul unei eclipse de lună*; PLB. 10.2.9.

[δεισιδαίμων]

δεισιδαιμονία, ας, ἡ *subst.* I teamă sau respect față de divinitate, zel religios: ὑπερθαυμάσας δὲ ὁ Πιλάτος τὸ τῆς δεισιδαιμονίας ἄκρατον IOS. B12.174 *mirându-se Pilat de strășnicia zelului religios*. II (frecv. peior.) teamă exagerată față de divinitate, superstiție: PLB. 6.56.8, φόβοι τινὲς ἐκ δεισιδαιμονίας ἅμα καὶ φάσματα κατεῖχε τὴν πόλιν PLUT. Sol.12.6 *anumite frici și totodată nălucairi au cuprins cetatea din pricina superstiției*; PLUT. AgisCleom.60.3, (titlu) περί Δεισιδαιμονίας PLUT. Despre superstiție. III credință religioasă, religie: ζητήματα περί τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν NT Fp.25.19 *aveau unele controverse cu el despre religia lor*.

[δεισιδαίμων]

δεισι-δαίμων, ον *adj.* [gen. -όνος; comp. -έσ-τερος, superl. -έστατος] I (cu sens pozitiv) temător sau cu respect față de zei, religios, evlavios: οἱ δεισιδαίμονες ἦττον τοὺς ἀνθρώπους φοβούνται XEN. Cyr.3.3.58 *cei cu frică de zei se tem mai puțin de oameni*; XEN. Ages.11.8. ARSTT. Pol.1315a1, NT Fp.17.22. II (peior.) superstitios: μισεῖν τὸν δεισιδαίμονα καὶ φοβεῖσθαι τοὺς θεοὺς PLUT. M.170e *superstitiosul îi urăște și se teme de zei*; PLUT. M.54c. // **δεισιδαιμόνως**, adv. în mod religios, cu evlavie: LUC. Im.7.

[δείδω, δαίμων]

δείσω, viit. de la δείδω.

δείχνυμι, v. δείκνυμι

δέκᾱ, οἱ, αἰ, τά *num.*, indecl. zece: ~ δὲ χρυσοῖο τάλαντα IL. 9.122 *zece talanți de aur*; ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἐόντων ~ HD1. 6.109 *noi fiind zece conducători*; (d. războinici) ~ πύργοι Ἀχαιῶν IL. 4.347 *zece turnuri ale aheilor*; (hiperbolic) οὐδ' εἴ μοι ~ μὲν γλῶσσαι IL. 2.489 *nici de-aș avea zece limbi*; (+ alt num. +/- καὶ) τέσσαρα καὶ ~ ἔτη THUC. 2.2 *raisprezece ani*; πόλεις ~ τρεῖς LXX Is.Nav.19.6 *treisprezece cetăți*; ~ χιλιάδες LXX Jud.4.10 *zece mii*; (d. grupuri de persoane, οἱ ~ „cei Zece”) (d. cei zece πρόβουλοι ἀλεῖσι la Atena în 411 î.Hr.) THUC. 8.67, (d. guvernarea oligarhică din 403 î.Hr.) οἱ ~ οἱ μετὰ τοὺς τριάκοντα καταστάντες ISOC. 18.5 *guvernarea celor Zece care a succedat celor Treizeci*; ARSTT. Ath.38.1.

[*dekḗ, cf. lat. decem]

δέκά-βοιον, ου, τό *subst.* „zece boi”, monedă bătută în vremea lui Theseus: PLUT. Thes.25.3.

[δέκα, βούς]

δεκα-γονία, ας, ἡ *subst.* a zecea generație: LUC. Herm.77.

[δέκα, γονή]

δεκαδάρχης, ου, ὁ *subst.* (milit.) I comandant peste zece soldați, decarh: ARR. Alan.1, (în armata macedoneană) ARR. An.7.23.3. II (în armata romană, = lat. *decurio*) decurion: ARR. Tact.42.1, IOS. B13.448.

[δεκάδαρχος]

δεκαδαρχία, ας, ἡ *subst.* I consiliu al celor zece, decadarhie: (d. conducere oligarhică impuse de Lysandros după războiul peloponesiac) PLUT. Lys.14.1, (d. cele instaurate de Philippos al II-lea al Macedoniei) DEM. 6.22. II (cf. lat. *decuria*) escadron de zece

călăreți, decurie: ARR. *Tact.*42.5. III (la Roma) colegiu al decemvirilor, decemvirat: PLUT. *M.*277f, id. *Cic.*12.2.

[δεκάδαρχος]

δεκάδ-ἄρχος, ου, ὁ *subst.* I (milit.) I comandant peste un escadron de zece (călăreți), decadarh: XEN. *Cyr.*4.2, id. *Eq.Mag.*2.2. 2 (în armata romană, cf. lat. *decurio*) decurion: PLB. 6.25.2, IOS. *Vit.*115. II conducător peste zece, decadarh: LXX *Ex.*18.21, id. *Deut.*1.15, id. *1Mac.*3.55.

[δεκάς, ἄρχω]

δεκαδεύς, ἕως, ὁ *subst.* membru al unei decurii: XEN. *Cyr.*2.2, id. 8.1.

[δεκάς]

δεκά-δραχμος, ου *adj.* în valoare de zece drahme: (grâu) ARSTT. *Oec.*1352b15.

[δέκα, δραχμή]

δεκά-δύο, οἱ, αἱ, τά *num.* [gen. δεκαδυεῖν Plut.] (= δώδεκα) doisprezece, douăsprezece: PLB. 1.42.5, IOS. *A19.*286, PLUT. *TCG*1.5, id. *M.*1019a, ARR. *Tact.*10.9 ș.a.

[δέκα, δύο]

δεκά-δωρος, ου [ᾶ] *adj.* de zece palme (74 cm): (căruiță) HES. *Op.*426.

[δέκα, δῶρον „palmă”, măsură de lungime]

δεκα-εἷς, μία, ἓν *adj.*, *num.* unsprezece: (în date) πρό δεκαμῖας καλανδῶν Μαΐων PLUT. *Num.*3.5 înainte de a unsprezecea zi a candelor lui Mai (= 21 aprilie).

[δέκα, εἷς]

δεκα-εννέα, *num.*, *indecl.* nouăsprezece: IOS. *Ap.*1.97, PLUT. *M.*932b.

[δέκα, ἐννέα]

δεκα-ἕξ, *num.*, *indecl.* șaisprezece: LXX *Iis.Nav.*15.41.

[δέκα, ἕξ]

δεκα-επτά, *num.* [var. δεχεπτά IOS.] (*indecl.*) șaptesprezece: ARSTT. *Metaph.*1093a30, IOS. *B13.*154, PLUT. *TCG*12.2.

[δέκα, ἐπτά]

δεκαετία, v. δεκαετία

δεκαετηρίς, ἴδος ἢ *subst.* perioadă de zece ani, deceniu: PLAT. *Lg.*772b.

[δεκαετής]

δεκα-ετής, ἓς *adj.* [var. δεκαέτης Hdt.] I în vârstă de zece ani: HDT. 1.114, IOS. *A19.*354. II care durează zece ani: δεκαετοῦς τοῦ πολέμου ὄντος ARSTT. *Fr.*147.3 *războiul durând zece ani*: IOS. *A16.*86, PLUT. *Sol.*25.6, id. *Fr.*204.9, τῆς δεκαετοῦς ὑπατείας APP. *BC2.*107 *consulat pe zece ani*. [δέκα, ἔτος]

δεκαετία, ας, ἢ *subst.* perioadă de zece ani, deceniu: IOS. *A117p.* τὴν μὲν πρώτην δεκαετίαν PLUT. *Num.*10.1 *prima decadă*: PLUT. *Per.*10.1.

[δεκαετής]

δεκάζω, *vb.* a corupe (cu bani), a mitui: (+ ac.) ἐδέκαζον ἀναιοχόντως τὰ πλήθη PLUT. *Caes.*28.4 *mituiam fără rușine multimile de oameni*: (abs.) ISOC. 8.50. (pas. „a se lăsa corupt, a se vinde”) PLUT. *Pomp.*54.2, LUC. *Icar.*16, (inf. *subst.*) τὸ ~ ἢ δωροδοκεῖν APP. *BC2.*19 *mituire cu bani sau cu daruri*: ARSTT. *Ath.*27.5. (= pas.) PLUT. *Cat.Mi.*44.3, [prob. factitiv din R. lui δέκομαι (δέχομαι) cu sensul „a face să accepte (bani)”]

δεκάκις, [ᾶ] *adv.*, *num.* de zece ori: IL. 9.379, id. 22.349, DEM. 8.37, IS. 9.31 ș.a.

[δέκα]

δεκακισ-χίλιοι, αι, α *num.* zece mii: PLUT. *M.*838e.

[δεκάκις, χίλιοι]

δεκά-κλινος, ου *adj.* I cu zece paturi (pe care se ia masa): XEN. *Oec.*8.13. II în lungime de zece paturi: ARSTT. *Mir.*834b8.

[δέκα, κλίνη]

δεκά-κῦμία, ας, ἢ *subst.* (prob. după lat. *decimus fluctus* „al zecelea val”, prin tradiție cel mai mare) valul al zecelea, sc. fig. val uriaș: LUC. *Merc.Cond.*2.

[δέκα, κῦμα]

δεκά-λιτρος, ου [ᾶ] *adj.* în valoare de sau care atârnă zece livre (= 3.274 kg): (stater) ARSTT. *Fr.*510.5. // **δεκάλιτρον**, τό *subst.* monedă de zece livre: ARSTT. *Fr.*510.11.

[δέκα, λίτρα]

δεκάμηναιῖος, α, ου *adj.* care ține zece luni, de zece luni: LXX *Inf.*7.2, PLUT. *Num.*12.2.

[δεκάμηνος]

δεκά-μηνος, ου *adj.* I în vârstă de zece luni: XEN. *Cyn.*7.6, ARSTT. *HA*545b3, (Heracles) THEOC. 24.1. II în a zecea lună: ἡ δὲ βασιλέος αἴρεσις ἐς τὴν ὑστέριον τὴν Μαρδονίου ἐπιστρατηίην δεκάμηνος ἐγένετο HDT. 9.3 *cucerirea (Atenei) de către rege a avut loc zece luni înainte de invazia lui Mardonios*: (neut. pl. *adv.*) ARSTT. *GA*772b9, id. *Pr.*895a26. III care durează zece luni: (gestație) ARSTT. *GA*777b14, (*subst.*) δεκάμηνοι LXX *4Mac.*16.7 *sarcini de zece luni*.

[δέκα, μήν]

δεκαμία, v. δεκαεῖς

δεκαμναῖος, v. δεκαμναῖος

δεκαμναῖος, α, ου *adj.* [var. δεκαμναῖος]

- Plb.13.2.3] de zece mine: (platā) PLB. 13.2.3.
[δεκάμνους]
- δεκά-μνους**, ουν *adj.* [var. neut. δεκάμνων Xen. Lac.7.5] de zece mine (d. greutate sau valoare): (platoșă) AR. Pax1224, id. Pax1235.
[δέκα, μνᾶ]
- δεκα-μοιρία**, ας, ἡ *subst.* (astr.) spațiu de zece grade (dintr-un cerc): (d. zodiac) IOS. A13.182.
[δέκα, μοῖρα]
- δεκ-άμφορος**, ον *adj.* (metrol.) de zece amfore (= 393 l.): (crater) EUR. Cyc.388.
[δέκα, ἀμφορεύς]
- δεκᾶ-ναΐα**, ας, ἡ *subst.* flotilă de zece nave: PLB. 5.110.9, id. 22.7.4.
[δέκα, ναῦς]
- δεκανία**, ας, ἡ *subst.* (milit.) grup de zece soldați, decurie: ARR. Tact.6.2.
[δεκανός]
- δεκα-οκτώ**, *num.*, *indecl.* [frecv. δέκα ὀκτώ] optsprezece: PLUT. Galb.24.1, IOS. A11.178, id. Ap.1.230.
[δέκα, ὀκτώ]
- δεκά-πάλαι**, [ᾶ] *adv.* (com. superl. de la πάλαι) care durează de zece ori (sc. de mult timp): AR. Eq.1154.
[δέκα, πάλαι]
- δεκα-πέντε**, *num.*, *indecl.* cincisprezece: XEN. An.7.8.26, PLB. 3.56.3, NT Gal.1.18, PLUT. Sull.24.4 ș.a.
[δέκα, πέντε]
- δεκά-πηχυς**, υ *adj.* de zece coti (= 4,436 m.): HDT. 9.81, PLB. 18.16.2, LXX Rg.7.47, IOS. B15.167 ș.a.
[δέκα, πήχυς]
- δεκαπλασιάζω**, *vb.* [aor. ἐδεκαπλασίασα] a multiplica cu zece, a înzecii: δεκαπλασιάσατε ... ζητησαι αὐτόν LXX Bar.4.28 *înzeciti-vă să-l căutați*.
[δεκαπλάσιος]
- δεκα-πλάσιος**, α, ον [ᾶ] *adj.* multiplicat cu zece, de zece ori mai mult, înzecit: PLAT. R.615b, (+ gen.) δεκαπλασίαν ... ποιεῖν τῆς νῦν ὑπαρχούσης PLB. 21.22.15 *a face (imperiu) de zece ori mai mare decât cel existent acum*; PLAT. Lg.914c, (fig. d. pers.) ὁ Κτήσιππος ἐγένετο πλεῖον ἢ ~ PLAT. Euthd.300d *Ctesippos s-a făcut mai mult decât de zece ori mai mare*. // **δεκαπλασία**, ἡ *subst.* cantitate de zece ori mai mare: τῶν
- ἱερῶν μὲν χρημάτων τὴν δεκαπλασίαν ὑφίρηται DEM. 24.82 *din fondurile sacre a sustras o cantitate de zece ori mai mare*. // **δεκαπλάσιον**, τὸ *subst.* ἀποτιμᾶσθαι τὴν ἄξιαν εἰς τὸ ~ PLUT. Cat. Ma.18.2 *a evalua prețul de zece ori mai mult*. // **δεκαπλασίως**, *adv.* de zece ori (mai mult), înzecit: κατέλαβεν αὐτοὺς σοφωτέρους ~ ὑπὲρ τοῦς σοφιστάς LXX Dan.1.20 *i-a găsit de zece ori mai înțelepți decât înțelepții*.
[δέκα, cf. διπλάσιος]
- δεκα-πλασίον**, ον *adj.* de zece ori mai mult: LXX Dan.Θ1.20, (+ gen. comp.) APP. Mith.72.
[cf. δεκαπλάσιος]
- δεκα-πλοῦς**, ἦ, οὔν *adj.* [neut. pl. -πλᾶ] de zece ori mai mare, multiplicat cu zece: τὸ γνωσθὲν ἀποτίνεται δεκαπλοῦν ARSTT. Ath.54.2 *are de plătit de zece ori mai mult [suma] cunoscută*; DEM. 24.83.
[δέκα, -πλοος, cf. διπλόος]
- δεκά-πους**, ουν [ᾶ] *adj.* (lung) de zece picioare (2,957 m.): AR. Ec.652, CALL. Aet.fr.24.6.
[δέκα, ποῦς]
- δεκ-άρης**, ου, ὁ *subst.* (milit.) comandant peste zece oameni, decarh: HDT. 7.81, (= lat. *decurio*) ARR. Alan.7.81.
[δέκα, ἄρχω]
- δεκαρχία**, ας, ἡ *subst.* conducere a zece oameni, decarhie: (institută de Lysandros după războiul peloponesiac) XEN. HG3.4.2, ISOC. 4.110, id. 5.95.
[δεκάρχης]
- δεκάς**, ἄδος, ἡ *subst.* I (gener. d. concr. și abstr.) grup de zece, decadă, zecime: IL. 2.126, OD. 16.245, τῇ Ἀττικῇ δεκάδι LUC. Scyth.10 *grupul (sau canonul) celor zece oratori attici*; (milit.) XEN. Cyr.6.3.13, ARR. An.7.23.3 ș.a. II (filos.) numărul zece, decadă: ARSTT. Metah.1082a6. III (peior.) grup, tagmă: ἦς καὶ σὺ φαίνηι δεκάδος EUR. Supp.219 *și tu îmi pari că faci parte din aceeași tagmă*.
[δέκα]
- δεκασμός**, οῦ, ὁ *subst.* corupere (prin bani), mituire: PLUT. Ca.Mi.30.7, (+ gen. obiectiv) ὄχλων δεκασμούς PLUT. Cic.29.4 *mituiri ale mulțimilor*; APP. BC2.24, δεκασμοῦ δίκην APP. BC2.24 *proces cu acuzația de mituire*; PLUT. Mar.5.4.
[cf. δεκάζω]
- δεκά-σπορος**, ον *adj.* care ține zece săptămâni (v. δεκαέτης), sc. de zece ani: δεκασπόροι χρόνοι EUR. Tr.20 *vreme de zece ani*.
[δέκα, σπεῖρω]

δεκα-στάτηρος, ον [στᾶ] *adj.* plătit cu zece stateri: (masc. subst. „soldat plătit cu zece stateri (pe lună)”, în armata macedoneană) ARR. *An.* 7.23.3.

[δέκα, στατήρ]

δεκάταϊος, α, ον *adj.* I de zece zile: (ou) ARSTT. *HA*561b13. II în a zecea zi: ἀναίρεθέντων δεκαταίων τῶν νεκρῶν PLAT. *R.* 614b *cadavrele fiind ridicat în a zecea zi*: ~ ἀφίκετο ARR. *An.* 1.1.5 *a ajuns în a zecea zi*. III care a venit în a zecea zi: PLUT. *Sol.* 6.2. IV (cf. δεκάτη, s.v. δέκατος) din a zecea parte: (dub.) CALL. *Aet.fr.* 186.3.

[δέκατος]

δεκά-τάλαντος, ον [τᾶ] *adj.* I (d. greutate) de zece talanți (= 364 kg): (piatră) PLUT. *Marc.* 15.6, AR. *Fr.* 276.1. II (în valoare) de zece talanți: (daruri) LUC. *Tim.* 12.

[δέκα, τάλαντον]

δεκατεία, ας, ἡ *subst.* decimare (executare a fiecăruia al zecelea soldat dintr-o armată): PLUT. *Ant.* 39.9.

[δεκατεύω]

δεκα-τέσσαρες, α *adj.*, *num.* {att. -τέτταρες Arstt., Plb.} paisprezece (patrusprezece): IOS. *A*20.234, NT *2Cor.* 12.2, PLUT. *Lyc.* 29.6, APP. *BC* 2.102 ș.a.

[δέκα, τέσσαρες]

δεκάτευμα, ατος, τό [ᾶ] *subst.* a zecea parte, zeciuială: CALL. *Epigr.* 39.6.

[δεκατεύω]

δεκατευτήριον, ου, τό *subst.* oficiu pentru încasarea celei de-a zecea părți (v. δεκάτη): XEN. *HG* 1.1.22.

[δεκατευτής]

δεκάτεύω, *vb.* I (*tranz.*) I a impune ca plată a zecea parte (zeciuiala), a supune unei plăți de o zecime: Θηβαίους ... δεκατεύσειν τοῖς θεοῖς PLB. 9.39.5 *li se va impune thebanilor o zeciuială ca ofrandă zeilor*: HDT. 7.132, DEM. 22.77, (pas.) HDT. 1.89, XEN. *HG* 6.3.20 ș.a. 2 a oferi a zecea parte: (+ ac.) τᾶ τῶν πολεμίων δεκατεύσειν PLUT. *Cam.* 8.2 *vor oferi a zecea parte din [prăzile] dușmanilor*: (+ ac. și dat.) τῷ Ἡρακλεῖ πολλοὶ τῶν πλουσίων ἐδεκάτεον τὰς οὐσίας PLUT. *M.* 267e *mulți dintre bogați i-au oferit lui Heracles averile*. 3 a culege a zecea parte: (d. roade) XEN. *An.* 5.3.9. 4 (milit.) a executa un om din zece, a decima: PLUT. *Ant.* 44.4. 5 a împărți în zece grupe: APP. *BC* 1.49. II (*intranz.*) I a fi încasator de zeciuială: AR. *Fr.* 455. 2 = ἀρκεύω: LYS.

Fr. 363.15.

[δεκάτη (v. δέκατος)]

δεκάτη, ης, ἡ *subst.* v. δέκατος

δεκατη-λόγος, ου, ὁ *subst.* încasator de zeciuială: DEM. 23.177.

[δεκάτη, λέγω]

δεκάτη-μόριον, ου, τό *subst.* a zecea parte, zecime: PLAT. *Lg.* 924a.

[δεκάτη, μόριον]

δεκάτη-φόρος, ον *adj.* din care se oferă a zecea parte (către zei): (primiții) CALL. *Del.* 278.

[δεκάτη, φέρω]

δέκατος, η, ον *adj.* al zecelea / a zecea: δεκάτη ἐφάνη ... Ἡώς IL. 6.175 *a arărat Aurora pentru a zecea oară*: ἐς δεκάτους ... ἐνιαυτούς IL. 8.404 *vreme de zece ani*: (an) THUC. 5.56, (lună) XEN. *HG* 3.3.3 ș.a. // (sc. ημέρα) **δεκάτη**, ἡ *subst.* a zecea zi: δεκάτη ἐπέβημεν γαίης Λωτοφάγων OD. 9.83 *în a zecea zi am ajuns pe pământul lotofagilor*: (spec. d. ceremonia din a zecea zi de la nașterea unui copil, când i se dădea numele) τὴν δεκάτην ἐμοὶ ποιῶν τοῦνομα τοῦτ' ἔθετο DEM. 39.20 *îndeplinind ceremonia din a zecea zi, mi-a dat acest nume*: δεκάτην ὑπὲρ αὐτοῦ ἐστιᾶσαι DEM. 40.28 *a sărbători a zecea zi în onoarea lui*: AR. *Av.* 922. // (sc. μερίς sau μοῖρα) **δεκάτη**, ἡ *subst.* a zecea parte, o zecime sau zeciuială: τὴν δεκάτην τῶν ἐπικερδίων HDT. 4.152 *a zecea parte din câștiguri*: LYS. 20.24, NT *Evr.* 7.9 ș.a. // (sc. μέρος) **δέκατον**, τό *subst.* zecime, (d. daruri) zeciuială: τὸ ~ τοῦ οἴφι σεμίδαλιν LXX *Num.* 28.5 *o zecime de efă de făină*: LXX *Ex.* 29.40, τὸ ~ τῆς πόλεως NT *Ap.* 11.13 *a zecea parte din cetate*: (spec. d. soldații ucși prin decimare) APP. *BC* 2.47.

[δέκα]

δεκατόω-ω, *vb.* |pf. act. δεδεκάτωκα, med.-pas. δεδεκάτωμαι| I a impune sau a lua zeciuială: (+ gen.) δεκατούντες ... δουλείας ἡμῶν LXX *2Ezr.* 20.38, *luând zeciuială din munca noastră*: (+ ac. pers.) LXX *Evr.* 7.6. II (med.-pas.) a fi supus la plata zeciuielii, a plăti zeciuiala: NT *Evr.* 7.9.

[δέκατος]

δεκα-τρεις, τρία *num.* treisprezece: IOS. *A*20.229, id. *B*3.154, PLUT. *Flam.* 14.2, id. *M.* 1019a ș.a.

[δέκα, τρεις]

δεκά-φουιος, ον [ᾶ] *adj.* de zece ori mai mare, înzecit: (răsplăți) CALL. *Fr.* 516.

[δέκα, φύω]

- δεκά-φύλος**, ον [ᾶ] *adj.* împărțit în zece triburi: ὁ Κλεισθένης ... Ἀθηναίους δεκαφύλους ἐποίησε HDT. 5.66 *Cleisthenes i-a împărțit pe atenieni în zece triburi.*
[δέκα, φυλή]
- δέκαχα**, *adv.* în zece părți: HDT. 5.69.
[δέκα]
- δεκάχάλκον**, ου, τό *subst.* monedă în valoare de zece ași din aramă, dinar: (= lat. *denarius*) PLUT. *Cam.*13.2.
[δέκα, χάλκος]
- δεκά-χίλοι**, αι, α [ᾶ] *adj., num.* zece mii: IL. 5.860, id. 14.148.
[δέκα, χίλοι]
- δεκά-χορδος**, ον *adj.* cu zece strune: (harfă / liră) LXX *Ps.*32.2, id. *Ps.*143.9.
[δέκα, χορδή]
- δεκά-χους**, ουν *adj.* (metrol. d. lichide) cu zece măsurii: (d. clepsidre) ARSTT. *Ath.*67.2.
[δέκα, χούς]
- Δεκελεῖ-θεν**, *adv.* din Dekeleia: HDT. 9.73.
[Δεκελέη, -θεν]
- Δεκέλεια**, ας, ἡ *subst.* Dekeleia, dem attic situat între Atena și Oropos: THUC. 7.27, ISOC. 16.17, XEN. *HG*2.2.7 ș.a.
- Δεκελειᾶσιν**, *adv.* în Dekeleia: ISOC. 8.84.
[Δεκέλεια]
- Δεκελεικός**, ἡ, ὄν *adj.* din Dekeleia, deceleic: ~ πόλεμος *războiul deceleic* (nume dat ultimei părți a războiului peloponesiac, între eșecul păcii lui Nikias (414 î.Hr.) și capitularea Atenei (404 î.Hr.): ISOC. 14.31, DEM. 18.96, PLUT. *M.*186f ș.a.
[Δεκέλεια]
- Δεκελειό-θεν**, *adv.* din Dekeleia: LYS. 23.3, CALL. *Hec.fr.*272.
[Δεκέλεια, -θεν]
- Δεκελεύς**, ἑως, ὁ *adj.m.* din demul Dekeleia: HDT. 9.73, PLUT. *Cim.*8.1 ș.a.
[Δεκέλεια]
- δεκ-έμβολος**, ον *adj.* cu zece pînteni: (d. corabia lui Nestor) AESCH. *Fr.*133.
[δέκα, ἔμβολον]
- Δεκέμβριος**, α, ον *adj.* de decembrie, al lunii decembrie (a zecea lună a calendarului roman, martie fiind prima): εἶδος Δεκεμβρίας IOS. *AI*14.145 *la idele lui Decembrie*; ὁ ~ μῆν „luna decembrie” sau *subst.* ὁ ~ „decembrie” PLUT. *M.*272e, id. *M.*268b, APP. *Bas.*1a.1.
[lat. *december*]
- δεκ-έτης**, ες *adj.* I care ține zece ani, de zece ani: (război) THUC. 5.26, (vreme) SOPH. *Ph.*715, ἀμφὶ Τροίαν † δεκέτεις ἀλάληντο νεοὶ λόγχοις EUR. *Andr.*306 *de zece ani tinerii hălăduiau în jurul Troiei cu armele*; PLAT. *Lg.*682d. II (în vârstă) de zece ani: PLAT. *Tim.*21b, id. *R.*540e.
[δέκα, ἔτος]
- δεκέτις**, ἴδος *adj.f.* I care ține zece ani: ~ ἔστω PLAT. *Lg.*784b *să dureze zece ani*. II (în vârstă) de zece ani: AR. *Lys.*643-644, (*subst.*) DEM. *Fr.*2.7.
[δεκέτης]
- δεκ-ήρης**, ους, ἡ *adj.f.* (sc. ναῦς) corabie cu zece rînduri de rame, deciremă: PLUT. *Ant.*61.1, PLB. 16.3.3.
[δέκα, ἑρέσσω]
- Δέκιμος**, ου, ὁ *subst.* [var. Δέκιμος App. *BC*3.80 ș.a.] Decimus, prenume roman: PLUT. *Caes.*64.1, id. *M.*288e.
[lat. *Decimus*]
- Δέκιος**, ου, ὁ *subst.* Decius, nume roman: PLB. 1.7.7, IOS. *AI*18.67, PLUT. *M.*310a ș.a.
[lat. *Decius*]
- Δέκιμος**, v. Δέκιμος
- δέκομαι**, (ion. eol.) v. δέχομαι
- δεκουρίων**, ωνος, ὁ *subst.* (milit.) decurion, comandant al unei unități (*turma*) de cavalerie: PLB. 6.25.2.
[lat. *decurio*]
- δεκτέον**, *adj.vb.* (neut.) I trebuie admis: (+ ac. și inf.) PLUT. *M.*1006d. II trebuie acceptat: IOS. *AI*19.347.
[δεκτέος]
- δεκτέος**, α, ον *adj.vb.* care trebuie acceptat: AESCH. *Fr.*530.24.
[δέχομαι]
- δέκτης**, ου, ὁ *subst.* cerșetor (propr. „cel care primește”): OD. 4.248.
[δέχομαι]
- δεκτικός**, ἡ, ὄν *adj.* [comp. -ώτερος, superl. -ώτατος] capabil să primească, apt pentru a primi, receptiv, ext. care conține: (+ gen.) ἄνθρωπος ζῶν ... μόνον τῶν ὄντων ἐπιστήμης τῆς κατὰ λόγους δεκτικόν ἐστιν PLAT. *Def.*415a *omul este singura ființă capabilă să dobândească o știință întemeiată pe raționamente*; τόπος ~ τῆς τροφῆς ARSTT. *Sens.*445a24 *loc apt pentru a primi hrana*; ARSTT. *Top.*134a15, PLUT. *M.*388a, (neut.) ἡ μὲν αἰσθησίς ἐστι τὸ δεκτικόν τῶν αἰσθητῶν εἰδῶν ARSTT. *deAn.*424a18 *simțul este o facultate receptivă a speciilor sensibile*; (d. pers.) ἐνέργεια τοῦ δεκτικῶν ARSTT. *deAn.*414a10 *acțiune a celui care*

poate recepta.

[δέχομαι]

δέκτο, (ερ.) aor. 3sg. med. de la δέχομαι.

δεκτός, ή, όν *adj.vb.* bine primit, potrivit, favorabil, plăcut: θυσία άνδρός δικαίου δεκτή LXX *Inf.*35.6 *prinosul celui drept este bine primit*; (+ dat.) δεκτοί δέ αὐτῶ πάντες ἄωμοι LXX *Prov.*22.11 *toți cei neprihăniți îi sunt plăcuți*; ἔσται εις δεκτόν LXX *Lev.*22.21 *să fie bine primit*; οὐδεις προφήτης ~ ἔστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ NT *Lc.*4.24 *nici un profet nu este bine primit în patria sa*; NT *Flp.*4.18.

[δέχομαι]

δέκτωρ, ορος, ό *adj.m.* care primește, ext. ocrotitor: (d. Apollon) υπέστης αίματος ~ νέου AESCH. *Eu.*204 *ai acceptat să primești sângele nou [vārsat]*.

[δέχομαι]

δεκ-ώρῦγος, ον *adj.* (metrol.) de zece brațe (17,74 m.): (plase) XEN. *Cyn.*2.5.

[δέκα, ὄργυα]

δελεάζω, *vb.* [aor. ἐδελέασα] **I** a pune ca nadă / momeală, a înzestra cu momeală: (+ ac.) νῶτον υὸς δελεάση περι ἄγκιστρον HDT. 2.70 *se pune drept nadă în undiță o spinare de porc*; δελεάσας τὸ ἄγκιστρον ισχάδι LUC. *Pisc.*47 *punând în undiță ca momeală o smochină*. **II** (pas.) a fi prins cu o momeală: ὅμοια πάσχοντας τοῖς δελεαζομένοις τῶν ζώων ISOC. 8.34 *pățesc animalele prinse cu momeală*. **III** (frecv. fig.) a momi, a amăgi, a seduce, a ademeni: (+ ac.) οἱ χαριζόμενοι καὶ δελεάζοντες τὸ πλῆθος PLUT. *Cat.Mi.*31.7 *făcând pe plac și amăgind mulțimea*; PLB. 6.9.6, (+ ac. și dat. instr.) δωρεαῖς δελεάζοντες αὐτοῦς PLUT. *AgisCleom.* 34.8 *momindu-i cu daruri*; δελεάζουσα τοὺς ανθρώπους τῇ πραῦτητι τῆς ὄψεως AESOP. 1.178 *amăgindu-i pe oameni cu blândețea privirii*; (pas.) ὑπὸ τῆς ιδίας επιθυμίας ἐξελεκόμενος καὶ δελεαζόμενος NT *Iac.*1.14 *tras și momit de propria dorință*; LUC. *Apol.*9.

[δέλεαρ]

δέλεαρ, ατος, τό *subst.* [var. nom. pl. δέλητα (< δελέατα) Theoc.21.10] **I** nadă, momeală: ARSTT. *HA*59121, PLB. 15.21.6, LUC. *Pisc.*48. **II** (fig.) mijloc de seducție, momeală: PLB. 20.12.7, (+ gen.) ~ ἡδύ μοι φρενῶν EUR. *IT*1181 *o dulce momeală pentru sufletul meu*; τοιόνδ' ἔχω σου ~ EUR. *Andr.*264 *am această momeală pentru a te*

seduce; ἡδονήν. μέγιστον κακοῦ ~ PLAT. *Tim.*69d *plăcerea, cea mai mare momeală a răului (= care te îndeamnă la rău).*

[*δέλεFαρ, eol. βλήρ, cf. lat. gula?]

δελεάσμα, ατος, τό *subst.* momeală, cursă. înșelăciune: αὐτὸν πολὺ μικροτέροις τούτων δελεάσμασιν εἶλες AR. *Eq.*789 *I-ai prins cu momeli cu mult mai mici decât acestea*; PLUT. *Tim.*12.1, id. *Arat.*17.2, id. *M.*823c.

[δελεάζω]

δελεασμός, οῦ, ό *subst.* pescuit cu momeală: φανερόν δ' ἐκ τῶν δελεασμῶν ARSTT. *HA*535a7 *se poate constata de pe urma pescuitului cu momeală*.

[δελεάζω]

δέλητα, v. δέλεαρ

δέλητιον, ου, τό *subst.* momeală mică: SOPH. *Fr.*1124.

[dim. de la δέλεαρ]

δέλτα, τό *subst.* **I** delta, a patra literă a alfabetului grec: PLAT. *Cra.*417b, XEN. *Mem.*4.2.13 ș.a. **II** (fig. com. prin analogie cu forma literei Δ) „delta”, sc. pubis (feminin): γυμναί παρίοιμεν ~ παρατετιλμέναι AR. *Lys.*151 *am apărea goale epilate la „delta” (interpretare mai veche, epilate în formă de delta).*

[origine semitică, cf. ebr. *dāleth* „ușă”]

Δέλτα, τό *subst.* (indecl.) (prin analogie cu forma literei Δ) deltă (a unui fluviu): HDT. 2.15, PLB. 3.49.7, LUC. *Jud.Voc.*10 ș.a.

δελτάριον, ου, τό *subst.* tăbliță (de lemn, ca suport de scris): PLB. 29.27.2, PLUT. *Cat.Mi.*24.1, id. *Ant.*58.11.

[δέλτος]

δελτίον, ου, τό *subst.* tăbliță (de scris): HDT. 7.239.

[δέλτος]

δελτο-γράφος, ον [ᾶ] *adj.* care scrie pe tăbliță: (fig.) δελτογράφω δέ πάντ' ἐπωπᾶ φρενί AESCH. *Eu.*275 *le vede pe toate cu mintea care nu scapă nimic*.

[δέλτος, γράφω]

δελτόομαι-οῦμαι, *vb.* a înscrie pe tăbliță: θ' ἄμ' ἔπη δελτομένας AESCH. *Supp.*179 *înscriind (în minte) cuvintele mele*.

[δέλτος]

δέλτος, ου, ή *subst.* **I** tăbliță: HDT. 8.135, AR. *Th.*778 ș.a., (fig.) ἐν φρενὸς δέλτοισι SOPH. *Fr.*597 *pe tăblițele minții (= în memorie)*; AESCH. *Pr.*789. **II** mesaj, misivă: πρὸς ταῖς

πρόσθεν δέλ.τους EUR. *IA*116 *la mesajul anterior*: PLAT. *Ep.*312d. (d. actele senatului roman) IOS. *AI*14.221.

[prob. de origine semitică]

δελφάκιον, ου, τό [ᾶ] *subst.* purceluș de lapte: AR. *Th.*237, PLUT. *M.*82f, id. *M.*674c. (fig. com. d. organul genital feminin) AR. *Ach.*786.

[dim. de la δέλφαξ]

δελφᾶκόομαι-οὔμαι, *vb.* [doar part. fem. dor. δελφακουμένα] a deveni scroafă: AR. *Ach.*786.

[δέλφαξ]

δελφᾶξ, ἄκος, ἦ sau ὁ *subst.* scroafă sau porc (adult): HDT. 2.70, SOPH. *Fr.*671, AR. *Fr.*324.8, AESOP. 1.189 ș.a.

[cu același sufix ca în σκύλαξ, κόραξ, dar prima parte e neclară, poate din același R. cu δελφύς]

Δελφικός, ἦ, ὄν *adj.* delfic, din Delphoi: (altar) SOPH. *OC*413. (epitet al lui Apollon) PLAT. *Lg.*686a. (inscripții) PLUT. *M.*116c. τὸ Δελφικὸν ... μαντεῖον IOS. *Ap.*2.162 *oracolul delfic*; τὸ Δελφικὸν ἔκεινο τὸ Γνωθί σεαυτὸν LUC. *Salt.*81 *acea [inscripție] de la Delphoi „Cunoaște-te pe tine însuși!”*; (pron. d. cineva sigur pe el) ἐκ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος ... λέγειν LUC. *Pseudol.*10 *a vorbi de la înălțimea trepiedulului delfic*. // **Δελφικόν**, τό *subst.* sanctuarul de la Delphoi: APP. *III.*12.

[Δελφοί]

δελφίν, ν. δελφίς

δελφίνηρός, ὄν *adj.* populat cu sau bogat în delfini: AESCH. *Fr.*150.

[δέλφις]

δελφινίζω, *vb.* a înota ca un delfin: κάρα δελφινίσαντες LUC. *Lex*5 *cafundându-și capul ca delfinii*.

[δέλφις]

Δελφίνιος, α. ον [ῖ] *adj.* Delphinianul, epitet al lui Apollon („zeul-delfin”): CALL. *Lyr.fr.*229.12, PLUT. *Thes.*12.6, id. *M.*984a. // **Δελφίνιον**, τό *subst.* I Delphinion, templu al lui Apollon Delphianul: ARSTT. *Ath.*57.3, DEM. 23.74, IS. 2.9, PLUT. *Flam.*16.6, id. *Thes.*18.1 ș.a. II Delphinion, cetate în insula Chios: THUC. 8.40, XEN. *HG*1.5.15.

[δέλφις]

δελφινίσκος, ου, ὁ *subst.* delfin mic: ARSTT. *HA*631a17.

[dim. de la δελφίς]

δελφίνο-φόρος, ον *adj.* I care poartă delfini:

(d. mare) AESCH. *Fr.*237.6. II (mar.) prevăzută cu delfini (de plumb): κεραῖαι ... δελφίνοφόροι THUC. 7.41 *antene prevăzute cu delfini de plumb* (folosite pentru scufundarea corăbiilor dușmane).

[δέλφις, φέρω]

δελφίς, ἴνος, ὁ [ῖ] *subst.* I (zool.) delfin: IL. 21.22, OD. 12.96, PI. 1.9.7, ARSTT. *HA*566b20 ș.a. II „delfin”, greutate de plumb în formă de delfin (folosită pentru scufundarea corăbiilor dușmane); τοὺς δελφίνας μετεωρίζου AR. *Eq.*762 *inalță „delfinii”*. III (astr.) Delfinul, constelație: ARSTT. *Mete.*345b22.

[derivat în -ίς dintr-un R. poate comun cu δελφύς]

Δελφίς, ἴδος *adj.f.* din Delphoi, delfică: SOPH. *OT*464, EUR. *Anch.*998, AR. *Nu.*605 ș.a.

[Δελφοί]

Δελφοί, ὄν, οἱ *subst.* Delphoi (Delfi), localitate în Focida, la poalele munților Parnasos, vestită pentru sanctuarul și oracolul lui Apollon: HDT. 1.54, THUC. 3.101, PLUT. *Per.*21.3, (ἐν) Δελφοῖς *la Delphoi*: THUC. 3.57, PLUT. *M.*164a ș.a.

[poate în legătură cu δελφύς „uter”, după forma regiunii]

Δελφός¹, ὄν *adj.* din Delphoi, delfic: EUR. *Anch.*1151, CALL. *Fr.*517 ș.a. (subst. pl. οἱ Δελφοί „locuitori din Delphoi”) HDT. 8.38, THUC. 1.112 ș.a.

[Δελφοί]

Δελφός², οὔ, ὁ *subst.* (mitol.) Delphos, fiu al lui Poseidon și al lui Melanto: AESCH. *Eu.*16 ș.a.

δελφύς, ὕος, ἦ *subst.* uter: ARSTT. *HA*510b13.

[cf. sanscr. *gárbha-*, avestică *garəwa-*]

δέμα, ατος, τό *subst.* legătură: PLB. 6.33.11.

[δέω]

δέμας, τό *subst.* [dat. δέμαϊ PI. *Fr.Pae.*52f.80]

I (gener.) corp, trup, făptură, statură: οὐ ... χερσίων οὐ ~ οὐδὲ φρήν IL. 1.115 *nu este mai plăcută nici la trup, nici la făptură*: Τυδεὺς τοι μικρὸς μὲν ἔην ~ IL. 5.801 *Tydeus era mic la stat*; ~ ἀθανάτοισιν ὁμοῖος OD. 8.14 *asemănător în făptură cu nemuritorii*: μὲν σ' οἶκτος εἶλε, μητρὸς ὡς εἶδες ~; EUR. *El.*968 *te-a cuprins oare plânșul când ai văzut făptura mamei tale?*: τοῦμόν ἄθλιον ~ SOPH. *OC*576 *trupul meu nenorocit*: (d. animale) (d. tovarășii lui Odysseus transformați de Kirke) οἱ δὲ σῶν μὲν ἔχον ... ~ OD. 10.240 *ei aveau corp de*

porci: (în perifrază) (+ adj.) οινάνθης ~ SOPH. *Fr.*255 *viṭā* (propr. *corp al florii de viṭā*); Ἡράκλειον ... ~ EUR. *HF*1037 *Heraclides*; (+ gen.) φίλων βλέψειεν οἰκετῶν ~ SOPH. *Tr.*908 *ar vedea vreun sclav*; ἔλαμψαν δ' ἄελιου ~ ὄπω[ς *Pl. Pae.Fr.*52m14 (*gemenii*) *au strălucit precum soarele*. **II** (d. morți) trup. leș, cadavru: (d. Polyneikes) ἄθαρτον ... ~ SOPH. *Ant.*205 *leș neîngropat*; (d. Clytaimnestra) EUR. *Or.*40. // (ac.) δέμας, *adv.* în chipul, în modul, ca: (+ gen.) μάρναντο ~ πυρός *Il.* 11.596 *luptau ca un foc arzător*; *Il.* 17.366.

[cf. δέμω]

δέμνιον, ου, τό *subst.* cadru al patului, ext. pat, culcuș: (gener. pl.) δέμνι' ὑπ' αἰθούση θέμεναι *Il.* 24.644 *a întinde paturii sub boltă*: *Od.* 7.336, νύμφαν ... δέμνια θερμὰ λιποῖσαν ἀνέρος *Theoc.* 2.137 *sofia care părăsește culcușul cald al bărbatului*; *A.Rh.* 1.978, (rar sg.) *Pl.* *N.*1.3, *EUR.* *Alc.*183.

[cf. δέμω? δέω¹]

δεμνιο-τήρης, ες *adj.* **I** care păzește culcușul: (+ gen.) δεμνιοτήρη πόνον ὀρταλίχων ὀλέσαντες *Aesch.* *Ag.*53 *pierzând grija de a-mi păzi cuibul puilor*. **II** care reține în pat: τίς ἄν ... μὴ περιώδυνος μηδὲ ~ μόλοι ... μοῖρ' *Aesch.* *Ag.*1449 *ce moarte ar putea veni lipsită de chinuri și care să nu mă fin-tuiască în pat*.

[δέμνιον, τηρέω]

δέμω, *vb.* [aor. ἔδειμα, part. aor. δείμας; *med.-pas.* pf. δέδημαι, part. pf. δεδημένος] {ep. impf. δέμων *Od.* 23.192, aor. 3sg. δέιμεν *A.Rh.* 3.37, m.m.c.p. 3sg. med. (ἐ)δέδητο *Il.* 13.683, conjct. aor. 1pl. δέιμομεν *Il.* 7.337; 13.683, conjct. aor. 1pl. δέιμομεν *Theoc.* 15.120} a construi, dor. 3pl. ἐδέμανθ' *Theoc.* 15.120} a construi, a clădi: δέιμομεν ὄκα πύργους ὑψηλοῦς *Il.* 3.337 *am ridicat iute turnuri înalte*; *Il.* 13.683, (pas.) θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο ... δεδημένοι *Il.* 6.245 *iatacuri construite din piatră lustruită*; (med. „a-și construi”) *Od.* 6.9 οἰκίαν ἐδείματο *Plut.* *Mar.*32.1 *și-a construit o casă*; *A.Rh.* 3.1088 ș.a.

[*R.* **demH1-* „a construi”, cf. *gotică timrjan*]

δέν, δενός, τό *subst.* ceva: *Plut.* *M.*1109a.

[v. οὐδέν]

δενδίλλω, *vb.* **I** a face semne din priviri: Νέστωρ δενδίλλων ἐς ἕκαστον ... πειρᾶν ὡς πεπίθοιεν ... Πηλεΐωνα *Il.* 9.180 *Nestor făcând semne din priviri fecăruia pentru a încerca să-l convingă pe fiul lui Peleus*. **II** a privi cu ochi sclipind (de bucurie): (d. Eros)

A.Rh. 3.281. **III** a privi de jur împrejur: *Soph.* *Fr.*1039.

[formă cu reduplicare, dar *R.* este necunoscut]

δένδρεον, (ep. ion.) v. δένδρον

δενδρήεις, εσσα. εν *adj.* împădurit: (insulă) *Od.* 1.51, (dumbravă) *Od.* 9.200, *Theoc.* 25.30, *A.Rh.* 3.1244 ș.a.

[δένδρεον]

δένδριον, (eol.) v. δένδρον

δενδρίτης, ου [τ] *adj.m.* ocrotitor al arborilor: (epitet al lui Dionysos, d. viața de vie) *Plut.* *M.*675f. // **Δενδρίται**, οί *subst.* *Dendritai* „Oameni-copaci”, populație imaginară: *Luc.* *VH1.*22.

[δένδρον]

δενδρό-κομος, ον *adj.* acoperit de copaci: *EUR.* *Hel.*1107, *AR.* *Nu.*280.

[δένδρον, κόμη]

δενδρο-κοπέω-ῶ, *vb.* **I** a tăia copaci: *Xen.* *Mem.*2.1.13. **II** a devasta: *DEM.* 18.90.

[δένδρον, κόπτω]

δένδρον, ου, τό *subst.* {ep. ion. dor. δένδρεον *Hom.*, *Hes.* ș.a. (ep. tard. δένδρειον), eol. δένδριον *Theoc.*} (att.) copac, arbore, pom (sălbatic sau cultivat): *Il.* 11.88, *Od.* 11.588, *LXX Dan.*2.40 ș.a., ~ ἐλάας *AR.* *Av.*617 *măslin*; (prov.) (d. fidelitate) πόησαι καλίαν μίαν ἐνν ἔνι δενδρίῳ *Theoc.* 29.12 *a face un singur cuib într-un singur copac* (sc. a avea o singură persoană iubită): ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ ~ γινώσκειται *NT Mt.*12.33 *potul se cunoaște după rod*.

[din δένδρεον < **der-dreuo-* (cu disimilare), pt. *R.* cf. δόρυ, δρυς]

δενδρο-πήμων, ον *adj.* [gen. -ονος] care vatămă copacii: *Aesch.* *Eu.*938.

[δένδρον, πήμα]

δένδρος, εος, τό *subst.* [gen. contr. -ους; sg. dat. δένδρεϊ, pl. nom. ac. δένδρη (< δένδρεα), dat. δένδρεσι(v) și δένδροισι] = δένδρον.

δενδρο-τομέω-ῶ, *vb.* **I** a tăia: ~ τὴν ὕλην *Ios.* *BI7.*212 *a tăia pădurea*; *LXX 4Mac.*2.14. **II** a tăia copaci: *Thuc.* 1.108. **III** (fig.) a devasta, a distrage: κάδενδροτόμησε τὸ νῶτον *AR.* *Pax*747 *și-a distrus spatele*.

[δενδροτόμος]

δενδρο-φόρος, ον *adj.* [superl. -ώτατος] care produce arbori, împădurit: *Plb.* 3.55.9, *Plut.* *Sull.*12.3.

[δένδρον, φέρω]

δενδρό-φύτος, ον *adj.* plantat cu arbori, împădurit: *Plut.* *Cam.*16.2.

[δένδρον, φύω]

δενδρώδης, ες *adj.* asemănător cu un arbore: (plante) ARSTT. Long.467b1.

[δένδρον]

δενδρωτός, ιδος *adj.f.* împădurit(ă): EUR. HF790.

[δένδρον]

δεννάζω, *vb.* |viit. -άσω, aor. ἐδέννασα| a insulta: επί ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ SOPH. Ant.759 *vei insulta cu învinuiri*; μάτην ἄρ' ἡμᾶς ... ἐδέννασ' EUR. Rh.951 *degeaba ne-a insultat*; SOPH. Ai.243, (+ ac. abstr.) ἡμῶν πόλλ' ἐδέννασεν τέχνην EUR. Rh.925 *a răs adesea de arta noastră*.

[δέννος]

δέννος, ου, ὁ *subst.* insultă, ocară: γυναικὸς κακίῳ ἀκοῦσαι ~ μέγιστός ἐστι HDT. 9.107 *a auzi că ești mai rău decât o femeie este cea mai mare insultă*.

[et. nec.]

δέξαι, I imper. aor. med. 2sg. de la δέχομαι: II (ion.) (pt. δεῖξαι) inf. aor. act. de la δείκνυμι.

δεξάμενή, ἤς, ἡ *subst.* I recipient de mari dimensiuni (frecv. pentru păstrarea apei), bazin, cisternă, zăcatoare, jgheab: ἐν δὲ τῇ ἀνύδρῳ μεγάλας δεξαμενάς ὀρύξασθαι HDT. 3.9 *a săpa în pustiu locuri mari de depozitat apă*; ARSTT. Col.794b31, δεξαμενάς ... ὑπαίθριους PLAT. Critt.117b *bazine în aer liber*; (pt. adăparea oilor) LXX Ex.2.16.

II șant: IOS. A18.341. III (filos.) parte care primește, ext. receptacul: PLAT. Ti.53a.

[din part. lui δέχομαι]

Δεξάμενη, ἤς, ἡ *subst.* Dexamene, o nereidă: IL. 18.44.

δέξατο, aor. 3sg. de la δέχομαι.

δεξιά, ἄς, ἡ *subst.* v. δεξιός

δεξιάζομαι, *vb.* |part. aor. pas. δεξιασθεῖς| a întinde mâna dreaptă: LXX 2Mac.24.34.

[δεξιός]

δεξι-μηλος, ον [ι] *adj.* care primește oi, sc. bogat în victime pentru sacrificiu: EUR. Andr.129, id. Andr.1138, id. Ph.632.

[δέχομαι, μῆλον²]

δεξιό-γυιος, ον *adj.* cu membre agile, zvelt, abil: Pl. O.9.111.

[δεξιός, γυῖον]

δεξιο-λάβος, ου, ὁ *subst.* ostaș cu sulita, sulitaș: NT Fr.23.23.

[δεξιός, λαμβάνω]

δεξιομαι-οῦμαι, *vb.* |impf. ἐδεξιούμην, viit. δεξιώσομαι, aor. ἐδεξιώσαμην; pas. aor. ἐδεξιόθην| |ep. impf. 3pl. δεξιόωντο A.Rh.}| I a întinde mâna dreaptă: ἐδεξιόωτο

αὐτὸν καὶ ἡ χεὶρ τοῦ νεκροῦ ἐπικολούθησεν A.Rh. 7.3.8 *a întins mâna dreaptă către el și mâna mortului a rămas în a lui*; μητέρα δεξιόωντο A.Rh. 3.258 *întindeau mâinile către mama lor*. II a întinde sau a ridica mâna dreaptă (pt. a saluta, a ruga, de dispereare ș.a.): αὐτὸν ... ἐδεξιούονθ' ἅπαντες ὑπὸ τῆς ἡδονῆς AR. Pl.753 *toți întindeau mâinile către el de bucurie*; ἐδεξιώσαντο ἀλλήλους LYS. 2.37 *întindeau mâinile unii către ceilalți* (sc. de dispereare); πάντας δεξιωσάμενος ... ἐτελεύτησε XEN. Cyr.8.7.28 *a murit salutându-i pe toți cu mâna dreaptă*; (+ dat. pers.) θεοῖσι πρῶτα δεξιώσομαι AESCH. Ag.852 *voi ridica mai întâi mâinile către zei* (sc. spre a-i cinsti). III (gener.) a saluta, a întâmpina prietenos, a primi cordial: τοὺς ἄσπαζομένους ἐδεξιόωτο PLUT. Cic.36.4 *îi primea cordial pe cei veniți să-l salute*; (+ dat. instr.) τίς ... ἐπαίνοισ οὐχὶ δεξιώσεται: SOPH. El.976 *cine nu ne va întâmpina cu laude?*; (pas.) PLAT. R.468b. IV a face pe plac: ~ τὸν δῆμον ὑπὲρ αὐτοῦ PLUT. Arist.4.5 *a cânta în strună poporului în propriul interes* (sc. pt. a-i căștiga voturile). V a ridica mâna dreaptă pentru a cinsti la banchet, a închina (un pahar): πυκνὴν ἄμυστιν ... δεξιούμενοι EUR. Rh.419 *închinând cu o repetată dușcă*. VI a accepta: IOS. A16.149.

[δεξιός]

δεξιός, ἄ, ὄν *adj.* |ion. fem. -ιή II., Hdt.; ep. du. nom.-ac. masc. δεξιῶ Od. 2.154, dat./loc. δεξιόφιν Il. 13.308}| I aflat în partea dreaptă, drept: κατὰ δεξιὸν ὄμιον IL. 11.507 *prin umărul drept*; δεξιά χεὶρ EUR. Med.496 *mâna dreaptă*; τὸν δεξιὸν ἵππον IL. 23.336 *calul din partea dreaptă*; (+ dat.) Διὶ ~ ἦσται CALL. Ap.29 *stătea la dreapta lui Zeus*. II (în mantică) care vine din partea dreaptă, sc. de bun augur, favorabil, bun: τοῖσι δὲ δεξιὸν ἦκεν ἐρωδιὸν ... Ἀθηναίη IL. 10.274 *Athena le-a trimis un bătlan din partea dreaptă*; ὄρνιθες ... δεξιοί OD. 24.312 *păsări care vin din dreapta* (sc. de bun augur). III (fig. d. pers. de la ideea de „dreptaci”) îndemânatic, abil, capabil, ext. dibace, isteț, deștept: τοῦ βαρβάρου ἔθνεος τὸ Ἑλληνικὸν ... δεξιώτερον HDT. 1.60 *grecii fiind mai isteți decât neamul barbar*; τῶν θεατῶν ὅστις ἐστὶ ~ AR. Eq.228 *cine e inteligent dintre spectatori*; AR. V.65, (περί + ac.) PLAT. Hipparch.225c. IV ingenios: ιδέ-

ας ... δεξιάς AR. Nu.548 *inchipuiri ingenioase*. V (frecv. + prep. cu uz adv.) εκ δεξιάς *din dreapta*; εν δεξιᾷ THUC. 3.24 *in partea dreaptă / la dreapta*; επί δεξιά PLUT. M.192f *la / către dreapta*; (op. επ' ἀριστερά) επί δεξιᾷ ἴωσι ... εἴτ' επ' ἀριστερά IL. 12.239 (*păsărilor*) *merg către dreapta* (sc. în direcția favorabilă) *sau către stânga*; ἐς τὰ δεξιά HDT. 4.42 *spre dreapta*; (abs. pl. neut.) δεξιά EUR. Hipp.1360 *la / în dreapta*. // **δεξιά**, ᾄς, ἡ *subst.* I mâna dreaptă, dreapta: χαρέντες δεξιῇ ἡσπάζοντο IL. 10.542 *il întâmpinau bucuroși strângându-i mâna dreaptă*; ἔλαβε δεξιᾷ ξύλον AR. Ra.1402 *a apucat în mâna dreaptă un lemn*; κεραυνὸν ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ LUC. Tim.4 *ținând în dreapta un trăsnet*; ἐκτεῖναι τὴν δεξιάν PLUT. Cic.44.4 *a întinde mâna dreaptă*; (op. ἡ ἀριστερά „mâna stângă”) PLUT. M.99d. ὤμοσαν καὶ δεξιάς ἔδοσαν XEN. An.2.3.28 *au jurat și și-au dat (= strâns) mâinile*; LXX I Mac.6.58. II (ext. fig.) înțelegere (stabilită prin strângerea mâinii drepte), făgăduială, pact, promisiune: δεξιάς ... παρὰ βασιλέως ἔφερον XEN. An.2.4.1 *primeau promisiunea din partea regelui*. // **δεξιῶς**, adv. [superl. -ώτατα] I în mod potrivit / adecvat, convenabil: ἔχει ~ PLUT. M.660a *este potrivit*; ἐν τινι δωματίῳ ~ πρὸς θέρος ἔχοντι IOS. A15.191. II în mod abil, cu dibăcie / iscusință: σοφός γ' ὁ Φαίαιξ ~ τ' οὐκ ἀπέθανεν AR. Eq.1377 *înțeleptul Phaiax a reușit cu dibăcie să nu moară*; ~ ἀποκρίνεται IOS. A17.211 *răspunde abil*. III în mod îndatoritor: IOS. A115.327.

[cf. δέχομαι?]

δεξιό-σειρος, ov *adj.* (sc. ἵππος) [cal] din partea dreaptă (într-un atelaj de patru cai; în concursurile hipice carul trebuia să ocolească borna dinspre dreapta spre stânga și, prin urmare, calul din dreapta atelajului, având de parcurs o distanță mai mare și de rezistat forței centrifuge, trebuia să fie și cel mai puternic; după alții, d. un al treilea cal așezat la dreapta unei perechi de cai înhâmați, și care, pentru că nu era legat, era mai impetuos), sc. fig. impetuos, ardent: PLUT. M.287a, (fig. epitet al lui Ares; este implicat și sensul „de bun augur” al lui δεξιός) SOPH. Ant.140.

[δεξιός, σειρά]

δεξιότης, ητος, ἡ *subst.* I îndemânare, pricepere, iscusință, dibăcie: HDT. 8.124, ἀμαθία τε μετὰ σωφροσύνης ὠφελιμώτερον ἢ ~

μετὰ ἀκολασίας THUC. 3.37 *lipsa de cultură însoțită de bună-cuviință este mai de folos decât priceperea însoțită de ticăloșie*: AR. Eq.719, id. Ra.1009, ARSTT. Fr.13.5, (+ gen.) ~ λόγου PLUT. M.854b *iscusință în vorbire*; IOS. A19.26. II atitudine îndatoritoare, gentilețe: LUC. Alex.61, id. Sat.34.

[δεξιός]

δεξιο-φάνης, ἐς *adj.* care apare drept, corect, neînversat: (d. o imagine în oglindă) PLUT. M.930b.

[δεξιός, φαίνω]

δεξιόφιν, v. δεξιός

δεξι-πύρος, ov [i] *adj.* care primește foc: δεξιπύρους θεῶν θυμέλας EUR. Supp.64 *altarele primitoare de foc ale zeilor*.

[δέχομαι, πύρ]

δέξις, εως, ἡ *subst.* acțiunea de a primi, primire, întâmpinare: EUR. A1182, PLAT. Lg.761d.

[δέχομαι]

δεξιτέρως, ἄ, ὄν *adj.* {ep. nom. fem. -ή, gen. sg. δεξιτεροῖο, dat.-loc. instr. δεξιτερῆφι} din partea dreaptă, drept: (umăr) IL. 10.373, (picior) PL. P.4.96, (mână) THEOC. 13.57, A.RH. 4.100. // (sc. χεῖρ) **δεξιτερὰ**, ἡ {ep. nom. -ή} mâna dreaptă, dreapta: (op. σκαῖή „stânga”) IL. 1.501, PL. P.4.35 ș.a.

[δεξιός, cf. lat. *dexter*]

δεξιῶμα, ατος, τό *subst.* I ceea ce primești cu plăcere, dar: EUR. Fr.324. II înțelegere (încheiată prin strângerea mâinii drepte), prietenie: τὰ νῦν ξυμφωνὰ δεξιῶματα SOPH. OC619 *prietenii armonioase de acum*. III dovadă (de prietenie): IOS. A116.56.

[δεξιόομαι]

δεξι-ώνυμος, ov *adj.* care poartă numele „drept”, sc. drept: (mână) AESCH. Supp.607.

[δεξιός, ὄνομα]

δεξιῶς, adv. v. δεξιός

δεξιῶσις, εως, ἡ *subst.* I acțiunea de a întinde mâna dreaptă, strângere de mână, salut, binețe, cordialitate: PLUT. Caes.4.4, id. Num.7.3, (neg.) ἐριδες ἦσαν καὶ φιλονεικίαι καὶ δεξιῶσις PLUT. Pomp.67.6 *erau certuri și dispute și manevre politice*. II dovezi de ospitalitate: APP. BC2.16.

[δεξιόομαι]

δέξο, imper. aor. med. 2sg. de la δέχομαι.

δέξομαι, ind. viit. med. de la δέχομαι.

δέομαι, ind. prez. med. de la δέω².

δέον, οντος, τό part. prez. neut. de la δέω².

δεόντως, αχv. după cum se cade, în mod adecvat, corect: PLB. 8.7.7, IOS. A17.158,

PLUT. *M.500c* §.a., (subst.) PLAT. *Clit.409c*. [δέον, cf. δέω²]

δέος, ους, τό *subst.* [var. gen. sg. δέατος Soph.] {ep. gen. sg. δείους (< δFέεος) Il., Theoc.} **I** frică, teamă: (cauzată de intuirea unui pericol iminent, op. φόβος „spaimă” născută brusc) PLAT. *Prt.358d-e*, γλωρός ύπαί δείους IL. 10.376 *palid de frică*; γλωρόν ~ IL. 7.479 *teamă care te îngâlbeneste*; οί Αθηναίοι ές μέγα ~ κατέστησαν THUC. 4.108 *atenienii au fost cuprinși de o mare teamă*; ~ είχεν έκαστον THEOC. 25.220 *teama îl stăpânea pe fiecare*; (+ gen. obiectiv) ~ τοῦ θανάτου PLAT. *Phd.85a* *frică de moarte*; δέει τής Σειρήνων άκροάσεως LUC. *Cont.21* *de frica de a asculta Sirenele*; (+ ac.) ~ ίσχετε μηδέν όσ' αύδδῶ SOPH. *OC223* *să nu vă surprindă frica de cele ce vă spun*; DEM. 4.45, (+ inf.) οὔδέ τι τοι παθέειν ~ OD. 5.347 *să nu-ți fie teamă că pățești ceva*; (μή + conjct.) ~ έστί, μή ... AESOP. 1.246 *există teama ca nu ...* **II** motiv de teamă: οὔ τοι έπι ~ IL. 1.515 *nu ai motiv de teamă*; (+ inf.) σοί δ' οὔ ~ έστ' άπολέσθαι IL. 12.246 *n-ai a te teme de moarte*. **III** teamă religioasă, sfială, respect: ~ παλαιόν σοί φρενῶν άνθίσταται AESCH. *Pers.703* *o teamă veche își stăruie în suflet*; SOPH. *Ai.1079*. **IV** mijloc de a insufla teama, amenințare: δεινότερόν τι τούτου ~ εύρετέον έστί THUC. 3.45 *trebuie găsită o amenințare mai cumplită decât aceasta*. [*δFεϊος, cf. δείδω]

δέπας, αος, τό *subst.* [sg. dat. δέπαϊ Hom, și δέπα Od., pl. nom. δέπᾶ Od., gen. δεπάων Il., dat. δεπάεσσι Il., Ag. și δέπασσιν Il.] *cupă* (de băut), *vas*: οἴνοιο ~ IL. 9.224 *cupă de vin*; OD. 7.137, THEOC. 1.55, A.RH. 1.472 §.a.

[prob. de origine pregrecească]

δέρμα, (eol.) v. δέρη

δέραιον, ου, τό *subst.* **I** (pl.) *colier*: EUR. *Ion1431*, MEN. *Epit.246*, PLUT. *Art.5.4* §.a. **II** *zgardă*: (d. căini) XEN. *Cyn.6.1*, ARR. *Cyn.5.8*. [δέρη]

δέργμα, ατος, τό *subst.* **I** *privire* (pătrunzătoare), *scrutare*: ~ δράκοντος AESCH. *Pers.82* *privire a balaurului*; (a unei leoaice) EUR. *Med.187*. **II** (pl.) *ochi* (cu privire pătrunzătoare): (d. Hekabe) πύρσ' έχουσα δέργματα EUR. *Hec.1265* *având ochi de foc*; θέαμα δεργμάτων EUR. *Hipp.1217* *priveliște pentru ochi*; EUR. *Ph.660*.

[δέρκομαι]

δέρη, ης, ή *subst.* {ep. ion. poet. δειρή Hom., Hes., Eur. Luc., pl. dat. δειρήσι, dor. δειρά Pi., Eur., eol. dor. δέρα Sapph. Eur.} **I** (gener.) *gât*, *grumaz*, *beregată* (d. zei, oameni și animale): IL. 19.285, EUR. *Ion1065* §.a., (pl.) άμφι δέ πάσαις δειρήσι βρόχοι ήσαν OD. 22.472 *lațuri erau în jurul tuturilor beregatelor*; EUR. *Ph.166* §.a. **II** *trecătoare*, *gâtlej*: (d. intrarea în Tartaros) HES. *Th.727*. **III** *pantă*, *ponărnish sau vale adâncă*, *pas* (între munți): Μαιναλίασιν έν δειραίς Pi. *O.9.59* *pe pantele mainaliene*; Pi. *O.3.27*. [cf. sanscr. grīvā- „gât” §.a.]

δερκέσκετο, (ep.) *impf.* 3pl. de la δέρκομαι. **δερκίομαι-ώμαι**, *vb.* a privi: HES. *Th.911*. [cf. δέρκομαι]

δέρκομαι, *vb.* [impf. έδερκόμην, viit. δέρξομαι, aor. έδράκον, și med. έδρακόμην, pf. (cu sens de prez.) δέδορκα, part. pf. δεδορκώς; pas. aor. έδέρχθην, imper. 2pl. imper. δέρχθητε, part. aor. δερχθείς, part. aor.2 act. δρακείς] {ep. poet. aor. δράκον Hes. *Sc.262*} **I** a fixa cu privirea, a vedea, a privi pătrunzător, a observa, a zări: (traz. și intranz.) IL. 13.86, φύζαν Άχαιῶν δερκομένῳ IL. 14.141 *zărind fuga aheilor*; καπνόν ... έδρακον όφθαλμοῖσι IL. 10.197 *am zărit cu ochii fum*; δέρκου θέαμα AESCH. *Pr.304* *privește spectacolul*; (+ adv.) Γοργῶ ... δεινόν δερκομένη IL. 11.37 *Gorgo fixând cumplit cu privirea*; (pf. cu sens de prez.) (op. τυφλός „orb”) όστις έν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε, τήν τέχνην δ' έφου τυφλός SOPH. *OT389* *cel care are ochi doar pentru căstig, dar în meșteșugul său este orb*; (fig.) πῦρ δ' όφθαλμοῖσι δεδορκώς OD. 19.446 *având foc în ochi*; πάσας γυναῖκας άς δέδορκεν ήλιος EUR. *Supp.1061* *toate femeile pe care le vede soarele (care există)*; δόμος οὔκέτι νύκτα δέρκεται EUR. *Ion1466* *casa nu mai privește noaptea (= nu se mai află în beznă)*. **II** a fi în stare să vezi, a vedea (= a trăi): έμεῦ ζῶντος και έπί χθονί δερκομένοιο IL. 1.88 *cât timp mai trăiesc și mai văd pe pământ*; (part. pf. δεδορκώς „cel ce vede” = „viu”) άλαοῖσι και δεδορκόσιν ποινάν AESCH. *Eu.322* *pedeapsă pentru cei fără vedere (= morți) și pentru cei ce văd (= vii)*. **III** (fig.) a fi strălucitor: τὸ δέ κλέος ... δέδορκε ... Πέλοπος Pi. *O.1.94* *gloria lui Pelops strălucește*; Pi. *N.9.41*.

[R. *derk- „a privi”, cf. δράκων]

δέρμα, ατος, τό *subst.* **I** (gener.) *piele* (de

- animal – tâbăcită sau nu – sau de om): (de mistreț) IL. 9.548, (de leu) IL. 10.177, THEOC. 25.277, ~ βόειον OD. 14.24 *piele de vită*: (d. om) IL. 13.431, AR. *Nu.*1395 ș.a., (d. un burduf) AR. *Th.*758. **II** membrană: (a ochiului) ARSTT. *GA*780a32, id. *PA*657a34, (d. membrana care căptușește stomacul păsărilor) ARSTT. *HA*508b33. **III** (prin sinecdocă) sac de piele: δέρμασιν ἐν πυκνιοῖσιν OD. 2.291 *în saci de piele bine prinși*. **IV** (prin analogie) carapace: τὰς χελώνας μακαριεῖν σε τοῦ δέρματος AR. *V.*429 *vei învidia carapacea unei broaște țestoase*.
[δέρω]
- δερματικός**, ἢ, ὄν *adj.* de piele, membranos: ARSTT. *GA*719b5, id. *HA*495a8, id. *PA*682b19.
[δέρμα]
- δερμάτινος**, ἢ, ὄν [*α̅*] *adj.* {ep. dat. pl. δερματίνοισι Od.} de piele (tăbăcită): τροποῖσ' ἐν δερματίνοισι OD. 8.53 *în chingi de piele*: (scuturi) HDI. 7.79, (acoperământ) LXX *Num.*4.11, (centură) NT *Mt.*3.4, IOS. *A19.*22 ș.a.
[δέρμα]
- δερμάτιον**, ου, τό [*α̅*] *subst.* **I** săculeț de piele: (folosit de carthaginezi ca o monedă) PLAT. *Sp.*400a. **II** pielică: ARSTT. *Phgn.*807b18.
[dim. de la δέρμα]
- δερματοργικός**, ἢ, ὄν *adj.* care ține de prelucrarea pieii: θεραπείαν δερματοργικήν PLAT. *Plt.*280c *pielărie*.
[δέρμα, ἔργον]
- δερματώδης**, ες *adj.* de piele sau asemănător pielii: ARSTT. *HA*505a8, id. *PA*677b24.
[δέρμα]
- δερμ-ηστής**, ουδ, ὁ *subst.* vierme care roade pielea: SOPH. *Fr.*449.
[δέρμα, ἔδω]
- δερμό-πτερος**, ον *adj.* cu aripi de piele sau membranoase: (d. veverița zburătoare și d. liliac) ARSTT. *HA*490a7, id. *PA*697b11.
[δέρμα, πτερόν]
- δέρξις**, εως, ἡ *subst.* vedere: (d. un oracol) τυφλοῖδ τε δέρξιν PLUT. *M.*432b *vederea orbului*.
[δέρκομαι]
- δέρον**, (ep.) impf. act. de la δέρω.
- δέρος**, εως, τό *subst.* piele (a unui animal): EUR. *Ph.*1120, PLUT. *M.*312b ș.a., χρύσειον ... ~ A.RH. 4.87 *pielea (= lâna) de aur*: SOPH. *Fr.*11.2, APP. *Mith.*480.
[δέρω]

δέρρις, εως, ἡ *subst.* [var. δέρρις Thuc.] **I** (milit.) cuvertură / prelată de piele (folosită pentru protecție în cazul atacurilor): THUC. 2.75 προκαλύμματα δὲ δέρρις καὶ διφθέραι αὐτοῖς ἦσαν ARR. *An.*2.18.6 *aveau drept apărători cuverturi de piele și piei tăbăcite*: IOS. *B13.*220. **II** copertină / acoperământ de piele: (pt. cort) LXX *Ex.*26.12, LXX *IPar.*17.1. **III** haină de piele: LXX *Zah.*13.4.

[δέρω]

δέρρις, v. δέρρις

δέρτρον, ου, τό *subst.* (anat.) membrană care învelește intestinele și ficatul, prapur: γυπε δέ μιν ... ἦπαρ ἔκειρον, δέρτρον ἔσω δύνοντες OD. 11.579 *doi vulturi, pătrunzând prin prapur, îi devorau ficatul*.
[δέρω]

δέρω, ἴβ. [impf. ἔδερων, viit. δερῶ, aor. ἔδειρα; pas. viit. δάρησομαι, aor. ἐδάρην [*α̅*], part. aor. δαρείζ] [ion. poet. δείρω Hom., Hdt., Ar.; ep. impf. 3sg. fără augment δέρον] **I** (gener.) a jurui, a lua pielea, a despielița, a beli: (+ ac.) IL. 24.622, μήλα ... δείραντας OD. 10.533 *juruind oi*: PLAT. *Euthd.*285c, (+ ac. dublu) ἐμόν σῶμ' ... ἀσκὸν δείρειν AR. *Nu.*442 *să mă juroaie de viu (sau să facă din trupul meu un burduf)*: A.RH. 1.432, (abs.) IL. 1.459, (prov. com. obscen) κύνα ~ δεδαρμένην AR. *Lys.*158 (Pherecr. ap.) *a beli o cățea belită* (cu aluzie la folosirea falusurilor confecționate din piele de câine: ar putea fi echivalată cu „frecție la un picior de lemn”: după alții, expresia ar face referire la masturbarea feminină). **II** a lovi juruind, a bate: τί με δέρεις; NT *In.*18.23 *de ce mă lovești?*; NT *2Cor.*11.20, (pas.) AR. *V.*485, ὁ μὴ δαρεις ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται MEN. *Gnom.*573 *omul nebătut nu se educă*: PLUT. *Lyc.*30.6.

[R. *der-, cu paralele în sanser., lituaniană, gotică ș.a.]

δέσις, εως, ἡ *subst.* **I** legare: PLAT. *Cra.*418e. **II** intrigă: (op. λύσις „deznodământ”) ARSTT. *Po.*1455b26. **III** legătură: (d. pietre prețioase) ἐν δέσει χρυσοῦ LXX *Sir.*45.11 *în legătură de aur*.
[δέω¹]

δεσμά, τά (pl.) v. δεσμός

δέσμα, ατος, τό *subst.* **I** panglică, bentiță (pt. pâr): ἀπὸ κρατὸς βάλε δέσματα σιγαλόεντα IL. 22.468 *i-au căzut de pe cap panglicile strălucitoare*. **II** legătură, lanț: OD. 8.278,

(de fier) id. I.204.

[δέω¹]

δεσμευτικός, ή, όν *adj.* bun pentru legat: κτήματος ... δεσμευτικοῦ PLAT. *Lg.*847d *material bun pentru a face legături* (cu scop militar).

[δεσμεύω]

δεσμεύω, *vb.* I (gener.) a lega, a înnoda, a înlănțui: EUR. *Ba.*616, XEN. *Eq.*5.4, ~ δράγματα LXX *Gen.*37.7 *a lega snopi*; LXX *Iud.*8.3, ἐδέσμευον χεῖρας LXX *3Mac.*5.5 *legau mâinile (= încâtusau)*; δεσμεύων τὰ συντρίμματα LXX *Ps.*146.3 *legând fracturile (rănilile)*; δεσμεύων ὕδωρ ἐν νεφέλαις LXX *Ion.*26.8 *legând apa în nori*; (+ dat. instr.) ἐδεσμεύετο ἀλύσεσιν NT *Lc.*8.29 *era legat cu lanțuri*; (fig.) δεσμεύεις τὴν ψυχὴν μου λαβεῖν αὐτήν LXX *IRg.*24.12 *imi înlănțuiești sufletul pentru a-l prinde (= îi întinzi curse)*; δεσμεύουσιν δὲ φορτία βάρεια καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων NT *Mt.*23.4 *leagă poveri grele și le așază pe umerii oamenilor*.

II a monta, a fixa: λίθος ... ἐδεσμεύετο αὐτῷ IOS. *AI*19.185 *o piatră era fixată pe el (sc. inel)*.

[δεσμός]

δεσμέω-ῶ, *vb.* a lega, a înlănțui: (op. λύειν „a desface”) IOS. *BI*1.111.

[δεσμός]

δέσμη, ης, ή *subst.* I legătură, boccea: DEM. 35.34. **II** legătură, mănunchi, snop: PLUT. *M.*174f, id. *M.*511c, LXX *Ex.*12.22, NT *Mt.*13.30. **III** (spec.) teanc, vraf: ARSTT. *Fr.*140.6.

[δέω¹]

δέσμιος, ον *adj.* |var. fem. -α LXX *3Mac.*4.7|

I legat, înlănțuit, (subst.) prizonier, rob, întemnițat: SOPH. *Ph.*608, τοὺς ἐχθροὺς δεσμίους PLUT. *Phil.*21.4 *dușmani înlănțuiți*; NT *Fp.*23.18, (+ dat. instr.) νέκυες σειρήσι κρέμονται δέσμοιοι A.RH. 3.203 *atárnă cadavre legate cu funii*; (frecv. subst.) ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων LXX *Ecl.*4.14 *din casa celor înlănțuiți (= temniță)*; (fig.) δέσμοιοι σκότους LXX *Înf.*17.2 *prizonieri ai întunericului*. **II** care leagă / înlănțuie: (legături) EUR. *Ba.*615, (+ gen.) (fig.) ὕμνος ἐξ Ἐρινύων, ~ φρενῶν AESCH. *Eu.*332 *cântec de la Erynie, care înlănțuie mintea*.

[δεσμός]

δεσμός, οῦ, ό *subst.* |frecv. var. neut. pl. τὰ δεσμίῳ| **I** legătură, nod: θοῶς δ' ἐπὶ δεσμόν

ἴηλον OD. 8.443 *fā repede un nod*; λύειν δ' οὐκ ἔστιν ... τὸν δεσμόν ARSTT. *Metaph.*995a30 *nu poți dezlega nodul*. **II** (ceea ce servește pt. a lega) funie, lanț, ext. (prin sinecdocă) închisoare: δῆσαν κρατερῶ ἐνὶ δεσμῷ IL. 5.386 *[I-]Jau legat cu o funie tare*; (pl.) τὸν ... ὑπελύσασο δεσμῶν IL. 1.401 *I-ai dezlegat din lanțuri*; OD. 8.336, EUR. *Heracl.*861, ἐκ δεσμῶν λυθεῖς AESCH. *Pr.*770 *eliberat din lanțuri*; δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν THUC. 4.41 *a-i păzi în lanțuri (= în închisoare)*; πετρῶδει ... ἐν δεσμῷ SOPH. *Ant.*958 *într-o închisoare de piatră*; ἐν δεσμοῖς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν LXX *Înf.*10.14 *nu l-a părăsit cât timp era în lanțuri*; (jur. καταγιγνώσκειν δεσμόν „a condamna la închisoare”) DEM. 24.92, (τιμᾶσθαι δεσμοῦ „a pedepsi cu închisoarea”) LYS. 6.22, ἐν δημοσίῳ δεσμῷ PLAT. *Lg.*864e *într-o închisoare publică*. **III** (fig.) legătură, conexiune: δεσμοὶ φιλίας PLAT. *Prt.*322c *legături de prietenie*; φιλίας μέγιστος ~ αἱ τέκνων γοναί MEN. *Gnom.*809 *cea mai importantă legătură de dragoste este nașterea de copii*. **IV** element de prindere, nit: (pt. prinderea toartelor unor vase) IL. 18.379. **V** (d. animale) ham, zgardă: (d. cai) IL. 6.507, (d. câine) HDT. 3.32. **VI** (mar.) odgon (pt. a lega corăbiile la țarm): OD. 13.100. **VII** (medic.) ligament: συνήρηται δὲ καὶ ἡ καρδία τῆ ἀρτηρία ... δεσμοῖς ARSTT. *HA*495b13 *inima este legată de artera (-trahée) prin ligamente*. **VIII** mănunchi: τετράκναμον ... δεσμόν Pl. *P.* 2.40 *mănunchi (sc. roată) cu patru spițe*. **IX** pungă: τὸν δεσμόν τοῦ ἀργυρίου LXX *Gen.*42.27 *punga (propr. legătura) cu bani*.

[δέω¹]

δεσμο-φύλαξ, ακος, ό *subst.* temnicer: LXX *Gen.*40.3, IOS. *AI*2.61, NT *Fp.*16.23, LUC. *Tox.*30.

[δεσμός, φύλαξ]

δεσμούω-ῶ, *vb.* a înlănțui, a întemnița: LUC. *ITr.*20.

[δεσμός]

δέσμομα, ατος, τό *subst.* (poet.) (pl.) lanțuri: AESCH. *Pers.*745, SOPH. *Fr.*29.

[δεσμός]

δεσμοτήριον, ου, τό *subst.* temniță, închisoare: HDT. 3.23, THUC. 6.60, PLAT. *Grg.*486a, LXX *Gen.*39.22.

[δεσμός]

δεσμώτης, ου, ό *adj.m., subst.* înlăntuit, întemnițat, *ext.* prizonier: AESCH. *Pr.*119, SOPH. *Ai.*105, (subst.) HDT. 3.143, THUC. 5.39, LXX *Gen.*39.20.

[δεσμώω]

δεσμώτης, ίδος, ή *adj.f., subst.* înlăntuită, *ext.* prizonieră: SOPH. *Ai.*234.

[δεσμώτης]

δεσπόζω, *vb.* [impf. ἐδέσποζον, viit. δεσπόσω, aor. ἐδέσποσα] **I** a fi stăpân, a stăpâni (peste), a domni (asupra), a domina: AESCH. *Pr.*208, PLAT. *Phd.*80a, (+ gen.) οὐκ οἶδ' ἐγὼ Κρέοντα δεσπόζοντ' ἐμοῦ EUR. *Supp.*518 *nu știam că Creon stăpânește peste mine (= îmi este stăpân); ~ δόμων* EUR. *Ion*1036 *a fi stăpânul casei; (fig.) διδραχθεῖς τοῦδε δεσπόσω λόγου* AESCH. *Ag.*543 *dacă îmi explici, voi prinde sensul vorbei [tale].* **II** (spec.) a conduce cu autoritate absolută *sau* despotic: (+ gen.) HDT. 3.142, ~ ... τῶν δεσποστῶν ARSTT. *Pol.*1324b38 *a conduce despotic pe cei meniți a fi conduși despotic; (+ ac.)* EUR. *HF*28, (pas.) PLAT. *Lg.*712e.

[δεσπότης]

δέσποινα, ης, ή *subst.* **I** stăpână (a casei), doamnă: (d. Penelopa) OD. 14.9, (d. soția lui Nestor) (+ ἄλοχος) id. 3.403, παλαιὸν οἴκων κτῆμα δεσποίνης ἐμῆς EUR. *Med.*49 *bătrână sclavă a stăpânei mele* (propr. *veche posesiune a casei stăpânei mele*). **II** stăpână, regină: Pt. *P.*4.11, HDT. 1.8. **III** (d. divinități) stăpână (atotputernică): AESCH. *Fr.*342, EUR. *Rh.*608, CALL. *Fr.*602.

[*δεσ-ποτ-ν/α, v. δεσπότης]

δεσπόσιος, ον *adj.* v. δεσπόσυνος: AESCH. *Supp.*845.

δεσποστός, ή, όν *adj.vb.* menit *sau* dispus să fie condus (despotic), dominabil: ARSTT. *Pol.*1287b38, id. *Pol.*1324b39.

[δεσπόζω]

δεσποσύνη, ης, ή *subst.* stăpânire (absolută), despotism: HDT. 7.102.

[δεσπόσυνος]

δεσπόσυνος, ον *adj.* [dat. pl. fem. -αισιν Pi. *P.*4.267] care aparține stăpânului *sau* stăpânei (casei); al stăpânului, stăpânesc, domnesc: (casă) AESCH. *Ch.*942, EUR. *Hec.*99, AR. *Th.*42, (coloane) Pt. *P.*4.267, (bunuri) XEN. *Oec.*9.16. οὐδ' ἔτι δασμοφοροῦσιν δεσποσύνουσιν ἀνάγκαις AESCH. *Pers.*587 *nu mai plătesc biruri cu de-a sila stăpânilor;*

εὐχαῖσιν δεσποσύνους EUR. *IT*439 *prin rugăciunile stăpânei [mele].* // **δεσπόσυνος**, ου, ό *subst.* **I** (= δεσπότης) stăpân: PLUT. *Lyc.*28.5. **II** fiu al stăpânului: APP. *BC*4.44.

[δεσπότης]

δεσποτεία, ας, ή *subst.* **I** stăpânire (asupra sclavilor), stăpânire, domnie: (op. δουλεία „sclavie”) PLAT. *Prm.*133e, ARSTT. *Pol.*1253b18. **II** stăpânire (absolută), despotie, despotism: PLAT. *Lg.*698a, ISOC. 5.154, τῆς Ῥωμαίων ἀπαλλαζόμενοι δεσποτείας IOS. *BI*7.76 (*sperând*) *să se elibereze de stăpânirea romană.* **III** (d. Dumnezeu) stăpânire: LXX *Ps.*102.22.

[δεσπότης]

δεσποτεία, ας, ή *subst.* stăpână (a casei): SOPH. *Fr.*1040.

[δεσπότης]

δεσποτεύω, *vb.* a stăpâni, a fi stăpân (peste): (+ gen.) IOS. *AI*3.87, (+ ac.) LXX *3Mac.*5.28.

[δεσπότης]

δεσποτέω-ῶ, *vb.* [doar part. prez. neut. δεσποτοῦν și pas. -οῦμενος] **I** a stăpâni, a fi stăpân (peste), a domni (asupra): (+ gen.) PLAT. *Ti.*44d. **II** a conduce cu autoritate absolută *sau* despotic: (pas.) μήτ' ἀναρκτον βίον μήτε δεσποτούμενον αἰνέσης AESCH. *Eu.*527 *nu lauda nici o viață în anarhie, nici una supusă despotismului; τὸν πρὸς ἄλλης δεσποτούμενον χερὸς* AESCH. *Ch.*104 *cel stăpânit de mâna altuia;* EUR. *Heracl.*884.

[δεσπότης]

δεσπότης, ου, ό *subst.* [voc. δέσποτᾶ] {dor. nom. δεσπότης Pi. *P.*4.207; ion. ac. δεσπότεα Hdt. 1.91} **I** stăpân (al casei), domn: AESCH. *Pers.*169, id. *Eu.*60, (al unui ogor) HDT. 5.29, (de sclavi) id. 4.43, PLAT. *Prm.*133d, δούλους γὰρ οὐ καλὸν πεπᾶσθαι κρείσσονας τῶν δεσποτῶν EUR. *Fr.*51 *nu e bine să ai sclavi mai buni decât stăpânii lor; ὃ δέσποτ' ἀναξ* AR. *Pax*90 *stăpâne!*; (ext.) τῶν Ἡρακλείων ... δεσπότην ὄπλων SOPH. *Ph.*262 *stăpân (= posesor) al armelor lui Heracles; (d. un ghicitor) τοιῶνδε ~ μαντευμάτων* AESCH. *Th.*27 *stăpânitor al unor astfel de prorocii.* **II** stăpân (absolut), suveran, despot: (d. regi orientali) HDT. 1.8, id. 1.91, THUC. 6.77, (spec.) (d. comandanți militari) οἱ ... ἐπτὰ δεσπότες λόγων EUR. *Supp.*636 *cele șapte căpetenii; (fig.) ἔπεστι σφι ~ νόμος* HDT. 7.104 *stăpână peste ei*

este legea. III (d. divinități) stăpân (atotputernic): SOPH. *Fr.*535.1, ἄναξ. θεοὺς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεόν EUR. *Hipp.*88 *prințe!* - *căci doar pe zei se cade a-i numi stăpâni*; PLAT. *Euthd.*302d. XEN. *An.*3.2.13, (în literatura iudeo-creștină) (d. Dumnezeu) LXX *Gen.*15.8, id. *Iud.*9.12, (d. Hristos) NT *Lc.*2.29.

[cf. sanscr. *dāmpati-*]

ΔΕΣΠΟΤΙΚΟΣ, ἢ, ὄν *adj.* |comp. -ώτερος, superl. -ώτατος| I care aparține stăpânului, privitor la stăpân; al stăpânului, stăpânesc: (mână) CALL. *Cer.*62, (nenorociri) XEN. *Cyr.*7.5.64, τὸ δεσποτικὸν δίκαιον ARSTT. *EN*1134b9 *dreptul stăpânului [față de sclavi]*. II de stăpân, autoritar, despotic: PLAT. *R.*344c, (putere) ARSTT. *Pol.*1285a22, (+ gen.) δεσποτικούς ἀνθρώπων ... διδάσκειν XEN. *Oec.*13.5 *a-i învătă să fie stăpâni de oameni*.

[δεσπότης]

ΔΕΣΠΟΤΙΚΩΣ, *adv.* |comp. -ωτέρως, -ώτερον| I ca un stăpân: (op. δουλικῶς) XEN. *Oec.*10.10. II în chip despotic, tiranic, autoritar: ARSTT. *Pol.*1295a16, PLB. 2.41.5.

[δεσποτικός]

ΔΕΣΠΟΤΙΣ, ἴδος, ἢ *subst.* |ac. δεσπότιν| v. δέσποινα: SOPH. *Tr.*407, id. *El.*597, EUR. *Med.*17, PLAT. *Ti.*34c.

[δεσπότης]

ΔΕΣΠΟΤΙΣΚΟΣ, ου, ὁ *subst.* (com.) stăpânaș, stăpân drag: EUR. *Cyc.*267.

[dim. al lui δεσπότης]

ΔΕΤΗ, ἦς, ἢ *subst.* (pl.) legătură de vreascuri, ext. faclă, torță: IL. 11.554, AR. *V.*1361.

[δέω]

ΔΕΥΕΣΚΟΝ, (ep.) impf. iter. de la δέω.

ΔΕΥΗΣΑΙ, ind. viit. 2sg.de la δέομαι, v. δέω².

ΔΕΥΚΑΛΙΔΗΣ, ου, ὁ [ιδ] *subst.* fiu sau urmaș al lui Deucalion: IL. 12.117, A.RH. 4.266.

[Δευκαλίων]

ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ, ωνος, ὁ *subst.* (mitol.) Deucalion: IL. 13.451, HES. *Fr.*5.1.

ΔΕΥΟΜΑΙ, v. δέω².

ΔΕΥΡΪ, (att.) v. δέυρο.

ΔΕΥΡΟ, *adv.* |var. δέυρω IL. 3.240| {att. δευρί Ar. *Nu.*323} I (de loc) I încoace, (până) aici; hai (încoace), aici!, vino!: (cu vb. de mișcare) οὐ γὰρ ἐγὼ ... ἤλυθον ... ~ μαχησόμενος IL. 1.153 *eu n-am venit încoa(ce) să mă lupt*; (întârit cu τόδε) ~ κατ' Οὐλύμπου τόδ' ἰκάνω IL. 14.309 *am venit încoace*

(*coborând*) *din Olimp*; (op. ἐκεῖσε) ὁ μὲν πλεῖ ~, σὺ δ' ἐκεῖσ' αὐτὸ πέτει AR. *An.*1459 *în timp ce el plutește încoace, tu zbori din nou într-acolo*; (frecv. + imper. sg., valoare de interj.) δεῦρ' ἴθι IL. 3.130 *vino încoa(ce)!*; ἄγε ~ OD. 11.561 *hai (încoace)!* *haide!*; ~ σου στέψω κάρα κισσῶι EUR. *Ba.*341 [*vino*] *încoace (= haide) să-ți încununez capul cu iederă*; καί μοι ~ ... εἰπέ PLAT. *Ap.*24c *vino aici și spune-mi*; ~ μεθ' ἡμῶν LXX *Num.*10.29 *vino cu noi*; ~ ἀκολουθεῖ μοι NT *Mt.*19.21 *vino și urmează-Mă*; (cu alte vb.) ~ κάλεσον IL. 4.193 *cheamă-l încoace*; (fără vb., dar implicând o mișcare) τὸ ~ πέλαιος SOPH. *OC*663 *mareă [de străbătut] până aici*; τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε καὶ ~ πάλιν πορείαν PLAT. *R.*619c *drumul său de aici într-acolo și înapoi*; τὸ τῆδε καὶ τὸ κεῖσε καὶ τὸ ~ AR. *An.*426 *ceea ce este aici și acolo și dincoace*; (fig.) ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἦκων λόγος PLAT. *Phdr.*249d *aici, deci, ajunge întreg discursul [meu]*; μέχρι ~ τοῦ λόγου PLAT. *Smp.*217e *până în acest punct al povestirii*. 2 (fără ideea de mișcare) aici: τὰ σώματα τὰ ~ ARSTT. *Cael.*269b15 *corpurile [din lumea] de aici*; ARSTT. *Metaph.*991b30. II (de timp) până acum: μέχρι (τοῦ) ~ THUC. 3.64, PLAT. *Lg.*811c, ἄχρι τοῦ ~ NT *Rom.*1.13 *până acum*; (poet.) ~ γ' αἰεῖ AESCH. *Eu.*596, EUR. *Med.*670 (*mereu*) *până acum*.

[cf. -δε (v. οἰκόνδε etc.)]

ΔΕΥΣ, (beot.) v. Ζεύς: AR. *Ach.*911.

ΔΕΥΣΟ-ΠΟΙΟΣ, ὄν *adj.* I (d. vopseluri, culori) bine îmbibat, care nu iese sau nu se șterge rezistent: PLAT. *R.*429e, PLUT. *M.*488b. LUC. *Im.*16. II (fig.) de neșters, nepieritor: (opinie) PLAT. *R.*430a, (teamă) PLUT. *Alex.*74.6.

[δέω, ποιέω]

ΔΕΥΤΑΤΟΣ, η, ον *adj.* cel mai din urmă, ultimul: IL. 19.51, OD. 23.342, ἀμφὶ δεῦτατα Pl. *O.*1.50 *la [felul] din urmă (sc. la desert)*.

[superl. al lui δευτερος]

ΔΕΥΤΕ, *adv.* (de loc) (ca pl. al lui δεῦρο) încoace; haideți (încoace), aici!, veniți!: (cu vb. de mișcare) (frecv. + imper. pl. *sau* du., valoare de interj.) δεῦτ' ἄγετ(ε) IL. 7.350 *haideți (încoace)!*; δεῦτ' ἴομεν πόλεμον δέ IL. 14.128 *haideți să mergem la luptă*; ~ δύο μοι ἐπεσθον IL. 22.450 *haideți, două [dintre voi], urmați-mă!*; ~ Δί' ἐννέπετε HES. *Op.*2 *haideți (încoace), glăsuiți despre Zeus*; (+

imper. sg., voc. pl.) δεῦτ' ἄγε, Φαίηκων ἡγήτορες OD. 8.11 *haideți (încoace), căpetenii ale feacilor*: (fără vb., dar cu ideea de mișcare) ~ ὀπίσω μου LXX 4Rg.6.19 *veniți după mine*; ~ εἰς τοὺς γάμους NT Mt.22.4 *veniți la nuntă!*

[v. δεῦρο]

δευτερ-αγωνιστής, οἰ, ὁ *subst.* (în teatru) al doilea actor (ca importantă), actor secundar: (iron.) DEM. 19.10. LUC. *Peregr.*36.

[δεύτερος]

δευτεραῖος, α, ον *adj.* I a doua zi, în ziua următoare: (frecv. ca element predicativ suplimentar) ~ ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ HDT. 6.106 *a doua zi [după plecarea] din Atena ajunse în Sparta*; XEN. *Cyr.*5.2.2, PLB. 2.70.4, NT *Fp.*28.13. II (dub.) al doilea, a doua: (subînt. ημέρα) τῇ δὲ δευτεραίῃ (αἰτῆ ὕστεραίῃ) HDT. 4.113 *în ziua următoare*.

[δεύτερος]

δευτερεῖος, α, ον *adj.* secundar, inferior. // (subst. pl.) **δευτερεῖα**, ὠν, τά *subst.* premiul sau locul al doilea: (într-un concurs) HDT. 1.32. PLAT. *Phlb.*22c, (sg.) PLUT. *M.*871d. // **δευτερεῖον**, ου, τό *subst.* efect secundar: ARSTT. *Pr.*921b36.

[δεύτερος]

δευτερεύω, *vb.* a fi al doilea sau inferior, a ocupa locul al doilea, a veni după: (+ gen.) οὐδενός ... ~ PLB. 18.55.5 *a nu fi inferior nimănui*; (+ dat.) ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ LXX *Est.*4.8 *al doilea după rege*; (abs.) τὸ ἄρμα τὸ δευτερεῖον LXX *2Par.*35.24 *carul al doilea* (sc. de rezervă).

[δεύτερος]

δευτεριάζω, *vb.* a fi al doilea, a-i veni rândul: AR. *Ec.*634.

[δεύτερος]

δευτέριος, α, ον *adj.* al doilea, de rezervă: (car) LXX *1Ezr.*1.29.

[δεύτερος]

δευτερολογέω-ῶ, *vb.* a vorbi pentru a doua oară: LXX *2Mac.*13.22.

[δευτερολόγος]

δευτερο-νόμιον, ου, τό *subst.* Deuteronom (*prop.* „un al doilea exemplar al Legii” sau „a doua Lege”), a cincea carte a Pentateuhului: LXX *Deut.*17.18.

[δεύτερος, νόμος]

δεύτερος, α, ον *adj.*, *num.* {ion. fem. -η Hdt. 4.113} I (în ordinea locului) al doilea, secund: ἴνα μή ... δεύτερος ἔλθοι IL. 10.368

ca să nu ajungă al doilea; γνώσεσθε ... ἵππους ... οἱ δεύτεροι οἱ τε πάροιθεν IL. 23.498 *o să vă dați seama care sunt caii mai de pe urmă și care din față*; ἐνίκησα δὲ καὶ ~ καὶ τέταρτος ἐγενόμην THUC. 6.16 *am obținut locul întâi, al doilea și al patrulea*: (subst. neut. pl.) δεύτερα IL. 23.538 *premiul al doilea*: (într-o serie numerică) καὶ ὁ ~ καὶ ὁ τρίτος ἕως τῶν ἑπτα NT Mt.22.26 *și al doilea, și al treilea, până la al șaptelea*; ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Περσικῶν IOS. *A110.228* *în [cartea] a doua a Istoriei Perșilor*: (spec.) (d. două pers. sau lucruri) τὴν Ἀμαζόνα εὗρε δευτέρην αὐτὴν ὑπομένουσαν HDT. 4.113 *o găsiră pe amazoană așteptând cu încă una*. II (în ordinea timpului) al doilea, următor, ulterior: δεύτερον ... γένος ... ἀργύρεον HES. *Op.*127 *un al doilea neam, de argint*; ἡμέρη δευτέρη HDT. 1.82 *a doua zi (= în ziua următoare)*; δευτέρα καὶ ἐξηκοστὴ ἡμέρα μετὰ τὴν μάχην THUC. 1.108 *în a șaizeci și doua zi după luptă*; δευτέρῳ χρόνῳ Pl. *O.*1.43 *mai târziu*; αἱ δευτεραί ... φροντίδες σοφώτερα EUR. *Hipp.*436 *gândurile de pe urmă [sunt] mai înțelepte*; (+ gen.) οἱ κεν ἐμεῖο δεύτεροι ... λίπυσθε IL. 23.248 *cei care rămâneți după mine* (sc. *cei care îmi supraviețuiți*); (+ prep.) δευτέρῃ ... γενεῇ μετὰ ταῦτα HDT. 1.3 *o generație mai târziu [după aceea]*. III (în ordinea rangului) al doilea, inferior, secundar: (d. pers. și abstr.) HDT. 1.31, SOPH. *OC*1315. πολὺν δευτέρα μετὰ τὴν Σκυθῶν THUC. 2.97 *mult în urma regatului scitilor*; ~ σοφίῃ HDT. 1.191 *a doua [rânduială] la rând în privința înțelepciunii*; δευτέρ' ἡγεῖται τὰ τῆς οἴκοι διαίτης SOPH. *OC*351 *pune pe locul al doilea (= socotește mai puțin importante) foloasele traiului în casă*; τὰ δ' ἄλλα πάντα δευτέρᾳ τε καὶ ὕστερα λεκτέον PLAT. *Phlb.*59c *toate celelalte [lucruri] trebuie declarate secundare și inferioare*; (+ gen.) οὐδενός δεύτερον HDT. 1.23 *al doilea după nici unul* (sc. *inferior nimănui, cel mai de seamă*); (subst.) φερόμενος οὐ τὰ δευτέρα τῶν εὐνοῦχων παρὰ βασιλεῖ HDT. 8.104 *care printre eunucii regelui nu era în urma nici unui*. // (neut.) (τὸ) **δεύτερον**, (τὰ) **δεύτερα**, *adv.* {ep. frecv. cu αὐ, αὔτε, αὔτις} I **in** al doilea rând, apoi: δεύτερον αὐ θώρηκα ... ἔδυνεν IL. 3.332 *apoi îmbrăcă platoșa*; ἢ δεύτερον γενομένη ταύτης βασιλεια HDT. 1.185 *regina de după ea*. II a

doua oară, încă o dată, din nou: IL. 1.513, ἀπόλλεσας ... τὸ δεύτερον AESCH. Ag.1082 *m-ai dat pierzării a doua oară*; δεύτερον κλύεις SOPH. Tr.877 *o auzi pentru a doua oară (= fi-am mai zis o dată)*; ἐκ δευτέρου NT Mc.14.72 *a doua oară*. III altă dată: IL. 23.605. // **δευτέρως**, *adv.* I în al doilea rând: ARSTT. *Metaph.*1022a18. II pe locul al doilea: PLAT. R.544c. III a doua oară, încă o dată: PLAT. Lg.955e.

[v. δεύω², cf. δεῦρο, δεῦτε]

δευτερο-στάτης, ου, ὁ *adj.m.* (milit.) care se află în rândul al doilea de luptă: ARR. *Alan.*17.

[δευτερος, ἴστημι]

δευτερο-τόκος, ον *adj.* care naște pentru a doua oară: ARSTT. HA546a12.

[δευτερος, τίκτω]

δευτερουργός, ὄν *adj.* care acționează în al doilea rând, *ext.* secundar: (d. mișcare) PLAT. Lg.897a.

[δευτερος, ἔργον]

δευτερόω-ῶ, *vb.* I (*tranz.*) a face pentru a doua oară, a repeta: μῆ δευτερώσης λόγον LXX *Ἰηf.*7.14 *să nu repeți cuvântul*; δευτερώσαι τὰς ὁδοὺς LXX *Ier.*2.36 *a lua de la capăt drumurile*; LXX *IRg.*26.8, id. *2Ezr.*23.21. II (*intrans.*) a se repeta: δευτερώσαι τὸ ἐνύπνιον ... ὅτις LXX *Gen.*41.32 *a se repeta visul de două ori*.

[δευτερος]

δευτέρωσις, εως, ἡ *subst.* I repetare: LXX *Ἰηf.*41.26. II rang secund: LXX *4Rg.*25.18.

[δευτερόω]

δεύω¹, *vb.* |impf. ἔδευον, viit. δεύσω, aor. ἔδευσα, pf. δέδευκα; med.-pas. pf. δέδευμαι; pas. aor. ἐδεύθην| {ep. impf. iter. δεύεσκον Od. 7.260} I (d. lichide) I a stropi, a uda, a îmbiba: αἷμα μέλαν ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν IL. 13.655 *sânge negru curgea, uda țărâna*; IL. 21.119, id. 23.220, OD. 9.290, EUR. *Ph.*1152, ὄρη ἐν εἰαρινῇ ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δεῦει IL. 2.471 *pe timp de primăvară, când laptele mustește în donițe (sc. este din belșug)*; εἵματα δ' αἰεὶ δάκρυσι δεύεσκον OD. 7.260 *veșmintele mi le tot udam, iar și iar, cu lacrimi*; γένυν ἔδευσεν φοινίαισι πλαγαῖς EUR. *Hel.*374 *obrazul și-l udă de răni însângerate*; (med.) δεύοντο δὲ δάκρυσι κόλποι IL. 9.570 *i se udă pieptul de lacrimi*; IL. 17.51, id. 23.15, μέλιτι καρποὶ δεδευμένοι PLAT. Lg.782c *fructe cufundate în miere*; XEN. *Cyr.*6.2.28. 2 a spăla, a îmbăia:

Κασταλίας ὕδωρ περιμένει με κόμας ἐμᾶς δεῦσαι ... χλιδάν EUR. *Ph.*224 *apa Castaliei mă așteaptă să-mi îmbăiez eleganța pletoilor mele*. 3 (d. materiale fărâmicioase, care se amestecă cu lichid pentru a se obține o consistență maleabilă) a umezi, a impregna de lichid: ἀγαθὸν ... εἶναι γυμνάσιον καὶ τὸ δεῦσαι καὶ μάξαι XEN. *Oec.*10.11 *un bun exercițiu este și să amesteci (făina) cu lichid și să frământați*; AR. *Fr.*271, (d. demiurg, care alcătuiește oasele) γῆν ... ἔδευσεν μυελῷ PLAT. *Ti.*73e *țărâna a amestecat-o cu mādună*. II a vărsa: ἐρεμνὸν αἷμ' ἔδευσα SOPH. *Ai.*376 *am vărsat sânge negru*.

[et. nec.; cf. δῶω „a cufunda”?]

δεύω², *vb.* |aor. act. 3sg. ἐδεύησεν Od. 9.483| {viit. med. 2sg. δευήσεται Od. 6.192; dor. eol. δεύμαι Theoc. 30.32} I (*act.*) a lipsi: (+ inf.) ἐδεύησεν δ' οἰήτιον ἄκρον ἰκέσθαι OD. 9.483 *fu cât pe-aci (= puțin a lipsit) să lovească caprăul cărmei*. II (*med.*) I a duce lipsă, a fi lipsit de: (+ gen.) πολλαὶ κεν δεκάδες δευοῖατο οἰνοχόοιο IL. 2.128 *multe zecimi ar fi lipsite de paharnic*; οὐτ' οὖν ἐσθῆτος δευήσεται οὔτε τευ ἄλλου OD. 6.192 *nu vei duce lipsă nici de haine, nici de altceva*; (part.) θυμοῦ δευομένου IL. 3.294 *lipsiți de suflare*; (impers.) τετράδος εἰς ἑκατὸν δευοῖτό κεν A.RH. 2.974 *ar lipsi patru să facă o sută*. 2 a avea nevoie (trebuiță) de: (+ gen.) IL. 1.468, δευομένα βάκτρον EUR *Tr.*276 *având nevoie de toiaș*; (+ inf.) ἐδεύετο δ' ἡματος ὄρη ἄψ οἶκον δὲ νέεσθαι A.RH. 3.1138 *trecea ceasul zilei când trebuia să se întoarcă acasă*; (abs.) δευόμενος IL. 22.492 *nevoiaș*. 3 a fi mai puțin sau mai prejos: (+ gen.) μάχης ... πολλὸν ἐδέυεο IL. 17.142 *lași mult de dorit în luptă*; ἄλλά τε πάντα δεύειαι Ἀργείων IL. 23.484 *în toate celelalte ești mai prejos decât argivii*.

[v. δέω²]

δέφω, *vb.* a freca, (med.) a se masturba: AR. *Eq.*29, id. *Pax*290, id. *Ec.*709.

[et. nec.; cf. διφθέρα?]

δεχ-άματος, ον *adj.* cu zece noduri: (d. o plasă de vânatoare) XEN. *Cyn.*10.2.

[δέκα, ἄμμα]

δεχάς, ἄδος, ἡ *subst.* receptacul, *ext.* (la Sparta) Δεχάς „Încăpere”: (d. locul unde erau executați condamnații) PLUT. *AgisCleom.*19.8.

[δέχομαι]

δέχεται, (ion. poet.) prez. atematic 3pl. de la δέχομαι.

δεχεπτά, v. δεκαεπτά

δεχ-ήμερος, ον *adj.* care durează zece zile sau care se termină în a zecea zi: δεχημέρους επισπονδάς THUC. 5.32 *armistițiu de zece zile*; PLB. 20.9.5, (tratat) THUC. 6.10, θυσίαν ... δεχήμερον PLAT. *Ep.*349d *sacrificiu care durează zece zile*.

[δέκα, ἡμέρα]

δέχθαι, inf. aor. de la δέχομαι.

δέχνυμαι, *vb.* a primi: δέχνυσο τὰν σύριγγα τεὰν πάλιν THEOC. 27.72 *primește-ți din nou naiul*; CALL. *Fr.*746.

[cf. δέχομαι]

δέχομαι, *vb.* [impf. ἐδεχόμην, viit. δέξομαι, aor. ἐδεξάμην, pf. δέδεγμαi, m.m.c.p. ἐδέδεγμαi; *pas.* viit. δεχθήσομαι, aor. ἐδέχθημι] {ion. dor. eol. δέκομαι Hdt., Pi., Sapph. (v. part. pf. δεδοκημένος); ion. poet. prez. atematic 3pl. δέχεται II. 12.147; ind. aor. atematic ἐδέξαμην Od. 9.513, 3sg. δέκτο II. 2.420, ἐδεκτο Pi. *O.*2.49, sigmatic 3sg. δέξατο II. 5.158, Pi. *P.*4.70; opt. aor. 3pl. δεξαίατο Soph. *OC*44; imper. prez. 2sg. δέκεο Hdt. 6.69, δέκευ Pi. *O.*5.3, imper. aor. 2sg. δέξο II. 19.10, 2pl. δέχθε A.Rh. 4.1554; inf. aor. δέχθαι II. 1.23; part. pl. δέγμενοι II. 18.524; viit.2 δεδέξομαι II. 5.238; viit. pas. tard. δεχθήσομαι LXX *Lev.*19.7} **I** (tranz.) **1** a primi, a accepta, a lua: (d. lucruri) παιδὸς ἐδέξατο ... κύπελλον IL. 1.596 *primi cura de la fiul ei*; τὰ ... δῶρα φιλοφρόνως ἐδέξατο HDT. 3.13 *primi darurile cu bunăvoință*; ἐδέχοντο τὸν φόρον THUC. 1.96 *primeau tributul*; ~ μισθόν PLAT. *R.*416e *a primi simbrie*; δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ ... γράψον NT *Lc.*16.6 *ia-ți zapisul și scrie*; (+ dat.) δέξατό οἱ σκῆπτρον πατρῷον II. 2.186 *luă de la el sceptrul părintesc*; (+ gen.) IL. 1.596, (+ prep. și gen.) Ἡφαίστοιο πάρα ... τεύχεα δέξο IL. 19.10 *primește arme de la Hephaistos!*; (d. jurăminte) ὄρκους δοῦς καὶ δεξάμενος HDT. 6.23 *dând și primind jurăminte (= făcând schimb de jurăminte)*; (d. explicații, răspunsuri) διδόντες τε καὶ δεχόμενοι λόγον παρ' ἀλλήλων PLAT. *La.*187d *schimbând între voi întrebări și răspunsuri*; (spec.) (d. jertfe) IL. 2.420, ὅταν ἐκ χερῶν θεοὶ θυσίαν δέχωνται AESCH. *Th.*701 *când zeii primesc jertfă din mâinile tale*. **2** a accepta, a admite, a aproba, a consimți la, a fi de acord cu: οἱ ἄνθρωποι τὰς ἀκοὰς ... ἀβασανίστως παρ' ἀλλήλων δέχονται THUC. 1.20 *oamenii primesc unii*

de la alții tradiționale fără să le cerceteze: οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέξαντο τοὺς λόγους THUC. 1.95 *atenienii au primit (= au acceptat) aceste propuneri*; τὴν ἰκετείαν οὐκ ἐδέξαντο THUC. 1.24 *nu au primit (= nu au acceptat) suplicația*; ξυμμαχίαν ... ~ THUC. 1.37 *a accepta o alianță*; τὴν προσηγορίαν οὐκ ἐδέχτο APP. *BC*2.150 *nu accepta acest apelativ*; (în răspunsuri) δέχομαι DEM. 37.42 *primesc, de acord*; (+ μᾶλλον și inf.) μᾶλλον ἢ τὸ Δαρείου χρυσίον κτήσασθαι δεξαίμην πολὺ πρότερον ἑταῖρον PLAT. *L.*211e *aș primi mai degrabă (= aș prefera) să capăt un prieten decât [tot] aurul lui Dareios*; οὐδεις ἀνθρώπων δεξαίτ' ἄν μᾶλλον ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι PLAT. *Grg.*475e *nici un om nu ar prefera să nedreptățească decât să fie nedreptățit*; δεξαίμην ἄν αὐτὸς μᾶλλον δύο ἡμέρας ἄσιτος ἢ ὑμᾶς μίαν γενέσθαι XEN. *HG*5.1.14 *aș primi mai degrabă să rămân eu nemâncat două zile decât voi una*; (+ inf.) οὐκ ἄν δεξαίμην ὑβρισθῆναι LYS. 21.12 *nu aș putea accepta să fiu insultat*; (cu sub. un lucru) αἰτίαν καὶ ἀπόδειξιν μάλιστα δέχεται τὸ γεγονός διὰ τὸ ἀσαφές ARSTT. *Rh.*1368 *motivare și demonstrație admite îndeosebi trecutul (prop. ceea ce se a întâmplat), datorită neclarității sale*. **3** (ext.) a ierta: δέξει τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τοῦ θεοῦ τοῦ πατρός σου LXX *Gen.*50.17 *iartă nedreptatea slujitorilor Dumnezeuului tatălui tău*. **4** a primi bine, a întâmpina cu bucurie: (+ ac. pers.) δέκεσθε ἀγαθῶ νόφ Πεισίστρατον HDT. 1.60 *primiți cu voie bună pe Peisistratos*; (+ dat. local) δόμοις ~ SOPH. *OT*818 *a primi în casă*; (+ dat. instr.) ξενίοις ... δεξόμεθα XEN. *An.*5.5.24 *vă vom primi cu daruri de ospetie*; (+ adv.) οὕτως οικείως ὑμᾶς ἐδέχοντο ὥστ' DEM. 18.215 *vă primiră așa familiar, încât...*; (spec.) ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας NT *Lc.*2.28 *L-a luat în brațe* (sc. τὸ παιδίον „pruncul”); (cu sub. un loc sau un lucru) ἰὼ γὰ γὰ, εἶθ' ἔμ' ἐδέξω AESCH. *Ag.*1537 *vai, glie, glie, de m-ai fi primit!*; τελευτήσαντας αὐτοὺς ἐκεῖνος μὲν ὁ τῶν κακῶν καθαρὸς τόπος οὐ δέξεται PLAT. *Th.*177a *nici morți nu-i va primi acel loc curat de rele*; δεξαμενὰς ... ἵνα δεκόμεναι τὸ ὕδωρ σφύρωσι HDT. 3.9 *niște rezervoare pentru a strânge și a păstra apa*; (pas.) φιλία δεχθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀντωνίας IOS. *A*118.166 *primi cu bunăvoință de Antonia*. **5** a primi

cu ostilitate, a înfrunta: τὸν δὲ δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὁξεί δουρί IL. 5.238 *pe el, dacă atacă, eu îl voi primi cu lance ascuțită*; οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν Σικελία οὐτ' ἄν ἐπιόντας δέξαιτο ῥαδίως THUC. 7.77 *nici o [cetate] din Sicilia nu ar putea rezista ușor atacului vostru*; (abs.) οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἔφρευγον XEN. An.3.4.5 *nu au opus rezistență, ci au fugit*. 6 (spec.) a percepe: ὣσιν ἤχην οὐ σαφῶς δεδεγμένοι EUR. Ba.1086 *care nu deslușiseră (= nu auziseră) bine glasul*; EUR. Med.175, CALL. Dian.63. 7 a lua, a trata, a considera: σὺ δ' ἀναγνοῦς αὐτά, ὅπη βούλει δέξασθαι, ταύτη δέχου PLAT. Ep.315c *ci tu, după ce vei citi aceste [rândurii], ia-le cum vrei să le iei*; (+ ac. dublu) μηδὲ συμφορὰν δέχου τὸν ἄνδρ' SOPH. Ai.68 *nu lua acest om ca pe o nenorocire*. 8 a dobândi, a căștiga: στέφανον ὑψιστον δέδεκται PI. P.1.100 *a primit (= a căștigat) cumina cea mai înaltă*; δέξασθε δόξαν μεγάλην καὶ ὄνομα αἰώνιον LXX 1Mac.2.51 *veți dobândi slavă mare și nume veșnic*. 9 a aștepta: δέγμενος ὀππότε ναῦφιν ἀφορμηθεῖεν Ἀχαιοί IL. 2.794 *pândind clipa când aheii or pleca de la corăbii*; (+ inf.) τινα φῶτα μέγαν καὶ καλὸν ἐδέγμην ἐνθάδ' ἐλεύσεσθαι OD. 9.513 *mă așteptam să vină aici vreun om mare și frumos*. II (intrans.) urmează: δέχεται κακὸν ἐκ κακοῦ IL. 19.290 *un rău urmează după alt rău*; ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται χαλεπότερος ἄεθλος HES. Th.800 *o altă încercare, mai grea, urmează după asta*; ἐκ δὲ τοῦ στεينوῦ ... τὸ Ἀρτεμισιον δέκεται HDT. 7.176 *după strămoare vine Artemision*.

[R *dek-, „a fi potrivit”, cf. δοκέω, lat. decet] δέψω, vb. [doar prez. și part. aor. δεψήσας] a înmuia (frecând cu mâinile), a frământa: (ceara) OD. 12.48, (pielea) HDT. 4.64.

[cf. δέφω]

δέω¹, vb. [impf. ἔδεον, viit. δήσω, aor. ἔδησα, pf. δέδεκα, m.m.c.p. ἐδεδέκειν; pas. viit. δεθήσομαι, aor. ἐδέθην, pf. δέδεμαι, m.m.c.p. ἐδεδέμην, viit.2 δεδήσομαι] {att. prez. și impf. contr. δῶ, ἔδουν (part. prez. neut. δοῦν Plat. Cra.419b); ep. impf. 3pl. δέον Od. 22.189, med. 3pl. δέοντο Il. 18.553; ind. aor. 3sg. δῆσε Il. 21.30, med. iter. 3sg. δησάσκειτο Il. 24.15; part. nom. sg. masc. δησαις Pi. P.4.234; m.m.c.p. med-pas. 3pl. ἐδεδέατο Hdt. 1.66, ep. 3sg. δέδετο Il. 5.387, 3pl. δέδεντο Il. 10.475} I I a lega

(ceva sau pe cineva): ἐπ' ἄκρῳ δῆσε χρῦσειον ... ζυγόν IL. 5.730 *la capătul ei (sc. al oiștii) legă jugul de aur*; (+ dat. instr.) δῆσε δ' ὀπίσσω χεῖρας ... ἱμᾶσι IL. 21.30 *le legă mâinile la spate cu curele*; δέουσα τοὺς λίθους σιδήρῳ HDT. 1.186 *legând pietrele [între ele] cu [scoabe de] fier*; (+ ἐκ și gen.) χαλινούς ... ἐκ πασσάλων δέουσι HDT. 4.72 *leagă frâiele de niște pari*; (+ πρός și ac.) (pas.) δεθείς πρὸς κίον' ἐρκείου στέγης SOPH. Ai.108 *legat de un stâlp al cortului*; (+ περί și gen.) σειρῆν ... περί ρίον Οὐλύμιοιο δησαίμην IL. 8.26 *as lega o frânghie în jurul unui vârf al Olimpului*. 2 (spec.) a lega (în lanțuri), a întemnița: αὐτὸς ἔδησε πατέρα πρεσβύτεν Κρόνον AESCH. Eu.641 *el însuși (sc. Zeus) și-a întemnițat bătrânul tată, pe Cronos*; Κορινθίους δῆσαντες εἶχον THUC. 1.30 *pe corintienii îi țineau legați în lanțuri (= prizonieri)*; (pas.) χαλκῆφ δ' ἐν κεράμῳ δέδετο τρισκαίδεκα μῆνας IL. 5.387 *într-un vas de bronz rămase ferecat trei-prezece luni*; ἐδέθη ὑπὸ Χίων HDT. 6.2 *a fost întemnițat de locuitorii insulei Chios*. 3 (medic.) a lega, a bandaja: (o rană) OD. 19.457. 4 (naut.) a lega (cu parâme), a amara: OD. 10.92. 5 (fig.) a a prinde, a înlanțui: κέρδει καὶ σοφία δέδετα PI. P.3.54 *până și înțelepciunea poate fi prinsă de căștig*; αὐτοὺς δῆσας τῆ περι ἀρετῆν ἐπιθυμία PLAT. Cra.404a *înlanțuindu-i cu dorința virtuții*; δέδετα γὰρ ἡ διάνοια ARSTT. EN1146a24 *rațiunea rămâne înlanțuită*; ἔδησαν πάντα σύνδεσμον LXX 4Rg.12.21 *au făcut o uneltire*; γυνῆ ... ἀνδρὶ δέδετα νόμῳ NT Rom.7.2 *femeia este legată prin Lege de bărbatul ei*. b a reține, a opri, a împiedica: (+ gen.) μ' ... ἔδησε κελεύθου OD. 4.380 *mă opri din drum*. II (med.) a-și lega, a-și pune: ποσσι δ' ὑπὸ ... ἐδήσατο καλὰ πέδιλα IL. 2.44 *își legă la picioare sandale frumoase*; OD. 24.229.

[IE *deh₁-, „a lega”, cf. sanscr. dita-]

δέω², vb. [impf. ἔδεον, viit. δεήσω, aor. ἐδέησα, pf. δεδέηκα; med-pas. prez. δέομαι, impf. ἐδεόμην, viit. δεήσομαι, aor. ἐδεήθην, pf. δεδέημαι] {ep. eol. (ἐ)δευ- (v. δεύομαι); prez. 3sg. δέει Ar. Ach.1026; conjct. prez. 3sg. δῆ Ar. Ra.265; impf. 3sg. ἔδεε Hdt. 2.161; ep. aor. δῆσεν Il. 18.100} I I a duce lipsă, a avea nevoie (trebuință): (+ gen.) ἐμεῖο δὲ δῆσεν ἀρῆς ἀλκτῆρα γενέσθαι IL. 18.100 *avu nevoie de mine să-l ocrotesc de*

năpastă; τό γ' αἶνιγμα ... μαντείας ἔδει SOPH. OT394 *ghicitoarea avea nevoie de prorocire* (sc. *de meșteșug de proroc*); παραδείγματος ... αὐ μοι καὶ τὸ παράδειγμα αὐτὸ δεδέηκεν PLAT. *Plt.277d și exemplul meu are, la rândul său, nevoie de un exemplu*. 2 (+ adj. cantitativ la gen. și inf., frecv. att. πολλοῦ δέω) a fi departe de/să: πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι PLAT. *Ap.30d sunt departe de a mă apăra pe mine însuși*; τοὺς σοφοὺς ... πολλοῦ δέω βατράχους λέγειν PLAT. *Thl.167b departe de mine gândul de a-i numi pe înțelepți broaște*; μικροῦ ἔδεν ἰδῆ ἐν χερσὶ ... εἶναι XEN. *HG4.6.11 puțin le mai lipsea să lupte corp la corp*; παντὸς δεῖ τοιοῦτος εἶναι PLAT. *Sph.221d îi lipsește totul să fie astfel (= nu este deloc așa)*; (+ ac.) ὀλίγον ἐδέησεν ἐκπεσεῖν PLUT. *Mar.5.3 a fost cât pe ce să pice*. 3 (la part. prez.) (+ num.) fărã, minus: δυὼν δέοντα τεσσεράκοντα HDT. 1.14 *treizeci și opt* (prop. *patruzeci fără doi*) *de ani*; πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη THUC. 2.2 *patruzeci și opt de ani*; ἐνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος THUC. 8.6 *al nouăsprezecelea an*; δυοῖν δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν THUC. 8.102, XEN. *HG1.1.5 cu optsprezece corăbii*. II (impers.) (frecv. act. δεῖ, rar med. δεῖται) este nevoie, trebuie; (+ gen.) ἡβώντος δὲ δεῖ AESCH. *Ch.879 este nevoie de un voinic*; οὐδὲν ἔδει μαρτύρων IS. 11.25 *mi era nevoie de martori*; δεῖται σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς ... τῆς αὐτῆς ἐρωτήσεως PLAT. *Men.79c trebuie din nou, de la început, să-ți pun aceeași întrebare*; (spec. + πολλοῦ, ὀλίγου) ἡμέας ὀλίγου ἐδέησε καταλαβεῖν πάθος HDT. 7.10 *puțin a lipsit să n-o rătim*; πολλοῦ γε δεῖ ... οὕτως ἔχειν PLAT. *Prot.341d este departe de a fi așa (= cu totul altfel stau lucrurile)*; τοὺς Πλαταιᾶς ... ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι THUC. 2.77 (*focul*) *fu cât pe ce să-i distrugă pe platenii*; (+ dat. și gen.) σοὶ ... παιδῶν τί δεῖ; EUR. *Med.565 ce-ți trebuie copiii?*; (+ inf.) οὐδὲν δεῖ πλειὸν λέγειν PLB. 6.44.9 *nu trebuie să spun mai multe*; ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν LXX *Lev.4.2 lucruri care nu trebuie săvârșite*; (+ ac. și inf.) τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσιν Ἀργείους; IL. 9.337 *ce nevoie este ca argivii să lupte cu troienii?*; (+ dat. și inf.) οἱ ἔδεν κακῶς γενέσθαι HDT. 2.161 *trebuia să i se întâmple o nenorocire*; θεοῖσι προσβαλεῖν χθονὶ ἄλλην δεήσει γαῖαν EUR. *Hipp.941 zeii vor fi nevoiți să adauge lumii*

un alt pământ; (rar + ὅπως) δεῖ σ' ὅπως ... δεῖξεις SOPH. *Ai.556 va trebui să arăți*. // (part.) δέων, -ουσα, -ον. adj. trebuincios, potrivit; δέοντα μαθήματα PLAT. *Lg.820e discipline necesare, studii obligatorii*; πρὸς τὸν δέοντα καιρόν PLB. 1.61.7 *la timpul potrivit*. // (neut.) δέον, οντος, τό subst. ceea ce este necesar sau potrivit, ceea ce se cuvine: ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν τὸ δέον EUR. *IA566 a vedea ceea ce este necesar cu ajutorul rațiunii*; ἐν (τῷ) δέοντι (subînț. καιρῷ) EUR. *Alc.817, XEN. Cyr.8.1.20 la timpul potrivit, când trebuie, la timp*; ἐν τῷ δέοντι HDT. 2.159 *la nevoie*; (frecv.) ἐς (τὸ) δέον HDT. 1.32, SOPH. *OT1416 la momentul potrivit (oportun), la timp*; κατὰ τὸ δέον PLB. 5.74.7 *asa cum trebuie, cum se cuvine*; παρὰ τὸ δέον ARSTT. *EN1118b20 mai mult decât este nevoie, peste cuviință*; (poster.) δέον (ἔστι) PLB. 2.37.5 *trebuie*; (+ inf.) ὡς δέον ἔστιν καὶ πρέπον μνημονεύειν ἀδελφῶν LXX *IMac.12.11 cum trebuie și este frumos să fie pomeniți frații*. III (med.-pas.) I a avea nevoie; (+ gen. lucru) χρημάτων δεόμενον HDT. 2.126 *având nevoie de bani*; (+ inf.) τοῦτο ... ἔτι δεομαι σαφέστερον μαθεῖν PLAT. *R.392d am nevoie să înțeleg și mai clar acest lucru*. 2 a cere (cu umilință), a ruga; (+ gen. lucru și gen. pers.) HDT. 3.157, (+ ac. lucru și gen. pers.) τοῦτο ὑμῶν δεομαι PLAT. *Ap.17c asta cer de la voi (= asta vă rog)*; ἦν δὲ τι δέωνται Λακεδαιμόνιοι ... βασιλέως THUC. 8.37 *dacă lacedemonienii cer ceva de la rege*; (+ ac. intern) τὸ δέημα ... ὃ δεῖται μου AR. *Ach.1059 rugămintea pe care mi-o adresează*; (+ inf.) δεδέηται ὑμῶν ἢ στρατιᾶ συναναπράξει τὸν μισθόν XEN. *An.7.7.14 soldații v-au rugat să-i ajutați să obțină solda*. 3 a se ruga; (+ gen.) δεόμενος τοῦ θεοῦ NT *Fr.10.2 rugându-se lui Dumnezeu*; (+ prep.) πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι LXX *Ps.29.9 către Dumnezeul meu mă voi ruga*; (subst.) οἱ δεόμενοι LXX *Înf.16.25 rugătorii (sau cei aflați în nevoie)*. [IE *deu(s)-; v. δεύομαι]

δή, partic. |frecv. în postpoziție: după cuvântul pe care îl determină (v. însă δή τις, δή τι ș.a.) sau în poziție secundă a prop.; nu se elidează niciodată; uneori poet. în sinizeză (v. de ex. δή αὐτε II. 9.311) | I (valoare emfatică) într-adevăr, desigur, vezi bine, da (frecv. omis în traducere); I (cu subst., adj. sau num.) ἐν πυρὶ δή βουλαί τε γενοῖατο II..

2.340 *in foc, da, ducă-se sfātuielele*; κάρτιστοι δή IL. 1.266 (*oameni*) *cu adevărat foarte puternici*; ὄξεσι δή πελέκεσσι IL. 15.711 *cu securi [bine] ascuțite*; δυσπόλεμον δή γένος τὸ Περσῶν AESCH. *Pers.*1013 *fără noroc în război, da, [este] neamul persilor*; χρύσειαι δή μοι πτέρυγες περὶ νότῳ EUR. *Fr.*911.1 *aripi de aur, cu adevărat, sunt pe spatele meu*; δῆλον δή τοῦτό γε PLAT. *Grg.*502a [*măcar*] *asta este evident*; κατὰ πάντα δή τρόπον AR. *Av.*451 *în tot felul, în fel și chip*; ἐν πολλῇ δή ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἑλλήνες XEN. *An.*3.1.2 *grecii se găseau într-o încercătură [realmente, foarte] mare*; ἐννέα δή βεβῆασι ... ἐνιαυτοῖ IL. 2.134 *nouă ani, da, au trecut*; ἔκτον δὲ δή τὸδ' ἡμᾶρ ἐξ ὄτου EUR. *Or.*39 *aceasta este a șasea zi de când...* 2 (cu adv.) *τάχα δή* IL. 13.120 *curând, desigur*; αἰεὶ δή ποτε THUC. 1.13 *întotdeauna*; νῦν δή νῦν ἐλεύθεροι πόνων EUR. *Heracl.*873 *acum, numai decăt, [veți fi] eliberați de chinuri*; πότερα πάλαι τεκοῦσαν ἢ νεωστὶ δή; EUR. *El.*653 *de mult ai născut sau foarte de curând?*; εἶτα δή τί κερδανῶ; AR. *Nu.*259 *și atunci eu ce căstig?*; (anterusă) ἰδεῖν δή κοτε δένδρεα HDT. 2.32 *văzură în sfârșit arbori*; δή τότ' ἐς γαῖαν πορεύεν θυμὸς ὄρμα Ἰστρίαν νιν Pl. *O.*3.25 *atuncea inima l-a îndemnat să plece spre ținutul istrian*. 3 (cu pron.) εἰς σὲ δή βλέπω SOPH. *El.*954 *la tine mă uit*; ἢ σὺ δή Ρῆσον κατέκτας; EUR. *Rh.*686 *tu ești cel care l-a omorât pe Rhesos?*; ὦ Λακεδαιμόνιοι, ὑμεῖς δή λέγεσθε εἶναι ἄνδρες ἄριστοι HDT. 9.48 *o, lacedemonieni, se spune despre voi că sunteți bărbați foarte viteji*; ἐμοῦ δή λέγοντος τῷ λόγῳ ἐπιλαβοῦ PLAT. *Grg.*469c *lasă-mă să vorbesc și apoi critică-mă*; ὃ δ' οὖν ἐρωτᾷτ' ... τοῦτο δή σαφηνῶ AESCH. *Pr.*227 *iar ceea ce întrebați, asta voi lămurii*; (anterusă) ἐκτὸς δή τινων ὀλίγων PLAT. *R.*498a *în afară de câțiva, puținii*. 4 (cu vb.) IL. 21.472, OD. 23.230, (frecv. în trag.) ἄναξ Ἀπολλων, αἶδε πληθούουσι δή AESCH. *Ch.*1057 *stăpâne Apollon, [nălucirile] sunt tot mai multe!*; ὄλωλα δή δεῖλαιος SOPH. *El.*1482 *sunt pierdut, bietul de mine!*; (în răspunsuri afirmative) οὐχ οὕτως ἔχει; ἔχει δή PLAT. *Ap.*27c *nu este așa? ba da!*; ἀλλ' ὀρθῶς δή ὅτι PLAT. *Cri.*44d *da, dar vezi că...*; (cu imper. sau/și conjct. hortativ) ἄγε δή IL. 1.62, φέρε δή EUR. *Andr.*333, PLAT. *Crat.*385b *hai! ia!*; εἰπέ δή

νυν μοι τοδὶ AR. *Nu.*500 *ia zi-mi acum aceeași*; χωρῶμεν δή πάντες ἀολλεῖς SOPH. *Ph.*1469 *să plecăm cu toții împreună*; ἐπιστρέψαντες δή ἐπισκεπώμεθα NT *Fr.*15.36 *hai să ne întoarcem și să cercetăm*. 5 (cu interj.) ὦ δή, κύριε LXX *4Rg.*20.3 *o, Doamne!* 6 (în prop. subordonate) (temp.) ὅτε δή ῥ' ἴκοντο IL. 3.264 *îndată ce sosiră*; ἐπὶν δή ταῦτα τελευτήσης ... φράζεσθαι δή ἔπειτα OD. 1.293 *odată ce ai isprăvit aceste lucruri, gândește atunci*; (locale) ὅθι δή IL. 10.199, οὐ δή SOPH. *OTI*263 [*exact, chiar*] *unde*; εἰ δή IL. 12.79, (condiționale) ἐὰν δή PLAT. *R.*500d *dacă într-adevăr, dacă este adevărat că*; (comp.) (frecv. iron.) οἷον δή ὄχλος φιλεῖ θαρσῆσας ποιεῖν THUC. 6.63 *așa cum face de obicei gloata când prinde curaj*; ὡς δή τοῦτοις κρατοῦντας τῶν Ἑλλήνων τοὺς Λακεδαιμονίους PLAT. *Prot.*342c *ca și cum datorită acestora (sc. mantalelor) i-ar întrece lacedemonienii pe ceilalți greci*; (în dialoguri) ὡς δή σὺ μοι τύραννος Ἀργείων ἔση AESCH. *Ag.*1633 [*vorbești*] *ca și cum urmează să-mi fii rege în Argos*; (finale) ἴνα δή καὶ ἐγὼ μεταδαίσομαι ἰρῶν IL. 23.207 *pentru ca [desigur] și eu să iau parte la sfântul ospăț*. 7 (pt. a marca un citat sau o altă semnificație decât cea obișnuită, precum ghilimelele) (iron.) τοὺς Ἀθηναίους φίλους δή ὄντας THUC. 6.80 *atenienii, care vă sunt „prieteni”*; τὸ δή λεγόμενον πικρῶ γλυκῶ μεμειγμένον PLAT. *Phlb.*46c *cum se zice, „o dulceață amestecată cu amărăciune”*; βουλόμενοι τὸ δή λεγόμενον καὶ τὸ δόρυ καὶ τὸ κηρύκειον ἅμα πέμπειν PLB. 4.52.4 *vrând, cum zice proverbul, să trimiță și lancea și caduceul*. 8 (pt. a relua sau a rezuma o idee) Ἀνδρομάχη θυγάτηρ ... Ἡετίωνος ... τοῦ περ δή θυγάτηρ IL. 6.395 *Andromache, fiica lui Eetion ... a lui, deci, fiică*; καταδύς ἐς τὴν καλεομένην Ὑλαίην ... ἐς ταύτην δή καταδύς HDT. 4.76 *afundându-se în așa-numita Hylaia ... afundându-se, deci, în aceeași*; ἀκούων γὰρ ... ταῦτα δή ἀκούων PLAT. *Lg.*642c *într-adevăr, când auzeam ... auzind, deci, aceste lucruri*; οἱ δ' ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου ἔσχατοι. οὔτοι δή οἱ τριάκοντα XEN. *HG*2.4.13 *cei de la capătul aripilor stângi, aceștia, evident, sunt cei treizeci*; γίνονται μὲν δή οὔτοι χίλιοι XEN. *Cyr.*1.5.5 *aceștia fac în total o mie*. 9 (în apodoză) εἰ δὲ μοι οὐκ ἐπέεσσι' ἐπιπέισεται ... φραζέσθω δή ἔπειτα κατὰ φρένα IL. 15.162

iar de nu va asculta de cuvintele mele, să cugete atunci în mîntea sa. **II** (valoare conectivă) **I** (temp.) atunci, ei bine: αίρεται αὐτὸς περιεῖναι. ἐπειρώτα δὴ λέγων τάδε HDT. 1.11 *alese sã-și salveze viața; îi puse atunci următoarea întrebare*; προσήλθον δὴ καὶ οἱ ἄλλοι PLAT. *Lv.207b se apropiară atunci și ceilalți.* **2** (conclusiv) deci: ἐν τοῖς ἔμοις οὐκ ἐνύβρισας κακοῖς ... δεῖ δὴ με ... συνεκομιζεῖν σοι πόνους EUR. *El.71 nu m-ai ocărăt în nenorocirile mele; sunt, deci, datoare să te ajut în muncile tale*; ἔστι δὲ νέος φοβούμεθα δὴ περὶ αὐτῷ PLAT. *Euthd.275b este tânăr; ne temem, deci, pentru el*; δεῖ δὴ πολλήν ... τὴν βοήθειαν εἶναι DEM. 1.18 *ajutorul trebuie să fie deci numeros.* **III** (întărind alte partic.) ἀλλὰ δὴ, ἀλλὰ ... δὴ THUC. 6.38, PLAT. *Th.164e dar, însă, totuși*; γὰρ δὴ PLAT. *Phd.115a căci (desigur, într-adevăr)*; καὶ δὴ, καὶ ... δὴ IL. 1.161, AESCH. *Pr.75 și chiar, și iată, deja*; τε δὴ (... καὶ) HDT. 1.13 *și într-adevăr, și atunci.*

[IE *dē, cf. δαί, δέ, lat. dē]

δηάλωτος, v. δηϊάλωτος

Δηάνειρα, v. Δηϊάνειρα

δηγμα, ατος, τό *subst.* μυσκάτουρă, înpătatură, pișcătură: (d. animale, insecte) XEN. *Mem. 1.3.12, ARSTT. HA604b19, LXX Inf.16.9* ș.a., (iron. d. oameni) συκοφάντου ~ AR. *Pl.885 μυσκάτουρă de sicofant*; (fig.) ~ λύτης AESCH. *Ag.791 μυσκάτουρα suferinței*; ἔρωτος ~ SOPH. *Fr.841 μυσκάτουρα dragostei.*

[δάκνω]

δηγμός, οῦ, ὁ *subst.* **I** μυσκάτουρă, înpătatură, pișcăτουρă: PLUT. *M.1039a* (Chrysipp. ap.).

II (fig.) **1** (re)μυσκαρε, durere: PLUT. *Cat.Mi. 38.4.* **2** mordacitate, sarcasm: λόγων βάρος ἐχόντων καὶ δηγμόν PLUT. *M.68f vorbe grele și μυσκάτοare.*

[δάκνω]

δηθά, [ᾶ] *adv.* (ep.) îndelung, (de) multă vreme: μηκέτι νῦν δὴθ' αὐθι λεγώμεθα IL. 2.435 *să nu mai vorbim acum îndelung (= să nu mai pierdem vremea cu vorba)*; ~ ... πῆματα πάσχει OD. 1.49 *de multă vreme suferă nenorociri*; οὐ μετὰ ~ A.RH. 2.651 *nu după multă vreme.*

[v. δῆν]

δηθεν, *partic.* |var. δῆθε Eur. *El.268*] **I** (întărire a lui δῆ) într-adevăr, de bună seamă, fără îndoială: ἐκερτόμησας ~ ὥστε παιδὰ με AESCH. *Pr.986 mă iei în răs, de bună seamă, ca pe un copil*; HDT. 6.138, SOPH. *Tr.382*, PLAT.

Pl.297c. **II** (frecv. iron.) chipurile, cică: φεύγεσκον ~ HDT. 7.211 *se prefăceau că fug*; τὸ ἄγος ... ἐκέλευον ἐλαύνειν ~ τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες THUC. 1.127 *le cereau să expieze sacrilegiul, chipurile mai întâi să-i răzbum pe zei*; ἱατρὸς ~ ἦν LUC. *Alex.5 era, cică, medic*; (+ ὡς și part.) ὡς ~ οὐκ εἰδύια τάξεργασμένα EUR. *Or.1320 ca și cum n-ăș șiți cele petrecute*; ὡς Ἡρακλέα ~ οὔσαν LUC. *Hist.Consc.10 de parcă ar fi fost Heracles.*

[δῆ, θεν]

δηθύνω, [-ῦ-] *vb.* |doar prez. și impf.] {conjet. prez. 2pl. δηθύνησθα Od. 12.121} a zăbovi, a întârzia, a petrece multă vreme: ἦ νῦν δηθύνοντ' ἢ ὕστερον αὐτίς ἰόντα IL. 1.27 *fie acum zăbovind, fie întorcându-te mai târziu*; IL. 6.503, OD. 12.121, A.RH. 2.75.

[δηθά]

δηϊάσσκον, impf. iter. de la δηϊόω: A.RH. 2.142.

δηϊ-άλωτος, ον [-ᾶ-] *adj.* |var. δηϊάλωτος Aesch.] capturat de dușmani: (cetate) AESCH. *Th.72*, EUR. *Andr.105.*

[δηϊος, ἀλίσκομαι]

Δηϊάνειρα, ας, ἡ [ᾶ] *subst.* |var. Δηά- Soph.] (mitol.) Deianeira, soție a lui Heracles: HES. *Fr.25.17*, SOPH. *Tr.104*, LUC. *Salt.50* ș.a.

δηϊος, (ep.) v. δάϊος

δηϊοτής, ἦτος, ἡ *subst.* bătalie, luptă, încăierare, măcel: ἐν αἰνῆ δηϊοτήτι IL. 3.20 *în bătălie cumplită*; IL. 5.348, OD. 6.203, HES. *Th.662*, A.RH. 1.682.

[δηϊος]

δηίω, *vb.* |impf. ἐδήιον| (ep.) v. δηϊόω, δηόω: A.RH. 3.1374.

δήκοτε, (ion.) v. δῆποτε

δηκτήριος, ον *adj.* care μυσcă: (fig.) (neut. pl. subst.) καρδίας δηκτήρια EUR. *Hec.235 lucruri care rănesc inima.*

[δάκνω]

δήκτης, ου *adj.m.* **I** care μυσcă, μυσcăτοr: EUR. *Fr.555.* **II** (fig.) (d. cuvinte) μυσcăτοr, înpătator: PLUT. *M.55b.*

[δάκνω]

δηκτικός, ἡ, ὄν *adj.* |superl. -ώτατος| **I** care μυσcă, μυσcăτοr, înpătator: (d. pești) ARSTT. *PA662a31*, (d. tarantule) id. *HA 622b28.* **II** (fig.) **1** (d. lucruri) înpătator: (d. un medicament) ARSTT. *Pr.865a30*, LUC. *Nigr.37*, (d. fum) ARSTT. *Pr.959b10.* **2** (d. cuvinte) μυσcăτοr, sarcastic: LUC. *De-mon.50.*

[δάκνω]

δηλᾶ-δή, *adv.* în mod evident, limpede, fărânicî o îndoială, de bună seamă: HDT. 5.118, SOPH. OT1501 ș.a., (în răsunsuri) οὐ πόλλ' ἔνεστι δεινὰ τῶ γῆρα κακά; ~ AR. V.442 *nu sunt o sumedenie de rele în bătrânețe? evident (că da)!*; (iron.) προφάσιος δ' ἐ<πι>τῆσδε ~ HDT. 4.135 *dar cu acest pretext, de bună seamă.*

[δῆλα, δή]

δηλαϊστός, ἦ, ὄν *adj.* nenorocit, jalnic: (d. cetatea Ierusalim) LXX Iez.5.15.

[v. δεῖλαιος]

δηλέομαι-οὔμαι, *vb.* {ion. inf. prez. δηλέεσθαι Hdt. 2.12, impf. 3sg. ἐδηλέετο Hdt. 9.63, impf. 3pl. ἐδηλέοντο Hdt. 5.83; ep. aor. conjct. 2sg. δηλήσει Il. 23.428, 3sg. δηλήσεται Od. 8.444; dor. δᾶλ- Theoc. 9.36, id. 15.48; I a vătămă, a răni, a prăpădi, a strica, a distruge: (+ ac. pers.) μή πως ἀμφοτέρους δηλήσει ἄρματι κύρσας Il. 23.428 *să nu cumva să lovești carul [meu] și să ne prăpădești pe amândoi*; ῥινὸν δηλήσατο χαλκός Od. 22.278 *bronzul răni pielea*; τὼς δ' οὔτι ποτῶ δαλήσατο Κίρκα THEOC. 9.36 *pe aceștia Kirke nu-i vătămă niciodată cu băutura sa*; (abs.) ἔνθα κε σὴ βουλή δηλήσεται Il. 14.102 *atunci planul tău va aduce prăpăd*; (+ ac. lucru) καρπὸν ἐδηλήσαντ' Il. 1.156 *au distrus recolta*; καὶ τὰς πυραμίδας δηλέεσθαι HDT. 2.12 *[sarea] strică și piramidele*; (pas.) HDT. 4.198, EUR. Hipp.174. II (ext.) I a încălca, a viola: (jurăminte) Il. 3.107. 2 a pedepsi: (un copil) A.RH. 4.1088.

[et. nec., cf. φρενο-δαλής]

δήλημα, ατος, τὸ *subst.* prăpăd, pierzanie: (+ gen. obiectiv) ἄνεμοι χαλεποί, δηλήματα νηῶν Od. 12.286 *vânturi cumplite, prăpăd de corăbii*; AESCH. Fr.123, SOPH. OT1495.

[δηλέομαι]

δηλήμων, ὄν *adj.* vătămător, dăunător, stricător: Il. 24.33, (+ gen. obiectiv.) Od. 18.85, ὄφεις, ἀνθρώπων οὐδαμῶς δηλήμονες HDT. 2.74 *șerpi deloc vătămători pentru oameni.*

[δηλέομαι]

δήλησις, εως, ἡ *subst.* [dat. sg. δηλήσι] vătămăre, făcere de rău: ἐπι δηλήσι HDT. 1.41 *cu intenția de a face rău*; HDT. 4.112.

[δηλέομαι]

δηλητήρ, ἦρος, ὁ *adj.m., subst.* stricător: HES. Fr.302.8.

[δηλέομαι]

δηλητήριος, ὄν *adj.* vătămător, otrăvitor, veninos: (leac) IOS. B11.272. // **δηλητήριον**, ου, τὸ *subst.* venin: PLUT. M.662c.

[δηλέομαι]

Δηλιακός, ἦ, ὄν *adj.* din Delos, delian: THUC. 3.104.

[Δῆλος]

Δηλιάς, ἄδος *adj.f., subst.* din Delos, deliană: EUR. Hec.462.

[Δῆλος]

δηλικιον, ου, τὸ *subst.* (= lat. *deliciae*) drăguț, prieten intim: PLUT. Ant.59.8.

[lat. *delicium*]

Δήλιος, α, ὄν *adj.* [fem. -ος Eur. Tr.89] {dor. Δάλιος [ᾶ] Pi.} din Delos, Delian: AESCH. Eu.9, EUR. Tr.89, Pi. P.9.10, (epitet al lui Apollon) THUC. 3.104, (subst.) τοῖς Δηλίοις καὶ ταῖσι Δηλίοισι AR. Th.333 *zeilor delieni și zeitelor deliene* (sc. spec. *Apollon și Artemis*). // **Δήλιον**, τὸ *subst.* Delion, localitate în Beoția: HDT. 6.118. // **Δήλια**, τὰ *subst.* Delii, sârbătoare la Delos în cinstea zeului Apollon: THUC. 3.104.

[Δῆλος]

δήλομαι, (dor.) v. βούλομαι

δηλον-ότι, *adv.* I în mod evident, limpede: ARSTT. Ph.189b10, DEM. 18.130. II adică: PLUT. M.119f.

[δῆλον, ὅτι]

δῆλος, η, ὄν *adj.* [fem. -ος Eur. Med.1197] {ep. δέελος Il. 10.466} I vizibil, vădit: (semn) Il. 10.466, (urme) XEN. Cyn.8.1, σφραγῶν ἔτι ~ ἔστι ὁ τάφος HDT. 4.11 *încă se mai poate vedea mormântul lor*; οὔτ' ὁμμάτων γὰρ ~ ἦν κατάστασις EUR. Med.1197 *nu i se vedea expresia ochilor* (sc. *ochii ei nu mai aveau aspectul obișnuit*). II clar, limpede, evident, neîndoios: OD. 20.333, AR. Th.804, (frecv. cu εἰμί și part. predicativ) ~ εἶ ... καταφρονῶν μου PLAT. Th.189c *este evident că [tu] mă desconsideri*; ~ ἦν ἀνιώμενος XEN. An.1.2.11 *era vădit necăjit*; (+ ὡς și part.) ~ ἔστιν ὡς τι δρασεῖων κακῶν SOPH. Ai.326 *este limpede că are de gând să facă ceva rău*; (+ ὅτι) τούτῳ εἰσὶ δῆλοι ὅτι εἰσὶ ξεῖνοι HDT. 2.61 *prin asta se arată că sunt străini*; (impers. δῆλον sau δῆλόν ἔστιν) HDT. 2.116, THUC. 1.11, αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ· δῆλον SOPH. Ai.906 *[și-a luat viața] el cu mâna sa, [este] clar*; σχεδόν τι δῆλον PLAT. Cri.53d *[este] aproape evident*; πᾶσιν ἠγοῦμαι δῆλον εἶναι ὅτι LYS. 14.34 *cred că este clar pentru toată lumea faptul*

că...; ἐλθοῦσα μέντοι δῆλον ὡς ἀπόλλυται EUR. *El.660 dacă vine, evident că va pieri;* (în răsprunsuri) δῆλον δὴ ... πῶς δ' οὐ; PLAT. *Phd.82a limpede, cum nu?*; (impers. δῆλα) δῆλά μοι ... γέγονε ὅτι HDT. 2.146 *pentru mine a devenit evident că...*; (spec.) δῆλον ποιεῖν HDT. 6.21, THUC. 3.64 *a face evident, a arăta clar, a învedera.*

[R. *deih-* „a (stră)luci”, cf. δέαμαι]

δῆλος, ου, ὁ *subst.* (ebr. דַּיָּא) (pl.) Urim, Dezvăluiri: LXX Nu.27.21, id. *Deut.33.8.*

[v. adj. δῆλος]

Δῆλος, ου, ἡ *subst.* |voc. Δῆλε Call. *Del.27* {dor. Δᾶλος Pi. *O.6.59*} Delos, insulă în Marea Egee, în arhipelagul Cyclade; (mitol.) locul de naștere a zeilor Apollon și Artemis: OD. 6.162, HDT. 1.64.

δηλώω-ῶ, *vb.* |imprf. ἐδήλουν, viit. δηλώσω, aor. ἐδήλωσα, pf. δεδήλωκα; *pas.* viit. δηλωθήσομαι, aor. ἐδηλώθην, pf. δεδήλωμαι| **I** (*tranz.*) **I** a face vizibil, a arăta: (+ ac. și dat.) ὑπέσχετο τὸν ἄνδρ' Ἀχαιοῖς τόνδε δηλώσειν ἄγων SOPH. *Ph.616 a promis că îl va aduce și îl va arăta aheilor pe acest om;* (*pas.*) τὰ ἐν τοῖσι ἐν Σαμοθρηίκῃ μυστηρίοισι δεδήλωται HDT. 2.51 *lucruri care se văd în misterioasele din Samothrake.* **2** a face cunoscut, a arăta (prin semne, prin cuvinte), a vădi, a dezvălui: (+ ac. și dat.) ὡς κάρτα μοι σαφῶς ἐδήλωσας κακά AESCH. *Pers.519 cât de limpede mi-ai arătat aceste rele;* ἐθέλων ὑμῖν δηλώσαι τὴν διάνοιαν τὴν Μαρδονίου HDT. 9.45 *dorind a vă dezvălui planul lui Mardonios;* εἰ μὴ ... Κλαυδίῳ Καίσαρι διὰ γραμμάτων ἐδήλωσε τὸ πρᾶττόμενον IOS. *Al19.326 dacă nu l-ar fi informat pe Claudius Caesar, printr-o scrisoare, despre această lucrare;* (+ πρός, εἰς și ac. pers.) ἔδοξεν οὖν μοι πρὸς σέ δηλώσαι τὸ πᾶν SOPH. *Tr.369 mi s-a părut nimerit să-ți dezvălui totul;* (+ element predicativ) ὡς σε δηλώσω κακόν SOPH. *OC783 ca să te arăt [că ești] rău;* (+ ὅτι, ὡς) ἐν τοῖς λόγοις ... ἐδήλου ὡς ἐλευθερώσων τὴν Ἑλλάδα ἐκπεμφθεῖη THUC. 4.108 *în discursurile sale declara că fusese trimis să elibereze Grecia;* (*pas.*) ἡ οὐσία τοῦ πράγματος δηλουμένη ἐν τῷ ὀνόματι PLAT. *Cra.393d.* **3** a demonstra, a dovedi: δηλοῖ δέ μοι καὶ τότε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν THUC. 1.3 *slăbiciunea vechilor [populații] mi-o arată și următorul fapt;* ἐκ τεκμηρίων δεδήλωκα ὑμῖν ὡς DEM. 49.69 *v-am demonstrat prin probele*

prezentate că... **4** a lămuri, a povesti, a spune: ὡς ἐν βραχεῖ σοι τὰμὰ δηλώσω κακά EUR. *Or.734 ca să-ți lămuresc pe scurt nenorocirile mele;* αὐτοὶ δηλώσουσιν τοὺς λόγους αὐτῶν LXX *IEzr.3.15 ei vor lămuri vorbele lor.* **II** (*intrans.*) a se vedea clar, a se vădi, a fi limpede: δηλοῖ ὅτι οὐκ Ὀμήρου τὰ Κύπρια ἔπεά ἐστι HDT. 2.117 *se vede clar că poemul Kypria nu este al lui Homer;* PLAT. *R.497c, XEN. Mem.1.2.32.*

[δῆλος]

δήλωμα, ατος, τό *subst.* **I** (mijloc de) manifestare: PLAT. *Cra.423a, id. Lg.792a.* **II** semn, dovadă: (pl.) PLUT. *M.62d.*

[δηλώω]

δήλωσις, εως, ἡ *subst.* **I** arătare (prin semne, prin cuvinte), vădire, manifestare, dezvăluire, lămurire: THUC. 1.73, PLAT. *Ph.287a, id. Cra.435b, δήλωσιν ποιούμενος ὅτι* THUC. 4.40 *vădind (= vrând să arate) că...* **II** (*partic.*) indicație, semn: PLAT. *Lg.942c.* **III** (ebr. דַּיָּא) Urim, Dezvăluire: LXX *Ex.28.30, id. Lev.8.8.* **IV** (*lat. memoria*) amintire: PLUT. *Oth.18.1.*

[δηλώω]

δηλωτέον, *adj.vb.* trebuie arătat, trebuie dezvăluit, trebuie lămurit: PLAT. *Ti.48e, ISOC. 12.59.*

[δηλώω]

δηλωτικός, ἡ, ὄν *adj.* care arată sau indică: ARSTT. *Phgn.808b30, PLUT. M.376a, IOS. BI6.295.*

[δηλώω]

δηλωτός, ἡ, ὄν *adj.vb.* care poate fi arătat sau dezvăluit: ARSTT. *Xen.979a13.*

[δηλώω]

δημαγωγέω-ῶ, *vb.* **I** (*intrans.*) **I** a conduce poporul: ISOC. 2.16, ARSTT. *Ath.27.1, τῇ μὲν ἐξουσίᾳ τυρανῶν, ταῖς δ' εὐεργεσίαις δημομαγωγῶν* ISOC. 10.37 *stăpânind cu autoritatea unui rege, dar cu binefacerile unui conducător al poporului.* **2** a fi demagog: (*frecv. peior.*) νυνὶ δὲ δημαγωγεῖ ἐν τοῖς ἄνω νεκροῖσι AR. *Ra.419 acum este demagog printre morții de sus;* ARSTT. *Pol. 1305b23.* **II** (*tranz.*) **I** a căuta să-și atragă (popularitatea, simpatia etc.), (*peior.*) a linguși: (+ ac. pers.) δημαγωγεῖ ... τοὺς ἄνδρας XEN. *An.7.6.4 caută să-și câștige popularitatea printre oamenii săi;* ARSTT. *Pol.1305b28, PLUT. Luc.23.1, (pas.) δημαγωγεῖσθαι μᾶλλον ... ἢ στρατηγεῖσθαι βουλομένους* PLUT. *Aem.31.10 preferă să fie*

lingușiți decât comandați. 2 a face să devină popular: APP. BC5.53.

[δημαγωγός]

δημαγωγία, ας, ἡ *subst.* I conducere a poporului, șefie a partidului popular: τῆς δημαγωγίας ἔνεκα THUC. 8.65 *din cauza influenței sale ca lider popular*; AR. Eq.191, ARSTT. Ath.28.4. II (peior.) demagogie, populism: ARSTT. Pol.1305b23, PLB. 2.21.8.

[δημαγωγός]

δημαγωγικός, ἡ, ὄν *adj.* I propriu unui demagog: AR. Eq.217. II demagogic, populist: PLB. 15.21.1.

[δημαγωγός]

δημαγωγός, οὔ, ὁ *subst.* I conducător al poporului, lider popular *sau* al partidului popular: (d. Cleon) THUC. 4.21, (d. Peisistratos) ARSTT. Ath.22.3, (d. Pericles) ISOC. 8.126. II (peior.) demagog: ἔστι γὰρ ὁ ~ τοῦ δήμου κόλαξ ARSTT. Pol.1313b40 *demagogul este un linguișitor al poporului*. III (la Roma) orator public: (d. Cicero) APP. BC4.19.

[δήμος, ἄγω]

Δημοκίδιον, ου, τό [κῆ] *subst.* (com.) scump mic Demos, Poporaș: AR. Eq.823.

[dim. al lui Δήμος]

δημαρχία, ας, ἡ *subst.* I (la Atena) demarhie, funcția de demarh: DEM. 57.63. II (la Roma) tribunat al plebei: PLUT. Fab.9.2.

[δήμαρχος]

δημαρχικός, ἡ, ὄν *adj.* de tribun, tribunician: PLUT. Cat.Mi.40.1, IOS. A16.162.

[δήμαρχος]

δήμ-αρχος, ου, ὁ *subst.* I conducător al unei administrații locale; demarh, primar: (în Egipt) HDT. 3.6. II (la Atena) demarh, șef administrativ al unui dem (v. δήμος): AR. Nu.37, ARSTT. Ath.21.5, DEM. 50.6. III (la Roma) tribun al plebei: PLB. 3.87.8, IOS. A19.234, PLUT. Cor.7.1.

[δήμος, ἄρχω]

δημ-εραστής, οὔ, ὁ *subst.* prieten al poporului: (iron.) (d. Alkibiades) PLAT. Alc.132a.

[δήμος, ἐραστής]

δήμευσις, εως, ἡ *subst.* confiscare: PLAT. Prt.325c, ARSTT. Pol.1298a6, DEM. 17.15.

[δημεύω]

δημεύω, *vb.* [aor. ἐδήμεισα; pas. viit. δημευθήσομαι, aor. ἐδήμειθην, pf. δεδήμειμαι] I a trece (bunuri private) în proprietate publică, a confisca: THUC. 5.60, ARSTT. Pol.1304b36, τὰ Ἐρμισφώντος ~ LYS. 17.6

a confisca bunurile (sau averea) lui Erastiphon; (abs.) DEM. 8.69, (pas.) XEN. HG1.7.20. II a face public, a trece sub control public: (pas.) ἡ δεδήμευται κράτος: EUR. Cyc.119 *sau puterea este a poporului* (sc. *este un regim democratic*)? III (pas.) a deveni un bun comun, a căpăta caracter public: PLAT. Phlb.14d.

[δήμος]

δημ-εχθής, ἐς *adj.* urât de popor: CALL. Fr.486.

[δήμος, ἔχθος]

δημηγορέω-ῶ, *vb.* I (*intrans.*) I a vorbi în fața poporului (*sau* în adunarea poporului), a ține un discurs (public, politic): AR. Ec.111, PLAT. Prt.336b, ἐδημηγόρει ἐπὶ βωμόν τινα ὑψηλὸν ἀναβάς LUC. Alex.13 *cuvânta multimii suit pe un altar înalt*; (+ περὶ și gen.) LYS. 14.45, (+ dat. pers.) AR. V.35, (+ πρὸς și ac. pers.) PLAT. Lg.817c, NT Fr.12.21, (+ κατὰ și gen. pers.) APP. BC3.41. 2 (peior.) a vorbi ca un demagog, a perora: PLAT. R.350e. II (*trans.*) a rosti în public: (+ ac.) PLAT. Grg.482c, DEM. 19.9.

[δημηγόρος]

δημηγορία, ας, ἡ *subst.* I cuvântare în fața poporului, discurs public *sau* politic: PLAT. Phdr.261d, DEM. 7.20, PLB. 9.32.6. II oratorie politică: (în op. cu cea judiciară) ARSTT. Rh.1354b28.

[δημηγόρος]

δημηγορικός, ἡ, ὄν *adj.* I rostit în fața poporului, propriu unui discurs public *sau* politic, (ret.) deliberativ: (op. δικανικός „judiciar”) PLAT. R.365d, ARSTT. Rh.1413b4. // (subînt. τέχνη) **δικηγορική**, ἡς, ἡ *subst.* oratorie politică: PLAT. Sph.222c. // **δημηγορικά**, ῶν, τὰ *subst.* discursuri deliberative: ARSTT. Rh.1354b23. II (d. pers.) priceput la discursuri publice, bun orator: XEN. Mem.1.2.48.

[δημηγορία]

δημ-ηγόρος, ον *adj.* propriu unui orator public: δημηγόρους ... στροφάς AESCH. Supp.623 *întorsături retorice*; EUR. Hec. 254. // **δημηγόρος**, ου, ὁ *subst.* I orator (public, politic): XEN. Mem.2.6.15, id. Smp. 2.14, AESOP. 1.158. II (peior.) demagog: PLAT. Grg.520b, id. Lg.908d.

[δήμος, ἀγορεύω]

δημηλασία, ας, ἡ *subst.* surghiun hotărât de popor: AESCH. Supp.6.

[δημήλατος]

δημ-ήλᾶτος, *ov adj.* (~ φυγή) = δημηλασία: AESCH. *Suppl.* 614.

[δήμος, ἐλαύνω]

Δη-μήτηρ, *τρος, ἡ subst.* [gen. Δήμητρος (ep. Δημήτερος II, 13.322), dat. Δήμητρι (ep. Δημήτερι Hes. *Op.* 465), ac. Δήμητρα (ep. Δημήτερα, tard. Δήμητραν Plut. *Alc.* 22.4), voc. Δήμητερ (Δημηῆτερ Aesch. *Fr.* 467, Ar. *Th.* 286)] {dor. Δᾶμάτηρ [μᾶ] Pi. *O.* 6.95} (mitol.) Demeter (Demetra), fiică a lui Cronos și a Rheei, zeiță a agriculturii: IL. 2.696, OD. 5.125, HES. *Th.* 454 etc., Δήμητρος καρπός HDT. 1.193 *rodul Demetrei* (sc. *grâu, cereale*); (identificată cu zeița Isis) HDT. 2.92.

[*δᾶ- (?), μήτηρ]

Δημήτριος, *ov adj.* al lui Demeter (Demetra): (d. morți) PLUT. *M.* 943b.

[v. Δημήτριος]

Δημήτριος, *ov adj.* al lui Demeter (Demetra): AESCH. *Fr.* 44.5. // **Δημήτριον**, *ov, τό subst.* sanctuar al Demetrei: HDT. 9.101. // **Δαμάτριος**, *ó subst.* Damatrios, a unsprezecea lună în calendarul beoțian: PLUT. *M.* 378e. // **Δημήτρια**, *ov, τά subst.* Demetria, sărbătoare la Atena în cinstea lui Demetrios Poliorketes: PLUT. *Demetr.* 12.2.

[Δημήτηρ]

Δημήτριος, *ov, ó subst.* Demetrios: PLB. 2.41.10.

[Δημήτηρ]

Δημητριών, *ῶνος, ó subst.* Demetrios, nume dat de atenieni lunii Mounychion: PLUT. *Demetr.* 12.2.

[Δημήτριος]

Δημίδιον, *ov, τό subst.* cf. Δημακίδιον: AR. *Eq.* 726.

[dim. com. de la Δήμος]

δημίζω, *vb.* a se da drept prieten al poporului, a fi populist: AR. *V.* 699.

[δήμος]

δημιοεργός, *v.* δημιουργός

δημιο-πληθής, *ές adj.* pe care poporul îl are din belșug: AESCH. *Ag.* 129.

[δήμιος, πληθός]

δημιό-πράτος, *ov adj.* confiscat și scos la licitație: AR. *Eq.* 103, (neut. pl. subst.) AR. *V.* 659, PLUT. *Comp.Nic.Crass.* 1.1.

[δήμιος, πιπράσκω]

δήμιος, *ov adj.* {dor. δάμιος, -α, -ov Aesch. *Ch.* 56} care aparține poporului, public, obștesc: (casă) OD. 20.264, (temple) AESCH.

Th. 179, πρῆξις ... ἰδίη, οὐ ~ OD. 3.82 *afacere privată, nu publică*; αἰσυμνήται κριτοὶ ... δήμιοι OD. 8.259 *judcători aleși de obște*: (neut. pl. adv.) δήμια πίνειν IL. 17.250 *a bea pe cheltuiala obștii*. // **δήμιον**, *ov, τό subst.* întregul obștii: σύ τοι πόλις, σύ δὲ τὸ δήμιον AESCH. *Suppl.* 370 *tu ești cetatea, tu ești poporul!*: AESCH. *Suppl.* 699. // **δήμιος**, *ov, ó. subst.* cālău, gâde: AR. *Ec.* 81, LYS. 13.56, *ó τῆς πόλεως κοινός* ~ PLAT. *Lg.* 872b *călăul public al cetății*: (fig.) πατρίδος καὶ πολιτῶν ~ LXX 2Mac. 5.8 *călău al patriei și al cetățenilor*.

[δήμιος]

δημιουργεῖον, *ov, τό subst.* atelier: APP. *Pun.* 441.

[δημιουργός]

δημιουργέω-ῶ, *vb.* **I** a lucra (pt. obște), *ext.* a munci (manual): (+ dat.) PLAT. *Lg.* 846e, (pas.) ἐν τοῖς δημιουργουμένοις ARSTT. *EN1094b14 in lucrările manuale*. **II** (gener.) a făuri, a realiza, a produce, a crea: τῆν γε ιδέαυ αὐτὴν δημιουργεῖ οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν PLAT. *R.* 596b *nici un meșter nu făurește Ideea însăși*; ἡ φύσις οὐδὲν δημιουργεῖ μάτην ARSTT. *IA711a18 natura nu produce nimic în zadar*: (fig.) εἰς ἀρετὴν ... τὸν υἱόν PLUT. *Cat.Ma.* 20 *a-și forma fiul spre virtute*: (pas.) τὰ διὰ νοῦ δεδημιουργημένα PLAT. *Ti.* 47e *cele făurite prin lucrarea rațiunii*.

[δημιουργός]

δημιούργημα, *ατος, τό subst.* lucrare (manuală), produs (de artizanat sau artistic), operă: AESOP. 1.102, IOS. *AI14.35*, PLUT. *M.* 559d, LUC. *Peregr.* 6.

[δημιουργέω]

δημιουργία, *ας, ἡ subst.* **I I** lucrare (manuală), meșteșug, meserie: PLAT. *R.* 401a, id. *R.* 495d, *διά τινος ἀφανοῦς δημιουργίας* ARSTT. *Mu.* 400a1 *printr-un meșteșug ascuns*. **2** făurire, fabricare, realizare, producere, creare: PLAT. *Plt.* 280c, IOS. 12.42, ἡ τῶν ζώων ~ PLAT. *Ti.* 41c *crearea viețuitoarelor*. **3** funcție fiziologică: ARSTT. *HA489a13*. **II** funcția de demiurg (v. δημιουργος II): ARSTT. *Pol.* 1310b22.

[δημιουργέω]

δημιουργικός, *ἡ, ὄν adj.* **I I** de lucrător, meșteșugăresc: (viață) PLAT. *Phdr.* 248e, (abilitate) *Pri.* 322b. **2** de meșteșugari: (categorii) PLAT. *Grg.* 455b, (populație) PLB. 10.8.5, (castă) ARR. *Ind.* 12.1. **3** productiv:

PLAT. *Phlb.*55d. **II** propriu demijurgilor (v. δημιουργός **II**): τὸ δημιουργικόν ARSTT. *Pol.*1291a35 *clasa înalților funcționari publici*. // δημιουργικῶς, *adv.* în mod meșteșugit, (ca un) meseriaș: AR. *Pax*429.

[δημιουργία]

δημιουργός, οὔ, ὁ, ἡ *subst., adj.* [fem. Men. *Fr.*451] {ep. δημιουργός Od. 17.383, ion. δημιουργός Hdt. 4.194, dor. δαμιουργός Plb. 23.5.16} **I I** lucrător (în slujba obștii, în folosul tuturor); meșter, meseriaș, artizan: εἰ μὴ τῶν, οἱ δημιουργοὶ ἕασι; μάντιν ἢ ἰητήρα κακῶν ἢ τέκτονα δούρων OD. 17.383 *dacă nu este vreunul dintre cei care lucrează în slujba obștii, un ghicitor, un vindecător de rele sau un dulgher*; (d. fabricanți de miere) HDT. 4.194, (sculptor) PLAT. *R.*529e, (olar) AR. *Eq.*650, (aurar) id. *Lys.*407, (medic practician) ARSTT. *Pol.*1282a3, ἰδιωτῶν καὶ δημιουργῶν PLAT. *Ion*531c *nespecialiști și oameni de meserie*. **2** făuritor, creator, autor: (+ gen.) ~ ... κακῶν EUR. *Fr.*1059.7 *făuritor de rele*; ὁ τοῦ οὐρανοῦ ~ PLAT. *R.*530a *creatorul cerului*. **3** (spec.) (d. Dumnezeu) creator, ziditor: NT *Evr.*11.10. **II** (în administrația unor orașe grecești, spec. doric) demijurg, înalt funcționar public: (la Mantinea) THUC. 5.47, (în Pelopones) DEM. 18.157, (în Liga Aheană) PLB. 23.5.16, PLUT. *Arat.*43.1.

[δῆμιος, ἔργον]

δημιώδης, ες *adj.* *dēmiōdēs*, cuvânt inventat de Plat. pt. a explica ζημιώδης: PLAT. *Cra.*419b.

[δῆμιος]

δημο-βόρος, ον *adj.* care devorează poporul, care se înfruptă cu lăcomie din avutul obștesc: (d. Agamemnon) IL. 1.231.

[δῆμιος, βιβρώσκω]

δημο-γέρων, οντος, ὁ *subst.* {dor. δᾶμο-Eur.} bătrân al poporului, sfetnic (vârstnic): IL. 3.149, id. 11.372, EUR. *Andr.*300, ARSTT. *EN*1109b9.

[δῆμιος, γέρων]

δημόθεν, *adv.* **I** de la popor, din avutul obștii: OD. 19.197. **II** din popor: A.RH. 1.7. **III** (dub.) de către popor: AESCH. *Ch.*632.

[δῆμιος, -θεν]

δημο-θοίνια, ας, ἡ *subst.* banchet public: ARSTT. *Mu.*400b21, LUC. *Phal.*1.3.

[δῆμιος, θοίνη]

δημό-θροος-ους, οον-οον *adj.* **I** strigat de

popor: φήμη ... ~ AESCH. *Ag.*938 *glasul poporului*; (blesteme) AESCH. *Ag.*1409. **II** însoțit de strigăte ale poporului: AESCH. *Ag.*883.

[δῆμιος, θρέομαι]

δημο-κηδής, ἐς *adj.* care se îngrijește de popor: (= lat. Publicola) PLUT. *Publ.*10.9.

[δῆμιος, κήδομαι]

δημό-κοινος, ον *adj.* (cf. δῆμιος) călău (public): SOPH. *Fr.*780, ISOC. 17.15, PLUT. *M.*552f.

[δῆμιος, κοινός]

δημοκοπέω-ῶ, *vb.* a linguși poporul: PLUT. *CG*30.3, APP. *BC*1.59, δημαγωγοῦσι, μάλλον δὲ δημοκοποῦσι PLUT. *M.*802d *conduc poporul, sau mai degrabă îl lingușesc*; (+ ac. intern și prep.) Ἀντωνίου τὸ πλῆθος ἐφ' ἡμῖν δημοκοπήσαντος APP. *BC*4.94 *când Antonius a atârnat mulțimea împotriva noastră*.

[δημοκόπος]

δημοκόπημα, ατος, τό *subst.* manevră de lingușire a poporului: APP. *BC*1.24.

[δημοκοπέω]

δημοκοπία, ας, ἡ *subst.* lingușire a poporului, demagogie: PLUT. *Dio.*47.3, APP. *BC*1.34.

[δημοκοπέω]

δημοκοπικός, ἡ, ὄν *adj.* [superl. -ώτατος APP. *Hisp.*16] demagogic: PLAT. *Phdr.*248e.

[δημοκόπος]

δημο-κόπος, ον, ὁ *subst.* lingușitor al plebei, demagog: APP. *BC*3.20.

[δῆμιος, κόπτω]

δημό-κραντος, ον *adj.* (dub.) v. δημόκρατος: AESCH. *Ag.*457.

[δῆμιος, κραίνω]

δημο-κράτέομαι-οῦμαι, *vb.* {ion. inf. prez. δημοκρατέεσθαι Hdt. 6.43} a fi guvernat democratic, a avea o constituție democratică, a fi o democrație: HDT. 4.137, THUC. 6.89, AR. *Ach.*642, PLAT. *R.*574e, εἰ δημοκρατούμεθα AR. *Ec.*945 *dacă trăim într-o democrație*; αἱ δημοκρατούμεναι πόλεις ARSTT. *Pol.*1284a18 *cetățile guvernate democratic*.

[δῆμιος, κράτος]

δημοκρατία, ας, ἡ *subst.* {ion. -ίη Hdt.} **I** democrație, regim popular (democratic): δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλεις HDT. 6.43 *stabili în cetăți regimuri democratice*; διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν

- ~ κέκληται THUC. 2.37 *se nunește democrație fiindcă se guvernează nu în interesul câtorva, ci al majorității*; δημοκρατίαν ὅτι ἀδύνατόν ἐστὶν ἐτέρων ἄρχειν THUC. 3.37 *democrația este incapabilă să-i conducă pe alții*; ἕκ τε ὀλιγαρχίας ~ γίγνεται καὶ ἕκ δημοκρατίας τυραννίς PLAT. R.562a *din oligarhie se naște democrația și din democrație tirania*; μετέστησαν εἰς δημοκρατίαν τὴν πολιτείαν PLB. 2.41.6 *au schimbat constituția într-o democrație*; LYS. 1.2, ARSTT. Pol.1279b21 etc. **II** (person.) Democrație: AR. Ach.618.
[δῆμος, κράτος]
- δημοκρατίζω**, *vb.* a fi adept al democrației: APP. Pun.304.
[δημοκρατία]
- δημοκράτικός**, ἦ, ὄν *adj.* |comp. - ὄτερος, superl. - ὄτατος| **I** democratic: AR. Ra.952. (legi) PLAT. R.338e, (constituție, regim) ARSTT. Pol.1296a23. PLB. 4.15. **II** (d. pers.) democrat(ic), adept al democrației: LYS. 25.8, PLAT. R.571a, ὁ δημοκρατικώτατος ὑμῶν APP. BC2.137 *cel mai democrat dintre voi*; (subst.) ARSTT. EN1131a27. // **δημοκρατικῶς**, *adv.* în mod democratic: IOS. AI20.234.
[δημοκρατία]
- δημόκρατος**, *on adj.* hotărât de popor: (blestem) AESCH. Ag.457.
[δημοκρατέομαι]
- Δημοκρίτειος**, *on adj.* democriteic, al lui Democrit: PLUT. M.1108e.
[Δημόκριτος]
- Δημόκριτος**, *on, ὁ subst.* {dor. Δᾱμ-} Democritos (Democrit), filosof grec presocratic (sec. V î.Hr.), născut în Abdera: ARSTT. Cael.275b30.
[δῆμος, κρίνω]
- δημό-λευστος**, *on adj.* executat prin lapidare publică: (moarte) SOPH. Ant.36.
[δῆμος, λεύω]
- δημολογικός**, *on, ὁ subst.* care vorbește poporului, orator public: PLAT. Sph.268b.
[δημολόγος]
- δημόδομαι-οὔμαι**, *vb.* {dor. viit. 1pl. δαμωσόμεθα Pi.} **I** a da sau a face cunoscut obștii: γλυκύ τι δαμωσόμεθα Pi. I.8.8 *vom cânta obștii ceva dulce*. **II** a vorbi pentru popor (sau pentru a câștiga simpatia gloatei), a face demagogie: PLAT. Th.161e.
[δῆμος]
- δημο-πίθηκος**, *on, ὁ [-i] subst.* (com.) maimuțoi public: AR. Ra.1085.
[δῆμος, πίθηκος]
- δημο-ποίητος**, *on adj.* făcut cetățean, naturalizat: ARSTT. Fr.88, PLUT. M.628a, LUC. Scyth.8, (subst.) ὁ τῶν δημοποιήτων νόμος PLUT. Sol.24.4 *legea cu privire la cetățenii naturalizați*.
[δῆμος, ποιέω]
- δημό-πρακτος**, *on adj.* făcut sau dat de popor: (vot) AESCH. Supp.942.
[δῆμος, πράσσω]
- δημο-ρριφής**, *es adj.* aruncat de popor: (blesteme) AESCH. Ag.1616.
[δῆμος, ρίπτω]
- δημός**, *on, ὁ subst.* grăsimi, untură: (d. animale) IL. 8.240, OD. 9.464, HES. Th.538, AR. V.40, (d. oameni) IL. 8.380.
[et. nec., cf. alb. *djamē*]
- δῆμος**, *on, ὁ subst.* {ep. gen. -οιο Od. 15.468; dor. δᾱμος Pi., Theoc.} **I** (local) **I** teritoriu, ținut, țară: δῆμον Ἐρεχθῆος IL. 2.547 *ținutul lui Erechtheus*; Λυκίης ἐν πίνονι δῆμῳ IL. 16.514 *în țara cea grasă (sc. cu pământul gras, bogată) a Lykiei*; (fig.) δῆμον Οὐείρων OD. 24.12 *țara viselor*. **2** (poster.) unitate teritorial-administrativă, (spec. în Attica) comună, dem: (d. Cleisthenes) HDT. 5.69, διένειμε δὲ καὶ τὴν χώραν κατὰ δῆμους τριάκοντα μέρη ARSTT. Ath.21.4 *a împărțit și pământul după deme, în treizeci de părți*; (ext. în Laconia) HDT. 3.55. **II** (d. pers.) **I** (frecv.) obște, popor, norod: πόλῃ τε παντί τε δῆμῳ IL. 3.50 *pentru cetate și întreaga obște*; Βακτριῶν δ' ἔρρει πανώλης ~ AESCH. Pers.732 *tot poporul bactrienilor a pierit*; ὁ ~ ὁ Θηβαίων XEN. HG6.4.6 *poporul theban*; ἄγων ἐς φάος τόνδε δᾱμον ἀστῶν Pi. O.5.14 *ducând la lumină această cetate (prop. comunitate de cetățeni)*; (com.) εἶ τις ἐπιβουλεύει τι τῷ δῆμῳ κακὸν τῷ τῶν γυναικῶν AR. Th.335 *dacă cineva urzește vreun rău împotriva obștii femeilor*; (spec.) conotat negativ, op. βασιλεύς) δῆμου ... ἄνδρα IL. 2.198 *un om din popor (= de rând)*; (f. rar. d. un singur individ) IL. 12.213. **2** mulțime, norod: ~ ἀπείρων IL. 24.776 *mulțime nesfârșită de oameni*; ὁ ~ ἐπεφώνει NT Fp.12.22 *norodul striga*. **3** întrunire de obște, adunare a poporului: OD. 15.468, PLAT. R.565b, καὶ ἐν τῷ δῆμῳ καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ LYS. 13.65 *atât în adunarea poporului, cât și în tribunal*;

ἔδοξε τῷ δήμῳ THUC. 4.118, XEN. HG2.3.2 *poporul a hotărât*; ἀπολ.ογεῖσθαι τῷ δήμῳ NT Ap.19.33 *a se apăra înaintea poporului*. 4 regim popular, democrație: (op. ὀλιγαρχία) HDT. 3.82, ὁ ~ αὐτῶν ἐξεδίωξε τοὺς δυνατοὺς THUC. 1.24 *poporul [din Epidamnos] i-a alungat pe cei de la putere*; τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν THUC. 5.81 *au răsturnat regimul democratic din Argos*; ἀριστοκρατίας μὲν γὰρ ὄρος ἀρετή, ὀλιγαρχίας δὲ πλοῦτος, δήμου δ' ἐλευθερία ARSTT. Pol.1294a11 *elementul definitoriu al aristocrației [este] virtutea, al oligarhiei bogăția, al democrației libertatea*; (pl.) DEM. 20.15. 5 (= lat. *plebs*) plebe, popor: PLUT. TCG15.2. 6 (milit.) *ceată*: τῷ δήμῳ τῶν στρατιωτῶν XEN. Cyr.6.1.14 *pentru ceata soldaților (= grosul armatei)*. 7 (in LXX) clan, familie: LXX Num.1.20. III (person.) Demos, Poporul: AR. Eq.42. [cf. irl. *dām*, v. δαίωμα]

Δημοσθένης, ους, ὁ *subst.* I Demosthenes, general atenian: THUC. 3.91. II Demosthenes, orator atenian: DEM. 29.31. [δῆμος, σθένος]

δημοσθενίζω, *vb.* a-l imita pe Demosthenes: PLUT. Cic.24.6.

[Δημοσθένης]

Δημοσθениκός, ή, ὄν *adj.* aparținând lui Demosthenes, demosthenic: PLUT. Comp.Dem.Cic.1.4.

[Δημοσθένης]

δημοσιεύω, *vb.* I (*tranz.*) I a trece în proprietate publică, a confisca: XEN. HG1.7.10. 2 a face public, a răspândi: PLUT. M.34c, (pas.) τὰ δεδημοσιευμένα ARSTT. Rh.1395a21 *cele răspândite în popor, zicători populare*. II (*intrans.*) I a exercita un serviciu de interes public, a fi angajat (și plătit) de stat: AR. Ach.1030, PLAT. Grg.514d, δημοσιεύοντες ἰατροί PLAT. Plt.259a *medici publici*. 2 (gener.) a fi persoană publică: (op. ἰδιωτεύω „a fi om de rând”) PLAT. Grg.515b, id. Ap.32a. 3 a fi public: ἐν βαλανεῖῳ δημοσιεύοντι PLUT. Phoc.4.3 *într-o baie publică*.

[δημόσιος]

δημόσιος, α, ον *adj.* [superl. -ώτατος] {ion. fem. -ίη Hdt., dor. δᾶμ- Xen.} I public, obșteasc: (drumuri) HDT. 6.57, (băi) PLB. 26.1.12, (întreceri) PLAT. Lg.865a, (op. ἴδιος „particular, privat”) εἶτε ἰδίῳ στόλῳ εἶτε δημοσίῳ χρησόμενοι HDT. 5.63 *fie în*

ceată particulară, fie publică (sc. în misiune oficială, în numele statului); πλοῦτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ THUC. 1.80 *bogăție privată și publică*; (spec.) τὴν ... γῆν δημοσίαν ποιῆσαι LYS. 18.14 *a trece pământul în proprietate publică (= a-l confisca)*; τὰ χρήματα αὐτοῦ δημόσια εἶναι XEN. HG1.7.22 *să i se confişte avutul*; (jur.) δημόσια δίκαι ARSTT. Pol.1320a12 *proces public*; δημοσία βουλῆ PLB. 21.32.4 *printr-un decret public*. II comun: ARSTT. Top.162a35. III (d. pers.) care exercită un serviciu public, angajat de stat: (preoteasă) CALL. Cer.43. // **δημόσιος**, ου, ὁ *subst.* I vestitor public, crainic: HDT. 6.121. II sclav public: LYS. 30.2. III gardian public: AR. Lys.436. IV călău: PLUT. Phoc.36.6. V jertfă publică, țap ispășitor: AR. Eq.1136. // **δημοσία**, ας, ή *subst.* (în Sparta) cort al regelui: οἱ περὶ δημοσίαν XEN. HG4.5.8 *cei din jurul cortului (sc. consiliul regal, anturajul regelui)*; XEN. Lac.13.7. // **δημόσιον**, ου, τὸ *subst.* I stat(ul): HDT. 1.14, τοὺς ἐκ δημοσίου XEN. Lac.3.3 *funcționarii publici*. II avut obșteasc, tezaur public, vistierie a statului: HDT. 6.57, THUC. 6.31, LYS. 12.19, ἐκ δημοσίου τὴν τιμὴν ἀπολαβεῖν XEN. HG5.2.10 *a recupera prețul [lor] din tezaurul public*. III casă a obștii, edificiu public: HDT. 6.52. IV închiisoare publică: THUC. 5.18. V loc public: LUC. Anach.34. // (neut. pl.) **δημόσια**, ὠν, τὰ *subst.* I treburî obștești, afaceri publice: HDT. 5.29. II avut obșteasc, bani publici: κλέπτειν τὰ ~ XEN. Mem.4.6.16 *a fura avutul obșteasc*; σιτεόμενοι ... τὰ ~ HDT. 6.57 *întreținuți pe cheltuiala statului*; AR. V.554. // (dat. fem.) **δημοσίᾳ**, *adv.* {ion. -ίῃ} I (în mod) public: (op. ἰδίᾳ „în privat, ca particular, pe cont propriu”) THUC. 1.128, PLAT. Ap.30b, ~ ἀποθνήσκειν XEN. Mem.4.8.2 *a muri printr-o execuție publică*; δειραντες ἡμᾶς ~ NT Fp.16.37 *după ce ne-au bătut în public (= de față cu toți)*. II (în mod) oficial, în serviciul statului, în folos obșteasc: DEM. 45.3, οἱ πεμπόμενοι κατὰ ψήφισμα ~ PLUT. Demetr.11.1 *cei trimiși printr-un decret public*. III pe cheltuiala statului: HDT. 1.30, AR. Av.396, ISOC. 4.74. IV de comun acord: DEM. 21.50. V îndeobște: LUC. Nigr.4.

[δῆμος]

δημοσιόω-ῶ, *vb.* I a trece în proprietate publică, a confisca: (pământ) THUC. 3.68. II a face public, a publica: (cărți) IOS. Vit.363.

- (pas.) PLAT. *Sph.*232d. **III** a (se) pune la dispoziția tuturor: (d. prostituate) PLUT. *M.*519e.
[δημόσιος]
- δημοσι-ώνιον**, ου, τό *subst.* oficiu unde se încasează impozitele, percepție: PLUT. *M.*820c.
[δημοσιώνης]
- δημο-τελής**, ἐς *adj.* săvârșit pe cheltuiala statului; public, oficial: (jertfă) HDT. 6.57, PLB. *Lg.*935b, (sărbătoare) THUC. 2.15, (ospețe) PLUT. *M.*77e.
[δῆμος, τέλος]
- δημότερος**, α, ον *adj.* {dor. δᾱμ-} din popor, de rând: A.RH. 1.783, (subst.) A.RH. 3.606, CALL. *Fr.*228.71.
[δῆμος]
- δημο-τερπής**, ἐς *adj.* |superl. -έστατος| care desface poporul, popular: PLAT. *Min.*321a.
[δῆμος, τέρπω]
- δημοτεύομαι**, vb. (în Attica) a fi dintr-un dem, a aparține unui dem: (d. pers.) LYS. 23.2, PLAT. *Lg.*753c, DEM. 44.39.
[δημότης]
- δημότης**, ου, ὁ *subst., adj.m.* {dor. δᾱμ- Pi., Theoc.} **I** om din popor, om de rând, simplu cetățean: (op. βασιλεύς, τύραννος „rege”) HDT. 2.172, id. 5.11, SOPH. *Ai.*1071, ~ ἄν εὐτυχῆς ζῆν ἄν θέλοιμι μάλλον ἢ τύραννος ὦν EUR. *Ion*625 *aș prefera să trăiesc ca un fericit om de rând decât ca un rege*: (la Roma) ὁ ~ λεώς APP. *BC*3.30 *plebea*. **II** (con)cetățean: PI. *N.*7.65, EUR. *Alc.*1057. **III** (în Attica) demot, membru al unui dem sau al același dem: SOPH. *OC*78, LYS. 31.15, DEM. 18.261, ἐμός ἡλικιώτης καὶ ~ PLAT. *Ap.*33e *de vârsta mea și din același dem cu mine*: (în Crotona) THEOC. 4.21.
[δῆμος]
- δημοτικός**, ἡ, ὄν *adj.* |comp. -ώτερος, superl. -ώτατος| **I** care aparține poporului; popular, comun: δημοτικά (γράμματα) HDT. 2.36 *scriere populară* (sau *demotică*); αρχαίαν καὶ δημοτικὴν ... ὑπόληψιν ARSTT. *Metaph.*989a11 *concepție veche și populară*; (d. pers.) τις ὑμῶν τῶν πολλῶν καὶ δημοτικῶν DEM. 21.209 *unul dintre voi, cei mulți și din popor*; πένης καὶ ~ PLUT. *Mar.*44.1 *sărac și plebeu*. **II** (în sens politic) popular, democratic: οὐ δημοτικὴν παρανομίαν THUC. 6.29 *excese nedemocratice*; σόφισμα δημοτικόν AR. *Nu.*205 *idee democratică*; (d. pers.) ~ ἐξ ὀλιγαρχικοῦ γεγονόσ
- PLAT. *R.*572d *devenit, din oligarhic, democratic*; (subst.) οἱ δημοτικοί ARSTT. *Pol.*1298b18, ISOC. 16.37 *democrații, popularii*. **III** (ext.) care tratează concetățenii ca pe egali, respectuos cu cei din jur, binevoitor, amabil: δημοτικόν τι καὶ πρᾶον ἐν τοῖς λόγοις PLAT. *Euthd.*303d *ceva politicos și blând în vorbele* [*voastre*]; (d. Socrate) XEN. *Mem.*1.2.60. **IV** (în Attica) care aparține unui dem: DEM. 43.71.
[δημότης]
- δημοτικῶς**, *adv.* |comp. -ώτερον| **I** ca un om din popor: LUC. *Scyth.*5. **II** în mod democratic: ARSTT. *Pol.*1292b14, PLUT. *Ant.*21.2. **III** cu bunăvoință: PLUT. *Demetr.*42.4.
[δημοτικός]
- δημότης**, ἴδος, ἡ *subst., adj.f.* {dor. δᾱμ-Theoc.} **I** femeie din popor, femeie de rând: PLB. 22.20.2. **II** femeie din același dem, concetățeană: AR. *Lys.*333, THEOC. 28.22.
[δημότης]
- δημοῦχος**, ον *adj.* {dor. δᾱμ-} **I** ocrotitor al poporului: (d. Eumenide) SOPH. *OC*458. **II** stăpânitor sau păzitor al țării: SOPH. *OC*1087.
[δῆμος, ἔχω]
- δημο-χάριστῆς**, οῦ, ὁ *subst.* care lingusește poporul, amăgitor de norod, demagog: (d. Odysseus) EUR. *Hec.*132.
[δῆμος, χαρίζομαι]
- δημόω**, v. δημόομαι
- δημῶδης**, ἐς *adj.* **I** popular, comun: PLAT. *Phd.*61a, id. *Lg.*710a. **II** răspândit în popor, cunoscut de toți, popular: (versuri) PLUT. *Per.*30.4, LUC. *Zeux.*3, τὰ δημῶδη τῶν λεγομένων PLUT. *Sol.*8.4 *cele ce se spun în popor*.
[δημῶδης]
- δημῶματα**, ὠν, τὰ *subst.* {dor. δᾱμ-} cântece populare: AR. *Pax*796 (Stesich. ap.).
[δημόομαι]
- δημ-ωφελής**, ἐς *adj.* |comp. -έστερος| folositor poporului, util societății: (discursuri) PLAT. *Phdr.*227d, (conducători) PLUT. *M.*552a, LUC. *BisAcc.*11.
[δῆμος, ὄφελος]
- δήν**, *adv.* **I** (temporal) **1** mult timp, multă vreme, îndelung: ἀκέων ~ ἦστο IL. 1.512 *stătu multă vreme tăcut*; IL. 6.131, AESCH. *Pers.*584, CALL. *Del.*216, οὐδ' ἐπὶ ~ μετέπειτα A.RH. 1.516 *nu după mult*. **2** de mult(ă vreme): OD. 1.281. **II** (spațial) mult, departe: (dub.) IL. 16.736.
[R. *dFā-, cf. δηρός, δηθά, lat. *dūchum*]

δηναιός, ἡ, ὄν *adj.* {dor. δᾶν- Aesch.} **I** care durează multă vreme, cu viață lungă, îndelung(at), dăinuitor: (d. pers.) IL. 5.407, (bătrânețe) A.Rh. 2.183, (timp) 4.1547, (faimă) THEOC. 16.54, (neut. adv.) δηναίων A.Rh. 3.590 *multă vreme*. **II** care există de multă vreme, străvechi: (d. pers.) AESCH. *Pr.*794, CALL. *Iov.*60, (tron) AESCH. *Pr.*912, (cinstiri) id. *Eu.*879. **III** târziu: δηναιοὶ ... εἰσαφικοντο A.Rh. 4.645 *sosiră într-un târziu*.

[δῆν]

δηνάριον, ου, τό *subst.* dinar, monedă romană de argint: PLUT. *Cam.*13.2, NT *Mt.*18.28.

[lat. *dēnārius*]

δήνεα, ων, τά *subst.* gânduri, planuri: IL. 4.361, OD. 23.82, HES. *Th.*236, (în sens negativ) ~ Κίρκης OD. 10.289 *urzeli ale lui Kirke*; A.Rh. 4.1.

[cf. sanscr. *dāmsas-*]

δηξί-θῦμος, ον [-ῖ-] *adj.* (poet.) care mușcă inima, care roade sufletul: (d. iubire) AESCH. *Ag.*743.

[δάκνω, θυμός]

δηξίς, εως, ἡ *subst.* **I** mușcare, mușcătură, înțepătură: ARST. *HA*623a1. **II** (fig.) **I** înțepătură, vorbă ironică: PLUT. *Lyc.*14.6. **2** reproș: PLUT. *M.*35e.

[δάκνω]

δήξομαι, ind. viit. med. de la δάκνω.

δηῶ, *vb.* [impf. ἐδήουν, viit. δηῶσω, aor. ἐδήωσα; *pas.* aor. ἐδήώθη] {ep. ion. δηῶω (contr. δηῶ); opt. prez. 3pl. δηῶωεν OD. 4.226, part. δηῶων II. 17.566 (contr. δηῶν II. 17.65); ep. impf. δήουν II. 5.452 (iter. δηιάσσκον A.Rh. 2.142, *pas.* impf. 3pl. δηῶόντο II. 13.675), ion. ἐδήιουν Hdt. 5.89; ep. part. aor. δηῶσας II. 8.534, ion. δηῶσας Hdt. 6.135; dor. (dub.) δαῶω Pi. *N.*1.66} **I** (d. pers.) a ucide, a sfârteca, a hăcui: χαλκῷ δηῶσας IL. 8.534 *ucigându-l cu [lancea de] aramă*; Ἀχαιοὶ τε Τρῶές τε δήουν ἀλλήλους IL. 15.708 *aheii și troienii se hăcuiau între ei*; (*pas.*) IL. 13.675, OD. 9.66. **II** (d. lucruri) **I** a face bucăți, a distrage: δήουν ... βοείας ἀσπίδας IL. 12.425 *își sfârtecau scuturile din piele de bou*. **2** a devasta, a pustii, a prăda: (o țară, un ținut) HDT. 5.89, THUC. 1.81, (o cetate) SOPH. *OC*1319, (*pas.*) (iron.) τὸν πόγωνα δεδηωμένος LUC. *DMort.*20.11 *prădat de barbă (= cu barba rasă)*.

[δήιος]

δήπειτα, *v.* ἐπειτα

δή-ποθεν, *adv.* [var. δή ποθεν] de orișunde: PLAT. *Ep.*331e.

[δή, πόθεν]

δή-ποτε, *adv.* [var. δή ποτε] {ion. δήκοτε, δήκοτε Hdt.} **I** odată, cândva: εἰ δή ποτε IL. 1.40 *dacă vreodată*; οὐ μὲν δή ποτε IL. 8.238 *niciodată*; Δήλω δή ποτε ... ἐνόησα OD. 6.162 *în Delos, odată, am văzut...*; δήκοτε ἀπιούση ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆ τροφῷ HDT. 6.61 *odată, pe când doica se întorcea de la templu*; THUC. 8.73, SOPH. *Ai.*612. **II** în cele din urmă: HDT. 1.116. **III** (fără valoare temporală) oare: (+ pron., adj. și adv. rel.) ὅστις δή ποτ' ὦν PLAT. *Phdr.*273c *oricine ar fi, oricare*; εἴτε χρῆ φιλανθρωπίαν λέγειν εἴθ' ὅ τι δήποτε DEM. 23.156 *fie că trebuie numită omenie, fie altcumva*; (frecv. + pron. interog.) τί δήποτε; PLAT. *Prot.*324d, PLB. 9.38.7 (*de*) *ce oare? oare (de) ce?*; (+ οὖν) ὄντινα δή ποτ' οὖν τρόπον DEM. 40.8 *oricum, în orice chip*.

[δή, ποτε]

δήποτοῦν, *adv.* [var. δήποτ' οὖν, δή ποτ' οὖν] *v.* δήποτε

[δή, ποτε, οὖν]

δή-που, *adv.* [var. δή που] {ion. δήκου, δήκου Hdt.} **I** roate, pesemne: ὃ δή που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἔκτωρ IL. 24.736 *pentru că Hector i-o fi ucis un frate*; OD. 17.484. **II** de bună seamă, fără îndoială, desigur: AESCH. *Pr.*1065, HDT. 3.68, εἰσι δήπου πολέμιοι THUC. 4.92 *sunt, desigur, dușmani*; ἡ σοφία δήπου ... εὐτυχία ἐστίν PLAT. *Euthd.*279d *înțelepciunea este, fără îndoială, o reușită*; ἴστε γὰρ δήπου DEM. 2.25 *căci știți, de bună seamă*; (în întrebări, anticipând un răspuns afirmativ) τὴν αἰχμάλωτον ... κάτοισθα δήπου; SOPH. *Tr.*418 *cunoști (pesemne) prizoniera, nu?*

[δή, που]

δήπου-γε, *adv.* [var. δή πού γε, δήπου γε] de bună seamă: DEM. 20.167.

[δήπου, γε]

δήπου-θεν, *adv.* de bună seamă, fără doar și roate, desigur: AR. *Av.*187, LYS. 6.36, PLAT. *Phlb.*62e.

[δήπου, -θε(v)]

δηριάζομαι, *vb.* *v.* δηριάω: Pi. *Fr.*52f.119.

[δηριάω]

δηριάω-ῶ, *vb.* {ep. part. prez. δηριῶων A.Rh. 1.493; med. prez. 3du. δηριάασθον II.

12.421, 3pl. δηριόωνται A.Rh. 4.1729, imper. 3pl. δηριαάσθων Il. 21.467, inf. δηριάσθαι Il. 16.96; impf. δηριόωντο Od. 8.78} **I** a se bate, a (se) lupta: περι νεκροῦ δηριάσθαι Il. 17.734 *a se lupta pentru leș*. **II** a se încăiera, a se certa, a se sfădi: Il. 12.421, Od. 8.78. **III** a se întrece (pt. un premiu): (part. subst.) δηριόωντες Pl. N.11.26 *competitori, rivali*; A.Rh. 1.752.

[δῆρις]

δηρινθ-, v. δηρίω

δῆρις, ιος, ἡ *subst.* |ac. δῆριν Hom.}| **I** bătaie, luptă: Il. 17.158. **II** încăierare, ceartă, sfadă: δῆριν ἔχον περι πιπτόντων Hes. Sc.251 *se încăierau în jurul celor ce cădeau*; AESCH. Ag.942. **III** întrecere: Hes. Sc.306.

[cf. sanscr. -dāri-]

δηρίω, [prez. -ῖ-, viit. și aor. -ῖ-] *vb.* |frecv. med.-pas. δηρίομαι; aor. act. ἐδήρισα Theoc. 25.82}| aor. 3pl. δηρίσαντο Od. 8.76; aor. pas. 3du. δηρινθήτην Il. 16.756, inf. δηρινθῆναι A.Rh. 2.16} **I** a se bate, a (se) lupta: Il. 16.756. **II** a se încăiera, a se certa, a se sfădi: δηρίσαντο ... ἐκπάγλοισ' ἐπέεσσιν Od. 8.76 *se sfădiră cu vorbe grele*; A.Rh. 1.1343. **III** a se întrece (într-o competiție): (+ dat. pers.) Pl. O.13.44, A.Rh. 2.16. ἢ καὶ ἄεθλον ἐτοῖμον ἐφ' ᾧ δηρισόμεθ' ἄμφω; THEOC. 22.70 *este pregătit și un premiu pentru care ne vom bate amândoi?*

[δῆρις]

δηρός, ἄ, ὄν *adj.* {dor. dāp- Pl.} (poet.) îndelung(at): δηρόν χρόνον Il. 14.206, AESCH. Supp.516 *timp îndelungat*; (abs.) ἐπὶ δηρόν Il. 9.415 (*pentru*) *mult timp*; (ac. adv.) δηρόν Il. 2.298, Od. 1.203, Hes. Th.629 *îndelung, timp îndelungat, multă vreme*.

[cf. δῆρν]

δησάσκειτο, ind. aor. med. iter. 3sg. de la δέω¹.

δησε(v), ind. aor. act. v. δέω¹ și δέω².

δητα, *adv.* |niciodată la început de prop.}| *frecv. att.* (trag. și Plat.), rar Hdt.} **I** atunci, apoi, deci: (*frecv. în întrebări*) τί ~; AESCH. Pr.627, AR. Nu.1105 *atunci (de) ce?*; πῶς ~; AESCH. Ag.1211 *atunci cum?*; κότερα ~ τοῦτον ἐώμεν ... ἐκπλέειν ...; HDT. 2.114 *trebuie, deci, să-l lăsăm să ridice ancora?*; ποι ~ φεύγω; EUR. Ph.977 *atunci încotro să fug?*; τί ~ σ' ἠδίκηκα; EUR. Alc.689 *și-apoi cu ce te-am nedreptățit?*; βούλει ~ ἐγώ σοι τρόπον τινὰ διακρίνω; PLAT. Ph.272b *vrei*

atunci să decid eu pentru tine într-un fel?; πῶς ~, ᾧ Σώκρατες; PLAT. Grg.469b *apoi cum, Socrate?*; (iron.) SOPH. El.1037. **II** de bună seamă, desigur, bineînțeles: (*frecv. în răspunsuri*) (+ neg.) οὐ ~ AR. Ach.619, PLAT. Cra.429b *de bună seamă nu, hotărât nu*; ἢ σὺ οἶει; Οὐ ~ ἔγωγε. PLAT. Phd.84a *sau tu crezi [asta]? - bineînțeles că nu, cel puțin eu*; μὰ Δι' οὐ ~ XEN. Mem.2.6.1 *desigur nu, pe Zeus!*; (întărind o interdicție) μὴ ~ δράσης ταῦτά γ', αἰτοῦμαι σ' ἐγώ EUR. Alc.308 *nu, nu face mâcar asta, te rog eu*; (în prop. afirmative) (întărind o idee anterioară, cu *sau* fără repetarea unui cuvânt) ὡς μ' ἀπόλεσας ἀπόλεσας ~ SOPH. El.1164 *cum m-ai pierdut! da, m-ai pierdut!*; ἰγγά μοι δῆτ' ἀγαθῶν ἐτάρων ὑπορίεις AESCH. Pers.988 *stârnești, într-adevăr, în mine un dor de bunii mei tovarăși*; ἐκεῖνος αὐτὸς ~ AR. Ra.552 *chiar el*. **III** (cu alte partic., întărind valoarea acestora, v. δῆ) într-adevăr, da: ἀλλὰ ~, ᾧ Σώκρατες, πολὺ ἐπιδίδως PLAT. Cra.410e *într-adevăr, Socrate, faci mari progrese*; καὶ ~ καὶ DEM. 24.159 *și, într-adevăr*.

[δῆ]

δηῦτε, (contr. eol. pt. δῆ αὔτε) v. αὔτε

δίω, *vb.* |doar prez. cu sens de viit.}| (ep.) a găsi: Il. 13.260, Od. 4.544, A.Rh. 4.591.

[et. nec.]

δηωθέντες, part. aor. pas. pl. de la δηῶ:

δι-, **I** v. διά **II** v. δίς

Δί, Δία, v. Ζεύς

διά, [dīā, dar uneori dīā la început de vers Il. 3.357; διά monosilabic Ar. Nu.916; poet. uneori postpus, dar fără schimbarea accentului Il. 12.183] |poet. διαί Aesch. Ag.448}| {eol. ζά Theoc. 29.6} **I** (*adv.*) (poet. în tmeză cu vb. sau adv.) **1** (local) prin, dintr-o parte în alta: διὰ δ' ἄμπερὲς ἰὸς ἐν γαίῃ κατέπηκτο Il. 11.377 *trecând prin [talpă], săgeata se înfipse în pământ*. **2** (separativ) despărțit, separat: διὰ κτήσιν δατέοντο Il. 5.158 *își împărțiră averea [lui]*; διὰ ξύλα ... κεάσσαι Od. 15.322 *a despica lemne*. **3** (intensiv) cu totul, complet, până la capăt: θεὸς διὰ πάντα τελευτᾶ Il. 19.90 *zeul (sau un zeu) le săvârșește pe toate*. **II** (*prep.* + *gen.*) **1** (exprimând un raport spațial) a (cu vb. de mișcare) prin, printre, dintr-o parte în alta, de pe o parte pe alta, peste: (arătând lucrul sau spațiul străbătut) δι' ὄμου ... ἔγχος ἦλθεν Il. 4.481 *lancea trecu prin umăr*;

τοξευθεις διά τῆς ἀσπίδος XEN. *An.4.1.18 lovit de o săgeată ce-i străpunsesc scutul*; ὀδύνη διά χροός ἤλθε IL. 11.398 *durerea îi străbătu trupul*; ἰόντα διά θυρέων HDT. 1.9 *iesind pe ușă*; σέβας ... τὸ πρὶν δι' ὧτων φρενός τε δαμίας περαῖνον AESCH. *Ch.56 evlavia care odinioară pătrunde (prin) urechile și inimile poporului*; ῥήματι τῷ ἐκπορευομένῳ διά στόματος θεοῦ LXX *Deut.8.3, NT Mt.4.4 vorbă care iese din gura lui Dumnezeu*; δι' αἰθέρος IL. 2.458 *prin văzduh*; ἐπόμεσθα διά ... πεδίοιο IL. 11.754 *urmărim pe câmpie*; (d. fluviul Istru) ῥέων ... διά πάσης Εὐρώπης HDT. 2.33 *curgând prin (= străbătând) toată Europa*; διά νηός ἰών OD. 12.206 *umblând prin navă*; διά δὲ Τρώων πέτετ' IL. 13.755 *zbura printre troieni*; πέταται δ' ἐπὶ τε χθόνα καὶ διά θαλάσσας ... ὄνυμ' αὐτῶν P1. *N.6.48 numele lor zboară peste pământ și mare*. **b** (cu vb. de stare) *printre, între, în mijlocul*: κεῖτ' ... τανυσσάμενος διά μηλῶν OD. 9.298 *era tolănit printre oi*; ἔπρεπε καὶ διά πάντων IL. 12.104 *se distingea chiar printre toți*; Ὅμηρός τοι τετίμακεν δι' ἀνθρώπων P1. 3/4.55 *Homer i-a adus cinstire printre oamenii*; θέης ἄξιον διά πάντων τῶν ... ἀναθημάτων HDT. 1.25 *vrednic să fie văzut mai mult decât toate celelalte odore*; (locut.) διά μέσου HDT. 1.104 *între, prin mijlocul*. **c** *la* (o distanță, un interval de): διά εἴκοσι κου σταδίων ἄλλος ποταμός ... κεῖται HDT. 7.198 *la aproximativ 20 de stadii se află un alt râu*; διά πολλοῦ THUC. 3.94 *la mare distanță*; δι' ἐλάσσοнос THUC. 3.51 *la o distanță mai mică*; (cu valoare distributivă) διά τριήκοντα δόμων πλίνθου HDT. 1.179 *la fiecare al treizecilea rând de cărămizi*; διά δέκα ἐπάλλεων THUC. 3.21 *din zece în zece creneluri*. **2** (temp.) *a timp de, pe durata, în cursul*: δι' ἡμέρης HDT. 1.97 *(toată) ziua, cât e ziua de lungă*; δι' ἡμέρας καὶ νυκτός LXX *2Mac.13.10 zi și noapte*; διά χειμῶνος PLAT. *Ti.74c pe durata iernii, iarna*; δι' αἰῶνος AESCH. *Ch.26, SOPH. El.1024*, δι' ὅλου τοῦ αἰῶνος THUC. 1.70 *toată viața*; διά βίου PLB. 6.45.5 *pe viață*; διά παντός (τοῦ χρόνου) HDT. 2.25, id. 1.122 *tot timpul*; δι' ὀλίγου THUC. 1.77 *puțin timp*; διά πολλῶν γενεῶν LXX *Is.13.20 timp de multe generații*. **b** *după* (o perioadă, un interval de): διά χρόνου πολλοῦ HDT. 3.27, διά μακρῶν χρόνων PLAT. *Ti.22d după mult timp, la răstimpuri*

îndelungate; δι' ἐτέων εἴκοσι HDT. 6.118 *după 20 de ani*; διά χρόνου THUC. 2.94, PLAT. *Phdr.247b după ceva timp, cu timpul*; δι' ὀλίγου THUC. 5.14 *după puțin timp*; δι' ἡμερῶν NT *Mc.2.1 după câteva zile*; (cu valoare distributivă) διά τρίτου ἔτους HDT. 2.4 *la fiecare al treilea an (= din doi în doi ani)*; διά πεντετηρίδος HDT. 3.97, (d. Jocurile Olimpice) δι' ἔτους πέμπτου AR. *Pl.584 din patru în patru ani*. **3** (instr.) *prin* (intermediul), *cu* (ajutorul), *în*: διά χειρὸς ἔχειν SOPH. *Ant.1258 a fine în brațe*; γράφειν ... διά χάρτου καὶ μέλανος NT *2In.12.2 a scrie pe hârtie și cu cerneală*; διά λόγων ἐνδείξασθαι PLAT. *Plt.306d a demonstra prin cuvinte*; τὴν ἀπολύτρωσιν διά τοῦ αἵματος αὐτοῦ NT *Ef.1.7 răscumpărarea prin sângele Lui*; (d. pers.) δι' ἀγγέλου HDT. 6.4 *printr-un crainic*; δι' ἐρμηνέως XEN. *An.2.3.17 prin [intermediul unui] tâlmaci*; τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διά τοῦ προφήτου NT *Mt.1.22 ceea ce a fost spus de către Domnul prin profet*. **4** (arătând cauza sau agentul) *prin* (mijlocirea), *din pricina*, *datorită*: διά θεῶν πόλιν νεμόμεθ' ἀδάματον AESCH. *Th.233 datorită zeilor locuim o cetate nebiruită*; τὴν τῶν ὄρκων ... σύγχυσιν ... δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς γεγονέναι PLAT. *R.379e încălcarea jurământelor a avut loc din pricina Athenei și a lui Zeus*; ἡσθένει διά τῆς σαρκὸς NT *Rom.8.3 era slabă prin trup*. **5** (arătând originea sau materia) *din*: δι' ὄμματος ἀστακτὶ λείβων δάκρυον SOPH. *OC1250 din ochi vărsând șiroi de lacrimi*; διά βασιλέων πεφυκότι XEN. *Cyr.7.2.24 născut din regi*; οὐ γὰρ μόνον τῶν διά τοῦ σώματος ἡδονῶν ἐκράτει, ἀλλὰ καὶ τῆς διά τῶν χρημάτων XEN. *Mem.1.5.6 își stăpânește nu numai plăcerile trupului, dar și pe cele venite din bogății*; (θυσία) δι' ἀλφίτου καὶ σπονδῆς ... πεποιημένοι PLUT. *Num.8.8 jertfe constând din făină și libații*. **6** (modal) *în* (situație de), *cu*: δι' ἡσυχίης εἶναι HDT. 1.206 *a trăi în pace*; ἐμὲ ... δι' αἰτίας ἔχετε THUC. 2.60 *mă înviniți*; ταῦτ' ... δι' αἰσχύνης ἔχω EUR. *IT683 mi-e rușine de aceștia*; δι' ὀργῆς SOPH. *OT807 cu mânie (sau cuprins de mânie)*; διά τάχους SOPH. *Tr.595 repede, în curând*; διά σπουδῆς EUR. *Ba.212 în grabă*; διά κενῆς EUR. *Tr.758 în zadar, degeaba*; διά σιγῆς PLAT. *Grg.450c în tăcere*; (muz.) διά πασῶν (sc. χορδῶν) PLAT. *R.432a, ARSTT.*

Ph.194b28 prin toate coardele (sc. de la sunetul cel mai jos până la cel mai înalt, pe întreaga scală, în octavă). **III** (prep. + ac.) **1** (spatial) (poet.) a prin: ἔξ δὲ διὰ πτόχας ἦλθε ... χαλκός IL. 7.247 *bronzul trecu prin șase straturi (ale scutului)*; ψαύση δ' ἐνδίωνων διὰ τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα IL. 23.806 *va atinge măruntaiele prin platoșă și sângele negru*; βῆ διὰ δῶμα OD. 7.139 *trecu prin sală*; περᾶ κρυσταλλοπιῆγα διὰ πόρον AESCH. *Pers.501 [armata] străbate calea înghețată*; ἄραβος δὲ διὰ στόμα γίγνεται ὀδόντων IL. 10.375 *îi clănțâneau dinții în gură*. **b** printre: διὰ τε σκόλοπας καὶ τάφρον ἔβησαν IL. 8.343 *străbătută parii și șanțul*; πέραν Νειλοιο παγᾶν καὶ δι' Ὑπερβορέους P1. N.6.23 *dincolo de izvorul Nilului și printre Hyperboreeni*. **2** (temp.) pe durata: διὰ νόκτα ... μάχεσθαι. IL. 10.101 *a lupta pe noapte*. **3** (instr.) prin (intermediul), cu (ajutorul): (d. pers.) δι' ἐμὴν ἰότητα IL. 15.41 *prin vrerea mea*; νικῆσαι ... διὰ ... Ἀθήνην OD. 8.520 *a învinge cu ajutorul Athenei*; με διὰ δμῶας ... εἶλον OD. 19.154 *m-au prins cu ajutorul slujitoarelor*. **4** (frecv. arătând cauza sau agentul) din pricina, datorită, de, pentru: τὴν ... γῆμεν ἐὼν διὰ κάλλος OD. 11.282 *a luat-o de soție pentru frumusețea ei*; διὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν εὐόσαν HDT. 1.5 *din pricina cuceririi Ilionului*; δι' αἰσχύνην XEN. *An.3.1.10 de rușine*; αἱ μὲν μεγάλα διὰ δέος ἄρχονται, αἱ δὲ μικραὶ πάνυ διὰ χρείαν XEN. *Ath.2.3 [ceiᾶτῆ] mari se surpin de frică, iar cele mici de nevoie*; διὰ τὸν καιρόν PLB. 3.28.2 *datorită împrejurărilor*; ἐλευθερωθέντας διὰ ἓνα ἄνδρα HDT. 3.82 *mântuiți de un singur bărbat*; δι' ἐμὲ γελῶντες XEN. *Smp.1.15 rîzînd din pricina mea*; δι' ἐμὲ θύουσιν αὐτῷ; AR. *Pl.143 datorită mie îi aduc jertfe?*; διὰ τοῦτο THUC. 1.74, διὰ ταῦτα AR. *Pax892 pentru aceasta, de aceea*; (interog.) διὰ τί DEM. 27.59 *de ce?* **5** (poet.) (arătând originea) prin, în, din: νόμοι ... δι' αἰθέρα τεκνωθέντες SOPH. *OT867 legi zămislite în eter*; διὰ στόμα χωροῦντα λευκὸν ἄφρον EUR. *Med.1173 din gură ieșindu-i o spumă albă*. **6** (final) pentru, în vederea: δι' ἀχθηδόνα THUC. 4.40 *ca să necăjească*; διὰ τὴν τούτου σαφήνειαν PLAT. *R.524c pentru lămurirea acestui punct*; τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον NT *Mc.2.27 sabbatul a fost făcut pentru om, nu*

omul pentru sabbat.

[cf. δίς, lat. *dis*-]

Δία¹, ac. sg. de la Ζεὺς.

Δία², ac. ἡ [Ἦ] *subst.* {ep. ion. Δίη} Dia, insulă în Marea Egee, la nord de Creta, identificată uneori cu Naxos: OD. 11.325.

δια-βαδίζω, vb. **I** a traversa, a trece: THUC. 6.101. **II** a umbla dintr-o parte în alta, a se plimba: APP. *BC1.25*.

[διά, βαδίζω]

δια-βάθρα, ac. ἡ *subst.* scară: LXX *2Rg.23.21*. [διαβαίνω]

δια-βαίνω, vb. [viit. διαβήσομαι, aor.2 διέβην, pf. διαβέβηκα] {ep. inf. aor. διαβήμεναι Od. 4.635, dor. part. aor. διαβαίς P1. *Fr.140a.65*} **I** a trece (de pe o parte pe cealaltă, de-a curmezișul), a traversa: (+ ac.) (un șanț) IL. 12.50, (Oceanul) HES. *Th.292*, (un râu) HDT. 1.75, γέφυραν ~ ἡ ἄλλην τινὰ διάβασιν XEN. *An.3.4.20 a traversa un pod sau vreo altă trecătoare*; (abs.) (frecv. + prep. εις, πρὸς, ἐπί) ὅπως τις ἐθέλοι ἐκ τοῦ ἐτέρου φάρσεος ἐς τοῦτερον διαβῆναι, χρὴν πλοίῳ ~ HDT. 1.186 *cînd cineva voia să treacă dintr-o parte într-alta [a orașului], trebuia să traverseze cu barca*; διέβα Φρυγῶν ... πρὸς εὐκάρπους γῦας EUR. *Andr.1044 a trecut spre rămăturile roditoare ale frigienilor*; (fig.) τῷ λόγῳ διέβαινε ἐς Εὐρυβιάδην HDT. 8.62 *trecu cu vorba la (= se întoarse spre) Eurybiades*. **2** a ieși: PLUT. *M.862e*. **II** a ține picioarele depărtate, ext. a se ține bine pe picioare sau a merge cu pași mari: (d. războinici) εὖ διαβάς IL. 12.458 *bine proțărit [în picioare]*; ὥσπερ εἰ ὀρθὸς ἂν διαβεβηκῶς εἴη τοῖν σκελοῖν XEN. *Eg.7.5 ca și cum ar sta drept, cu picioarele depărtate*; μεγάλα διαβαῖνον ARSTT. *Phgn.809b32 cu pași mari*; (glum.) (cu aluzie obscenă) ἐπὶ τῶν κελήτων διαβεβήκασ' ὀρθοῖται AR. *Lys.60 călare pe armăsari (sau pe bărci) dis-de-diminează*.

[διά, βαίνω]

δια-βάλλω, vb. [viit. -βαλῶ, aor.2 διέβαλον, pf. διαβέβληκα] **I** a trece (*prop.* a arunca) dintr-o parte în alta, a traversa: (+ ac.) διέβαλον ἐκ τῆς Χίου τὰς νέας ἐς τὴν Νάξον HDT. 5.34 *au trecut corăbiile din Chios în Naxos*; (arătând spațiul străbătut) γεφύρας διαβαλοῦσ' ἱππηλάται EUR. *Rh.117 vizitii vor trece punțile*; τὸν Ἴονιον διαβαλοῦσιν THUC. 6.30 *vor traversa Marea Ionică*; (intrans.) φυγῆι πρὸς Ἄργος διαβαλεῖν EUR.

*Supp.*931 *a se refugia în Argos.* 2 a (a)zvárli: ἄττα διαβάλαι τις αὐτῆ, ταῦτ' ἂν ἦδιστ' ἦσθιεν AR. *Pax*643 [*cetatea*] *înghi-jea cu cea mai mare plăcere tot ce-i zvárlea cineva* (sc. *toate calomniile, minciunile*, v. sensul II.2). 3 a pune prin, a introduce: ARR. *An.*2.3.7. II 1 a despărți, a dezbină, a învrăjbi: (+ ac. dublu pers.) ἔμὲ καὶ Ἀγάθωνα ~ PLAT. *Smp.*222d *a stârni dezbinare între mine și Agathon*; (+ dat. pers.) ~ ἀλλήλοις ARSTT. *Pol.*1313b16 *a învrăjbi pe unii cu alții, a băga zăzanie între oameni.* 2 a vorbi de rău, a defăima, a ponegri, a denigra, a acuza pe nedrept *sau* fără temei, a ataca, a calomnia: (+ ac. pers.) HDT. 6.51, EUR. *Hipp.*932, AR. *Ach.*380, ἐπειδὴν ... μηδὲν δύνηται ἀπολογεῖσθαι, ἐμὲ ~ πειράσεται LYS. 30.8 *fiindcă nu poate spune nimic în apărarea sa, va încerca să mă ponegrească*; (+ πρός și ac.) διαβάλλων τοὺς Ἀθηναίους πρὸς τὸν Ἀρταφρένεα HDT. 5.96 *defăimându-i pe atenieni în fața lui Artaphernes*; (+ ἔς și ac.) Πελοποννησίουσ διαβαλεῖν ἔς τοὺς ... Ἕλληνας THUC. 3.109 *a-i acuza pe peloponesieni în fața elenilor*; (+ ὅτι) διαβάλλων ὅτι Βοιωτῶν ἡ πόλις ἔσται LYS. 12.58 *acuzând că cetatea urma să cadă în mâinile beoțienilor*; (abs.) τί δὴ λέγοντες διεβάλλον οἱ διαβάλλοντες; PLAT. *Ap.*19b *ce ai spus, calomniindu-mă, calomniatorii mei?* 3 a prezenta în mod defăimător *sau* într-o lumină nefavorabilă, a denunța, a pârî: (+ ac. pers.) μή με διαβάλῃς στρατῶ SOPH. *Ph.*582 *nu mă pârî oștii*; (+ ac. lucru) AR. *Th.*1169, DEM. 28.2. 4 a prezenta ca fals, a respinge: (un vers) PLUT. *Thes.*34.2. III a induce în eroare, a amăgi: διαβάλλων ἐκεῖνον εὖ HDT. 5.50 *care îl amăgise bine*; (med.) HDT. 9.116.

[διά, βάλλω]

δια-βαπτίζομαι, vb. a se scufunda pe întrecute: (fig.) ἐπίστανται τούτῳ διαβαπτίζεσθαι DEM. 25.41 *știu să se întrecă cu el în insulte*.

[διά, βαπτίζω]

δια-βᾶσάνιζω, vb. a pune la încercare, a cerceta în întregime *sau* până la capăt: PLAT. *Lg.*736c, IOS. *A15.*266.

[διά, βᾶσάνιζω]

διάβῳσις, εως, ἡ subst. I trecere (de pe o parte pe cealaltă, de-a curmezișul), traversare, străbater: (+ gen. obiectiv.) ἡ ~ τοῦ

Ἑλλησπόντου HDT. 8.51 *trecerea Hellespontului*; (abs.) HDT. 1.186, THUC. 3.23. II (concr.) loc *sau* mijloc de trecere: I punte, pasarelă: ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων XEN. *An.*2.3.10 *făcură punți din [trunchiuri de] palmieri*; PLUT. *Cim.*12.2. 2 vad: THUC. 7.74, XEN. *An.*1.5.12. 3 trecătoare: XEN. *Cyn.*10.19.

[διαβαίνω]

δια-βάσκω, vb. [doar prez.] a păși țanțoș, a se împăuna: AR. *Av.*486.

[διά, βάσκω]

δια-βαστάζω, vb. a cântări (în mână), a evalua: PLUT. *Dem.*25.3, LUC. *Sat.*33.

[διά, βαστάζω]

διαβᾶτέος, α, ον adj. vb. de trecut, de traversat: (râu) XEN. *An.*2.4.6, (vale) id. *An.*6.5.12. // (neut.) **διαβᾶτέον**, adj. vb. trebuie trecut (traversat): PLB. 5.51.5, PLUT. *Luc.*31.5.

[διαβαίνω]

διαβατήριος, ον adj. de trecere: THUC. 5.116. // **διαβατήρια**, τά (subînt. ιερά) subst. sacrificii de trecere: (pt. a obține de la zei buna traversare a granițelor, a unui râu etc.) THUC. 5.54, XEN. *HG3.*5.7, PLUT. *Luc.*24.5.

[διαβαίνω]

διαβάτης, ου, ὁ [βᾶ] adj. m. care trece *sau* traversează: AR. *Fr.*765.

[διαβαίνω]

διαβατός, ὄν adj. {eol. ζάβατος Sapph.} I care poate fi trecut *sau* traversat: (d. râuri) HDT. 1.75, THUC. 2.5, PLAT. *Lg.*892e, XEN. *An.*1.4.18. II pe care se poate trece, la care se poate ajunge cu piciorul: (insulă) HDT. 4.195.

[διαβαίνω]

δια-βεβαιόομαι-οῦμαι, vb. [aor. διεβεβαιωσάμην] a afirma cu tărie, a confirma, a întări: (+ ac.) ARSTT. *Rh.*1389b17, PLB. 21.44.3, (+ inf.) DEM. 17.30, (+ περί și gen.) PLB. 12.11.6, IOS. *Ap.*2.14, NT *1Tim.*1.7.

[διά, βεβαιόω]

διάβημα, ατος, τό subst. pas: LXX *Ps.*16.5, id. *Pr.*20.24.

[διαβαίνω]

διαβήτης, ου, ὁ subst. compas: (glum. „crăcanel”, cu aluzie la pederastie) AR. *Nu.*178, id. *Av.*1003, PLAT. *Phlb.*56b, PLUT. *M.*802f.

[διαβαίνω]

δια-βιάζομαι, vb. I (tranz.) a sili, a forța, a

oblīga: EUR. *IT*1365, PLAT. *Ti*.84d, διαβιασάμενος τὴν ἀσθένειαν PLB. 23.12.2 *invin-gându-și slăbiciunea*. II (*intrans.*) a se încă-pățâna: LXX *Num*.14.44.

[διά, βιάζομαι]

δια-βιβάζω, *vb.* |viit. διαβιβάζω (att. -βιβῶ). aor. διεβίβασα| I a trece (dintr-o parte în alta, peste sau dincolo), a transporta: κατὰ τὰς ... γεφύρας διεβίβασε τὸν στρατὸν HDT. 1.75 *și-a trecut oștirea pe poduri*; διεβίβάζον ἐς τὴν νῆσον τοὺς ὀπλίτας THUC. 4.8 *au transportat hopliții pe insulă*; (+ ac. locului străbătut) διαβιβῶ τὸν ποταμόν PLAT. *Lg*.900c *voi trece râul*; (+ ac. dublu) διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν Ἰορδάνην LXX *2Rg*.19.42 *I-au trecut pe rege și casa lui peste Iordan*. II (fig.) a transfera: PLUT. *M*.34b (Chrysipp. ap.).

[διά, βιβάζω]

δια-βιβρώσκω, *vb.* |pf. med.-pas. διαβέβρωμαι| a mânca în întregime, a consuma, a roade, a devora, a mistui: PLAT. *Ti*.83a, IOS. *B/5*.471, LUC. *Ind*.1, (fig.) PLUT. *M*.508d.

[διά, βιβρώσκω]

δια-βιόω, *vb.* |aor. I poster. διεβίωσα, aor. 2 διεβίωv, inf. διαβιῶvαι, part. διαβιούvς| I a trăi, a-și duce viața, a petrece (viața, timpul): EUR. *Fr*.1052.9, δικαίως διαβιῶvαι PLAT. *Grg*.526a *a-și duce viața în spiritul dreptății*; ἄχρι πρὸς τὸ τέλος εὐδαιμόνως διαβιῶvαι LUC. *Cont*.10 *a trăi fericit până la sfârșitul vieții*; ἐν ιδιωτείᾳ διαβιῶv IOS. *AI*18.242 *a duce o viață privată*; (+ ac. intern) ὡς ὀσιώτατα διαβιῶvαι τὸν βίον PLAT. *Men*.81b *a-și duce viața cu cât mai mare pietate*; ἴνα ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθῆς ὦv διαβιοῖ PLAT. *Lg*.730c *pentru a petrece cât mai mult timp după adevăr*; (med.) XEN. *Mem*.2.1.23. II a supraviețui: LXX *Ex*.21.21.

[διά, βιόω]

διαβιωτέον, *adj.vb.* trebuie ca viața să fie petrecută: PLAT. *Lg*.803e.

[διαβιόω]

δια-βλαστάνω, *adj.* |aor. διεβλάστησα| a încolți, a înmuguri: PLUT. *M*.292a.

[διά, βλαστάνω]

δια-βλέπω, *vb.* |viit. -βλέψω, aor. διέβλεψα| I a se uita pătrunzător sau cu ochii larg deschiși, a privi țință: PLAT. *Phd*.86d, ARSTT. *Insomn*.462a|3, (+ εις, πρὸς și ac.) PLUT. *Alex*.14.4, id. *M*.548b, (fig.) ἀλύπως ~ τὰ τοιαῦτα PLUT. *M*.36e *a privi astfel de fapte fără durere [în suflet]*. II a vedea deslușit:

PLUT. *M*.973f, NT *Mc*.8.25. (+ inf.) διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν NT *Mt*.7.5 *vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău*.

[διά, βλέπω]

δια-βοάω-οῶ, *vb.* I (*act.*) a striga, a vesti: (+ ac.) AESCH. *Pers*.638, LXX *Lev*.25.10, (+ ὡς) διαβοῶvτων ὡς δεινὸν εἶη εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος κάτεισι THUC. 8.53 *strigând că ar fi groaznic dacă se va întoarce [din exil] cel care a siluit legile*. II (*pas.*) I a se zvoni, a se răspândi: PLAT. *Ep*.312b, LXX *Gen*.45.16. 2 a fi vestit, a fi faimos: PLUT. *Sol*.11.1, ARR. *An*.2.10.6. III (*med., intrans.*) a se întrece în strigăte, a discuta ținând: DEM. 26.19.

[διά, βοάω]

διαβόησις, *εως*, ἡ *subst.* strigare, strigăte: PLUT. *M*.455b.

[διαβοάω]

διαβόητος, *ov adj.* vestit, renumit, faimos, celebru: (oracol) PLUT. *Lyc*.5.3. (victorie) IOS. *AI*7.309, (d. pers.) ἀνὴρ ἐπὶ δικαιοσύνη ~ IOS. *AI*9.182 *un bărbat vestit pentru dreptatea lui*; PLUT. *Luc*.6.2, LUC. *Alex*.4.

[διαβοάω]

διαβολή, ἡς, ἡ *subst.* I I acuzație falsă, învinuire mincinoasă, calomnie, clevetire, defăimare, denigrare, bârfire: HDT. 7.10, EUR. *Supp*.415, AR. *Eq*.491, φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι PLAT. *Ap*.18d *servindu-se de invidie și de calomnie*; ἡ ἐμῇ ~ PLAT. *Ap*.19b *calomnie împotriva mea*; ἐπὶ διαβολῇ HDT. 3.66, THUC. 2.13 *în mod defăimător, cu intenția de denigrare*; διαβολὰς ... ἐνδέκεσθαι HDT. 3.80 *a primi calomniile, a-și pleca urechea la defăimări*; διαβολαῖς ... προσέχειν IOS. *AI*11.276 *a da crezare calomniilor*; διαλύσειν τὴν διαβολὴν THUC. 1.131, ἀπολύεσθαι ... τὰς διαβολὰς THUC. 8.87 *a respinge clevetirile, a rispi bârfele, a pune capăt calomniilor*; διαβολὴν εἶχεν ὡς τῇ Πασιφάη πλησιάζων PLUT. *Thes*.19.5 *era învinuit că are legături cu Pasiphae*. 2 (gener.) acuzație, învinuire, reproș: ἐκ τ' ἐκείνου διαβολαῖς τε ταῖς ἐμαῖς κακῶς ὀλεῖται EUR. *Andr*.1005 *va avea parte de o moarte cumplită datorită lui [Apollon] și învinuirilor mele*; ISOC. 1.17, PLUT. *Them*.4.4. 3 bănuială: ἐν διαβολῇ μὲν φαρμακείας γενόμενον PLUT. *Cat*.Ma.9.1 *implicat într-o acuzație de otrăvire, bănuie că otrăvitor*. II I dezbinare, vrăjmășie, aversiune: κατὰ τὰς ἰδίας

διαβολάς THUC. 2.65 *din cauza dezbinărilor interne*; ὅταν ... εἰς ὄργην καὶ διαβολὴν ἐμπέσωσι πρὸς τινὰς PLB. 1.67.6 *când prind ură și vrăjmășie față de cineva*. **2** teamă: πρὸς τὸν θάνατον ~ PLUT. *M.110a teamă în fața morții*.

[διαβάλλω]

διαβολία, ας, ἡ *subst.* {dor. pl. gen. διαβολιᾶν} calomnie, clevetire: PI. *P.2.76*.

[διαβάλλω]

διάβολος, ον *adj.* [superl. -ώτατος] calomniator, clevetitor, defăimător, bârfitor: AR. *Eq.45*, ARSTT. *Top.126b9*, ~ γραῦς MEN. *Fr.803 babă clevetitoare*. // **διάβολος**, ου, ὁ *subst.* **I** calomniator, defăimător: XEN. *Ages.11.5*, LXX *Est.7.4*. **II** (spec. în LXX și NT) diavolul, Satana: φθόνῳ διαβόλου θάνατος εἰσηλθεν εἰς τὸν κόσμον LXX *Ἰηf.2.24 prin invidia diavolului moartea a intrat în lume*; πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου NT *Mt.4.1 a fi ispitit (sau încercat) de diavol*. // **διάβολον**, ου, τό *subst.* calomnie, clevetire: PLUT. *M.61c*.

[διαβάλλω]

διαβόλωσ, *adv.* în mod defăimător, cu intenția de denigrare: THUC. 6.15.

[διάβολος]

διάβορος, ον *adj.* **I** devorat, mistuit: SOPH. *Tr.676*. **II** (var. διαβόρος) care devorează, care roade, mistuitor: (boală) SOPH. *Tr.1084*, id. *Ph.7*.

[διαβιβρώσκω]

δια-βουκολέω-ῶ, *vb.* a paște, *ext.* a hrăni (cu nădejdi zadarnice), a amăgi: LUC. *DMort.15.2*.

[διά, βουκολέω]

δια-βουλεύω, *vb.* **I** (*med.*) **I** a delibera, a se sfătui, a (se) chibzui: THUC. 2.5, LXX *Gen.49.23*, διαβουλεύόμενοι τί δεῖ πράττειν PLB. 3.84.5 *chibzuindu-se ce trebuie să facă*; (+ περί și gen.) IOS. *AI19.249*. **2** a decide: εἶτε πολεμητέον εἶτε διὰ φιλίας ἀπαλλακτέον ... διαβουλεύσασθαι PLAT. *Plt.304e a decide dacă trebuie purtat războiul sau trebuie evitat prieteneste*; (+ inf.) LUC. *Pisc.24*. **3** a urzi, a unelti: LXX *Gen.49.23*. **II** (*act.*) a încheia deliberările sau legislatura: ARSTT. *Ath.32.1*.

[διά, βουλεύω]

διαβούλιον, ου, τό *subst.* **I** **I** deliberare, chibzuire, consfătuire, sfat: περί τοῦ πολέμου ... ~ ἦγον PLB. 3.20.1 *ținură sfat cu privire la război*. **2** decizie, hotărâre: ἐκυρώθη

τὸ ~ PLB. 5.49.6 *s-a luat hotărârea*. **3** plan, urzeală, uneltire: LXX *Oz.4.9*. **4** chibzuință, judecată: LXX *Sir.17.6*. **II** sfat, adunare: PLB. 2.39.6, id. 29.10.2.

[διαβουλεύω]

δια-βρᾶβεύω, *vb.* a acorda, a oferi: AESOP. 1.21.

[διά, βραβεύω]

δια-βρέχω, *vb.* |part. aor.2 pas. διαβραχεῖς| a înmuia, a îmbiba: (+ ac.) (fig.) AESCH. *Fr.306*, (abs.) ARSTT. *Pr.866a10*, (pas.) LUC. *Trag.304*.

[διά, βρέχω]

διάβροχος, ον *adj.* îmbibat (cu apă), ud sau udat, scâldat, foarte umed: EUR. *Ba.1051*, CALL. *Del.48*, (loc) PLB. 5.22.6, τί δ' ... διάβροχον τόδ' ὄμμ' ἔχεις; EUR. *El.503 de ce ai fața scâldată [în lacrimi]?*; (spec.) νῆες διάβροχοι THUC. 7.12 *corăbii care iau apă (sc. al căror lemn este îmbibat cu apă)*; (fig.) διάβροχον ... τῷ ἔρωτι LUC. *Tox.15 beat de dragoste*.

[διαβρέχω]

διάβρωσις, εως, ἡ *subst.* **I** roadere: PLUT. *M.967f*. **II** (*medic.*) ulceratie: IOS. *B17.453*.

[διαβιβρώσκω]

δια-βυνέομαι, *vb.* a vâri, a băga (prin), a introduce: HDT. 4.71, (pas.) id. 2.96.

[διά, βύω]

δια-γᾶληνίζω, *vb.* |doar aor. 3sg. διεγαλήνισεν| a însenina: (d. chipuri) AR. *Eq.646*.

[διά, γαληνίζω]

δι-ἄγᾶνακτέω-ῶ, *vb.* a se necăji tare, a fi cuprins de indignare: DEM. 27.63, (+ πρὸς și ac.) IOS. *B14.270*, (+ ἐπί și dat.) APP. 1.94.

[διά, ἀγανακτέω]

διαγανάκτησις, εως, ἡ *subst.* mare necăjire, indignare: PLUT. *Mar.16.6*.

[διαγανακτέω]

διαγγελία, ας, ἡ *subst.* vestire, înștiințare: IOS. *B13.361*.

[διαγγέλλω]

δι-αγγέλλω, *vb.* |aor. διήγγειλα| {dor. part. prez. fem. διαγγέλλοισα Pi. *N.5.3*} **I** **I** a vesti (printr-un trimis), a transmite (un mesaj, vești), a da de veste, a înștiința (despre), a anunța: (+ ac.) EUR. *Hel.436*, (+ dat.) τὸ Κύρου στρατεύμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι XEN. *An.1.6.2 a transmite regelui vești despre armata lui Kyros*; οἱ ἀκούσαντες διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων THUC. 7.73 *cei care au auzit i-au anunțat pe comandan-*

*ii ateniienilor. 2 a trimitte poruncă, a porunci: (+ inf.) EUR. IA353. II a anunța (în mod public), a da de știre, a face cunoscut: οἱ γε πολλοὶ ... ἄττ' ἂν οὔτοι διαγγέλλωσι. ταῦτα ὑμνοῦσιν PLAT. Prt.317a *mulțimea repetă în cor ceea ce aceștia îi dau de știre; ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ LXX Ex.9.16 ca să se vestească numele Meu pe tot pământul.**

[διά, ἀγγέλλω]

διάγγελμα, ατος, τό *subst.* poruncă, comandă: LXX 3Rg.5.1.

[διαγγέλλω]

διάγγελος, ου, ὁ *subst.* I mesager secret, informator, spion: THUC. 7.73. II (milit.) I vestitor, iscoadă: PLUT. Galb.24.1. 2 agent de legătură, adjutant: PLUT. M.678d.

[διαγγέλλω]

δια-γελάω-ῶ, *vb.* I (*tranz.*) a(-și) râde de, a lua în râs sau în derâdere: (+ ac.) EUR. Ba.272, XEN. An.2.6.26, IOS. AII6.233. II (*intrans.*) I a zâmbi: SOPH. Fr.171.3. 2 (fig.) a surâde, a fi vesel: (d. apă) PLUT. M.952f.

[διά, γελάω]

δια-γεύω, *vb.* a gusta, a degusta: (med.) PLUT. Mar.44.2.

[διά, γεύω]

δια-γίγνομαι, *vb.* [viit. -γενήσομαι, aor.2 διεγενόμην, pf. διαγένονα] {ion. att. tard. διαγίνομαι [γῆ]} I I a-și petrece timpul sau viața, a trăi: AR. Av.45, THUC. 5.16, τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι PLAT. Ap.32e a trăi atâția ani; ταύτην ... τὴν νύκτα οὔτω διεγένοντο XEN. An.1.10.19 *asa au petrecut aceștia noaptea: (+ ἀπό și gen.) διαγίνεσθαι ... ἀπὸ τῆς τέχνης ARSTT. Pol.1268a31 a trăi de pe urma meseriei. 2 a continua, a nu înceta să: (+ part.) πολεμῶν διεγένετο XEN. An.2.6.5 a continuat să lupte; kân ὅποσοῦν χρόνον ἄρχοντες διαγέρονται XEN. Cyr.1.1.1 *deși ἄρχοντες διαγέρονται XEN. Cyr.1.1.1 deși au rămas la putere puțin timp. 3 a se comporta, a fi: (+ adv.) PLUT. M.119d, LXX porta, a fi: (+ adv.) PLUT. M.119d, LXX 2Mac.11.26. II (d. timp) a trece, a se scurge: διεγένοντο ἡμέραι τέτταρες ἢ πέντε LYS. 1.22 *au trecut patru sau cinci zile; δέκ' ἐτῶν διαγενομένων DEM. 27.63 *după o perioadă de zece ani; διαγενομένου τοῦ σαββάτου NT Mc.16.1 *după ce a trecut sabbatul.*****

[διά, γίγνομαι]

δια-γιγνώσκω, *vb.* [viit. -γνώσομαι, aor.2 διεγγνων (tard. διεγνώσα), pf. διεγνώκα] {ion. att. tard. διαγίνωσκω} I I a distinge, a discerne, a deosebi, a desluși, a cunoaște:

ὄστέα Πατρόκλιοι ... εὖ διαγιγνώσκοντες IL. 23.240 *bine deosebind oasele lui Patroclos; ~ τὸ δικαιότερόν τε καὶ ἀδικότερον PLAT. IAlc.109d a discerne ce este mai drept de ce este mai nedrept; τοὺς κύνες διαγιγνώσκουσι τοὺς νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους ἐκ τῶν ὀδόντων ARSTT. HA501b11 *deosebesc câinii mai tineri de cei mai bătrâni după dinți; (+ prop. interrog.) τῶδε ἂν τις διαγνοίη εἰ ὅμοιοί εἰσι HDT. 1.134 *prin aceea se poate cunoaște dacă sunt egali; ~ τὴν βοῆν ὀποτέρα μείζων THUC. 1.87 a distinge care voce este mai tare; (abs.) IL. 23.470, HDT. 6.52. 2 a recunoaște, a identifica: διαγῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον IL. 7.424 *era greu a recunoaște fiicare războinic; μ' ἐποίησεν τυφλόν, ἵνα μὴ διαγιγνώσκοιμι τούτων μηδένα AR. Pl.91 *m-a făcut orb, ca să nu recunosc pe nici unul dintre ei; (pas.) πλουσίους ... ἐκ μόνης οἰμωγῆς διαγιγνώσκόμενους LUC. DMort.1.1 *bogătași [ce pot fi] recunoscui doar după tânguirea lor. 3 a observa, a afla, a-și da seama: (+ ac.) ἐν τῷ διεγγνωσ τοῦτο τῶν εἰρημῶν; SOPH. El.1186 *care dintre vorbele mele te-a făcut să-ți dai seama de asta?; (+ ὅτι) οἱ ... διεγνώκότες ὅτι μέγιστόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν ἀρετῆ ISOC. 3.47 *cei care au aflat că virtutea este binele suprem; (+ πῶς) LXX Deut.2.7. II I a socoti, a decide, a hotărâ: (+ inf.) εἰ δὴ διαγιγνώσκοιεν σφίσι τε βοηθῆειν οἱ παῖδες HDT. 6.138 *dacă acești copii ar hotărâ să se ajute între ei; περὶ τὸν Κλεομένη διεγγνω ποιεῖσθαι τὴν μάχην PLB. 2.66.8 a hotărâ să dea lupta împotriva lui Cleomenes. 2 (jur.) a a cerceta: NT Fr.23.15. b a judeca, a hotărâ: διαγῶναι δίκην AESCH. Eu.709 *a judeca pricina; περὶ δὲ σφῶν ... τὸν Ἀθηναίων δῆμιον διαγῶναι THUC. 4.46 *în privința lor să hotărască poporul ateniienilor; ταῦτα ... οὔτω διεγγνωτε περὶ τῆς προνοίας LYS. 3.43 *afi hotărâți astfel în legătură cu premeditarea; (pas.) ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν THUC. 3.53 *la o judecată hotărâată mai dinainte; (med.) NT Fr.24.22.*************

[διά, γινώσκω]

διαγίνομαι, v. διαγίγνομαι

διαγιγνώσκω, v. διαγιγνώσκω

δι-αγκυλόμοι-οὔμαι, *vb.* [doar part. pf. διηγκυλημένος] v. διαγκυλόμοι: LUC. IConf.15.

[διά, ἀγκύλη]

δι-αγκυλόδομαι-οὔμαι, *vb.* |doar part. pf. διηγκυλωμένος| a ține mâna pe cureaua su-
liței (ca pt. aruncare), *sc.* a fi gata să azvârle
(lancea): XEN. *An.*4.3.28.

[διά, ἀγκυλόω (v. ἀγκύλη)]

διαγκωνισμός, οὔ, ὁ *subst.* înghiontire cu
cotul: PLUT. *M.*644a.

[διαγκωνίζομαι, v. ἀγκών]

δια-γλαύσω, *vb.* a deveni luminos *sau* vizi-
bil, a străluci: A.RH. 1.1281.

[διά, γλαύσω]

δια-γλάφω, *vb.* |doar part. aor. -γλάψασα| a
săpa, a scobi: OD. 4.438.

[διά, γλάφω]

δια-γλύφω, [-ῦ-] *vb.* a săpa, a ciopli, a
sculpta: LXX *Ex.*28.11.

[διά, γλύφω]

διάγνοια, ας, ἡ *subst.* deliberare, hotărâre:
IOS. *AI*17.231.

[διαγιγνώσκω]

διαγνώμη, ης, ἡ *subst.* I deliberare: (+ περί)
THUC. 3.42. II judecată, hotărâre, decizie,
sentință: THUC. 1.87, διαγνώμας ποιήσθησε
THUC. 3.67 *veți lua decizii.*

[διαγιγνώσκω]

διάγνωσης, εως, ἡ *subst.* I I distingere, dis-
cernere, deosebire, (re)cunoaștere: οὐ ῥα-
δίως τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο ὅποιοι ἐκρά-
τουν ἢ ἐκρατοῦντο THUC. 1.50 *nu se putea*
distinge ușor între învingători sau învinși;
χρῆν βροτοῖσι τῶν φίλων ... κείσθαι ...
διάγνωσιν φρενῶν EUR. *Hipp.*926 *muritorii*
ar trebui să aibă un mijloc de a cunoaște
(sau de a desluși) inimile prietenilor; δια-
γνώσεως ἔνεκα PLAT. *Sph.*267d *pentru a face*
o distincție; φωνῆς καὶ σιγῆς ... τὴν διά-
γνωσιν ARSTT. *Cael.*290b27 *distingerea su-*
netului și a tăcerii. 2 discernământ, jude-
cată: EUR. *Hipp.*696. II (jur.) judecată, deci-
zie, hotărâre, sentință: PLAT. *Lg.*865c, (+
περί și gen.) IS. 1.21, DEM. 18.7, ἐν ἡμέρᾳ
διαγνώσεως LXX *Înf.*3.18 *în ziua judecării;*
NT *Fp.*25.21.

[διαγιγνώσκω]

διαγνωστέον, *adj.vb.* trebuie deosebit, tre-
buie (re)cunoscut: LUC. *Herm.*16.

[διαγιγνώσκω]

διαγνωστικός, *adj.* capabil să deosebească
sau să recunoască: LUC. *Salt.*74.

[διαγιγνώσκω]

δια-γογγύζω, *vb.* a murmura (în semn de ne-
mulțumire), a bombăni, a cârți: LXX
*Deut.*1.27, NT *Lc.*15.2, (+ κατά și gen.)

LXX *Ex.*16.7, (+ ἐπί și gen.) id. *Ex.*15.24.

[διά, γογγύζω]

δι-αγορεύω, *vb.* a declara, a porunci, a
prescrie, a rândui: (d. pers. cu autoritate)
PLUT. *Fab.*8.1, (d. legi, acte scrise) LXX
*Suz.*60-62, IOS. *AI*17.322, (+ inf.) PLUT.
*TCG*37.2, (+ μή = „a interzice”) νόμου τινὸς
παλαιῶ διαγορευόντος μὴ δανείζειν ἐπὶ τό-
κοις APP. *BC*1.54 *o lege veche interzicând*
împrumutarea pe dobândă; (pas.) PLAT.
*Lg.*757a.

[διά, ἀγορεύω]

διάγραμμα, ατος, τό *subst.* I (mat.) I dia-
gramă, figură geometrică, grafic, desen:
PLAT. *Phd.*73b, id. *R.*529e, XEN.
*Mem.*4.7.3, ARSTT. *Cael.*279b34. 2 pro-
blemă de geometrie, teoremă: ARSTT.
*EN*112b21, PLUT. *M.*1094b. II listă, regis-
tru, inventar: DEM. 14.21, id. 47.26. III de-
cret, edict: (= lat. *edictum*) PLB. 22.10.6,
PLUT. *Marc.*24.13. IV (muz.) tablatură,
scală: PLUT. *M.*55d, id. *Dem.*13.4. V (astr.)
horoscop: PLUT. *Mar.*42.8.

[διαγράφω]

διάγραφή, ης, ἡ *subst.* I schiță, schemă,
plan, desen: (d. organizarea statului) PLAT.
*R.*501a, τὴν διαγραφὴν καὶ διάταξιν τῆς οἰ-
κοδομίας τοῦ ναοῦ IOS. *AI*7.375 *schiza și*
planul construcției templului; ἢ ὅπως θεω-
ρεῖσθω ἐκ τῆς διαγραφῆς τῆς ἐν ταῖς ἀνατο-
μαῖς ARSTT. *HA*497a32 *figura se poate ve-*
dea în Schițele anatomice; (milit.) PLUT.
*Phil.*4.9. II descriere, listă: ARSTT.
*EN*1107a33, id. *Top.*105b13. III plată: PLB.
31.27.7.

[διαγράφω]

δια-γράφω, *vb.* I I a trasa, a schița, a desena:
(+ ac.) PLAT. *R.*500e, LXX *Iez.*4.1, δια-
γράψαι τὸ σχῆμα τῆς πόλεως τῷ τόπῳ συν-
αρμόττοντας PLUT. *Alex.*26.7 *a trasa planul*
orașului respectând configurația terenului.
2 a descrie (prin trăsături caracteristice), a
expune (schematic), a explica: ὥσπερ καὶ ἐν
τῇ διαιρέσει τῶν ἐναντίων διεγράψαμεν
ARSTT. *Metaph.*1054a30 *așa cum am expli-*
cat în Diviziunea contrariilor; PLUT.
*Nic.*23.9. II a tăia cu o line, (jur.) a bara, a
radia, a șterge, a anula: (versuri) PLAT.
*R.*387b, γυνὴ δ' ἀπόντος ἀνδρὸς ἦτις ἐκ δό-
μων ἐς κάλλος ἀσκεῖ διάγραφ' ὡς οὔσαν κα-
κὴν EUR. *El.*1073 *femeia care se dichisește*
în absența bărbatului ei, poți să o ștergi din
rândul celor cumsecade (propr. *ca fiind*

rea); (glum.) τοςάδε τοῦ ζῆν κατεῖπεν, ὥστε ἐγωγε μὲν παρὰ ἀκαρῆ διέγραφα τὸν βίον PLAT. *Sp.*366c *a spus atâtea împotriva vieții, că eu, cel puțin, am fost cât pe ce să tai cu o linie* (sau *de pe listă*) *viața*; (jur.) διέγραψεν ὁ ἄρχων ... τὴν τουτουὶ ... ἀμφισβήτησιν DEM. 48.26 *arhontele a anulat revendicarea acestuia*; (med.) διεγράψαντό μου τὰς δίκας LYS. 17.5 *au făcut să-mi fie respins cazul*; (pas.) πεντετάλαντος διαγέγραπταί μοι δίκη AR. *Nu.*774 *mi s-a șters un proces de cincii talanți*. **III 1** (milit.) a trece în registru (de recrutare), a înrola: PLB. 6.12.6. **2** a distribui: διέγραψε χώρας τῆς αἰχμαλώτου καὶ δωρεὰς ἄλλας οἷς ἐβούλετο PLUT. *Pomp.*31.5 *a distribuit o parte din teritoriul cucerit și alte daruri, cui voia el*. **3** a înscrie, a plăti: διαγράψω εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαντα μύρια LXX *Est.*3.9 *voi înscrie pentru vistieria regelui zece mii de talanți de argint*.

[διά, γράφω]

δια-γρηγορέω-ῶ, *vb.* a sta treaz, a veghea: NT *Lc.*9.32.

[διά, γρηγορέω]

δι-αγριαίνω, *vb.* **I** a sălbătici (cu totul), a face să devină crud: PLUT. *Galb.*17.4. **II** a întărâta, a ațâța: PLUT. *Ant.*86.3, id. *M.*101.

[διά, ἀγριαίνω]

δι-αγρυπνέω-ῶ, *vb.* a-și petrece noaptea fără să doarmă, a sta *sau* a rămâne treaz: AR. *Ra.*931, PLB. 21.26.11, LUC. *Nec.*6.

[διά, ἀγρυπνέω]

δι-ἄγχω, *vb.* a sugruma: LUC. *Anach.*31.

[διά, ἄγχω]

δι-άγω, *vb.* [impf. διῆγον, viit. διάξω, aor.2 διήγαγον] **I 1** a duce *sau* a trece prin *sau* dincolo, a transporta: (+ ac.) OD. 20.187, ἐν πλοιαρίῳ ... σ' ἀνὴρ γέρων ναύτης διάξει AR. *Ra.*140 *un barcașiu bătrân te va trece într-o bărcuță*; ἀξιοῦντος ~ ἐαυτὸν καὶ τὴν στρατιάν THUC. 4.78 *cerându-le să-l conducă [prin țara lor] pe el și armata sa*; διῆγεν τὰ τέκνα αὐτοῦ διὰ πυρός LXX *2Par.*28.3 *și-a trecut copiii prin foc*; διῆγον ἐπὶ σχεδίασ ... ἄρτους, τυρούς, οἶνον XEN. *An.*2.4.28 *au transportat pe plute pâine, brânză și vin*. **2** (geom.) a trage (o linie): (fig.) (d. elefant) διαγαγόντα τὴν προβοσκίδα PLUT. *M.*968d *mişcând trompa*. **II** a petrece (timpul, noaptea etc.), a-și duce (vi-

ața), a trăi: (+ ac.) βίον εὐαίωνα ... διήγαγες AESCH. *Pers.*711 *ai dus o viață fericită*; ὅς ἂν δικαίως καὶ ὀσίως τὸν βίον διαγάγη PLAT. *R.*331a *cel care și-a dus viața după dreptate și sfințenie*; τὴν μὲν νύκτα οὕτω διήγαγον XEN. *An.*6.5.1 *astfel petrecură noaptea*; διάγοντες ἄλλως τὸν χρόνον PLUT. *Tim.*10.4 *ocupându-și timpul într-un fel sau în altul* (sc. *irosind vremea*); (spec.) τὸ σάββατον διήγαγον LXX *2Mac.*12.38 *au celebrat sabbatul*; (frecv. intranz.) ἐν τῷ δικαστηρίῳ ~ PLAT. *Euthphr.*3e *a-și petrece timpul în tribunal*; ἐν τοῖς σπηλαιοῖς διῆγον IOS. *Al.*2.272 *trăiau în peșteri*; ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσι PLAT. *Th.*174a *cei care își petrec viața dedicându-se filosofiei*; ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες NT *Tit.*3 *petrecând viața în răutate și pizmuire*; (+ adv.) σωφρόνως διάγοντας XEN. *Cyr.*1.2.8 *ducându-și viața în cumpătate*; διῆγον ἀδεῶς PLB. 1.66.10 *trăiau în desfrâu*; (+ part.) ἐσθίοντες καὶ πίνοντες διάγουσιν XEN. *Cyr.*8.8.9 *își petrec timpul mâncând și bănd* (= *continuuă să mănânce și să bea*); (med.) PLAT. *R.*344e. **III** a conduce, a menține, a întreține: (+ ac.) γῆν καὶ πόλιν ὀρθοδίκαιον ... διάγοντες AESCH. *Eu.*995 *conducând țara și cetatea cu dreptate*; κάλλιστα πάντα διάγει PLAT. *Pl.*273c *conduce totul în chipul cel mai bun*; τὰς πόλεις ἐν ὁμοιοῖα πειρᾶσθαι ~ ISOC. 3.41 *a încerca să mențină orașele în armonie*. **IV** a tărăgăna, a amâna: διῆγε καὶ προυφασίζετο THUC. 1.90 *temporiza și găsea pretexte de amânare*; XEN. *An.*1.2.11. **V** (poster.) **I** a depărta, a desface: διήγαγες τὰ σκέλη σου LXX *Iez.*16.25 *ți-ai desfăcut picioarele*. **2** a abate, a distrage, a distra: αὐτὸν ... διῆγον ἀπὸ τῶν τοῦ προφήτου πρὸς ἄπερ ἤθελον IOS. *Al.*10.105 *il abăteau de la cuvintele prorocului spre ce voiau ei*; τὸν δῆμον ἐν θεαῖς ... διῆγον LUC. *Phal.*1.3 *distram poporul cu spectacole*.

[διά, ἄγω]

διαγωγή, ἡς, ἡ *subst.* **I** trecere, transportare: ARSTT. *Oec.*1346a7, (fig.) ἡ διὰ πάντων αὐτῶν ~ PLAT. *Ep.*343e *trecerea prin toate aceste chestiuni*. **II 1** petrecere a timpului, mod de viață, trai: EUR. *Fr.*1117, ὄλου βίου διαγωγήν PLAT. *R.*344e *întregul curs al vieții*; ἐπισκεπτέον τοῖς παιδονόμοις τὴν τούτων διαγωγήν ARSTT. *Pl.*1336a40 *revine paidonomilor să supravegheze felul în care*

aceștia își petrec timpul. 2 purtare, conduită, comportament, ocupație: PLAT. Lg.806e, (pl.) PLB. 5.106.1. 3 distracție: ARSTT. EN1127b34, PLUT. M.126b.

[διάγω]

διαγώγιον, ου, τό *subst.* taxă de trecere: PLB. 4.52.5.

[διαγωγή]

δι-ἄγωνιάω-ῶ, *vb.* a duce o luptă interioară; a se frământa, a se teme: (+ μή) διαγωνιάσας μή σφαλῶσι τοῖς ὄλοις PLB. 3.105.5 *temându-se de o înfrângere totală*; PLB. 3.102.10.

[διά, ἀγωνία]

δι-αγωνίζομαι, *vb.* I a (se) lupta (până la capăt): μάχη ~ THUC. 5.10 *a da o luptă (decisivă)*; ~ μέχρι θανάτου APP. BC4.58 *a lupta până la moarte*; (+ dat. pers.) Σκόθαις τόξοις ... ~ XEN. Mem.3.9.2 *a lupta cu arcuiri împotriva sciților*; (+ πρός și ac.) διαγωνιζόμενοι ... πρός ἀλλήλους XEN. Cyr.1.2.12 *întrecându-se unii cu alții*; διαγωνιζομένων πρός τήν τοῦ ποταμοῦ βίαν PLB. 3.43.7 *luptând împotriva forței curenților*; (+ περί și gen.) ~ περί τῆς σφετέρως χώρας καὶ πατρίδος PLB. 2.35.8 *a lupta pentru țara și patriasa*; (+ ὑπέρ și gen.) IOS. B13.480. II (ext.) a se înfrunta (într-o discuție), a dezbate: λόγῳ ~ PLAT. Grg.456b *a purta o dezbatere*. III a se întrece (într-o competiție muzicală): AR. Ra.794, τὸν μέντοι χορὸν οὐκ ἐξήγαγον, ἀλλὰ διαγωνίσασθαι εἶων XEN. HG6.4.16 *nu au scos corul [din scenă], ci l-au lăsat să termine spectacolul*.

[δι-αγωνίζομαι]

δι-αγωνοθετέω-ῶ, *vb.* a provoca un conflict sau a arbitra între: PLB. 25.4.7.

[διά, ἀγωνοθετέω]

δια-δάκνω, *vb.* I (*act.*) a mușca, (fig.) a întrepa, a critica: PLB. 4.87.5. II (*med.*) a se întrepe în mușcătură cu: (+ dat.) PLUT. M.1105a.

[διά, δάκνω]

δια-δάπτω, *vb.* [cu tmeză] a sfâșia: IL. 5.858.

[διά, δάπτω]

δια-δάτέομαι, *vb.* I aor. ep. poet. 2sg. διεδάσσο Hes. Th.544, 3sg. διεδάσσοτο Hes. Th.885, 3pl. διεδάσαντο Pi. O.1.51, Hdt. 8.121; ep. ion. aor. iter. 3sg. (cu tmeză) διαδασάσκετο II. 9.333; I a împărți: IL. 9.333, Hes. Th.544, τοὺς Μινύας ... ἐς φυλάς διεδάσαντο HDT. 4.145 *împărțind pe minyeni*

în triburi; (pas.) APP. BC1.1. II a împărți între ei, a-și împărți: IL. 5.158, Hes. Th.606. (+ gen. partitiv) κρεῶν σέθεν διεδάσαντο καὶ φάγον Pi. O.1.51 *și-au împărțit [din] carnea ta și au mâncat-o*.

[διά, δατέομαι]

δια-δείκνυμι, *vb.* I ion. aor. διέδεξε Hdt. 2.134; I a arăta clar, a vădi, a dovedi: (+ ac.) τὴν τῆς ἐπιμελείας ἰσχὺν διαδείκνυσιν PLUT. M.2d *arată puterea preocupării*; (+ ac. și part. predicativ) IOS. A13.220, (+ ὅτι) HDT. 9.58. II (*intrans.*) a se arăta, a se dovedi: ὡς διέδεξε HDT. 1.73 *asa cum s-a dovedit*; (+ part.) (*med.-pas.*) διαδεικνύσθω ... ἔων πολέμιος HDT. 3.72 *să fie declarat dusman*.

[διά, δείκνυμι]

διαδέκτωρ, ορος, ὁ *adj.* moștenit: (bogăție) EUR. Ion478.

[διαδέχομαι]

δια-δέξιος, ον *adj.* de bun augur, prielnic: HDT. 7.180.

[διά, δεξίος]

δια-δέρκομαι, *vb.* I aor.2 διέδρακον Theoc. opt. aor. 3sg. διαδράκοι Hom. I a vede prin, a străbate cu privirea: IL. 14.344. II a privi pătrunzător, a scruta: THEOC. 25.233.

[διά, δέρκομαι]

δια-δέχομαι, *vb.* I I a primi (prin moștenire sau succesiune), a moșteni, a urma la: διεδέξατο τὴν βασιλίην HDT. 4.161 *a urmat la domnie*; παῖς παρὰ πατρός διεδέξαντο τὴν ἀρχιερωσύνην IOS. A110.153 *au moștenit demnitatea de Mare Preot din tată în fiu*; μέμνημαι τοῦτον διαδεξάμενος τὸν πλοῦτον παρὰ Ἀντισθένης LUC. DMort.21.3 *îmi amintesc a fi moștenit această bogăție de la Antisthenes*; (abs.) (d. urmașii lui Alexandru Macedon) οἱ διαδεξάμενοι PLB. 9.34.4 *diadohii*. 2 a lua la rândul său (cuvântul): (+ ac.) PLAT. R.576b, (abs.) διαδεξάμενοι ἔλεγον HDT. 8.142 *luând la rândul lor cuvântul, au spus*. 3 a prelua (o funcție, o îndatorire): οὔτε ... ἤθελέ μοι τὴν ναῦν ~ DEM. 50.38 *a refuzat să preia corabia de la mine*.

II a urma (cuiva), a lua locul, a înlocui (pe cineva) într-o funcție: (+ dat.) PLAT. Lg.758b, φασὶν ... τῷ ἡμερινῷ ἀγγέλω τὸν νυκτερινὸν ~ XEN. Cyr.8.6.18 *se zice că mesagerului din timpul zilei îi urmează cel de noapte*; (+ ac.) τὰ πεζικὰ στρατόπεδα διαδεξάμενα τοὺς εὐζώνους PLB. 3.115.4 *trupele pedestre luând locul soldaților ușor înarmați*. III (*intrans.*) a

urma la rând: νύξ εισάγει και νύξ άπωθει δια-
δεγεμένη πόνον SOPH. *Tr.30 o noapte aduce
chinul și noaptea următoare îl alungă*;
ARSTT. *Mete.363a7*.

[διά, δέχομαι]

δια-δέω, *vb.* |aor. διέδησα; *med.-pas.* pf. δια-
δέδεμαι | **I** (*act.*) a lega (de o parte și de alta,
împrejur sau strâns): (+ ac.) τὸ πλοῖον
διαδήσαντας ἀμφοτέρωθεν HDT. 2.29 *le-
gând vasul de ambele laturi*; (+ dat. instr.)
σχοινίοισι αὐτὴν διαδήσας HDT. 4.154 *le-
gând-o cu funii*; (fig.) ψυχὴν ... διαδεδεμέ-
νην ἐν τῷ σώματι PLAT. *Phd.82e suflet în-
lăniuit în trup*. **II** (*med.-pas.*) a-și lega (îm-
prejur), a se încinge sau a fi încins: διαδή-
ματι τὴν κεφαλήν διεδέδετο LUC.
*DMort.25.3 avea capul încins cu o dia-
demă*; APP. *Mith.390*, PLUT. *M.489e*.

[διά, δέω]

δια-δηλέομαι-οὔμαι, *vb.* a sfâșia, a rupe în
bucăți: OD. 14.37, THEOC. 24.85, A.RH.
2.284.

[διά, δηλέομαι]

διά-δηλος, *ov adj.* |fem. -η Arstt. *HA613b1* |
I care se vede sau se distinge cu claritate,
ușor de identificat sau de recunoscut (prin-
tre alții), evident, clar: αὐτοὶ διάδηλοι
ἔμελλον ἔσεσθαι THUC. 4.68 *ei urmau să fie
ușor de identificat*; οὐ πολλοῖς ~ PLUT.
Fab.16.7 de nerecunoscut pentru mulți;
PLAT. *R.474b*, XEN. *Mem.4.4.1*, PLB. 6.22.3.
II cunoscut, renumit: LXX *3Mac.2.5*.

[διά, δηλος]

δια-δηλώ-ω, *vb.* |impf. διεδήλουν| a arăta
clar, a face cunoscut, a învedera: IOS.
AI14.435, PLUT. *Caes.6.2*, (+ ὅτι) ARR.
Cyn.7.2.

[διά, δηλώω]

διάδημα, *ατος, τό subst.* **I** legătură (în jurul
tiarei), bentiță: XEN. *Cyr.8.3.13*, PLUT.
M.488d. **II** (ext.) diademă (regală), coroană:
PLB. 4.48.12, IOS. *AI2.233*, ~ δόξης LXX
Sir.47.6 diademă de slavă.

[διαδέω]

διαδηματο-φόρος, *ov adj.* purtător de dia-
demă: PLUT. *Ant.54.8*.

[διάδημα, φέρω]

δια-διδράσκω, *vb.* |aor.2 διέδραυ (poster.
aor.1 διέδρασα), pf. διαδέδρακα| {ion. δια-
διδρήσκω} a fugi, a scăpa (de): HDT. 8.60,
THUC. 7.85, AR. *Lys.719*, (+ ac.) ὄκως τε μὴ
διαδρήσεταιί σφεας ὁ Δημοκίδης HDT.
3.135 *ca nu cumva să le scape Demokedes*;

(part. subst.) οἱ διαδιδράσκοντες IOS.
B15.560 fugarii.

[διά, διδράσκω]

δια-δίδωμι, *vb.* |viit. διαδώσω, aor. διέδωκα;
pas. aor. διεδόθην| **I** (*tranz.*) **I** a transmite,
a da, a trece (de la unul la altul): Pl.
Fr.52h.22, λαμπάδια ... διαδώσουσιν ἀλλή-
λοις PLAT. *R.328a ἴσι vor trece torțele unul
altuia*; (ext.) ἀλλήλοισι διαδόντες κόρας
EUR. *Ph.1371 schimbând priviri unii cu al-
ții*. **2** a distribui, a împărți: THUC. 4.38, XEN.
An.1.10.18, DEM. 49.14, μὴνός μὲν τροφήν
... πάσαις ταῖς ναοῖς διέδωκε THUC. 8.29 *a
distribuit tuturor corăbiiilor soldă pentru o
lună*; (*pas.*) διεδίδοτο ἐκάστῳ καθότι ἂν τις
χρεῖαν εἶχεν NT *Fr.4.35 se împărțea fiecă-
ruia după cum avea cineva trebuință*. **3** a
răspândi: (vorbe, zvonuri) PLB. 7.16.7,
PLUT. *Them.19.4*, διέδωκε λόγον ἐς τοὺς
Ἕλληνας ... ὡς ἐς τοῦπιὸν καύσων ἑαυτὸν
LUC. *Peregr.20 a răspândit printre eleni
zvonul că în anul următor ἴși va da foc*;
(*pas.*) PLB. 1.32.3. **4** a publica: λόγον διέδω-
κα γράψας ISOC. 15.193 *am scris și am pu-
blicat un discurs*. **II** (*intrans.*) a se răspândi:
διαδίδωσιν εἰς τὰ κοῖλα μέρη τοῦ πλεύμο-
νος τὸ πνεῦμα ARSTT. *HA495b8 aerul se
răspândește în cavitățile plămânilui*; οὐ
διαδώσουσιν τὰ τέκνα αὐτῆς εἰς ῥίζαν LXX
Sir.23.25 copiii ei nu vor prinde rădăcina.

[διά, δίδωμι]

δια-δικάζω, *vb.* |aor. διεδίκασα| **I** a judeca, a
hotărî (ca judecător între părți), a pronunța
o sentință, a soluționa: PLAT. *R.614c*, id.
Lg.871d, (+ ac.) διαδικάζει και τοῖς γένεσι
και τοῖς ἱερεῦσι τὰς ἀμφισβητήσεις τὰς
ὑπὲρ τῶν ἱερῶν ARSTT. *Ath.57.2 judecă în-
tre familii și între sacerdoți disputele privi-
toare la cele sfinte*; (*pas.*) PLAT. *Lg.916b*. **II**
(*med.-pas.*) a se judeca, a se supune unei ju-
decăți: ταῦτα μὲν και ὀλίγον ὕστερον διαδι-
κασόμεθα ... περὶ τῆς σοφίας PLAT.
*Smp.175e în această privință, despre înțe-
lepciune, ne vom judeca puțin mai târziu*;
PLAT. *Phd.107d*, XEN. *HG5.3.10*.

[διά, δικάζω]

δια-δικαιόω-ω, *vb.* a îndreptăți, a justifica,
a aproba: THUC. 4.106, PLB. 38.2.14.

[διά, δικαιόω]

διαδικασία, *ας, ἡ subst.* **I** judecată, proces,
acțiune judiciară (pt. a stabili drepturile sau
a soluționa un litigiu între părți): τὰς διαδι-
κασίας εἰσάγειν ARSTT. *Ath.61.1*, ποιεῖν

διαδικασίαν DEM. 24.13 *a introduce o acțiune judiciară de atribuire*; κλήρου ~ DEM. 44.7 *proces de atribuire a unei moșteniri*; LYS. 17.1. **II** hotărâre arbitrală, decizie (de atribuire), sentință: πολὺν χρόνον ἀνεβάλλετο τὴν διαδικασίαν XEN. Cyr.8.1.18 *ἴσι ἀπάνη mult timp decizia*.

[διαδικάζω]

διαδίκασμα, ατος, τό *subst.* obiect de dispută (într-un proces de atribuire a unei proprietăți, v. διαδικασία): LYS. 17.10.

[διαδικάζω]

δια-δικέω-ῶ, *vb.* a fi parte într-un proces: (part. *subst.*) οἱ διαδικοῦντες PLUT. M.196c *pârțile litigante*.

[διά, δικάω]

δια-διφρεύω, *vb.* |doar aor. 3sg. διεδίφρυσε| a străbate (marea) în car: EUR. Or.991.

[διά, διφρεύω]

δια-δοκιμάζω, *vb.* a deosebi prin încercare: (monede) XEN. Oec.19.16.

[διά, δοκιμάζω]

δια-δοξάζω, *vb.* a-și forma o opinie: PLAT. Phlb.38b.

[διά, δοξάζω]

δια-δορατίζομαι, *vb.* a străpunge cu sulia, a lupta: PLB. 5.84.2.

[διά, δορατίζομαι]

διάδοσις, εως, ή *subst.* **I** distribuire, împărțire: (d. bani) DEM. 44.37, μετὰ τὴν τῆς χώρας διάδοσιν PLB. 2.23.1 *după împărțirea ținutului*. **II** dare, acordare: (a unui premiu) PLUT. M.257d. **III** schimb: (de zâmbete) PLUT. Sull.35.5. **IV** transmite, răspândire: ή τῆς τροφῆς ~ ARSTT. IA705a32 *transmiterea hranei (în corp)*; (d. molime) PLUT. M.558e.

[διαδίδωμι]

διαδοτέος, α, ον *adj.vb.* care trebuie distribuit: ISOC. 12.233. // (neut.) **διαδοτέον**, *adj.vb.* trebuie distribuit, trebuie trimis: PLAT. Ti.19a.

[διαδίδωμι]

διαδοχή, ής, ή *subst.* **I** succesiune, moștenire: τὴν χώραν ... ἀεὶ οἰκοῦντες διαδοχῆ τῶν ἐπιγυνομένων μέχρι τοῦδε THUC. 2.36 *locuind mereu această țară prin succesiunea generațiilor până astăzi*; ἐκ διαδοχῆς καὶ κατὰ γένος τὰς ἀρχὰς παραλαμβάνοντες PLB. 6.7.6 *primind domnia prin moștenire și drept de naștere*. **2** faptul de a urma (cuiva) sau de a veni la rând; înlocuire, schimb, rând, ștafetă: (d. purtătorii de torțe) ἄλλος

παρ' ἄλλου διαδοχαῖς πληρούμενοι AESCH. Ag.313 *trecând ștafeta de la unul la altul*; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων ἠλαυνόμεσθα φυγάδες EUR. IT79 *am fost alungați de rânduri de Erynii* (sc. *de atacurile succesive ale Eryniiilor*); κατὰ διαδοχὴν (χρόνου) THUC. 4.8, id. 7.27, ἐκ διαδοχῆς PLB. 5.100.4 *cu rândul, cu schimbul, succesiv*; ἐπὶ τὴν διαδοχὴν DEM. 21.164 *pentru a face cu rândul, la schimb*. **3** prelua: (d. întreținerea și comanda unei corăbii) DEM. 50.1. **4** transmite: (a nebuniei) LUC. Nigr.38 **II** (concr. cu sens colectiv) **1** succesor, moștenitor: θεὸν ἰκέτευεν ... δοῦναι διαδοχὴν αὐτοῖς γνησίαν IOS. A15.276 *Îl ruga pe Dumnezeu să le dăruiască moștenitori legitimi*. **2** (milit.) schimb: ή ~ τῆ πρόσθεν φυλακῆ ἔρχεται ἐκ πόλεως XEN. Cyr.1.4.17 *sosește din cetate schimbul gărzii precedente*. **3** moștenire (filosofică), școală: Στωικῆ ~ PLUT. M.605b *școală stoică*.

[διαδέχομαι]

διάδοχος, ον *adj.* **I** **1** care succede, care urmează, care ia locul: (+ dat. pers. și gen. lucru) ~ γενόμενος Μεγαβάζω τῆς στρατηγίης HDT. 5.26 *devenind urmașul lui Megabazos la conducerea ostirii*; ὅπως θνητοῖς μεγίστων διάδοχοι μοχθημάτων γένοιτο AESCH. Pr.464 *ca (animalele) să ia locul muritorilor în cele mai grele munci*; (+ gen.) φέγγος ὕπνου διάδοχον SOPH. Ph.867 *lumină care urmează somnului*; (+ gen. lucru și dat. instr.) λύπη τις ἄλλη ~ κακῶν κακοῖς EUR. Hec.588 *o altă suferință, care înlocuiește rele cu rele*. **2** care moștenește: παῖς δ' ἦν ἐγὼ σοι τῶνδε ~ δόμων EUR. Alc.655 *îți eram fiu moștenitor al casei*. **3** care vine la rând sau în loc, care preia (o sarcină): διάδοχοι δ' ἐφοίτων HDT. 7.22 *se înlocuiau periodic, lucrau în schimburi*; τρίηρεις διάδοχοι THUC. 1.110 *trireme de schimb*; (neut. pl. adv.) διάδοχα ... δακρῶν EUR. Andr.1200 *la rândul meu vărs lacrimi*. // **διάδοχος**, ου, ὁ *subst.* **I** succesor, urmaș: LXX Sir.46.1, NT Fp.24.27, (d. urmașii lui Alexandru Macedon) οἱ διάδοχοι *diadohii*. **II** secundant: LXX IPar.18.17. **III** înlocuitor, loctiitor: APP. BC2.27.

[διαδέχομαι]

διαδράκοι, opt. aor. 3sg. de la διαδέρκομαι: IL. 14.344.

διαδραμεῖν, inf. aor. act. de la διατρέχω.

διαδράς, part. aor. act. de la διαδιδράσκω.

διαδρασί-πολίτης, ου, ὁ [-ῖ] *subst.* (com.) cetățean care se sustrage (de la îndeplinirea obligațiilor sale): AR. *Ra.*1014.

[διαδιδράσκω, πολίτης]

διάδρασις, εως, ἡ *subst.* fugă, scăpare (de): (+ gen.) IOS. *Al*17.76.

[διαδιδράσκω]

δια-δράσσομαι, *vb.* {conjct. aor. 3pl. -δράζονται} a aruca de o parte și de alta: (+ gen.) PLB. 1.58.8.

[διά, δράσσομαι]

διαδρομή, ἡς, ἡ *subst.* {dor. gen. pl. διαδρομῶν Aesch. *Th.*351} **I** alergare încoace și încolo, treapăd, du-te-vino: πλήρης ἦν ἡ πόλις θορύβου καὶ φώτων καὶ διαδρομῆς PLB. 15.30.2 *tot orașul era plin de zărvă, de lumini și de treapăd*: (frecv. pl.) AESCH. *Th.*351, PLUT. *Pe*l.12.3. **2** goană: αἱ διαδρομαὶ τῶν ἀστέρων ARSTT. *Mete.*341a33 *stelele căzătoare*. **3** (dub.) rafală (de vânt): PLUT. *M.*476a. **4** propagare, răspândire: (a unei boli) PLUT. *M.*825d. **II** (concr.) **I** loc de trecere, coridor: XEN. *Cyn.*10.8. **2** heleșteu: PLUT. *Luc.*39.3.

[διατρέχω, διαδραμεῖν]

διά-δρομος, ου *adj.* care aleargă încoace și încolo: διάδρομοι φυγαί AESCH. *Th.*191 *alergături bezmetice*: (fig.) (d. infidelitate) διαδρόμου λέχους EUR. *El.*1156 *pat [de nuntă] fără astâmpăr*: κίοισιν ἔμβολα διάδρομα EUR. *Ba.*592 *arhitrave care se clatină pe coloane*. // **διάδρομος**, ου, ὁ *subst.* coridor: LUC. *Hipp.*6.

[διατρέχω, διαδραμεῖν]

δια-δύνω, *vb.* {var. prez. διαδύω Hdt. 2.66; viit. med. -δύσομαι, aor.2 διέδυν (inf. διαδύναι, part. διαδύς)} **I** (intrans.) **I** a pătrunde, a se strecura, a se furișa: (+ διά și gen.) διαδύντες διὰ τοῦ ... τείχους THUC. 4.110 *pătrunzând prin zid*; XEN. 2.6.22, PLB. 4.57.8, (abs.) ARSTT. *Pr.*934a10. **2** a scăpa: AR. *Th.*712. **II** (trans.) **I** a se strecura prin sau printre: (+ ac.) HDT. 2.66, THEOC. 3.14. **2** a se sustrage (de la), a scăpa de: LYS. 21.12, PLAT. *Sph.*231c, τὸ δίκην δοῦναι διαδύς DEM. 18.133 *sustrăgându-se de la primirea pedepsei*.

[διά, δύω]

διάδυσις, εως, ἡ *subst.* (cale de) scăpare, subterfugiu: DEM. 24.139, (pl.) PLUT. *Dem.*6.1. [διαδύνω]

δι-ᾄδω, *vb.* {poet. viit. διαείσομαι Theoc. 5.22} a cânta într-o competiție muzicală:

ARSTT. *Po.*1462a7, (+ dat.) THEOC. 5.22.

[διά, ἀείδω]

δια-δωρέομαι-οὔμαι, *vb.* a împărți (daruri), a dăru: XEN. *Cyr.*3.3.6, IOS. *Bl.*6.418.

[διά, δωρέομαι]

διαειδής, ἔς *adj.* străveziu, limpede: (apă) THEOC. 16.62.

[διαείδομαι]

δια-είδομαι, *vb.* {var. διείδομαι Call. *Del.*191, A.Rh. 1.546; viit. 3sg. διαείσεται Il. 8.535} **I** a se distinge, a se arăta, a se vedea: ἀρετὴ διαείδεται ἀνδρῶν IL. 13.277 *se arată tăria bărbaților*; ἀτραπὸς ὡς ... διειδομένη πεδίοιο A.Rh. 1.546 *ca o cărare ce se vede prin câmpie*. **II** a se lămuri în privința: (+ ac.) IL. 8.535.

[διά, εἶδω]

διαειμένος, v. διήμι

διαειπ-, (poet.) v. διαλέγω

διαείσομαι, v. διᾶδω și διαείδομαι

δι-ἀέριος, ου *adj.* {fem. -ῖη A.Rh.} {ion. poet. διήερ- A.Rh.} care trece prin aer, care străbate văzduhul: (d. Harpii) A.Rh. 2.227, (fig.) (d. cuvinte) LUC. *Icar.*1.

[διά, ἀήρ]

δια-ζάω-ῶ, *vb.* {ep. impf. iter. 3pl. διαζώεσκον A.Rh. 1.1074} **I** a-și petrece viața, a trăi: EUR. *Ba.*426, XEN. *HG*7.1.8, (+ ac.) ὀρθῶς διαζῆν τὸν βίον EUR. *IA*923 *a-și trăi viața în mod corect*: διαζῆ τὸ καθ' ἡμέραν PLAT. *R.*561c *trăiește zi de zi*. **II** a trăi (din), a se întreține, a supraviețui: (+ part.) HDT. 3.25, (+ ἀπό și gen.) SOPH. *Ph.*535, πῶς διέζης ἢ πόθεν μηδὲν ποιῶν; AR. *Pl.*906 *cum [ai reușit să] trăiești și din ce, dacă nu faci nimic?* **III** a-și duce viața, a locui: LXX *2Mac.*5.27.

[διά, ζάω]

διαζεγγμός, οὔ, ὁ *subst.* despărțire, separare: PLB. 10.7.1.

[διαζεύγνυμι]

δια-ζεύγνυμι, *vb.* **I** (trans.) **I** a despărți (lucruri sau pers. unite), a separa: (+ ac. și gen.) (cu tmeză) διὰ γὰρ ζευγνύσ' ἡμᾶς πατριῶν μελάθρων μητρὸς ... κατάραι EUR. *El.*1323 *blestemele mamei ne despart de casa părintească*: (+ ἀπό și gen.) PLB. 3.47.4, (pas.) (+ gen.) πῶλος ἦτις ἄν διαζυγῆ τῆς συντραφείσης EUR. *Tr.*669 *iapa care este despărțită de tovarăsa sa [de jug]*: (+ ἀπό și gen.) διεξεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων XEN. *An.*4.2.10 *a rămâne despărțită de restul grecilor*. **2** a destrăma: (pas.)

ARSTT. *Pol.*1319b26. **II** (*intrans.*) (*med.-pas.*) **I** a se despărți, a divorța: PLAT. *Lg.*784b, ARSTT. *HA*585b10, IOS. *AI*4.253. **2** (*muz.*) a fi în disjuncție: τετράχορδα διεζυγμένα PLUT. *M.*430a *tetracorduri disjunctive*.

[διά, ζεύγνυμι]

διαζευκτικός, ή, όν *adj.* (*gram.*) disjunctiv: PLUT. *M.*1026b.

[διαζεύγνυμι]

διάζευξις, εως, ή *subst.* **I** despărțire, separare: PLAT. *Phd.*88b. **2** (*partic.*) divorț: PLAT. *Lg.*930b. **II** (*gram., ret.*) disjuncție: PLUT. *M.*1011a. **III** (*muz.*) disjuncție: (*d. tetracorduri*) PLUT. *M.*491a.

[διαζεύγνυμι]

δια-ζηλοτυπέομαι-οῦμαι, *vb.* a fi foarte gelos sau invidios: (+ πρός și *ac. pers.*) PLB. 36.8.2.

[διά, ζηλοτυπέω]

δια-ζητέω-ῶ, *vb.* a căuta, a cerceta cu luare-aminte, a examina: AR. *Eq.*1292, PLAT. *Ph.*258b. (*pas.*) AR. *Th.*439.

[διά, ζητέω]

δι-άζομαι, *vb.* |aor. 3sg. ἐδιάσατο| a așeza urzeala în războiul de țesut, a urzi: LXX *Jud.*16.14, (*part. subst.*) οἱ διαζόμενοι LXX *Is.*19.10 *tesătorii*.

[διά, cf. ἄττομαι]

δια-ζωγράφω-ῶ, *vb.* a zugrăvi complet sau în culori diverse, a decora: PLAT. *Ti.*55c.

[διά, ζωγραφέω]

διάζωμα, ατος, τό *subst.* **I** fâșie de pânză (legată în jurul șalelor și acoperind părțile rușinoase); brâu, cingătoare, chiloți: THUC. 1.6, IOS. *A/3.*152, LUC. *Alex.*13. **II** (*anat.*) zonă sau parte transversală, diafragmă: ARSTT. *PA*681a35, id. *HA*495b22. **III** zonă îngustă, brâu: (*al unui vas*) IOS. *AI*12.78. **IV** (*geogr.*) istm: PLUT. *Phoc.*13.7. **V** (*fig.*) suport, sprijin: PLUT. *M.*132a.

[διαζώννυμι]

δια-ζώννυμι, *vb.* |aor. διεζώσα, *med.* διεζωσάμην; *med.-pas.* pf. διεζώ(σ)μαι; *pas.* aor. διεζώσθη| **I** a (se) încinge (cu), a (se) înfășura peste mijloc (cu o cingătoare, un brâu ș.a.): λαβών λέντιον διεζώσεν εαυτόν NT *In.*13.4 *luând un ștergar, S-a încins cu el;* (*med.*) τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο NT *In.*21.7 *și-a încins haina [peste șolduri];* διεζωσμένος μάχαιραν IOS. *A/7.*283 *incins cu o sabie [la șold];* (*abs.*) διεζωμένοι THUC. 1.6 *in-*

cinși cu un brâu (*v. διάζωμα*); (*fig.*) τὴν ἀρχὴν διεζωσμένους IOS. *AI*14.165 *investiți cu putere*. **II** (*fig.*) a încinge, a înconjura, a cuprinde: (*d. foc*) PLUT. *Brut.*31.3, (*d. Pericles*) τὸν αὐχένα διαζώσας ἐρύμασι PLUT. *Per.*19.1 *incingând găul [de mare] (sc. istmul) cu fortificații;* διαζωσάμενοι τὸ βουλευτήριον APP. *BC*2.147 *inconjurând senatul;* (*pas.*) (*d. Attica*) μέση διεζώται ὄρεσιν XEN. *Mem.*3.5.25 *în partea de mijloc este înconjurată de munți*.

[διά, ζώννυμι]

διάζωμα, ατος, τὸ *subst.* (*arhit.*) friză: PLUT. *Per.*13.7.

[διαζώννυμι]

διαζώω, (*ion.*) *v.* διαζάω

δι-άημι, *vb.* {ep. impf. 3sg. διάη} a sufla prin: (*d. vânt*) (+ *ac.*) OD. 5.478, HES. *Op.*517, (+ *gen.*) HES. *Op.*514.

[διά, ἄημι]

δια-θάλπω, *vb.* a încălzi complet, a pătrunde încălzind: (*d. vin*) PLUT. *M.*799b.

[διά, θάλπω]

δια-θεάομαι-εῶμαι, *vb.* a privi cu luare-aminte, a examina în tot amănuntul: PLAT. *Cra.*424d, id. *Prt.*316a, XEN. *An.*3.1.19.

[διά, θεάομαι]

διαθεατέον, *adj.vb.* trebuie privit cu luare-aminte: PLAT. *R.*611c.

[διαθεάομαι]

δια-θειώω-ῶ, *vb.* |aor. 3sg. διεθειώσεν| a afuma în întregime (cu fum de pucioasă): OD. 22.494.

[διά, θειώω]

δια-θερμαίνω, *vb.* |part. aor. neut. sg. διαθερμῆναν| **I** (*act.*) **I** a încălzi cu totul, a pătrunde încălzind: PLAT. *Ti.*65e, ARSTT. *Pr.*880b11. **2** (*fig.*) a înfierbânta, a înflăcăra: PLAT. *Phdr.*253e, (*pas.*) (*d. efectul băuturii*) DEM. 19.197, PLUT. *M.*622e. **II** (*med.-pas.*) a se încălzi: LXX *4Rg.*4.34.

[διά, θερμαίνω]

διά-θερμος, ον *adj.* **I** cu totul cald, fierbinte: ARSTT. *Pr.*906b12. **II** (*fig.*) (*d. pers.*) înfierbântat: ARSTT. *Pr.*947b24, id. *Rh.*1389a19.

[διά, θερμός]

διάθεσις, εως, ή *subst.* **I** **I** dispunere, ordonare, aranjare: τὴν τῶν ξενίων ... διάθεσιν PLAT. *Ti.*27a *dispunerea cadourilor;* ~ λέγεται τοῦ ἔχοντος μέρη τάξις ARSTT. *Metaph.*1022b1 *dispunere se numește ordonare a ceva ce are părți*. **2** organizare (politică), orânduire: PLAT. *Lg.*710b, ARSTT.

Pol.1324a17. 3 (d. opere literare, muzicale ș.a.) structurare, alcătuire, compoziție, reprezentare: (op. εὔρεσις „găsire, inventare”) PLAT. *Phdr.*236a. μετ' αὐξήσεως καὶ διαθέσεως ἐξηγήσατο PLB. 2.61.1 *a povestit cu exagerare și cu afecta*; (în pictură) ὁ ζωγράφος ἐποίησεν ἐμφαντικῶς τῇ διαθέσει τὴν μάχην ἔχουσαν PLUT. *Arat.*32.6 *pictorul a reprezentat bătălia foarte expresiv prin compoziția sa; ἦν γὰρ ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ~* PLUT. *Brut.*23.3 *tema [picturii] era din mitologia greacă; ἔσχε ... τὰ περὶ τὴν ταφὴν αὐτοῦ τραγικὴν τινα καὶ θεατρικὴν διάθεσιν* PLUT. *Demetr.*53.1 *funeralille lui au avut ceva tragic și teatral. 4* (arhit.) dispunere, așezare, plan: PLUT. *Per.*13.9, IOS. *BI.*25 **5** distribuire, vânzare: τῇ τῶν περιόντων διαθέσει ISOC. 11.14 *prin vânzarea surplusurilor*: PLUT. *Sol.*24.1. **6** (jur.) dispoziție testamentară, testament: LYS. *Fr.*361, PLAT. *Lg.*922b. **II 1** dispoziție, stare, condiție (a corpului sau a sufletului), fel de a fi: (op. ἔξις) ἔξιν ψυχῆς καὶ διάθεσιν PLAT. *Phlb.*11d *condiție și dispoziție a sufletului; τὴν ἐξ ἀρχῆς διάθεσιν οὐχ ὕπνον* ARSTT. *GA*778b34 *starea inițială (sc. a animalelor) nu [feste] visul; ἐν ὑβριστικῇ διαθέσει* ARSTT. *Rh.*1385b31 *intr-o dispoziție ultragiatoare; μὴ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐν μισθοῦτῳ διαθέσει* PLUT. *M.*9d *să nu-și pună nădejdea în dispoziția [sufletească] a celui angajat. 2* stare (patologică), afecțiune, boală: PLB. 2.70.6. **3** dispoziție binevoitoare, simpatie, afecțiune: τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα διάθεσιν IOS. *AI*16.193 *afecțiunea față de sof.*

[διατίθημι]

δια-θεσμοθετέω-ῶ, *vb.* a orândui, a legifera: PLAT. *Ti.*42d.

[διά, θεσμοθετέω]

διαθετήρ, ἦρος, ὁ *adj.m.* (v. διαθέτης) organizator: PLAT. *Lg.*765a.

[διατίθημι]

διαθέτης, ου, ὁ *adj.m.* care pune în ordine, organizator, compilator: HDT. 7.6.

[διατίθημι]

δια-θέω, *vb.* **I 1** a alerga (în toate părțile, dintr-o parte în alta): THUC. 8.92, XEN. *Cyr.*3.1.3, διαθεόντων ἀκόσμως APP. *BC*3.89 *alergau în dezordine; (spec.) ἀστέρες διαθεόντες* ARSTT. *Mete.*342b21 *stele căzătoare. 2* a alerga (într-o competiție), a se întrece în alergare (cu): διαθέων τοῦ ... ταχίστου ἡτήθησ PLAT. *Th.*148c *alergând,*

ai fi fost întrecut de [alergătorul] cel mai iute; (+ dat.) PLAT. *Pr.*335e. (+ πρὸς și ac.) PLUT. *M.*58e. **3** a străbate (în fugă): (+ ac.) LUC. *Tox.*56. **II** (fig.) a se răspândi, a se întinde repede: φόβον διαθέοντα ἐν τῇ στρατιᾷ XEN. *Cyr.*6.2.13 *teama răspândindu-se prin oștire; XEN. HG*6.5.36.

[διά, θέω]

διαθήκη, ης, ἡ *subst. I* dispoziție testamentară, testament: AR. *V.*584, LYS. 32.5, ὅς ἂν διαθήκη γράφῃ τὰ αὐτοῦ διατιθέμενος PLAT. *Lg.*923c *cine scrie un testament dispunând de bunurile sale; (frecv. pl.) καταλιπεῖν διαθήκας* IS. 4.13 *a lăsa testament; κατά διαθήκας* DEM. 45.88, PLUT. *Rom.*5.3 *potrivit dispozițiilor testamentare, conform testamentului; τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐξήλειψε τῶν διαθηκῶν* IOS. *AI*17.78 *l-a șters pe fiul ei din testament. II* învoială (între două părți), pact, acord, legământ: AR. *Av.*439, (traducând ebr. חַוָּת) αὕτη αὐτοῖς ἢ παρ' ἐμοῦ ~ LXX *Is.*59.21 *acesta este legământul Meu cu ei; (d. Sfintele Scripturi) ἢ παλαιά ~* NT *2Cor.*3.14 *Vechiul Testament (sau Legământ); ἢ καινὴ ~* NT *Lc.*22.20 *Noul Testament.*

[διατίθημι]

δια-θηριόομαι-ιούμαι, *vb.* a se sălbatici cu totul, a se înfuria foarte tare: PLUT. *M.*330b. [διά, θηριόω]

δια-θιγγάνομαι, *vb.* a fi în contact: ARSTT. *HA*634a9.

[διά, θιγγάνω]

διαθιγή, ης, ἡ *subst.* atingere, contact (reciproc): ARSTT. *Metaph.*985b16.

[διά, θιγγάνω]

δια-θλίβω, [τ] *vb.* a apăsa cu putere (din toate părțile), a strivi: (fig.) CALL. *Fr.*714.1. [διά, θλίβω]

δια-θολόω-ῶ, *vb.* a tulbura de tot, a înnegura: PLUT. *Eum.*16.10. (pas.) id. *M.*978b.

[διά, θολόω]

δια-θορυβέω-ῶ, *vb. I* (*trans.*) a umple de zarvă, a neliniști, a tulbura, a agita: THUC. 5.29, LUC. *Alex.*31. **II** (*intrans.*) a face zarvă mare: PLUT. *Galb.*18.4, (med.-pas.) LUC. *Icar.*33.

[διά, θορυβέω]

δια-θραύω, *vb. I* (*act.*) a sfărâma de tot, a face fărâme: PLAT. *Sph.*246c. **II** (*med.-pas.*) a se sfărâma: PLAT. *Ti.*57b, ARSTT. *HA*616a27.

[διά, θραύω]

δι-αθρέω-ῶ, *vb.* a privi cu luare-aminte, a

examina cu atenție: (+ ac.) EUR. *Fr.*102, AR. *Eq.*543, id. *Th.*658. (abs.) id. *Nu.*700.

[διά. ἀθρέω]

δια-θριαμβεύω, *vb.* a celebra cu mare fast: (un triumf) APP. *Pun.*642.

[διά. θριαμβεύω]

δια-θροέω-οῶ, *vb.* a zvonî, a răspândi (vorbe, vești): (+ ac.) THUC. 8.91, (+ ὡς, ὅτι) THUC. 6.46, XEN. *HG*1.6.4.

[διά. θροέω]

δια-θρῦλέω-ῶ, *vb.* I (pas.) a se zvonî, a se vorbi peste tot, a se răspândi (vorba), a fi repetat: διατεθρῦλητο ὡς XEN. *Mem.*1.1.2 *se răspândise vorba că*; ISOC. 15.55, PLUT. *Cim.*15.4. II a fi asurzit, a se sătura (auzind repetându-se): ὑπ' ἐμοῦ ἀεὶ ἀκούων διατεθρῦλεται PLAT. *Ly.*205b *a asurzit ascultându-mă [repetând] mereu*; διατεθρῦλημένος τὰ ὄτα PLAT. *R.*358c *asurzit de urechi*.

[διά. θρῦλέω]

δια-θρύπτω, *vb.* [viit. -θρύψω, aor. διέθρυσα; pas. aor. διεθρύφην [ῦ], poster. διεθρύβην LXX] {part. aor. pas. διατρῦφέν II. 3.363} I a sfărâma, a face fărâme, a frânge, a rupe în bucăți: LUC. *DMort.*6.2, LXX *Na.*1.6, διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου LXX *Is.*58.7 *frânge pâinea ta pentru cel flămând*; (pas.) (d. arme) ξίφος ... τριχθά τε καὶ τετραχθά διατρυφέν II. 3.363 *spadă sfărâmată în trei-patru bucăți*; XEN. *Ages.*2.14. II (fig.) I a distruge, a strica, a corupe, a moleși, a efemina: (+ ac.) PLAT. *Ly.*210e, XEN. *Lac.*2.1. (pas.) τῶν πλούτῳ διαθρυπτομένων AESCH. *Pr.*891 *moleșiți de hogâție*; (d. Alkibiades) ὑπὸ πολλῶν καὶ δυνατῶν ἀνθρώπων διαθρυπτόμενος XEN. *Mem.*1.2.24 *stricat de oameni mulți și puternici*; διατεθρῦμμένῳ τὰ ὄτα κολακείαις PLUT. *Dio.*8.3 *cu urechile corupte de lingușiri*. 2 (med.) a flirta, a cocheta: (+ dat. pers.) THEOC. 6.15.

[διά. θρύπτω]

διάθρωσις, *εως*, ἡ *subst.* articulare, diferențiere: PLUT. *Fr.*105.

[cf. διάρθρωσις]

διαθῶ, conjct. aor. de la διατίθημι.

διαί, (poet.) v. διά

διαιθριάζω, *vb.* a se însenina complet: (d. cer, vreme) XEN. *An.*4.4.10.

[διαίθρος]

δί-αιθρος, *ov adj.* cu totul senin: PLUT. *Sull.*7.3. [διά. αἶθρα]

δι-αιθύσσω, *vb.* {dor. prez. 3pl. διαιθύσσοισιν} (*intrans.*) a-și schimba brusc direcția, a sufla în direcții diferite: (d. vânt) PI. *O.*7.95. [διά, αἰθύσσω]

δί-αιμος, *ov adj.* plin de sânge, însângerat: EUR. *Hec.*656, PLB. 8.12.5, ἀναπτύσας δίαμον PLUT. *Arat.*52.4 *scuipând sânge*.

[διά, αἷμα]

δίαινω, *vb.* [aor. ἐδίηνα II. 22.495] I a uda, a umezi, a scălda: χεῖλεα μὲν τ' ἐδίην', ὑπερῶν δ' οὐκ ἐδίηνε II. 22.495 *își udă buzele, dar nu își udă cerul gurii*; II. 21.202, PLUT. *M.*699d, (med.) II. 13.30. II a(-și) scălda (ochii) în lacrimi, a plânge: (med.) δίαίνου δ' ὄσσε AESCH. *Pers.*1064 *scaldă-ți ochii în lacrimi*; διαίνεσθε AESCH. *Pers.*257 *plângeți*; (act.) δίαινε δίαινε πῆμα AESCH. *Pers.*1038 *plânge, plânge nenorocirea [ta]*. [et. nec.]

διαίρεσις, *εως*, ἡ *subst.* I I împărțire, împărțea, distribuție: (de bani) HDT. 7.144, (a prăzii de război) HDT. 8.123, XEN. 4.5.55, ἐν διαίρεσει AESCH. *Eu.*749 *în împărțirea [voturilor]* (sau *în stabilirea rezultatului votării*); ἡ περὶ τὰς ἀρχὰς ~ ARSTT. *Pol.*1299a3 *distribuția în ceea ce privește funcțiile*. 2 despărțire, separare, divizare, diviziune, împărțire, segmentare: ἡ τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ~ PLB. 3.36.6 *împărțirea spațiului care ne înconjoară*; κατὰ τὴν τῶν χρόνων διαίρεσιν PLB. 5.30.8 *după diviziunea cronologică*. 3 despărțitură: IOS. *BI3.*170. II (filos., log.) I diviziune: τὴν ... διαίρεσιν διχῆ ἑκατέρου PLAT. *R.*534a *diviziunea fiecărei părți*; ἡ διὰ τῶν γενῶν ~ ARSTT. *APr.*46a31 *diviziunea în genuri*. 2 distincție, deosebire, diferențiere: PLAT. *Prt.*358a, ARSTT. *Pol.*1294a34. 3 separare, separație: ARSTT. *Int.*16a12. III (mat.) diviziune, împărțire: PLUT. *M.*744e. IV (gram.) despărțire, împărțire, punctuație: (între cuvinte) ARSTT. *Po.*1461a24, (în capitole) PLB. 5.31.2. V (milit.) grup, ceată: IOS. *A17.*370, LXX *1Par.*27.1.

[διαίρεω]

διαιρετέον, *adj.vb.* I trebuie despărțit sau distins, trebuie făcută deosebire (distincție): PLAT. *Sph.*265a, id. *Ti.*27d, ARSTT. *Pol.*1289b12. II trebuie împărțit: PLAT. *Lg.*737c, PLUT. *M.*577c.

[διαίρεω]

διαιρετικός, ἡ, ὄν *adj.* I despărțitor: ARSTT. *Pr.*884b35, PLUT. *M.*695b. II (filos., log.) I

referitor la diviziune, care presupune o separare: διαιρετικά ... τὰ λεχθέντα εἴρηται σύμπαντα PLAT. *Sph.*226c *toate cele spuse comportă o diviziune*. 2 făcut prin diviziune: (d. definiții) ARSTT. *APo.*91b39. III (mat.) divizor, împărțitor: PLUT. *M.*429e.

[διαιρετός]

διαιρετός, ή, όν *adj.vb.* |fem. -ός Soph. *Tr.*163| I I despărțit, separat: XEN. *Cyr.*4.3.20, ARSTT. *Ath.*68.3. 2 împărțit: SOPH. *Tr.*163. II divizibil: (op. ἀδιαίρετος) ARSTT. *Ph.*231b16. III care poate fi determinat: νομίξειν ... τὰς προσπιπούσας τύχας οὐ λόγω διαιρετάς THUC. 1.84 *a crede că întâmplările sorții nu pot fi determinate printr-un discurs*.

[διαίρεω]

δι-αιρέω-ῶ, *vb.* |viit. -ήσω, aor.2 διεἶλον, pf. διήρηκα; *pas.* aor. διηρέθην, pf. διήρημαι| I I a despărți, a separa, a tăia (în bucăți): κατὰ μέλεα διελόν HDT. 1.119 *tâind (copilul) în bucăți*; σπλάγγνα ... λαβών ἦθρει διαιρῶν EUR. *El.*839 *luând măruntaiele, începu să le separe și să le cerceteze*; (*pas.*) διηρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔνθα LXX *4Rg.*2.8 *apa s-a despărțit de o parte și de cealaltă*. 2 a împărți: τὰν πολέμοιο δόσιν ... διελόν Pl. *O.*10.57 *împărțind darul (sc. prada) de război*; δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων HDT. 1.94 *împărțind toți lydienii în două [grupuri]*; (+ dat. pers.) κατὰ μέρη διελόν τοῖς στρατιώταις τὸ χωρίον XEN. *HG*3.2.10 *împărțind finutul în loturi între soldații săi*; (+ inf.) τοῖς υἱοῖς διεἶλεν εἰσπράττειν τὰ χρήματα IOS. *B1.*220 *a repartizat fiilor săi încasarea banilor*; (*med.*) HES. *Th.*112, HDT. 9.85, κατὰ πόλεις διελόμενοι τὸ ἔργον THUC. 7.19 *împărțindu-și lucrul pe cetăți*. 3 a desface, a sparge: (+ ac.) διελόντες τὴν ὀροφὴν THUC. 4.48 *spărgând acoperișul*; (+ gen.) διελόντες τοῦ τείχους THUC. 2.75 *facând o spărtură în zid*. 4 a distruge: ποταμῶν γεφύρας διαιρῶν APP. *BC*2.55 *distrugeând punțile râurilor*; XEN. *An.*2.4.22. II I a distinge, a deosebi: τὸ τε βούλεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν διαίρεις ὡς οὐ ταῦτόν ὄν PLAT. *Prt.*340a *deosebești pe „a voi” și pe „a dori”, cum că nu sunt același lucru*; τυραννίδος εἶδη δύο διείλομεν ARSTT. *Pol.*1295a8 *am distins două tipuri de tiranie*; οὐχ οὕτω ταῦτ' ... ὁ νόμος διεἶλεν DEM. 45.45 *legea nu face această distincție*; (*abs.*) AR. *Nu.*742, (*med.*) PLAT. *Th.*182c. 2

a rezolva (o controversă), a decide, a judeca: HDT. 4.23, AESCH. *Eu.*472, κλήρω διελόντας τὸν νικῶντα PLAT. *Lg.*946b *decizând învingătorul prin vot*; (+ περί și gen.) AESCH. *Eu.*630, (*med.*) PLAT. *Prt.*314b. 3 a determina, a preciza, a defini: τιμάς τε καὶ τέχνας διελόντες HDT. 2.53 *definind prerogativele și competențele (zeilor)*. III (log.) a diviza: διελεῖν τὸ γένος εἰς τὰ ἄτομα τῶ εἶδει ARSTT. *APo.*96b15 *a diviza genul în lucrurile indivizibile prin specie*; (*med.*) PLAT. *Phdr.*273e. IV (mat.) a diviza, a împărți: ἀριθμὸς διαιρούμενος εἰς ἴσα δύο μέρη PLAT. *Lg.*895e *număr divizibil în două părți egale*; οὐ γὰρ δὴ ἦ γ' ἀδιαίρετος στιγμή διηρέθη εἰς δύο ARSTT. *Metaph.*1002b4 *căci nu [se poate spune că] punctul, indivizibil, a fost divizat în două*. V (ret.) a diviza, a analiza: (un discurs) ISOC. 12.17.

[διά, αἰρέω]

δι-αἶρω, *vb.* |viit. διαῖρω, aor. διῆρα; *med.-pas.* pf. διήρημαι| I I a ridica, a înălța: (*med.*) τὴν βακτηρίαν διαράμενος PLUT. *Lys.*15.5 *ridicându-și bastonul*; IOS. *B16.*187, LUC. *Tox.*40. 2 (fig.) a (se) înălța: (*med.*) (d. filosofie) διαραμένη πρὸς τὴν τῶν ὄντων θεάν ARSTT. *Mu.*391a3 *înălțându-se spre contemplarea universului*; (*part. pas.*) (d. poezie) μεγαληγόρος καὶ διηρμένη LUC. *Hist.Cons.*45 *magnilocventă și elevată*. II a trece, a traversa, a străbate: (marea) ARSTT. *Fr.*344, (a strâmtoare) PLB. 1.37.1, ἐκεῖθεν εἰς Σαρδόνα διῆρε PLB. 1.24.5 *de acolo a trecut în Sardinia*. III I a (în)depărta: τὸν πόλεμον διάρας ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς θαλάττης PLUT. *Ages.*15.1 *indepartând războiul de marea greacă*. 2 a deschi: (gura) DEM. 19.112.

[διά, αἶρω]

δι-αἴσσω, *vb.* |aor. διῆξα| {att. διᾶσσω *sau* διᾶπτω} a țâșni (prin *sau* de-a curmezișul), a da buzna, a trece repede prin: λαγὸς ἐς τὸ μέσον διῆξε HDT. 4.134 *un iepure țâșni printre (= în spațiul dintre) cele două tabere*; διῆξε πλευρῶν SOPH. *Tr.*1083 *mă junghe între coaste*; (+ ac.) Λύκι' ὄρεα διᾶσσει SOPH. *OT*208 *dă buzna prin munții Lyciei*; (d. sunete) διῆξεν ἄντρων μυχόν AESCH. *Pr.*133 *a pătruns în adâncul peșterii*; ταχέια διῆξε φήμη EUR. *IA*426 *iute se răspândi vestea*; (*spec.*) διᾶπτοντες (ἄστερες) ARSTT. *Mu.*395a32, PLUT. *Lys.*12.3 *stele căzătoare, meteori*.

[διά, αἴσσω]

δι-ἄϊστόω-ῶ, *vb.* |aor. 3sg. διήϊστωσεν| a face să dispară cu desăvârșire, a face să piară: SOPH. *Tr.*881.

[διά, αϊστόω]

δίαιτα, *ης, ἡ subst.* **I** fel de viață, viețuire, trai: PI. *P.*1.93, δίαιταν ἦντινα ἔχουσ' ἕκαστοι AESCH. *Pr.*490 *ce fel de viață duce fiecare*: τὴν πᾶσαν δίαιταν τῆς ζόης μετέβαλον HDT. 1.157 *și-au schimbat cu totul felul de viață*; πτωχῶ διαίτη SOPH. *OC*751 *trăind ca un cerșetor*; ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὀπλων ἐποίησαντο THUC. 1.6 *și petreceau viața de obiceii înarmați*; σκευὴ χαλκᾶ, οἷς ἐχρῶντο περὶ τὴν δίαιταν IOS. *AI*3.57 *vase de bronz de care se foloseau în viața de zi cu zi (sau la mâncare)*. **2** (medic.) regim (de viață), dietă, cură: ἐὰν δέ τις αὐτῶ μακρὰν δίαιταν προστάτῃ PLAT. *R.*406d *dacă [un medic] i-ar prescrie un regim îndelungat*. **3** conviețuire: SOPH. *El.*1073. **II** locuire, locuință, sălaș, adăpost: δίαιταν ἔχειν HDT. 1.36, THUC. 1.135, δίαιταν ποιεῖσθαι HDT. 2.68 *a-și duce viața (într-un loc), a locui*; ὁδοὺς, πόλεις, διαίτας AR. *Ra.*114 *drumuri, orașe, locuri de găzduit*; στοὰν ἢ βασιλικὴν ἢ βαλανεῖον ἢ παλλακίδων δίαιταν PLUT. *Publ.*15.5 *un portic, o bazilică, o baie sau un apartament pentru concubine*; (d. ascunzătoarea unui animal acvatic) ARSTT. *Mu.*398b32. **III** (jur.) arbitraj: LYS. 25.16, AR. *V.*524, (op. δίκη) ARSTT. *Rh.*1374b20, ἐπιτρέψαι δίαιταν LYS. 32.2 *a se supune unui arbitraj*; ὄφλεν τὴν δίαιταν DEM. 29.58 *a fost condamnat [prin sentință arbitrală]*.

[διαίτώ]

διαιτῶ-ῶ, *vb.* |impf. διήτων, viit. διαιτήσω, aor. διήτησα, pf. δεδιήτηκα; *pas.* aor. διητήθη, pf. δεδιήτημαι| {ion. med.-pas. impf. fārā augment διαιτώμην Hdt. 3.65, aor. pas. 3sg. διαιτήθη Hdt. 2.112; dor. aor. ind. διαιτῶσεν PI. *P.*9.68; inf. pf. cu dublă reduplicare δεδιητηκέναι Dem. 33.31} **I** (med.-pas.) **1** a-și duce viața, a viețui, a trăi: οὐδένα χρόνον οἷοί τε ἦσαν ἄνευ βασιλέος διαιτᾶσθαι HDT. 2.147 *nu puteau trăi nici o clipă fără rege*; (+ adv.) ἀνεμμένως διαιτᾶσθαι THUC. 2.39 *a duce o viață relaxată*; (+ ac.) δίαιταν διαιτᾶσθαι PLAT. *Ep.*330c, ARR. *An.*7.3.1 *a duce un mod de viață, a ține o cură*. **2** a-și duce viața (într-un loc), a locui: (frecv. + prep.) ἐπ' ἀγροῦ διαιτᾶσθαι HDT. 1.120, ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι

THUC. 2.15 *a-și duce viața la țară*; διαιτήθη Ἑλένη παρὰ Πρωτέϊ HDT. 2.112 *Elena a locuit în casa lui Proteus*; (+ adv. de loc) ἐγὼ μὲν ἄνω διητώμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω LYS. 1.9 *eu locuiam sus (= la etaj), iar femeile jos (= la parter)*. **II** (act.) **1** a fi arbitru, a arbitra (un diferend), a judeca (o pricină) în calitate de arbitru: (abs.) IS. 2.29, (+ dat.) οὗτος διαιτῶν ἡμῖν DEM. 21.84 *acesta fiindu-ne arbitru*; (+ ac. δίαιταν) ARSTT. *Ath.*53.5, οἱ τὴν Οἰνήδα καὶ τὴν Ἐρεχθίδα διαιτῶντες DEM. 47.12 *cei care servesc drept arbitri pentru [triburile] Oineis și Erechteis*; ὄλβιος ὅστις παισὶ φιλήματα κείνα διαιτᾶ THEOC. 12.34 *fericit [este] cel care copiiilor le judecă acele săruturi*. **2** a decide: PI. *P.*9.68. **3** (ext.) a guverna, a administra, a conduce: πόλιν δ' ὥπασεν λαὸν τε διαιτῶν PI. *O.*9.66 *ii dădu cetatea și poporul [său] să le guverneze*; (fig.) λογισμῶ τὸν θυμὸν διήτησεν LXX *4Mac.*2.17 *și-a potolit mânia prin rațiune*. **4** (medic.) a supune unei cure, a îngriji, a trata: PLUT. *Cat.Ma.*23.5.

[διά, *αἰτάω (cf. αἰνυμαι, αἶσα)]

διαίτημα, *ατος, τό subst.* **I** fel de viață, ext. (pl.) obiceiuri, instituții: THUC. 1.6, XEN. *Ath.*1.8, PLUT. *M.*123c. **II** regim (alimentar), hrană, alimente: ARSTT. *Pr.*866b3, (pl.) XEN. *Mem.*1.6.5.

[διαιτάω]

διαίτησις, *εως, ἡ subst.* fel de viață, (pl.) obiceiuri: PLUT. *M.*500b.

[διαιτάω]

διαιτητήριον, *ου, τό subst.* cameră de locuit: (pl.) XEN. *Oec.*9.4.

[διαιτάω]

διαιτητής, *ου, ὁ subst.* arbitru, judecător (într-o dispută), mediator: HDT. 5.95, (spec. la Atena) LYS. 10.6, ARSTT. *Ath.*53.5.

[διαιτάω]

διαιτητικός, *ἡ, ὄν adj.* privitor la dietă, dietetic: PLB. 12.25d.3. // **διαιτητική**, *ἡ subst.* dietetică: (ramură a medicinei) ARSTT. *Div.*9.11.

[διαιτάω]

δι-αιώνιος, *α, ον adj.* veșnic, etern: PLAT. *Ti.*39e.

[διά, αἰώνιος]

δι-αιωρέομαι-οὔμαι, *vb.* a se ridica în aer, a se înprăștia în toate părțile: (d. foc) PLAT. *Ti.*78e.

[διά, αἰωρέω]

δια-καής, *ές adj.* **I** arzător, incandescent, foarte fierbinte: (d. foc) PLUT. *M.*935a, (d. aer) LUC. *Anach.*16. **II** (fig.) aprins: (d. culori) PLUT. *M.*934b, (d. gelozie) LUC. *Dom.*31.

[διακαίω]

δια-κάθαιρω, *vb.* |inf. aor. διακαθαῖραι| **I** (*act.*) a curăța (cu desăvârșire), a purifica: AR. *Ec.*847, PLAT. *R.*399e, NT *Lc.*3.17, (fig.) PLUT. *M.*788b. **II** (*med.*) a(-și) purifica (complet): PLAT. *Lg.*735c.

[διά. καθαίρω]

δια-κάθαρίζω, *vb.* |viit. -καθαριῶ| *v.* διακαθαίρω: NT *Mt.*3.12.

[*v.* διακαθαίρω]

διακάθαρσις, *εως, ή subst.* curățire, purificare (completă), (pl.) metode de purificare: PLAT. *Lg.*735d.

[διακαθαίρω]

δια-καθέζομαι, *vb.* **I** a se așeza (la locul său): PLUT. *M.*412f. **II** (*milit.*) a ocupa poziții: IOS. *B1.*300.

[διά. καθέζομαι]

δια-κάθημαι, *vb.* **I** a se așeza: PLUT. *Cic.*47.9. **II** (*milit.*) a ocupa poziții: IOS. *A1*4.469.

[διά. κάθημαι]

δια-καθίζω, *vb.* **I** (*tranz.*) a așeza de o parte și de alta, a separa: XEN. *Oec.*6.6. **II** (*in-tranz.*) (*milit.*) a ocupa poziții: LXX *2Rg.*11.1.

[διά. καθίζω]

δια-καίω, *vb.* |part. pf. pas. διακεκαυμένος| **I** a arde (dintr-o parte în alta, complet), a pârgoli, a încinge: HDT. 2.26, (frecv. pas.) σπυρίδιον διακεκαυμένον λύχνω AR. *Ach.*453 *un coșuleț ars de lampă*; (d. pământ) ARSTT. *Pr.*906b13, PLB. 34.1.7. **II** (fig.) a aprinde, a înflăcăra: PLUT. *Thes.*6.8, IOS. *A1*1.236.

[διά. καίω]

δια-καλέομαι-οὔμαι, *vb.* a chema: SOPH. *Fr.*314.173.

[διά. καλέομαι]

δια-καλύπτω, *vb.* a descoperi, a dezvălui: IOS. *B1*6.209, PLUT. *Alex.*17.7, (pas.) DEM. 11.13.

[διά. καλύπτω]

δια-κάμπτω, *vb.* a se încovoia, a se apleca: LXX *4Rg.*4.34.

[διά. κάμπτω]

δια-κάνάσσω, *vb.* a gâlgâi trecând prin (gâtlej): (d. vin) EUR. *Cyc.*157.

[διά. καναχέω]

δια-κάρᾶδοκέω-ῶ, *vb.* a aștepta până la sfârșit: PLUT. *Ant.*56.3.

[διά. καρᾶδοκέω]

δια-κάρδιος, *ον adj.* care străpunge inima: (durere) IOS. *A1*19.346.

[διά. καρδία]

δια-καρτερέω-ῶ, *vb.* **I** (*intrans.*) a se ține tare, a stăruî, a răbda, a rezista (până la capăt): HDT. 3.52, id. 7.107, διεκαρτέρουν ἐν τῇ συμμαχίᾳ XEN. *HG7.*2.1 *stăruiau în alianță*; ~ διψῶντας LUC. *Peregr.*19 *a răbda de sete*; (+ inf.) διακαρτεροῦντες μὴ λέγειν τάληθῆ ARSTT. *Rh.*1377a4 *stăruind în a nu spune adevărul*. **II** (*tranz.*) a îndura: (+ ac.) PLB. 36.16.4, LXX *4Mac.*6.9.

[διά. καρτερέω]

δια-κατελέγχομαι, *vb.* a respinge în întregime, a combate (aducând contraargumente), a înfrunta: NT *Fp.*18.28.

[διά. κατελέγχομαι]

δια-κατέχω, *vb.* |aor. διακατέσχον| **I** a ține în posesie, a deține, a păstra: (domnia) PLB. 2.70.3. **II** a ocupa: (un teritoriu) PLB. 2.17.5, (trecătorile munților) LXX *Jud.*4.7. **III** a opri, a împiedica: διακατέσχε την ἐπιφορὰν τῶν ἐχθρῶν PLB. 6.55.2 *opri năvala dușmanilor*; PLB. 2.51.2.

[διά. κατέχω]

δια-καυνιάζω, *vb.* |inf. aor. -ιάσαι| a trage la sorți: AR. *Pax*1081.

[διά. καῦνος]

διάκαυσις, *εως, ή subst.* ardere, combustie: PLUT. *M.*911e.

[διά. καίω]

δια-κεάζω, *vb.* |doar în tmeză| **I** a despica, a sparge în bucăți: (lemn) OD. 15.322. **II** a distruge: A.RH. 4.392.

[διά. κεάζω]

δια-κεδάννυμι, *vb.* |doar în tmeză| a sfărâma, a risipi: A.RH. 2.1126.

[διά. κεδάννυμι]

διά-κειμαι, *vb.* |impf. διεκείμην, viit. διακείσομαι| {ion. ind. prez. 3pl. διακέεται Hdt. 1.105, eol. conjct. 3sg. διάκηται Sapph. 3.9} **I** a fi, a se afla într-o anumită stare, dispoziție sau situație: (frecv. + adv.) ἄνδρα ... οὔτω αἰσχροῦς λύμη διακείμενον HDT. 2.162 *om înjosit într-un chip atât de rușinos*; ὡς διάκειμαι EUR. *Tr.*113 *în ce stare mă aflui!*; ὁρᾶτε δὴ ὡς διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου THUC. 7.77 *vedeți în ce hal mă aflui din pricina bolii*; ἀρρώστως διακείμενον ISOC. 19.20 *aflat*

într-o stare precară de sănătate; (+ περί și ac.) πρὸς τε ἡδονὴν ... οὕτω διάκεινται PLAT. *R.584e au o astfel de dispoziție față de plăcere; οἰκειῶς* διέκειτο πρὸς τοὺς Καρχηδονίους PLB. 1.78.1 *avea o atitudine prietenoasă față de carthaginezi; διέκειντο* πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὡσπερ παῖδες πρὸς διδάσκαλον XEN. *An.2.6.12 soldații aveau față de el (sc. față de comandant) același sentiment pe care îl au copiii față de învățator; (+ dat. pers.)* ὑπόπτως τῷ πλήθει ... διακειμένος THUC. 8.68 *fiind suspect în ochii poporului; (+ gen. pers.)* ἐρωτικῶς διάκειται τῶν καλῶν PLAT. *Smp.216d este îndrăgostit de [tinerii] frumoși. II* (ca pas. al lui διατίθημι) **I** (cu sens local) a fi așezat, a fi pus, a se găsi: κατὰ στίχον τρεῖς ἐπὶ τεσσάρων διακείμενοι γραμμῶν IOS. *A13.167 (prietre prețioase) așezate câte trei pe patru rânduri; καθύπερθε ... σανιδώματι διακειμένω* LXX *3Mac.4.10 punte așezată deasupra. 2* a fi stabilit: (d. lucruri) HES. *Sc.20, ἐπὶ διακειμένοισι* HDT. 9.26 *pe temeiuri hotărâte. 3* a fi pus într-o situație: οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν XEN. *HG4.1.33 sunt pus de voi într-o asemenea situație (sau sunt tratat în așa fel).*

[διά, κεῖμαι]

διακεκρίμένως, *adv.* **I** în mod diferit, altfel: ARSTT. *HA600a18. II în mod distinct, separat: PLUT. *M.629d.**

[διακρίνω]

διακέλευμα, ατος, τό *subst.* îndemn (stăruitor): PLAT. *Lg.805c.*

[διακελεύομαι]

δια-κελεύομαι, *vb.* **I** a îndemna, a porunci, a cere stăruitor: (+ ac. și dat. pers.) PLAT. *Euthphr.6d, (+ inf. și dat. pers.)* HDT. 1.36, τῷ ὑμέτερω πλήθει διεκελεύσαντο τοῖς ὄρκοις ... ἐμμένειν LYS. 25.28 *au îndemnat poporul vostru să-și respecte jurămintele; (+ inf.)* διεκελεύοντο ἀνθάπτεσθαι τῶν πραγμάτων THUC. 8.97 *i-au îndemnat să înceapă acțiunea; (+ ὅπως)* PLAT. *R.549e. II* a da sfaturi, a avertiza: (+ dat. pers. și περί + gen.) ISOC. 9.78. **III** a (se) îndemna (unul pe altul), a (se) încuraja: (+ dat. pers.) ὡσπερ οἱ τοῖς θεοῦσι διακελευόμενοι PLAT. *Phd.61a, precum cei care încurajează alergătorii; διακελευσάμενος* ἑαυτῷ τολμᾶν XEN. *Cyr.1.4.13 făcându-și curaj; (abs.)* HDT. 1.1.

[διά, κελεύομαι]

διακελευσμός, οῦ, ὁ *subst.* îndemn (stăruitor), încurajare: THUC. 7.71, IOS. *A13.53.*

[διακελεύομαι]

διακελευστέον, *adj.vb.* trebuie poruncit, trebuie avertizat: PLAT. *Lg.631d.*

[διακελεύομαι]

διακενῆς, *adv.* în zadar, inutil: IOS. *A117.40, (subst.)* PLUT. *M.514f.*

[διά, κενός]

διά-κενος, ον *adj.* **I** care nu are nimic înăuntru, gol, sec: (sfeșnic) IOS. *A13.144, (boabe de fasole)* LUC. *Herm.61. // διάκενον*, τό *subst.* interval: THUC. 4.135. **//** (pl.) **διάκενα**, τά *subst.* interstiii: PLAT. *Ti.58b // (neut. adv.)* διάκενον δεδορκότων LUC. *Nec.15 (schelete) privind cu orbitele goale, aruncând priviri deșarte. II (fig.) van, zadarnic: PLAT. *Lg.820e. III* slab, subțire: (d. pers.) PLUT. *Lyc.17.5, id. Publ.15.4. IV fără valoare, lipsit de consistență: (d. mană) LXX *Num.21.5.***

[διά, κενός]

διακένως, *adv.* ajur, cu spații rărite: IOS. *A13.154.*

[διάκενος]

δια-κερμάτιζομαι, *vb.* a schimba în bani mărunți: AR. *V.789.*

[διά, κερματίζω]

διακεχλιδώς, *adj.* ușuratic, efeminat: PLUT. *Alc.1.6 (Archipp. ap.).*

[διαχλιδάω]

δια-κηρῦκεύομαι, *vb.* a trimite un sol pentru tratative: THUC. 4.38.

[διά, κηρυκεύομαι]

δια-κηρύσσω, *vb.* {att. -ύττω} **I** a vesti prețurinteni (printr-un crainic), a proclama: IOS. *B11.93, (subst.)* ἐν τοῖς ὑπαίθεροις καὶ διακεκηρυγμένοις PLUT. *Arat.10.4 în câmp deschis și în războaiele declarate. II a scoate la mezat, a pune la licitație: PLUT. *Cic.33.1.**

[διά, κηρύσσω]

δια-κιγκλίζω, *vb.* a mișca încoace și încolo: AR. *Fr.29.*

[διά, κιγκλίζω]

δια-κινδυνεύω, *vb.* a risca, a se expune unei primejdii, a înfrunta (cu orice risc), a-și încerca norocul: THUC. 8.27, PLAT. *Ap.32c, ~ καὶ ναυμαχεῖν* PLB. 1.26.3 *a se expune riscului unei băătăii navale; (+ πρὸς și ac.)* πρὸς τοὺς πολεμίους κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ~ PLUT. *M.230d a înfrunta dușmanii pe pământ și pe mare; (+ ὑπέρ și gen.)* ὑπέρ

ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν LYS. 2.20 *ai înfruntat cu orice risc nemumărate mii de barbari pentru [salvarea] întregii Ellade;* (+ πρό și gen.) XEN. Cyr.8.8.4, (+ περί și gen.) DEM. Ep.3.12, PLB. 2.18.7, (+ inf.) THUC. 7.1, (med.-pas.) διακεκινδυνευμένα φάρμακα ISOC. 11.22 *leacuri periculoase.*
[διά, κινυνεύω]

δια-κινέω-ῶ, vb. **I** (*tranz.*) **1** a mișca încoace și încolo, a agita: (d. căini) τὰ ὄτα μόνον διακινουῖσι XEN. Cyr.3.4 *ἴσι mișcă doar urechile.* **2** a agita, a tulbura, a destabiliza: THUC. 5.25, PLUT. TCG31.3. **3** a scutura: διακίνει τὸν πούν αὐτοῦ AR. Nu.477 *scutură-i bine mîntea* (sc. *testează-i inteligența*). **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a se mișca încoace și încolo: HDT. 3.108.

[διά, κινέω]

δια-κίχρημι, vb. [doar part. pf. pas. διακεχρημένον] a împrumuta mai multor persoane: DEM. 27.11.

[διά, χράω]

δια-κλάω-ῶ, vb. {ep. part. aor. διακλάσσας **II**. 5.216} **I** (*act.*) a rupe (în două), a frânge: (un arc) IL. 5.216, (pâinea) XEN. An.7.3.22, LXX Plâng.4.4, διακλάσαντες ἐς πολλὰ APP. BC1.15 *rupându-le în bucăți.* **II** (*med., pas.*) a se moleși: LUC. Demon.18.

[διά, κλάω]

διάκλεισις, εως, ἡ *subst.* interzicere a accesului: IOS. A118.164.

[διακλείω]

δια-κλείω, vb. **I** a închide trecerea, a bloca accesul, a împiedica: διακλείων τὰς χορηγίας τοῖς περι τὸν Μάθω καὶ Σπένδιον PLB. 1.82.13 *tâind aprovizionarea lui Mathos și lui Spendios;* διακλείσαντες ἀπὸ τῆς χώρας τοὺς Καρχηδονίους PLB. 1.73.6 *după ce izolaseră carthaginezii de restul țării;* (pas.) PLB. 5.51.10, (+ inf.) IOS. B11.365. **II** a închide, a bloca: APP. Mith.40.

[διά, κλείω]

δια-κλέπτω, vb. **I I** a fura, a-și însuși (prin fraudă sau prin viclenie), a sustrage: PLUT. Ant.83.5, (pas.) DEM. 27.12, PLB. 2.62.11, τὸ διακλαπέν THUC. 7.85 *partea sustrasă* (sc. *prizonierii luați și ascunși în beneficiu propriu, nu al statului*). **2** a scăpa (de la moarte), a salva: HDT. 1.38, PLUT. Sull.22.1. **3** a escamota, a eluda: διακλέπτοντα τῇ ἀπολογία τὴν κατηγορίαν LYS. 26.3 *esca-*

motând acuzația în [discursul său de] apărare; DEM. 29.5. **II** (*med.*) a se furișa: LXX 2Rg.19.4.

[διά, κλέπτω]

δια-κληρώω-ῶ, vb. **I I** a împărți prin tragere la sorți: ἐφ' ἐκάστη διεκλήρωσεν Δαναὸς ... φερνήν AESCH. Supp.978 *Danaos v-a împărțit fiicăreia dintre noi ca zestre;* (pas.) PLAT. Lg.760c. **2** a desemna sau a alege prin tragere la sorți: ARSTT. Ath.30.3. IOS. B14.155, (pas.) οἱ τῶν ἀρμάτων ἡγεμόνες διακληρωσάμενοι XEN. Cyr.6.3.34 *cei desemnați [prin tragere la sorți] conducători de care.* **II** (*med.*) a trage la sorți: THUC. 8.30, DEM. 59.103.

[διά, κληρώω]

διακλήρωσις, εως, ἡ *subst.* tragere la sorți: APP. BC1.14.

[διακληρώω]

δια-κλίνω, [ἴ] vb. **I** (*intrans.*) **1** a pleca, a se depărta de la: (+ ἀπὸ și gen.) PLB. 6.41.11, (+ gen.) PLB. 11.9.8 **2** a se apleca: PLB. 7.12.1. **II** (*tranz.*) a (se) eschiva (de la), a se feri de, a evita: (+ ac.) PLB. 35.4.6, PLUT. Alex.54.6.

[διά, κλίνω]

διάκλισις, εως, ἡ *subst.* (milit.) retragere, eschivă: PLUT. Pyrrh.21.9.

[διακλίνω]

δια-κλύζω, vb. **I** a scâlda, a uda (în întregime sau pe dinăuntru), a spăla: (d. mare) EUR. IT107, (pas.) ARSTT. GA739b12. **II** a-și clăti gura: ARSTT. Pr.948a2.

[διά, κλύζω]

δια-κναίω, vb. a răzui, a face fărâme, a sfărteca, a distruge: λαμπρὰν ὄψιν διακναίσει EUR. Cyc.486 *o să-i sfărtece ochiul luminos;* (pas.) AESCH. Ag.65, (frecv. fig.) πόθος ... με διακναίσας ἔχει AR. Ec.957 *mă roade un dor;* ἵνα μὴ διακναίση τοὺς προλόγους ἡμῶν AR. Ra.1228 *ca să nu ne măcelărească prologurile;* πόλις ... διακναισθήσεται AR. Pax251 *cetatea va fi făcută fărâme;* τὸ χρῶμα διακεκναισμένος AR. Nu.120 *cu pielea decolorată, palid.*

[διά, κναίω (κνάω)]

δια-κνίζω, vb. a despica, a sfâșia: (pas.) ARSTT. HA570a18, id. HA583b16.

[διά, κνίζω]

δια-κολακεύομαι, vb. a se întrece în lingușiri: ISOC. 12.159.

[διά, κολακεύω]

δια-κολλάω-ῶ, vb. **I** a lipi împreună: LUC.

Ind.16. II a placa, a îmbrăca: (pas.) διάδρομος Νομάδι λίθω διακεκολλημένος LUC. *Hipp.6 coridor placat cu marmură numidă.* [διά, κολλάω]

δια-κολυμβάω-ῶ, *vb.* a trece înot: PLB. 5.46.8, LXX *1Mac.9.48.*

[διά, κολυμβάω]

διακομιδή, ἤς, ἡ *subst.* transportare, trecere: THUC. 3.76, PLB. 3.45.6.

[διακομίζω]

δια-κομίζω, *vb.* **I** (*tranz.*) **I** a transporta, a trece, a duce dintr-o parte în alta: (lucruri sau pers.) HDT. 1.31, THUC. 3.75, ~ ... διὰ τοιούτων τόπων δαυιλῆ τὰ πρὸς τὴν τροφήν PLB. 3.60.4 *a transporta prin astfel de locuri hrană îndestulătoare*; τὴν εὐδαιμονίαν τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην ~ ISOC. 4.87 *a transfera în Europa prosperitatea din Asia*; (pas.) PLAT. *Lg.905b. 2* (med.) a duce cu sine: (copiii și femeile) THUC. 1.89. **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a trece, a se duce la: ὁ διακομιζόμενος αἰεὶ THUC. 3.23 *pe măsură ce fieceare om trecea [șanțul]*; διακομισθῆναι πρὸς τὸν Ἔρυκα PLB. 1.60.3 *a se duce la Eryx*; διακομισθεὶς εἰς Ἱεροσόλυμα LXX *3Mac.1.9 ajuns în Ierusalim.*

[διά, κομίζω]

δια-κομπάζω, *vb.* |aor. διεκόμιασα| a se fâli (cu ceva) pe întrecutelea, a se întrece în lăudărosenie: AR. *V.1248.*

[διά, κομπάζω]

δια-κομπέω-ῶ, *vb.* {part. prez. διακομπέων} a se fâli cu: Pl. *Fr.157.*

[διά, κομπέω]

διᾶκονέω-ῶ, *vb.* |impf. ἐδιακόνουν (tard. διηκόνουν NT *Mt.4.11*), viit. διακονήσω, aor. διηκόνησα, pf. δεδιακόνηκα; pas. aor. ἐδιακονήθην, pf. δεδιακόνημαι| {ion. διηκονέω Hdt.} **I** (*intrans.*) **I** a sluji, a servi, a fi slujitor: AR. *Av.1323*, XEN. *An.4.5.33*, (+ dat. pers.) δεσπότη διακονοῦντες DEM. 19.69 *slujind unui stăpân*; (med.) αὐτῷ διακονεῖται AR. *Ach.1017 se servește pe sine însuși, își este slujitor*; διακονοῦντές τε καὶ διακονούμενοι ἑαυτοῖς PLAT. *Lg.763a slujind și slujindu-și lor însuși* (sc. *fiindu-și totodată slujitori și stăpâni*); (pas.) οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι NT *Mt.20.28 nu a venit să fie slujit, ci să slujească. 2* a presta un serviciu, a se îndeletnici cu: καπήλους καλοῦμεν τοὺς πρὸς ὠνήν τε καὶ πρᾶσιν διακονοῦντας PLAT.

R.371d îi numim precupeți pe cei ce se îndeletnicesc cu vânzarea și cumpărarea; XEN. *Cyr.8.3.8. 3* (relig.) a fi diacon, a sluji ca diacon: NT *1Tim.3.13. II* (*tranz.*) a face (ca pe) un serviciu, a presta, a furniza: ἐξορκοῖ ... οἱ διηκονήσιν ὃ τι ἂν δεηθῆ HDT. 4.154 *îi smulse jurământul să-i facă orice serviciu îi va cere*; τοὺς τὰ τοιάδε διακονοῦντας ἡμῖν ἐκάστοτε PLAT. *Plt.209a cui care ne fac permanent anumite servicii*; (pas.) ἐπιστολῆ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν NT *2Cor.3.3 scrisoare a lui Hristos, slujită* (sc. *furnizată, transmisă*) de noi.

[διάκονος]

διᾶκόνημα, ατος, τό *subst.* treabă (de slujitor), slujbă, serviciu: PLAT. *Thl.175e*, τὰ ἐγκύκλια διακονήματα ARSTT. *Pol.1255b25 slujbele obişnuite.*

[διακονέω]

διακόνησις, εως, ἡ *subst.* slujire: PLAT. *Lg.633c.*

[διακονέω]

διᾶκονία, ας, ἡ *subst.* **I I** slujire, slujbă, serviciu: ἐν ταῖς πρὸς βασιλέα διακονίαις THUC. 1.133 *în serviciile aduse regelui*; ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν διακονίαν τάττουσιν ταύτην PLAT. *R.371c se pun pe ei în această slujbă*; διακονήσων ἔσπευσεν τῷ βασιλεῖ τὴν ἐπὶ τοῦ πότου διακονίαν IOS. *AI1.163 a dat fuga să-și îndeplinească slujba de a-i servi regelui băutura. 2* treabă: IOS. *AI2.188*, PLUT. *Phil.2.3. 3* săvârşire, îndeplinire: (+ gen. obiectiv) DEM. 18.206. 4 ajutorare, ajutor, sprijin: εἰς διακονίαν ARR. *Peripl.M.Eux.3.1 spre ajutor*; NT *Fp.6.1. 5* (relig.) slujbă (de diacon), diaconat: NT *Rom.12.7. II* (cu sens colectiv) slujitorime, mulțime de slujitori: PLB. 15.25.21. **III** (concr.) serviciu de masă, veselă: LXX *1Mac.11.58.*

[διάκονος]

διακονικός, ἤ, ὄν *adj.* |comp. -ώτερος| **I** de slujitor, servil, auxiliar: (activități) ARSTT. *Pol.1277a36*, id. *Pol.1333a7. //* (subînț. τέχνη) **διακονική**, ἡ *subst.* arta slujirii: PLAT. *Plt.299d. II* care slujește, slujitor: (d. pers.) AR. *Pl.1170*, PLAT. *Grg.517b*, XEN. *Oec.7.41. // διακονικός*, *achv.* ca un slujitor: MEN. *Fr.100.*

[διάκονος]

διᾶ-κονίωμα, [ῖ] *vb.* a se tăvăli în praf, (ext.) a se pregăti de luptă: (d. un căine) PLUT. *M.970f.* [διά, κονίω]

διάκονος, ον [-ᾱ-] *adj.* {ιον. διήκονος Hdt.} auxiliar, subordonat: (știință) PLAT. *Ph.*290c. // **διάκονος**, ου, ό, ή *subst.* I slujitor: HDT. 4.71. II servitor, slugă: (pt. treburi casnice) EUR. *Cyc.*31, XEN. *Mem.*1.5.2. III intermediar, emisar, mesager: AESCH. *Pr.*942, SOPH. *Ph.*497, (fem.) (d. Iris) AR. *Av.*1253. IV asistent, ajutor: τοῦ κυβερνήτου ~ XEN. *Oec.*8.14 *ajutorul cărmaciului.* V (relig.) I slujitor: θεοῦ διάκονοι NT *2Cor.*6.4 *slujitori ai lui Dumnezeu.* 2 diacon: NT *1Tim.*3.8, (fem.) id. *Rom.*16.1.

[R. *ken-, cf. ἐγκονέω]

δι-ακοντίζομαι, *vb.* I a se întrece în aruncarea sulitei: XEN. *Cyr.*1.4.4. II a trage cu sulitele (unii în alții): IOS. *Bl.*4.200, id. *Bl.*5.312.

[διά, ἀκοντίζω]

διακοπή, ης, ή *subst.* I spintecare, spintecătură, tăietură, rană adâncă: PLUT. *Mar.*19.9, id. *Brut.*20.4. II spărtură: (într-un zid) IOS. *AI*9.201, LXX *Mich.*2.13. III tăietură (săpată de om sau de apă), trecătoare, canal: PLB. 10.10.13, LXX *1Par.*14.11.

[διακόπτω]

διακοπτέον, *adj.vb.* trebuie curmat: PLUT. *M.*819a.

[διακόπτω]

δια-κόπτω, *vb.* [viii. -κόπω, aor. διέκοπα; pas. aor.2 διεκόπην] I I a tăia în două sau în bucăți sau adânc, a despica, a spinteca, a sparge: διακόπαντες τὸν μοχλόν THUC. 2.4 *după ce au spart drugul [porții];* (d. coasele montate pe carele de luptă) ὡς ~ ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν XEN. *An.*1.8.10 *pentru a spinteca tot ce întâlneau în cale;* (d. un torent) διακόπτοντα τόπους ἡλιβάτους PLB. 4.41.9 *tâind locuri povârните;* σκάπτων διέκοψε τὸ σκέλος MEN. *Georg.*48 *sărând, și-a spintecat piciorul;* (pas.) διακέκομαι τὸ στόμα MEN. *Sam.*679 *mi-am spart gura / am buza spartă.* 2 a reteza: (capul) LXX *Av.*3.14. II a perfora, a străpunge, (milit.) a rupe (rândurile), a sparge (frontul): διέκοπτε τοῦ πλοίου τὸ ἔδαφος DEM. 32.5 *încerca să spargă* (sc. *să facă o gaură în) cala navei;* (frecv. milit.) XEN. *An.*1.8.10, *διέκοπαν τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων* PLUT. *Pyrrh.*7.10 *au străpuns falanga macedonenilor;* (in-*au* tranz.) διακόψαι πρὸς βασιλέα LXX *4Rg.*3.26 *a-și tăia drum spre rege.* III a curma, a rupe, a întrepruce: (d. înțelegeri, alianțe ș.a.) PLB. 1.69.5, τῶν ... διακοπτόντων

τὴν πρὸς Αἰτωλοὺς συμμαχίαν PLB. 4.36.2 *cei care voiau să rupă alianța cu etolienii;* (pas.) ἢ δὲ (δύναμις) τοῦ λέγειν ... διακόπτεται DEM. 19.340 [*capacitatea*] *de a vorbi se curmă.*

[διά, κόπτω]

δια-κορεύω, *vb.* v. διακορέω: LUC. *DMetr.*11.2.

[διά, κορεύομαι]

δια-κορέω-ῶ, *vb.* [aor. διεκόρησα] a dezvirgina, a deflora: AR. *Th.*480, LUC. *Tox.*25.

[διά, κόρη]

διακορής, ἐς *adj.* cu totul sătul (de): PLAT. *Lg.*810e, PLUT. *Lyc.*15, (+ gen.) PLAT. *Lg.*629b.

[v. διάκορος]

δια-κορκορῶ-ῶ, *vb.* [ind. aor. 3sg. διεκορκορῶγησεν] a face să chiorăie: (d. burtă, mafe) AR. *Nu.*387.

[διά, κορκορυέω]

διά-κορος, ον *adj.* cu totul sătul (de): HDT. 3.117, PLUT. *M.*995f, (+ gen.) XEN. *Lac.*1.5.

[διά, κόρος]

διᾱκόσιοι, αι, α *num., adj.* {ιον. διηκόσιοι} două sute: IL. 9.383, HDT. 1.178, THUC. 1.104 ș.a., (f. rar sg.) διακοσίαν ἵππον THUC. 1.62 *două sute de călăreți.*

[δι- (δίσ), v. ἑκατόν]

διακοσιστός, ή, όν *num.* al două sutelea: IOS. *AI*1.83.

[διακόσιοι]

δια-κοσμέω-ῶ, *vb.* I I a pune în ordine, a (o)rându-i, a aranja, a împărți: IL. 2.476, PLB. 2.28.2, ~ ... τὸν στρατὸν εἰς μάχην PLUT. *Aem.*17.12 *a rândui armata [în dispozitiv] de luptă;* (pas.) εἶ περ ... ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν IL. 2.126 *dacă ne-am împărți [în grupuri de] câte zece;* (med.) πᾶν μέγαρον διεκοσμήσαντο OD. 22.457 *au pus în rânduială toată sala.* 2 a (o)rându-i, a organiza, a dispune: ταῦτα διεκόσμησε HDT. 1.100 *stabili această rânduială;* νοῦς ἐστὶν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος PLAT. *Phd.*97c *spiritul este cel care orânduiește [totul] și este cauza tuturor lucrurilor;* THUC. 2.100. II a împodobi: γραφαῖς τὸν νεῶν διεκόσμησαν PLUT. *Arist.*20.3 *au împodobit templul cu picturi;* (pas.) LXX *2Mac.*3.25.

[διά, κοσμέω]

διακόσμησις, εως, ή *subst.* I (o)rânduire, aranjare, dispunere, organizare: (a cetăților) PLAT. *Smp.*209a, id. *Ti.*23e, (a corpului)

ARSTT. GA740a8, (frecv. filos.) ARSTT. *Metaph.* 986a5, τὴν τῶν ὄλων διακόσμησιν καταμαθεῖν LUC. *Icar.* 5 a afla rânduiala tuturor lucrurilor (sc. a înțelege organizarea universului). **II** împodobire, înfrumusețare: PLB. 2.31.6, LXX 2Mac.2.29.

[διακοσμέω]

διάκοσμος, ου, ὁ *subst.* **I** (milit.) rânduială, ordine de bătaie, dispozitiv de luptă: THUC. 4.93, PLUT. *Tim.* 27.6. **II** (o)rânduire, organizare, ordine: (a vieții) ARSTT. *Mu.* 399b16, (a lumii) id. *Mu.* 400b32.

[διακοσμέω]

δι-ακούω, *vb.* **I** a asculta (cu luare aminte, până la sfârșit): (+ ac.) PLAT. *R.* 336b, XEN. *Oec.* 11.1, MEN. *Dysc.* 70, (+ gen.) LUC. *Icar.* 25. **II** a asculta (ca discipol), a audia: (+ ac.) ISOC. 15.192, (+ gen. lucru sau pers.) PLAT. *Prm.* 126c, Αντιόχου τοῦ Ἀσκαλωνίτου διήκουσε PLUT. *Cic.* 4.1 a audiat pe Antiochos din Ascalon. **III** (jur.) a asculta (o pledoarie, o mărturie, o pricină), a audia: PLB. 1.31.8, διακούετε ἀνὰ μέσον τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν καὶ κρίνατε δικαίως LXX *Deut.* 1.16 *ascultați [pricina] între frații voștri și judecați după dreptate*; (med.) NT *Fp.* 23.35.

[διά, ἀκούω]

δια-κράζω, *vb.* [inf. pf. διακεκραγέναι] a (se) căra (pe întrecute): (d. pāsāri) AR. *Av.* 307, (+ dat.) πόρναισι καὶ βαλανεῦσι διακεκραγέναι AR. *Eq.* 1403 a se ciorovāi cu prostituate și băieși.

[διά, κράζω]

δια-κράτέω-ῶ, *vb.* **I** a stăpâni, a avea în posesie: (sate) LXX *IEzr.* 4.50. **II** a controla: (o corabie în derivă) APP. *BC* 5.88. **III** a ține (tare), a menține: IOS. *B11.* 636. **IV** a susține: IOS. *A13.* 54. **V** a reține, a opri: (urcarea) LXX *Iud.* 6.12, (pas.) APP. *BC* 2.8.

[διά, κρατέω]

δι-ακριβολογέομαι-οῦμαι, *vb.* a discuta foarte amănunțit, a cerceta în profunzime: PLAT. *Sph.* 245e.

[διά, ἀκριβολογέομαι]

δι-ακριβόω-ῶ, *vb.* **I** (tranz.) **I** a examina în amănunt sau în profunzime, a fi foarte precis (în ceea ce privește): XEN. *Cyr.* 2.1.27, ARSTT. *SE* 169b15, (med.) αὐτά σοι διακριβοῦμαι PLAT. *Th.* 184d ἴψι fac aceste precizări. **2** a perfecționa: PLUT. *M.* 848c. **II** (intrans.) a discuta amănunțit, a fi precis: (+ περί și gen.) LXX 2Mac.2.28, (med.) Is.

3.39, ISOC. 4.18.

[διά, ἀκριβόω]

διακριβωτέον, *adj.vb.* trebuie examinat în amănunt sau în profunzime: PLUT. *Lys.* 12.7. [διακριβόω]

διακριδόν, *adv.* **I** cu osebite, în cel mai înalt grad: (+ adj.) IL. 12.103, HDT. 4.53. **II** (+ vb.) **I** mai ales, în special: CALL. *Del.* 57 **2** în amănunt: A.RH. 4.721. **3** separat: A.RH. 1.729, οὐ ~ APP. *BC* 5.9 *fără deosebire*.

[διακρίνω]

δια-κρίνω, [ρῖ, prez. și aor. ρῖ] *vb.* [viit. -κρίνω, aor. διέκρινα, pf. διακέκρικα; pas. viit. διακριθήσομαι, aor. διεκρίθην] {ερ. viit. διακρινέει IL. 2.387, inf. viit. med. διακρινέεσθαι Od. 18.149, part. aor. διακρινθείς IL. 7.306, inf. διακρινθήμεναι IL. 3.98; eol. ind. aor. pas. 3pl. διέκριθεν IL. 2.815} **I** **1** a separa, a despărți, a (de)osebi: (frecv. în context militar) ὡς τ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν αἰπόλοι ἄνδρες ... διακρίνωσιν IL. 2.475 *precum căprarii despart turmele întinse de capre*; τὴν στρατιὴν διέκρινε HDT. 8.114 *își selecta trupele, își alegea oștirea*; (pas.) φρονέω διακρινθήμεναι ἡδὴ Ἀργείους καὶ Τρῶας IL. 3.98 *cred că argienii și troienii ar trebui să se despartă de acum înainte*; ἀναιμωτὶ διακρινέεσθαι Od. 18.149 *a se despărți (= a se retrage din luptă) fără vărsare de sânge*; διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων THUC. 1.105 *s-au despărțit unii de alții*; (spec.) τὸ τὴν κόμην τῆς γαμουμένης ... διακρίνεσθαι PLUT. *Rom.* 15.7 *obiceiul de a face cărare în părul miresei*. **2** a delimita: (un teren) PI. *O.* 10.46. **3** (filos.) a separa în părțile componente, a descompune, a disocia: διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι PLAT. *Phd.* 71b *separare și combinare (sau descompunere și compunere)*. **4** a încerca: διέκρινεν δέ με ὡσπερ τὸ χρυσίον LXX *Iov.* 23.10 [*Domnul*] *m-a încercat precum aurul*. **II** a distinge, a deosebi, a discerne, a face distincție: OD. 8.195, HDT. 3.39, ὄψιν ... φίλην καὶ ἐχθρὰν διακρίνει PLAT. *R.* 376b *deosebește o figură prietenoasă de una dușmănoasă*; οὐθὲν διέκρινεν μεταξύ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν NT *Fp.* 15.9 *nu a făcut nici o deosebire între noi și ei*. **III** (frecv.) a decide, a judeca, a hotărî: ὀρθῶ διακρίναι φρενί PI. *O.* 8.24 *a decide cu minte dreaptă*; (+ ac.) HES. *Th.* 85, HDT. 1.100, κρίσιν οὐ μὴ διακρίνωσιν αὐτῶν LXX *Ep.* *Ier.* 53 *pricina lor nu o vor judeca*: τί οὐ διακρίνεις ... ὁπότερός ἐστι νῶν ἀνὴρ

ἀμείνων AR. *Eq.*1207 *de ce nu decizi care dintre noi doi este mai bun?*; (+ περί ἡ γεν.) AR. *Av.*719, (+ εἰ) HDT. 7.54, (med.) διακρινώμεθα νεῖκος ἰθειῆσι δίκης HES. *Op.*35 *să rezolvăm cearta dintre noi prin judecări drepte*; (pas.) εἰ δέ τι ἀμφίλογον πρὸς ἀλλήλους γίγνοιτο, δίκη διακριθῆναι XEN. *HG*5.2.10 *dacă se va produce între ei o neînțelegere, să se hotărască pe cale de judecată*. **IV** (med.-pas.) a se răfui: (+ πρὸς ἡ ac.) διακριθῆναι πρὸς τούτους PLB. 2.22.11 *a se răfui cu aceștia*; LXX *Iez.*20.35. **V** (tard.) a ezita: ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε NT *Mt.*21.21 *dacă veți avea credință și nu vă veți îndoii*; NT *Iac.*1.6.

[διά, κρίνω]

διάκρισις, εως, ἡ *subst.* **I** 1 separare, despărțire: PLAT. *Ti.*61d, LXX *Iov*37.16, κόμης ~ PLUT. *Crass.*24.1 *cărarea părului*. **2** (filos.) separare (în părțile componente), descompunere: PLAT. *Phlb.*32a, ARSTT. *Metaph.*984a15, id. *Mete.*340b3. **3** delimitare: (a terenurilor) PLUT. *TCG*13.1. **4** dilatare: PLAT. *Ti.*64e. **II** distanță, interval: (între ochii câinelui) XEN. *Cyn.*4.1. **III** deosebire, distincție: PLAT. *Lg.*908b, ~ καλοῦ τε καὶ κακοῦ NT *Evr.*5.14 *deosebire a binelui și a răului*. **IV** decizie, judecată, hotărâre: PLAT. *Lg.*765a, XEN. *Cyr.*8.2.27. **V** dispută, răfuială: PLB. 18.28.3.

[διακρίνω]

διακρίτεον, *adj.vb.* trebuie decis: THUC. 1.86.

[διακρίνω]

διακριτικός, ἡ, ὄν *adj.* **I** separator, disociativ, distinctiv: (nume) PLAT. *Cra.*388c, LUC. *Herm.*69, (subst.) ἡ συγκριτική τε καὶ διακριτική (*sc. τέχνη*) PLAT. *Plt.*282b *arta de a uni și de a separa*. **II** care diferențiază sau extinde (vederea), dilatator: (d. culoarea alb, în op. cu negrul) PLAT. *Ti.*67e, ARSTT. *Metaph.*1057b8.

[διακρίνω]

διάκριτος, ὄν *adj.* deosebit, distins, ales: THUC. 22.163.

[διακρίνω]

δι-ακροβολίζομαι, *vb.* (milit.) a se hărțui: IOS. *B14.*396.

[διά, ἀκροβολίζω]

δια-κροτέω-ῶ, *vb.* **I** a desface (lovind), a sparge: PLUT. *M.*304b, (fig.) (d. cuvinte) PLAT. *Cra.*421c. **II** a penetra: (în context obscen) EUR. *Cyc.*180.

[διά, κροτέω]

διάκρουσις, εως, ἡ *subst.* **I** respingere, evita: PLUT. *Demetr.*1.3. **II** (jur.) amâna: (într-un proces) DEM. 54.27, PLUT. *Cic.*7.5. [διακρούω]

δια-κρούω, *vb.* **I** a lovi, a ciocăni, a încerca (lovind): τὴν ... οὐσίαν διακρούοντα εἶτε ὑγιές εἶτε σαθρὸν φθέγγεται PLAT. *Th.*179d *ciocănind substanța [pentru a vedea] dacă are un sunet sănătos sau nu*; (pas.) LUC. *Par.*4. **II** (med.) a îndepărta (de la sine), a respinge, a evita, a scăpa de: (d. pers și abstr.) HDT. 7.168, DEM. 24.36, τοὺς μὲν χάριτι καὶ δεήσει, τοὺς δὲ ἀπειλῆ διακρουσάμενος PLUT. *Sull.*38.1 *îndepărtându-i pe unii prin favoruri și rugăminți, iar pe alții prin amenințări*; διεκρούσατο τὴν δέησιν IOS. *B11.*394 *a respins cererea*; (intrans.) διεκρούσατο εἰς τὰ Παναθηναία φήσας ἀποπέμψειν DEM. 19.168 *scăpă (sau amână chestiunea) zicând că va trimite înapoi [priezonierii] la Panathenee*; (pas.) DEM. 24.132. **III** a împiedica, a întrerupe: PLUT. *M.*80d.

[διά, κρούω]

δια-κρύπτω, *vb.* (med.) a se ascunde (cu totul): DEM. 41.17.

[διά, κρύπτω]

διάκτορος, ὄν *adj., subst.* mesager sau călăuz(ă): (epitet al lui Hermes) IL. 2.103, OD. 1.84, HES. *Op.*68 ș.a., (d. bufnița zeiței Athena) CALL. *Fr.*519, (d. un aed) LUC. *Alex.*33.

[et. nec.]

δια-κῦβερνάω-ῶ, *vb.* a cărmui, a governa (cu putere absolută), a conduce: PLAT. *Ti.*42e, id. *Plt.*301d, ARSTT. *Pr.*859a18, LXX *3Mac.*6.2, (un banchet) PLUT. *M.*712b.

[διά, κυβερνάω]

δια-κῦβεύω, *vb.* **I** a juca zar(uri): (+ πρὸς ἡ ac. pers.) PLUT. *Rom.*5.1, (+ περί ἡ γεν.) id. *Art.*17.5. **II** (fig.) a risca: PLUT. *M.*70c.

[διά, κυβεύω]

δια-κῦκάω-ῶ, *vb.* a amesteca (de-a valma), a învâlmăși: DEM. 18.111.

[διά, κυκάω]

δια-κῦλινδέω-ῶ, *vb.* a rostogoli (încoace și încolo): ARSTT. *HA*613b26.

[διά, κυλινδέω]

δια-κῦμαίνω, *vb.* a agita (marea), a învâlura: LUC. *Icar.*26.

[διά, κυμαίνω]

δια-κύπτω, *vb.* a se apleca (să privească), a scoate capul (prin pe), a se iți: HDT. 3.145,

AR. *Pax*78, διέκυπτεν διὰ τῆς θυρίδος καὶ εἶδεν τὸν βασιλέα LXX *2Rg*.6.16 *s-a aplescat pe fereastră și l-a văzut pe rege*; LXX *Ps*.91.8.

[διά. κύπτω]

δια-κωδωνίζω, *vb.* I a face să sune (lovind): LUC. *Lex*.11. II (fig.) a încerca, a testa: DEM. 19.167, IOS. *AI*9.262.

[διά. κωδωνίζω]

διακώλυμα, ατος, τό *subst.* piedică, obstacol, opreliște: PLAT. *Lg*.807d.

[διακωλύω]

διακώλυσις, εως, ἡ *subst.* oprire, opreliște: PLAT. *R*.469e.

[διακωλύω]

διακωλυτέον, *adj.vb.* trebuie împiedicat, trebuie oprit: PLAT. *R*.401b.

[διακωλύω]

διακωλυτής, οῦ, ὁ *adj.m.* care împiedică sau oprește, opritor: HDT. 6.56, PLAT. *Phdr*.240a.

[διακωλύω]

διακωλυτικός, ῆ, ὄν *adj.* care împiedică sau este capabil să împiedice (un lucru): PLAT. *Plt*.280d, ARSTT. *HA*634a36.

[διακωλύω]

δια-κωλύω, [ῦ] *vb.* a împiedica, a opri: (+ μὴ și inf.) πολλά ... καὶ μεγάλη ἐστὶ τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ ποιεῖν HDT. 8.144 *multe și importante sunt motivele care ne împiedică să facem așa ceva*; (+ ac. și inf.) διακωλύων πολλά ἄδικα ... γίνεσθαι PLAT. *Ap*.31e *împiedicând să se întâmpile multe lucruri nedrepte*; (+ ac. abstr. sau pers.) εἰάν πως διακωλύσωμεν ... φόνον SOPH. *OC*1771 *pentru a încerca să prevenim crimă*; διεκώλυεν αὐτὸν λέγων NT *Mt*.3.14 *îl oprea, zicând*; (+ ac. și part.) εἰ Θηβαίους μὴ διακωλύσετε παραβαίνοντας τοὺς ὄρκους ISOC. 14.44 *dacă nu îi veți împiedica pe thebanii să-și încalce jurămintele*; (abs.) μηδενός ἐνισταμένου μηδὲ διακωλύοντος PLUT. *AgisCleom*.13.1 *fără ca nimeni să se împotrivescă și să [o] împiedice*; μάχεσθαι ἢ ~ οὐδεὶς ὑπέμεινεν IOS. *BI*3.498 *nimeni nu a mai cutezat să lupte sau să le ațină calea*; (pas.) διεκωλύθησαν ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμοῦ THUC. 1.101 *au fost împiedicați de producerea cutremurului*.

[διά. κωλύω]

δια-κωμωδέω-ῶ, *vb.* a ridiculiza, a satiriza, a-și bate joc de: (+ ac.) PLAT. *Grg*.462e, ARSTT. *Po*.1458b6.

[διά. κωμωδέω]

δια-λαγγάνω, *vb.* |aor.2 διέλαῶχον, pf. διείληχα| I a(-și) împărți (între ei) prin tragere la sorți, a trage la sorți: (averea) HDT. 4.68. (pământul) PLAT. *Critt*.109b, ἐπειδὴν διαλάχωσι τὰς φυλακὰς PLB. 6.35.11 *după ce trag la sorți, între ei, rîndul de serviciu*. II a obține prin împărțire, a-și împărți: (moștenirea) AESCH. *Th*.789, EUR. *Ph*.68. III a rupe în bucăți, a sfâșia: Ἀκταίωνα διέλαχον κύνες EUR. *Ba*.1291 *câinii l-au sfâșiat pe Actaion*.

[διά. λαγγάνω]

δια-λακάω-ῶ, *vb.* |part. aor. διαλακήσασα| a crăpa, a plesni, a exploda: AR. *Nu*.410.

[διά. ληκέω]

δια-λακτιζω, *vb.* a zvârli sau a lovi cu piciorul: THEOC. 24.25, (fig.) (un discurs) PLUT. *M*.648b.

[διά. λακτιζω]

δια-λάλέω-ῶ, *vb.* I a discuta, a vorbi (unii cu alții), a conversa: (+ ac.) διαλαλήσωμέν τί σοι EUR. *Cyc*.175 [*vrem*] *să discutăm nițel cu tine*; (+ dat. pers. și περί + gen.) ~ περί διαλύσεως Ἀμίλκα PLB. 1.85.3 *a duce tratative de pace cu Hamilcar*; (+ ὑπέρ și gen.) ἐν αὐτοῖς διαλαλοῦντας ὑπὲρ τῶν προειρημένων PLB. 9.32.1 *discutând între ei asupra celor spuse înainte*; (+ prop. interrog.) διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ NT *Lc*.6.11 *vorbeau unii cu alții ce să facă cu Iisus*. II a vesti: (pas.) διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα NT *Lc*.1.65 *s-au vestit toate aceste cuvinte*.

[διά. λαλέω]

δια-λαμβάνω, *vb.* |viit. -λήψομαι, aor.2 διέλαβον, pf. διείληφα; pas. aor. διελήφθην, pf. διείλημμαι| {ιον, part. pf. med.-pas. διαλελαμμένος Hdt. 3.117, poet. διαλελημμένος Ar. *Ec*.1090} I I a lua sau a primi (fi-care separat, printr-o împărțire): ἴνα ... διαλαμβάνοιεν ἕκαστοι τὰ ἄξια XEN. *Cyr*.7.3.1 *pentru ca fiecare să-și primească partea cvenită*; APP. *BC*5.84. 2 a împărți (între mai mulți), a distribui, a-și împărți: διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἄργύριον γενόμενον XEN. *An*.5.3.4 *își impart banii obținuți din vânzarea prizonierilor*; (pas.) ὑπὸ θεῶν ἀρχόντων πάντ' ἦν τὰ τοῦ κόσμου μέρη διελημμένα PLAT. *Plt*.271d *toate părțile lumii erau distribuite de zeii care le conduceau*. 3 a împărți, a separa, a diviza: ἐς τριηκοσίας καὶ ἐξήκοντα διώρυχάς μιν διαλάβων HDT. 1.190 *împărțindu-l (sc. fluviul)*

în trei sute șaizeci de canale; τὸν ἀριθμὸν πάντα δίχα διελάβομεν PLAT. *Thi.147e am ἱμπάρτιτ τοατε νυμερελε ἰν δουᾶ*; διαλαμβάνοντες τὸν δῆμον ARSTT. *Pol.1272b11 divizând [în faciuni] poporul. 4 a despărți, a întreprupe*; τὸν πορθμὸν τὸν διαλαμβάνοντα τὴν Σικελίαν ARSTT. *Mir.840a2 străntoarea care desparte Sicilia [de Italia]*; διαστήματα φυλακαῖς διέλαβον PLB. 1.18.4 *puseră posturi de pază la interval*; τὴν μεταξὺ Φοινίκης καὶ Βοσπόρου θάλασσαν ἐπὶ φρουρᾷ διαλαβὼν PLUT. *Pomp.32.1 ocurând pentru pază (= patrulând) marea dintre Fenicia și Bosfor*; (pas.) kān ὀπουοῦν διαληφθῆ ἢ φορᾶ ARSTT. *Mech.848b22 oriunde se întreprupe mișcarea. 5 a ἱμπάρτι ἰν intervale (de timp), a întreprupe, a face o pază*; ἐνταῦθα δεῖ ... διαλαβεῖν λέγοντα PLB. *Pri.346e aici vorbitorul trebuie să facă o pauză*; (+ ac.) διαλαβεῖν τὸν λόγον ISOC. 12.149 *a întreprupe discursul. 6 a distinge (cu mintea), a considera, a decide*; πῶς τις αὐτὰ διαλαβὼν ὀρθῶς κρινεῖ; EUR. *El.373 cum va putea cineva distinge și judeca aceste lucruri corect?*; ταύτη τοὺς νόμους ~ LYS. 14.4 *a interpreta legile în acest fel*; (+ περί și gen.) ὡς περί πολεμίου διελάμβανε τοῦ Φιλίππου PLB. 15.23.6 *il considera dușman pe Filip*; (+ ὑπέρ și gen.) PLB. 2.42.7, (cu interrog. indir.) διελάμβανε μετὰ τούτων τί δεῖ ποιεῖν PLB. 4.25.1 *decise ἱμπρεună cu ei ce trebuie să facă. 7 (tard.) a crede, a socoti*; IOS. *A12.348, LXX 2Mac.5.11. II I a apuca (de o parte și de alta, cu ambele mâini, din toate părțile), a prinde (cu putere, cu violență)*; ἐκέλευε αὐτὸν τοὺς ἄλλους παῖδας διαλαβεῖν HDT. 1.114 *puse pe ceilalți copii să-l prindă*; διαλαβόντες τοῦ ἀποπεμπομένου ... τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας HDT. 4.94 *apucându-l de mâini și de picioare pe cel trimis*; διαλαβὼν τὸ ξυστὸν ἐκ χειρός PLUT. *Phil.10.12 înșfăcând sulita cu mâna. 2 a ocupa*; διαλαβεῖν τὴν Ἀσίαν ISOC. 5.120 *a ocupa Asia. 3 a cuprinde*; διέλαβε τὸν ναὸν ... ξύλοις κεδρίνοις IOS. *A18.70 cuprinse templul cu bârne de cedru*; IOS. *B11.420.*

[διά, λαμβάνω]

δια-λαμπρύνω, *vb.* a face să strălucească, a da strălucire; (fig.) (un discurs) PLUT. *M.734f.*

[διά, λαμπρύνω]

δια-λάμπω, *vb.* I (*intrans.*) I a străluci, a

(stră)lumina; ARSTT. *H4503b20, (d. foc) PLUT. M.933c. 2 a apărea, a răsări*; ἕως διέλαμπεν ἡμέρα AR. *Pl.744 până se luminează de ziua*; (d. soare) PLUT. *Pyrh.32.8. 3 (fig.) a străluci*; (d. tinerețe, frumusețe) XEN. *Mem.2.1.22, ARSTT. EN1100b30, ιδεῶν τὼν ἐν ταῖς ῥητορείαις διαλαμπουσῶν ISOC. 12.2 figuri retorice strălucitoare. II (trans.) a face să strălucească*; PLUT. *M.393d.*

[διά, λάμπω]

διάλαμψις, *εως*, ἡ *subst.* strălucire; ARSTT. *Mete.369b15.*

[διαλάμπω]

δια-λανθάνω, *vb.* |viit. διαλήσω, aor.2 διέλαθον| I (*intrans.*) a rămâne ascuns sau neștiut, a trece neobservat; διαλαθὼν ἐσέρχεται ἐς τὴν Μυτιλήνην THUC. 3.25 *intră neobservat (sau pe ascuns) în Mytilene*; (+ part.) πολιτείας ... ἐν ἧ μὴ διαλήσει χρηστός ὢν ISOC. 3.16 *un regim politic în care cinstea sa nu va trece neobservată. II (trans.) a scăpa atenției (cuiva), a trece neobservat de*; σὲ τοῦτο ... διαλέληθεν PLAT. *Euthd.278a acest lucru și-a scăpat*; μηδὲν ἂν ποτε ... θεοὺς διαλαθεῖν XEN. *Mem.1.4.19 nimic nu ar putea trece neobservat de zei*; τοῦτο ἐπὶ πολὺ διαλαθεῖν αὐτόν LUC. *Herm.34 mult timp nu și-a dat seama de asta.*

[διά, λανθάνω]

διαλέγω, *vb.* a simți o durere adâncă, a fi profund îndurerat; PLB. 4.4.2, PLUT. *M.70b.* [διαλγής]

δι-αλγής, ἔς *adj.* I (dub.) care provoacă o durere adâncă, dureros; AESCH. *Ch.68. II* străbătut de durere; PLUT. *Alex.75.5.*

[διά, ἄλγος]

δια-λέγω, *vb.* |impf. διέλεγον, viit. διαλέξω, aor. διέλεξα; *med.* impf. διελεγόμην, viit. διαλέξομαι, aor. διελεξάμην, pf. διείλεγμαι, (pas.) m.m.c.p. διειλέγμην; *pas.* aor. διελέχθην (rar διελέγην)| |dor. aor. med. διελεξάμαν Theoc. 30.11; eol. ζαλέγω Sapph. 27.6| I (λέγω „a alege”) I a selecta, a separa, a alege; HDT. 8.107, XEN. *Oec.8.9, διαλέζας τά τε ὑγιῆ καὶ τὰ μὴ PLAT. Lg.735b făcând o selecție între [animalele] sănătoase și cele nesănătoase. 2 a excava, a lărgi*; (o gară) AR. *Lys.720. II (med., pas.) (λέγω „a spune”) I a vorbi (cu cineva), a discuta, a conversa, a dialoga, a spune*; (+ dat. pers.) τί ἢ μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός; IL. 11.407 *de ce sufletul meu mi-a spus aceste*

lucruri? (sc. *de ce stau pe gânduri?*); Ξέρξης τῶ ἀδελφεῷ διελέγετο HDT. 9.112 *Xerxes vorbea cu fratele său*; διελέγετο αὐτοῖς ... περὶ σπονδῶν XEN. *An.4.2.18 discuta cu ei* (= *purta tratative*) *despre armistițiū*; ἄλλήλοισ διελέγοντο PLUT. *Tim.20.5 discuta unii cu alții, stăteau de vorbă*; (+ πρός ἢ ac.) οἱ διαλεγόμενοι πρὸς Φαραῶν LXX *Ex.6.25 cei care i-au vorbit lui Faraon*; πρὸς ἀλλήλους διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων NT *Mc.9.34 vorbiseră pe drum cine este mai mare [dintre ei]*; (+ μὴ ἢ inf.) Ἄγιδι διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην THUC. 5.59 *au purtat discuții cu Agis pentru a nu da lupta*; (abs.) διαλεγόμενω οὐ τι προσδιελέγετο HDT. 3.50 *nu-i mai răspundea când acesta îi vorbea*. **2** (filos.) a discuta, a dezbate, a practica dialectica: περὶ ποίων ἀριθμῶν διαλέγεσθε PLAT. *R.526a despre ce fel de numere discutați*; διαλεγέσθω ἐρωτῶν τε καὶ ἀποκρινόμενος PLAT. *Prt.336c să discute prin întrebări și răspunsuri*; (inf. subst.) ἡ τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμη PLAT. *R.511c știința dialecticii*. **3** (euf.) a avea relații cu: (+ dat.) AR. *Pl.1082*. **4** a vorbi (o limbă, un dialect): κατὰ ταῦτὰ διαλεγόμεναι σφίσι HDT. 1.142 *vorbesc același dialect*; διαλέγεσθαι Φοινικιστί PLB. 1.80.6 *a vorbi feniciană*.

[διά, λέγω]

δια-λείπω, *vb.* |viit. -λείψω, aor.2 διέλιπον, pf. διαλέλοιπα; med.-pas. pf. διαλέλειμμαι| **I** (*tranz.*) a lăsa un interval *sau* o distanță (în spațiu *sau* în timp): **I** (d. spațiu) a lăsa o distanță de: ἀπὸ τῶν ἀστάτων πεντήκοντα ... διαλείποντες πόδας PLB. 6.30.1 *la o distanță de cincizeci de picioare de hastati*; (med.-pas.) (impers.) διελέλειπτο HDT. 7.40 *se lăsa o anumită distanță [între trupe]*. **2** (d. timp.) a lăsa să treacă (o perioadă de), a întrerupe: ~ εἴκοσι ἡμέρας HDT. 3.155 *a lăsa să treacă douăzeci de zile*; ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν PLAT. *Phd.118a după puțin timp*; οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησεν THUC. 5.10 *nu după mult timp a și murit*; ἄν διαλείπη τὴν ὀχείαν ARSTT. *GA757b4 dacă [masculul] întrerupe (= lasă o vreme) fecundarea*. **II** (*intrans.*) **I** (d. spațiu) a se afla la un anumit interval: ἄρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων XEN. *An.1.8.10 care [de luptă] aflate la mare distanță unul de altul*; τέσσαρας ἴσησι κίονας ... διαλείποντας ἀλλήλων κατ' ὀλίγον IOS. *AI3.122*

inălță patru coloane la mică distanță una de alta. **b** a se întrerupe, a lipsi: (d. piele) ARSTT. *HA518a3*. **2** (d. timp) a a trece, a fi la mijloc: διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν THUC. 1.112 *după un interval de trei ani*. **b** a se întrerupe, a fi intermitent: (d. suflarea vânturilor) ARSTT. *Mete.362a28*. **c** a se opri din, a lăsa (o vreme), a înceta: (+ part.) οὐπόποτε διέλειπον καὶ ζητῶν καὶ μανθάνων XEN. *Ap.16 niciodată nu am încetat să cercetez și să învăț*; (+ ἀπὸ ἢ gen.) διέλειπεν ... ἀπὸ τοῦ δρόμου LXX *Ier.8.6 s-a oprit din fugă*; (+ τοῦ ἢ inf.) LXX *3Rg.15.21*. // (part. neut.) **δια-λείπον**, τό *subst.* **I** interval, spațiu gol (între două sau mai multe lucruri), loc liber: XEN. *An.4.8.13*, id. *Eq.12.5*, (pl.) ARR. *An.5.15.6*. **II** interval de timp: ARSTT. *Ph.228b4*.

[διά, λείπω]

δι-ἄλείφω, *vb.* a unge de tot, a șterge: (o pictură) PLUT. *Arat.13.5*.

[διά, ἀλείφω]

δια-λείχω, *vb.* a linge (dintr-o parte în alta, complet): (străchinile) AR. *V.904*, id. *Eq.1034*.

[διά, λείχω]

διάλειψις, *εως*, ἡ *subst.* interval (de timp): ARSTT. *Aud.803b37*.

[διαλείπω]

διαλεκτέον, *adj.vb.* **I** trebuie discutat: ISOC. 5.95, (în mod dialectic) PLAT. *Ly.211c*, ARSTT. *APo.77b13*. **II** trebuie spus: PLUT. *M.132b*.

[διαλέγω]

διαλεκτικός, ἡ, ὄν *adj.* |comp. -ώτερος, superl. -ώτατος| **I** conversațional, dialectic: (metodă) PLAT. *R.533c*, (știință) id. *Sph.253d*, (silogisme) ARSTT. *Rh.1358a11*. **II** (d. pers.) priceput în arta dialecticii: τὸν δὲ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον ἄλλο τι σὺ καλεῖς ἢ διαλεκτικόν; PLAT. *Cra.390c pe cel care știe să întrebe și să răspundă îl numești cumva altfel decât dialectician?*; (superl.) XEN. *Mem.4.5.12*. **III** (subst.) // **διαλεκτική**, ἡς, ἡ *subst.* dialectică, arta dialogării *sau* a discuției bazate pe întrebări și răspunsuri: PLAT. *R.534e*. // **διαλεκτικόν**, τό *subst.* capacitate dialectică: PLAT. *Sph.253e*. // **διαλεκτικός**, οὔ, ὁ *subst.* dialectician: PLAT. *Euthd.290c*, ARSTT. *Metaph.1004b17*.

[διάλεκτος, διαλέγω]

διαλεκτικῶς, *adv.* |comp. -ώτερον| în mod dialectic, prin metoda dialecticii: PLAT.

Phlb.17a, ARSTT. Top.105b31.

[διαλεκτικός]

διάλεκτος, ου, ή *subst. I I* vorbire: ή διά τῶν ῥινῶν ~ ARSTT. *Pr.963a1 vorbirea pe nas. 2* discuție, conversație, dialog: PLAT. *Smp.203a, ARSTT. Po.1449a26*, (spec. în arta dialecticii) ἐγὼ μὲν ἀήθης τῆς τοιαύτης διαλέκτου PLAT. *Th.146b nu sunt obișnuit cu o astfel de discuție. II I* limbaj (articulat): (în op. cu φωνή „voce” și ψόφος „sunet”) ~ δ' ή τῆς φωνῆς ἐστὶ τῆ γλώττη διάρθρωσις ARSTT. *HA535a30 limbajul este articularea vocii cu limba; ἐκ τῆς εἰωθυίας διαλέκτου ἐκλέγω* ARSTT. *Rh.1404b24 alegându-și cuvintele din limbajul obișnuit. 2* fel de a vorbi: DEM. 37.55. **3** limbă, dialect: PLB. 1.80.6. IOS. *A11.33*, εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν μεταβάλλειν διάλεκτον PLUT. *Cic.40.2 a transpune în limba latină. III* cuvânt, termen (străin): PLUT. *Alex.31.7. IV* (muz.) articulare sonoră, timbru: ARSTT. *deAn.420b8.*

[διαλέγω]

διαλελαμμένος, (ion.) part. pf. med.-pas. de la διαλαμβάνω.

διαλελυμένος, *adv.* în mod relaxat, destins: ARSTT. *Pr.900a24.*

[διαλύω]

διάλεξις, εως, ή *subst. I* vorbire (în dialog), conversație, dialectică: AR. *Nu.317*, PLUT. *M.41d. II* discurs, dizertație filosofică: PLUT. *M.826b.*

[διαλέγω]

διαλεπτολογέομαι-οῦμαι, *vb.* (com.) a conversa subtil, a purta un dialog plin de subtilități cu: (+ dat.) AR. *Nu.1496.*

[διά, λεπτολογέω]

διά-λευκος, ον *adj. I* amestecat cu alb, albicios: ARSTT. *Pr.894a39. id. Pr.932a29. II* complet alb: (tunică) PLUT. *Alex.51.5. III* cu pete albe: (capră) LXX *Gen.30.32.*

[διά, λευκός]

διαληπτέον, *adj.vb. I* trebuie divizat sau distins: PLAT. *Plt.258b. ARSTT. Pol.1290b9. II* trebuie considerat sau socotit: PLB. 6.44.1, id. 11.25.3.

[διαλαμβάνω]

διάληψις, εως, ή *subst.* [var. διάληψις LXX] **I** diviziune, despărțire, distincție, (pl.) părți ale unei diviziuni, ramificații: ARSTT. *IA705a25*, (pl.) id. *PA647b2. II* apucare cu ambele mâini, prindere (cu putere): οὐκ ἐκ καταφορᾶς ἀλλ' ἐκ διαλήψεως .. τύπτειν PLB. 2.33.6 *a lovi nu cu tăișul, ci cu vârful*

(propr. *apucând arma cu ambele mâini*): PLB. 11.18.4. **III** concepție, părere, opinie, judecată: (+ περί și gen.) PLB. 6.56.6, τὴν ἀληθινωτάτην παραστήσαι διάληψιν PLB. 1.65.9 *a prezenta opinia cea mai apropiată de adevăr; διάληψιν ἔχειν LXX 2Mac.3.32 a presurune, a bănuî.*

[διαλαμβάνω]

διά-λίθος, ον *adj.* încrustat cu (= bătut în) pietre prețioase: MEN. *Pc.815*, IOS. *B11.511. // διάλιθον*, ου, τὸ *subst.* giuvaer: AR. *Fr.320.10.*

[διά, λίθος]

δια-λιμπάνω, *vb.* (= διαλείπω) a se opri din, a înceta: (+ part.) LXX *Tob.10.7.*

[διά, λιμπάνω]

διαλλαγή, ης, ή *subst.* {lacon. -ά Ar. *Lys.984*} **I** schimb (comercial, reciproc): (pl.) EUR. *Supp.209. II* schimbare (în relațiile dintre părți), reconciliere, împăcare, acord (de pace): HDT. 1.22, XEN. *HG2.2.11*, οὐκ ἐστὶ ... ἐμοὶ καὶ σοὶ ~ PLAT. *Symp.213d între tine și mine nu poate fi nici o împăcare; διαλλαγῆς τυχεῖν XEN. HG6.3.4 a reuși împăcare; (frecv. pl.) τὰς διαλλαγὰς ... ποιεῖσθαι EUR. Ph.515 a obține reconcilierea / a face pace; εἰς διαλλαγὰς ἐλθεῖν (+ dat. pers.) IOS. *A116.338 a ajunge la o învoială, a se împăca (cu cineva); (person.) ή Διαλλαγή AR. Ach.989, id. Lys.1114 Împăcare.**

[διαλλάσσω]

διάλλαγμα, ατος, τὸ *subst.* schimb, înlocuire: (d. pers.) EUR. *Hel.586.*

[διαλλάσσω]

διαλλακτήρ, ηρος, ὁ *subst.* care mijlocește o împăciuire, împăciuitoar, (re)conciliator, mediator (de pace): AESCH. *Th.908*, APP. *Pun.20.*

[διαλλάσσω]

διαλλακτήριος, ον *adj.* care aduce împăciuire, care duce la reconciliere: APP. *BC1.73.*

[διαλλακτήρ]

διαλλακτήης, οῦ, ὁ *subst.* v. διαλλακτήρ: EUR. *Ph.468*, THUC. 4.60, ARSTT. *Ath.38.4*, DEM. 14.40.

[διαλλάσσω]

διάλλαξις, εως, ή *subst. I* schimb(are), permutare: ARSTT. *GC314b8* (Emp. ap.). **II** încercare de reconciliere: PLAT. *Ep.350d.*

[διαλλάσσω]

δι-αλλάσσω, *vb.* [viit. -άξω, aor. διήλλαξα, pf. διήλλαχα; pas. aor. διήλλάχθην sau διήλλάγην] {att. -άπτω} **I** (tranz.) **I** a

schimba, a da *sau* a lua în schimb: ἄλλον διαλλάξαντα τοῖς κάτω νεκρόν EUR. *Alc.* 14 *dând celor de sub pământ un alt mort în schimb*; ἀντί ... ἀργυρίου διαλλάττειν PLAT. *R.* 371d *a da în schimbul banilor, a schimba pe bani*; ἀετοῦ διαλλάξαι βίον PLAT. *R.* 620b *a schimba viața sa cu a unui vultur*. **2** a schimba (cu altcineva *sau* cu altcineva), a înlocui: AR. *V.* 1394, ~ τοὺς ναυάρχους XEN. *HG* 1.6.4 *a înlocui comandanții flotei*; τῶν ὀπλων τὰ παλαιὰ καὶ τὰ πεπονηκότα πάντα διαλλάξας PLB. 3.49.11 *schimbând toate armele vechi și uzate*. **3** a schimba (locul), a părăsi: διαλλάξας Μακεδονίαν εἰς Θετταλίαν ἀφίκετο XEN. *HG* 4.3.3 *dură ce a traversat Macedonia, a ajuns în Thessalia*; διαλλάξας τὸν βίον LXX *2Mac.* 6.27 *părăsind această viață*. **4** a schimba (dispoziția), a reconcilia, a împăca, a pune de acord: (+ ac.) ἦπερ διαλλάξειεν ἡμᾶς ἂν μόνη AR. *Lys.* 1104 *singura care ar putea să ne împăce*; ~ Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους XEN. *HG* 1.6.7 *a-i împăca pe atenienii cu lacedemonienii*; (+ ac. și dat.) εἰ Ἀθηναίους τε διαλλάξειεν ἑαυτὸν THUC. 2.95 *cu condiția să-l împăce cu atenienii*; (+ πρόσ și ac.) διαλλάξας τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας ISOC. 5.111 *dură ce a reconciliat cetățile între ele*. **5** a modifica, a transforma, a altera: διαλλάσσω καρδίας ἀρχόντων γῆς LXX *Iov* 12.24 *schimbă inimile (sc. ia mintea) mai-marilor pământului*. **6** (med.) a-și schimba: (pozițiile) HDT. 9.47, (characterul) Pl. *O.* 11.20. **II** (intrans.) **1** a (se) schimba: (part. subst.) τὸ ... διαλλάττον PLAT. *Sph.* 223d *schimbul (comercial)*. **2** a diferi, a se deosebi: (+ ac. de relație și dat. pers.) διαλλάσσοντες εἶδος μὲν οὐδὲν τοῖσι ἐτέροισι HDT. 7.70 *nu se deosebeau deloc de ceilalți la înfățișare*; (+ gen. și dat. instr.) τούτῳ μόνῳ ~ τοῦ μὴ μιᾶς πόλεως διάθεσιν ἔχειν PLB. 2.37.11 [*Peloponesul*] *se deosebește de alcătuirea unui singur oraș numai prin aceea*; (+ ἐν și dat.) LUC. *Pisc.* 23. **3** (med.-pas.) a se reconcilia, a se împăca, a se pune de acord: AESCH. *Th.* 885, AR. *Lys.* 900, εἰ διηλλαγμένοι ἢ ἔτι ἐχθροὶ ἦμεν LYS. 4.10 *dacă ne împăcaserăm sau eram încă dușmani*; (+ dat. pers.) διαλλαγέντες τῷ θεῷ PLAT. *Smp.* 193b *împăcați cu zeul*; διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου NT *Mt.* 5.24 *împacă-te cu fratele tău*; (+ πρόσ și ac.) PLUT. *Per.* 29.7. [διά. ἀλλάσσω]

δι-άλλομαι, *vb.* a sări (peste): (+ ac.) (un șant) XEN. *Eq.* 8.8, PLUT. *Rom.* 10.2, (+ ἐπί și ac.) LXX *Cânt.* 2.8.

[διά, ἄλλομαι]

διαλογή, ἡς, ἡ *subst.* **I** socotire, socoteală: ARSTT. *Pol.* 1268b17, id. *EE* 1222b5. **II** conversație, cuvântare: LXX *Ps.* 103.34.

[διαλέγω]

δια-λογίζομαι, *vb.* **I** a (se) socoti, a-și regla conturile (cu cineva): DEM. 36.60, (+ πρόσ și ac. pers.) id. 52.3, (fig.) πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς διαλογισώμεθα PLAT. *Sph.* 231c *să ne socotim între noi (= să recapitulăm)*. **II** a chibzui, a cugeta, a (se) gândi: PLAT. *Ti.* 59c, ISOC. 6.90, διελογίσαντο βουλήν LXX *Ps.* 20.12 *au chibzuit un plan*; ἐμαυτῶι διελογίζομένην *cugetam în sinea mea*. **III** a lua în seamă, a ține cont de: LXX *2Rg.* 19.20. **IV** a discuta: (+ περί și gen.) XEN. *Mem.* 3.5.1, (+ πρόσ și ac. pers.) NT *Mc.* 8.16.

[διά, λογίζομαι]

διαλογισμός, οὔ, ὁ *subst.* **I** socoteală, calculație, bilanț (contabil): DEM. 36.23. **II** cugetare, chibzuire, gând(ire): PLAT. *Sp.* 367a, PLB. 3.17.8, κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων LXX *Ps.* 93.11 *Domnul cunoaște cugetările oamenilor*. **III** discuție: PLUT. *M.* 180c, LXX *Sir.* 9.15. **IV** îndoială: NT *Lc.* 24.38.

[διαλογίζομαι]

διαλογιστικός, ἡ, ὄν *adj.* referitor la cugetare: (subst.) ἡ διαλογιστική PLUT. *M.* 1004d *facultatea de judecată*.

[διαλογίζομαι]

διάλογος, ου, ὁ *subst.* dialog, conversație, discuție: PLAT. *Pri.* 335d, ISOC. 12.26, LUC. *Nigr.* 29, ὁ ἐντὸς τῆς ψυχῆς πρὸς αὐτήν ~ PLAT. *Sph.* 263e *dialogul lăuntric al sufletului cu sine însuși*; (person.) LUC. *Pisc.* 26.

[διαλέγω]

δια-λοιδορέομαι-οὔμαι, *vb.* a arunca ocări (grele), a insulta, a înjura: (+ dat.) HDT. 2.121d, AESOP. 1.250, (abs.) ἀπειλήσας καὶ διαλοιδορηθεὶς DEM. 21.86 *ameninșând și înjurând*.

[διά, λοιδορέω]

διαλοιδότησις, εως, ἡ *subst.* ocărare, înjurătură: LXX *Sir.* 27.15.

[διαλοιδορέομαι]

δια-λῦμαινομαι, *vb.* **I** a vătăma (grav), a mutila, a schilodi de tot: HDT. 9.112, EUR. *Hipp.* 1344, (fig.) ἴμερος με διαλυμαίνεται AR. *Ra.* 59 *mă chinuie un dor*. **II** a distruge,

a ruina: (o țară) EUR. *Or.* 1515, ISOC. 4.110. **III** a strica, a compromite: (planuri) PLB. 5.111.4, (un marș) PLUT. *Eum.* 15.6. **IV** a păcăli: (+ ac. pers. și dat. instr.) AR. *Pl.* 436. **V** a falsifica, a măslui: AR. *Th.* 348.

[διά, λυμαινόμεαι]

δια-λυπέω-ῶ, *vb.* a măhni adânc: (pas.) PLUT. *M.* 578c.

[διά, λυπέω]

διάλυσις, *εως*, ή *subst.* **I I** desfacere, destrămăre, despărțire, separare: (d. moarte) δυοῖν πραγμάτοιν ~, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος PLAT. *Grg.* 524b *separarea a două lucruri, a sufletului și a trupului*: (ext.) τῆς φυλίας ... ~ ARSTT. *ENI* 164a9 *destrămăre a prieteniei*; διάλυσιν τοῦ γάμου PLUT. *Sull.* 35.2 *desfacere a căsătoriei, divorț*. **2** distrugere, rupere: τὴν τῶν γεφυρῶν ... διάλυσιν THUC. 1.137 *distrugerea podurilor*. **3** descompunere, dizoluție: (op. σύνθεσις) ARSTT. *Cael.* 304b29. **4** slobozire: (a armatei) XEN. *Cyr.* 6.1.3. **5** dizolvare, împrăștiere: (a unei adunări) HDT. 3.104. **II** încetare: (a relelor) EUR. *Ph.* 435, (a războiului) THUC. 4.19. **III** rezolvare, soluționare: (d. dispute, conflicte) ISOC. 2.17. **IV** lichidare, plătire, scutire: (d. datorii, împrumuturi) PLAT. *Lg.* 684d, PLUT. *Cic.* 41.5. **V** împăciuire, reconciliere, acord: (+ πρός și ac.) IS. 2.38, PLB. 1.68.10.

[διαλύω]

διαλυτέον, *adj. vb.* **I** trebuie pus capăt: (unei prietenii) ARSTT. *ENI* 165b17. **II** trebuie rezolvat: PLUT. *M.* 428b. **III** trebuie achitat: ARSTT. *ENI* 163a6.

[διαλύω]

διαλυτής, οὔ, ὁ *adj. m.* destrămător, distrugător: (+ gen.) THUC. 3.82.

[διαλύω]

διαλυτικός, ή, ὄν *adj.* care dizolvă sau descompune: τὸ τῆς σαρκὸς διαλυτικόν PLAT. *Ti.* 60b (*lichidul*) *care dizolvă carnea*; ARSTT. *Top.* 153b33. // **διαλυτικῶς**, *adv.* în mod disolutiv: ARSTT. *Top.* 153b32.

[διαλύω]

διάλυτος, ὄν *adj.* desfăcut, destrămat, slăbit: PLUT. *M.* 136b, LUC. *Trag.* 222.

[διαλύω]

διαλυτός, ή, ὄν *adj.* **I** supus dizoluției, disolubil: PLAT. *Phd.* 80b. **II** care se poate desface, demontabil: (scări) PLUT. *Arat.* 6.3.

[διαλύω]

διαλύτρωσις, *εως*, ή *subst.* răscumpărare: PLB. 6.58.11.

[διά, λυτρώω]

δια-λύω, *vb.* |viit. -λύσω, aor. διέλυσα; pas. aor. διελύθην| **I I** a desface, a destrămă: ἐξ ἑνὸς εἰς πολλὰ ~ PLAT. *Ti.* 68d *a desface unul în multipli*; τὰς οἰκίσεις διαλύων PLB. 4.65.4 *desfăcând casele*: (pas.) οἱ σύνδεσμοι τῆς ὀσφύος αὐτοῦ διελύοντο LXX *Dan.* 05.6 *încheieturile șalelor i se desfăceau*; (ext.) (un contract) ISOC. 17.19, (o căsătorie) IOS. *AI* 16.265, διαλύσαι σοφίαν ἀλλήλων LXX *Ps.* *Sol.* 4.9 *a-și destrăma unul altuia înțelepciunea*. **2** a despărți: τοὺς ... ἀγωνιζομένους νῦξ ἐπελθοῦσα διέλυσε HDT. 8.11 *căderea porții îi despărți pe luptători*: (pas.) (d. ființele însuflețite) ζῶντες διαλυθέντες τε τῶν σωμάτων PLAT. *Lg.* 904b *atât vii, cât și despărțiți de trupurile lor*. **3** a dizolva, a descompune, a topi: (chiciura) XEN. *Cyr.* 5.2, (pas.) γῆ ... διαλυθεῖσα ὑπὸ τῆς ὀξύτητος αὐτοῦ PLAT. *Ti.* 56d *pământul [este] descompus de ascuțimea lui* (sc. *a focului*). **4** a împrăstia, a risipi, a distruge, a rupe: (rândurile unei armate) PLB. 2.68.4, LUC. *DMeretr.* 13.1, (pas.) διελύθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι THUC. 2.23 *s-au împrăștiat fiecare în cetatea sa*. **5** a lăsa să plece, a slobozi: (armatele) THUC. 5.55, XEN. *Cyr.* 6.1.6, διέλυον εἰς παραχειμασίαν ... τὰς δυνάμεις PLB. 3.99.9 *își sloboziră trupele spre [locurile de] iernare*. **6** a dizolva: (o adunare) HDT. 7.10d, THUC. 2.12, PLAT. *Ly.* 223b, διαλύσαντες τὴν σκηνὴν XEN. *Cyr.* 3.2.31 *după ce au dizolvat adunarea [din cort]*. **II** a termina, a pune capăt, a face să înceteze: τὸν πόλεμον διαλύσαι THUC. 8.46 *a termina războiul*; (o discuție) PLAT. *Grg.* 458b, (o prietenie) ARSTT. *ENI* 157b10, (un asediu) PLB. 1.84.2. **III** a dezlega, a rezolva, a soluționa: (un diferend, o dispută, o problemă) THUC. 4.118, PLAT. *Sph.* 252d, ARSTT. *Metaph.* 1062b31, (med.) βούλονται πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι THUC. 1.140 *vor să-și rezolve plângerile prin război mai mult decât prin discuții*. **IV** a demonta, a respinge, a anula: πάσας αὐτοῦ διαλύσω τὰς ἀπολογίας DEM. 27.58 *voi demonta toate mijloacele lui de apărare*; ARSTT. *Ph.* 185a17. **V** a lichida, a achita, a plăti, a scuti de: (datorii, cheltuieli ș.a.) HDT. 5.30, DEM. 20.12, PLB. 1.69.3. **VI** a reconcilia, a împrăca: διαλύσαι τοὺς στρατηγούς ἐκ τῆς προγεγεννημένης διαφορᾶς PLB. 1.87.4 *a-i împrăca pe generalii care se certaseră mai înainte*: πρὸς ἔμ' αὐτὸν ~ DEM. 21.122 *a se*

imp̄aca cu mine. VII a slăbi, a mlădia, a destinde, a relaxa: (mușchii) AR. Pax85.

[διά, λύω]

δι-αλφϊτόω-ῶ, vb. a umple cu făină: AR. Nu.669.

[διά, ἄλφιτον]

δι-αλωβάομαι-ῶμαι, vb. a mutila, a desfigura, a distruge, a strica: (ofrande) PLB. 11.7.2. (pas.) σῶμα ... πληγαῖς διαλελωβημένον PLUT. *Caes.68.1 trup desfigurat de lovitură; (fig.) PLUT. Dio.10.1.*

[διά, λωβάω]

δι-ἀμαθύνω, [ῶ] vb. |doar impf. διημάθουνεν| a face (praf și) pulbere, a nimici: (un oraș) AESCH. *Ag.824, (d. Actaion sfâșiat de câini) id. Fr.244.*

[διά, ἀμαθύνω]

δια-μαλάσσω, vb. a înmuia de tot: LUC. *Prom.13.*

[διά, μαλάσσω]

δια-μανθάνω, vb. a afla, a ști bine: EUR. *Fr.Hyps.60.6.*

[διά, μανθάνω]

δια-μαντεύομαι, vb. I a revela, a face cunoscut (prin inspirație divină): PLAT. *Lg.696a. II* a proroci, a profeți: PLUT. *Cam.32.7. III* a consulta un oracol, a lua auspiciile: PLUT. *M.302d, id. Nic.24.1.*

[διά, μαντεύομαι]

δι-ἀμαρτάνω, vb. |viit. διαμαρτήσομαι, aor.2 διήμαρτον, pf. διημάρτηκα| **I** a greși (complet), a se înșela (în privința): (+ gen.) διαμαρτόν της ὁδοῦ THUC. 1.106 *gresind (sau răătăcind) drumul; οὐκ ἂν ... διημάρτανε τοῦ πράγματος DEM. 21.192 nu s-ar fi înșelat [cu totul] în privința chestiunii; (+ dat. instr.) γνώμη διαμαρτόν ἀποτυχεῖν DEM. 24.48 a greși printre-o eroare de judecată; (+ περί și gen. sau dat.) PLAT. *Cra.403b, ARSTT. Oec.1345b10, (part. pas.) (subst.) τὸ διαμαρτανόμενον PLB. 10.24.5 greșeala. II* a nu nimeri, a rata, a nu reuși (să obțină), a da greș: (+ gen.) THUC. 2.28, της εἰρήνης ἂν διημαρτήκει DEM. 18.30 *nu ar fi reușit să obțină pacea; ἐκείνου ~ IOS. A13.112 fără a izbūti să pună mâna pe el; οὐ διαμαρτάνουσι της ἐλπίδος IOS. Ap.1.222 speranțele lor nu au fost înșelate; (abs.) βάλλοντες λίθους ... οὐ διαμαρτάνοντες LXX Jud.20.16 aruncând pietre fără să dea greș.**

[διά, ἀμαρτάνω]

διαμαρτία, ας, ἡ subst. I greșeală, eroare gravă: (+ gen.) γενομένης διαμαρτίας τῶν

ἡμερῶν THUC. 4.89 *producându-se o greșeală în calculul zilelor; (abs.) PLUT. M.153b. II* ratare, nereușită, eșec: (+ gen.) ἐπὶ διαμαρτία της ἐπιβουλῆς IOS. *B11.609 pentru nereușita complotului; ~ τῶν ἐλπίδων IOS. A118.239 înșelarea speranțelor; (abs.) IOS. A112.356.*

[διαμαρτάνω]

δια-μαρτύρέω-ῶ, vb. I (act.) (jur.) (la Atena) a mărturisi, a face opozițiune testimonială: (+ πρὸς „în contra” și ac. pers.) DEM. 44.27, Is. 2.2, (pas.) LYS. 23.13. **II (med.)** a depune mărturie împotriva: (+ ac.) IOS. *A19.167.*

[διά, μαρτυρέω]

διαμαρτύρία, ας, ἡ subst. I (jur.) (la Atena) opozițiune testimonială: DEM. 44.1, Is. 3.5. **II** mărturie, declarație solemnă: LXX *Gen.43.3, id. 4Mac.16.16.*

[διαμαρτυρέω]

δια-μαρτύρομαι, [ῶ] vb. I a da mărturie, a afirma (în mod solemn), a declara: XEN. *HG3.2.13, DEM. 6.29, διεμαρτύρατο ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς Ἰησοῦν LXX Zah.3.6 a dat mărturie îngerul Domnului către Iisus; (+ ac.) διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ NT Fp.8.25 dând mărturie despre împărăția lui Dumnezeu; (+ ὅτι) διαμαρτυρομένων λόγων, ὅτι ψεύδεται PLAT. *Phdr. 260e argumente care dau mărturie că ea minte. II* a chema ca martor (zei sau oameni), ext. a conjura, a ruga stăruitor: (+ inf.) PLB. 3.15.5, (+ ἴνα și conjct.) NT *1Tim.5.21, (+ μή și inf.) διεμαρτύρετο μὴ βαδίζειν PLUT. Crass.16.6 il conjura să nu înainteze; (abs.) XEN. Cyr.7.1.17. III* a protesta în mod solemn: (+ ἐπὶ și dat.) διαμαρτυρόμενος ... ἐπὶ τῷ τετολημένῳ διάδημα περιθέσθαι PLB. 5.57.2 *protestând că îndrăznise să-și pună diademă; (abs.) DEM. 18.23.**

[διά, μαρτύρομαι]

δια-μασάομαι-ῶμαι, vb. I a mesteca (mai mult timp): AR. *Th.494, ARSTT. HA612a1, LUC. Alex.12, (pas.) ARSTT. Pr.890a25. II* a clefăi: LXX *Sir.31.16.*

[διά, μασάομαι]

δια-μάσσω, vb. |part. pf. pas. διαμεμαγμένος| {att. -άπτω} a frământa bine, a plămădi: (pas.) AR. *Eq.1105, (fig.) id. Av.463.*

[διά, μάσσω]

δια-μαστιγόω-ῶ, vb. a biciui tare: (fig.) (d. suflet) PLAT. *Grq.524e.*

[διά, μαστιγόω]

- δια-μελετάω-ῶ**, *vb.* a practica *sau* a studia cu stăruință: PLAT. *Prm.*126c, (pas.) id. *Criti.*113b.
[διά, μελετάω]
- δια-μελίζομαι**, *vb.* a se întrece în cântece: PLUT. *M.*973b.
[διά, μελίζω²]
- δια-μελίζω**, *vb.* a dezmembra, a rupe în bucăți: IOS. *A13.*227, (pas.) LXX *Dan.*3.96.
[διά, μελίζω¹]
- διαμελισμός**, οὔ, ὁ *subst.* dezmembrare: PLUT. *M.*355b.
[διαμελίζω]
- διαμέλλῃσις**, εως, ἡ *subst.* amânare, întârziere: THUC. 5.99.
[διαμέλλω]
- δια-μέλλω**, *vb.* I (*intrans.*) a întârzia, a zăbovi, a temporiza: THUC. 1.71, PLUT. *Cor.*39.8, LUC. *Nigr.*10, (med.) THUC. 8.54. II (*trans.*) a amâna: IOS. *A117.*86.
[διά, μέλλω]
- δια-μέφομαι**, *vb.* a reproșa cu asprime, a critica: (+ ac.) THUC. 8.89, ISOC. 3.1 (+ ac. și ὅτι) ARSTT. *PA*663a.35.
[διά, μέφομαι]
- δια-μένω**, *vb.* I a rămâne (în continuare, neclintit), a continua să existe, a dura, a dăinui: XEN. *Cyr.*8.2.7, PLAT. *Lg.*893e, αὐτοὶ ἀπολοῦνται σὺ δὲ διαμενεῖς LXX *Ps.*101.27 *ele vor pieri, dar Tu vei rămâne.* II a rămâne (într-o anumită stare), a stăruie (+ adj. sau part. predicativ) diέμενεν κωφός NT *Lc.*1.22 *a rămâs mut;* διαμένω λέγων DEM. 8.71 *continui să spun, rostesc fără încetare;* (+ ἐν și dat.) ~ ἐν ταύτῃ τῇ ἔξει PLAT. *Prt.*344b *a rămâne în această stare;* (+ ἐπί și dat.) XEN. *Ap.*30. III a rămâne (cu cineva): LXX *Sir.*12.15, NT *Gal.*2.5.
[διά, μένω]
- δια-μερίζω**, *vb.* I a împărți, a distribui: ARSTT. *Pr.*885a18, LXX *2Rg.*6.19. II a despărți, a separa, a diviza: PLAT. *Phlb.*15e. III a dezbina: (pas.) ἔσονται ... διαμεμερισμένοι NT *Lc.*12.52 *vor fi dezbinați.*
[διά, μερίζω]
- διαμερισμός**, οὔ, ὁ *subst.* I împărțire, despărțire: PLAT. *Lg.*771d, IOS. *A110.*274. II dezbinare: NT *Lc.*12.51.
[διαμερίζω]
- διά-μεστος**, ον *adj.* cu totul plin: εἰς τὸ ἥμισυ ~ ARSTT. *Pr.*922b36 *pe jumătate plin.*
[διά, μεστός]
- διαμεστόω-ῶ**, *vb.* a umple de tot *sau* până sus: ARSTT. *Pr.*939a4.
[διάμεστος]
- δια-μετρέω-ῶ**, *vb.* I a măsură (exact *sau* de la un capăt la altul): (+ ac.) χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον IL 3.315 *au măsurat întâi câmpul [de luptă];* διεμέτρῃσεν αὐτοὺς ἐν σχοινίοις LXX *2Rg.*8.2 *i-a măsurat cu funia;* (d. timp) πρὸς διαμεμετρημένην τὴν ἡμέραν DEM. 19.120 *în ziua măsurată (sc. legală, măsurată cu clepsidra);* (med.) HDT. 1.66. PLB. 6.41.3. II a împărți (după măsură), a distribui: οὐδὲ διεμέτρῃσεν οὐδὲν τοῖς στρατιώταις XEN. *An.*7.1.40 *nu le distribui nimic soldaților;* διεμέτρει τὴν δωρεάν κατὰ τέλη APP. *BC4.*118 *distribui darul pe legiumi;* (med.) διεμετροῦντο τὰ ἄλφιστα DEM. 34.37 *primeau rații de făină de orz.*
[διά, μετρέω]
- διαμέτρησις**, εως, ἡ *subst.* I măsurare, împărțire (prin măsurare): LXX *Iez.*42.15, PLUT. *M.*785d. II diametru: LXX *2Par.*4.2.
[διαμετρέω]
- διαμετρητός**, ἡ, ὄν *adj.* măsurat: IL 3.344.
[διαμετρέω]
- διάμετρον**, ον, τό *subst.* rație (a unui soldat): PLUT. *Demetr.*40.4.
[διάμετρος]
- διάμετρος**, ον, ἡ *subst.* I diagonală: (d. paralelogram) PLAT. *Men.*85b, κινεῖσθαι κατὰ διάμετρον ARSTT. *IA*712b4 *a se mișca în diagonală;* (fig.) ἐκ διαμέτρου γὰρ ἡμῶν οἱ βῖοι LUC. *Cat.*14 *viețile noastre sunt diametral opuse.* II ipotenuză: (d. triunghi) PLAT. *Ti.*54d. III (d. cerc) diametru: ARSTT. *Cael.*271a12. IV axă: (d. sferă) ARSTT. *MA*699a29. V compas *sau* echer: AR. *Ra.*801.
[διά, μέτρον]
- δια-μηρίζω**, *vb.* [viit. διαμηριῶ, aor. διεμήρισα] a desface coapsele (cuiva): (+ ac.) AR. *Av.*669.
[διά, μηρός]
- διαμηρισμός**, οὔ, ὁ *subst.* desfacere a coapselor, împreunare: PLUT. *M.*653e (Stoic. 1.59 ap.).
[διαμηρίζω]
- δια-μηχάνομαι-ῶμαι**, *vb.* I a încerca prin tot felul de mijloace: (+ ὅπως) AR. *Eq.*917, (+ inf.) PLAT. *Smp.*179d. II a unelti: (+ ac.) PLUT. *Cat.*Mi.34.3.
[διά, μηχανάομαι]
- διαμηχανητέον**, *adj.vb.* trebuie încercat prin orice mijloc: PLUT. *M.*131d.
[διαμηχανάομαι]

- δια-μικρολογέομαι-οὔμαι**, *vb.* a se tocmi, a se sfădi: (+ πρὸς și ac.) PLUT. *Sol.*30.5.
[διά, μικρολογέομαι]
- δι-αμιλλάομαι-ῶμαι**, *vb.* a se întrece, a rivaliza, a lupta cu: (+ dat. pers.) PLAT. *R.*516e, πρεσβυτέρους ... διαμιλλῶνται καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις PLAT. *R.*563a *se iau la întrecere cu bătrânii în vorbe și în fapte*; (+ πρὸς și ac.) PLB. 16.21.6. (+ περί și gen.) PLAT. *R.*517d. (pas.) ταῦτα μὲν ἰκανῶς διημιλληταί σοι LUC. *Par.*58 *ai luptat destul de bine*.
[διά, ἀμιλλάομαι]
- διαμιλλητέον**, *adj.vb.* trebuie să rivalizeze cu: (+ πρὸς și ac.) PLUT. *M.*817d.
[διαμιλλάομαι]
- δια-μινήσκομαι**, *vb.* [doar pf.] a-și aduce aminte: XEN. *Mem.*1.4.13.
[διά, μινήσκομαι]
- δια-μινύριζομαι**, *vb.* a fredona (pe un ton plângăreț): AR. *Th.*100.
[διά, μινύρομαι]
- δια-μισέω-ῶ**, *vb.* a urî cu tărie, a detesta: ARSTT. *Pol.*1274a34, (pas.) PLUT. *Tim.*35.1.
[διά, μισέω]
- δια-μισθόω-ῶ**, *vb.* a arenda, a da în arendă: APP. *BC*2.10.
[διά, μισθόω]
- δια-μιστύλλω**, *vb.* a tăia în bucățele: HDT. 1.132.
[διά, μιστύλλω]
- διαμμοιρηδά**, *adv.* (despărțit) în două părți egale, exact la jumătate: A.RH. 3.1029.
[διά, μείρομαι]
- δί-αμμος**, *ov adj.* plin de nisip, nisipos: PLB. 34.10.3.
[διά, ἄμμος]
- δια-μνημονεύω**, *vb.* I a ține minte, a-și aduce aminte (de): HDT. 3.3, LYS. 23.16. (+ gen.) PLAT. *Smp.*180c. (+ ac.) PLAT. *Epin.*976c. PLAT. *Smp.*180c. (+ ac.) PLAT. *Epin.*976c. τούτων δὴ γράψω ὅποσα ἂν διαμνημονεύσω XEN. *Mem.*1.3.1 *dintre acestea voi scrie câte imi aduc aminte*; (+ ὄτι) IOS. *Al*6.89. II a aminti, a menționa: THUC. 1.22.
[διά, μνημονεύω]
- δια-μοιράζω**, *vb.* a tăia în bucăți, a sfărteca, a sfâșia: EUR. *Hec.*1076, id. *Hipp.*1376, (med.) EUR. *Hec.*716.
[διά, μοιράω]
- δια-μοιράομαι**, *vb.* {impf. 3sg. διεμμοιράτο Od.} a împărți: OD. 14.434, A.RH. 1.395.
[διά, μοιράω]
- δια-μολύνω**, *vb.* a mânji de tot: PLUT. *M.*504d.
[διά, μολύνω]
- διαμονή**, *ης, ή subst.* I persistență, menținere, dăinuire: (a suflării) ARSTT. *Spir.*481a1, (a puterii) PLUT. *Dio.*10.4. II conservare: (a vinului) PLUT. *M.*676b.
[διαμένω]
- δια-μονομαχέω-ῶ**, *vb.* a se bate în duel (cu cineva): (+ πρὸς și ac.) PLUT. *M.*482c.
[διά, μονομαχέω]
- δια-μορφόω-ῶ**, *vb.* a da formă, a configura: PLUT. *Rom.*16.4, id. *M.*722c.
[διά, μορφόω]
- διαμόρφωσις**, *εως, ή subst.* I configurație: PLUT. *M.*1023c. II configurație: PLUT. *Alex.*72.6.
[διαμορφόω]
- δι-αμ-πάξ**, *adv.* dintr-o parte într-alta: AESCH. *Supp.*548, XEN. *HG*7.4.23, LUC. *DMeretr.*13.3. (+ gen.) στέρνων ~ AESCH. *Pr.*65 *dintr-o parte într-alta a pieptului, străpungând pieptul*; EUR. *Ba.*994.
[διά, ἀνά, -παξ (cf. ἄπαξ, πήγνυμι)]
- διαμπερής**, *ές adj.* care străpunge, care străbate dintr-o parte în alta. // **διαμπερές**, *adv.* I dintr-o parte într-alta, prin: IL. 5.284, OD. 5.480, XEN. *An.*7.8.14, τοῦτο ~ οὗς ἴκεθ' ἄπερ τε βέλος AESCH. *Ch.*380 *acest [cu-vânt] mi-a străpuns urechea ca o săgeată*: ~ ἀσπίδος IL. 12.429 *prin scut, dintr-o parte într-alta a scutului*: SOPH. *Ph.*791. II de la un capăt la altul, de sus până jos, în întregime, complet: ἐκ κεφαλῆς εἴλυτο ~ ἐς πόδας ἄκρους IL. 16.640 *era acoperit în întregime, din creștet până în călcâie*; IL. 12.398, OD. 10.88. III (d. timp) de la început până la sfârșit, fără întrerupere sau capăt, neîncetat, de-a pururi: IL. 10.89, OD. 4.209, HES. *Op.*236. // **διαμπερώς**, *adv.* I de la un capăt la altul, în întregime: HES. *Fr.*280.3. II neîncetat: THEOC. 25.120.
[διά, ἀμπείρω (ἀναπείρω)]
- διαμυδαίνω**, *vb.* a putrezi: AESCH. *Fr.*53a.
[διαμυδάω]
- δια-μυδαλέος**, *α, ov adj.* scâldat, îmbibat: (de lacrimi) AESCH. *Pers.*539.
[διά, μυδαλέος]
- δια-μυθολογέω-ῶ**, *vb.* I a exprima (în cuvinte), a rosti, a povesti: AESCH. *Pr.*889, PLAT. *Lg.*632e. II a discuta: (+ πρὸς și ac.) PLAT. *Ap.*39e, (περί și gen.) id. *Phd.*70b.
[διά, μυθολογέω]
- δια-μυλλαίνω**, *vb.* a strămba din buze (în semn de batjocură), a-și pungi gura, a face grimase: AR. *V.*1315.
[διά, μύλλον]

δι-αμφίδιος, ον [φί] *adj.* foarte diferit, cu totul deosebit: AESCH. *Pr.*555.

[διαμφίς]

δι-αμφισβητέω-ῶ, *vb.* I a fi în dezacord, a se afla în dispută: πρὸς ἀλλήλους ~ περι τῆς ἡγεμονίας DEM. 18.185 *a-si disputa hegemonia unul altuia*; οἱ διαμφισβητοῦντες IOS. *AI*14.38 *pārtilē aflate în dispută*. II a discuta (în contradictoriu), a dezbate: οἱ διαμφισβητοῦντες πρὸς τὴν βασιλείαν ARSTT. *Pol.*1287b35 *cei ce discută în contradictoriu despre regalitate*; (pas.) ARSTT. *EN*1155a32.

[διά, ἀμφισβητέω]

διαμφισβήτησις, εως, ἡ *subst.* controversă, dispută. discuție: ARSTT. *Pol.*1256a14, PLUT. *Aem.*1.6.

[διαμφισβητέω]

δι-αναγιγνώσκω, *vb.* a citi (de la un cap la altul): ISOC. 12.201, PLB. 31.13.9.

[διά, ἀναγιγνώσκω]

δι-ἀναγκάζω, *vb.* a forța, a constrânge: ARSTT. *Pr.*959a36, (pas.) PLAT. *Lg.*836a, id. *Phlb.*14c.

[διά, ἀναγκάζω]

δια-ναίω, *vb.* [doar aor. 3sg. διένασσε] a pune să locuiască separat, a așeza în locuri diferite: HES. *Fr.*33a.3.

[διά, ναίω]

δι-ανακλάομαι-ῶμαι, *vb.* a se reflecta: ARSTT. *Pr.*934a22.

[διά, ἀνακλάω]

διανάπυσις, εως, ἡ *subst.* (moment de) repaus, răgaz, respiro: ARSTT. *Spir.*485a20.

[διαναπαύω]

δι-αναπαύω, *vb.* I a da (un moment de) răgaz, a lăsa să se odihnească (o vreme): PLAT. *Plt.*257c, ARSTT. *Pol.*1339b30, βραχὺ διαναπαύσας τὴν δύναμιν PLB. 5.6.6 *după ce lăsa armata să se odihnească puțin*; διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν LXX *Gen.*5.29 *ne va odihni din munca noastră*. II a-și lua un răgaz, a se odihni (o vreme): (med.) PLAT. *Lg.*625b.

[διά, ἀναπαύω]

διανάστασις, εως, ἡ *subst.* ridicare: XEN. *Cyn.*10.18, PLB. 3.55.5.

[διανίστημι]

δια-ναυμάχέω-ῶ, *vb.* a da o luptă navală (decisivă): HDT. 8.63, THUC. 8.27, (+ πρὸς și ac.) ISOC. 4.97, (fig.) PLUT. *M.*787e.

[διά, ναυμαχέω]

δια-νάω, *vb.* a curge (prin ceva): PLUT.

*Aem.*14.7.

[διά, νάω]

δι-ἀνδιχᾶ, *adv.* în două (părți, feluri): ~ μερμήριζεν IL. 1.189 *stătea la îndoială*; σοὶ δὲ ~ δῶκε IL. 9.37 *îți dădu una din două* (sc. *doar jumătate din daruri*); EUR. *HF*1029, A.RH. 2.1109, (cu tmeză) THEOC. 25.256.

[διά, ἀνδιχα]

διᾶνεκής, *v.* διηνεκής

διανέμησις, εως, ἡ *subst.* distribuire, împărțire: ARSTT. *Mu.*401b13, PLUT. *Ant.*54.5, (de bani) APP. *BC*3.89.

[διανέμω]

διανεμητέον, *adj.vb.* trebuie împărțit: XEN. *Oec.*7.36.

[διανέμω]

διανεμητικός, ἡ, ὄν *adj.* care împarte sau distribuie, distributiv: PLAT. *Ti.*55a, ARSTT. *EN*1131b27, (d. pers.) PLB. 6.6.10.

[διανέμω]

δι-ἄνεμομαι-οὔμαι, *vb.* a flutura în vânt: LUC. *Im.*7.

[διά, ἄνεμος]

δια-νέω, *vb.* [viit. -νεῶ, aor. διένειμα] I (*tranz.*) I a împărți, a distribui: σῖτον ... ~ ἅπασιν THUC. 3.27 *a împărți grâu tuturor*; χώραν διένειμε τοῖς πένησι PLUT. *TCG*30.4 *a împărțit rămân săracilor*; τὴν λείαν διένειμε πᾶσαν PLB. 4.80.16 *împărți toată pradă*; (fig.) αὐτόν ~ ARSTT. *EN*1171a3 *a se împărți (între prieteni)*; (med.) τὰ γινόμενα τῷ ἐνιαυτῷ ἐκάστῳ χρήματα διενέμοντο HDT. 3.57 *își împărțeau între ei câștigurile realizate în fiecare an*. 2 a atribui: PLAT. *Cra.*430b. 3 (poet.) a administra, a governa, a conduce: (un oraș) Pl. *P.*4.261, id. *P.*8.62. II (*intrans.*) (med.-pas.) a se răspândi: ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῆ εἰς τὸν λαόν NT *Fr.*4.17 *ca (vestea) să nu se răspândească mai mult în popor*.

[διά, νέμω]

διανέστην, aor.2 de la διανίστημι

δια-νεύω, *vb.* I (*intrans.*) a face (cuiva) un semn sau semne (cu capul, ochiul sau mâna): (+ dat. pers.) LUC. *Icar.*15, NT *Luc.*1.22, (+ dat. instr.) διανεύων ὀφθαλμῷ LXX *Sir.*27.22 *cine face cu ochiul*. II (*tranz.*) a evita (prin mișcări ale capului), a se feri de: (+ ac.) PLB. 1.23.8.

[διά, νέυω]

δια-νέω, *vb.* [impf. διένεον, aor. διένευσσ, pf. διανένευκα] I a trece înot, a traversa: (un fluviu) LUC. *Hist.Cons.*19, (+ ἐς și ac.) HDT.

8.89. (fig.) διανεῦσαι ... πέλαγος λόγων
PLAT. *Prm.*137a *a traversa o mare de argu-
mente*; PLAT. *R.*441c. **II** a înota: LUC. *Lex.*2.
[διά, νέω]

δια-νήθω, *vb.* |part. pf. pas. διανενησμένος|
a țese, a toarce (subțire): LXX *Ex.*28.8.
[διά, νήθω]

διάνημα, ατος, τό *subst.* bătătură, băteală:
PLAT. *Plt.*309b.
[διανήθω]

δια-νηστεύω, *vb.* a ține post: IOS. *A13.*240.
[διά, νηστεύω]

δια-νήχομαι, *vb.* a trece înot. a înota: PLUT.
*Luc.*10.1, IOS. *A113.*14, LUC. *DMar.*11.1.
[διά, νήχω]

δια-ανθίζω, *vb.* |part. pf. pas. διηνητισμένος| a
împodobi cu flori, a înflora: τούς τοίχους
τοῖς ἐγκλειομένοις χρυσῶ λίθοις διανθίσας
IOS. *A18.*139 *împodobind pereții cu pietre
încrustate în aur*; PLUT. *Phil.*9.9, (d. o cu-
nună) LUC. *BisAcc.*16.
[διανθής]

δια-νίζω, *vb.* a spăla, a clăti: AR. *Fr.*135.
[διά, νίζω]

δια-νίσομαι, [ἴ] *vb.* |var. -νίσσομαι| a trece
prin, a străbate: (+ gen.) PI. *P.*12.25.
[διά, νίσομαι]

δια-ανίστημι, *vb.* **I** (*tranz.*) (prez. act. și aor.1)
a scula: (din somn) IOS. *A16.*314. **II** (*in-
tranz.*) (prez. și viit. med., aor.2 διανέστην)
1 a se ridica (în picioare), a se scula: (din
pat, din somn) ARSTT. *Oec.*1345a16, LXX
*Deut.*6.7, (de la masă) μόλις διαναστάντες
PLUT. *M.*596a *ridicându-se cu greu în pic-
oare*. **2** a se ridica (deodată), a apărea
(brusc): (într-o ambuscadă) PLB. 2.25.8, id.
3.74.1. **3** (fig.) a se depărta, a face abstracție
de: (+ gen.) THUC. 4.128.
[διά, ανίστημι]

δια-νοέομαι-οῦμαι, *vb.* |viit. -νοήσομαι, aor.
διανοήθην, pf. διανενόημαι| {rar act. διανο-
ῆσαι Plut. *M.*425d; ion. m.m.c.p. 3pl. διενέ-
ωντο Hdt. 7.207} **I** a avea în minte, a avea
de gând, a intenționa, a plănuî (să): (+ inf.)
HDT. 2.121δ, THUC. 4.125, *τειχομαχεῖν μοι
διανοεῖ*; AR. *Nu.*481 *ai de gând să mă ase-
diezi?*; διανοεῖτό μ' ἀποστερεῖν τὰ χρήματα
ISOC. 17.9 *plămăia să-mi fure banii*; (+ ac.)
μηδέν δίκαιον ~ THUC. 5.35 *nu se gândesc
la nimic curat*. **II** a (se) gândi, a cugeta: οὐ-
δὲν ἄλλως εἶρηται ἢ ὡς διανοοῦμαι PLAT.
*Smp.*219a *nu am spus nimic diferit decât
cum gândesc*; λέγω δὲ νοῦν ᾧ διανοεῖται

καὶ ὑπολαμβάνει ἡ ψυχὴ ARSTT. *deAn.*
429a23 *numesc intelect [mijlocul] prin care
sufletul găndește și concepe*; (+ περί și gen.
sau ac.) PLAT. *Lg.*644d. (+ πρὸς și ac.) id.
*R.*343b. (+ ἐν și dat.) διανοοῦ ἐν τοῖς προ-
στάγμασιν κυρίου LXX *Sir.*6.37 *cugetă la
hotărârile Domnului*; (+ adv.) ὁ κακῶς δια-
νοηθεὶς περὶ τῶν οἰκείων ISOC. 1.35 *cine nu
este bine chibzuit în afacerile sale*. **III** a
considera, a crede: (+ ac. și inf.) PLAT.
*Prt.*324b.
[διά, νοέω]

διανόημα, ατος, τό *subst.* **I** gând. cugetare:
τῶν διανοημάτων ἢ ἐκ τοῦ νοῦ φερομένη δύ-
ναμις PLAT. *Ti.*71b *forța gândurilor care
provine din intelect*; XEN. *HG7.*5.19, ISOC.
3.9. **II** intenție, plan, proiect: PLAT. *Lg.*688c.
[διανοέομαι]

διανόησις, εως, ἡ *subst.* **I** gândire, cugetare:
PLAT. *Plt.*306e, (pl.) id. *Ti.*90c. **II** mod de
gândire, judecată, părere: PLAT. *Lg.*888c.
[διανοέομαι]

διανοητέον, *adj.vb.* trebuie gândit, trebuie
considerat: PLAT. *Plt.*304e, id. *Lg.*626d.
[διανοέομαι]

διανοητικός, ἡ, ὄν *adj.* **I** intelectual: PLAT.
*Ti.*89a, ARSTT. *EM1103a*14. **II** inteligent:
ARSTT. *Pol.*1327b31.
[διανοέομαι]

διανοητός, ἡ, ὄν *adj.* care este *sau* poate fi
obiect al rațiunii, cogitabil: ARSTT. *Me-
taph.*1012a2, id. *Metaph.*1021a30.
[διανοέομαι]

διάνοια, ας, ἡ *subst.* {ion. -ῖη Hdt.} **I** intenție,
plan: οἱ ἐπαλλόλογησε πᾶσαν τὴν ἐωυτοῦ
διάνοιαν HDT. 1.90 *ii repetă de-a fir-a-păr
tot planul său*; (+ gen.) τοῦ ὑπαπιέναι πλέον
ἢ τοῦ μένοντος ... τὴν διάνοιαν ἔχουσιν
THUC. 5.9 *se gândesc mai mult să plece decât
să rămână*. **II** gândire, inteligentă, capacitate
de a înțelege, cuget(are), minte: ὁ μὲν ἐντὸς
τῆς ψυχῆς πρὸς αὐτὴν διάλογος ... ἡμῖν
ἐπωνομάσθη ~ PLAT. *Sph.*263e *dialogul inte-
rior al sufletului cu sine însuși a fost numit
de către noi gândire*; ἢ τῆς διανοίας ἀπορία
ARSTT. *Metaph.* 995a30 *încurcătura în care
se găsește mintea*; ὡς ἀπὸ διανοίας λέγειν
ARSTT. *Rh.*1417a24 *a vorbi ca pornind din
gândire (sc. calculat)*; τοῖς σοφοῖς τῆ διανοία
LXX *Ex.*28.3 *celor iscusitori la minte*. **III** mod
de gândire, judecată: ὧλοντ' ἀσεβεῖ διανοία
AESCH. *Th.*831 *au pierit din pricina gândirii*

lor nelegiuite; διεγείρω ὑμῶν ... τὴν εὐλκρινῆ διάνοιαν NT 2Pt.3.1 *trezesc dreapta voastră judecată*. **IV** gând, opinie, concepție, idee: HDT. 2.169, AR. *Ra.1059*. **V** înțeles, sens: ἄλλοιοῦσι τὰς τῶν ὀνομάτων διανοίας PLAT. *Cra.418a schimbă înțelesurile cuvintelor*; PLAT. *Ion530b*, ARSTT. *deAn.404a17*. [διανοέομαι]

δι-ανοίγω, *vb.* **I** a deschide, a căsca: (ochii) PLAT. *Ly.210a*, (pânțele) LXX *Ex.13.2*, (porțile) id. *Zah.11.1*, (fig.) διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς NT *Lc.24.45 le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile*; (pas.) (d. disecția unor animale) ARSTT. *HA507a21*. **2** a face să iasă: (o constelație) LXX *Iov38.32* **3** a deschide, a pune la dispoziție: ~ τὰ δυναστεύματα τοῦ Λιβάνου LXX *3Rg.2.46c a pune la dispoziție resursele Libanului*. **4** a explica, a tâlcui: ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς NT *Lc.24.32 când ne tâlcuia Scripturile*; NT *Fp.17.3*. **II** (med.-pas.) a se deschide: PLUT. *Tim.12.9*, (fig.) LXX *Gen.3.5*. [διά, ἀνοίγω]

διανομέυς, ἑως, ὁ *subst.* care împarte (prada), împărțitor: PLUT. *Cim.9.5*. [διανέμω]

διανομή, ἥς, ἡ *subst.* **I** împărțire, împărțeală: AESCH. *Eu.727*, PLAT. *Prt.361d*, XEN. *Oec.7.39*, (spec.) (d. împărțirea prăzii de război) ἡτιῶντο τὴν διανομῆν ὡς ἄνισον PLUT. *Cim.9.3 criticau împărțeala [zicând că este] inegală*; (d. distribuirea gratuită de grâne, bani ș.a.) πρὸς δεῖπνα καὶ πότους καὶ διανομὰς ἔτρεψε τὴν πόλιν PLUT. *Ant.71.3 a întors cetatea spre ospete, chefuri și împărțiri de daruri*; πρὸς διανομὰς κεληνότες LUC. *Peregr.15 ahtiați după pomeni*. **II** (mat.) împărțire: PLAT. *Lg.747a*. [διανέμω]

δια-νομοθετέω-ῶ, *vb.* **I** (*act.*) a legifera: PLAT. *Lg.628a*. **II** (*med.*) a fixa prin lege, a reglementa: PLAT. *Lg.833e*. [διά, νομοθετέω]

διανταῖος, α, ον *adj.* [fem. -ος Eur. *Ion767*] **I** care străpunge, pătrunzător: (d. arme: săgeată, spadă) AESCH. *Ch.184*, id. *Ch.640*, (fig.) (durere) EUR. *Ion767*. **II** (*ext.*) funest: (destin) AESCH. *Eu.334*. [διαντα]

διαντικός, ἥ, ὄν *adj.* umed: ARSTT. *Mete.387a26*. [διαίνω]

δι-αντλέω-ῶ, *vb.* [aor. part. nom. sg. masc. διαντλήσας Pi. *P.4.293*] a goli (de tot), a se cătui, *ext.* a îndura până la capăt: (o boală) Pi. *P.4.293*, (chinuri) EUR. *Andr.1217*, (pas.) οὗτος ... πάση τῇ πόλει διηντλήθη ὁ πόλεμος PLAT. *Mx.241e acest război a fost îndurat până la capăt de toată cetatea*. [διά, ἀντλέω]

διαντός, ἥ, ὄν *adj.* umectabil: ARSTT. *Mete.385b10*.

[διαίνω]

δια-νυκτερεύω, *vb.* a petrece (toată) noaptea, a înnopta: διενυκτέρευσαν ἐκείνην τὴν νύκτα παρὰ Χάρωνι τιμῇ XEN. *HG5.4.3 au petrecut acea noapte la un anume Charon*; PLUT. *Aem.16.1*, LXX *Iov2.9c*, NT *Luc.6.12*.

[διά, νυκτερεύω]

διάνυσμα, ατος, τό *subst.* distanță parcursă, etapă: PLB. 9.13.6.

[διανύω]

διανύτω, [ῶ] *vb.* v. διανύω: SOPH. *Fr.314.70*, XEN. *Mem.2.4.7*.

δι-ἀνύω, [ῶ] *vb.* [aor. διήνυσαι] {var. διανύτω Soph., Xen.} **I** (*tranz.*) **1** a săvârși (de tot), a duce până la capăt, a isprăvi, a sfârși, a termina: (+ part.) οὗ πω κακότητα διήνυσεν ἦν ἀγορεύων OD. *17.517 încă nu a sfârșit să-și povestească necazul*; (+ ac.) τὸν πλοῦν διανύσαντες NT *Fp.21.7 isprăvind călătoria pe mare*. **2** a continua: (+ part.) EUR. *Or.1663*. **3** (frecv.) a străbate (până la capăt), a parcurge: (o pistă de alergare) EUR. *El.825*, (un ținut) PLB. 3.86.9, τρισὶν ἡμέραις ἐπὶ σταθμοῦς διανύσας IOS. *A116.283 străbătând în trei zile un drum de șapte zile*; (pas.) XEN. *Cyr.1.4.28*. **4** a petrece: (viața) IOS. *A14.135*. **II** (*intrans.*) a călători (spre), a sosi, a ajunge (la): (+ eis și ac.) PLB. 3.53.9, LXX *2Mac.12.17*.

[διά, ἀνύω]

δια-ξάινω, *vb.* **I** a dărâci, a pieptăna cu daracul, a scărmana: (fig.) AR. *Lys.578*. **II** a pieptăna: LXX *Iud.10.3*.

[διά, ξάινω]

δια-ξίφίζομαι, *vb.* [aor. 2sg. διεξίφισω] a se bate (cu cineva) în săbii, a se duela: (+ dat. pers. și περί cu gen.) AR. *Eq.781*.

[διά, ξιφίζω]

διαξιφισμός, οῦ, ὁ *subst.* luptă cu săbii: PLUT. *M.597e*.

[διαξιφίζομαι]

δια-ξύω, *vb.* a răzui, a zgâria: (pas.) τὰ περι τὸ πρόσωπον διεξυσμένα ARSTT. *Phgn.*

808a18 *zbârciturile feței*.
[διά, ξύω]
δια-παγκρατιάζω, *vb.* a se lupta (cu cineva) în râncații: PLUT. *M.811d*.
[διά, παγκρατιάζω]
δια-παιδαγωγέω-ῶ, *vb.* **I** a conduce (ca pe un copil), a ține sub control, a dirigi: PLAT. *Ti.89d*, PLUT. *Crass.22.5*, (+ dat. instr.) *δια-παιδαγωγῶν ... ἡδοναῖς τὴν πόλιν* PLUT. *Per.11.4 conducând cetatea cu desfătări, ca pe un copil*. **II** a instrui: PLUT. *Sert.16.11*. **III** a întreține: PLUT. *Cic.8.5*.
[διά, παιδαγωγέω]
δια-παιδεύω, *vb.* a școli: (pas.) XEN. *Cyr.1.2.15*.
[διά, παιδεύω]
δια-παίζω, *vb.* [part. pf. *διαπεπαιχώς* Plut., *pas. part. pf. διαπεπαισμένος* Plat.] **I** a juca (rână la cară): (pas.) PLAT. *Lg.769a*. **II** a imita (în glumă): PLUT. *M.79b*. **III** a-și bate joc de: IOS. *B15.322*.
[διά, παίζω]
δια-πάλαίω, *vb.* a (se) lupta (rână la sfârșit): AR. *Eq.573*, (+ dat.) IOS. *A11.331*, PLUT. *M.304d*.
[διά, παλαίω]
διαπάλη, *ης, ἡ subst.* luptă (corp la corp): PLUT. *Cor.2.1*.
[διαπαλαίω]
δια-πάλλω, *vb.* [viit. -παλῶ] **I** a mișca cu putere încoace și încolo, a flutura: (o aripă) SOPH. *Fr.581.4*. **II** a da (prin tragere la sorți), a sorti: AESCH. *Th.731*.
[διά, πάλλω]
δια-παλύνω, [ῶ] *vb.* [impf. 3sg. *διεπάλυνε*] a sfărâma (în întregime): EUR. *Ph.1159*.
[διά, παλύνω]
δια-παννυχίζω, *vb.* a petrece (*sau* a veghea) toată noaptea: PLUT. *M.775d*.
[διά, παννυχίζω]
διαπαντός, *adv.* AESOP. 1.292, IOS. *A17.161*.
[διά παντός]
δια-παπταίνω, *vb.* a căuta cu ochii, a arunca priviri cercetătoare (dintr-o parte în alta): PLUT. *Fab.11.6*.
[διά, παπταίνω]
δια-παρατηρέομαι-οῦμαι, *vb.* [impf. 3pl. *διεπαρητρούντο*] a pândi (tot timpul): LXX *2Reg.3.30*.
[διά, παρατηρέω]
δια-παρτριβή, *ης, ἡ subst.* frecus, ceartă (aprinsă, continuă), gâlceavă: (pl.) NT *1Tim.6.5*.
[διά, παρτριβή]

διαπαρείς, *part. aor. pas.* de la *διαπείρω*.
δια-παρθενεύω, *vb.* a dezvirgina, a lua fecio-
ria: LXX *Iez.23.8*, AESOP. 1.305, (pas.) HDT. 4.168.
[διά, παρθενεύω]
διάπασμα, *ατος, τό subst.* pulbere parfumată, pudră: (pl.) PLUT. *M.624e*, id. *M.990b*.
[διαπάσσω]
δια-πασσᾶλεύω, *vb.* {att. -πατταλεύω} a bate în cuie, a pironi, a răstigni: ζώνοντα πρὸς σανίδα διεπασσάλευσαν HDT. 7.33 *l-au răstignit de viu pe o scândură*; PLUT. *Art.17.7*, (pas.) AR. *Eq.371*.
[διά, πατταλεύω]
δια-πάσσω, *vb.* {att. -πάττω} a presăra: (+ gen.) ἐς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς διαπάσας τοῦ ψήγματος HDT. 6.125 *presărându-și praf de aur în păr*; (pas.) (d. homar) μέλανι διεπασσμένον ARSTT. *HA526a12 stropit cu negru, cu pete negre*; ἐπὶ κλίνης χρυσέας λίθοις ... διεπασσμένης IOS. *A117.197 pe o literă de aur împodobită cu pietre prețioase*.
[διά, πάσσω]
δι-απατάω-ῶ, *vb.* a amăgi (cu totul): PLAT. *Lg.738e*, (pas.) ARSTT. *HA496b5*, PLUT. *M.117a*.
[διά, ἀπατάω]
δια-πατέω-ῶ, *vb.* a călca (în picioare): (zăpada) PLB. 3.55.2.
[διά, πατέω]
διάπαυμα, *ατος, τό subst.* pauză, repaus: PLAT. *Lg.824a*.
[διαπαύω]
διάπαυσις, *εως, ἡ subst.* pauză: AR. *Pr.894a26*.
[διαπαύω]
δια-παύω, *vb.* **I** (*intrans.*) **1** (med.) a face o pauză, a înceta (o vreme), a se opri: PLAT. *R.336b*, id. *Smp.191c*, XEN. *HG4.4.14*. **2** a conțeni: LXX *Os.5.13*. **II** (*trans.*) a face să înceteze, a lăsa: οὐ διαπαύσετε ἄλλα διαθήκης κυρίου ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν LXX *Lev.2.13 nu lăsați [să lipsească] sarea legământului Domnului de pe jertfele voastre*.
[διά, παύω]
δι-ἀπειλέω-ῶ, *vb.* a amenința (grav): HDT. 7.15, (+ ὡς) id. 2.121γ, (+ inf.) PLUT. *Oth.16.5*, (med.) LYS. 12.72, IOS. *A116.203*, (+ dat. pers.) LXX *Iez.3.17*.
[διά, ἀπειλέω]
δια-πεινάω-ῶ, *vb.* {dor. ind. prez. 1pl. *διαπεινάμες*} a crâpa de foame: AR. *Ach.751*.
[διά, πεινάω]

διάπειρα, ας, ἡ *subst.* încercare, probă: ~ τοι βροτῶν ἔλεγχος Pl. O.4.18 *la încercare se cunosce oamenii*; εἰς διάπειραν ... ἀπικέσθαι HDT. 2.28 *a dovedi*; διάπειραν ὑμῶν λαμβάνειν βουλόμενος DEM. 56.18 *vrând să ne rupă la încercare*.

[διά, πείρα]

διαπειράζω, *vb.* I a pune la încercare: LXX 3Mac.5.40. II a încerca: (+ inf.) IOS. A115.97.

[διάπειρα]

διαπειράομαι-ῶμαι, *vb.* [tard. act. -πειράω Plut. Rompr.51.3] I a pune la încercare, a încerca: (+ gen.) HDT. 3.14, εἰ ... βούλεσθε ... Περσέων διαπειράσθαι HDT. 5.109 *dacă vreți să vă încercați puterile (= să luptați) cu perșii*; μόνου αὐτοῦ νομίζουσι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ οὐ διαπειράσθαι THUC. 6.91 *so-cotesc că aceasta este singura stratagemă rămasă neîncercată*; (abs.) PLAT. Ap.27a. II a încerca să înșele sau să profite de: PLAT. Lg.921b.

[διά, πειράομαι]

δια-πείρω, *vb.* I a străpunge: (+ ac. și dat. instr.) διαπείραι ... βελόναις τὴν γλῶτταν PLUT. Art.14.4 *a străpunge limba cu ace*; (+ ac. de relație) IOS. A110.7, (pas.) PLUT. Tim.26.1. II a înfițe (prin): EUR. Ph.26.

[διά, πείρω]

δια-πέμπω, *vb.* I a trimite (în părți diferite): διαπέμψας ἄλλους ἄλλη HDT. 1.46 *trimițând soli într-o parte și în alta (= în diferite locuri)*; κατὰ τὴν χώραν φρουράς διέπεμψαν THUC. 4.55 *au trimis străji prin țară*. II a trimite (dintr-o parte în alta), a trece dincolo: (+ ac.) γυναικάς πέρην ἐς τὴν Ἀχαιὴν διέπεμψαν HDT. 8.36 *au trimis femeile dincolo de apă, în Achaia*; (abs.) HDT. 6.10. III a trimite (prin cineva), a transmite: (o scrisoare) THUC. 1.129, (pas.) IOS. A111.224, (med.) διεπέμψαντο περί βοήθειας πρὸς Ἀχαιὸν PLB. 5.72.1 *trimiseră la Achaios după ajutor*. IV a împrăstia, a răspândi: ARSTT. HA496a32, PLUT. M.928b, (med.) LXX Pr.16.28.

[διά, πέμπω]

δια-πενθέω-ῶ, *vb.* a purta doliul (până la capăt): PLUT. Publ.23.4.

[διά, πενθέω]

διαπεπονημένως, *adv.* într-o manieră elaborată: ISOC. Ep.6.6.

[διαπονέω]

δια-περαίνω, *vb.* I a duce până la capăt, a

săvârși (de tot): (o conversație) EUR. Andr.333, (o călătorie) PLAT. Lg.625b, (med.) EUR. Hel.26. II a spune până la sfârșit sau de-a fir a păr, a expune, a explica: (+ ac.) PLAT. Phlb.47b, id. Cra.420d, (abs.) διαπεραίνέ μοι EUR. Andr.1056 *spune-mi [totul], sfârșește-ți povestea*.

[διά, περαίνω]

δια-περαιώω-ῶ, *vb.* I 1 a trece peste (o apă), a transporta (cu o ambarcațiune): (trupe) PLB. 3.44.2, PLUT. Sull.27.3, (pas.) διαπεραιωθέντας τὸν ποταμὸν πλοίοισι HDT. 2.124 *(pietre) trecute cu plutele peste fluviu*. 2 a trece dintr-o parte în alta: (pas.) χεροῖν κολεῶν ἐρυστά διεπεραιώθη ξίφη SOPH. Ai.730 *săbii au fost trase din teacă și trecute în mâini*. II (med.-pas.) a traversa, a străbate: (mămile) PLAT. Sp.370a, (abs.) ἐνθεῦτεν διαπεραιωθεῖς HDT. 5.23 *de aici trecând pe țărnul celălalt*; διαπεραιούται αὐτὸς καὶ ἡ στρατιὰ ἐς Χίον THUC. 8.32 *trece el însuși și armata la Chios*.

[διά, περαιώω]

διαπεραντέον, *adj.vb.* trebuie rostit: PLAT. Lg.715e.

[διαπεραίνω]

δια-περάω-ῶ, *vb.* I a trece prin (sau dincolo), a străbate, a traversa: (+ ac.) (frecv. ape, mări) EUR. Tr.1151, ISOC. 1.19, LXX Is.23.2, (Grecia) EUR. Supp.117, (un oraș) AR. Av.1264, (+ prep.) εἰς Ἰταλίαν διαπεράσαι ARSTT. Fr.485 *a trece în Italia*; διεπέρασεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμων LXX 1Mac.5.6 *a trecut la fiii lui Ammon*; (fig.) σὺ τοῖ νιν οἴσθα διαπερῶν AESCH. Th.989 *tu o cunoști (sc. puterea Erinyei), fiindcă ai trecut prin ea (= ai încercat-o)*. II a petrece: (viața) EUR. HF504, XEN. Oec.11.7, (abs.) βασιλέα ... ἄλλον δι' ἄλλου διαπερᾶν Μολοσσίας EUR. Andr.1248 *a-și petrece viața, unul după altul, ca regi ai Molossiei*. III a străpunge: κνήμην διεπέρασεν ... δόρυ EUR. Ph.1394 *sulița i-a străpuns gamba*. IV a trece dincolo, a transporta: LUC. DMort.6.1.

[διά, περάω]

δια-πέρθω, *vb.* [aor.1 διεπέρσα, aor.2 διεπρήθον; med. aor. 3sg. διεπράθετο Od. 15.384] {ep. inf. aor.2 διαπραθέειν II. 7.32} a distruge (complet), a jefui, a pustii: (d. cetăți) IL. 1.367, id. 4.53, Pl. Fr.52f.104, THEOC. 22.217, (med. cu sens pas.) OD. 15.384.

[διά, πέρθω]

δι-απέρχομαι, *vb.* a pleca pe furie, a dezerta:

(d. soldați) DEM. 49.14.

[διά, ἀπέρχομαι]

δια-πέσσω, *vb.* {att. -πέττω} a digera (complet): ARSTT. GA766b13.

[διά, πέσσω]

δια-πετάννυμι, *vb.* |aor. διεπέτασα| a întinde, a desface: AR. *Lys.*732. ARSTT. HA541b5, (aripile) LXX *Iez.*16.8, (într-un gest de rugăciune) διεπέτασα πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου LXX *Ps.*87.10 *am întins spre Tine mâinile mele.*

[διά, πετάννυμι]

δια-πέτομαι, *vb.* |aor.2 διεπτάμην (poster. act. διέπτην)| I a zbura (prin), a trece în zbor: IL. 15.83, OD. 1.320, (gen.) EUR. *Suppl.*860, διαπέτει διὰ τῆς πόλεως τῆς ἀλλοτρίας καὶ τοῦ χάους AR. *Av.*1217 *zbori prin cetatea altora și prin văzduh:* (+ ac.) γλαῦξ ... τὸν στρατὸν διέπτετο AR. *V.*1086 *o bufniță a trecut în zbor peste armată:* (fig.) (d. o corabie) EUR. *Med.*1, (d. pers.) LUC. *DMeretr.*9.4. II (fig.) a-și lua zborul, a dispărea, a pieri: (d. timp) EUR. *HF*507, (d. suflet) οἴχηται διαπτομένη PLAT. *Phd.*70a *pleacă în zbor.*

[διά, πέτομαι]

διαπέττω, *v.* διαπέσσω

δια-πεύθομαι, *vb.* (poet. pt. διαπυνθάνομαι) a cerceta (cu de-amănuntul): AESCH. *Ag.*807.

[διά, πεύθομαι]

δια-πήγνυμι, *vb.* I (*act.*) a țintui, a înțepeni, a prinde: APP. *BC*2.105. II (*med.*) a asambla, a construi: (plute) LUC. *DMort.*25.5.

[διά, πήγνυμι]

δια-πηδάω-ῶ, *vb.* I (*tranz.*) a sări (peste): (un șanț) AR. *Ach.*1178. XEN. *Eq.*3.7. II (*intrans.*) a sări, a face un salt: (d. un cal) XEN. *Cyr.*1.4.8, (+ prep.) ἀπὸ δώματος ἐπὶ δῶμα διαπηδώντων IOS. *AI*13.140 *sărind de pe un acoperiș pe altul.*

[διά, πηδάω]

δια-πιαίνω, *vb.* a îngriși (bine): THEOC. 16.91.

[διά, πιαίνω]

δια-πιδάω-ῶ, *vb.* a face să se scurgă: ARSTT. *Mete.*350a8.

[διά, πιδάω]

δια-πιδύω, *vb.* a se scurge (câte puțin), a se infiltra: ARSTT. *GA*743a9.

[διά, πιδύω]

δια-πιέζω, *vb.* |aor. διεπίεσα| a strânge, a apăsa (puternic): LUC. *Lex.*11.

[διά, πιέζω]

δια-πικραίνομαι, *vb.* a fi foarte aspru

(*propr.* amar), a se purta cu multă asprime: (+ πρὸς și ac.) PLUT. *M.*457a.

[διά, πικραίνω]

δια-πίμπλημι, *vb.* |aor. pas. διεπλήσθην| (*med.-pas.*) a se umple (de tot, până sus), a fi plin de: (+ gen.) THUC. 7.85.

[διά, πίμπλημι]

δια-πίμπρημι, *vb.* a face să ardă (de tot), a da foc: PLB. 21.44.3.

[διά, πίμπρημι]

δια-πίνω, [-ῖ-] *vb.* I a bea (după plac, la discreție), a se întrece la băutură: HDT. 5.18. id. 9.16. PLAT. *R.*420e. II a bea pe rând sau la răstimpuri: (pas.) ARSTT. *Pr.*872b27.

[διά, πίνω]

δια-πιπράσκω, *vb.* a vinde (complet), a scoate la vânzare: PLUT. *Comp.Lys.Sull.*3.3.

[διά, πιπράσκω]

δια-πίπτω, *vb.* |aor.2 διέπεσον| I 1 a cădea (prin): ARSTT. *Cael.*313b1. 2 a se strecura, a-și croi drum: ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες XEN. *HG*3.2.4 *strecurându-se în timpul luptei:* διέπεσε διὰ τῆς ἀγορᾶς PLUT. *M.*227a *se strecură prin piață:* διέπεσον εἰς τὴν Ἀσπίδα PLB. 1.34.11 *și-au croit drum până la Aspis.* 3 (d. timp) a se scurge: χρόνου διαπεσόντος βραχέος ARSTT. *Ath.*35.4 *în scurt timp.* 4 (fig.) a se răspândi: τοῦ λόγου διαπεσόντος εἰς τὰ στρατεύματα PLUT. *Galb.*22.6 *vestea răspândindu-se printre trupe.* II 1 a cădea desfăcându-se în bucăți, a se risipi, a se dezintegra, a se surpa, a se nărui: AR. *Eq.*695. PLAT. *Phd.*80c, τὰς σάρκας αὐτοῦ ~ LXX *2Mac.*9.9 *carnea cădea de pe el:* (d. o cetate) LXX *Ier.*19.12. 2 a se sparge, a plesni: (d. bule de aer) ARSTT. *Pr.*936b5. 3 a pieri: LXX *Deut.*2.14. III a da greș, a nu izbuti: διαπεσοῦσης αὐτῷ τῆς ἐπιβολῆς PLB. 5.92.7 *planul lui dând greș.*

[διά, πίπτω]

δια-πιστεύω, *vb.* I (*intrans.*) a se încrede, a avea (deplină) încredere în: (+ dat. pers.) DEM. 7.17, (pas.) διεπιστεύετο DEM. 10.51 *se bucura de încredere.* II (*tranz.*) I a încredința: (+ ac. și dat.) διαπιστεύων τὴν ... δυναστείαν Ἀχαῖῳ PLB. 5.40.7 *încredințând lui Achaïos stăpânirea:* διεπίστευσε τῇ γνώμῃ τὸν κίνδυνον PLUT. *Eum.*6.12 *a încredințat judecării primejdia* (sc. a păstrat secretul). 2 a da crezare, a crede: (+ ac.) ARSTT. *PA*673a17.

[διά, πιστεύω]

δι-απιστέω-ῶ, *vb.* I (*act.*) a nu se încrede, a

nu avea încredere (în): (+ dat.) DEM. 19.324. ARSTT. *Pol.*1314a17, τὸ ~ τῆ τύχη PLB. 1.35.2 *faptul că nu trebuie să ai încredere în noroc*; (abs.) PLB. 1.78.5. **II** (med.) a nu-și crede urechilor: PLB. 18.46.7.

[διά. ἀπιστέω]

δια-πλᾶνάω-ῶ, *vb.* a rătăci (de tot), a deruta, a induce în eroare: PLUT. *M.*917e.

[διά. πλανάω]

δια-πλάσσω, *vb.* {att. -πλάττω} **I** (tranz.) a plăsmui, a modela, a face: (pâini) PLUT. *Caes.*39.2, (fig.) IOS. *BI7.*259. **II** (intrans.) (med.-pas.) a se modela, a căpăta formă: ARSTT. *GA740a36.*

[διά. πλάσσω]

δια-πλάτυνω, [ῶ] *vb.* **I** a lărgi, a lăți, a îngroșa: XEN. *Lac.*2.6. **II** (med.-pas.) a se lărgi: LXX *Iez.*41.7.

[διά. πλατύνω]

δια-πλέκω, *vb.* {aor.2 διέπλεξα; pas. aor.2 διεπλάκην| {part. aor. fem. διαπλέξαισα Pi. *P.*12.8; pas. διαπλάκεισα Plat. *Ti.*36e} **I I** a țese, a întrețese, a împleti: HDT. 4.67, PLUT. *M.*41e, (pas.) (d. suflet) ἐκ μέσου πρὸς τὸν ἔσχατον οὐρανὸν πάντη διαπλακεῖσα PLAT. *Ti.*36e *întrețesut [cu materia] pretutindeni, din centru până la marginile universului.* **2** (milit.) a dispersa: PLUT. *Ant.*46.1. **II** (fig.) **I** a țese, a împleti, a urzi: (nimicire) Pi. *P.*2.82, (un cântec funebru) id. *P.*12.8. **2** a țese sau a duce (viața) până la capăt: διαπλέξαντος τὸν βίον εὖ HDT. 5.92ζ *ducând o viață fericită până la capăt*; ~ ζῶν ἠδέως τὸ λοιπὸν AR. *Av.*754 *a-și țese* (sc. *a-și petrece*) *restul vieții în mod plăcut.*

[διά. πλέκω]

δια-πλέω, *vb.* {aor. διέπλευσα| **I** (intrans.) a pluti (prin, dintr-o parte în alta), a trece (cu corabia), a călători (pe mare): ἡ Χάρυβδις ... ἢ Ὀδυσσεὺς λέγεται διαπλεῦσαι THUC. 4.24 *Charybdis, pe unde se spune că a trecut Odysseus [cu corabia sa]*: διέπλευσε εἰς Βρεντέσιον εὐτυχῶς PLUT. *Cat.Ma.*14.3 *a călătorit fără probleme până la Brundisium.* **II** (tranz.) a traversa, a străbate (marea): PLUT. *M.*206c, NT *Fp.*27.5, (fig.) διαπλεῦσαι τὸν βίον PLAT. *Phd.*85d *a străbate întinderea vieții.*

[διά. πλέω]

διά-πλεως, α. ον *adj.* plin (cu totul): (+ gen.) PLUT. *Tim.*11.6.

[διά. πλέως]

δια-πληκτίζομαι, *vb.* a se lua la harță, a se

încăiera: LXX *Ex.*2.13, LUC. *Anach.*11, (+ dat.) PLUT. *Luc.*31.7, (fig.) διαπληκτίζεσθαι τοῖς σκόμμασι PLUT. *Sull.*2.2 *a se întrece în glume.*

[διά. πληκτίζομαι]

διαπληκτισμός, οῦ, ὁ *subst.* încăierare, ceartă, dispută: PLUT. *M.*710c.

[διαπληκτίζομαι]

δια-πλήσσω, *vb.* a despica: IL. 23.120.

[διά. πλήσσω]

διάπλοος, ον *adj.* care plutește (dintr-o parte în alta): διάπλοον καθίστασαν ... ναυτικὸν λεόν AESCH. *Pers.*382 *au pus oștirea de corăbii (= flota) să plutească dintr-o parte în alta.* // **διάπλους**, -ου, ὁ *subst.* **I** plutare (dintr-o parte în alta), travesare, trecere: THUC. 3.93, PLB. 1.61.1. **II** spațiu de trecere, canal (navigabil): THUC. 4.8, PLAT. *Criti.*118e.

[διαπλέω]

δια-πλύνω, *vb.* {inf. aor. διαπλύναι| a spăla (bine): AR. *Fr.*708.

[διά. πλύνω]

δια-πλώω, *vb.* (ion. pt. διαπλέω) **I** (intrans.) a pluti (prin, dintr-o parte în alta), a trece (cu corabia): CALL. *Del.*288. **II** (tranz.) a traversa, a străbate (marea): A. *RH.* 2.629.

[v. διαπλέω]

δια-πνέω-ῶ, *vb.* {aor. διέπνευσα| **I** (tranz.) a sufla prin (sau peste), a ventila: (+ ac.) ARSTT. *Pr.*967a3, *διάπνευσον κηπὸν μου* LXX *Cânt.*4.16 *sufală peste grădina mea*; (pas.) XEN. *Smp.*2.25. **II** (intrans.) **I** a sufla (neînterupt): ARSTT. *Mete.*370b6. **2** a respira, a răsufla, a-și trage suflatul: PLB. 27.9.10, PLUT. *Cim.*12.1. **3** a transpira: PLUT. *M.*918e. **4** a se evaporă, a se risipi (în aer): (d. umezeală) ARSTT. *PA671a19*, (d. un cadavru) (med.-pas.) PLAT. *Phd.*80c, ARSTT. *deAn.*411b9.

[διά. πνέω]

διαπνοή, ἧς, ἡ *subst.* **I** răsuflare, trecere (a aerului): ARSTT. *Mete.*368b9. **II** transpirație: PLUT. *M.*702c.

[διαπνέω]

δι-αποθνήσκω, *vb.* a rezista până la moarte: PLB. 16.31.8.

[διά. ἀποθνήσκω]

δια-ποικίλλω, *vb.* **I** a împetrița, a bălța, a împodobii: ISOC. 9.9, PLUT. *Marc.*21.4. **II** a varia: (pas.) (d. constituții) αἱ δ' ἄλλαι ... ἐκ τούτων εἰσι διαποικιλιζόμεναι PLAT. *Lg.*693d *celelalte sunt varietăți ale acestora.*

[διά, ποικίλλω]

δια-ποικίλος, ον *adj.* **I** împestrițat, bălțat: ARSTT. HA525a12. **II** îmbrăcat cu veșminte de mai multe culori: (d. pers.) LUC. Nec.12.

[διά, ποικίλος]

δια-πολεμέω-ῶ, *vb.* a se război (până la sfârșit), a purta *sau* a termina un război: ἔστ' ἄν διαπολεμησόμεν HDT. 7.158 *până vom sfârși războiul*: ἱκανωτέραν ἡγοῦμαι Σικελίαν Πελοποννήσου διαπολεμησῆσαι THUC. 6.37 *socotesco Sicilia mai capabilă decât Peloponesul să poarte un război*; (+ dat.) ~ τούτω ὡς ἄν δυνώμεθα κράτιστα XEN. An.3.3.3 *să luptăm cu el cât vom putea mai vitejește*; (+ πρός și ac.) PLB. 3.61.8, (+ ac. intern) PLAT. Criti.108e, (pas.) διαπεπολεμησεται αὐτοῖς ἀμαχεῖ THUC. 7.14 *războiul se va termina pentru ei (= vor căștiga războiul) fără luptă*.

[διά, πολεμέω]

διαπολέμησις, εως, ἡ *subst.* sfârșire a războiului: THUC. 7.42.

[διαπολεμέω]

δια-πολιορκέω-ῶ, *vb.* a menține un asediu (până la sfârșit): THUC. 3.17.

[διά, πολιορκέω]

διαπολιτεία, ας, ἡ *subst.* disensiune politică: PLUT. M.510c.

[διαπολιτεύομαι]

διαπολιτευτής, οῦ, ὁ *subst.* rival politic, oprozant: APP. Hisp.30.

[διαπολιτεύομαι]

δια-πομπεύω, *vb.* a săvârși o procesiune: LUC. Nec.16.

[διά, πομπεύω]

διαπομπή, ἧς, ἡ *subst.* trimitere (dintr-o parte în alta), schimb de soli (*sau* de mesaje): THUC. 6.41, APP. BC3.83.

[διαπέμπω]

δια-πονέω-ῶ, *vb.* **I** (*tranz.*) **I** a trudi, a antrena, a exersa: (+ ac.) XEN. Cyn.4.10, τὰ σώματα τῶν παρθένων δρόμοις καὶ πάλαις ... διεπόνησεν PLUT. Lyc.14.2 *a antrenat trupurile fetelor prin alergări și prin lupte*; ~ τὴν φωνήν PLUT. Dem.7.6 *a-și exersa vocea*. **2** a practica (cu toată silința), a se ocupa cu: γράμματα ... χρῆ ... ~ PLAT. Lg.810b [*corpii*] *trebuie să se ocupe cu literele*. **3** a munci (bine, intens), a cultiva: (pământul) PLB. 4.45.7. **4** a administra, a conduce: οἴκου ... οὐχ ὡς τὰ πρόσθ' ἄριστα διαπονουμένου AESCH. Ag.19 *cașă care nu mai este*

condusă la fel de bine ca înainte. **5** a se strădui: LXX 2Mac.2.28. **II** (*intrans.*) **1** a se trudi, a se osteni, a-și da osteneala: ἄμα τῆ τε διανοία καὶ τῷ σώματι ~ οὐ δεῖ ARSTT. Pol.1339a8 *nu trebuie să se ostenească deopotrivă cu mintea și cu corpul*. **2** a se ocupa cu, a se îngriji de: (+ περί și gen.) PLAT. Lg.846d, ARSTT. EN1178a26. **3** (med.-pas.) a se necăji, a fi tulburat *sau* supărat: διαπονόμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν NT Fr.4.2 *supărați că ei învață poporul*; NT Fr.16.18.

[διά, πονέω]

διαπόνημα, ατος, τό *subst.* **I** osteneală, exercițiu (fizic): PLAT. Lg.813d. **II** (concr.) muncă, lucrare: PLAT. Criti.114e.

[διαπονέω]

διαπόνησις, εως, ἡ *subst.* **I** exersare, antrenare: (a trupurilor) LUC. Anach.21. **II** pregătire: ἡ ... τοῦ πυροῦ ~ εἰς τὸν ἄρτον PLUT. M.693d *pregătirea (sc. transformarea) grâului în pâine*.

[διαπονέω]

διά-πονος, ον *adj.* **I** deprins cu ostenele, exersat, antrenat, rezistent: PLUT. Sert.3.1. id. Mar.26.10. **II** ostenit: PLUT. M.135f. **III** care cere multă trudă, trudnic: PLUT. M.498b.

[διά, πόνος]

δια-πόντιος, ον *adj.* care se află *sau* se desfășoară dincolo de mare, de peste mare, străin: (pământ) AESCH. Ch.352. (război) THUC. 1.141, PLB. 1.71.7, (expediție) XEN. HG6.2.16. *πλευσεῦμαι κήγῶν* ~ THEOC. 14.55 *voi pleca și eu dincolo de mare*: (zei) PLUT. M.407f.

[διά, πόντος]

διαπόνως, *adv.* cu multă osteneală: PLUT. Fab.1.5.

[διάπονος]

διαπορεία, ας, ἡ *subst.* **I** drum străbătut, parcurs, mers: (al astrelor) PLAT. Epin.982c. **II** călătorie: PLAT. Criti.106a. **III** mijlocire: PLAT. Epin.984e.

[διαπορεύω]

δια-πορεύω, *vb.* **I** (*act.*) a trece (pe cineva) dincolo: (+ ac. pers.) XEN. An.2.5.18. **II** (*med.*) **1** a trece (prin), a merge (prin, din loc în loc), a străbate, a traversa: (+ ac.) διαπορευόμενος Πελοπόννησον τῆ στρατιᾷ THUC. 5.52 *străbătând Peloponesul cu armata*: διαπορευθεῖς τὸν Ἰσθμόν PLB. 16.16.4 *trecând Istmul*: πολλὸν ὁμοῦ καπνῶ

διαπορευόμενοι κονιορτόν PLUT. *Dio.*46.4 *trecând prin nori de praf și fum*; (+ prep.) διαπορευέσθαι ἐς Εὐβοίαν HDT. 4.33 *a trece [mare] în Euboea*; ἐν Ἴδου διαπορευέσθαι ... διὰ σπορίμων NT *Lc.*6.1 *trecăa prin semănături*; (fig.) ὅς ἂν μὴ ... ἐν πᾶσι τούτοις ἀπτότῃ τῷ λόγῳ διαπορεύηται PLAT. *R.*534c *cel care nu ar trece prin toate acestea cu un raționament infailibil*; διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις LXX *Ps.*67.22 *cei ce umblă* (sc. *își duc viața*) *în greșeli*. 2 a trece (pe), a parcurge: (un drum) PLAT. *Lg.*845a. 3 a expune (în detaliu), a enumera: (binefaceri) PLB. 16.26.2.

[διά, πορεύω]

δι-ἄπορέω-ῶ, *vb.* a fi în (mare) încurcătură sau dificultate, a fi buimăcit sau nedumerit, a nu ști ce să facă, a șovăi: διηπόρου ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι PLB. 4.71.5 *erau buimăciți de aceste evenimente*; ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ... τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν NT *Fr.*10.17 *nu se dumirea (= se întreba) în sinea sa ce ar putea fi vedenia pe care o văzuse*; (frecv. med.-pas.) περι αὐτῶν διαπορηθεῖς PLAT. *Sph.*217a *nedumerit în legătură cu aceste lucruri*; (part. subst.) τὰ διηπορημένα ARSTT. *Metaph.*1086a19 *dificultățile*.

[διά, ἄπορέω]

διαπόρημα, ατος, τό *vb.* chestiune încurcată sau dificilă, problemă, aporie: ARSTT. *APo.*93b20, id. *Metaph.*1053b10.

[διαπορέω]

διαπόρησις, εως, ἡ *subst.* încurcătură, îndoială, nedumerire: PLB. 28.3.6.

[διαπορέω]

διαπορητέον, *adj.vb.* trebuie pus la îndoială, trebuie șovăit: PLB. 36.17.12.

[διαπορέω]

διαπορητικός, ἡ, ὄν *adj.* care exprimă o îndoială, dubitativ: PLUT. *M.*395a.

[διαπορέω]

δια-πορθέω-ῶ, *vb.* a distruge (complet): IL. 2.691, THUC. 6.102, (pf. pas.) AESCH. *Pers.*714, ὄλωλα, διαπεπόρθημαι, φίλοι SOPH. *Ai.*896 *sunt moartă, complet distrusă, prieteni!*; EUR. *Hel.*111.

[διά, πορθέω]

δια-πορθεύω, *vb.* I a trece (pe cineva) peste (o apă, o strămtoare), a transporta: (+ ac. pers.) HDT. 4.141, LUC. *Nec.*10. II a trece (o apă), a traversa: HDT. 1.205. III a transmite: (mesaje)

HDT. 9.4, PLAT. *Smp.*202e.

[διά, πορθεύω]

διαπορία, ας, ἡ *subst.* chestiune îndoielnică sau dificilă, problemă: PLUT. *M.*1095c.

[διαπορέω]

δι-αποστέλλω, *vb.* a trimite (dintr-o parte în alta sau prin cineva), a expedia: DEM. 35.54, PLB. 5.17.9, (pas.) (d. o scrisoare) PLB. 5.42.7.

[διά, ἀποστέλλω]

διαποστολή, ἡς, ἡ *subst.* trimitere sau schimb de mesaje: PLB. 5.103.8.

[διαποστέλλω]

δια-πραγμάτευομαι, *vb.* I a trata sau a cerceta în profunzime, a aprofunda: PLAT. *Phd.*77d. II a neguțatori, a căștiga (făcând negoț): NT *Lc.*19.15.

[διά, πραγματεύομαι]

διαπραθέειν, (ep.) inf. aor.2 de la διαπέρθω.

διαπρακτέος, α, ὄν *adj.vb.* care trebuie realizat: ISOC. *Ep.*6.8.

[διαπράσσω]

διάπραξις, εως, ἡ *subst.* I realizare, succes: PLAT. *Smp.*184b. II săvârșire: IOS. *AI*17.9.

[διαπράσσω]

διάπρασις, εως, ἡ *subst.* vânzare (către mai mulți cumpărători), licitație publică, mezat: PLUT. *Sull.*33.3, LXX *Lev.*25.33.

[διαπιπράσκω]

δια-πράσσω, *vb.* {att. -πράττω, ion. -πρήσσω} I a face (până la capăt), a săvârși, a realiza, a înfăptui, a isprăvi: (+ ac.) (o călătorie) OD. 2.213, (spec.) (+ gen.) διέπρησον πεδίοιο IL. 2.785 *străbăteau câmpia*; (+ part.) ἡματα ... διέπρησον πολεμιζών IL. 9.326 *am petrecut zile luptând*; οὐ τι διαπρήξαιμι λέγων OD. 14.197 *nu aş isprăvi povestind*; (frecv. med.) διαπρηξαμένους καὶ τᾶλλα τῶν εἴνεκεν ἀπίκατο HDT. 1.2 *după ce și-au isprăvit și celelalte [treburii] pentru care veniseră*; τὰ δυνατὰ ... διαπράσσεσθαι THUC. 5.89 *a săvârși ceea ce este cu putință*; ταῦτα καὶ τοιαῦτα διαπραξάμενος PLB. 4.67.6 *după ce a săvârșit aceste lucruri și altele asemenea*; λόγου ἄξια διεπράξατο IOS. *AI*14.82 *a înfăptuit lucruri demne de a fi amintite*. II a obține: (+ ac.) διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν XEN. *An.*6.2.17 *obținând corăbii din partea heracleoților*. III a izbuti, a reuși: (+ inf.) διαπράζεσθαι τῶν ἀγγέλων γενέσθαι τῶν παρὰ τὸν βασιλέα PLAT. *R.*360a *a reuși să facă parte dintre solii trimiși la rege*; (+ ὥστε și inf.) διεπράξατο

ώστε αὐτὸς ἐκπλεῦσαι XEN. *HG*4.8.32 *a izbutit să fie trimis pe mare*. **IV** a sfârși, a distinge, a nimici: (pas.) (pf.) AESCH. *Pers.*260, SOPH. *Tr.*784, διαπεπράγμεθ' EUR. *Hel.*858 *sunteu sfârșiți*; διαπέπρακται τὰ Καρχηδονίων PLUT. *Fab.*5.4 *situația carthaginezilor este pierdută*.

[διά, πράσσω]

διαπρεπής, ἐς *adj.* care se remarcă (prin însușirile sale), care iese în evidență, distins, deosebit, strălucit: (insulă) PI. *I.*5.44. (virtute) THUC. 2.34, (+ dat.) διαπρεπεῖς ἐνψυχίαι EUR. *Supp.*841 *distinși prin curaj*; (subst.) τὸ διαπρεπές THUC. 6.16 *strălucirea*. // **διαπρεπῶς**, *adv.* în chip deosebit sau strălucit: PLUT. *Them.*13.2.

[διαπρέπω]

δια-πρέπω, *vb.* **I** a se remarca, a se distinge, a ieși în evidență, a străluci: (d. aur) PI. *O.*1.2, (d. coama unui coif) PLUT. *Pyrrh.* 11.11, (+ dat.) μεγέθει σώματος ... διαπρέπων IOS. *A1*7.278 *remarcându-se prin mărimea trupului*; (+ gen.) EUR. *Alc.*642, (fig.) κακὸν διαπρέπον AESCH. *Pers.*1007 *un dezastru evident*. **II** a fi potrivit: PLAT. *Sph.*219c.

[διά, πρέπω]

διαπρεσβεία, ας, ἡ *subst.* trimitere (reciprocă) de soli, tratative diplomatice: PLB. 5.67.11, id. 5.72.9.

[διαπρεσβέομαι]

δια-πρεσβέομαι, *vb.* a trimite soli: (+ εἰς și ac.) XEN. *HG*3.2.24, (+ πρὸς și ac.) PLB. 1.11.11, PLUT. *Sert.*23.3.

[διά, πρεσβέομαι]

διαπρέσβευσις, εως, ἡ *subst.* v. διαπρεσβεία: APP. *BC*1.70.

[διαπρεσβέομαι]

διαπρήξαι, (ep.) inf. aor., v. διαπράσσω

διαπρήσσω, (ion.) v. διαπράσσω

δια-πρηστέω, *vb.* (dub.) a se duce în grabă: HDT. 4.79.

[διά, πίμπρημι]

δια-πρίω, [ρῖ] *vb.* **I** a tăia cu ferăstrăul (prin mijloc, în două): AR. *Pax*1262, PLAT. *Smp.*193a. **II** (fig.) **I** a scrâșni: (dintii) LUC. *Cal.*24. **2** (med.-pas.) a se mânia, a fi furios: NT *Fr.*5.33.

[διά, πρίω]

δια-πρό, *adv.* [var. διὰ πρό] dintr-o parte în alta, prin: IL. 5.66, OD. 22.295, (+ gen.) EUR. *Or.*1495, THEOC. 22.201.

[διά, πρό]

δια-προστατεύω, *vb.* a prezida: PLB. 4.13.7. [διά, προστατεύω]

διαπρύσιον, [ῦ] *adv.* pătrunzător: πρῶν ... πεδίοιο ~ τετυχηκῶς IL. 17.748 *un deal care pătrunde adânc în câmpie*; (d. sunete) ἦϋσεν δὲ ~ IL. 8.227 *scoase un strigăt pătrunzător*. // **διαπρύσιος**, α, ον *adj.* **I** care se întinde până departe, întins, vast: PI. *N.*4.51.

II pătrunzător: (d. sunete) SOPH. *OC*1479, EUR. *Hel.*1308, CALL. *Del.*258.

[et. nec., cf. διαπρό]

δια-πταίω, *vb.* a se împiedica, a se poticni, (fig.) a (se) bâlbâi: LUC. *Somm.*8.

[διά, πταίω]

δια-πτοέω-ῶ, *vb.* [aor. διεπτοίησα] **I** a speria, a înspăimânta: (+ ac.) ἐπέεσσι διεπτοίησε γυναίκα Od. 18.340 *sperie femeile cu vorbele sale*; στρατὸν ... φόβος διεπτόησε EUR. *Ba.*304 *o panică cuprinsă armata*. **II** (med., pas.) **1** a se speria, a se înspăimânta, a fi cuprins de panică: δέισαντες διεπτοήθημεν PLAT. *R.*336b *plini de spaimă, rămaserăm înmărmuriți*; PLB. 3.51.5. **2** a fi surescitat: PLUT. *Fam.*5.4.

[διά, πτοέω]

διαπτόησις, εως, ἡ *subst.* excitare: PLAT. *Lg.*783c.

[διαπτοέω]

δια-πτύσσω, *vb.* **I** a dezdoi, a desface, a deschide: (fig.) τὸ πρᾶγμ', ... εἶ τις διαπτύξειεν οὐ καλὸν τόδε EUR. *Hipp.*985 *faptul acesta, dacă îl dezdoi (sc. îl cercetezi în profunzime), nu este așa de frumos*; (pas.) SOPH. *Ant.*709. **II** a împleti, a încolăci: (tentaculele) ARSTT. *GA*720b17.

[διά, πτύσσω]

διαπτύχη, ἡς, ἡ *subst.* îndoitură, pliu, foaie îndoită: (d. tăblițele unei scrisori) EUR. *IT*727.

[διαπτύσσω]

δια-πτύω, *vb.* **I** a scuipa: PLUT. *M.*101c. **II** (fig.) a scuipa peste, a disprețui: DEM. 18.258, IOS. *A1.*166.

[διά, πτύω]

διάπτωμα, ατος, τό *subst.* cădere, pas greșit, (fig.) greșeală, scăpare: PLB. 16.17.8. PLUT. *M.*468a.

[διαπίπτω]

διάπτωσις, εως, ἡ *subst.* **I** cădere, (fig.) greșeală, nereușită: PLUT. *M.*800a. **II** surpătură: LXX *Ier.*19.6.

[διαπίπτω]

δια-πυκτεύω, *vb.* a se pumni, a schimba lovituri (de pumn), a se bate cu: (+ dat.) XEN. *Cyr.*7.5.53, (d. cocoși) LUC. *Anach.*37.

[διά, πυκτεύω]

διαπύλιον, ου, τό *subst.* taxă de trecere (a porților unei cetăți), vamă: ARSTT. *Oec.*1348a26.

[διά, πύλη]

δια-πυνθάνομαι, *vb.* |viit. -πεύσομαι, aor.2 διεπυθόμην| a se informa (despre), a căuta să afle, a cerceta (cu amănuntul), a întreba (insistent): (+ ac.) PLAT. *Criti.*113a, (pf.) id. *Smp.*172a, XEN. *HG5.*4.2, (+ gen. și interrog.) διαπυθόμενοι ... τοῦ θεοῦ πῶς χρῆ τοὺς δαιμονίους ... τιθῆναι PLAT. *R.*469a *cerând de la zeu să afle în ce fel trebuie îngropați oamenii daimonici; ~ περι τῆς γενέσεως* PLUT. *Lys.*26.3 *a se informa despre nașterea sa.*

[διά, πυνθάνομαι]

δια-πύρομαι-οῦμαι, *vb.* I a da foc, a incendia: EUR. *Cyc.*694. II (fig.) I a se aprinde, a se înflăcăra: PLUT. *Phoc.*6.2. 2 (pas.) a arde (de sete): LXX *4Mac.*3.15.

[διάπυρος]

διά-πῦρος, ον *adj.* |superl. -ώτατος| I 1 înfocat, aprins, încins, incandescent: (tăciune) EUR. *Cyc.*631, (piatră) XEN. *Mem.*4.7.7, (pământ), id. *Cyn.*5.5, (cuptor) LXX *3Mac.*6.6, (subst.) ἐν τοῖς διαπύροις PLAT. *Ti.*58c *în jăratecul încins.* 2 cu chip de foc: (d. pers.) PLAT. *R.*615e. II (fig.) înfocat, înflăcărat, arzător: PLAT. *Lg.*783a, PLUT. *M.*74c, διάπυρον μῖσος PLUT. *Arat.*3.1 *ură arzătoare.*

[διά, πῦρ]

διαπυρότης, ητος, ἡ *subst.* ardoare, înflăcărare: PLUT. *Nic.*12.5.

[διαπυρόομαι]

δια-πυρσεύω, *vb.* I a semnala prin focuri aprinse: APP. *Mith.*79, (med.) PLB. 1.19.7. II (fig.) a lumina (ca un post de pază), a semnala: (+ ac.) PLUT. *Demetr.*8.3.

[διά, πυρσεύω]

δια-πωλέω-ᾶ, *vb.* a vinde, a scoate la vânzare: XEN. *HG4.*6.6.

[διά, πωλέω]

δια-πωτάομαι-ᾶμαι, *vb.* a zbura: (fig.) (d. glas) SOPH. *OT*1310.

[διά, πωτάομαι]

δι-ἄράσσω, *vb.* |aor. (cu tmeză) ἄραξα| a lovi, a străpunge: (+ gen.) HES. *Sc.*364.

[διά, ἄράσσω]

δι-ἄρδω, *vb.* a uda (neîncetat), a iriga: (pas.) IOS. *B/3.*45.

[διά, ἄρδω]

δι-αρθρόω-ᾶ, *vb.* I a articula, a forma, a modela: (+ ac.) τὰ στήθη διήρθρου PLAT. *Smp.*191a *dădu formă pieptului; (pas.) (part. pf.) διηρθρωμένος* PLAT. *Phdr.*253d, ARSTT. *HA504a7 articulat, bine structurat.*

II a înzestra cu sunete articulate: PLUT. *Dem.*11.1, (med.) φωνήν καὶ ὀνόματα ... διηρθρώσατο PLAT. *Prt.*322a *articulă vocea și cuvintele.* III a distinge, a desluși, a explica: PLAT. *Lg.*645c, ARSTT. *Metaph.*986b6. IV (fig.) a completa, a detalia: ARSTT. *Metaph.*1098a22.

[διά, ἀρθρόω]

διάρθρωσις, εως, ἡ *subst.* I 1 articulare, formare, diferențiere: (d. embrion) ARSTT. *HA583b23*, id. *GA744b11.* 2 (spec.) bună funcționare a membrilor, sprinteneală: PLUT. *Lyc.*17.1. II (d. sunete) articulare, rostire deslușită: διάλεκτος δ' ἡ τῆς φωνῆς ἐστι τῆ γλώττη ARSTT. *HA535a31 limbajul este articularea vocii cu limba.*

[διαρθρόω]

διαρθρωτέον, *adj.vb.* trebuie deslușit: ARSTT. *EE*1248b10.

[διαρθρόω]

δι-ἀριθμέω-ᾶ, *vb.* I 1 a număra (unul câte unul), a face socoteala, a socoti: (voturi) EUR. *IT*966, (bani) AR. *Av.*1622, (med.) ὥσπερ ψήφους διαριθμησόμεθα τὰ ὀνόματα PLAT. *Cra.*437d *vom număra numele ca pitricielele de vot; (pas.)* PLUT. *Publ.*9.8. 2 a enumera (în detaliu): ὑπολείπει ... ἂν ὁ αἰὼν διαριθμοῦντα ARSTT. *Rh.*1374a33 *nu ar ajunge o viață [de om] pentru a le enumera.* 3 a distinge, a deosebi, a clasifica: διαριθμῶν δ' οὐδέν' αὔξεσθαι θέλει EUR. *Ba.*209 *vrea să fie mărit [de toți], fără deosebire; (med.)* PLAT. *Phdr.*273e. II a lua în calcul, a ține seama de: (med.) LXX *3Mac.*3.6. III a împărți, a plăti: APP. *BC*4.101.

[διά, ἀριθμέω]

διαριθμησις, εως, ἡ *subst.* numărare, socotire: PLUT. *M.*27c.

[διαριθμέω]

δι-αρκέω-ᾶ, *vb.* |viit. -έσω, aor. διήρκεσα| I a fi (cu totul) suficient, a ajunge: (+ εις și ac.) εὐόνομον ἐς δίκαν τρία ἔπεα διαρκέσει PI. *N.*7.48 *trei cuvinte vor fi de ajuns pentru dreptatea cu bun nume; (+ πρὸς și ac.)* LUC. *Icar.*10, (+ dat.) PLUT. *Sol.*22.3. II a rezista,

a dăinui, a dura: AESCH. *Th.* 842, οὐ διήρκεσε δεῦρο ὁ λόγος PLAT. *Ti.* 21d *povestea nu a dăinuit până azi* (sc. *nu a ajuns până la noi*); οὐ διήρκεσε τῷ βίῳ πρὸς τὸ τοῦ πολέμου τέλος PLUT. *Fab.* 27.2 *nu a supraviețuit până la sfârșitul războiului*; ἀπόσιτοι ... ἐς ἐβδόμην διαρκοῦσιν οἱ πολλοί LUC. *Hist. Consc.* 21 *cei mai mulți oameni pot răbda de foame până la șapte zile.* III (med.-pas.) a se mulțumi cu: (+ dat.) LXX *3Mac.* 2.26.

[διά, ἀρκέω]

διαρκής, ἐς *adj.* |comp. -έστερος, superl. -έστατος| I sufficient, îndestulător, destul: (pă-mânt) THUC. 1.15, (hrană) DEM. 50.23. II rezistent, durabil: DEM. 3.33, LUC. *Anach.* 24. // **διαρκῶς**, *adv.* îndeajuns: (superl.) ζῆν ... εἰς τὸ γῆρας διαρκέστατα XEN. *Mem.* 2.8.6 *a trăi până la adânci bătrâneți fără a-ți lipsi nimic.*

[διαρκέω]

διαρκοῦντως, *adv.* îndeajuns: IOS. *A114.* 362.

[διαρκέω]

διάρμα, ατος, τὸ *subst.* I I traversare, călătorie (pe mare): PLB. 10.8.2. 2 distanță: PLB. 34.11.10. II (fig.) elevație (stilistică): PLUT. *M.* 853c.

[διαίρω]

δι-αρμόζω, *vb.* I I a aranja, a așeza (în diferite locuri), a dispune: EUR. *Or.* 1451, (pas.) PLB. 8.5.1. 2 a potrive, (muz.) a acorda: (pas.) PLUT. *M.* 456a. II (med.) a(-și) aranja, a întocmi, a pune în ordine: PLB. 8.25.5, (vi-ața) PLUT. *M.* 88a.

[διά, ἀρμόζω]

δι-ἄρῶω-ῶ, *vb.* |conjct. aor. 2sg. (în tmeză) ἀρόσης| a ara: A.RH. 3.1053.

[διά, ἄρῶω]

διαρπαγή, ἤς, ἡ *subst.* prădăciune, jefuire: HDT. 9.42, PLB. 10.16.6, αἱ γυναῖκες ἡμῶν ... ἔσονται εἰς διαρπαγὴν LXX *Num.* 14.3 *femeile noastre vor ajunge pradă.*

[διαρπάζω]

δι-αρπάζω, *vb.* I a sfâșia, a rupe în bucăți: IL. 16.355, (fig.) ὥσπερ θηρίον ἦκειν ἐφ' ἡμᾶς ὡς διαρπασόμενος PLAT. *R.* 336b *se năpusti asupra noastră ca o fiară, ca și cum ar fi vrut să ne sfâșie*; (pas.) PLAT. *Plt.* 274b. II (frecv.) a prăda, a jefui: (o cetate) HDT. 1.88, (un templu) id. 9.42, (un oracol) EUR. *Ba.* 1337, τὰς οὐσίας τὰς ἡμετέρας ... διηρπάκασιν ISOC. 14.22 *ne-ai pradat averile*; ἀδικούμενος και

διαρπαζόμενος LXX *Deut.* 28.29 *nedreptățiți și prădat.* III a face să dispară, a răpi, a șterge: (urmele) (d. vânt) XEN. *Cyn.* 6.2.

[διά, ἀρπάζω]

διαρραγείης, opt. aor. pas. 2sg. de la διαρρήγνυμι.

δια-ρραίνω, *vb.* |pf. διέρραγκα| I (*trans.*) a stropi (cu), a presăra: LXX *Prov.* 7.17. II (*intrans.*) (med.-pas.) a se împărăștia, a tâșni (în toate părțile): SOPH. *Tr.* 14, ARSTT. *Mete.* 341a30.

[διά, ραίνω]

δια-ρραίω, *vb.* |inf. viit. med. διαρραίσεσθαι| II. 24.355| I a sfărâma (de tot), a distruge, a nimici, a prăpădi: IL. 9.78, OD. 2.49, A.RH. 4.33. II (med.-pas.) a se prăpădi, a pieri: IL. 24.355, AESCH. *Pr.* 236.

[διά, ραίω]

διάρραμμα, ατος, τὸ *subst.* cusătură: PLUT. *M.* 978a.

[διαρράπτω]

δια-ρράπτω, *vb.* a coase: PLUT. *M.* 978a, (o rană) id. *Cat. Mi.* 70.10.

[διά, ράπτω]

δια-ρρέω, *vb.* |aor. 2 διερρῶην, pf. διερρῶκα| {att. ind. prez. 3sg. contr. διαρρεῖ Soph. *Ai.* 1267} I I a curge (prin): (+ διά și gen.) διὰ ... τοῦ μέσου Λίσος ποταμὸς διαρρέει HDT. 7.108 *prin mijloc curge râul Lisos*; (+ ac.) πᾶσαν διαρρέων ISOC. 11.14 *curgând prin (= parcurgând, străbătând) întreaga țară*; ὅς μόνος διαρρεῖ τὸν Ἀπεννίνον PLB. 3.110.8 *singurul [râu] care străbate Apeninii*; (pas.) PLUT. *M.* 951f. 2 a se scurge: (d. apă) διὰ τῶν δακτύλων διαρρυνέν LUC. *DMort.* 7.1 *scurgându-mi-se printre degete.* 3 (mar.) a lua apă: LUC. *DMort.* 20.1. II (fig.) a se risipi, a se pierde, a dispărea (ca apa), a pieri: ὡς ταχεῖά τις ... χάρις διαρρεῖ SOPH. *Ai.* 1267 *cât de repede piere recunoștința*; (d. lună) πάλιν διαρρεῖ SOPH. *Fr.* 871.8 *iarăși dispăre*; (d. soldați) διαρρέοντας ἐκ τῆς στρατοπεδείας PLB. 1.74.10 *se împărăștiau afară din tabără*; (d. bani) μὴ λαθεῖν διαρρυνέν αὐτὸν τάργυριον DEM. 37.54 *banii să nu se risipească pe neobservate*; (d. veste, zvonuri) διερρῶη τὰ τῆς φήμης PLUT. *Aem.* 24.6 *vorbele zvonului se risipiră*; (spec.) διαρρέοντες ὑπὸ πλούτου και τρυφῆς PLUT. *Ages.* 14.2 *istoviți de bogăție și de lux*; τοῖσι χεῖλεσιν διερρρηκόσιν AR. *Nu.* 873 *cu buzele risipite* (sc. *răsfirate sau fleșcăite*).

[διά, ρέω]

δια-ρρήγνυμι, *vb.* I 1 a rupe (în bucăți), a sfășia, a sfărâma, a sparge: (+ ac.) επειδὼν ... διαρρήξῃ τὰς χορδὰς PLAT. *Phd.*86a *când rupe corzile [lirei]*; διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ LXX *Gen.*37.29 *și-a rupt hainele*; (+ dat. instr.) μόγις ἄν λίθω ... διαρρήξειας HDT. 3.12 *de-abia le-ai sparge (sc. craniile) cu o piatră*; πλευρὰν διαρρήξαντα τῶδε φασγάνῳ SOPH. *Ai.*834 *după ce mi-am străpuns râna cu acest paloș*; (f.rar med.) IL. 12.308. 2 a rupe (în două), a despica: (mare) LXX *Ps.*77.13. 3 (milit.) a străpunge (o linie de luptă), a rupe: διαρρήξαι τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων APP. *Mith.*163 *a rupe falanga dușmanilor*; διέρρηξαν ... τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων LXX *IPar.*11.18 *au străpuns tabăra străinilor*. 4 (fig.) a zdrobi, a distruge: ἰσχύν βασιλέων διαρρήξω LXX *Is.*45.1 *puterea împăraților o voi zdrobi*. II 1 (med.-pas., rar act.) a crăpa, a plesni: (de prea multă mâncare) AR. *Pax*32, XEN. *Cyn.*8.2.21, (de ciudă) LUC. *Tim.*40, (injur.) διαρραγεῖης AR. *Av.*2 *plesnire-ai! de-ai crăpa!* 2 (pf. act.) a fi rupt: PLAT. *Phd.*86a, διερωγὸς ὑπόδημα PLUT. *M.*82b *incălțăminte ruptă*.

[διά, ρήγνυμι]

διαρρήδην, *adv.* explicit, răspicat, deslușit: PLAT. *Lg.*860c, LYS. 1.30, DEM. 19.6, PLB. 3.26.5.

[διά, ρήμα]

διάρρηξις, *εως*, ἡ *subst.* rupere: IOS. *A1*18.315.

[διαρρήγνυμι]

διάρρησις, *εως*, ἡ *subst.* explicare precisă: PLAT. *Lg.*932e.

[διά, ρήσις]

δια-ρρήσσω, *vb.* a rupe: (legături) NT *Lc.*8.29, (med.-pas.) διερρήσσετο τὰ δίκτυα αὐτῶν NT *Lc.*5.6 *i se rupeau mrejele*.

[v. διαρρήγνυμι]

διάρριμμα, *ατος*, τό *subst.* săritură dintr-o parte în alta, mișcare de du-te-vino: (pl.) (d. un câine la vânătoare) XEN. *Cyn.*4.4.

[διαρρίπτω]

δια-ρρινάω-ῶ, *vb.* a pili (dintr-o parte în cealaltă), a perfora: (d. o urnă de bronz) ἐπιθημα διερρινημένο[v] ARST. *Ath.*68.3 *cupac perforat (sc. cu o fantă pt. introduce-re a voturilor)*.

[διά, ρινάω]

δια-ρρίπτω, *vb.* [var. prez. διαρριπέω, viit. διαρρίψω, aor. διέρριψα] {ep. impf. iter. διαρρίπτασκεν Od. 19.575; I (tranz.) I a

(a)zvárli (prin): διαρρίπτασκεν ὀϊστόν OD. 19.575 *zvárlea prin ele (sc. prin securi) o săgeată*. 2 a arunca, a azvárli (începe și încolo), a împrăstia: κάρυ' ... δούλω διαρριπτοῦντε τοῖς θεωμένοις AR. *V.*59 *doi sclavi care aruncă nuci spectatorilor*; τὰ τῶν ἐμῶν συσκήνων σκευὴ διέρριψας XEN. *An.*5.8.6 *ai împrăstiat bagajele camarazilor mei*; ἐς τὸ πλήθος ~ ... βιβλία APP. *BC*3.31 *a împrăstia manifeste în mulțime*; (pas.) κόμας διερριμμένας PLB. 2.56.7 *păr rănășit*. 3 a mișca (începe și încolo), a agita: (d. câini) διαρριπτοῦσαι τὰς οὐράς XEN. *Cyn.*5.6 *mișcându-și cozile în toate direcțiile*. 4 a doborî: PLB. 16.1.6. 5 a respinge: PLAT. *Ep.*343d. II (intrans.) I a se arunca, se (a)zvárli, a sări: XEN. *Cyn.*5.8. 2 (med.) a se împrăstia: LXX *Iov*41.11.

[διά, ρίπτω]

διάρριψις, *εως*, ἡ *subst.* aruncare, azvárli (începe și încolo), împrăstiere: XEN. *An.*5.8.7, PLUT. *Lys.*27.1.

[διαρρίπτω]

διαρροή, *ης*, ἡ *subst.* canal, conductă: πνεύματος διαρροάς EUR. *Hec.*567 *trahee / beregată*.

[διαρρέω]

δια-ρροθέω-ῶ, *vb.* a răspândi prin murmure sau strigăte: πολίταις ... διερροθήσασ' ἄψυχον κάκην AESCH. *Th.*192 *freamătul vostru a răspândit frică și lașitate printre cetățeni*.

[διά, ροθέω]

διάρροια, *ας*, ἡ *subst.* (medic.) diaree: THUC. 2.49, PLAT. *Ti.*85e.

[διαρρέω]

δια-ρροιζέω-ῶ, *vb.* a șuiera (prin), a trece șuierând: (d. o săgeată) ἐς πλεύμονας στέρωνων διερροίζησεν SOPH. *Tr.*568 *îi șuieră prin piept până în plămâni*.

[διά, ροιζέω]

διαρρῦδαν, [ῦ] *adv.* scurgându-se (ca apa): (d. sânge) οὐ ~ AESCH. *Ch.*67 *fără să se scurgă (sc. fără să dispară)*.

[διαρρέω]

διαρρῦέν, part. aor.2 neut. sg. de la διαρρέω.
δια-ρρῦθμίζω, *vb.* a pune în ordine, a rândui: LXX *2Mac.*7.22.

[διά, ρυθμίζω]

διαρρώξ, *ῶγος*, ὁ, ἡ *adj.* rupt, spart, săpat: ~ κυμάτων ... σάλωι EUR. *IT*262 [*peșteră*] *săpată prin bătaia valurilor*.

[διαρρήγνυμι]

διάρσις, εως, ή *subst.* ridicare, înălțare: τήν εκ διάρσεως ... μάχην PLB. 2.33.5 *luptă cu săbiile ridicare* (pt. a lovi cu tășul).

[διαίρω]

δι-αρτάζω, *vb.* [doar imper. aor. διάρτασον] (dub.) a vesti *sau* a expune în mod amănunțit: AESCH. *Fr.*318.

[v. διαρτάω, διαρτίζω]

δι-αρτάμέω-ῶ, *vb.* a sfâșia: AESCH. *Pr.*1023.

[διά, ἀρταμέω]

δι-αρτάω-ῶ, *vb.* **I** a separa, a despărți, a depărta: διαρτῶντος ... τήν δύναμιν ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν PUT. *Tim.*25.5 *ținând armata la depărtare de Siracuză*. **II** (fig.) a induce în eroare, a păcăli: MEN. *Fr.*839, LXX *Num.*23.19.

[διά, ἀρτάω]

δι-αρτίζω, *vb.* a forma, a alcătui: LXX *Ion*33.6.

[διά, ἀρτίζω]

δι-αρχαιρεσιάζω, *vb.* a afirma (într-o adunare electorală), a proclama: PLUT. *Crass.*11.8.

[διά, ἀρχαιρεσιάζω]

δια-σαίνω, *vb.* a clătina, a da din (coadă): XEN. *Cyn.*4.3.

[διά, σαίνω]

δια-σαίρω, *vb.* [doar part. pf. διασεσηρώς] a râde batjocoritor, a rânji: PLUT. *Mar.*12.4.

[διά, σαίρω]

δια-σάλακωνίζω, *vb.* a merge legănat: AR. *V.*1169.

[διά, σαλακωνίζω]

δια-σαλεύω, *vb.* **I** (*tranz.*) **1** a clătina (din temelii), a scutura (cu putere), a zdruncina: PLB. 1.48.2. **2** (fig.) a agita, a tulbura: LUC. *Alex.*31. **II** (*intrans.*) a se clătina, a se mișca într-o parte și într-alta: ARSTT. *Phgn.* 809b32, (spec.) (mar.) ἐπ' ἀγκυρῶν ~ APP. *BC*5.89 *a sta la ancoră*; (med.-pas.) διασεσαλευμένον τὸ βάδισμα LUC. *Rh.Pr.*11 *cu mersul legănat*.

[διά, σαλεύω]

δια-σαυλόομαι-οὔμαι, *vb.* a se legăna (mergând *sau* dansând): AR. *Fr.*624.

[διά, σαυλόομαι]

δια-σάφέω-ῶ, *vb.* **I** a arăta clar, a vădi, a desluși, a lămurii: EUR. *Ph.*398, PLAT. *Lg.*916e, διασάφησον ἡμῖν τήν παραβολήν NT *Mt.*13.36 *lămureste-ne parabola*. **II** a spune împede *sau* în detaliu, a da informații precise: PLB. 1.46.4, LXX *IMac.*12.8, IOS.

*AI*18.199. *διεσάφησαν ... πάντα τὰ γενόμενα* NT *Mt.*18.31 *au povestit toate cele întâmplate*; (+ περί și gen.) Ἀναξαγόρας ἤττον διασαφεῖ περι αὐτῶν ARSTT. *deAn.*404b1 *Anaxagoras se exprimă mai puțin clar despre aceștia*; (+ ἴνα) PLB. 4.26.3.

[διά, σαφέω]

διασαφηνίζω, *v.* διασαφέω: XEN. *Mem.* 3.1.11, ARSTT. *Metaph.*986b22.

διασάφησις, εως, ή *subst.* deslușire, lămurire: (d. vise) LXX *Gen.*40.8.

[διασαφέω]

διασαφητέον, *adj.vb.* trebuie lămurit: ARSTT. *deAn.*414b14.

[διασαφέω]

διάσειστος, *ov adj.* scuturat: MEN. *Fr.*356.

[διασειώ]

δια-σειώ, *vb.* **I** a scutura (cu putere), a clătina (într-o parte și într-alta): PLAT. *Ti.*85e, (capul) PLUT. *M.*435c, τὰς οὐράς διασειούσαι XEN. *Cyn.*6.15 *scuturându-și cozile*. **II** (fig.) **1** a tulbura: ~ τὰ Ἀθηναίων φρονήματα HDT. 6.109 *a tulbura mințile atenienilor*; PLB. 18.45.2. **2** a intimida, a asupri: PLB. 10.26.4, μηδένα διασεισητε μηδὲ συκοφαντήσητε NT *Lc.*3.14 *să nu asupriți pe nimeni, nici să învinuiți pe nedrept*; (pas.) LXX *3Mac.*7.21.

[διά, σειώ]

διασεσηρώς, *part. pf. act. de la διασαίρω*.

δια-σεύομαι, *vb.* {ind. aor. 3sg. διέσσυτο} a se azvârli prin, a străbate (în grabă): (+ gen.) (un șant) IL. 10.194, (o sală) OD. 4.37. αἰχμὴ δὲ στέρνοιο διέσσυτο IL. 15.542 *vârful [lancii] îi străbătu iute pieptul*: (rar + ac.) IL. 2.450, (abs.) IL. 5.661.

[διά, σεύω]

δια-σημαίνω, *vb.* **I** (*act.*) a arăta, a semnala, a indica: (+ ac.) HDT. 5.86, XEN. *An.*2.1.23, (+ dat. instr.) ταῖς σάλπιγγι ~ τὸν καιρὸν τῆς προσβολῆς PLB. 10.12.4 *a da prin trompete semnalul de atac*. **II** (*med.*) a recunoaște, a identifica: ARSTT. *HAS*49b17.

[διά, σημαίνω]

διά-σημος, *ov adj.* [superl. -ότατος] **I** deslușit: (adv.) διάσημα θροεῖ SOPH. *Ph.*209 *strigă deslușit* (sc. *străgătele sale se aud foarte clar*). **II** deosebit, lesne de (re)cunoscut: ὡς μὴ ~ εἶη PLUT. *Aem.*23.2 *ca să nu fie recunoscut*: PLUT. *Pyrrh.*34.1. **III** distins, însemnat, vestit: PLUT. *Dio.*54.1, IOS. *AI7.*307.

[διά, σῆμα]

δια-σήπω, *vb.* a putrezi (complet): LUC.

Luct. 18.

[διά, σήπω]

Διάσια, ων, τά [-ᾱ-] *subst.* Diasia, sãrbãtoare atenianã în cinstea lui Zeus Meilichios: AR. *Nu.* 408, THUC. 1.126.

[Διός, v. Ζεύς]

δια-σιλλαίνω, *vb.* a lua în zeflemea, a-și bate joc de: (+ ac.) LUC. *Lex.* 24.

[διά, σιλλαίνω]

δια-σιωπάω-ῶ, *vb.* {dor. viit. med. διασωπάσομαι Pi.} **I** (*intrans.*) a tăcea molcom, a păstra tăcere(a): EUR. *Hel.* 1551, XEN. *Ages.* 5.5, μικρὸν ... διασιωπήσας PLUT. *Cleom.* 45.6 *pãstrând puțin timp tăcere.* **II** (*trans.*) a trece sub tăcere: PI. *O.* 13.91, EUR. *Ion* 1566.

[διά, σιωπάω]

δια-σκαίρω, *vb.* (poet.) a străbate în salturi: A.RH. 1.574.

[διά, σκαίρω]

διασκαλέω, *vb.* v. διασκάλλω: PLUT. *M.* 980e.

δια-σκάλλω, *vb.* a scormoni: ARSTT. *Fr.* 354.

[διά, σκάλλω]

δια-σκανδικίζω, *vb.* a mesteca hasmațuchi (asmațui): μή μοί γε ... μή διασκανδικίσης AR. *Eq.* 19 *nu, nu-mi veni cu zarzavaturi* (sc. *nu-mi vorbi ca Euripide*, cu referire la mama lui Eur., despre care Ar. face aluzie că fusese zarzavagioaică).

[διά, σκάνδιζ]

δια-σκάπτω, *vb.* a săpa (prin), a deschide (sãpãnd), a surpa: (+ ac.) (ziduri) LYS. 13.14, (istmul de Corint) PLUT. *Caes.* 58.8, (un mormânt) id. *Sert.* 9.6, (+ gen.) τοῦ τείχους ~ PLUT. *Pyrrh.* 33.1 *a face o spãrturã în zid.*

[διά, σκάπτω]

δια-σκαρίφάω-ῶ, *vb.* {aor. med. 1pl. διασκαριφάμεθα} a scurma (pãmãntul cu ghearele, d. pãsãri), *fig.* a risipi, a irosi: ISOC. 7.12.

[διά, σκαριφάομαι]

διασκεδάζω, *vb.* a risipi: LXX *Ps.* 32.10.

[v. διασκεδάννυμι]

δια-σκεδάννυμι, *vb.* {viit. -σκεδῶ, aor. διασκεδάσα} **I** (*trans.*) **I** a risipi, a împraștia: OD. 5.370, THUC. 1.54. (d. sufler, când pãrãsește trupul) ὁ ἄνεμος αὐτήν ... διαφυσῶ καὶ διασκεδάννυσιν PLAT. *Phd.* 77e *vântul îl suflă în toate părțile și îl risipește*; (spec.) στρατὸν ... πάντα ἀπεις διασκεδάσε HDT. 1.77 *dãdu drumul întregii armate și o lãsã sã se împraștie.* **2** a sfãrãma, a spulbera a

distruge, a face sã piarã: τὸ κάδω διασκεδῶ AR. *Av.* 1053 *voi sfãrãma ambele urne*; (fig.) γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν SOPH. *Ant.* 287 *pentru a distruge țara și legile lor.* **3** a rupe, a lepãda: (fig.) τὴν διαθήκην μου διεσκεδάσεν LXX *Gen.* 17.14 *a rupt legãmãntul Meu.* **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a se risipi, a se împraștia: HDT. 1.63, THUC. 3.98, εἰς φυγὴν διεσκεδάσθη IOS. *BI.* 339 *a rupt-o la fugã, împraștiindu-se*; ὁ βίος ἡμῶν ... ὡς οὐμίχλη διασκεδάσθησεται LXX *Inf.* 2.4 *viața noastră precum ceafa se va risipi.*

[διά, σκεδάννυμι]

διασκεπτέον, *adj.vb.* trebuie cercetat (cu luare-aminte): PLAT. *Lg.* 859b, ARSTT. *Pol.* 1324a3.

[διασκεπτομαι]

δια-σκέπτομαι, *vb.* {viit. -σκέπομαι, aor. διασκεψάμην} **I** a privi sau a examina cu atenție, a cerceta (în amãnunt, cu luare-aminte): HDT. 3.38, EUR. *Cyc.* 557, AR. *Th.* 687, πρὸς εαυτὸν διασκεψάμενος PLAT. *Chrm.* 160e *reflectând în sinea sa.* **II** a privi într-o parte și într-alta: διασκεψάμεναι μὴ ὀρῶνται ὑπὸ τινος XEN. *Cyn.* 9.3 *uitându-se în toate părțile sã nu fie vãzute de cineva.*

[διά, σκέπτομαι]

δια-σκευάζω, *vb.* {aor. διασκεύασα} **I** (*trans.*) **I** a aranja, a pune în ordine, a pregãti: τὰ πρὸς τὰς βασιάνους ὄργανα διασκεύαζον PLB. 15.27.9 *pregãteau instrumentele pentru torturã*; (med.) τãλλα διασκευάζοντο ὡς ἐς πλοῦν THUC. 4.38 *au pregãtit totul pentru a pluti pe mare*; διασκευασάμενος τὴν οὐσίαν DEM. 29.3 *dupã ce și-a aranjat averea.* **2** a echipa, a gãti, a îmbrãca: τὸν μὲν ... βασιλικῶς διασκεύασεν LUC. *Nec.* 16 *pe umul îl gãtește ca pe un rege*; (pas.) PLUT. *Ant.* 24.4. **II** (*intrans.*) a se pregãti, a se aranja, a se rãndui (pt. luptã), a face pregãtiri: διασκευάζεσθαι ὡς εἰς μάχην XEN. *HG.* 4.2.19 *a se pregãti ca pentru luptã*; (+ πρὸς și ac.) XEN. *Ath.* 3.7, PLB. 5.76.1, (abs.) ARSTT. *Pr.* 948a8.

[διά, σκευάζω]

διασκευή, ἡς, ἡ *subst.* **I** echipament, gãtealã. îmbrãcãminte: νομαδικὴν ἔχων διασκευήν PLB. 8.29.7 *îmbrãcat în haine de pãstor*; LXX *Ex.* 31.7. **II** (milit.) dispozitiv de luptã: προηγὸν ἐν διασκευῇ LXX *2Mac.* 11.10 *îna-intau în linie de bãtaie.* **III** prelucrare lite-

rară: PLB. 15.34.1. **IV** punere în scenă, reprezentare: LUC. *Peregr.*3.

[διασκευάζω]

δια-σκευωρέω-ῶ, *vb.* **I** a aranja, a revizui: (un text) PLAT. *Ep.*316a. **II** (med.) a pune *sau* a ține în ordine, a(-și) orându-i: (cetatea) PLAT. *R.*540e.

[διά, σκευωρέομαι]

διάσκεψις, *εως*, ή *subst.* **I** cercetare (minuți-oasă, cu luare-aminte): (+ περί și gen.) PLAT. *Lg.*697c. **II** (pl.) chestiuni (de cercetat): PLUT. *Tim.*38.5.

[διασκέπτομαι]

δι-ασκέω-ῶ, *vb.* **I** a lucra, a antrena: LUC. *Anach.*40. **II** (med.) a practica: LUC. *Peregr.*17.

[διά, ἀσκέω]

δια-σκηνέω-ῶ, *vb.* **I** a pune corturile încoace și încolo, a cantona separat *sau* împrăștiat: XEN. *An.*4.4.8. **II** a ieși din cort *sau* a-și petrece timpul în cort: (după cină) XEN. *Cyr.*3.1.38, id. *HG*4.8.18.

[διά, σκηνέω]

διασκηνητέον, *adj.vb.* (trupele) trebuie cantonate separat: XEN. *An.*4.4.14.

[διασκηνέω]

δια-σκηνόω-ῶ, *vb.* (= διασκηνέω) a cantona separat *sau* împrăștiat: XEN. *An.*4.4.10.

[διά, σκηνόω]

δια-σκίδνημι, *vb.* [prez. 3pl. διασκιδνάσιν II. 5.526, 3sg. διασκιδνησι Plut. *Fab.*12.4, part. nom. pl. διασκιδνάντες Hdt. 2.25] (poet. ion.) v. διασκεδάννυμι: IL. 5.526, HDT. *Th.*875 ș.a., (med.-pas.) IOS. *B13.*130.

[διά, σκίδνημι]

δια-σκιρτάω-ῶ, *vb.* **I** a sări încoace și încolo: PLUT. *Eum.*11.8, LXX *Inf.*19.9. **II** a (se) zvârcoli: PLUT. *M.*501c.

[διά, σκιρτάω]

δια-σκοπέω-ῶ, *vb.* (cf. διασκέπτομαι) a privi *sau* a examina cu atenție, a cerceta (cu luare-aminte): (+ ac.) AR. *Pax*1161, PLAT. *Prt.*311b, XEN. *Mem.*4.8.4, περί σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὄπη σωθήσονται διεσκόπουν τοὺς καὶ ὄπη σωθήσονται διεσκόπουν THUC. 7.71 *se preocupau de ei înșiși și de cum se vor putea salva*; (med.) THUC. 6.59, PLAT. *Plt.*259c.

[διά, σκοπέω]

δια-σκοπιόομαι-ῶμαι, *vb.* [doar inf. διασκοπιᾶσθαι] **I** a iscodi: IL. 10.388. **II** a deosebi: IL. 17.252.

[διά, σκοπιᾶ]

δια-σκορπίζω, *vb.* **I** a împrăști, a risipi:

(oile) LXX *Ier.*23.1, (dușmanii) id. *Ps.*88.11, (fig.) διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ NT *Lc.*15.13 *și-a risipit averea*. **II** (*intrans.*) a se împrăști, a se risipi: PLB. 27.2.10, LXX *Num.*10.34.

[διά, σκορπίζω]

διασκορπισμός, *οὔ*, ὁ *subst.* împrăștiere, risipire: LXX *Iez.*6.8.

[διασκορπίζω]

δια-σκόπτω, *vb.* a zeflemisi, a lua peste picior: PLUT. *M.*82b, (pas.) ταῦτα μὲν δὴ οὕτω διεσκόπτετο XEN. *Cyr.*8.4.23 *astfel de glume se făceau*.

[διά, σκόπτω]

διάσμα, *ατος*, τό *subst.* urzeală: LXX *Jud.*16.13, (pl.) CALL. *Fr.*520.

[διάζομαι]

δια-σμάω-ῶ, *vb.* a spăla, a curăța: HDT. 2.37.

[διά, σμάω]

δια-σμήγω, *vb.* a freca (bine), a curăța: (pas.) ἀλσίν διασμηγεῖς AR. *Nu.*1237 *bine frecat cu sare*; PLUT. *M.*693d.

[διά, σμήγω]

δια-σοβέω-ῶ, *vb.* **I** a speria, a alunga: PLUT. *M.*133a. **II** (med.-pas.) a fi arogant: PLUT. *M.*32d.

[διά, σοβέω]

δια-σοφίζομαι, *vb.* a folosi sofisme: AR. *Av.*1619.

[διά, σοφίζω]

δια-σπαθάω-ῶ, *vb.* a irosi, a risipi, a face praf (bani, avere): PLUT. *Cic.*27.6.

[διά, σπαθάω]

διασπᾶρακτός, ή, ὄν *adj.* sfârtecat: EUR. *Ba.*1220.

[διασπαράσσω]

δια-σπᾶράσσω, *vb.* {dor. -άττω} a rupe în bucăți, a sfârteca, a sfâșia: AESCH. *Pers.*195, EUR. *Fr.*383.5 (= Ar. *Ran.*474), (fig.) οὐδὲν ἀνιάσι διασπαράττοντές με τῷ λόγῳ LUC. *Icar.*21 *nu conținesc să mă sfârtece cu vorba*.

[διά, σπαράσσω]

διάσπασις, *εως*, ή *subst.* **I** rupere, separare: ARSTT. *Cael.*313b20. **II** împrăștiere: (a norilor) ARSTT. *Mete.*372b19.

[διασπάω]

διάσπασμα, *ατος*, τό *subst.* **I** ruptură, despărțitură, breșă: PLUT. *Aem.*20.7. **II** întrerupere: PLUT. *Cat.Ma.*13.2, id. *M.*77a.

[διασπάω]

διασπασμός, *οὔ*, ὁ *subst.* **I** sfâșiere: LXX *Ier.*15.3. PLUT. *M.*364f. **II** (milit.) rupere (a

rândurilor), împrăstire, dezordine: PLUT. Brut.41.5. **III** întrerupere: PLUT. M.129b.

[διασπάω]

διασπαστεόν, *adj.vb.* trebuie separat: ARSTT. PA642b17.

[διασπάω]

δια-σπάω-ῶ, *vb.* [viit. -σπάσω [ã], aor. διέσπασα] **I** a rupe (în bucăți, în două), a sfâșia, a distruge: τοὺς ἄνδρας κρεοργηδὸν διασπασάντες HDT. 3.13 *sfâșiind oamenii în bucăți*; ~ τὴν γέφυραν PLB. 6.55.1 *a rupe podul*; πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα LXX Is.58.6 *rupe orice înscris nedrept*; (med.) ὄν ... σκύλακες ... διεσπᾶσαντο EUR. Ba.339 *pe care l-au sfâșiat câinii*. **II** a despărți, a separa: ἐπεχείρησέ ποτε ἐμέ καὶ τὸν ἄνδρα διασπάσαι ἅπ' ἀλλήλων XEN. Cyr.6.1.45 *a încercat cândva pe mine și pe bărbatul meu să ne despărțim unul de altul*; (pas.) ἅπ' ἀλλήλων ... διεσπασμένους PLB. 10.6.3 *separați unii de alții*. **III** (milit.) a rupe, a împrăstia, a face o breșă prin: διασπάσαι τὰς τάξεις τῶν ὑπεναντίων PLB. 15.16.2 *a rupe rândurile vrăjmașilor*; (pas.) ὡς ἐώρων σφίσι τὸ στράτευμα διεσπασμένον THUC. 6.98 *când și-au văzut armata împrăștiată*. **IV** (fig.) a rupe, a dezbină: τὸ μὲν κοινὸν συνδεῖ, τὸ δὲ ἴδιον διασπᾶ τὰς πόλεις PLAT. Lg.875a *ce e comun leagă cetățile împreună, iar ce e particular le dezbină*; ~ νόμους XEN. Cyr.8.5.25 *a rupe legile*; (pas.) τὸ Ἄττικὸν ... διεσπασμένον ἐπυθάνετο HDT.1.59 *află că neamul attic era dezbinat (sau sfâșiat de dezbinări)*; (med.) πρὸς τοσαύτας ὑπηρεσίας διασπόμενος LUC. DDeor.4.1 *împărțindu-mă între atâtea slujbe*.

[διά, σπάω]

δια-σπείρω, *vb.* [viit. -σπερῶ, aor. διέσπειρα; pas. aor.2 διεσπάρην [ã]; med.-pas. pf. διέσπαρμαι] **I 1** a semăna (încoace și încolo), a împrăstia, a risipi: διέσπειρε ἡμέας ἄλλην ἄλλη τάξας HDT. 3.68 *ne-a împrăștiat, așezându-ne pe fiecare în altă parte*; διασπερῶ ὑμᾶς εἰς τὰ ἔθνη LXX Lev.26.33 *vă voi împrăstia printre neamuri*. **2** a irosi: (averea) SOPH. El.1291. **3** a împărți: (d. bani) ταύτας ... διέσπειρε τῇ στρατιῇ HDT. 3.13 *îi împărți (sau îi azvârli) soldaților*; (pas.) PLAT. R.455d. **4** a răspândi: (un zvon) XEN. HG5.1.25. **II** (med.-pas.) a se împrăstia, a se risipi, a se răspândi: SOPH. Tr.782, THUC. 3.30, διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν

γῆν LXX Gen.9.19 *s-au răspândit peste tot pământul*.

[διά, σπείρω]

δια-σπεύδω, *vb.* **I** (*intrans.*) a-i da zor (cu ceva), a insista: PLB. 4.33.9. **II** (*trans.*) a zori: PLB. Fr.126.

[διά, σπεύδω]

δια-σπλεκόω-ῶ, *vb.* [part. pf. pas. διεσπλεκωμένη] a avea relații sexuale (cu cineva): διεσπλεκωμένη ὑπὸ μυρίων τε τῶνδε καὶ τρισχιλίων AR. Pl.1082 [*femeie*] *bine tăvăliță de toți acești treisprezece mii (sc. de spectatori)*.

[διά, σπλεκόω]

δια-σποδέω-ῶ, *vb.* [inf. aor. διασποδῆσαι] a zdrobi: (în sens obscen) AR. Ec.939.

[διά, σποδέω]

διασπορά, *ᾶς, ἡ subst.* **I** împrăștiere, răspândire (în toate părțile), risipire: PLUT. Sol.32.4, LXX Jer.41.17. **II** (spec.) populație împrăștiată sau risipită, diaspora: LXX Ps.146.2.

[διασπείρω]

δια-σπουδάζω, *vb.* (med.-pas.) a pune (mult) sârg, a se sârgui: DEM. 20.157, (+ inf.) id. 23.182, IOS. A115.270, (+ ἐπί) ARR. An.7.23.8.

[διά, σπουδάζω]

διασσίαω, *v.* διαττάω

διάσσω, (att.) *v.* διαίσσω

διασταδόν, *adv.* separat, la distanță: A.RH. 2.67, (+ dat.) ~ ἀλλήλησιν A.RH. 4.942 *la distanță una de alta*.

[δίστημα]

δια-σταθμάομαι-ῶμαι, *vb.* a despărți (cu rigla), ext. a reglementa, a pune ordine în: (+ ac.) EUR. Supp.202.

[διά, σταθμάομαι]

διάστασις, *εως, ἡ subst.* tratat, (pl.) prevederi ale unui tratat: LXX 2Mac.13.25.

[διαστέλλω]

διαστᾶσιάζω, *vb.* **I** (*trans.*) a face să se despărțim sau să intre în conflict, a dezbină, a învrăjbi, a răzvrăti: διεστασίασεν αὐτοὺς πρὸς τοὺς εὐπόρους ARSTT. Pol.1306a3 *i-a învrăjbit împotriva celor înstăriți*; PLUT. Cam. 36.5, IOS. B11.228. **II** (*intrans.*) **1** a se învrăjbi, a fi în conflict, a avea divergențe: Ἀλκιβιάδης καὶ Νικίας ... διεστασίαζον PLUT. Arist.7.4 *Alcibiades și Nikias erau în conflict*; διεστασίασαν πρὸς ἀλλήλους PLB. 4.53.7 *s-au învrăjbit unii cu alții*; (pas.) IOS. B11.218. **2** a se răzvrăti: (med.) IOS. B14.566.

[διάστασις]

διάστασις, εως, ἡ *subst.* **I** 1 despărțire, separare, răzlețire: (a astrelor) ARSTT. *Cael.* 288b10. **2** (fig.) dihonie, discordie, dezbinare, divergență, vrajbă, conflict: ~ τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους THUC. 6.18 *dezbinare între tineri și cei mai în vârstă*; PLAT. *Lg.* 744d, ARSTT. *Pol.* 1296a8. **3** diferență, distincție, opoziție: PLAT. *R.* 360e, LXX *3Mac.* 3.7. **4** divorț: PLUT. *Aem.* 5.2. **5** (d. spațiu și timp) distanță, interval: PLAT. *Ti.* 36a, ἐν διαστάσει PLB. 1.18.4, id. 5.53.10 *la o anumită distanță unele de altele*. **6** întindere (în spațiu), dimensiune: ὁ τοῦ σώματος ὀρισμὸς “τὸ ἔχον τρεῖς διαστάσεις” ARSTT. *Top.* 142b25 *definiția corpului: „ceea ce are trei dimensiuni”*. **II** (concr.) despărțitură, despiciătură, ruptură: (a muntilor) HDT. 7.129, (a pământului) ARSTT. *Mete.* 350b36. **III** (medic.) dilatație: ARSTT. *PA* 681b25.

[δίιστημι]

διαστατικός, ἡ, ὄν *adj.* **I** care desparte sau separă, dezintegrator: (d. foc) PLUT. *M.* 952b. **II** (fig.) care provoacă dezbinare, învrăjbitor: PLUT. *Pomp.* 53.5.

[διαστατός]

διαστάτος, ὄν *adj.* [var. διάστατος Men.] **I** dezbinat: (cetate) MEN. *Fr.* 448. **II** care are dimensiune, întins: PLUT. *M.* 1023b.

[δίιστημι]

δια-σταυρώ-ω, *vb.* a întări cu pari (încrușișăși), a fortifica: APP. *BC* 4.109, (med.) διασταυρωσάμενος τὸν ἰσθμὸν THUC. 6.97 *după ce a blocat istmul cu o palisadă*.

[διά, σταυρώω]

δια-στείβω, *vb.* a merge peste, a străbate: (mare) Pl. *Fr.* 221.4.

[διά, στείβω]

δια-στείχω, *vb.* **I** a merge prin, a străbate: (o cetate) EUR. *Andr.* 1090. **II** (fig.) a întrebunița: (+ gen.) Pl. *I/3/4.* 17b.

[διά, στείχω]

δια-στέλλω, *vb.* [viit. -στελῶ, aor. διέστειλα; pas. viit. διασταλήσομαι, aor. διεστάλην] **I** a pune deoparte, a da la o parte, a despărți, a separa: διαστελεῖς τοὺς Λευίτας ἐκ μέσου οὐσῶν Ἰσραηλ LXX *Num.* 8.14 *și vei pune deoparte pe leviți din mijlocul fiilor lui Israel: τη βακτηρία τὴν σκηπὴν διαστείλας* PLAT. *M.* 182d *dând la o parte ușa cortului cu bastonul*. **2** a despica: (aerul, apa) ARSTT. *IAT* 13a12, (pământul) PLUT. *Thes.* 36.2. **3** a

diviza: δίχα ~ PLAT. *Plt.* 265e *a diviza*. **4** a împrăștia: (norii) PLUT. *Arat.* 22.2. **II** **1** a face deosebire (clară), a distinge, a diferenția: διαστεῖλαι ἀνὰ μέσον τῶν ἀγίων καὶ τῶν βεβήλων LXX *Lev.* 10.10 *a face deosebire între cele sfinte și cele profane*. **2** a preciza, a defini, a spune lămurit: διαστεῖλον τὸν μισθόν σου LXX *Gen.* 30.28 *hotărâște simbria ta: (med.) (+ ac.) poia dă διαστέλλω*; PLAT. *R.* 535b *care [scalită] exact?; ὑπερ δὲ Σικελίας τάναντια διαστέλλονται ῥητῶς* PLB. 3.23.5 *în privința Siciliei precizează explicit contrariul*. **3** a rosti: LXX *Ps.* 65.14. **III** a da ordine precise, a porunci, a avertiza: (med.) LXX *Iez.* 3.18, διεστεῖλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο NT *Mc.* 5.43 *le-a poruncit cu strășnicie ca nimeni să nu afle despre aceasta*. **IV** a (se) extinde, a (se) dilata: (op. συνθλίβειν) ARSTT. *Resp.* 472a25. [διά, στέλλω]

διάστημα, ατος, τό *subst.* **I** (d. spațiu) interval, distanță (între), spațiu intermediar, întindere, dimensiune: XEN. *Cyn.* 2.5, PLB. 1.18.4, ἐν μικρῷ διαστήματι ARSTT. *deAn.* 418b25 *într-un interval scurt, pe distanță mică*; ~ ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποιμνης καὶ ποιμνης LXX *Gen.* 32.17 *lăsați distanță între turmă și turmă (= între turme)*; ἐκ διαστήματος APP. *BC* 2.35 *de la distanță*; διαστήματα ... ἔχει τρία, μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος ARSTT. *Ph.* 209a4 [locul] *are trei dimensiuni: lungime, lățime și adâncime*. **II** (d. timp) interval de timp, răstimp, perioadă: τοῦ τετραετοῦς διαστήματος PLB. 9.1.1 *într-un interval de patru ani*; ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν ~ NT *Fp.* 5.7 *după un răstimp de circa trei ore*. **III** (muz.) interval (între sunete): PLAT. *R.* 531a. **IV** (mat.) interval, diferență: PLAT. *Ti.* 36a, ARSTT. *Ph.* 202a18. **V** (log.) relație (între termeni): ARSTT. *APr.* 42b10.

[δίιστημι]

δια-στίζω, *vb.* (gram.) a punctua: ARSTT. *Rh.* 1407b13.

[διά, στίζω]

δια-στίβω, *vb.* a luci (prin), a străluci: AR. *Pax* 567, PLUT. *M.* 497e, (+ gen.) AR. *Fr.* 8.

[διά, στίβω]

δια-στοιβάζω, *vb.* a grămădi (între), a intercala: HDT. 1.179.

[διά, στοιβάζω]

δια-στοιχίζομαι, *vb.* a(-și) orându, a(-și) organiza: AESCH. *Pr.* 230.

[διά, στοιχίζω]

διαστολή, ἤς, ἡ *subst.* I despărțire, despărțitură: ἐν τῷ πέρατι τῆς ῥίνος διαστολήν PLUT. *Cic.*1.4 *o despărțitură* (sau *excrescență*) *în vârful nasului.* II 1 deosebire (clară), distincție, diferență: δώσω διαστολήν ἀνά μέσον τοῦ ἔμοῦ λαοῦ καὶ ἀνά μέσον τοῦ σοῦ λαοῦ LXX *Ex.*8.19 *voi face deosebire între poporul Meu și poporul tău;* (muz.) ἐὰν διαστολήν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ NT *1Cor.*14.7 *dacă [fluierul, chitara] nu dau sunete deosebite.* 2 precizare, explicație, lămurire: PLB. 1.15.6. 3 rostire: κατὰ τὴν διαστολήν τῶν χειλέων αὐτῆς LXX *Num.*30.7 *după rostirea buzelor ei.* 4 dispoziție (precisă), poruncă: LXX *Num.*19.2. III extensiune, expansiune: (op. συναγωγή) ARSTT. *Ph.*217b15. IV (med.) dilatare: (d. plămâni) ARSTT. *Aud.*800a35.

[διαστέλλω]

δια-στομώ-ω, *vb.* |part. pf. pas. διεστομωμένον| a deschide, a dilata: (d. colul uterin) ARSTT. *HA*635a9.

[διά, στομώω]

δι-αστράπτω, *vb.* a străfulgera: PLUT. *M.*954e, LXX *Înt.*16.22.

[διά, ἀστράπτω]

δια-στράτηγέω-ω, *vb.* I (*intrans.*) a face pe generalul: PLUT. *Phoc.*25.2. II 1 a face planuri strategice, a utiliza (ca) stratageme: (+ ac.) PLB. 16.37.1. 2 a înșela prin stratageme: PLB. 21.39.9. 3 a conduce în calitate de general: (un război) PLUT. *Sull.*23.7.

[διά, στρατηγέω]

δια-στρέφω, *vb.* |viit. -στρέψω, aor. διέστρεψα; pas. viit. διαστραφήσομαι, aor.2 διαστράφην| I a suci, a rāsuci, a strâmba: διαστρέφοντας τὰ σώματα XEN. *Smp.*7.3 *rāsucindu-și* (sc. *contorsionându-și*) *trupurile;* διαστρέψαντα τὸ πρόσωπον PLUT. *M.*535a *strâmbându-și fața;* (pas.) μέλη ... διεστραμμένα PLAT. *Grg.*524c *membre strâmba;* (d. privire) εὐδαιμονήσω δ', εἰ διαστραφήσομαι; AR. *Eq.*175 *o să prosper dacă mă uit zbanghiu?* II (ext.) a dezorganiza: (rândurile unei armate) PLB. 2.30.4. III (fig.) I a abate (de la drumul drept, de la credință ș.a.): ἔχνος ... οὐ διαστρέψω φρενός AESCH. *Supp.*1017 *nu voi abate urma minții mele* (sc. *nu-mi voi schimba hotărârea*); ἵνα τί ... διαστρέφετε τὸν λαόν μου ἀπὸ τῶν ἔργων; LXX *Ex.*5.4 *de ce-mi întoarceți poporul de la lucru?;* διαστρέφον-

τα τὸ ἔθνος ἡμῶν NT *Lc.*23.2 *răzvrătind poporul nostru.* 2 a perverti, a strâmba, a distorsiona, a corupe: (legile) IS. 11.4, (adevărul) DEM. 18.140, οὐ διαστρέψεις κρίμα πένητος LXX *Ex.*23.6 *să nu strâmbi hotărârea [dată] săracului;* (pas.) ὃ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη NT *Mt.*17.17 *o, generație necredincioasă și coruptă.*

[διά, στρέφω]

διαστροφή, ἤς, ἡ *subst.* I sucire, rāsucire, strâmbare: (d. strabism) ARSTT. *Pr.*958a6. II (fig.) pervertire sau perversiune, distorsionare, deformare, corupere: ARSTT. *EE*1227a21, LXX *Pr.*2.14, διαστροφαι τῆς ψυχῆς PLUT. *M.*164f *deformări ale sufletului;* (+ gen. obiectiv) ἀρχηγὸν ... τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον τοῦ δήμου διαστροφῆς PLB. 2.21.8 *primul pas în pervertirea poporului.*

[διαστρέφω]

διάστροφος, ον *adj.* I 1 sucit, strâmb, diform: HDT. 1.167, LUC. *Ind.*7, μορφή καὶ φρένες διάστροφοι ἦσαν AESCH. *Pr.*673 *în-fățîșarea și mintea mea s-au schimbat.* 2 (d. privire, ochi) sașiu, zbanghiu, rătăcit: SOPH. *Tr.*794, EUR. *Ba.*1122. II (fig.) distorsionat, deformat: LUC. *Lex.*17.

[διαστρέφω]

δια-στρώννυμι, *vb.* |aor. διέστρωσα| a așterne: (+ ac.) LUC. *DDeor.*4.1, (abs.) διέστρωσαν LXX *IRg.*9.25 *au pus așternut.*

[διά, στρώννυμι]

δια-στυλόω-ω, *vb.* a propti, a sprijini cu stâlpi (de lemn) din loc în loc: PLB. 5.100.4, (pas.) PLB. 5.4.8.

[διά, στυλόω]

δια-συγγέω, *vb.* a amesteca complet: PLUT. *M.*1078a.

[διά, συγγέω]

δια-σῦρίζω, *vb.* a fluiera (prin), a trece șuietând: (d. vânt) LXX *Da.*3.50.

[διά, σῦρίζω]

διασυρμός, οὔ, ὁ *subst.* derâdere, ridiculizare: IOS. *Ap.*1.205.

[διασύρω]

δια-σύρω, [ῦ] *vb.* I a trage cu putere (într-o parte și în alta), *ext.* a sarge, a împărăștia: (o adunare) PLB. 10.42.4. II (fig.) a lua în derâdere, a ridiculiza, a disprețui: (d. lucruri și pers.) DEM. 18.126, ISOC. 15.300, PLB. 4.3.13, ὄν ἂν σὺ λοιδορούμενος καὶ διασύρων καλέσαις, Βάτταλον DEM. 18.180 *Battalos, cum mă numești insultându-mă și ridiculizându-mă;* (pas.) LUC. *Pisc.*25.

[διά, σύρω]

διασφαγή, ἤς, ἡ *subst.* spărtură: (într-un zid) LXX 2Ezr.14.1.

[διασφάττω]

δια-σφαιρίζω, *vb.* [impf. 3sg. διεσφαιρίζει] a zvârli (de la unul la altul) ca pe o minge: EUR. Ba.1136.

[διά, σφαιρα]

δι-ασφαλίζομαι, *vb.* a asigura (bine), a întări, a fortifica: PLB. 5.69.2, (pas.) IOS. A115.399.

[διά, ἀσφαλίζομαι]

δια-σφάλλω, *vb.* **I** (*tranz.*) a trânti, a răsturna (cu totul): LUC. Abd.17. **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a da greș, a nu izbuti: (+ gen.) οὐ διεσφάλῃ τῆς ἐπιβολῆς PLB. 3.81.12 *nu dădu greș în planul său*; (+ dat.) PLB. 5.81.7, (+ ἐν și dat.) ARSTT. Ath.19.3.

[διά, σφάλλω]

διασφάξ, ἄγος, ἡ *subst.* **I** defileu, chei: HDT. 2.158. **II** strămtoare, canal (navigabil): LUC. Trag.24.

[διασφάττω]

δια-σφενδονάω-ῶ, *vb.* **I** (*tranz.*) **1** a arunca (ca) cu praștia: (pas.) PLUT. Marc.15.4. **2** a împrăștia (în toate direcțiile), a sfârteca: PLUT. Alex.43.6. **II** (*intrans.*) a se împrăștia (în toate direcțiile): XEN. An.4.2.3.

[διά, σφενδονάω]

δια-σφηκόω-ῶ, *vb.* a strânge (de mijloc), a face (pe cineva) să semene cu o viespe: (pas.) μ' ὀρῶν μέσον διεσφηκωμένον AR. V.1072 *văzându-mă cu un mijloc de viespe*.

[διά, σφήξ]

δια-σφίγγω, *vb.* a strânge (bine), (medic.) a astupa, a obtura: LUC. Trag.19.

[διά, σφίγγω]

δια-σχηματίζω, *vb.* **I** a forma, a alcătui: PLUT. M.499e, LUC. Icar.6, (pas.) PLAT. Ti.50c. **II** (med.) a da forma dorită, a modela: PLAT. Ti.53b.

[διά, σχηματίζω]

δια-σχίζω, [ιζ] *vb.* [διέσχισα] **I** (*tranz.*) **1** a tăia (în două, în bucăți), a despica, a sfâșia, a rupe: ἰστία ... διέσχισεν ἰς ἀνέμοιο OD. 9.71 *forța vântului sfâșiasc pânzele*; (pas.) (d. tendoane) IL. 16.316, (d. haine) PLAT. Grg.469d, THEOC. 8.24. **2** a diviza: PLAT. Phd.97a. **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a se despărți, a fi separat: XEN. Cyr.4.5.13, LXX Ps.34.15, διασχιθέντας αὐτοὺς διὰ παντὸς σκορπισθῆναι τοῦ πεδίου IOS. A113.98 *rupând liniile, s-au împrăștiat pe toată câmpia*.

[διά, σχίζω]

δια-σώζω, *vb.* [var. -σώζω] **I** (*tranz.*) **1** a salva, a scăpa, a ține teafăr: (d. pers.) HDT. 2.156, EUR. Ph.783, φίλους ἐκ ... κινδύνων διασώζων ISOC. 1.23 *pentru a-ți scăpa prietenii din primejdii*; ὅπως ... διασώσουσι τὴν Ἰταλίαν PLUT. Mar.16.3 *să salveze Italia*; ἴνα ... διασώσωσι πρὸς Φήλικα NT Fr.23.24 *ca să-l ducă (sc. pe Pavel) teafăr la Felix*. **2** a păstra (neschimbat, nealterat), a conserva: (d. lucruri și abstr.) HDT. 7.49, AR. Ra.1517, PLAT. R.395b, τὴν πίστιν τοῖς φίλοις διέσωζον XEN. HG7.2.17 *au păstrat încrederea prietenilor lor*; (med.) κακοπραγίαν ... ῥᾶον ἀπωθοῦνται ἢ εὐδαιμονίαν διασώζονται THUC. 3.39 *[oamenilor] le e mai ușor să îndepărteze nenorocirea decât să-și păstreze fericirea*; τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὄπλα XEN. An.5.5.13 *ne-am salvat trupurile (= viețile) și armele*. **3** a păstra (în memorie), a ține minte: PLAT. R.329a, XEN. Mem.3.5.22. **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a se salva, a ajunge teafăr, a scăpa: διεσώζοντο ἐς τὰς Ὀλπας THUC. 3.108 *se salvau [fugind] spre Olpai*; ἐκ τοῦ πυρὸς διεσώθησαν IOS. BI6.185 *s-au salvat de foc*; (spec.) (d. vindecarea unor bolnavi) ὅσοι ἦψαντο διεσώθησαν NT Mt.14.36 *căpi o atingeau (sc. haina) se vindecau*.

[διά, σώζω]

διασωπάσομαι, (dor.) viit. med. de la διασιωπάω: Pl. O.13.91.

διασωστέον, *adj.vb.* trebuie păstrat: PLAT. Ep.360b.

[διασώζω]

διατάγή, ἤς, ἡ *subst.* dispoziție, rânduială, poruncă: LXX 2Ezr.4.11, NT Rom.13.2.

[διατάσσω]

διάταγμα, ατος, τό *subst.* dispoziție, poruncă, edict: LXX Est.13.3d, IOS. A114.215, PLUT. Marc.24.13, NT Evr.11.23.

[διατάσσω]

δια-τάμιεύω, *vb.* **I** (*act.*) a administra: PLAT. Lg.805e. **II** (*med.*) a pune la păstrare, a înmagazina: PLAT. Criti.111d.

[διά, ταμιεύω]

δια-τανύω, *vb.* [în tmeză] a întinde complet: (aripile) A.RH. 4.601.

[διά, τανύω]

διάταξις, εως, ἡ *subst.* **I** așezare în ordine, împărțire după rânduială, (o)rânduire, organizare, dispunere: HDT. 9.26, PLAT. Ti.53b, ἡ ~ τῶν φυλάκων DEM. 18.248 *rânduirea gărzilor*; ἐπὶ τῇ διατάξει τῶν φόρων PLUT.

*Arist.*24.6 *pentru rânduirea contribuțiilor.* **II** 1 (ο)ράνδουιά: ἐν διατάξει LXX *Iez.*42.15 *în rânduială.* 2 *dispoziție, ordin, poruncă, edict:* PLUT. *Pomp.*38.1. 3 *acord:* PLB. 27.14.3.

[διατάσσω]

δια-τᾶράσσω, *vb.* {att. -ταράττω} a tulbura (foarte tare), a zăpăci (de tot), a bulversa: (d. pers. și lucruri) PLAT. *Lg.*693c, XEN. *Mem.*4.2.40, PLB. 11.1.9, (med.-pas.) ἐπὶ τῷ λόγῳ διαταράχθη NT *Lc.*1.29 *s-a tulburat [foarte tare] de cuvântul lui.*

[διά, τᾶράσσω]

διάτᾶσις, *ewc*, ἡ *subst.* **I** *întindere, tensiionare sau tensiune:* (a membrelor) ARSTT. *Pr.*885b23, κεφαλῆς ... διατάσεις καὶ ἰλίγγους PLAT. *R.*407c *migrene și amețeli;* τὰς διατάσεις τῶν παίδων καὶ τοὺς κλαυθμούς ARSTT. *Pol.*1336a34 *țipetele (sau încordările) și plânsetele copiilor.* **II** *dilatare:* (a esofagului) ARSTT. *PA*664a33, (a venelor) PLUT. *M.*624f. **III** (fig.) *încordare, sforțare:* ARSTT. *ENI*166b33, PLUT. *Cor.*21.2.

[διατείνω]

δια-τάσσω, *vb.* |aor. διέταξα| {dor. -τάττω} **I** (*tranz.*) **1** a așeza în ordine, a împărți după rânduială, a (ο)ράνδουι: τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων HES. *Op.*276 *această lege a rânduit-o oamenilor fiul lui Cronos;* ὁ ἅπαντα ταῦτα διατάξας PLAT. *Ti.*42e *cel care a orânduit toate acestea;* τὴν πολιτείαν διέταζαν ARSTT. *Ath.*29.5 *au organizat statul;* (med.) διαταξάμενος τὰ λόγων τε καὶ ψυχῆς γένη PLAT. *Phdr.*271b *după ce a clasificat tipurile de discursuri și de suflet.* 2 (milit.) a așeza în bună rânduială, a rânduί, a dispune (soldații): HDT. 1.189, THUC. 4.130. 3 a da dispoziții, a ordona, a porunci: (+ inf.) HDT. 1.114, PLAT. *Ti.*45b, (+ interrog. indir.) ἀδελφῶ διέταξε πῶς δεήσει τῇ τῶν Ἰβήρων ἀρχῇ ... χρῆσθαι PLB. 3.33.6 *dădu dispoziții fratelui său cum va trebui să conducă Iberia;* (pas.) (part. subst.) κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς NT *Fp.*23.31 *precum li se poruncise.* **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a se rânduί: οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ὡς ἕκαστοι διατάξαντο THUC. 8.104 *ceilalți comandanți se rânduiseră fiecare în câte o parte;* AR. *V.*360, XEN. *HG*7.1.20.

[διά, τάσσω]

διατατικός, ἡ, ὄν *adj.* |comp. -ότερος| *present, urgent:* PLB. *Fr.*29.

[διατείνω]

δια-ταφρεύω, *vb.* a despărți *sau* a întări cu un șant; PLB. 3.105.11, PLUT. *Pomp.*62.3. (pas.) IOS. *B15.*149.

[διά, ταφρεύω]

διατεθρυμμένος, *adv.* cu moliciune: ~ ... ἔχομεν PLAT. *Lg.*922c *suntem slabi.*

[διαθρύπτω]

δια-τείνω, *vb.* |viit. -τενῶ, aor. διέτεινα| **I** (*tranz.*) a întinde: (arcul) HDT. 3.35, (mâinile) XEN. *Cyr.*1.3.4, διατενεῖς τὴν ὀργὴν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν LXX *Ps.*84.6 *vei întinde mânia Ta din generație în generație;* (med.) διατείνοντο τὰ βέλεα ὡς ἀπήσοντες HDT. 9.18 *își întindeau lăncile (sau săgețile) ca pentru aruncat.* **II** (*intrans.*) **1** a se întinde (în spațiu *sau* în timp), a se extinde, a se prelungi: (d. munții Pirinei) διατείνει ... ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης ἕως εἰς τὴν ἑκτός PLB. 3.37.9 *se întind de la marea noastră până la cea din afară;* (d. înțelepciune) διατείνει ἀπὸ πέρατος ἐπὶ πέρας LXX *Înț.*8.1 *se întinde la un capăt la altul [al lumii];* (d. plăcere și durere) διατείνει ... ταῦτα διὰ παντός τοῦ βίου ARSTT. *ENI*172a23 *acestea se întind pe tot parcursul vieții;* γένος αὐτοῦ λαμπρὸν ἄχρι Μαρκέλλου ... διέτεινεν PLUT. *Marc.*30.10 *neamul lui strălucit a dăinuit până la Marcellus;* (fig.) ἐλπίζων καὶ πρὸς αὐτόν τι ~ τὴν εὐαγρίαν PLB. 8.29.6 *sperând să tragă și el ceva profit de pe urma bunei vânători.* 2 (fig.) (med.-pas.) a a-și încorda (puterile), a se sforța, a se străduί: τί ... διατεινάμην οὕτως ἰ σφοδρῶς; DEM. 18.142 *de ce m-am sforțat așa de tare?;* (+ πρός și ac.) διατείνου μᾶλλον πρὸς τὸ σαυτῶ προσέχειν XEN. *Mem.*3.7.9 *străduiește-te mai degrabă să fii atent la tine însuși;* (part.) θεῖν διατεταμένους PLAT. *R.*474a *a alerga din răspuțeri;* (+ inf.) ARSTT. *ENI*169a9. **b** a susține (cu tărie, cu stăruință): (+ ὡς) διατεινοιντ' ἄν ... ὡς ἄρα τοῦτο οὐδὲν τὸ παράπαν ἐστίν PLAT. *Sph.*247c *ar susține stăruitor că acest lucru este absolut nimic.*

[διά, τείνω]

δια-τειγίζω, *vb.* **I** a despărți *sau* a întări cu un zid: LYS. 2.44, ISOC. 4.93, διατειγίσαι τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἄκρας PLB. 8.32.2 *a ridica un zid de protecție între oraș și fortăreață;* διατειγίσαι τὸν ποταμόν APP. *BC*2.153 *a îndigui râul;* (fig.) ἡ δὲ ὑψηλὴ ρίς ... διατετείχικε τὰ ὄμματα XEN. *Smp.*5.6 *un nas proeminent desparte ochii ca un zid;*

(pas.) LUC. *Hist.Cons.*7. **II** a include cu un zid, a zidi: ARR. *An.*3.18.2.

[διά, τειχίζω]

διατειχίσμα, ατος, τό *subst.* **I** zid despărțitor, fortificație: THUC. 7.60, PLB. 8.34.9, PLUT. *Cam.*20.3, (fig.) ἀφηρήσθω μὲν ἤδη τὸ ~ LUC. *DMeretr.*11.4 *sā inlātūrām zidul din-tre noi*. **II** loc închis sau întărit cu un zid, fortăreață: THUC. 3.34.

[διατειχίζω]

δια-τεκμαίρομαι, *vb.* |aor. διατεκμηράμην| **I** a meni, a hărăzi: HES. *Op.*398. **II** a însemna, a marca, a trasa: (pe o hartă) A.RH. 4.284.

[διά, τεκμαίρομαι]

δια-τελευτάω-ῶ, *vb.* |cu tmeză| a săvârși, a îndeplini: IL. 19.90.

[διά, τελευτάω]

δια-τελέω-ῶ, *vb.* **I** a duce (până) la capăt, a isprăvi, a împlini: ~ χάριν EUR. *Heracl.*434 *a duce până la capăt o binefacere*; ἐπιείπερ ἠρξάμην, διατελέσαι βούλομαι τὰ περι Εὐφρονος XEN. *HG*7.3.4 *dacā am început, vreau să duc până la capăt istoria lui Eurphron*; διατελέσαι τὴν ὁδὸν XEN. *An.*4.5.11 *a face drumul până la capăt*; ἐπειδὴν δὲ τὰ δέκα ἔτη διατελέσωσιν XEN. *Cyr.*1.2.12 *durā ce au isprăvit cei zece ani [de efebie]*. **II** **I** a-și duce (viața), a petrece (timpul), a trăi: (+ adv.) ἀλύπως ~ τὸν βίον ἅπαντα PLAT. *Phlb.*43d *a trăi fără suferință întreaga viață*; (+ part. sau adj.) παρασκευαζόμενοι ταῦτα ὄλην τὴν ἡμέραν διατέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι THUC. 7.38 *atenienii au petrecut întreaga zi pregătind aceste lucruri*; ἀνυπόδητος τε καὶ ἀχίτων διατελεῖς XEN. *Mem.*1.6.3 *umbli desculț și fără tunică*. **2** a continua (să fie), a rămâne (într-o anumită stare), a dăinui, a nu se schimba: (frecv. + part. sau adj.) βραχὺς τὸν χειμῶνα ἅπαντα διατελεῖ εὖν HDT. 2.19 [Nilul] *rămâne scăzut toată iarna*; ιδιότης ὧν διατέλεσεν ISOC. 9.25 *a continuat să fie un simplu cetățean*; γεωργῶν διατελεῖ μόνος MEN. *Dysc.*328 *continuu să lucreze ogrorul de unul singur*; τεσσαρεσκαδεκάτην ... ἡμέραν ... ἄσιτοι διατελεῖτε NT *Fp.*27.33 *sunt răisprezece zile de când n-ați mâncat*; (fără part. sau adj.) διατελεῖ ὡσπερ ἦρξω PLAT. *Grg.*494c *continuu cum ai început*; τοῦτο μέχρι πόρρω διατελεῖ ARSTT. *HA*561a20 *această stare nu se va schimba până târziu*.

[διά, τελέω]

δια-τέμνω, *vb.* |viit. -τεμῶ, aor.2 διέτᾱμον| **I**

a tăia (prin mijloc, în două): (cu tmeză) IL. 17.618, πάντας μέσους διαταμεῖν HDT. 2.139 *sā-i taie pe toți în două*; διατέμνουσα πόρον κυματίαν AESCH. *Supp.*545 *tâind strămoștoarea vălurată*; (pas.) HDT. 2.41. **II** a despărți, a desprinde, a distinge: (+ ἀπό și gen.) PLAT. *Plt.*280b.

[διά, τέμνω]

δια-τέρπομαι, *vb.* a se deslăta, a se bucura de: (+ dat.) APP. *Mith.*107.

[διά, τέρπομαι]

διατεταμένως, *adv.* din răsputeri, cu toată tăria: ARSTT. *ENI*166b28, PLUT. *Cat.Mi.*26.5.

[διατείνω]

δια-τετραίνω, *vb.* |aor. διέτρησα| {ion. viit. 2sg. διατετρανέεις Hdt. 3.12; aor. med. 3sg. διετετρήνατο Ar. *Th.*18} a găuri (dintr-o parte în alta), a perfora: HDT. 3.12, PLUT. *M.*370b, (med.) AR. *Th.*18.

[διά, τετραίνω]

δια-τήκω, *vb.* |aor. διέτηξα| **I** (*trans.*) a topi (de tot): (ceara) AR. *Nu.*149, LUC. *Alex.*21. **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a se topi (complet): (d. zăpadă) XEN. *An.*4.5.6, (fig.) διετάκη ἔθνη LXX *Av.*3.6 *s-au topit neamurile*.

[διά, τήκω]

δια-τηρέω-ῶ, *vb.* **I** a păstra (cu grijă, neschimbat), a ține (în continuare), a menține, a păzi: ἦν παρέλαβον τάξιν ~ DEM. 18.37 *a-și păzi postul primit*; ~ τὴν εἰρήνην PLB. 4.17.1 *a păstra pacea*; ~ τὸν πόλεμον PLUT. *Dio.*33.5 *a continua războiul*; διατηρεῖ μὴν LXX *Inf.*28.5 *păstrează mânie*; τὴν διαθήκη μου διατηρήσεις LXX *Gen.*17.9 *vei păzi legământul Meu*; (+ adj. pred.) βοῦς ἑννέα ἔτη διατηροῦσιν ἀνοχεύτους ARSTT. *HA*595b18 *fin vacile timp de nouă ani fără să le împreuneze*; ὁ διατηρήσας τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἀμίαντον LXX *2Mac.*15.34 *cel care și-a păstrat locul nepângărit*; (+ prep.) ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε NT *Fp.*15.29 *bine veți face dacă vă veți păzi de acestea*. **II** a veghea, a avea grijă: διατηρήσαι μὴ τι πάθωσι DEM. 9.20 *a veghea să nu răfească ceva*.

[διά, τηρέω]

διατήρησις, εως, ἡ *subst.* păstrare (cu grijă), păzire: IOS. *A11.*77, εἰς διατήρησιν LXX *Ex.*16.33 *spre păstrare*.

[διατηρέω]

δια-τίθημι, *vb.* |viit. διαθήσω (med. -θήσομαι), aor. διέθηκα (med. διεθέμην); pas. aor. διετέθην| **I** **I** a pune (facea lucru

la locul său, distinct), a așeza (într-o anumită ordine), a dispune, a rostui, a aranja: διαθεῖναι τὸ μὲν ἐπὶ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ. τὸ δ' ἐπ' ἀριστερά HDΤ. 7.39 *să așeze jumătate [din trup] în dreapta drumului și cealaltă jumătate în stânga*; εἰς ὀστράκια διατιθέντες οἶνον ARSTT. HA594a11 *punând vin în străchini*. **2** a (ο)ρânduι, a administra, a organiza: (+ adv.) κράτιστα ~ τὰ τοῦ πολέμου THUC. 6.15 *a gestionat excelent operațiunile de război*; κακῶς διαθεῖς τὰ τῆς πόλεως LYS. 29.2 *administărând prost afacerile statului*; ἤπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν τὰ ὄντα διηγῆσομαι XEN. Mem.2.1.27 *voi prezenta lucrurile așa cum sunt, cum le-au orânduίτ zεῖι*; τὴν πανήγυριν τῷ θεῷ καὶ τοὺς ἀγῶνας ... ~ XEN. HG6.4.30 *a organiza sārhhatoarea pentru zeu și întrecerile*; (pas.) οὕτω διετέθη ἡ οὐσία ὥστε τῶν ἀρχαίων μηδὲ τὰ ἡμίσεα εἶναι λοιπὰ IS. 6.38 *averea a fost administrată în așa fel încât nu a rămas nici jumătate din capital*. **3** a trata (într-un anumit fel): σεωυτόν ἀνηκέστως διαθεῖναι HDΤ. 3.155 *te-ai pocit fără (putință de) lecuire*; (pas.) ληφθεῖς οὐ ῥαδίως διετέθη THUC. 6.57 *odată capturat, nu a fost tratat cu indulgență* (sc. *a fost executat fără milă*). **4** a pune (într-o anumită situație sau stare de spirit), a crea (cuiva) o anumită dispoziție. a predispuce: ὅταν οὕτω διαθῆς τοὺς Ἕλληνας ὥσπερ ὄρας Λακεδαιμονίους τε πρὸς τοὺς αὐτῶν βασιλέας ISOC. 5.80 *când inspira grecilor aceleași sentimente [față de tine] pe care vezi că le au lacedemonienii față de regii lor*; (pas.) οὕτω διετέθη εἶθ' ὑπὸ φαρμάκων εἶθ' ὑπὸ νόσου IS. 6.21 *într-o asemenea stare a fost adus fie de medicamente, fie de boală*; πολλοὶ ... πρὸς με οὕτω διετέθησαν, ὥστε ἀτεχνῶς δάκνειν ἔτοιμοι εἶναι PLAT. Th.151c *mulți s-au înverșunat până într-atât împotriva mea, încât sunt gata pur și simplu să muște*; οὐκ ἂν ἠγοῦμαι δύνασθαι χειρὸν ἢ νῦν διατεθῆναι DEM. 9.1 *n-ai crede că lucrurile pot sta mai rău decât acum*. **5** a expune, a rosti, a recita: ὑποκριτῆ κακῶς διατιθέντι τὰ ... ποιήματα PLAT. Chrm.162d *un actor care recită prost poemele*; PLAT. Lg.658d. **II** (med.) **1** a dispune de (ceva) (ca de un bun propriu): τὰ οἰκεῖα τὰ αὐτοῦ διέθετο ὅπως αὐτῷ ἐδόκει LYS. 13.41 *a dispus de bunurile sale așa cum a găsit de cuviință*; τὴν θυγατέρα ... ἐπιτρέπω διαθέσθαι ὅπως ἂν σὺ βούλῃ XEN. Cyr.5.2.7

fi-o incredințez pe fiica mea să dispui de ea după bunul plac. **2** a întrebuița, a folosi: τὴν ὄραν καὶ τὴν σοφίαν ... αἰσχρὸν διατιθεσθαι XEN. Mem.1.6.13 *a folosi frumusețea și înțelepciunea într-un mod rușinos*. **3** a pune la vânzare, a vinde: (incarcătura unei corăbii) HDΤ. 1.1, (prada de război) XEN. An.7.3.10. **4** a rânduί, a stabili, a întocmi, a face: (legi) PLAT. Lg.834a, (o învoială) AR. Av.439, διέθεντο ἀμφοτέρω διαθήκην LXX Gen.21.27 *amândoi au făcut legământ*; κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν NT Lc.22.29 *și Eu vă rânduίesc vouă împărăție, precum Mi-a rânduίit Mie Tatăl Meu*. **5** (spec.) a lăsa prin testament, a face testamentul: PLAT. Lg.922b, IS. 10.9, τὴν βασιλείαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρην διέθετο IOS. 13.407 *a lăsat Alexandrei domnia*; μὴ διαθέμενος ARSTT. Pol.1270a28 *fără [a lăsa] testament*; (subst.) ὁ διαθέμενος NT Evr.9.16 *testator* (sc. *cel care a întocmit un testament*). **6** a expune (în detaliu), a rosti: ISOC. 4.9, PLB. 3.108.2, μακρὸν τινα λόγον διατιθέμενος PLUT. Alex.23.1 *punând în discuție o chestiune lungă*.

[διά, τίθημι]

δια-τίλλω, vb. a smulge (părul) (fir cu fir): LXX Iov16.12, (pas.) διατετιμμένη φόβην SOPH. Fr.659.7 *cu coama smulsă*.

[διά, τίλλω]

δια-τιμάω-ῶ, vb. **I** (dub.) a cinsti (până la capăt): AESCH. Th.1047. **II** (med.) a evalua, a estima, a aprecia: IOS. A113.263.

[διά, τιμάω]

δια-τινάσσω, vb. [tmeză Od. 5.363] a scutura (cu putere, într-o parte și într-alta), a zgâlțâi, a zguduί, ext. a destrăma: (o plută) OD. 5.363, (un palat) EUR. Ba.606, κάρα διετίναξ' ἄνω κάτω EUR. IT282 *și scutură capul în sus și în jos*; (pas.) EUR. Ba.587.

[διά, τινάσσω]

δια-τινθαλέος, a, ov adj. arzător, aprins (de tot): (fulger) AR. V.329.

[διά, τινθαλέος]

δια-τιτράω-ῶ, vb. v. διατετραίνω: APP. Hisp.331.

δια-τίτρημι, vb. v. διατετραίνω: APP. Pun.580.

δια-τιτρώσκω, vb. a străpunge (rânind), a răni: (pas.) διατιτρωσκόμενοι IOS. B16.185 *ciuruίți [de săgeți]*.

[διά, τιτρώσκω]

δια-τιμήγω. *vb.* [aor.1 διέτιμηξα. aor.2 διέτιμαγον; *pas.* aor. διετιμάγην] {ep. aor.2 *pas.* 3pl. διέτιμαγεν II. 7.302; dor. aor.1 3sg. διέτιμαξεν Theoc. 8.24} **I** (*tranz.*) **I** a tāia (prin mijloc, în două, în bucăți), a despica: (o roată de ceară) OD. 12.174, νηχόμενος τότε λαίτμα διέτιμαγον OD. 7.276 *am strābātut īnot acest noian [de ape]*; (med.) διατιμήξασθαι ἀρούρας A.RH. 1.628 *a brāzda [cu plugul] [arinile.* **2** a împărți (în două), a despărți: (armata dușmană) IL. 21.3, (corăbiile) OD. 3.291. **3** a distinge, a deosebi: CALL. *Hec.fr.*302. **II** (*intrans.*) (med.-*pas.*) **I** a se sparge (în bucăți): IL. 12.461. **2** a se despărți: IL. 1.531, OD. 13.439, ἐν φιλότητι διέτιμαγεν IL. 7.302 *se despārțirā ca prietenī.* **3** a se împărștia: IL. 16.354.

[διά, τιμήγω]

δι-ατιμίζω. *vb.* **I** (*intrans.*) a se evaporă: (d. lichide) ARSTT. *Mete.*344b23, PLUT. *M.*624d, (med.) ARSTT. *Cael.*305b14. **II** (*tranz.*) a exala, a secreta, a degaja: (sudoare) PLUT. *M.*695c.

[διά, ἀτιμίζω]

διατομή. ης, ή *subst.* tăiere sau tăietură (prin mijloc, în două), despărțire: AESCH. *Th.*934.

[διατέμνω]

διατόνιον, ου, τό *subst.* vergea sau inel (de perdea): LXX *Ex.*35.11.

[διάτονος]

διάτονος, ον *adj.* (muz.) diatonic: (subst.) τὸ διάτονον PLUT. *M.*744c *scara diatonicā.*

[διατείνω]

δια-τοξεύομαι. *vb.* a se lua la întrecere în tragerea cu arcul: XEN. *Cyr.*1.4.4.

[διά, τοξεύω]

διατοξεύσιμος, ον *adj.* care poate fi străbătut de săgeți, în bătaia arcului, expus: (d. un spațiu deschis) PLUT. *Luc.*28.1.

[διατοξεύω]

δια-τορεύω, *vb.* a ciopli, a grava, a cizela: PLUT. *M.*1083e.

[διά, τορεύω]

διά-τορος, ον *adj.* **I** străpungător, pătrunzător, ascuțit: (piedici, obezi) AESCH. *Pr.*76, (fig.) (spaimă) AESCH. *Pr.*181, (frecv. d. sunete) AESCH. *Eu.*567, IOS. *AI*10.8, PLUT. *M.*325c. **II** străpuns: SOPH. *OT*1034. //

διατόρωσ, *adv.* străpungând: SOPH. *Fr.*314.316.

[διά, τείρω]

διατραγεῖν, inf. aor.2 act. de la διατρέγω.

δια-τραχηλίζομαι. *vb.* a se năpusti (cu capul

înainte): PLUT. *M.*501d.

[διά, τραηλίζω]

διατραχηλισμός. οὔ, ὁ *subst.* (dub.) năpustire (cu capul înainte): PLUT. *M.*317b.

[διατραηλίζομαι]

δια-τράχνομαι. [ῶ] *vb.* a se face (foarte) aspru: PLUT. *M.*979b.

[διά, τράχνω]

δι-ατρεμέω-ῶ. *vb.* a fi (cu totul) calm: (d. mare) ARR. *Peripl.M.Eux.*6.1.

[διά, ἀτρεμέω]

διατρεπτικός, ή, ὄν *adj.* disuasiv: PLUT. *M.*788f.

[διατρέπω]

δια-τρέπω. *vb.* [viit. -τρέπω; *pas.* aor. διετρέπην] **I** (*tranz.*) a face să se întoarcă, a abate, a opri (de la), a descuraja: (+ ac. și gen.) τοὺς νεανίσκους ... διέτρεψαν τοῦ μὴ τελεσιουργῆσαι τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως

PLB. 5.4.10 *opri tinerii să ducă la capăt cucerirea orașului;* (+ inf.) IOS. *BI*4.355. **II** (*intrans.*) (med.-*pas.*) a (se) da înapoi (cu teamă), a se sfii, a se tulbura, a se descuraja:

DEM. 25.95, PLB. 1.47.8, διετρέπη τῷ προσώπῳ LXX *Est.*7.8 *s-a schimbat la față;* (+ ac.) τοὺς ἑτέρους διατραπέντες PLUT. *M.*532e *sfiinchi-se de ceilalți.*

[διά, τρέπω]

δια-τρέπω. *vb.* [viit. -θρέπω, aor. διέθρεψα; *pas.* aor. διετρέφην] **I** (*act.*) a hrăni (zi de zi), a întreține: ἀπὸ δὲ ἀρτοποιίας ... τὴν οἰκίαν πάσαν διατρέφει XEN. *Mem.*2.7.6 *din făcutul pâinii întreține toată casa;* τὴν ... στρατιάν ὀκτώ μηνας ταῖς αὐτῶν διαπάναις διέθρεψαν

ISOC. 4.153 *cu întreținut armata opt luni pe propria cheltuială;* MEN. *Dysc.*25. **II** (med., *pas.*) a se hrăni sau a fi hrănit (mereu), a se întreține: τοῖς ἐσπλέουσι λάθρα διετρέφοντο

THUC. 4.39 *se hrăneau cu alimentele aduse pe ascuns (sc. de contrabandă);* XEN. *Mem.*2.7.6, DEM. 19.249.

[διά, τρέπω]

δια-τρέφω. *vb.* [viit. -θρέπω, aor. διέθρεψα; *pas.* aor. διετρέφην] **I** (*act.*) a hrăni (zi de zi), a întreține: ἀπὸ δὲ ἀρτοποιίας ... τὴν οἰκίαν πάσαν διατρέφει XEN. *Mem.*2.7.6 *din făcutul pâinii întreține toată casa;* τὴν ... στρατιάν ὀκτώ μηνας ταῖς αὐτῶν διαπάναις διέθρεψαν

ISOC. 4.153 *cu întreținut armata opt luni pe propria cheltuială;* MEN. *Dysc.*25. **II** (med., *pas.*) a se hrăni sau a fi hrănit (mereu), a se întreține: τοῖς ἐσπλέουσι λάθρα διετρέφοντο

THUC. 4.39 *se hrăneau cu alimentele aduse pe ascuns (sc. de contrabandă);* XEN. *Mem.*2.7.6, DEM. 19.249.

[διά, τρέπω]

δια-τρέφω. *vb.* [viit. -θρέπω, aor. διέθρεψα; *pas.* aor. διετρέφην] **I** (*act.*) a hrăni (zi de zi), a întreține: ἀπὸ δὲ ἀρτοποιίας ... τὴν οἰκίαν πάσαν διατρέφει XEN. *Mem.*2.7.6 *din făcutul pâinii întreține toată casa;* τὴν ... στρατιάν ὀκτώ μηνας ταῖς αὐτῶν διαπάναις διέθρεψαν

ISOC. 4.153 *cu întreținut armata opt luni pe propria cheltuială;* MEN. *Dysc.*25. **II** (med., *pas.*) a se hrăni sau a fi hrănit (mereu), a se întreține: τοῖς ἐσπλέουσι λάθρα διετρέφοντο

THUC. 4.39 *se hrăneau cu alimentele aduse pe ascuns (sc. de contrabandă);* XEN. *Mem.*2.7.6, DEM. 19.249.

[διά, τρέπω]

δια-τρέχω. *vb.* [viit. διαδραμοῦμαι, aor.2 διέδραμον, aor.1 διέθρεξα] **I** (*tranz.*) a trece alergând (prin), a străbate (în goană): (mare) OD. 3.177, id. 5.100, (o armată) THUC. 2.25, (văzduhul) AR. *Av.*1409, (fig.) (viața) PLAT. *Lg.*802a, ἴ' ὅτι τάχιστα διαδράμω

τὸν λόγον PLAT. *Phdr.*237a *ca să străbat discursul [gonind] cât mai repede;* (+ gen.) θροῦς διέδραμε τῆς ἐκκλησίας PLUT. *Pyrrh.*13.10 *un murmur [de aprobare] trecu prin adunare.* **II** (*intrans.*) **I** a alerga

τὸν λόγον PLAT. *Phdr.*237a *ca să străbat discursul [gonind] cât mai repede;* (+ gen.) θροῦς διέδραμε τῆς ἐκκλησίας PLUT. *Pyrrh.*13.10 *un murmur [de aprobare] trecu prin adunare.* **II** (*intrans.*) **I** a alerga

τὸν λόγον PLAT. *Phdr.*237a *ca să străbat discursul [gonind] cât mai repede;* (+ gen.) θροῦς διέδραμε τῆς ἐκκλησίας PLUT. *Pyrrh.*13.10 *un murmur [de aprobare] trecu prin adunare.* **II** (*intrans.*) **I** a alerga

τὸν λόγον PLAT. *Phdr.*237a *ca să străbat discursul [gonind] cât mai repede;* (+ gen.) θροῦς διέδραμε τῆς ἐκκλησίας PLUT. *Pyrrh.*13.10 *un murmur [de aprobare] trecu prin adunare.* **II** (*intrans.*) **I** a alerga

(dintr-o parte într-alta, încoace și încolo), a goni: AR. *Pax*536. ἀνά μέρος καὶ συνεχῶς διατρέχοντες εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν PLB. 5.63.10 *alergând pe rând și neîncetat la Alexandria*; ὡς ἄστραπαὶ διατρέχουσαι LXX *Na*.2.5 *precum fulgere brăzdând [cerul]*. 2 a se împărăștia: νεφέλαι διέδραμον ἄλλυδις ἄλλαι THEOC. 22.20 *norii se împărăștie încoace și încolo*. 3 a răzbate: PLUT. *Pyrrh*.24.5.

[διά, τρέχω]

δια-τρέω, vb. [aor. διέτρεσα] I a fugi înspăimântat: IL. 11.486, PLUT. *Marc*.29.15. II a se înspăimânta (foarte tare): PLUT. *Brut*.18.12.

[διά, τρέω]

διατρίβη, ἤς, ἡ *subst.* I petrecere (a timpului): χρόνου διατριβὰς σοφωτάτας ἐφηῦρε ... πεσσοῦς κύβους τε SOPH. *Fr*.479.2 *a inventat modalități foarte ingenioase de petrecere a timpului, jocurile de dame și de zaruri*; ἐν ἀγορᾷ τὴν διατριβὴν ψέγει AR. *Nu*.1055 *condamni timpul petrecut în piața publică*. II (în sens pozitiv) distracție, ocupație plăcută (pt. trecerea timpului): διατριβαὶ καὶ ἀναπαύσεις XEN. *Lac*.12.6 *momente de distracție și de relaxare*; παρέσχε τοῖς κομικοῖς διατριβὴν PLUT. *Per*.4.4 *a dat comiilor motiv de distracție*; τῆς γλυκείας διατριβῆς MEN. *Dysc*.669 *ce dulce distracție!* III (în sens negativ) pierdere (de vreme), irosire (a timpului), întârziere, zăbavă: ὄνομα δ' ἐκάστου ~ πολλὴ λέγειν EUR. *Ph*.751 *ar lua [prea] mult timp să spun numele fiicăruia*; διατριβὴν ἐμποιεῖν THUC. 3.38. διατριβὴν παρέχειν XEN. *Oec*.8.13 *a produce pierdere de timp, a provoca întârziere*; μηδεμίαν ποιεῖσθαι διατριβὴν ISOC. 4.164 *a nu zăbovi*; διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις THUC. 5.82 *zăboviri și amânări*. IV (mod de) trai, (fel de) viață: ἐν ... τῷ ὕδατι ποιούμενοι τὴν πλείστην διατριβὴν ARSTT. *HA*593a28 *petrecându-și cea mai mare parte a timpului (sau a vieții) în apă*. V ocupație, activitate, îndeletnicire, studiu: ἡ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς ~ PLAT. *Lg*.747b *studiul numerelor*; διατριβὴν / διατριβὰς ποιεῖσθαι (+ περὶ și ac.) LYS. 16.11 *a se îndeletnici cu*. VI *conversație, discuție, (spec.) diatribă*: τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους PLAT. *Ap*.37d *discuțiile și discursurile mele*; τὰς ἐν Λυκείῳ ... διατριβὰς PLAT. *Euthphr*.2a *conversațiile din Lykeion*. VII *loc frecventat (de întâlnire sau de conversație)*: ἦα ἐπι

τὰς συνήθεις διατριβὰς PLAT. *Chrm*.153a *m-am îndreptat spre locurile [de conversație] obișnuite*. VIII *ședere, locuire*: ὁ πρῶτος χρόνος τῆς ἐν Σικελίᾳ διατριβῆς PLAT. *Ep*.338a *prima perioadă a șederii [mele] în Sicilia*; τῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ διατριβῆς IOS. *AI*8.119 *locuirea lui Dumnezeu în templu*. IX (ret.) *prilej de zăbovire (asupra unui subiect) sau digresiune*: ARSTT. *Rh*.1418a28. X *școală (filosofică)*: LUC. *Alex*.5.

[διατρίβω]

διατριβικός, ἡ, ὄν *adj.* în genul exercițiilor de școală; studiat, pedant: (discursuri) PLB. 12.25k.2.

[διατρίβω]

δια-τρίβω, [ρῖ] vb. [viit. -τρίψω, aor. διέτριψα: pas. aor.2 διέτριβην [ῖ], pf. διατέτριμμα] I I a freca (tare), a fărâmița: ἐπὶ δὲ ρίζαν βάλε πικρὴν χερσὶ διατρίψας IL. 11.847 *îi puse deasupra o rădăcină, după ce a fărâmițat-o în mâini*. 2 a consuma, a eroda, a irosi: ἵνα διατρίβῃ ... τὰ τῶν Πελοποννησίων THUC. 8.87 *ca să erodeze resursele peloponesienilor*. II I a petrece (timpul, vremea): (+ ac. frecv. χρόνον) τὸν πολλὸν τοῦ χρόνου διατρίβοντα παρὰ Περιάνδρῳ HDI. 1.24 *care și-a petrecut cea mai mare parte a vieții la curtea lui Periandros*; μετ' ἐμοῦ χαίρουσὶ τινες πολὺν χρόνον διατρίβοντες PLAT. *Ap*.33b *unora le place să petreacă multă vreme împreună cu mine*; αὐτόθι διέτριψε τὸν χειμῶνα PLB. 20.8.4 *își petrecu acolo iarna*; ἔνδεκα ἔτη διατρίψας ἐν Ἰουδαίᾳ IOS. *AI*18.35 *după ce a petrecut unsprezece ani în Iudeea*; (pas.) ἡμέραι οὐ πολλὰ διέτριβοντο XEN. *An*.7.4.12 *nu trecură multe zile*. 2 (abs.) a petrece (timpul), a sta, a rămâne, a trăi: ἐν γυμνασίοις διατρίψεις AR. *Nu*.1002 *îți vei petrece timpul în gimnaziu*; ἐν Ἀθήναις διατρίβοντα παρὰ τοῖς φιλοσόφοις PLUT. *Cic*.45.3 *care își petrecea timpul în Atena pe la filosofi* (sc. *studia filosofia la Atena*); (+ part.) διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες ... τὸν λόγον τοῦ κυρίου NT *Fp*.15.35 *petreceau în Antiochia învățând cuvântul Domnului*. 3 a sta de vorbă (cu), a conversa: διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων PLAT. *Phd*.59d *stând de vorbă unii cu alții*. 4 a zăbovi, a pierde vremea, a irosi timpul: οὐ γὰρ χρὴ ... ~ IL. 19.150 *nu trebuie să pierdem vremea*; σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρίβον XEN. *An*.1.5.9

grăbindu-se tot drumul, fărâ sâ zăbovească; λέγε καὶ μὴ διάτριβε PLAT. *R.*472b *vorbește și nu pierde vremea!* **5** a se îndeletnici (cu), a practica: (+ ἐν și dat.) τούς ... διατρίβοντας ἐν φιλοσοφία PLAT. *Th.*173c *cei ce se îndeletnicesc cu filosofia; (+ περί și ac.)* PLAT. *Phd.*90c, (+ ἐπί și dat.) DEM. 2.16. **III** a amâna, a întârzia, a împiedica: μὴ τι ~ τὸν ἐμὸν χόλον IL. 4.42 *nu încerca să-mi întârziî mânia; οὐ τι διατρίβω μητρὸς γάμον* OD. 20.341 *nu amân nunta mamei; (+ gen.)* μὴ ... διατρίβωμεν ὁδοῖο OD. 2.404 *să nu întârziem călătoria.*

[διά, τρίβω]

δια-τρίζω, *vb.* a scoate sunete ascuțite, a chira: PLUT. *M.*994e.

[διά, τρίζω]

διατριπέον, *adj.vb.* trebuie pierdut timpul: ARSTT. *Rh.*1417a11.

[διατρίβω]

διατριπτικός, ή, ὄν *adj.* bun de frecție sau care ia (prea) mult timp: (cu joc de cuvinte d. un parfum) AR. *Lys.*943.

[διατρίβω]

διάτριχᾶ, *adv.* în trei (părți): CALL. *Iov.*61, A.RH. 2.997.

[διά, τρίχα]

διατροπή, ής, ή *subst.* I tulburare, confuzie: PLB. 1.16.4. **II** schimbare (de părere, de hotărâre): IOS. *B12.*351.

[διατρέπω]

διατροφή, ής, ή *subst.* hrană: XEN. *Vect.*4.49, MEN. *Epit.*129, LXX *1Mac.*6.49, (pl.) NT *1Tim.*6.8.

[διατρέφω]

δια-τροχάζω, *vb.* **I** a merge la trap: (d. un cal) XEN. *Eq.*7.11. **II** a merge în trapul calului: (d. pers.) APP. *BC4.*125. **III** a merge iute, a se zori: APP. *BC1.*69.

[διά, τροχάζω]

διατρύγιος, ὄν [-ῦ-] *adj.* care se culege unul după altul, mereu pe rod: ~ δὲ ἕκαστος ἦην OD. 24.342 *fiecare [rând de viață de vie] dădea rod la timpuri diferite.*

[διά, τρύγη]

δια-τρῦπάω-ῶ, *vb.* a găuri, a perfora: ARSTT. *HA528b33*, (pas.) LUC. *Sat.*24.

[διά, τρυπάω]

δια-τρυφάω-ῶ, *vb.* a duce un trai molatic sau efeminat: PLAT. *Lg.*695c.

[διά, τρυφάω]

διατρυφέν, part. aor. pas. neut. de la διαθρύπτω.

δια-τρώγω, *vb.* |viit. -τρώξομαι. aor.2 διέ-τρώγον| **I** a roade (de tot), a ronțâi: AR. *V.*164, ARSTT. *Rh.*1401b16. **II** a reteza (mușcând): PLUT. *M.*1126e.

[διά, τρώγω]

διαττάω-ῶ, *vb.* a trece prin ciur (sită), a cerne: PLAT. *Ti.*73e, id. *Sph.*226b, (pas.) id. *Cra.*402c.

[cf. sanscr. *titaü-*]

διάττησις, εως, ή *subst.* cernere: PLUT. *M.*693d.

[διαττάω]

διάττω, v. διάσσω, διαίσσω

δια-τύπόω-ῶ, *vb.* **I** a da formă, a alcătui, a întocmi: LUC. *Iud.Voc.*5, (pas.) ARSTT. *Aud.*801b5, LXX *Înf.*19.6. **II** a închipui: PLUT. *M.*83a.

[διά, τυπόω]

διατύπωσης, εως, ή *subst.* **I** formă bine definită: ARSTT. *HA551b2*. **II** conformație, figură: PLUT. *Alex.*72.6. **III** reprezentare: IOS. *A13.*180.

[διατυπόω]

διαυγάζω, *vb.* **I** (*intrans.*) a străluci, a se lumina de ziua: ἕως οὐ ἡμέρα διαυγάση NT *2Pt.*1.19 *până se va crăpa de ziua; ἅμα τῷ ~* PLB. 3.104.5 *în zorii zilei.* **II** (*trans.*) a (i)lumina: (fig.) (pas.) IOS. *A15.*349.

[διαυγής]

διαύγεια, ας, ή *subst.* transparență, limpezime: (d. apă) PLUT. *M.*914b, (fig.) (d. minte) id. *M.*408e.

[διαυγής]

διαυγέω-ῶ, *vb.* a străluci: PLUT. *Arat.*22.9.

[διαυγής]

δι-αυγής, ἑς *adj.* |comp. -έστερος, superl. -έστατος| **I** strălucitor: (bronz) CALL. *Lav.Pall.*21, (aur) A.RH. 1.221, (stele) A.R.2.1104. **II** translucid, transparent, străveziu, limpede: (apă) ARSTT. *Mir.*840b34, (vin) PLUT. *M.*692f, (aer) id. *M.*939c.

[διά, αὐγή]

διαυλοδρομέω-ῶ, *vb.* a alerga cursa dublă (δίαυλος), a se întoarce (în punctul de plecare): ARSTT. *GA741b21*.

[διαυλοδρόμης]

διαυλο-δρόμης, ου, ὁ *subst.* {dor. gen. pl. -δρομῶν} alergător în cursa dublă (δίαυλος): PI. *P.*10.9.

[δίαυλος, δραμεῖν]

δί-αυλος¹, ου, ὁ *subst.* {dor. ac. pl. masc. διαύλως Call.} **I** cursă dublă, sc. întrecere sportivă constând în alergarea unei distanțe de două stadii (aprox. 385m.), cu revenire la

locul de plecare după ocolirea unei borne: Pl. O.13.37, SOPH. *El.*691, PLAT. *Lg.*833b, CALL. *Lav.Pall.*23, (spec.) (d. alergători înarmați) AR. *Av.*292. II (fig.) drum dus-în-tors, du-te-vino: (d. războiul troian) κάμψαι διαύλου θάτερον κῶλον πάλιν AESCH. *Ag.*344 *a strābate din nou, dând ocol, cealaltă jumătate a pistei* (sc. *a face cale întoarsă*); πολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος EUR. *Hec.*29 *purtat de legănarea multor valuri*; (d. întoarcerea din Hades) EUR. *HF*662.

[δίζ, αὐλή]

δί-αυλος², ου, ὁ *subst.* strămoare: EUR. *Tr.*435. [v. δίαυλος¹]

διαυλωνίζω, *vb.* a trece *sau* a curge printr-un canal, a se infiltra: ARSTT. *Mete.*366a27. [διά, αὐλών]

δι-αυγένιος, ον *adj.* care trece prin grumaz: ~ μυελός PLAT. *Ti.*74a *mādunā cervicalā*. [διά, αὐχὴν]

διαφαγεῖν, inf. aor. act. de la διεσθίω.

δια-φαίνω, *vb.* [viit. -φανῶ, aor. διέφηναι] {dor. aor. 3sg. διέφᾶνε} I (*tranz.*) a lăsa să se (între)vadă, a arăta: ARSTT. *GA*735b20, PLB. 12.24.1, Ἄως ... καλὸν διέφανε πρόσωπον THEOC. 18.26 *Aurora își arătă chipul frumos*. II (*intrans.*) (frecv. med.) I a se întrezări, a se străvedea, a se desluși: νεκύων διεφαίνετο χῶρος IL. 8.491 *între cadavre se deslușea un spațiu gol*; ἐν ... τῇ στήλῃ ... διαφαίνεται ὁ νέκυος HDT. 3.24 *cadavrul se deslușește în coloană*; (fig.) τὸ μεγαλοπρεπὲς ... διὰ τοῦ προσώπου ... διαφαίνει XEN. *Mem.*3.10.5 *māreŋia transpare pe chip*. 2 a străluci: OD. 9.379. 3 a apărea, a se arăta, a se vădi: διαφαινούσης ἡμέρης HDT. 7.219 *la ivirea zilei, în zorii zilei*; (fig.) ἐν δὲ πείρᾳ τέλος διαφαίνεται Pl. *N.*3.71 *în încercare se arată perfecțiunea*; σῶμά τε αὐταρκες ὄν οὐδὲν διεφάνη πρὸς αὐτό THUC. 2.51 *nici un corp nu s-a arătat imun* (propr. *autosuficient*) *în fața ei* (sc. *a ciumei*). 4 a fi transparent / străveziu: (d. apă) CALL. *Lav.Pall.*20. 5 a lumina într-o parte și într-alta: αὐτῶ διέφαινε πυρά Pl. *P.*3.44 *rugul își despărțea flăcările în fața lui*.

[διά, φαίνω]

διαφάνεια, ας, ἡ [φᾶ] *subst.* transparentă: PLAT. *Phd.*110d.

[διαφανής]

διαφᾶνής, ἑς *adj.* [comp. -έστερος, superl. -έστατος] I deslușit, limpede, clar: τὰδ' ἦδη

διαφανῆ SOPH. *OT*754 *acum [totul] e limpede*; PLAT. *R.*544c, id. *R.*548c. II I străveziu, transparent, translucid, diafan: (piatră) AR. *Nu.*767, (veșmânt) id. *Lys.*48, (apă) PLAT. *Phdr.*229b, διαφανὲς δὲ λέγω ὃ ἔστι μὲν ὄρατόν, οὐ καθ' αὐτὸ δὲ ὄρατόν ARSTT. *deAn.*418b4 *numesc „transparent” ceea ce este vizibil, dar nu vizibil în sine*. 2 prin care se poate vedea: (d. niște uși cu grilaj) PLB. 15.30.8. III strălucitor, încins (până la roșu), incandescent: (cuptor) HDT. 2.92. IV (d. pers.) distins, ilustru: PLAT. *R.*600b, PLUT. *Cat.Mi.*25.3, (+ gen.) Ῥωμαίων ~ APP. *BC*1.118 *ilustru printre romani*. // **διαφανῶς**, *adv.* în mod limpede, deslușit: THUC. 2.65, PLAT. *Lg.*630a, XEN. *An.*6.1.24. [διαφαίνω]

διάφᾶσις, εως, ἡ *subst.* străvedere: PLUT. *M.*354c.

[διαφαίνω]

δια-φαιλίω, *vb.* a disprețui, a denigra: PLAT. *Lg.*804b, PLUT. *M.*299c.

[διά, φαιλίω]

διάφασις, εως, ἡ *subst.* strălucire: PLUT. *M.*929b.

[διαφάσκω]

δια-φάσκω, *vb.* {ion. -φώσκω} a străluci, a se lumina de ziua: ἄμ' ἡμέρῃ δὲ διαφωσκούση HDT. 3.86 *când începu să se crape de ziuă*; PLB. 31.14.13, LXX *Gen.*44.3.

[διά, φάω]

διαφειμένος, part. pf. med.-pas. de la διαφίημι.

διαφερόντως, *adv.* I în mod *sau* grad diferit, altfel: ARSTT. *EM*1098a29, (+ ἢ „decât”) ~ ἢ πρότερον PLAT. *R.*538b *altfel decât înainte*; (frecv. + gen.) ~ τῶν ἄλλων THUC. 3.39 *altfel decât ceilalți*. II în mod deosebit, mai cu seamă: THUC. 2.40, PLUT. *Thes.*6.1, (+ adj.) ~ θαρραλέοι PLAT. *Lg.*649c *deosebit de îndrăzneți*.

[διαφέρω]

δια-φέρω, *vb.* [viit. διοίσω, aor.1 διήνεγκα, aor.2 διήνεγκον, pf. διενήνοχα; pas. aor. διηνέχθην] I (*tranz.*) I a purta (prin *sau* peste, dintr-o parte în alta), a transporta, a strămuta, a trece: ~ τὸν ἰσθμὸν τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν THUC. 8.8 *a trece jumătate din corăbii prin istm*; ἴνα ... διενέγκῃ σκευὸς διὰ τοῦ ἱεροῦ NT *Mc.*11.16 *să poarte un vas prin templu*; Ἄντιον ... διήνεγκεν ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐπὶ θάλασσαν APP. *BC*4.40 *l-a transportat pe Antius de acasă până pe țărnul*

mării. 2 a purta (încoace și încolo), a duce (de colo până colo), a mișca (într-o parte și în alta); σκῆπτρά σοι μόνον ~ ... μέλει EUR. *IA1195 ἴτι πασά doar să porți sceptrul încoace și încolo*; (spec.) οὐδὲν ... διοίσει γλῶσσαν SOPH. *Tr.323 nu va vorbi*; κόρας διάφερ' ὀμμάτων EUR. *Or.1261 întoarce pupilele ochilor*; (pas.) τὸ σῶμα αὐτοῦ διαφερόμενον ἐπὶ κυμάτων LXX *Ps.Sol.2.27 trupul lui [era] purtat pe valuri*. 3 a purta (în toate direcțiile), a răspândi, a împrăști: (renumele) PI. *P.11.60, (mesaje) EUR. Supp.382, εἰς τὰς χώρας τὰς προσηκούσας ἕκαστα διηνέγκαμεν* XEN. *Oec.9.8 am dus fiecare lucru la locul cuvenit*; εἰς ἅπαντας τὴν ἐκείνου μνήμην διενεγκεῖν DEM. 61.46 *a duce amintirea lui printre toți* (sc. *a-l face pomenit în toată lumea*); (pas.) συλλεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφέρεσθαι εἰς τοὺς "Ἑλληνας ARSTT. *Mir.836b7 cules de localnici, [chihlimbarul] este dus grecilor*; διεφέρετο ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας NT *Fp.13.49 cuvântul Domnului se purta* (sau *se răspândea*) *prin tot ținutul*. 4 a destrăma, a răscoli: πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω διέφερον EUR. *Ba.754 au întors totul cu susul în jos*; (fig.) ἄτη διαφέρει τὸν αἴτιον AESCH. *Ch.68 năpasta răscolește vinovatul*. 5 a duce sau a da (un vot), a vota: οἱ διαφέροντες τὴν ψῆφον HDT. 4.138 *cei care își dădeau votul*; EUR. *Or.49, THUC. 4.74, XEN. Smp.5.8*. 6 a purta sau a duce (până la capăt), *ext.* a răbda, a suporta: γαστρὸς διήνεγκ' ὄγκον EUR. *Ion15 a dus [până la capăt] sarcina pântecelui său*; (un război) HDT. 1.25, THUC. 1.11, (destinul) SOPH. *OT321*. 7 (d. timp) a duce (până la capăt), a (pe)trece: ~ τὸν αἰῶνα HDT. 3.40 *a petrece viața*; εἰ διοίσει νύκτα τήνδ' EUR. *Rh.600 dacă va trece (= va supraviețui) această noapte*. II (intrans.) 1 a trăi: ἄπαις διοίσει EUR. *Rh.982 își va petrece viața fără copii*; (med.) SOPH. *Ai.511*. 2 (frecv.) a fi diferit, a se deosebi: (+ gen. comp. și ac. de relație) οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσιν PLAT. *Ap.35b aceștia nu se deosebesc întru nimic de femei*; κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διαφέροντες LUC. *Dmort.26.2 nedesebindu-ne întru nimic unul de celălalt*; (+ dat. de relație sau ἐν + dat.) οὐκ οἶδ' εἶ τιμι διαφέρει ὁ τυραννικὸς βίος τοῦ ιδιωτικῆ βίου XEN. *Hier.1.7 nu știu dacă există vreo diferență între viața tiranului și viața cetățeanului*

obișnuit; ἐν τούτῳ πλείστον ἀλλήλων διαφέρουσιν DEM. 18.189 *prin aceasta se deosebesc mai cu seamă unul de altul*; (+ πρὸς și ac.) πρὸς τᾶλλα ζῶα οἱ ἰχθύες διαφέρουσι ARSTT. *HA505a21 peștii se diferențiază de celelalte animale*. II (impers.) διαφέρει, vb. este o diferență, are importanță, contează: οὐδὲν διαφέρει ARSTT. *APr.Po.82a35 nu este nici o diferență, nu contează*; (+ dat.) οὐδέ τί οἱ διέφερε ... ἀποθανεῖν HDT. 1.85 *nu-i păsa cătuși de puțin dacă moare*; τί δέ σοι ... τοῦτο διαφέρει, εἴτε μοι δοκεῖ εἴτε μή; PLAT. *R.349a ce deosebire este pentru tine, dacă așa cred sau nu?* II (part. neut.) διαφέρον, τό subst. diferență, ceea ce contează, ceea ce este (cu adverbial) important: πολὺ τὸ διαφέρον ὀρῶ PLAT. *Phlb.45d văd o mare deosebire*; περὶ μεγίστων δὴ τῶν διαφερόντων βουλευέσθαι THUC. 6.92 *a delibera cu privire la chestiuni de maximă importanță*. 3 a face diferență: ἄρ' οἱ τεκόντες διαφέρουσιν ἢ τροφαί; EUR. *Hec.599 părinții diferă sau educația?*; τρεῖς δὲ μόναι ψῆφοι διήνεγκαν τὸ μὴ θανάτου τιμῆσαι DEM. 23.167 *doar trei voturi au făcut diferența pentru a nu fi condamnat la moarte*. 4 a se deosebi, a se distinge, a fi superior: (+ gen. comp. și dat. de relație) διαφερόμεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε THUC. 2.39 *ne deosebim de dușmanii noștri și în ceea ce privește pregătirile militare*; οὔτε εὐφώνια τοσοῦτον διαφέρουσιν Ἀθηναῖοι τῶν ἄλλων ... ὅσον φιλοτιμία XEN. *Mem.3.3.13 atenienii îi întrec pe ceilalți nu atât prin frumusețea vocii, cât prin dorința de glorie*; ἄνδρα πολὺ καὶ δόξη διαφέροντα LXX 2Mac.15.13 *un bărbat distins prin părul alb și măreția sa*; (+ prep. εἰς, ἐν, κατά, πρὸς ș.a.) τοσοῦτον διήνεγκεν εἰς τὸ ἄρχειν ἀνθρώπων XEN. *Cyr.1.1.6 s-a distins atât de mult în arta de a conduce oamenii*; (part.) ἱματίων διαφερόντων ... καὶ ὑποδημάτων PLAT. *Phd.64d haine și încălțăminte mai deosebite*; τι πεπραχένα διαφέρον PLB. 6.39.2 *a fi făcut ceva deosebit* (sc. *faptele mai însemnate*); (+ adv. comp.) οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; NT *Mt.6.26 nu sunteți voi mai presus decât ele* (sc. *decât păsările cerului*)? 5 (med.-pas.) a fi în dezbinare sau în dezacord, a se învrăjbi, a-și disputa, a se certa: (+ περί și gen.) διενειχθέντων ... περὶ τῆς βασιλείης HDT. 1.173

luându-se la ceartă pentru domnie; (+ dat. pers.) διαφερόμενοι ἐτύγγανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου THUC. 5.31 *erau în dezacord cu lacedemonienii în privința cetății Lepreon; ἕτερος ἑτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτοῦ* PLAT. *Euthphr.* 8b *unul nu se înțelege cu celălalt în aceeași privință; (+ πρὸς și ac.)* διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους LYS. 18.17 [*faptul de*] *a fi în vrajbă unii cu alții; (abs.)* μηδὲν διὰ τοῦτο διαφέρου LYS. 10.17 *nu te sfădi pentru asta; διαφερόμενον ἀεὶ συμφέρεται* PLAT. *Sph.* 242e *dezbinându-se, mereu concordă.*

[διά, φέρω]

δια-φεύγω. *vb.* |viit. -φεύζομαι, aor.2 διέφυγον, pf. διαπέφευγα; *pas.* aor. διεφεύχθην | {poet. viit. διαφευζοῦμαι Ar. *Nu.* 443} a fugi (de), a scăpa *sau* a reuși să scape (cu fuga) (de cineva *sau* ceva), a evita: (+ ac.) HDT. 8.91, EUR. *Cyc.* 684, διέφευγον ... ὀπίστας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν XEN. *An.* 6.3.4 *fugiră din mâinile hopliților; αἱ διαφυγοῦσαι ... ἐκ τῆς Μήλου νῆος* THUC. 8.39 *corăbiile care reușiseră să scape din Melos; (+ πρὸς și ac.)* διαπεφεύγασιν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς LXX *IMac.* 15.21 *se refugiază din țările lor la voi; (+ ac. abstr.)* δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων HDT. 3.19 *scăpară de jugul perșilor; ~ θάνατον* PLAT. *Ap.* 39a *a scăpa de moarte; διέφυγε παράδοξως τὸν κίνδυνον* PLB. 1.25.3 *scăpă de primejdie contrar oricărei așteptări; (+ sub. abstr.)* σὲ διαφεύζεται ἢ ἀλήθεια PLAT. *Prm.* 135d *adevărul îți va scăpa; πολλά με διαπέφευγεν ὧν διανοήθην* ISOC. 4.187 *au reușit să-mi scape multe dintre lucrurile pe care le aveam în minte; διαφυγεῖν τὸν κайρόν* PLUT. *Pel.* 8.9 *a scăpa ocazia, a pierde momentul prielnic; (abs.)* οὐκ ἐδύνατο διαφυγεῖν HDT. 1.10 *nu putea scăpa (= nu avea încotro); (pas.)* Πετρωνίῳ ... διεφεύχθη ... ὁ κίνδυνος τοῦ θανεῖν IOS. *AI* 8.309 *Petronius a scăpat de primejdia morții.*

[διά, φεύγω]

διαφευκτικός, ἢ, ὄν *adj.* fugarnic, nestatornic: (d. bogăție) LUC. *Tim.* 29.

[διαφεύγω]

διάφευξις, εως, ἢ *subst.* scăpare (cu fuga): THUC. 3.23, IOS. *AI* 7.282, PLUT. *TCG* 5.3.

[διαφεύγω]

διαφήκα. ind. aor. act. de la διαφίημι.

δια-φημίζω. *vb.* a face cunoscut (pretutindeni), a vesti, a răspândi: (cuvântul) NT *Mc.* 1.45, (+ ac. pers.) διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὄλῃ τῇ γῆ NT *Mt.* 9.31 *L-au vestit în tot ținutul; (pas.) (+ inf.)* διεφημίσθη καὶ θνήσκειν ὁ βασιλεὺς IOS. *BI* 1.651 *s-a răspândit zvonul că regele este pe moarte.*

[διά, φήμη]

διαφθαρτικός, ἢ, ὄν *adj.* distructiv, vătămător: ARSTT. *Pr.* 865a8.

[διαφθείρω]

δια-φθείρω, *vb.* |viit. -φθερῶ, aor. διέφθειρα, pf. διέφθαγκα *sau* διέφθορα (intrans. în ion. și koiné); *pas.* viit. διαφθάρησομαι, aor. διαφθάρην, pf. διέφθαρμαι | {ion. impf. iter. διαφθείρεσκε Hdt. 1.36; viit. ep. 3sg. -φθέρσει Il. 13.625, ion. -φθερέει Hdt. 5.51, med. -φθερέεται Hdt. 8.108; med.-pas. m.m.c.p. 3pl. διεφθάρατο Hdt. 8.90} **I** (*tranz.*) **I** a distrug (complet), a strica (de tot), a nimici, a prăpădi: (o cetate) IL. 13.625, (corăbii) HDT. 7.189, σημαντήριον οὐδὲν διαφθείρασαν AESCH. *Ag.* 610 *care nu a rupt nici o pecete; οὐ μὴ διαφθείρω ὑμῶν τὸν καρπὸν τῆς γῆς* LXX *Mal.* 3.11 *nu vă voi nimici rodul pământului; τὰς ... ἐλπίδας διέφθορον* SOPH. *El.* 306 *mi-a nimicit speranțele; μηδαμῶς ... πρᾶγμα κάλλιστον διαφθειρήτε* AR. *Pax* 323 *nu stricați o treabă așa frumoasă; (pas.)* HDT. 1.166. **2** a face să piară, a ucide: τὸν ἄνθρωπον τὸν ἀντιπρήσσοντα ... διέφθειρε HDT. 1.92 *și-a ucis adversarul; ἥδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ* SOPH. *OT* 438 *această zi va fi nașterea și pieirea ta; (pas.)* ὑπὸ τοῦ λιμοῦ διαφθαρήναι IOS. *AI* 2.143 *a pieri de foame.* **3** a slăbi: χεῖρα δ' οὐ διαφθερῶ EUR. *Med.* 1055 *nu-mi voi slăbi mâna (sc. mâna mea nu va șovăi).* **4** a pierde: PLB. 3.60.5, PLUT. *M.* 968a **5** a pierde (prin avort), a lepăda: (un făt) PLUT. *M.* 242c, (abs.) IS. 8.36. **6** a altera, a falsifica: (un document) ISOC. 17.33, οὐδὲν ... διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου PLAT. *Phd.* 117b *fără nici cea mai mică alterare a culorii sau a expresiei feței.* **7** (în sens moral) a strica, a corupe, a duce la pierzanie, a perverti, a seduce: AESCH. *Ag.* 932, HDT. 5.51, διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους PLAT. *Ap.* 25a *îi strică pe tineri; οὐ μόνον τὴν σὴν γυναῖκα διέφθαρκεν* LYS. 1.16 *a sedus nu numai pe soția ta.* **II** (*intrans.*) (pf. διέφθορα *sau* med.-pas.) **I** a pieri, a fi pierdut: διέφθορας IL. 15.128 *esti pierdut!* **2**

a fi distrust: (d. infirmități) οὔτερος μὲν διέφθαρτο, ἦν γὰρ δὴ κωφός HDT. 1.34 *unul era infirm, căci era surdo-mut*; (+ ac. de relație) διεφθαρμένος ... τὰ ὄμματα PLAT. R.517a *cu vederea distrustă*. 3 a fi stricat, a fi corupt: (d. cadavre) PLAT. R.614b, (d. lapte) IOS. A15.207, (în sens moral) (aor.) διέφθειραν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν LXX Jud.2.19 *se stricau mai rău decât părinții lor*.

[διά, φθείρω]

δια-φθονέω-ῶ, vb. a purta invidie, a invidia: IOS. A12.135.

[διά, φθονέω]

διαφθορά, ᾄς, ἡ subst. {ion. -φθορή} I I distrugere (completă), nimicire, prăpădire, stricare: (a înfățișării) AESCH. Pr.643, (a unei cetăți) THUC. 8.86, τὰς αἱματηρὰς ὀμμάτων διαφθορὰς SOPH. OC552 *pieirile însângerate ale ochilor tăi*; ὅθεν καὶ ἡ ~ τῆ νῆι συνέβη DEM. 34.10 *ceea ce a dus și la distrugerea corăbiei*; οὕτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθορὰν NT Fp.2.31 *nici trupul Lui n-a văzut stricăciune (sau putreziciune)*. 2 *văzut* stricăciune (sau putreziciune). 2 *văzut*, moarte: τοὺς ... ἐς Κύπρον ἀπέστειλε ἐπὶ διαφθορῆι HDT. 4.164 *ii trimise la pieire în Cipru*; SOPH. OT573. 3 (medic.) leprădare, avort: ARSTT. HA583b12. II (fig.) stricăciune (morală), pierzare, corupere: (a oamenilor) PLAT. Grg.484c, (a tinerilor) XEN. Ap.19, (a judecătorilor) ARSTT. Rh.1372a34, ἐς διαφθορὰν τῆς ἴλης μετὰ χρυσίου APP. BC5.138 *pentru a corupe trupa cu bani*. III pradă: SOPH. Ai.1297.

[διαφθείρω]

διαφθορεύς, ἑως, ὁ subst. I distrugător, nimicitor, stricător: φίλων διαφθορεῦ EUR. Hipp.682 *pierzanie a prietenilor tăi!*; (al legilor) PLAT. Cri.53b. II corupător: (al tinerilor) PLAT. Cri.53c.

[διαφθείρω]

δι-αφήμι, vb. [viit. διαφήσω, aor. διαφήκα] a lăsa să plece, a da drumul, a slobozi: (armata) XEN. HG3.2.24, (o adunare) PLB. 11.32.1, (animale) id. 3.55.7.

[διά, ἀφήμι]

δια-φίλονεικέω-ῶ, vb. [var. -φιλονικέω Plut.] a încerca să câștige, a (se) lupta pentru întâietate: ARSTT. SE165b13, PLUT. Alex.29.3.

[διά, φιλονικέω]

δια-φίλοτιμέομαι-οὔμαι, vb. a rivaliza, a-și disputa, a se certa (pentru): (+ ὑπὲρ și gen.) PLUT. Arist.16.3.

[διά, φιλοτιμέομαι]

δια-φλέγω, vb. I a arde (complet), a pârjoli: LXX Ps.82.15, (pas.) πρὶν ἢ διαφλέγεσθαι τὰ ἰμάτια PLUT. Alc.39.5 *înainte ca hainele să-i fie cuprinse de flăcări*. II (fig.) a înflăcăra: (sufletele) PLUT. Mar.16.5.

[διά, φλέγω]

δια-φοιβάζω, vb. [inf. pf. pas. διαπεφοιβάσθαι] a scoate din minți, a sminti, a innebuni: SOPH. Ai.332.

[διά, φοιβάζω]

δια-φοιτάω-ῶ, vb. [aor. διεφοίτησα] {eol. part. prez. fem. ζαφοίταισ(α) Sapph. 96.15} I a umbla (încoace și încolo, dintr-o parte în alta), a hoinări, a cutreiera: ταῦτα διαφοιτῶντες ἔλεγον HDT. 1.60 *repetau aceste cuvinte mergând peste tot*; διὰ τῆς χώρας ... ~ AR. Av.557 *a cutreiera țara*; (d. câini de vânatoare) βαρέως διαφοιτῶσιν XEN. Cyn.3.3 *umblă greu dintr-o parte în alta*. II (fig.) a se răspândi (peste tot): (d. povești, faimă ș.a.) PLUT. Fab.8.4, LUC. Alex.30.

[διά, φοιτάω]

διαφορά, ᾄς, ἡ subst. {ion. διαφορή Hdt.} I mișcare (dintr-o parte în alta): πεσσῶν ... διαφοραῖς EUR. Fr.360.9 *mutări [la jocul] de table*. II diferență, deosebire, distincție: THUC. 3.10, ὁμοιότης καὶ ~ PLB. 1.4.11 *asemănare și deosebire*: τίνας ἔχει πρὸς ἄλληλα διαφορὰς ARSTT. HA505b24 *ce diferențe sunt între ele*; θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον ~ PLUT. M.1075c *deosebire între zeu și om*; πολλῆ ... ~ IOS. Vit.2 *deosebire mare, distincție importantă*. III dezbinare, divergență, diferend, vrajbă: οἱ τὰς διαφορὰς διαίρουντες HDT. 4.23 *cei care rezolvă disputele*; περὶ γῆς ὄρων ... διαφοραῖ THUC. 1.122 *diferențe în legătură cu hotarele țării*; (+ dat.) μητρὶ διαφορὰν ἔχει EUR. Med.75 *este certat cu mama [lor]*; διαφορὰς γενομένης τῶ Πολυεύκτῳ πρὸς τὸν Λεωκράτη DEM. 41.4 *iscându-se o dispută între Polyuctos și Leocrates*. IV varietate, specie, soi: πότερον ἔν τὸ γένος ἔστιν αὐτῆς ἢ πλείους ἔχει διαφορὰς ARSTT. Pol.1285a1 *dacă aceasta (sc. regalitatea) comportă un singur gen sau are mai multe varietăți*; διαφορὰς φυτῶν LXX Inj.7.20 *soiuri de plante*. V distincție, superioritate, excelență: PLAT. Ti.23a, διὰ τὴν διαφορὰν τῆς ναυπηγίας PLB. 1.51.4 *datorită superiorității în construcția navelor*.

[διαφέρω]

διαφορέω-ῶ, vb. I a purta (dintr-o parte în

alta), a răspândi: (cu tmeză) τοῦ μὲν τε κλέ-
ος εὐρὺ διὰ ζεῖνοι φορέουσι OD. 19.333
oaspeții îi poartă faima până departe;
(pas.) ἀποστερήσονται ... τῆς ἀπὸ τῶν ζυμ-
μάχων προσόδου ἧσσον διαφορουμένης
THUC. 6.91 *vor fi lipsiți de tributul aliațiilor*;
care le va fi adus mai rar. II a căra (cu sine,
departe), a jefui: χρήματα τὰ σὰ διαφορέει
HDT. 1.88 *cară avuțiile tale*; διεφóρησαν
τοὺς σταυροὺς παρ' ἑαυτοὺς THUC. 6.100
au luat parii cu ei; (pas.) διαφορουμένης
αὐτοῦ τῆς χώρας ὑπὸ τῶν ληστῶν DEM.
19.315 *fiindcă țara lui era jefuită de pirăți*;
(fig.) διεφóρηθη τῆς ψυχῆς τὴν γνώμη
PLAT. Lg.672b *i-au fost luate mințile.* III a
destrăma, a rupe în bucăți, a împraștia, a ri-
sipi: χωρίς τε θηρὸς ἄρθρα διεφóρησαμεν
EUR. Ba.1210 *am sfărtecat fără mădular*
cu mădular; διαφορήσω σ' AR. Eq.294 *o să*
te rup în bucăți; τοὺς ... διαφορῶν τοξεύ-
μασιν EUR. HF571 *pe ceilalți împraștiindu-*
i cu săgețile; οἶνον ἐκ πίθων διεφóρησε τοῦ
κεράμου μηδὲν παθόντος PLUT. M.665a *a*
împraștiat vinul din niște chiupuri, fără ca
vasele să pățească nimic; (pas.) ὑπὸ κυνῶν
τε καὶ ὀρνίθων διαφορεόμενον HDT. 7.10
sfâșiat de câini și de păsări. IV (medic.) a
dizolva, a mistui: (hrana) PLUT. M.669b.

[διαφóρα]

διαφóρημα, ατος, τό *subst.* jaf, prădăciune:
LXX Ier.37.16.

[διαφóρέω]

διαφóρησις, εως, ἡ *subst.* I jefuire: LXX
Cor.9.1, id. Cic.14.2. II alienare, scoatere
din mînti: PLUT. M.389a. III variație: PLUT.
M.933c.

[διαφóρέω]

διαφóρητος, ον *adj.* (dub.) rupt în bucăți, cio-
rățit: EUR. Cyc.344.

[διαφóρέω]

διάφoρος, ον *adj.* |comp. -ώτερος, superl. -
ώτατος| I diferit, deosebit, felurit, divers:
HDT. 2.83, PLAT. *Th.*209a, διάφoροι δὲ φύ-
σεις βροτῶν, διάφoροι δὲ τρόποι EUR.
IA558 *felurite sunt firile oamenilor, felurite*
purtările [lor]; (+ gen.) ἐπιστήμη δὴ ἐπισ-
τήμης ~ PLAT. *Phlb.*61d *o știință diferită de*
altă știință; (+ ἢ „de, decât”) οὐδὲν διάφo-
ρον πάσχει ἢ εἰ μόνος ἐστρατεύετο XEN.
Cyr.5.4.20 *pățește precum cel care ar porni*
de unul singur la război. II care este în dez-
binare *sau* în dezacord (cu cineva), de pă-
rere diferită, potrivnic, ostil: HDT. 5.83, (+

dat. pers.) πολλὰ πολλοῖς εἰμι ~ βροτῶν
EUR. *Med.*579 *în multe privințe sunt în dez-*
acord cu majoritatea oamenilor; οὐκ ἔων ~
... Κλεομένει HDT. 5.75 *nefiind învrăjbit cu*
Cleomenes; (+ ac.) ὦν καὶ ἐς τᾶλλα ~ τὰ πο-
λιτικά THUC. 6.15 *care îi era adversar și în*
alte probleme politice; (d. lucruri) χρή ...
γείτονα γείτονοι μηδὲν ποιεῖν διάφoρον
PLAT. Lg.843c *trebuie ca un vecin să nu*
facă nimic potrivnic unui alt vecin. // **διά-**
φoρος, ου, ὁ *subst.* adversar, vrăjmaș; (+
gen.) DEM. 29.15, IS. 12.10. III care se dis-
tinge, (de)osebit, remarcabil: ναὸς ... κάλ-
λει καὶ μεγέθει ~ IOS. B11.414 *un templu*
care se distingea prin frumusețe și mărire;
(comp.) διαφóρωτερον ... ὄνομα NT
Evr.1.4 *un nume mai deosebit.* // **διάφoρον**,
ου, τό *subst.* I diferență, deosebire: HDT.
2.7, (pl.) EUR. *Supp.*612. II dezbinare (*sau*
pricină de dezbinare), divergență, diferend,
vrajbă, neînțelegere: τὰ διάφoρα δίκη λύεσ-
θαι THUC. 1.78 *a soluționa diferendele prin*
recurgere la arbitraj; εἰ ... μὴ μέγα εἴη τὸ
διάφoρον XEN. *Mem.*2.3.5 *dacă vrajba nu*
ar fi mare. III schimbare, răsturnare (de si-
tuație), catastrofă: THUC. 7.75. IV avantaj,
folos: DEM. 19.68. V (sumă de) bani: PLB.
4.18.8, μὴ ἀλλάξης φίλον ἔνεκεν διαφóρου
LXX Sir.7.18 *să nu dai la schimb un prie-*
tenii pentru bani. VI cheltuială: (pl.) DEM.
32.18.

[διαφέρω]

διαφoρότης, ητος, ἡ *subst.* diferență, deose-
bire: PLAT. *R.*587d, id. *Th.*209a, IOS.
A118.19.

[διάφoρος]

διαφóρως, *adv.* |superl. -ώτατα| I în mod di-
ferit, deosebit: (+ dat.) THUC. 6.18, (op.
ομοίως) PLAT. *Ion*531b. II cu dezbinare, cu
vrajbă: ~ ἔχειν PLAT. *Phlb.*25e *a fi în*
vrajbă; (+ dat.) APP. *BC*1.36. III cu osebite,
peste măsură: MEN. *Pc.*262, PLB. 13.7.2, (+
gen.) τῶν ἄλλων ~ DEM. 24.196 *mai presus*
decât ceilalți.

[διάφoρος]

διάφoραγμα, ατος, τό *subst.* I perete despăr-
țitor, paravan: THUC. 1.133, IOS. A119.90. II
(anat.) I diafragmă: PLAT. *Ti.*70a. 2 sept na-
zal: ARSTT. HA492b16.

[διαφράσσω]

δια-φράγγνυμι, vb. v. διαφράσσω: (med.)
PLUT. *Cam.*34.2.

[διά, φράγγνυμι]

δια-φράζω, *vb.* {ep. ind. aor.2 act. 3sg. διεπέφραδε} a spune (clar), a explica (în detaliu), a lămuri: (+ ac.) IL. 20.340, OD. 17.590, A.RH. 1.848, (abs.) IL. 18.9, OD. 6.47.
[διά. φράζω]

δια-φράσσω, *vb.* |part. pf. pas. διαπεφραγμένος| a întări (din toate părțile), a fortifica: PLUT. *Aem.*13.5.
[διά. φράσσω]

δια-φρέω, *vb.* a lăsa să treacă: AR. *Av.*193, THUC. 7.32.
[v. εἰσφρέω]

δια-φροντίζω, *vb.* a se îngriji de: (+ gen.) ARSTT. *Pol.*1262b20.
[διά. φροντίζω]

δια-φρουρέω-ῶ, *vb.* a sta de strajă până la sfârșit: (fig.) διαπεφρούρηται βίος AESCH. *Fr.*265 *s-a isprăvit straja vieții [sale]*.
[διά. φρουρέω]

δια-φυγγάνω, *vb.* v. διαφεύγω: THUC. 7.44, (+ ac.) IOS. *A1*19.126.

διαφύγή, ἡς, ἡ *subst.* fugă, scăpare: THUC. 8.11, (+ gen. obiectiv) PLAT. *Lg.*737a, IOS. *A12.*141.
[διαφεύγω]

διαφυγή, ἡς, ἡ *subst.* I separație (naturală), despărțitură, articulație: (între oase) PLAT. *Phd.*98c, (între dinți) PLUT. *Pyrrh.*3.6 (d. membrana care desparte miezul nucilor) XEN. *An.*5.4.29. II (fig.) diferență, distincție: PLAT. *Plt.*259d.
[διαφύω]

διαφυλακτικός, ἡ, ὄν *adj.* care păzește, care păstrează: PLAT. *Def.*412a, ARSTT. *Pr.*867b17, PLUT. *M.*276a.
[διαφυλάσσω]

δια-φυλάσσω, *vb.* |viit. -φυλάξω, aor. διεφύλαξα| {att. -άττω} I a păzi (cu grijă), a ține sub pază, a apăra: (zidurile unei cetăți) HDT. 6.101, (o trecătoare) LYS. 2.30, (+ ac. pers.) ἱερεῦ, διαφύλαξόν με AR. *Ra.*297 *păzește-mă, părinte!*; (+ από și gen.) ~ σε ἀπό γυναικὸς ὑπάνδρου LXX *Pr.*6.24 *ca să te păzească (= să te ferească) de femeia cu bărbat*; (med.) ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάσσει πόλιν EUR. *IA*365 *nefiind în stare să-și păzească ei înșiși cetatea*. II a veghea (asupra), a avea în grijă: οἱ τ' αὖ τὸ Κάδμου διεφύλασσον ἱππικόν EUR. *Supp.*682 *cei care vegheau asupra călăreților lui Cadmos (= comandanții cavaleriei thebane)*; τοῦτον ἐκέλευσε διαφυλάξει αὐτῷ τὴν τε γυναῖκα καὶ τὴν σκηνὴν XEN. *Cyr.*5.1.2 *fi*

ceru să-i păzească femeia și cortul. III a ține seama de, a lua aminte la: (măsurători) HDT. 2.121a. IV a păstra, a ține, (ext.) a respecta: (legile) PLAT. *Lg.*951b. (pacea) DEM. 18.78. πατρώους εὐρτάς ~ LXX *2Mac.*6.6 *a ține sărbătorile strămoșești*.

[διά. φυλάσσω]

δια-φυσάω-ῶ, *vb.* I a sufla (în toate părțile), a împrăstia suflând: (d. vânt) PLAT. *Phd.*77d. (pas.) id. *Phd.*80d, PLUT. *M.*950b. II a sufla (prin. peste): LUC. *Herm.*68.

[διά. φυσάω]

διαφύσησις, εως, ἡ *subst.* exalație: ARSTT. *Pr.*908a17.

[διαφυσάω]

διάφῦσις, εως, ἡ *subst.* (= διαφυγή) separație (naturală), despărțitură, interstițiu: ARSTT. *HA*495b9.

[διαφύω]

δι-ἄφύσσω, *vb.* |aor. 3sg. διήφυσσε| I a scoate (afară): (măruntaietele) IL. 13.507. πολλὸν δὲ διήφυσσε σαρκὸς ὀδόντι OD. 19.450 *fi smulse cu colțul o mare bucată de carne*. II a scoate (vinul) de tot, a deșerta, a secătui: OD. 16.110.

[διά. ἀφύσσω]

δια-φύτεύω, *vb.* a sădi, a planta: AR. *Fr.*113.
[διά. φυτεύω]

δια-φύω, [ὑ prez. și impf.] *vb.* |prez. și viit. doar med.-pas. διαφύομαι: aor.2 3sg. διέφῶ Hdt. 1.61, pf. διαπέφῶκα| I a crește (între, la mijloc): ARSTT. *Fr.*335 2 (d. timp) a trece: χρόνος διέφῶ HDT. 1.61 *vremea trecu*. II (fig.) a se întrepătrunde: (+ gen.) διεπεφύκει τῆς τυραννίδος PLUT. *Dio.*12.1 *s-a amestecat în treburile tiraniei*; διαπεφυκότες ὅλης τῆς Ἰταλίας PLUT. *Cic.*14.2 *împărățiați prin toată Italia*.

[διά. φύω]

δια-φωνέω-ῶ, *vb.* I (muz.) a fi disonant, a distona: (d. liră) PLAT. *Grg.*482b. II a fi în dezacord (cu cineva sau ceva), a se deosebi: (+ dat.) οὐ σοὶ ὁμολογήσει Καλλικλῆς ... ἀλλὰ διαφωνήσει PLAT. *Phd.*101d *Callicles nu va fi de acord cu tine, ci va fi în dezacord*; τοῖς λόγοις τοῦτοις τὰ ἔργα διαφωνεῖ ARSTT. *EN*1168b1 *faptele nu sunt în acord cu aceste raționamente*; (+ περί și gen.) ARSTT. *Metaph.*1085b36, IOS. *Ap.*1.16, (abs.) ἀδύνατον ἦν ~ ἐπὶ τοσοῦτον IOS. *Ap.*1.293 *ar fi fost imposibilă o discrepanță atât de mare*. III a nu se potrivi, a ieși în minus (la socoteală), a se pierde, a lipsi: ἐὰν

δέ τι διαφωνήση τῶν ἀποδοιδομένων χρημάτων PLB. 21.43.23 *dacă se va constata vreo diferență* (sc. o lipsă) în sumele de bani predate; οὐ διεφώνησεν λόγος εἰς LXX 3Rg.8.56 *nu s-a pierdut nici un cuvânt*. IV (d. pers.) a lipsi (la apel), a muri: τῶν ἐπιλέκτων τοῦ Ἰσραὴλ οὐ διεφώνησεν οὐδὲ εἰς LXX Ex.24.11 *nu a murit nici unul dintre aleșii lui Israel*; ἀπόλωλεν ἡ ἐλπίς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν LXX Iez.37.11 *a pierit nădejdea noastră, suntem pierduți*.

[διά, φωνέω]

διαφωνία, ας, ἡ *subst.* dezacord, discrepanță, deosebire, (muz.) disonanță: PLAT. Lg.689a, PLB. 34.1.18, LUC. Apol.1.

[διάφωνος]

διά-φωνος, ον *adj.* discordant, disonant, nepotrivit: PLUT. M.1003b.

[διά, φωνή]

διαφώσκω, (ιον.) v. διαφαύσκω

δια-φωτίζω, vb. I (*tranz.*) a (stră)lumina: PLUT. M.76b, LUC. Icar.21, βία μεγάλη διαφωτίσας τὸν τόπον PLUT. Cat.Ma.20.11 *după ce a degajat locul cu mare sfortare*. II (*intrans.*) a se lumina de ziuă: ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον LXX 2Ezr.18.3 *de la răsăritul soarelui*.

[διά, φωτίζω]

δια-χάζομαι, vb. a se retrage (croindu-și drum): XEN. Cyr.7.1.31.

[διά, χάζομαι]

διαχαίνω, v. διαχάσκω

δια-χάλαω-ῶ, vb. I a destinde, a relaxa: XEN. Eq.7.11. II a deschide: διαχαλάτέ μοι μέλαθρα EUR. IA1340 *deschideți-mi porțile*. III a dizolva: ARSTT. Pr.886b2.

[διά, χαλάω]

δια-χάρασσω, vb. I (*act.*) I a zgâria, (ext.) a grava, a sculpa: (pas.) PLUT. M.636c. 2 a-și ascuți (privirea): PLUT. M.974b. II (*med.*) (fig.) a zgâria (auzul): (d. sunetul lirei) SOPH. Fr.314.261.

[διά, χαράσσω]

δια-χάσκω, vb. [aor.2 διέχων] a (se) căsca (larg): AR. Eq.533, PLUT. M.976b.

[διά, χάσκω]

δια-χειμάζω, vb. a petrece iarna, a ierna: THUC. 7.42, XEN. An.7.6.31.

[διά, χειμάζω]

δια-χειρίζω, vb. I a mânui (bani, fonduri), a administra, a gestiona: PLAT. Grg.526b, ARSTT. Pol.1322b8, οἱ διακεχειρικότες τὰ

ἱερὰ χρήματα XEN. HG7.4.34 *cei care mânuiseră fondurile sacre*; (pas.) XEN. An.1.9.17. II a pune mâna pe, a omori, a ucide: PLB. 8.21.8, IOS. AI15.173, NT Fr.5.30.

[διά, χειρίζω]

διαχειρίσις, εως, ἡ *subst.* administrare, gestionare: THUC. 1.97.

[διαχειρίζω]

δια-χειροτονέω-ῶ, vb. a vota prin ridicarea de mâini, a alege (între două persoane sau lucruri): DEM. 47.43, (pas.) PLAT. Lg.755d, XEN. HG1.7.34.

[διά, χειροτονέω]

διαχειροτονία, ας, ἡ *subst.* votare prin ridicarea de mâini, alegere (între două persoane sau lucruri): XEN. HG1.7.34, διαχειροτονίαν διδόναι DEM. 22.9 *a supune la vot*; διαχειροτονίαν ποιεῖν DEM. 24.25 *a decide prin vot*.

[διαχειροτονέω]

δια-χέω, vb. [aor. διέχεα] {ep. aor. διέχευα II. 7.316; ion. med.-pas. impf. 3sg. διεχέετο Hdt. 3.16} I (*tranz.*) I a (re)vârsa, a împrăștia, a răspândi, a risipi: (d. pământul dus de fluviu) HDT. 2.150, διέχεας τὰς ὁδοὺς σου εἰς ἄλλοτρίους LXX Ier.13.3 *ai risipit* (sc. ai răspândit, ai înmulțit) căile tale spre străini; (pas.) LXX Inț.5.14. 2 a dizolva, a desface (în bucăți), a descompune, a topi: PLAT. Ti.61a, ARSTT. Pr.869a15, (d. o corabie) κείνην ... διέχευαν ἄλλαι A.RH. 3.320 *ai risipit-o vântoasele*. 3 (ext.) a îmbucătăți, a sfărteca: (un taur pt. jertfă) IL. 7.316, OD. 3.456, THEOC. 22.203. 4 (fig.) a a destrăma, a anula: διαχέαι τὰ βεβουλευμένα HDT. 8.57 *a anula hotărârile luate*; τῶν σωμάτων διακεχυμένων ὑπὸ μέθης PLAT. Lg.775c *cu trupurile destrămate de beție*. b a destinde, a veseli: PLUT. M.74d. II (*intrans.*) (med.-pas.) I a se (re)vârsa, ext. a se împrăștia, a se risipi: ὅπως μὴ διαχέοιτο ἐπὶ πολὺ τὸ χῶμα THUC. 2.75 *pentru ca terasamentul să nu se reverse prea mult*; (d. soldați) XEN. HG7.4.34. 2 a se dizolva, a se descompune: (d. un cadavru) HDT. 3.16. 3 a se topi: (d. zăpadă) XEN. Cyn.8.1. 4 a se răspândi, a se întinde: (d. o boală de piele) LXX Lev.13.55, (o veste) IOS. AI19.44. 5 (fig.) a se destinde, a se relaxa, a se veseli: μετὰ τὸ δεῖπνον ὁ βασιλεὺς διεχύθη IOS. AI11.164 *după cină regele era bine dispus*; μειδιῶν τῷ προσώπῳ καὶ διακεχυμένος

PLUT. *Pomp.*57.5 *surázător la chip și destins.*

[διά, χέω]

δια-γλενάζω, *vb.* a lua în bătaie de joc, a batjocori: (+ ac.) PLAT. *Sp.*364b, DEM. 50.49, PLB. 18.4.4, (abs.) NT *Fr.*2.13.

[διά, γλενάζω]

δια-γλώ-ω, *vb.* a grāmădi, a ridica (dintr-o parte în alta), a construi: ἐς τὴν Σαλαμίνα χῶμα ... διαχοῦν HDT. 8.97 *a ridica un dig înspre Salamina.*

[διά, γλώω]

δια-γράομαι-ῶμαι, *vb.* [viit. -χρήσομαι, aor. διεχρησάμην] {ion. διαχρέομαι; dor. viit. διαχρησέεται Theoc. 15.54} **I** (*intrans.*) **I** a (se) folosi (de), a utiliza, a întrebuinta (în mod obișnuit): (+ dat.) (limbă) HDT. 1.58, (legi) AR. *Ec.*609, τρόπος ζόης τοιῶδε διαχρέωνται HDT. 2.77 *duc acest fel de viață; oi τῆ ἀληθείῃ διαχρεώμενοι* HDT. 3.72 *cei care obișnuiesc să spună adevărul; λιμῶ δὲ ὄσαπερ ὄψω διαχρησθε* XEN. *Cyr.*1.5.12 *vă folosiți de foame ca de un condiment.* **2** a încerca, a îndura: συμφορῇ μεγάλῃ διαχρέωνται HDT. 3.117 *îndură o mare năpastă; HDT. 1.167.* **II** (*trans.*) a termina (cu), a omori, a ucide: (+ ac. pers.) HDT. 1.24, THUC. 3.36, THEOC. 15.54, ταῖς ἑαυτῶν χερσὶν ~ τέκνα καὶ γυναῖκας IOS. *BI.*395 *a-și ucide copiii și soțiile cu propriile mâini; (d. ciupă) διαχρωμένην τὸ σῶμα σχολαίως* PLUT. *Per.*38.1 *care îi sleia încet trupul.*

[διά, γράομαι]

δια-χρέμτομαι, *vb.* a-și drege glasul: (d. cineva care urmează să cânte) THEOC. 15.99.

[διά, χρέμτομαι]

διαχρέομαι, (ion.) *v.* διαγράομαι

δια-χρίω, [ρῖ] *vb.* a unge (bine): ARSTT. *HA*623b30, (pas.) λάγανα ... διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ LXX *Lev.*2.4 *turte unse cu untdelemn.*

[διά, χρίω]

διά-χρῦσος, *ov adj.* aurit, brodat sau încrustat cu aur: (d. veșminte, țesături) DEM. 21.22, cu aur: (d. obiecte din metal) PLB. 6.53.7, LXX *Ps.*44.10, (d. obiecte din metal) PLUT. *Luc.*7.5, LUC. *Tim.*27.

[διά, χρυσός]

διά-χῦλος, *ov adj.* zemos: ARSTT. *HA*603b20.

[διά, χυλός]

διάχῦσις, *εως, ἡ subst.* **I** **I** (re)vărsare, împrăștiere, răspândire, risipire: PLAT. *Cra.*419c, (d. un râu) PLUT. *Mar.*37.5,

(spec.) τῶν ὀμμάτων τὴν διάχυσιν PLUT. *M.*335b *revărsarea privirilor.* **2** dizolvare, descompunere, topire: (op. πῆξις) ARSTT. *Mete.*382a30. **II** (fig.) destindere, relaxare, (în)veselire: PLUT. *M.*564b, id. *Cat.Mi.*46.5. [διαχέω]

διαχῦτικός, *ἡ, ὄν adj.* care destinde: PLAT. *Ti.*60a.

[διάχυσις]

δια-χωρέω-ῶ, *vb.* **I** **I** a trece (prin), a străbate: δι' ὕδατος καὶ γῆς ἀέρος τε ... διαχωρεῖ PLAT. *Ti.*78a [*focul*] *trece prin apă, prin pământ și prin aer.* **2** a lăsa să treacă, *ext.* a excreta, a defeca: ἄπεπτα ~ ARSTT. *PA*675a20 *a lăsa [alimentele] să treacă nedigerate; (impers.) κάτω διεχώρει αὐτοῖς* XEN. *An.*4.8.20 *aveau diaree; (abs.)* PLAT. *Phdr.*268b. **3** a avea trecere, a circula: (d. bani) LUC. *Luct.*10. **4** (fig.) a merge, a ieși (bine), a reuși: τὸ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις ~ ἴσως οὐ θαυμαστόν PLB. 18.40.3 *poate nu este de mirare că le merge cu alții.* **II** a (se) despărți: ARR. *An.*1.1.8. **III** a se lărgi, a se deschide: (d. un defileu) ARR. *An.*2.8.2, PLUT. *M.*680a.

[διά, χωρέω]

διαχώρησις, *εως, ἡ subst.* tranzit (digestiv), defecare: ARSTT. *PA*675a22.

[διαχωρέω]

διαχωρητικός, *ἡ, ὄν adj.* [comp. -ώτερος] digestiv, laxativ: ARSTT. *Pr.*928a18.

[διαχωρέω]

δια-χωρίζω, *vb.* **I** (*trans.*) **I** a despărți, a separa: (+ ac.) XEN. *Oec.*9.7, (+ από și gen.) ἀπὸ τῶν ἄλλων ... ~ τὸ ζητούμενον PLAT. *Pl.*262b *a separa de rest obiectul cercetării; (+ gen.)* LXX *IMac.*12.36, (d. creație) διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους LXX *Gen.*1.4 *a despărți Dumnezeu între lumină și întuneric.* **2** a pune deoparte: LXX *Gen.*30.32. **3** a deosebi: LXX *Sir.*33.11. **II** (*intrans.*) (med.-pas.) **I** a se despărți, a se separa: AR. *Th.*14, PLAT. *Ti.*59c, διεχωρίσθησαν ἀλλήλων εἰς τὰς ἰδίας καταλύσεις PLB. 15.32.10 *se despărțiseră [ducându-se] fiecare la casa lui; γυνή ... διαχωρισθεῖσα* IOS. *AI*5.259 *femeie divorțată.* **2** a se distinge, a se deosebi: PLAT. *Phlb.*17a, LXX *Sir.*33.8.

[διά, χωρίζω]

διαχώρισις, *εως, ἡ subst.* despărțire, separare: ARSTT. *GA*723b15.

[διαχωρίζω]

διαχώρισμα, ατος, τό *subst.* despărțitură, crăpătură: LUC. *VH2.43.*

[διαχωρίζω]

διαχωρισμός, οῦ, ὁ *subst.* despărțire: IOS. *A16.241.*

[διαχωρίζω]

δια-ψαίρω, *vb.* **I** a adia, a împrăstia: (d. vânt) AR. *Av.1717.* **II** a curăța: EUR. *Fr.926.*

[διά, ψαίρω]

διάψαλμα, ατος, τό *subst.* interludiu: LXX *Ps.2.2.*

[διαψάλλω, v. ebr. פִּזְזָה]

δια-ψέγω, *vb.* a mustra (cu asprime), a ocări: PLAT. *Lg.639a.*

[διά, ψέγω]

δια-ψεύδω, *vb.* **I** (*tranz.*) **I** a înșela, a amăgi, a minți: (+ ac. pers.) DEM. *Ep.3.34,* (med.) διαψευσσασθαι τὸν Ἀννίβαν ... οὐχ ὑπομένων PLUT. *Fab.7.7 nesuferind să-l amăgească pe Hannibal;* (abs.) LXX *IMac.13.19.* **2** (spec.) a înșela (speranțele), a nu adeveri: PLB. *3.109.12,* PLUT. *Flam.13.1,* (pas.) τι τῶν ὑπ' ἐμοῦ προρρηθέντων διεψευσταί IOS. *B11.79 una dintre prezicerile mele nu se adeverește.* **II** (*intrans.*) (med.-pas.) a se înșela: (+ gen.) ISOC. *5.1,* DEM. *23.19,* οἱ ... διεψευσμένοι τῆς ἐαυτῶν δυνάμεως XEN. *Mem.4.2.27 cei care se înșală asupra propriilor posibilități;* οὐ διεψεύσθη τῶν λογισμῶν PLUT. *Lyc.29.6 nu s-a înșelat în calculele sale;* (+ περί și gen.) PLAT. *Ep.351d,* (+ περί și ac.) ARSTT. *ENI 144a35,* (abs.) DEM. *1.21.*

[διά, ψεύδω]

δια-ψηφίζομαι, *vb.* **I** (*tranz.*) a hotărî (prin vot): LYS. *26.1.* **II** (*intrans.*) a-și da votul, a vota: THUC. *4.88,* διαψηφίσασθαι ... κατὰ φυλάς XEN. *HG1.7.9 a vota pe triburi;* (+ περί și gen.) PLAT. *Lg.937a,* DEM. *57.15.*

[διά, ψηφίζω]

διαψήφισις, εως, ἡ *vb.* **I** votare: PLAT. *Lg.855d,* προτιθέναι τὴν διαψήφισιν XEN. *HG1.7.14 a supune [propunerea] la vot;* (+ περί și gen.) LYS. *12.34,* DEM. *57.9.* **II** (spec.) votare pentru revizuirea registrului de cetățeni: (pl.) DEM. *57.26.*

[διαψηφίζομαι]

διαψηφισμός, οῦ, ὁ *subst.* votare pentru revizuirea registrului de cetățeni: ARSTT. *Ath.13.5.*

[διαψηφίζομαι]

δια-ψιθυρίζω, *vb.* a șopti (unul altuia), a șușoti: PLB. *15.26.8,* LUC. *Gall.25,* (+ ac.)

LXX *Sir.12.18.*

[διά, ψιθυρίζω]

διάψυξις, εως, ἡ *subst.* răcire, răcorire: PLUT. *M.967f.*

[διαψύχω]

δια-ψύχω, *vb.* **I** a răci, a răcori: ARSTT. *Resp.478a20.* **II** a scoate la aer (pt. uscare și curățare), a aerisi, a zvânta: (corăbii) THUC. *7.12,* (luntre) LUC. *Cont.23,* (fig.) (d. bogății) XEN. *Cyr.8.2.21.* **III** (fig.) a slei, a secă-tui: (puterea) PLUT. *Lys.23.5.*

[διά, ψύχω]

δί-βᾶμος, ον [ἰ] *adj.* (poet.) care merge în două picioare, biped: EUR. *Rh.215.*

[δι-, βῆμα]

δίβολία, ας, ἡ *subst.* **I** lance cu două vârfuri: AR. *Fr.492,* MEN. *Col.31,* PLUT. *Mar.25.11.* **II** mantie dublă (sc. îndoită și aruncată peste umăr): PLUT. *M.754f.*

[δίβολος]

δί-βολος, ον [ἰ] *adj.* cu două vârfuri: (lance) EUR. *Rh.374.*

[δι-, βόλος]

δί-γληνος, ον [ἰ] *adj.* cu două pupile: διγλήνους ὄπας THEOC. *Ep.6.2 pupilele ochilor.*

[δι-, γλήνη]

δί-γλωσσος, ον *adj.* **I** care vorbește două limbi, bilingv: THUC. *4.109,* id. *8.85,* PLUT. *Alex.37.1,* ~ ἦν ἐς τὰ βαρβαρικὰ γράμματα ARR. *An.3.6.6 era bilingv* (sc. în afară de greacă vorbea și limba barbarilor). **II** (fig.) duplicitar, ipocrit, mincinos: LXX *Pr.11.13.*

// **δίγλωσσος**, ου, ὁ *subst.* tâlmăci: PLUT. *Them.6.3.*

[δι-, γλῶσσα]

δι-γομία, ας, ἡ *subst.* povară dublă, desagă: LXX *Jud.5.16.*

[δι-, γόμος]

διγονία, ας, ἡ *subst.* naștere dublă: (d. animalele care se reproduc atât prin ouă, cât și prin pui vii) ARSTT. *GA719a24.*

[δίγονος]

δί-γονος, ον [ἰ] *adj.* |gen. -οιο Eur. *Hipp.560* **I** născut de două ori: (d. Bacchos) EUR. *Hipp.560.* **II** dublu: SOPH. *Fr.129,* δίγονα σώματ' EUR. *El.1179 două trupuri.*

[δι-, γίγνομαι]

δίδαγμα, ατος, τό [ἰ] *subst.* **I** învățătură, lecție: EUR. *Fr.291,* AR. *Nu.668,* PLAT. *Clit.409b,* XEN. *Eq.9.10.* **II** dovadă: PLUT. *Galb.17.3.*

[διδάσκω]

διδασκτέον, *adj.vb.* trebuie învățat: PLAT.

pers.) IL. 11.832, HDT. 2.171, ἵνα ἦτοι μάθης παρὰ Σωκράτους ἢ διδάξης ἡμᾶς PLAT. *Cra.427e fie ca să ieși învățatură de la Socrate, fie ca să ne înveți pe noi; (+ ac. lucru) IL. 9.442, HES. Op.64, ἀδυνάτων ... τὰ ληθῆ διδάξει PLAT. Phdr.276c [discursuri] care nu sunt în stare să [ne] învețe adevărul; (+ ac. dublu) σφέας οἴμας Μοῦσ' ἐδίδαξε OD. 8.481 *Muza i-a învățat cântări; τὰ συμφέροντα ~ τοὺς πολίτας XEN. Mem.1.2.10 a-i învăța pe cetățeni cele folositoare; (+ ac. și inf.) ἐδίδαξεν αὐτοὺς ἢ ἀνάγκη κατασκευῆσαι ... καὶ μὴ πορευῆσθαι XEN. An.3.4.32 nevoia îi învăță să campeze și să nu înainteze; (+ ac. pers. și περί) οὐδέν πω περί τοῦ πατάγου καὶ τῆς βροντῆς μ' ἐδίδαξας AR. Nu.382 *nu m-ai învățat nimic despre bubuitul tunetului; (+ ὅτι) ἤρξατο ~ αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν NT Mc.8.31 a început să-i învețe că Fiul Omului trebuie să pătimească multe; (med.) τὸ διδάξασθαι δέ τοι εἰδότε ῥάτερον PI. O.8.59 *celui ce știe îi este mai ușor să-i învețe pe alții; (+ element predicativ) τὸν υἱὸν ἰππεία ἐδίδαξάτο ἀγαθόν PLAT. Men.93d pe fiul său l-a învățat [să fie] bun călăreț. 2 a explica, a lămuri, a expune, a informa: διδάξαμεν χρυσὸν καθαρᾷ βασάνῳ PI. Fr.122 *am lămurit aurul cu piatră curată de jasp; πῶς δῆ; διδάξον AESCH. Eu.431 *cum adică? lămuște-mă!; ὁ τε γὰρ γνοὺς καὶ μὴ σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη THUC. 2.60 *cină are idei și nu le poate expune cu claritate este ca și cum nu le-ar fi avut; λέγων διδασκέτω XEN. An.5.7.11 *să spună și să explice; (+ ὅτι) PLB. 5.5.3. 3 (în teatru) a pune în scenă, a reprezenta, a înfățișa: (un ditiramb) HDT. 1.23, (o dramă) id. 6.21, AR. Ra.1026, PLAT. Prt.327d. II (med.-pas.) I a primi învățatură, a fi învățat (instruit), ext. a învăța (de la cineva): IL. 11.831, HDT. 3.81, τί βοῦλει ... μανθάνειν ὦν οὐκ ἐδιδάχθη πώποτ' οὐδέν; AR. Nu.637 *ce vrei să înveți dintre lucrurile despre care nu ai fost învățat niciodată nimic?; διδάξω καὶ διδάξομαι λόγους EUR. Andr.739 *voi da lămuririle mele și le voi primi pe ale sale; ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν NT Mt.28.15 *au făcut cum fuseseră învățați; (+ gen.) διδασκόμενος πολέμοιο IL. 16.811 *învățâcel într-ale războiului (sau pentru a învăța să lupte); (+ inf.) HDT. 2.69, EUR. Supp.914. 2 a (se) învăța (pe sine), a************

deprinde: φθέγμα καὶ ... φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὄργας ἐδιδάξατο SOPH. *Ant.355 [omul] a deprins cuvântul și gândul și pornirile cetățenești.*

[IE *dhs-*, cf. δαῖναι]

διδάχη, ἡς, ἡ *subst. I* învățatură, doctrină: HDT. 3.134, THUC. 1.120, διδασχὴν ποιῆσθαι THUC. 4.126 *a da o învățatură; PLAT. Men.82a, LXX Ps.59.1, NT Mc.1.27. II* capacitate de a învăța: ARSTT. *HA488b25.*

[διδάσκω]

δί-δημι, [ἴ] *vb.* {pres. ind. 3pl. διδέασι XEN. An.5.8.24, imper. 3pl. διδέντων OD. 12.54} (ep. impf. 3sg. διῖδη IL. 11.105) a lega: IL. 11.105, OD. 12.54, XEN. *An.5.8.24.*

[pres. cu reduplicare, v. δέω¹]

δίδου, **διδούναί**, v. δίδωμι

διδόω, v. δίδωμι

δί-δραχμος, *on adj.* care valorează două drahme, de două drahme: δίδραχμοι ὀπλίται THUC. 3.17 *hopliți plătiți cu două drahme pe zi; (plumb) ARSTT. Oec.1353a17. // δί-δραχμον*, ου, τό *subst.* didrahmă, monedă de două drahme: ARSTT. *Ath.10, LUC. DMe-retr.7.2, (la evrei, în valoare de aprox. jumătate de siclu) LXX Num.3.47, NT Mt.17.24.*

[δι-, δραχμή]

Διδύμα, ὠν, τά [-ῖ-] *subst.* Didyma (Branchidai), sanctuar situat în apropierea Miletului, faimos pentru oracolul și templul lui Apollon: HDT. 6.19, CALL. *Fr.229.1, LUC. Alex.29. // Διδυμαῖον*, τό *subst.* Didymaion, templul lui Apollon din Didyma: PLUT. *Pomp.24.5.*

δίδύμων, *on [-ᾶ-] adj.* |du. -άωνε, pl. dat. -άοσι| (ep.) gemeni: (d. pers.) IL. 5.548, HES. *Sc.49, (d. somn și moarte) IL. id. 16.672.*

[δίδυμος]

διδυμέω, *vb.* a purta gemeni: (d. animale) *LXX Cânt.4.2.*

[δίδυμος]

διδύμη-τόκος, *on adj.* {dor. διδυμάτοκος} care naște gemeni: (d. animale) CALL. *Ap.54, THEOC. 1.25.*

[δίδυμος, τίκτω]

δίδύμο-γενής, ἐς *adj.* geamăn: EUR. *Hel.206.*

[δίδυμος, γίγνομαι]

δί-δύμος, ἡ, *on [-ῖ-] adj.* |var. -ος, -ον EUR. *HF656| I* dublu, geamăn: (d. lucruri și abstr.) OD. 19.227, βωμούς ἐξ διδύμους ἐγέραρεν PI. *O.5.5 inlîq̄ șase altare duble:*

χερι διδύμα Pi. P.2.9 *cu ambele mâini*; δίδυμα και τριπλά παλίμποινα AESCH. Ch.791 *răsplată îndoită și întreită*; δίδυμα κάκ' ἐτέλεσεν AESCH. Sept.782 *sāvârși două năpaste*; (d. stâncile Symplegade) Pi. P.4.209, (d. Pont și Propontida) SOPH. Ant.967, τὰ δίδυμα τῶ ῥῶν ARSTT. HA562a24 *ouăle duble* (sc. *cu două gălbenușuri*); ἐπι ξύλου διδύμου LXX Iis.Nav.8.29 *pe un copac înfircat* (sc. *în formă de furcă*). II (d. pers.) *gemān*: Pi. N.1.36, SOPH. OC1693, EUR. Hel.220, σὺν ... διδύμοις παισὶ Λήδας Pi. O.3.35 *împreună cu fiii gemeni ai Ledei* (sc. *Castor și Polydeukes*). // **δίδυμοι**, ὄν. οἱ *subst.* I (frați) *gemeni*: IL. 23.641, HDT. 5.41, (neut. pl.) *τεκεῖν δίδυμα* (sc. *τέκνα*) HDT. 6.52 *a naște gemeni*. II (anat.) *testicule*: LXX Deut.25.11. III (astr.) (constelația) *Gemenii*: ARSTT. Mete.343b31. [formă cu reduplicare, v. δύο]

δίδυμότης, ητος, ἡ *subst.* *îngemănare, dualitate*: PLAT. Phlb.57d. [δίδυμος]

δίδυμοτοκέω-ῶ, *vb.* *a naște gemeni*: ARSTT. HA573b30. [δίδυμοτόκος]

δίδυμοτοκία, ας, ἡ *subst.* *naștere de gemeni*: ARSTT. GA772b14. [δίδυμοτόκος]

δίδύμο-τόκος, ὄν *adj.* *născătoare de gemeni*: ARSTT. HA573b32. [δίδυμος, τίκτω]

δίδωμι, *vb.* [impf. ἐδίδουν, viit. δώσω, aor. ἔδωκα (pl. frecv. ἔδομεν, ἔδοτε, ἔδοσαν; imper. δός, conjct. δῶ, opt. δοίην, inf. δοῦναι, part. δοῦς), pf. δέδωκα; pas. viit. δοθήσομαι, aor. ἐδόθην, pf. δέδομαι] {ep. ind. prez. 2sg. διδοῖς Il. 9.164, διδοῖσθα Il. 19.270, 3sg. διδοῖ Od. 17.350, 3pl. διδοῦσι Il. 19.265; imper. 2sg. δίδου Od. 3.58, δίδωθι Od. 3.380, δίδοι Pi. O.1.85; ep. ion. inf. διδοῦναι Il. 24.425, eol. δίδων Theoc. 29.9; ep. impf. 3sg. δίδου Il. 5.165, ion. 3pl. ἐδίδουν Hdt. 6.86a, ἐδίδοσαν Hdt. 8.9, ἐδίδον Hes. Op. 139, iter. δόσκον Il. 9.331; viit. ind. 1pl. διδώσομεν Od. 13.358, dor. 1sg. δωσῶ Theoc. 1.25; inf. δωσέμεναι Il. 13.369, δωσέμεν Il. 10.323; aor. ind. 1sg. δῶκα Il. 4.43, 3pl. ἔδωκαν Il. 13.303, ἔδον Hes. Th.30; ion. m.m.c.p. 3sg. ἐδεδώκεε Hdt. 867; conjct. 3sg. δῶη Il. 16.725, δῶησι Il. 1.324, δῶσι Od. 2.144, 1pl. δώομεν Il. 7.299, 3pl. δώοσιν Il. 1.137; ep. inf. aor.

act. δόμεναι Il. 1.116, δόμεν Il. 4.379} I 1 a da (de bună voie), a dăruî, a oferi: (+ ac. lucr. sau abstr. și dat. pers.) ᾧ και τόξον Ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν IL. 2.827 *căruia Apollon însuși îi dăruise arcul*; σοὶ Ἀγαμέμνων ἴτι δά δαρῦρι de προῖ; δίδωσιν αὐτῷ μυρίουσ δαρεικούσ XEN. An.1.1.9 *ii dădu zece mii de darici*; ὅπερ ἔχω, δίδωμί σοι AR. Lys.863 *ce am, îți dau*; (+ inf.) δός ... εἰς χεῖρας λαβεῖν SOPH. El.1119 *dă-mi [urma] să o iau în mâini*; διδοῖ πιεῖν HDT. 4.172 [ii] *dă să bea*; τοῖς Αἰγινίταις ... ἔδοσαν Θυρέαν οἰκεῖν και τὴν γῆν νέμεσθαι THUC. 2.27 *egineților le-au dat Thyrea să o locuiască și să-i cultive pământul*; (abs.) λαμβάνειν μᾶλλον ἢ διδόναι THUC. 2.97 *mai degrabă a lua decât a da*. 2 (fig.) a da, a acorda: νίκην Τρώεσσι δίδου IL. 17.596 *dădea biruință troienilor*; ἐτέροις ἔδωκεν μέγα κῦδος Pi. P.2.89 *altora le dă mare slavă*; ἡ πόλις ... τὰ μὲν ἄλλα ἐτέροις δίδωσιν THUC. 3.38 *cetatea dă altora premiile victoriei*; (+ ac.) ἄλγε' ἔδωκεν ... ἡδ' ἔτι δώσει IL. 1.96 *ne-ja dat (= ne-a pricinuit) necazuri și o să mai dea*; (+ adv.) εὖ διδόναι (τινί) SOPH. OC642, id. OT1081 *a da noroc, a fi prielnic (cuiva)*; θεοὶ σοὶ δοῖεν εὖ και τοῖσι σοῖς EUR. Andr.750 *zeii să-ți fie prielnici ție și ălor tăi*. 3 a da (ca plată sau răsplată), a plăti: IL. 21.41, OD. 1.431, δώσω ὑμῖν ἐκάστω κατά τὰ ἔργα ὑμῶν NT Ap.2.23 *voi da vouă, fiecărui, după faptele voastre*. 4 a transmite, a preda: (retorica) PLAT. Phdr.271a. 5 (relig.) a da sau a aduce (jertfe): IL. 7.450, OD. 1.67, (part. subst.) οἱ δεδομένοι LXX IPar.9.2 *cei dăruți* (sc. *oferiți Templului ca slujitori*). 6 (+ ac. pers.) a da (pradă), a încredința, a lăsa (în seama, în grija): Ἔκτορα ... δώσειν κυσὶν ... δάσασθαι IL. 23.21 *a-l da pe Hector cănilor să îl sfășie*; μιν ... ὀδύνησιν ἔδωκεν IL. 5.397 *l-a dat [pradă] durerilor*; σε ... ἔδομεν πυρί OD. 24.65 *te dădurăm focului*; ἡμέας ... μέλλουσι προόπτω θανάτω δώσειν HDT. 9.17 *au de gând să ne dea unei morți sigure*; (d. părți ale corpului) χεῖλεσιν διδοῦς ὀδόντας EUR. Ba.621 *mușcându-și buzele*; (+ pron. reflexiv) ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοῦς τοῖσι Ἀθηναίοισι HDT. 6.108 *se încredințaseră atenienilor*; διδοῦσιν ἑαυτοῦς Ἀκαρνᾶσι THUC. 2.68 *s-au încre-*

dințat (sc. *s-au pus sub protecția*) *acharnienilor*; τοῖς δεινοῖς αὐτοὺς διδόναι DEM. 18.97 *a se exprune primejdiiilor*; (+ εἰς ἑξ. ac.) παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον NT *Fp.* 19.31 *il rugau să nu se ducă la teatru*; (abs.) (subinț. ἑαυτὸν) IOS. *AI* 17.332. 7 *a da* (în căsătorie, de soție *sau* soț): (frecv. d. fete) IL. 6.192, OD. 1.292, HDT. 1.107, (+ inf.) τοὶ Χαρίτων μίαν ... δώσω ὅπιτέμεναι IL. 14.268 *ἴτι νοὶ da pe una dintre Charite să ἴτι fie soție*; (abs.) τὸν δόντα καὶ γήμαντα καὶ γαμουμένην EUR. *Med.* 288 *cel care a dat-o în căsătorie [pe fiica sa], cel care a luat-o de soție și cea măritată* (sc. *tatăl, mirele și mireasa*); (rar d. *bărbați*) Pl. *P.* 9.117. 8 (în rugăciuni, *rugăminti și urări*) *a da* (norocul), *a hărăzi*, *a încuviința*: (+ dat. pers. ἑξ. inf.) ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν ... ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν IL. 1.18 *da-v-ar zeii să distrugeți cetatea lui Priam!*; σοὶ δὲ θεοὶ ἄλοχόν τ' ἰδέειν καὶ πατρίδ' ἰκέσθαι δοῖεν OD. 8.411 *să-ți dea zeii să-ți vezi nevasta și să ajungi în patrie!*; (+ ac. pers. ἑξ. inf.) τὸν δὲ ἀποφθίμενον δῶναι δόμον Ἄϊδος εἴσω IL. 3.322 *fă-l să coboare mort în casa lui Hades!*; ὦ Ζεῦ, δός με τείσασθαι μόρον πατρός AESCH. *Ch.* 18 *o, Zeus, hărăzește-mi să răzbum moartea tatălui meu!*; (+ ἴνα) δός ἡμῖν ἴνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ ἄριστερῶν καθίσωμεν NT *Mc.* 10.37 *dă-ne să stăm unul la dreapta și unul la stânga Ta.* 9 (gener.) *a da* (posibilitatea), *a permite*, *a lăsa*: ὁ νόμος αὐτῷ δέδωκεν καὶ δώσει προσλαμβάνειν ... οὗς ἂν ἐθέλη PLAT. *Lg.* 813c *legea îi dă și îi va da [posibilitatea] să ia pe cine vrea.* 10 *a acorda* (ca o *favoare*), *a face* (o *favoare*, un *hatâr*), *a concede*, *a îngădui*, *a admite* (ca *demonstrat*): ἔδωκα ὑμῖν τὸν δίκαιον δοκεῖν ἄδικον εἶναι PLAT. *R.* 612c *v-am îngădui că omul drept ar putea părea nedrept*; δότε δ', εἰ βούλεσθε, δότ' αὐτῷ τοῦτο DEM. 18.139 *dați îngăduință, dăcă vreți, dați-i această îngăduință*; (pas.) ἐνὸς ἀτόπου δοθέντος τὰ ἄλλα συμβαίνει ARSTT. *Ph.* 185a11 *odată ce se admite o absurditate, celelalte urmează.* 11 *a pune*: διὰ τί οὐκ ἔδωκας μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; NT *Lc.* 19.23 *de ce nu mi-ai pus banii la bancă?* 12 *a numi*, *a pune* (într-o funcție): δῶμεν ἀρχηγόν LXX *Num.* 14.4 *să punem o căpetenie*; αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ... τῇ ἐκκλησίᾳ NT *Ef.* 1.22 *L-a dat pe El cap Bisericii.* 11 (în expresii și

locut.) ἐδίδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς συμμάχοις λόγον XEN. *HG* 5.2.20 *lacedemonienii au dat cuvântul aliaților*; ~ λόγον ἑωυτῷ HDT. 1.34, SOPH. *OT* 583 *a chibzui* (în *sinea sa*); ἔδωκας σαυτοῦ πείραν ἀρετῆς PLAT. *La.* 189b *ai dat o dovadă a curajului tău*; ~ ἀκοήν SOPH. *El.* 30 *a da ascultare, a fi cu luare-aminte (la)*; ~ ἐξουσίαν PLAT. *Smp.* 182e, PLUT. *M.* 12c *a da putere, a permite, a îngădui*; (jur.) ~ δίκην (*sau* δίκας) HDT. 1.2, id. 1.155 *a plăti pedeapsa, a fi pedepsit*; ~ ὄρκον IS. 9.24, DEM. 39.3 *a depune jurământ, a jura*; ~ τὴν ψήφον DEM. 21.87 *a proceda la vot*; ~ γνώμην NT *1Cor.* 7.25, DEM. 24.13 *a da un sfat, a face o propunere*; ~ ἀπόκρισιν LXX *Iov* 40.4 *a da răspuns*; ~ συμβούλιον NT *Mc.* 3.6 *a se sfătui*; ~ χάριν SOPH. *Ai.* 1354 *a acorda (cuiva) o favoare*; ~ τόπον PLUT. *TCG* 34.3 *a face loc*; ~ ἀφορμὴν NT *2Cor.* 5.12 *a da prilej*; ~ ἐργασίαν NT *Lc.* 12.58 *a-și da silința, a se strădui* (cf. lat. *dare operam*); ~ μετάνοιαν NT *Fp.* 5.31 *a da pocăință* (sc. *a ierta*); ~ ῥάπισμα NT *In.* 18.22 *a da o palmă*. [IE *deh₃-, prez. cu reduplicare, cf. sanscr. *dādāti*; lat. *dō*]

δίε, (ep.) ind. impf. 3sg. act. de la δίδεμαι.

δίε, voc. sg. de la δῖος.

δι-εγγυάω-ῶ, *vb.* I *a da garanție* (pentru), *a chezăsu*; PLUT. *Caes.* 11.2, (med.) αὐτὸν ἑπτὰ ταλάντων διηγγυήσατο ISOC. 17.14 *dădu pentru el o garanție de șapte talanți*; (pas.) ὀκτακοσίων ταλάντων τοῖς προξένοις διηγγυημένοι THUC. 3.70 *chezășuiri de către proxeni pe opt sute de talanți.* II *a ipoteca*, *a zălogi*: LXX *2Ezr.* 15.3.

[διά, ἐγγυάω]

διεγγύησις, εως, ἡ *subst.* *garanție, cauțiune, chezășie*: DEM. 24.73.

[διεγγυάω]

δι-εγείρω, *vb.* [aor. διήγειρα] I I *a trezi*, *a scula*, *a deștepta* (din somn): (+ ac. pers.) PLB. 12.26. I LXX *3Mac.* 5.15, NT *Mc.* 4.38. 2 *a ridica*, *a înălța*: (valuri de pământ) IOS. *B16.5.* 3 (fig.) *a stârni*, *a întărâta*: ARSTT. *Fr.* 134, PLUT. *M.* 117f, ἡ θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διεγείρετο NT *In.* 6.18 *sufând vânt mare, marea se întărâta.* II (med.-pas.) *a se trezi*: ARSTT. *Pr.* 876a22.

[διά, ἐγείρω]

διεδάσαντο, ind. aor. med. 3pl. de la διαδάτεομαι.

διέδεξε. (ion.) ind. aor. act. 3sg. de la δια-
δείκνυμι.

διέδραμον, ind. aor. act. de la διατρέχω.

διέδρασαν, ind. aor. 3pl. de la διαδιδράσκω.

διεδρεία, ας, ἡ *subst.* faptul de a sta deo-
parte; separare, dezbinare: (d. pāsārile de
rāu augur) ARSTT. HA608b27.

[διέδρος]

δί-εδρος, *ov adj.* care stă deoparte, în dezbi-
nare, separat: (op. σύνεδρος) ARSTT.
HA608b28.

[διά, ἔδρα]

διέεργον, (ep.) ind. impf. de la διείργω.

διέζωσα, ind. aor. de la διαζώννυμι.

διέθηκα, διεθέμην, *v.* διατίθημι

δίει, ind. prez. act. 2sg. de la δίδειμι.

δι-ειδής, ἔς *adj.* [superl. -ἔστατος] transpa-
rent, străveziu: LUC. Bacch.6.

[διείδομαι]

διείδομαι, *v.* διαείδομαι

διείδω, *v.* δίοιδα

διείλεγμαι, ind. pf. med.-pas. de la διαλέγω.

δι-ειλέω-ῶ, *vb.* a desfășura, a desfăce (o
carte), a citi: PLUT. M.1039e.

[διά, ειλέω]

διείλημμαι, ind. pf. med.-pas. de la διαλαμ-
βάνω.

διειλημμένως, *adv.* separat, distinct: XEN.
Oec.11.25.

[διαλαμβάνω]

διείληφα, ind. pf. act. de la διαλαμβάνω.

διείλον, ind. aor. act. de la διαίρέω.

διειλύομαι, *vb.* [doar part. aor. pas. διειλυσ-
θεῖσσι] (dub.) a se strecura, a ieși pe furis: (+
gen.) A.RH. 4.35.

[διά, ειλύω]

διειμένος, part. pf. med.-pas. de la διήμι.

δί-ειμι, *vb.* [frecv. prez. cu valoare de viit., *v.*

διέρχομαι] **I** a merge *sau* a trece prin (mij-
locul), a străbate, a traversa: (+ ac.) ἅπαντα
δίειμί σοι τὸν ἄερα AR. Av.1392 *voi stră-
bate pentru tine întreg vâzduhul*; (+ διά și
gen.) δι' αὐτῶν μέσων διήσαν THUC. 3.21
treceau prin mijlocul lor (sc. al turnurilor);

ARSTT. Cael.307b13, PLB. 4.13.4. **2** a umbla
(încoace și încolo): AR. Ach.845. **3** a se răs-
pândi, a umbla: (o vorbă) PLUT. Ant.56.10.

4 a trece, a se scurge: (d. acțiunea unei piese
de teatru) AR. Ra.920. **II** (fig.) a trata, a po-
vesti (în detaliu), a discuta: PLAT. Cri.47c,
DEM. 20.107, MEN. Sam.20, LUC. Icar.3.

[διά, εἶμι]

διεῖπον, ind. aor.2, *v.* διαλέγω

δι-είργω, *vb.* [ion. διεέργω II. 12.424,
διέργω Hdt. 1.180] **I** a despărți, a separa:

IL. 12.424, EUR. Fr.382.6. *χαράδρα* αὐτοῦς
μεγάλη διεῖργεν THUC. 3.107 *ii despărtea o*

prăpastie mare; (abs.) διείργει δὲ πᾶσα κε-
κριμένα δύναμις Pl. N.6.2 [ne] *desparte o*

putere cu totul deosebită; (pas.) THUC. 8.33
βραχεὶ πόρῳ διείργεται τῆς Ἀττικῆς ἢ νῆσος
PLUT. Them.13.1 *insula este despărțită de*

Attica printr-un braț îngust de mare. **2** a îm-
părți: τὸ μέσον αὐτῆς ποταμὸς διέργει HDT.
1.180 *un fluviu taie [cetatea] pe mijloc*:

PLB. 5.55.7. **II** a oprî, a împiedica: τὸν ὄλον
πόλεμον ... ὁ χειμῶν ... διεῖργε PLB. 35.1.5
iarma oprea tot războiul; (+ μὴ și inf.) διεῖρ-
γει τοῦ μὴ ... συγκεχυθῆαι ARSTT. HA

562a25 *le împiedică să se amestece*.

[διά, εῖργω]

διείρομαι, (ep.) *v.* διέρομαι

δι-ειρύω, *vb.* [poet. viit. διειρύσσω] a trage
sau a târî (prin): τὸν ἰσθμὸν τὰς νέας διειρύ-
σαι HDT. 7.24 *a trage corăbiile peste istm*;

veiτο διειρύσσουσιν ἄροτρον A.RH. 1.687
vor trage plugul prin țarină.

[διά, ἐρύω]

δι-εἶρω, *vb.* [aor. διεῖρα, pf. διεῖρκα] a intro-
duce, a vârî: διειρκότες τὰς χεῖρας διὰ τῶν
κανδύων XEN. Cyr.8.3.10 *cu mâinile vârâte*
în caftane; LUC. Tox.43.

[διά, εἶρω]

δι-ειρωνό-ξενος, *ov adj.* (com.) amăgitor de
străini *sau* de oaspeți: (d. laconieni) AR.
Pax623.

[διά, εἶρων, ξένος]

διεῖς, part. aor. act. de la διήμι.

δι-έκ, *prep.* [var. διεξ (înaintea unei vocale)]
(afară) prin: (+ gen.) ὄρτο διέκ προθύρου
IL. 15.124 *se năpusti prin tindă*; OD. 10.388,
(+ ac.) A.RH. 2.558.

[διά, ἐκ]

δι-εκβάλλω, *vb.* **I** (*tranz.*) a trece prin, a stră-
bate: (+ ac.) PLB. 4.68.5, PLUT. Luc.25.7. **II**
(*intrans.*) a merge, a se întinde: (d. hotare)
LXX Iis.Nav.15.4.

[διά, ἐκβάλλω]

διεκβολή, ἡς, ἡ *subst.* **I** trecere, trecătoare:
(prin munți) PLB. 1.75.4, id. 3.40.1. **II** ie-
șire: (din cetate) IOS. At.15.264, LXX

Iez.48.30. **III** ieșire (la mare), vărsare, es-
tuar: LXX Iez.47.8. **IV** capăt: (al pământu-
lui) LXX Zah.9.10.

[διεκβάλλω]

διεκδρομή, ἡς, ἡ *subst.* (milit.) incursiune:

IOS. *B11.349.*

[διεκτρέχω]

δι-εκδύ(ν)ω, *vb.* [inf. διεκδύναι, part. διεκδύς] **I** (*intrans.*) a scăpa (cu fuga), a se strecura (în afară), a fugi: PLUT. *Pel.17.8*, LUC. *Herm.65.* **II** (*tranz.*) a se strecura prin: (+ ac.) PLUT. *Tim.10.5.*

[διά. εκδύ(ν)ω]

διεκδύσις, *εως*, ή *subst.* scăpare, strecurare (în afară): PLUT. *Sert.13.2.*

[διεκδύ(ν)ω]

διέκεισθε, *impf. med. 2pl.* de la διάκειμαι:

δι-εκθέω, *vb.* [doar prez.] **I** (*intrans.*) **I** a alerga (prin), a trece (repede dintr-o parte în alta), a străbate: ARSTT. *Mu.395a22*, (+ διά) PLUT. *M.666b*, (+ gen.) *id. M.916e.* **2** a alerga (dintr-o parte în alta): (d. pers.) PLUT. *Dio.30.7.* **II** (*tranz.*) a întrece (în fugă): APP. *BC2.80.*

[διά. εκθέω]

δι-εκκύπτω, *vb.* v. διακύπτω: LXX *2Mac.3.19.*

[διά. εκκύπτω]

δι-εκ-νέομαι, *vb.* [doar cu tmeză] a trece (prin), a traversa, a străbate: A.RH. 4.409, *id. 4.659.*

[διά. εκνέω (διέκ, νέω)]

δι-εκπαίω, *vb.* a răzbi, a-și croi drum (prin, printre), a trece (dincolo de): (+ gen.) διεκπαίουσι της ἵππου IOS. *B15.55 ἴσι croiesc drum printre călăreți;* (+ ac.) APP. *BC5.34*, (abs.) LUC. *Tox.61*, (med.) PLUT. *Sert.21.7*, IOS. *B17.208.*

[διά. εκπαίω]

δι-εκπεραίω, *vb.* a expune în toate amănuntele: XEN. *Oec.6.1.*

[διά. εκπεραίω]

δι-εκπερῶ-ῶ, *vb.* [aor. διεξέπερησα] **I I** a trece (prin, dincolo de), a străbate: (+ ac.) (un rustiu) HDT. 3.4, (un râu) *id. 5.52*, A.RH. 2.901, Ἡρακλέας στήλας διεκπερήσαντες HDT. 4.152 *dură ce au trecut dincolo de Coloanele lui Heracles;* (viața) EUR. *Supp.954.* **2** (abs.) a trece: διεκπερῶμεν ες τε Φωκέων χθόνα AESCH. *Pers.485 trecem în țara focenilor;* ταχὺ διεκπερῶσα ή τροφή PLAT. *Ti.73a hrana trecând repede (sc. prin intestin).* **II** a trece (pe lângă), a nesocoti: AR. *Pl.282.*

[διά. εκπερῶω]

δι-εκπίπτω, *vb.* [aor.2 διεξέπεσον] **I** a cădea sau a trece (prin), a străbate: (+ διά și gen.) διά τῶν ἀραιωμάτων ή ναῦς ες τὸ ἔσω διε-

ξέπεσον LUC. *VH1.30 corabia alunecă înăuntru prin spațiile dintre dinți;* (+ gen.) PLUT. *M.51a*, (abs.) IOS. *B15.272.* **II** a ieși, a scăpa, a fugi (din): (+ εἰς, πρὸς și ac.) διεξέπεσον εἰς Κόρινθον PLUT. *Arat.25.3 s-au refugiat în Corint;* (+ gen. sau + ἐκ și gen.) PLUT. *Publ.22.8*, ἵππον λαβῶν διεξέπεσε της πόλεως PLUT. *Dio.28.2 luă un cal și fugi din cetate;* (abs.) ARSTT. *Pr.910a17.*

[διά. εκπίπτω]

δι-εκπλέω, *vb.* {ion. διεκπλώω} **I** a străbate (plutind), a pluti (prin), a trece, a traversa: (+ ac.) HDT. 2.29, *id. 7.147*, (+ διά și gen.) *id. 4.42*, (abs.) *id. 2.11.* **II** (milit.) a pluti printre (corăbiile dușmane), a străpunge (cu corabia) liniile inamice (pt. a ataca din flanc sau din spate): HDT. 6.15, THUC. 7.36, PLB. 16.4.10, PLUT. *Alc.28.8*, (+ διά și gen.) PLB. 1.51.9, (+ ac.) APP. *BC4.115.*

[διά. εκπλέω]

διέκπλοος, *ου*, ὁ *subst.* [contr. διεκπλους] **I** plutire (prin), trecere: HDT. 4.179, PLAT. *Criti.115e*, PLUT. *Nic.24.4.* **II** (milit.) plutire printre (corăbiile dușmane), (manevră de) străpungere (cu corabia) a liniilor inamice (pt. a ataca din flanc sau din spate): HDT. 6.12, THUC. 1.49, XEN. *HG1.6.31*, PLB. 16.4.14.

[διεκπλέω]

διεκπλώω, (ion.) v. διεκπλέω

δι-εκπνέω, *vb.* a sufla (prin, dintr-o parte în alta), a (răz)bate: (d. vânt) ARSTT. *Mu.394b35.*

[διά. εκπνέω]

διέκριθεν, (ep.) *ind. aor. pas. 3pl.* de la διακρίνω.

δι-έκροος, *ου*, ὁ *subst.* canal de scurgere (în mare), gură de vărsare: HDT. 7.129.

[διά. εκρέω]

δι-εκτρέχω, *vb.* [aor.2 διεξέδραμιον] a se năpusti (în afară), a da buzna: IOS. *A15.161*, PLUT. *M.490d.*

[διά. εκτρέχω]

δι-εκφεύγω, *vb.* a scăpa (de): IOS. *B13.495*, PLUT. *Cic.20.6.*

[διά. εκφεύγω]

διελάσις, *εως*, ή *subst.* **I** pătrundere, străpungere: PLUT. *M.659d.* **II** șarjă (de cavalerie): XEN. *Eq.Mag.3.4.*

[διελαύνω]

δι-ελαύνω, *vb.* [aor. διήλασα] **I I** a mâna sau a conduce prin (sau peste), a face să treacă, a petrece: (+ gen.) τάφοιο διήλασε ... ἵππους IL. 10.564 *mână caii peste șant;* IL. 12.120, EUR. *Supp.676.* **2** (abs.) a străbate

- (călare, în car), a trece *sau* a călări (prin): διήλασε παρά τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἑλληνας πελταστάς XEN. *An.1.10.7 trecu [cu călărimea] de-a lungul fluviului printre peltaștii greci*; ἐπυνθάνετο ἤδη αὐτῶν καὶ ὀπίσθη ὁδὸν διήλασαν XEN. *Cyr.4.4.4 îi întrebă apoi și cât drum au străbătut [călare]*.
II a înfige (un obiect ascuțit) prin, a străpunge cu: λαπάρης διήλασε ... ἔγχος IL. 16.318 *il străpunse prin flanc cu lancea*; ἐπεὰν νεκροῦ ἐκάστου ... ξύλον ὀρθὸν διέλασσωσι HDT. 4.72 *străpung fiecare mort cu un lemn drept*; (διά + gen. și dat. instr.) PLUT. *Marc.29.15*.
 [διά, ἐλαύνω]
- διελεγκτέον**, *adj. vb.* trebuie respins: PLUT. *M.450b*.
 [διελέγχω]
- δι-ελέγχω**, *vb. I (tranz.)* **I** a respinge, a combate: (+ ac. pers.) PLAT. *Grg.457e*, PLB. 7.3.3, (pas.) IOS. *Ap.2.149*. **2** a pune la încercare, a dovedi: PLUT. *M.437b*. **II (intrans.)** (med.) a discuta (în contradictoriu), a dezbatere, a se judeca: LXX *Mi.6.2*, id. *Is.1.18*.
 [διά, ἐλέγχω]
- διελεῖν**, *inf. aor.2 act.* de la διαιρέω.
- διελέξατο**, *ind. aor. med. 3sg.* de la διαλέγω.
- διελεύσομαι**, *ind. viit. med.* de la διέρχομαι.
- διελήλυθα**, *ind. pf. act.* de la διέρχομαι.
- διελοέμεν**, *inf. aor. de la διέρχομαι*.
- δι-ελίσσω**, *vb.* {att. -ίττω} a desfășura, a dezvolta, a dezvoltă: PLUT. *M.411b*.
 [διά, ἐλίσσω]
- δι-έλκω**, *vb.* {aor. διεϊκῶσαι} **I (act.)** **I** a trage (prin): διὰ δακτυλίου ... ἐμέ γ' ἄν διεκκύσας AR. *Pl.1036 m-ai putea trage prin inel*; AR. *Th.648*, (fig.) τὸν ὄλον βίον ... διεκκύσασαι PLUT. *M.1033d a-și târi întreaga viață*. **2** (abs.) a trage o dușcă: AR. *Pax 1131*, id. *Fr.109*. **3** a deschide larg, a căsca: (ochii) PLAT. *R.440a*. **II (med., pas.)** (d. timp) a se târăgăna, a se prelungi: PLB. 28.2.4, id. 31.18.4.
 [διά, ἔλκω]
- διελών**, *part. aor. act.* de la διαιρέω.
- διέμαι**, *vb.* {impf. act. δίον IL. 22.251; forme tematice: ind. prez. δίομαι Aesch. *Pers.700*, conjct. δίωμαι Od. 21.370, opt. δίοιτο Od. 17.317, part. δίομενος Aesch. *Eu.385*} **I (tranz.)** **I** a goni, a fugări, a urmări: δηῖους προτί ἄστου δίοσθαι IL. 12.276 *a goni dușmanii [inaștrii] spre cetate*; ὡς δ' ὅτε νεβρὸν ὄρεσφι κύων ἐλάφοιο δίηται IL. 22.189 *ca atunci când un câine urmărește prin mușchi un pui de ciută*; (+ ἀπό și gen.) τὸν ξεῖνον ἄνωγας ἀπὸ μεγάρου δίοσθαι OD. 17.398 *[mă] îndemni să gonesc acest străin din palat*; (+ ἐπί și ac. *sau* timezā pt. ἐπιδίομαι) ἐπὶ τόν, ὦ, δίομεναι AESCH. *Eu.385 oh! hăituindu-l*: (pas.) IL. 12.304. **2** a conduce (în goană): προτί ἄστου δίηται IL. 15.681 *gonește (caili) spre cetate*. **II (intrans.)** a goni, a fugi: (+ gen.) αἶ ... ἵπποι ... πεδίοιο δίομεναι IL. 23.475 *iepele gonesc pe câmpie*; A.RH. 1.1250. **III** (+ inf.) a se teme: δίομαι μὲν χαρίσασθαι, δίομαι δ' ἀντία φάσθαι AESCH. *Pers.700 mi-e teamă să-ți fac pe plac, mi-e teamă să-ți grăiesc în față*.
 [et. nec., cf. ἐνδίημι, διώκω, δεῖδω]
- δι-εμβάλλω**, *vb.* {aor.2 διενέβαλον} a pune (de-a curmezișul), a petrece (prin): LXX *Ex.40.18*, id. *Nu.4.6*.
 [διά, ἐμβάλλω]
- διέμενος**, *part. aor. med.* de la δίημι.
- δι-εμπί(μ)πλημι**, *vb.* a umple (de tot): LXX *2Mac.4.40*.
 [διά, ἐμπίμπλημι]
- δι-έμπιλος**, *on adj.* acoperit (cu păslă), împăslit: (cap) LUC. *Lex.13*.
 [διά, ἐμπιλέομαι]
- δι-εμπίπτω**, *vb.* {part. aor.2 διεμπεσόντα} **I** a cădea (în, peste): (+ εἰς și ac.) PLB. 38.9.4. **II** (abs.) a năvăli, a ataca: PLB. 8.26.5.
 [διά, ἐμπίπτω]
- δι-εμπολάω-ῶ**, *vb.* a negustori, a vinde: EUR. *Ba.512*, AR. *Ach.974*, (fig.) με ... διεμπολά SORH. *Ph.579 mă negustorește*.
 [διά, ἐμπολάω]
- δι-εμφαίνω**, *vb.* a vădi: (d. ochi) LUC. *Alex.3*.
 [διά, ἐμφαίνω]
- δι-εμφύομαι**, *vb.* a se produce, a crește: PLUT. *Fr.61*.
 [διά, ἐμφύομαι]
- διενεγκ-**, forme de aor. de la διαφέρω.
- διενεκτέον**, *adj. vb.* trebuie să te distingi *sau* să excelezi: (+ ac. de relație) LUC. *Astr.1*.
 [διαφέρω]
- διενεχθεῖς**, *part. aor. pas.* de la διαφέρω.
- διενήνοχα**, *ind. pf. act.* de la διαφέρω.
- δι-ενθυμέομαι-οὔμαι**, *vb.* a cugeta, a chibzuῖ, a se gândi: NT *Fr.10.19*.
 [διά, ἐνθυμέομαι]
- δι-ενιαυτίζω**, *vb.* a trăi un an întreg, a apuca sfârșitul anului: HDT. 4.7.
 [διά, ἐνιαυτός]

δι-ενοχλέω-ῶ, *vb.* a supăra neîncetat, a săcâi: (+ dat. pers.) AESOP. 1.220, IOS. A114.230, (abs.) LUC. *Symp.* 14.

[διά, ἐνοχλέω]

διένται, ind. prez. med. 3pl. de la διέμαι.

δι-εντέρευμα, ατος, τό *subst.* (com.) intestigație, cercetare pro-fundă: (cuvânt creat de Ar. pe baza lui ἔντερον „intestin” și διερευνῶν „a cerceta, a investiga” sau διειδέναι „a cunoaște în profunzime”) AR. *Nu.* 166.

[διά, ἐντερον]

διέξ, *v.* διέκ

δι-εξάγω, [ᾶ] *vb.* |aor.2 διεξήγαγον| **I** a duce (prin), *ext.* a scoate: τοὺς ... βίους αἰεὶ διεξαγόντες ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς χώρας γεννημάτων PLB. 1.71.1 *care întotdeauna scoaseră cele necesare vieții* (sau *își duseseră trailul, trăiseră*, *v. infra*) *din produsele țării lor*. **II** a duce la capăt, a săvârși, a soluționa: λόγῳ ~ τῆν ... ἀμφισβήτησιν PLB. 5.1.5 *a soluționa neîntelegerea prin negocieri*; (pas.) οὐ διεξάγεται εἰς τέλος κρίμα LXX *Av.* 1.4 *judicata nu este dusă până la capăt*. **III** a conduce, a administra: ἀσφαλῶς ἤδη τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν διεξήγεν PLB. 1.9.6 *putu acum să conducă în deplină siguranță*; (pas.) PLUT. *M.* 568d. **IV** a trata, a se purta: τοὺς δὲ συμμάχους ... ἐν τῇ πάσῃ φιλανθρωπία διεξήγεν PLB. 3.77.4 *pe aliați îi trată cu toată omenia*; LXX *2Mac.* 10.12. **V** a duce sau a petrece viața, a trăi: ἄφοβον καὶ ἀκύμονα διεξαγαγεῖν PLUT. *M.* 1090b *a petrece întreaga viață fără teamă și fără tulburare*.

[διά, ἐξάγω]

διεξαγωγή, ἦς, ἡ *subst.* soluționare (a unei dispute), învoială, înțelegere: PLB. 4.26.3, id. 5.103.3, id. 24.15.7.

[διεξάγω]

δι-εξαίσσω, *vb.* |aor. 3sg. διεξάϊξε Theoc. |att. -εξάπτω} a fâșni, a se năpusti (printr-o deschizătură): (d. vânturi) ARSTT. *Mu.* 394b15, id. *Mu.* 397a31, (d. o corabie) THEOC. 13.23.

[διά, ἐξαίσσω]

διεξάπτω, *vb.* (att.) *v.* διεξαίσσω

διεξειλίσω, *v.* διεξειλίσω

δι-ἐξειμι, *vb.* |impf. διεξίειν (1pl. διεξίμεν)| {ep. inf. διεξιμέναι II. 6.393, ion. impf. 3sg. διεξίηε Hdt. 1.116} **I I** a ieși (prin): τῆ ἄρ' ἔμμελλε διεξιμέναι πεδίον δέ II. 6.393 *prin care* (sc. *poartă*) *trebuia să iasă în câmpie*. **2** a trece (prin), a traversa, a străbate: (+ διά și gen.) HDT. 2.26. διεξίηει διὰ παντὸς τοῦ

σώματος ... τὸ ... κακόν THUC. 2.49 *boala trecea prin tot corpul*; (+ ac.) (d. soare) διεξιών τῆς Λιβύης τὰ ἄνω HDT. 2.25 *străbătând Libya de sus*; XEN. *Mem.* 3.9.7, PLB. 4.25.4, (abs.) HDT. 4.158. **II** (fig.) **I** a parcurge, a trece în revistă, a vorbi pe larg (despre), a relata, a trata, a expune (în detaliu): HDT. 1.116, (+ ac.) διεξίηει τὰ ἐρωτώμενα PLAT. *Prot.* 315c *vorbea pe larg despre chestiunile puse*; αἰτία ... τῆς τοῦ πολέμου ἀρχῆς διεξιών LUC. *Hist. Consc.* 14 *relatând cauzele pentru care a început războiul*; (+ περί și gen.) PLAT. *Prot.* 361c, ISOC. 5.4, (abs.) EUR. *Hipp.* 1024. **2** a pronunța, a citi: (un elogiu) PLUT. *Ant.* 14.6.

[διά, ἐξειμι]

διεξέλασις, εως, ἡ *subst.* (v. διέλασις) pătrundere, străngungere, șarjă (de cavalerie): PLUT. *Sull.* 18.3.

[διεξελαύνω]

δι-εξελαύνω, *vb.* |viit. -ελῶ, aor. -ήλασα| **I** a străbate (călare, în car), a trece (prin): (+ ac.) ἐπεῖτε διεξέλασαντες τὴν ἄνυδρον HDT. 3.11 *după ce au străbătut desertul*; HDT. 5.29, A.RH. 3.879, (+ gen.) διεξήλασε τῆς Ῥώμης PLUT. *Cam.* 7.1 *a străbătut Roma*; (abs.) HDT. 1.187, id. 7.100. **II** a face să treacă, a conduce (prin), a petrece: (+ διά și gen.) IOS. *B17.* 131.

[διά, ἐξελαύνω]

δι-εξελέγχω, *vb.* a respinge (cu totul), a combate: LUC. *Alex.* 61, PLUT. *M.* 922e.

[διά, ἐξελέγχω]

διεξελεύσομαι, ind. viit. med. de la διεξέρχομαι.

δι-εξειλίσω, *vb.* {ion. -εξειλίσω} a desface, a dezlega: HDT. 4.67.

[διά, ἐξειλίσω]

δι-εξεργάζομαι, *vb.* a realiza, a săvârși: PLAT. *Lg.* 798d.

[διά, ἐξεργάζομαι]

δι-εξερέομαι, *vb.* {ind. prez. 2pl. -ερέεσθε Hom., inf. -έεσθαι A.Rh.} a întreba: (+ ac. dublu) IL. 10.432, A.RH. 1.327.

[διά, ἐξερέω]

δι-εξερευνόμαι-ῶμαι, *vb.* a cerceta (cu demănușul), a examina (în profunzime): PLAT. *Lg.* 763a, id. *Phlb.* 58d.

[διά, ἐξερευνάω]

δι-εξεργπύζω, *vb.* |viit. 3sg. -ύσει| a se târî (în afară), a scăpa târându-se: ARSTT. *Mu.* 398b33.

[διά, ἐξ, ἐργπύζω]

δι-εξέρπω, *vb.* a se mișca încet, a se târî (prin), a-și urma cursul: (d. soare) ARSTT. *Mu.*399a24.

[διά, ἐξέρπω]

δι-εξέρχομαι, *vb.* |viit. -εξελεύσομαι, aor.2 διεξήλθον| **I** (*tranz.*) **I** a trece (prin, de la un capăt la altul), a parcurge (în întregime), a străbate: (+ ac.) διεξελθών ... τοῦτο τὸ χωρίον HDT. 2.29 *străbătând acest ținut*; οἱ τὴν φυλακὴν διεξήλθον τῆς νυκτός THUC. 7.85 *care trecuseră de strajă în timpul nopții*; (+ διά și gen.) διεξέλθοι δὲ διὰ σώματος αὐτοῦ βέλος LXX *Iov*20.25 *de-ar trece prin trupul lui săgeată*; (fig.) ὅσους πονήσας καὶ διεξελθὼν πόνοους SOPH. *Ph.*1419 *câte chinuri am suferit și prin câte am trecut*. **2** a merge *sau* a trece (pe rând, de la unul la altul): πάντας ἐλέγξας καὶ διεξελθὼν φίλους EUR. *Alc.*15 *rugându-se de toți prietenii, pe rând*; (+ διά și gen.) διεξήλθε διὰ πάντων τῶν δέκα παραδιδόμενον HDT. 5.92γ [*copilul*] *trecu pe rând prin mâinile tuturor celor zece*; (spec.) διὰ πάντων διεξελθόντες τῶν παιδῶν HDT. 3.11 *după ce au ucis, rând pe rând, toți copiii*. **3** (ext.) a parcurge, a expune (în detaliu *sau* până la capăt), a înfățișa: (+ ac.) HDT. 3.75, id. 7.18, PLAT. *R.*528d, XEN. *Mem.*4.6.1, διεξελεθεῖν ... τὸν λόγον PLAT. *Grg.*506b *a-și expune raționamentul până la capăt*; (+ περί și gen.) ὅστις περὶ νόμων ... διεξέρχεται PLAT. *Lg.*857e *cine tratează despre legi*. **4** a petrece: (viața) PLAT. *Phd.*108c, id. *Lg.*803d. **II** (*intrans.*) a trece: χρόνον πολλοῦ διεξελθόντος HDT. 2.52 *după ce a trecut mult timp*; κροῦσόν τε πεύκην, ἴνα διεξέλθω EUR. *Hel.*870 *lovește [de pământ] torța de pin, ca să pot trece*; πάντα δ' ἤδη διεξελήλυθει ... τὰκ τῶν νόμων DEM. 21.84 *se epuizaseră deja toate mijloacele legale*.

[διά, ἐξέρχομαι]

διεξήμην, ind. impf. 1pl. de la διεξείμι.

διεξίεις, part. prez. act. de la διεξείμι.

διεξίεναι, inf. prez. act. de la διεξείμι.

δι-εξίημι, *vb.* |aor. 3pl. διεξήκαν| a lăsa să treacă: HDT. 4.203.

[διά, ἐξίημι]

δι-εξικνέομαι-οὔμαι, *vb.* |opt. aor. -εξίκοιτο| a ajunge: (+ ἐς și ac.) PLB. 10.29.3.

[διά, ἐξικνέομαι]

διεξίμεναι, (ep.) inf. prez. de la διεξείμι:

διεξίτεον, *adj.vb.* **I** trebuie parcurs, trebuie trecut în revistă: PLAT. *Epin.*974d. **II** trebuie

relatat *sau* tratat: PLAT. *Ti.*44d.

[διέξειμι]

διεξίων, part. prez. act. de la διεξείμι:

δι-εξοδεύω, *vb.* a-și croi drum (spre ieșire), a ieși: IOS. *B17.*123.

[διέξοδος]

διεξοδικός, ή, όν *adj.* **I** de ieșire. //

διεξοδικόν, ου. τό *subst.* (anat.) parte a corpului destinată evacuării excrementelor, fund: ARSTT. *HA*493a23. **II** (fig.) detaliat, extins, prolix: (povestire) PLB. 12.25b.4, (istorie) PLUT. *Fab.*16.6. // **διεξοδικῶς**, *adv.* |comp. -ώτερον| pe larg, *in extenso*: IOS. *B1.*18.

[διέξοδος]

δι-έξοδος, ου, ή *subst.* **I I** (cale de) ieșire, trecere: (a apeii) HDT. 3.117, (a aerului) PLAT. *Ti.*84d, (a vocii) PLUT. *Ant.*78.5, ὕλην ... ὅθεν διεξοδοὶ οὐκ ἦσαν THUC. 3.98 *pădure fără [căi de] ieșire*; ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν NT *Mt.*22.9 *la răspântiile drumurilor* (posib. căile de ieșire din cetate). **2** limită, capăt: LXX *Num.*34.4. **3** (fig.) scăpare: PLAT. *R.*405c, (+ gen.) διεξοδοὶ τοῦ θανάτου LXX *Ps.*67.21 *ieșiri ale morții (sau din moarte)*. **4** (ext.) rezultat: PLB. 2.1.3. **II I** drum (străbătut), (par)curs, traseu: (d. vânt) SOPH. *Fr.*477, (d. soare) HDT. 2.24, τρεῖς ... ἡλίου διεξόδους EUR. *Andr.*1086 *trei zile*: (d. alte astre) ARSTT. *Mu.*399a3. **2** (milit.) manevră (de trecere *sau* de ieșire din încercuire), evoluție: διεξόδων τακτικῶν PLAT. *Lg.*813e *manevre tactice*; PLUT. *Fab.*6.4. **3** (fig.) curs, mers: ἐπίσταμαι δ' αὐτοῦ πάσας τὰς διεξόδους τῶν βουλευμάτων HDT. 3.156 *știu bine toate detaliile (sau ramificațiile) planurilor sale*; HDT. 7.234. **4** (fig.) expunere amănunțită, dezvoltare, digresiune, excurs: PLAT. *Pr.*326a, id. *Criti.*109a.

[διά, ἐξοδος]

δι-εορτάζω, *vb.* a sărbători (până la capăt), a termina de sărbătorit: THUC. 8.9, PLUT. *Pyrrh.*20.10.

[δι-εορτάζω]

διέπερσε, ind. aor. 3sg. de la διαπέρθω.

διεπέφραδε, (ep.) ind. aor.2 act. 3sg. διαφράζω.

διέπραθον, ind. aor.2 de la διαπέρθω.

διέπτατο, (ep.) ind. aor. med. 3sg. de la διαπέτομαι.

δι-έπω, *vb.* {dor. ind. prez. 3pl. διέποντι *Pi.* N.10.53} **I** a se ocupa de, a administra, a

(ο)rándui, a (con)duce: τὸ πλεῖον ... πολέμοιο χειρες ἐμαὶ διέπουσ' IL. 1.166 *brațele mele duc greul luptei*; διέπε στρατόν IL. 2.207 *rânduia oștirea*; (d. Siracuză) τὰν Ἱέρων καθαροῦ σκάπτω διέπων PI. O.6.93 *pe care Hieron o administrează cu sceptru curat*; τὰ κατ' ἀνθρώπους ... ~ AESCH. *Eu.931 o orânduī treburile omenești*; οἱ τὸν ἐν Ὀλυμπῆ διέποντες ἀγῶνα HDT. 5.22 *cei care au în grijă întrecerile de la Olympia*; (abs.) σ' εἶδον ... ἀνὰ στρατιῆν διέπουσαν APP. *BC1.97 te-am văzut conducând oștirea* (propr. *peste oștire*). **II** (*med.*) (dub.) a se în-deletnici (cu): γόους οἷς ... κατ' ἡμᾶρ διέπομαι EUR. *El.145 plânsete cu care mă îndeletnicesc zi de zi*.

[διά, ἔπω]

διέραμα, ατος, τὸ *subst.* strecurătoare, filtru: PLUT. *M.1088e*.

[διεράω]

δι-εράω-ῶ, *vb.* a strecura, a filtra: (d. vin) PLUT. *M.692c*.

[διά, ἐράω]

δι-εργάζομαι, *vb.* **I** a săvârși, a făptui: EUR. *Tr.1160*, PLB. 3.73.7. **2** a lucra (cu grijă, complet): ISOC. 10.69, (pas.) ARSTT. *Pr.931a14*, IOS. *B15.193*. **II** (frecv.) a termina, a distrage, (d. pers.) a omorî, a ucide: (+ ac.) HDT. 5.92γ, SOPH. *OC1417*, EUR. *Hipp.613*, ~ εαυτόν HDT. 1.213 *a se sinucide*; διεργάζεται τὴν κακίαν PLUT. *M.71b* *distrage viciul*; (pas.) διέργαστο ἄν τὰ Περσέων πρήγματα HDT. 7.10 *impărăția persilor ar fi fost terminată*.

[διά, ἐργάζομαι]

διέργω, (ion.) v. διείργω

δι-ερεθίζω, *vb.* **I** a întărâta, a ațăta: (d. pers.) PLB. 9.18.9, AESOP. 1.149, (focul) LXX *4Mac.9.19*. **II** (*intrans.*) (*med.-pas.*) **1** a se întărâta: PLUT. *Oth.4.5*. **2** a se certa: ARSTT. *Mir.837b18*.

[διά, ἐρεθίζω]

διερεθισμα, ατος, τὸ *subst.* întărâtare, ațătare: APP. *BC5.53*.

[διερεθίζω]

δι-ερείδω, *vb.* **I** (*act.*) a propti, a sprijini: PLUT. *M.529c*, LUC. *VH2.1*. **II** (*med.*) **1** a se propti, a se sprijini, a se rezema (în): (+ dat.) EUR. *Tr.150*, id. *Hec.66*, (+ ac. și dat.) διερεισαμένη τὸ σχῆμα τῆ βακτηρία AR. *Ec.150 rezemându-ți făptura în toiag*. **2** (fig.) a se împotrivi, a opune rezistență, a lupta (cu înverșunare): (+ πρὸς și ac.) PLB.

21.24.14, PLUT. *Phil.17.3*, (+ περί și gen.) PLB. 5.84.3.

[διά, ἐρείδω]

διερέσθαι, inf. aor. med. de la διείρομαι:

δι-ερέσσω, *vb.* {ep. aor. διήρεσα Od. 12.444} **I** a vâsli (prin): διήρεσα χειρῶν ἐμῆσι OD. 12.444 *am vâslit cu brațele mele* (sc. *printre Skylla și Charybdis*). **II** a agita (ca pe niște vâsle), a flutura: (mâinile) EUR. *Tr.1258*.

[διά, ἐρέσσω]

δι-ερευνάω-ῶ, *vb.* a cerceta (cu de-amănuntul, peste tot), a examina (cu atenție), a iscodi: PLAT. *Sph.241b*, PLB. 5.5.15, LXX *Înț.6.3*, (med. = act.) πάντας χρῆ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπωδόν PLAT. *Phd.78a* *trebuie să-i cercetați pe toți în căutarea unui astfel de descântător*; (pas.) PLB. 14.2.1.

[διά, ἐρευνάω]

διερευνητέον, *adj.vb.* trebuie cercetat (cu de-amănuntul), trebuie iscodit: PLAT. *Sph.260e*, id. *Lg.654e*.

[διερευνάω]

διερευνητής, οῦ, ὁ *subst.* cercetaș, iscodă: XEN. *Cyr.5.4.4*.

[διερευνάω]

διερέω-ῶ, *vb.* (dub.) a umezi: ARSTT. *Pr.939a28*.

[διερός²]

δι-ερίζω, *vb.* a-și disputa (ceva cu altul), a fi în competiție (cu cineva), a se întrece, a rivaliza: APP. *BC5.110*.

[διά, ἐρίζω]

διερμήνευσις, εως, ἡ *subst.* (pl.) tratative, negocieri: PLAT. *Ti.19c*.

[διερμηνεύω]

διερμηνευτής, οῦ, ὁ *subst.* tâlmăcitor, tâlcuitor, interpret: NT *1Cor.14.28*.

[διερμηνεύω]

δι-ερμηνεύω, *vb.* **I** a traduce, a tâlmăci: PLB. 3.22.3, (pas.) LXX *2Mac.1.36*, NT *Fp.9.36*. **II** a explica, a interpreta, a tâlcui: NT *Lc.24.27*.

[διά, ἐρμηνεύω]

δι-έρομαι, *vb.* {ep. διείρομαι} a întreba: (+ ac.) IL. 1.550, A.RH. 4.730, (+ ac. dublu) IL. 15.93, τί με ταῦτα διείρεαι; OD. 4.492 *de ce mă întrebi aceste lucruri?*; PLAT. *Phlb.42e*.

[διά, ἔρομαι]

διερός¹, ἄ, ὄν *adj.* viu, vioi: ἀνὴρ ~ βροτός OD. 6.201 *om viu muritor*; διερῶ ποδὶ φευγέμεν OD. 9.43 *a fugi cu pas vioi*.

[cf. διερός²]

διερός², *ά, όν adj.* {ion. fem. -ή Hes. *Op.*460} *ud, umed, lichid sau îmbibat* (cu apă), *apos:* (d. pământ, nori, aer ș.a.) HES. *Op.*460, AR. *Nu.*337, ARSTT. *Pr.*939a26, *διερί* ... *κελεύθω* A.RH. 1.184 *pe cărarea udă [a mării]*; (fig.) (d. privighetoare) *διερούς μέλεσιν* AR. *Av.*213 *cântări curgătoare;* (neut. adv.) *διερόν βλέπειν* LUC. *Lex.*4 *a aveae privirea umedă;* (subst.) τὸ δ' ὑγρόν οὐκ ἔστιν ἀνευ σώματος, οὐδὲ τὸ διερόν ARSTT. *deAn.*423a25 *lichidul nu există fără un corp, nici umedul.*

[*et. nec., cf. διερός*¹, *διαίνω*]

δι-έρπω, *vb.* a se târî *sau* a trece prin: (+ ac.) *πῦρ ~ SOPH. Ant.*265 *a trece prin foc;* (+ διά și gen.) PLUT. *M.*516f. (abs.) (d. timp) EUR. *Fr.*441.

[*διά, έρπω*]

διερριμμένος, *adv.* *împrăștiat, la întâmplare:* PLB. 3.58.3.

[*διαρρίπτω*]

διερρυη-, *v.* *διαρρέω*

διέρρωγα, *ind. pf. act. de la διαρρήγνυμι.*

δι-ερύκω, [*ῶ*] *vb.* a opri, a împiedica: (o încăierare) PLUT. *Lyc.*2.3.

[*διά, έρύκω*]

δι-έρχομαι, *vb.* {impf. *διηρχόμεν, viit. διελεύσομαι* (att. *δίειμι*), aor.2 *διήλθον, pf. διελέλυθα* {ep. inf. aor. *διελθέμεν* IL. 20.100} **I** (*tranz.*) **I** a merge *sau* a trece prin (mijlocul), a străbate, a traversa: (+ ac.) IL. 6.392, HDT. 3.25, EUR. *Hipp.*77, *διελθεῖν τὴν πολεμίαν* THUC. 5.64 *a străbate țara dușmană;* (+ gen.) οὐδ' ἀπολήγει πρὶν χρόος ... *διελθέμεν* IL. 20.100 [*lancea*] *nu se oprește înainte de a trece prin piele;* *μεγάροιο διελέθμεν* OD. 6.304 *treci prin sală;* (+ διά și gen.) *διὰ πάσης τῆς νήσου διέρχονται* HDT. 6.31 *străbat întreaga insulă;* (+ ἐν și dat.) *ἐν ποταμῷ διελεύσονταί ποδί* LXX *Ps.*65.6 *vor trece prin râu cu piciorul;* (+ εἰς și ac.) *διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν* NT *Mc.*4.35 *să trecem pe țărnul celălalt.* **2** a parcurge (până la capăt), a (pe)trece: (timpul) EUR. *Hel.*776, (viața) PLAT. *R.*365b, *ἐπεὶ διελθὼν τὴν παιδείαν ταύτην ἤδη εἰσηλθεν εἰς τοὺς ἐφήβους* XEN. *Cyr.*1.5.1 *după ce a parcurs această perioadă a educației sale, a intrat în grupul efebilor.* **3** (d. stări, sentimente) a răzbate, a răzbi: (+ ac. pers.) SOPH. *Tr.*477, EUR. *Supp.*288, (+ ἐπὶ și ac.) *ἐπ' ἐμὲ διήλθον αἱ ὀργαί σου* LXX *Ps.*87.17 *peste mine au*

trecut mâniile Tale; (abs.) *διέρχεται. διέρχεται* SOPH. *Ph.*743 (*durerea*) [*mă*] *răzbește, [mă] răzbește.* **4** (fig.) a trata, a povesti (în detaliu), a relata, a expune, a discuta: (+ ac.) *ἄπορα λόγον Αἰακοῦ παιδῶν τὸν ἅπαντά μοι διελθεῖν* PI. *N.*4.72 *mi-e cu neputință să trec prin (= să povestesc) toată istoria urmașilor lui Aiakos;* AESCH. *Pr.*874, THUC. 1.21, (+ περί și gen.) PLAT. *Pr.*347a, ISOC. 4.66, (+ ὑπέρ și gen.) PLB. 1.13.10. **II** (*intrans.*) **I** (d. timp) a trece, a se scurge: HDT. 1.8, PLB. 20.10.17. **2** (d. vești, zvonuri) a se răspândi: *διήλθεν ὁ λόγος ὅτι* THUC. 6.46 *s-a zvonit că;* PLAT. *Ep.*329c, XEN. *An.*1.4.7.

[*διά, έρχομαι*]

δι-ερωτάω-ῶ, *vb.* a întreba (stăruitor, în amănunt): (+ ac. pers. și ac. lucru) PLAT. *Pr.*315c, (+ ac. pers.) PLAT. *Grg.*458a, (+ ac. pers. și interog. directă *sau* indirectă) XEN. *Cyr.*1.3.15, DEM. 3.22, (+ ac. lucru) *διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος* NT *Ep.*10.17 *întrebând de casa lui Simon.*

[*διά, έρωτάω*]

διέσθαι, *inf. prez. med. de la δίεμαι.*

δι-εσθίω, *vb.* {viit. *διέδομαι, aor.*2 *διέφαγον*} a mânca (de tot), a devora: HDT. 3.109, (fig.) PLUT. *M.*170a.

[*διά, έσθίω*]

διείσις, *εως. ή subst. I* slobozire, eliberare: PLUT. *Art.*3.6. **II** *intromisiune, introduce:* ARSTT. *GA*720b33. **III** *îngăduință:* LXX *Înf.*12.20. **IV** (muz.) cel mai mic interval perceptibil, semiton (în scara diatonică), sfert de ton (în scara enarmonică): ARSTT. *APo.*84b39, *id. Metaph.*1053a12, PLUT. *M.*389e.

[*δίημι*]

διεσκέδασεν, *ind. aor. act. 3sg. de la διασκεδάννυμι.*

διεσκεμμένος, *adv.* cu discernământ, cu chibzuință: XEN. *Oec.*7.18.

[*διασκεπτομαι*]

διέσσυτο, *ind. aor. 3sg. de la διασεύομαι.*

διέσταμεν, *ind. pf. 1pl. de la δίιστημι:* IL. 21.436.

διέστησαν, *aor. 3pl. de la δίιστημι.*

διεστραμμένος, *adv.* *sucit, întortocheat:* ~ *πορευέσεται μετ' αὐτοῦ* LXX *Sir.*4.17 *va merge cu el pe căi întortocheate.*

[*διαστρέφω*]

διέσχε, *aor. 3sg. de la διέχω.*

διέσχισεν, διεσχίσθη, *aor. 3sg. act. și aor. 3sg. pas. de la διασχίζω.*

διετηρίς, ίδος, ή *subst.* perioadă de doi ani: LXX 2Reg.13.23.

[διετής]

δι-ετής, ές *adj.* {var. διετής Hdt. 2.2} **I** de doi ani, care durează doi ani: ~ χρόνος έγγεγόνει HDT. 2.2 *irecuseră doi ani*; ARSTT. GA777b15, PLUT. Cor.26.2. **II** în vârstă de doi ani: ARSTT. HA545b11, τούς παίδας ... από διετούς και κατωτέρω NT Mt.2.16 *coprii de doi ani și mai mici*; (neut. subst.) όπότε επί διέτες ήβησαν Is. 8.3] *la doi ani după vârsta adolescenței* (sc. *la 18 ani*).

[δι-, έτος]

δι-ετήσιος, ον *adj.* care durează tot anul, care se desfășoară pe durata unui an întreg: (d. întreceri și serbări) THUC. 2.38, LUC. Merc.Cond.19. // **διετησίως**, *adv.* tot anul sau anual: AR. Fr.766.

[διά, έτος]

διετία, ας, ή *subst.* (perioadă de) doi ani: NT Fr.24.27, PLUT. M.610e.

[διετής]

διετίζω, *vb.* a trăi mai mult de un an: ARSTT. HA558a16.

[διά, έτος]

διέτμαγον, ind. aor.2 de la διατμήγω.

διέτρεσα, aor. de la διατρέω.

δι-ευθύνω, *vb.* a îndrepta: LUC. Anach.17, id. Prom.19.

[διά, ευθύνω]

δι-ευκρινέω-ω, *vb.* **I I** a separa: LUC. Anach.25. **2** a așeza în ordine, a rândui: (d. soldați) (pas.) XEN. Oec.8.6. **II** a examina (în detaliu), a desluși: τηλικαύτη ή διαφορά γέγονε ... ώστε τούς συντεωτάτους ένια μόλις ... ~ PLB. 3.22.4 *atât de mare este deosebirea încât cei mai destoinici abia deslușesc unele lucruri*; (med.) PLAT. Prm.135b, DEM. 27.15.

[διά, ευκρινέω]

δι-ευλαβέομαι-οὔμαι, *vb.* |aor. διηυλαβήθη| **I** a lua (bine) seama la: (+ gen.) εάν ... μη διευλαβηθῆ τῶν τοῦ γείτονος PLAT. Lg.843e *dacă nu ia bine seama la bunurile vecinului*. **II** a se sfii, a se feri (de): PLAT. Phd.81e. id. Th.166c, DEM. 61.18, διευλαβηθεῖς μη δόξη κέρδους τινός ένεκεν συμβουλεύειν PLB. 28.7.7 *ferindu-se să nu lase impresia că dă sfaturi pentru vreun folos personal*. **III** a se teme de: LXX 2Mac.9.29.

IV a respecta (profund), a cinsti: (+ ac.) PLAT. Lg.879c, LXX Iov6.16.

[διά, ευλαβέομαι]

διευλαβητέον, *adj.vb.* trebuie luat (bine) seama la: PLAT. R.536a.

[διευλαβεομαι]

δι-ευλυτέω-ω, *vb.* a lichida, a achita, a plăti: (o datorie) IOS. A116.291.

[διά, εύλυτος]

δι-ευπραγέω-ω, *vb.* a izbuti în toate cele întreprinse: IOS. A16.196.

[διά, εύπραγέω]

δι-ευριπίζω, *vb.* a sufla încoace și încolo. a face curent într-o parte și în alta: (d. aer) ARSTT. Pr.940a3.

[διά, Εύριπος]

δι-ευρύνω, *vb.* a (se) dilata: ARSTT. HA600b12, (med.-pas.) id. deAn.422a3.

[διά, εύρύνω]

δι-ευσχημονέω-ω, *vb.* a păstra buna-cuviință sau demnitatea: PLUT. Ages.29.2.

[διά, εύσχημονέω]

δι-ευτονέω-ω, *vb.* a-și păstra forța, a mai avea vlagă: (+ προς „până la”) PLB. 4.43.8.

[διά, εύτονέω]

δι-ευτονόω-ω, *vb.* v. διευτονέω: IOS. B15.514.

[διά, εύτονόω]

δι-ευτύχέω-ω, *vb.* a fi (mereu) norocos sau fericit: DEM. 61.28, MEN. Dysc.286, (prov.) εύτυχησαι μέν άνθρωπον όντα δυνατόν, διευτυχησαί γε μήν αδύνατον PLB. 23.12.4 *omul poate avea noroc, dar nu poate avea mereu noroc*; (+ dat.) ~ συνεχώς τη ούσιζ DEM. 42.4 *a avea parte (sau a se bucura) mereu de bunăstare*.

[διά, εύτυχέω]

διέφαγον, ind. aor.2 de la διεσθίω.

διέφθορας, pf. 2sg. de la διαφθείρω: IL. 15.128.

διέφθορς, ον *adj.* fiert (bine, complet): ARSTT. HA548a8.

[διέφω]

διέχευαν, (ep.) aor. 3pl. de la διαχέω.

διεχής, ές *adj.* discontinuu: (op. συνεχής) PLUT. M.115f.

[διέχω]

δι-εχθραίνω, *vb.* a fi vrăjmas: (+ dat.) AESOP. I.182.

[διά, έχθραίνω]

δι-εχθρεύω, *vb.* διεχθραίνω: ARR. Cyn.12.5.

[διά, έχθρεύω]

δι-έχω, *vb.* |viit. διέξω, aor.2 διέσχο| **I** (tranz.) a despărți, a separa, a desface, a deschide: διέχων άπ' άλλήλων τὰ ρέεθρα όσον περ τρία στάδια HDT. 9.51 (*rául*) *desface două brațe, la depărtare de circa trei stadii unul de altul*; διέχοντος τὰς χεῖρας PLB.

4.52.1 *desfăcând brațele* (sc. *intervenind pt. a despărți combatanții*); διασχών τους πρό αυτού μαχομένους PLUT. *Caes.*20.8 *dând în lături pe cei care luptau în fața lui*; διέσχον την φάλαγγα ARR. *An.*1.1.10 *au rupt fălanga*; τους κόλπους διέσχον PLUT. *M.*246f *și-au dezgolit piepturile*; (fig.) (d. timp) παιδός δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι τρεῖς SOPH. *OT*117 *trei zile nu au trecut de la* (propr. *nu au despărțit*) *nașterea copilului*.
II (*intrans.*) **1** a pătrunde, a trece (prin): (d. o săgeată) IL. 5.100, (+ διά și gen.) ARSTT. *HA*496b31. **2** a se întinde, a se lărgi: την διώρυχα ... την ἐκ τοῦ Νείλου διέχουσαν ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον HDT. 4.42 *canalul care se întinde de la Nil la Golful Arabic*; διεῖχε δ' ὁ Ἑλλήσποντος ταύτη σταδίους ὡς πεντεκαίδεκα XEN. *HG*2.1.21 *în acest loc Hellespontul avea o lărgime de aproape cincisprezece stadii*; τὸ χωρίον διέσχευ ὀλίγον ἐς πλάτος ARR. *An.*2.8.9 *teremul se lărgi un pic*. **3** a fi separat, a fi la distanță: διεῖχον πολὺ ἀπ' ἀλλήλων THUC. 2.81 *erau la distanță mare unii de alții*; διέχει δ' οὗτος ἐπτά τῆς πόλεως σταδίους IOS. *B*12.528 *acest [deal] este la șapte stadii distanță de oraș*; XEN. *An.*1.8.17, PLB. 34.9.8. **4** a se da în lături: ἀναγε διεχε πάραγε πάρεχε AR. *Av.*1720 *dă-te înapoi! în lături! în rând! la o parte!* **5** (fig.) a diferi, a se deosebi: ARSTT. *Rh.*1412a13.
 [διά, ἔχω]

δίζημαι, vb. [impf. ἐδιζήμην, viit. διζήσομαι, aor. ἐδιζήσάμην] {ep. ion. impf. 3sg. δίζητο A.Rh. 1.1208, dor. διζᾶμαι Pi. *Fr.*51a.4} **I** a căuta (să găsească), a umbla după: Πάνδαρον ... διζημένη εἶ που ἐφεύροι IL. 4.88 *căutând să-l găsească pe Pandaros*; ἵππους διζήμενος, αἱ οἱ ὄλοντο δώδεκα θήλειαι OD. 21.22 *căutând douăsprezece iepi, care i se pierduseră*; διζησόμεθ' ἄλλους OD. 16.239 *să căutăm pe alții* (sc. *să căutăm ajutorul altora*); HES. *Op.*428, Pi. *Fr.*51a.4, (abs.) HDT. 4.9. **II** a căuta (să obțină, să aibă), a râvni, a dori: ἕκαστος μνάσθω ἐέδνοισιν διζήμενος OD. 16.391 *fiecare să o pețască încercând să o câștige cu daruri*; νόστον δίζηαι OD. 11.100 *cauți întoarcerea*; (+ inf.) βίαια δίζηνται λαβεῖν AESCH. *Suppl.*821 *caută să mă prindă cu forța*; διζήμενοι μίσσησθαι αὐτῆσι οὐκ ἔχουσι HDT. 2.66 *desi râvnesc să se împerecheze cu ele, nu reușesc*. **III** a căuta (să lămurească), a cerceta:

(un oracol) HDT. 7.142, (+ interrog. indir.) πέμπουσι ... ἀγγέλους διζημένους εἰ HDT. 4.151 *trimiseră soli să cerceteze dacă*.

[IE *ieh₂- „a căuta, a urmări”]

δίζησις, εως, ἡ *subst.* căutare, cercetare: PLAT. *Sph.*258d (Parm. 2.2 ap.).

[δίζημαι]

δί-ζυξ, ὕγος *adj.* (pl.) înjugați câte doi, pereche: (cai) IL. 5.195.

[δι-, ζεύγνυμι]

δίζω, vb. **I** (*act.*) a sta la îndoială, a fi în dubiu, a ezita: δίξε ἠὲ μάχοιτο ... ἦ λαοὺς ... ὀμοκλήσειεν IL. 16.713 *stătea la îndoială: fie să lupte, fie să strige ostivea*. **II** (*med.*) (v. δίζημαι) a căuta: A.Rh. 1.1303, THEOC. 25.37.

[δίς]

δί-ζως, ὠν *adj.* cu viață sau natură dublă: (d. zeul Pan, jumătate om și jumătate țap) THEOC. *Syr.*5.

[δι-, ζωή]

διήγαγον, aor. 3pl. de la διάγω.

δι-ηγέομαι-οὔμαι, vb. [aor. διηγησάμην] **I** (*trans.*) a povesti, a descrie (amănunțit), a expune (în detaliu), a istorisi: (+ ac. abstr.) THUC. 6.54, AR. *Av.*198, PLAT. *Pr.*310a, διηγείται αὐτῷ τὸ ὄναρ XEN. *An.*4.3.8 *îi povestește visul*; (+ ac. pers.) τοῦτον διηγῆ PLAT. *Th.*144c *povestești despre acesta*; (+ περί și gen.) IOS. *Ap.*1.196, (+ ὑπέρ și gen.) LXX *Ioel*1.3, (+ interrog. indir.) XEN. *Lac.*5.1, NT *Mc.*5.16. **II** (*intrans.*) a povesti, a sta de vorbă: AESOP. 1.301.

[διά, ἠγέομαι]

διήγημα, ατος, τό *subst.* poveste: PLB. 1.14.6, LXX *Deut.*28.37, LUC. *DMe-retr.*13.4

[διηγέομαι]

διηγηματικός, ἡ, ὄν *adj.* **I** narativ, expozi-tiv: ARSTT. *Po.*1459a17, PLB. 38.6.1. **II** (d. pers.) căruia îi place să povestească: PLUT. *M.*631a.

[διήγημα]

διήγησις, εως, ἡ *subst.* povestire, istorisire, expunere, (ret.) narațiune: PLAT. *Phdr.*246a, ARSTT. *Rh.*1416b30, PLB. 1.13.9, (+ gen. obiectiv) PLAT. *R.*392d.

[διηγέομαι]

διηγητέον, *adj.vb.* trebuie povestit, trebuie expus: ISOC. *Fr.*10.

[διηγέομαι]

διηγητικός, ἡ, ὄν *adj.* (d. pers.) căruia îi place să povestească: ARSTT. *EN*117b34.

[διηγέομαι]

διέρριος, (ion.) v. διαέρριος:

δι-ηθέω, vb. **I** (*tranz.*) **I** a strecura, a filtra: PLAT. *Sph.*226b, (lapte) PLUT. *Aem.*14.5, (vin) id. *M.*101c. **2** a limpezi, a curăța, a lămurii, a purifica: τὴν κοιλίην ... διηθήσαντες οἴνω HDT. 2.86 *după ce curăță pântecetele cu vin;* (pas.) (d. aur) LXX *Iov.*28.1. **II** (*intranz.*) a se strecura, a se (in)filtra, a pătrunde (print-un mediu poros): διηθέοντος τοῦ ὕδατος ἐκ τοῦ ποταμοῦ HDT. 2.93 *cu apa care se infiltrează din râu;* (med.-pas.) PLAT. *Ti.*82d, ARSTT. *HA*493a14.

[διά, ἡθέω]

διήθησις, εως, ἡ *subst.* **I** strecurare, filtrare: (a vinului) PLUT. *M.*693e. **II** infiltrație: PLUT. *Ant.*3.6.

[διηθέω]

διήκα, ind. aor. act. de la διήμι.

διηκο-, (ion.) v. διακο-

δι-ήκω, vb. **I** a ajunge (prin *sau* dintr-o parte în alta), a trece: ἐκ τοῦ ὄμου ἐς τὸν ἕτερον ὄμον διὰ τῶν στηθέων γράμματα ... διήκει HDT. 2.106 *de la un umăr la celălalt umăr, peste piept, se întinde o inscripție;* HDT. 4.185, THUC. 3.21. **II** a străbate, a se răs-pândi (prin): (+ ac.) πόλιν διήκει θοὰ βάξις AESCH. *Ag.*476 *o veste străbate iute cetatea;* τὸ σὸν ὄνομα διήκει πάντας SOPH. *OC*306 *numele tău este pe buzele tuturor;* (+ διά și gen.) διὰ πάντων διήκουσα δύναμις ARSTT. *Mu.*396b29 *o forță care trece prin (= străbate) toate lucrurile.*

[διά, ἡκω]

διήλασε, aor. 3sg. de la διελαύνω.

διήλαθε, aor. 3sg. de la διέρχομαι.

δι-ηλιφής, ἐς *adj.* bine uns, parfumat: (barbă) SOPH. *Fr.*564.

[διά, ἀλείφω]

δι-ηλόω-ῶ, vb. a străpunge cu cuie, a țintui: LXX *Jud.*5.26B.

[διά, ἡλόω]

διήλυσις, εως, ἡ *subst.* (cale de) trecere, ieșire: πόντοιο ~ A.RH. 4.1573 *ieșire spre mare.*

[διέρχομαι]

δι-ημερεύω, vb. **I** a(-și) petrece toată ziua: PLAT. *Phd.*59d, (+ ἐν și dat.) XEN. *Cyr.*7.5.86, ISOC. 7.48, (+ part.) διημέρευε πρὸς Μήδιον κυβεύων PLUT. *Alex.*76.2 *își petreceu toată ziua jucând zaruri cu Medios;* (+ *adj.* predicativ) XEN. *Cyr.*7.5.53, PLUT. *M.*157d. **II** a trăi o zi întregă: (d. animale) PLUT. *M.*111d. **III** a dura toată ziua: (d.

vânt) ARSTT. *Pr.*947a25.

[διά, ἡμερεύω]

δι-ήμισυς, εια, υ *adj.* pe jumătate: τέλεον καὶ οὐ διήμισυν δεῖν τὸν νομοθέτην εἶναι PLAT. *Lg.*806c *legiuitorul trebuie să fie desăvârșit, nu pe jumătate* (sc. nu trebuie să umble cu jumătăți de măsură).

[διά, ἡμισυς]

διηνεκέως, *adv.* (ion.) v. διηνεκῶς

δι-ηνεκής, ἐς *adj.* {ep. ion. dat. pl. διηνεκέεσσι Il. 7.321; dor. att. διᾶνεκής Plat. *Hp.*Ma.301b} **I** continuu, neîntrerupt, în-treg, *ext.* întins, lung: (rădăcini) IL. 12.134, HES. *Th.*812, (vergele de aur) IL. 12.297, νότοισι ... διηνεκέεσσι IL. 7.321 *cu spete întregi* (sc. tăiate de-a lungul); εἰ ὄλκα διηνεκέα προταμοίμην OD. 18.372 *dacă pot tăia o brazdă necurmată;* (neut. *adv.*) διηνεκές A.RH. 2.391 *de-a fir a păr.* **II** (d. timp) continuu, neîncetat, permanent, veș-nic: (lege) PLAT. *Lg.*839a, (noapte) LUC. *VH*1.19, (veghe) IOS. *BI*3.318, ἐς τὸ διηνεκέες NT *Evr.*7.3, APP. *BC*1.4 *pentru tot-deauna, de-a pururi.*

[διά, ἐνεγκεῖν]

διηνεκῶς, *adv.* {ep. ion. διηνεκέως} **I** de la un capăt la altul și în amănunt, de-a fir a păr: ~ ἀγορεῦσαι OD. 7.241 *a povesti de-a fir a păr;* HES. *Th.*627, AESCH. *Ag.*319, A.RH. 1.649. **II** (d. timp) fără încetare, fără întrerupere, continuu: LXX *Est.*3.13d, PLUT. *M.*955f.

[διηνεκής]

δι-ήνεμος, ον *adj.* (stră)bătut de vânturi: SOPH. *Tr.*327.

[διά, ἄνεμος]

διήνυσε, aor. 3sg. de la διανύω.

διήρσεα, ind. aor. act. de la διερέσσω.

διηρημένος, pt. pf. med-pas. de la διαίρέω.

δι-ήρης, ες *adj.* de deasupra, de sus. // **διήρες**, ους, τό *subst.* etaj superior: μελάθρων ἐς διήρες ἔσχατον EUR. *Ph.*90 *la ultimul etaj al palatului;* PLUT. *M.*77e.

[δίς, ἐρέσσω]

δίηται, conjct. prez. 3sg. de la δίεμαι.

διήφυσε, aor. 3sg. de la διαφύσσω.

διηχέω-ῶ, vb. **I** a răsuna (de): (+ ac.) PLUT. *Tim.*21.6. **II** (*med-pas.*) a se răs-pândi: (d. faimă) LXX *2Mac.*8.7.

[διηχής]

δι-ηχής, ἐς *adj.* care răsună, răsunător: PLUT. *M.*721e.

[διά, ἦχος]

δι-θάλασσος, ον [-θᾶ-] *adj.* situat între două mări, scâldat de mare din două părți: (d. un banc de nisip) NT *Fr.*27.41.

[δι-, θάλασσα]

δι-θηκτος, ον [-ῖ-] *adj.* cu două tășuri: (săbie) AESCH. *Pr.*863.

[δι-, θήγω]

δι-θρονος, ον [-ῖ-] *adj.* cu două tronuri: AESCH. *Ag.*43, id. *Ag.*109.

[δι-, θρόνος]

δι-θύμος, ον *adj.* în dezacord, în contradicție: LXX *Pr.*26.20.

[δί-, θυμός]

διθύραμβικός, ή, όν *adj.* ditirambic: PLUT. *M.*389a, (neut. pl. subst) ή τῶν διθυραμβικῶν ποιήσις ARSTT. *Po.*1447b26 *poezia ditirambică*.

[διθύραμβος]

διθύραμβο-διδάσκαλος, ου, ό *subst.* poet (compozitor, dirijor) de ditirambi: AR. *Pax*829.

[διθύραμβος, διδάσκαλος]

διθύραμβο-ποιητική, ής, ή *subst.* arta de a compune ditirambi, poezia ditirambică: ARSTT. *Po.*1447a14.

[διθύραμβος, ποιητικός]

διθύραμβο-ποιός, οῦ, ό *subst.* autor de ditirambi, poet ditirambic: ARSTT. *Rh.*1406b2, PLUT. *M.*952f.

[διθύραμβος, ποιέω]

διθύραμβος, ου, ό [-ῦ-] [ac. sg. διθύραμβα *Pi.* *Fr.*86] **I** ditiramb, cântec (coral) în cinstea zeului Dionysos: *Pi.* *O.*13.19, AESCH. *Fr.*355, HDT. 1.23, PLAT. *Lg.*700b, (ca origine a tragediei) ARSTT. *Po.*1449a1 **2** (fig.) ditiramb, elogiul exagerat: PLAT. *Hp.**Ma.*292c. **II** (person.) Dithyrambos: (nume al lui Dionysos) EUR. *Ba.*526.

[et. nec.; origine ne-grecescă (frigiană?), cf. θρίαμβος, ἴαμβος]

διθύραμβώδης, ες *adj.* propriu ditirambilor, ditirambic, ext. pompos: (nume) PLAT. *Cra.*409c.

[διθύραμβος, -ωδης]

δι-θύρος, ον [-ῖ-] *adj.* **I** cu două uși: (templu) PLUT. *Num.*20.1, (subst.) τὰ δίθυρα PLB. 27.1.6 *edificiu cu două uși* (= lat. *tribunal*). **II** cu două foi, dublu: (d. tăblițe de scris) γραμματείδιον ... δίθυρον MEN. *Fr.*278 *diptic*. **III** (anat.) cu două valve, bivalv: (d. moluște) ARSTT. *HA*528a12. **IV** (bot.) dicoiledonat: ARSTT. *Iuv.*468b19.

[δί-, θύρα]

Διΐ, dat. sg. de la Ζεύς.

διΐδεῖν, inf. aor.2, v. διοράω

διέναι, inf. prez. de la διέμι *sau* διήμι:

δι-ῖημι, vb. [viit. διήσω, aor. διήκα (part. med. διέμενος Ar. *Pl.*720); *med.-pas.* διεῖμαι (part. διειμένος)] {ep. part. pf. med.-pas. διαειμένος A.Rh. 2.372} **I** a zvârli (prin), a face să treacă (dintr-o parte în alta): (+ gen. în tmeză) διὰ δ' ἦκε σιδήρου OD. 21.328 *zvârli [săgeata] prin fier*: (+ ac. și gen.) ξίφος λαιμῶν διήκε EUR. *Ph.*1092 *[ῖσι] străpunse gâtul cu sabia*; EUR. *Ph.*1398. **II** a lăsa să treacă *sau* să plece, a slobozi: εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διήσουσιν XEN. *An.*3.2.23 *dacă nici râurile nu [ne] vor lăsa să trecem*: (milit.) διήκε τὸ στράτευμα XEN. *HG*2.4.39 *slobozi armata*: (pas.) Λυσιμαχος ... διειμένος ἀπηγγέλλετο PLUT. *Demetr.*39.6 *se anunță că Lysimachos fusese eliberat*: (fig.) συμφορὰς τοῦ σοῦ διήκας στόματος SOPH. *OC*963 *ai lăsat crime să iasă prin propria-ți gură*. **III** a înmuia, a dilua: ARSTT. *HA*583a24, (med.) ὄξει διέμενος AR. *Pl.*720 *înmuind [totul] cu oțet*. **IV** a întinde: διεις τὰς πτέρυγας αὐτοῦ LXX *Deut.*32.11 *întinzându-și aripile*.

[διά, ἦμι]

δι-ικνέομαι-οὔμαι, vb. [viit. διίξομαι, aor.2 δικόμην] {ep. aor. 2sg. διίκεο Il. 19.186} **I** (*intrans.*) a ajunge (prin), a străbate, a trece, a pătrunde: ARSTT. *deAn.*423a5, PLUT. *Nic.*27.7, (+ gen.) οὐ δικνεῖτο τῶν σωματῶν τὰ βαλλόμενα IOS. *A*13.96 *armele nu le pătrundeau în trupuri*: (+ eis și ac.) ARSTT. *Pr.*893a14, δικνεῖσθω ἀπὸ τοῦ ἐνός κλίτους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος LXX *Ex.*26.28 *să ajungă de la un capăt la celălalt*: (+ μέχρι, ἄχρι și gen.) PLUT. *Dem.*20.4, NT *Evr.*4.12. **2** a nimeri (la țintă), a ajunge: THUC. 7.79. **II** (*trans.*) a povesti (în amănunt *sau* până la capăt): IL. 9.61, id. 19.186, A.Rh. 2.411.

[διά, ἰκνέομαι]

διῖκτο, ind. m.m.c.p. 3sg. med.-pas. de la δικνέομαι.

διῖ-πετής, ες *adj.* [var. διει- Eur. *Rh.*43] **I** picat din cer, care vine de la Zeus, ceresc: (d. râuri, șuvoaie de apă) IL. 16.174, id. 17.263, OD. 4.477, HES. *Fr.*320, (d. ploaie) PLUT. *Mar.*21.8, (fig.) (d. o femeie foarte frumoasă) LUC. *Im.*9. **II** strălucitor: EUR. *Rh.*43, (comp. -έστερος) id. *Ba.*1267.

[Ζεύς (dat. Δί), πίπτω]

δι-ίπταμαι, *vb.* |impf. διυπτάμην| **I** (*intrans.*) a zbură (prin), a trece în zbor: AESOP. 1.91, IOS. B/3.228, PLUT. M.666b. **II** (*trans.*) a străbate în zbor: (+ ac.) ARSTT. Mir.839a24, LXX *Ἰηf.*5.11.

[διά, ἵπταμαι (v. διαπέτομαι)]

διίσθμιζω, *vb.* a trece *sau* a transporta prin istm: (+ ac.) PLB. 4.19.7.

[διίσθμος]

διίστάνω, *vb.* v. διίστημι: APP. *Hisp.*145.

διίστάω-ῶ, *vb.* v. διίστημι

διίστέον, *adj.vb.* trebuie știut bine, trebuie lămurit: EUR. *Hipp.*491.

[δίοιδα]

δι-ίστημι, *vb.* |impf. διίστην, viit. διαστήσω (med. -ήσομαι), aor.1 διέστησα, aor.2 διέστην, pf. διέστηκα, m.m.c.p. διειστήκειν| **I** (*trans.*) (prez., viit. și aor.1 act.) **1** a face să stea într-o parte și în alta, a așeza separat, a despărți: διαστήσαντες τοὺς λόγους THUC. 4.74 *despārḡind companiile*; χειμῶν ... ἄπαντας ἀλλήλων διέστησεν APP. BC1.87 *iarna i-a făcut pe toți să stea separați unii de alții*; (fig.) εἰς διαστήσωμεθα τὸν τε δικαιοτάτον καὶ τὸν ἀδικώτατον PLAT. R.360e *dacă îi vom așeza separat pe omul cel mai drept și pe cel mai nedrept*. **2** a împărți: LXX *Iez.*5.1. **3** (fig.) a dezbină, a învrăjbi: τὴν Ἑλλάδα διαστήσεις HDT. 9.2 *vei dezbină Ellada*; τοὺς μὲν λόγοις ἡμῶν διιστάναι THUC. 6.77 *a ne învrăjbi pe unii dintre noi cu vorba*; AR. V.41. **4** a deosebi, a distinge: τριτὰ εἶδη ψυχῆς διαστησάμενοι PLAT. R.504a *după ce am distins trei feluri de suflet*; ἡ φύσις ... διέστησε τὸ ἦθος τῶν θηλειῶν πρὸς τὸ τῶν ἀρρένων ARSTT. HA608a22 *natura a distins caracterul femelelor de cel al masculilor*. **5** a întinde (în toate direcțiile): ἀράχνια δ' εἰς ὅπλ' ἀράχλαι λεπτὰ διαστήσαιντο THEOC. 16.97 *păianjeni să întindă pânze subțiri peste arme*. **II** (*intrans.*) (prez. și viit. med., aor.2 și pf. act.) **1** a sta *sau* a se da la o parte, a se despărți, a se separa: Φοῖβε, τίη δὴ νῶϊ διέσταμεν; IL. 21.436 *Phoibos, de ce [noi doi] stăm deoparte?*; θάλασσα διίστατο IL. 13.29 *marea se despărți (sau se dădu în lături)*; (milit.) διέστησαν χωρὶς ἑκάτεροι HDT. 8.16 *se despărțiră [retrăgându-se] fiicare în partea lui*; οἱ πολέμιοι καταπλεγέντες διέστησαν PLB. 10.3.6 *dusmanii, însprăimântați, se împărăștiară*; (+ dat.) τὸ

πλήθος αὐτῶ διέστη PLUT. *Caes.*61.5 *multimea s-a dat la o parte dinaintea lui*. **2** a se împărți: διέστησαν κατὰ διακοσίους τε καὶ πλείους THUC. 4.32 *s-au împărțit în unități de două sute sau chiar mai mulți*. **3** a se depărta, a fi la distanță de: (+ gen.) PLB. 5.44.8, οὐ διέστησαν τῆς εὐσεβείας LXX *3Mac.*2.32 *nu s-au depărtat de evlavie*; (+ ἀπό și gen.) NT *Lc.*24.51. **4** a sta *sau* a fi din loc în loc: φυλακὰς ... διεστεώσας HDT. 3.72 *străji așezate din loc în loc*; HDT. 2.66, id. 8.98. **5** (fig.) a se dezbină, a se învrăjbi: IL. 1.6, THUC. 1.18, ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα DEM. 2.29 *a se certa unii cu alții și a se învrăjbi, unii fiind de o părere, alții de alta*; (+ πρὸς și ac.) PLB. 3.8.3. **6** a se deosebi: (+ gen.) πλούτου ἀρετὴ διέστηκεν PLAT. R.550e *virtutea se deosebeste de bogăție*; (+ πρὸς și ac.) ARSTT. *Pol.* 1256a29. **7** (d. timp) a trece: διαστάσης ... ὄρας μιᾶς NT *Lc.*22.59 *după [ce a trecut] un ceas*.

[διά, ἴστημι]

διίσχάνω, [-ᾶ-] *vb.* (poet.) a străbate, a răzbate, a trece (prin): (+ ac.) A.RH. 4.1696.

[v. διέχω]

δι-ισχυρίζομαι, *vb.* **I** a se bizui pe: (+ dat.) LYS. 13.85. **II** a susține cu tărie, a afirma (că), a stăruî (asupra): διισχυρίζομεθα πρὸς Μικίωνα ἐναντίον τῶν δικαστῶν IS. 5.23 *stăruim împotriva lui Mikion înaintea judecătorilor*; (+ ac.) PLAT. *Phd.*63c, (+ ὡς) PLAT. *Thi.*154a, (+ περί, ὑπέρ și gen.) περί σοῦ διισχυρίζομένη ὡς οὐχ οἶός τ' ἔσοιο PLAT. *Ep.*317c *despre tine susțineam cu tărie că nu vei fi în stare*; (+ inf.) ARSTT. *HAS*75a26, IOS. *AI*2.106, NT *Fp.*12.15.

[διά, ἰσχυρίζομαι]

διῦτέον, *adj.vb.* trebuie tratat, trebuie examinat (pe rând, în amănunt): PLAT. R.545a.

[δίοιμι]

διῦτικός, ἢ, ὄν *adj.* |comp. -ώτερος| penetrabil, permeabil: ARSTT. *Pr.*905b13.

[διῦτέον]

δι-ιχνεύω, *vb.* a urmări, a umbla după: PLB. 4.68.3.

[διά, ἰχνεύω]

δικάζω, *vb.* |impf. ἐδίκάζον, viit. δικάσω, aor. ἐδίκασα, pf. δεδίκασα; pas. viit. δικασθήσομαι, aor. ἐδικάσθην, pf. δεδίκασμαι| {ep. aor. 2pl. δικάσατε II. 23.574, 3pl. δίκασαν Od. 11.547, inf. prez. δικάζέμεν II.

1.542, A.Rh. 4.1105, inf. aor. δικάσσαι Hes. *Op.*39, id. *Th.*543, imper. 2pl. δικάσατε II. 23.574; ion. inf. δικᾶν Hdt. 1.97} **I** (*intranz.*) **I** (gener.) a judeca, a ține / face o judecată, a pronunța o sentință, a lua o hotărâre: ἀμοιβηδὶς δικάζον IL. 23.574 *judecau rând pe rând*; τοὶ φίλον ἐστὶν ἐμεῦ ἀπὸ νόσφιν ... δικάζέμεν IL. 1.542 *îți place să iei hotărâri fără mine*; ὁ θεὸς οἶδε ~ THEOC. 23.63 *zeul știe să judece*; (+ dat.) Τρωσὶ τε καὶ Δαναοῖσι δικάζέτω IL. 8.431 (*Zeus*) *să judece între troieni și danai*; (+ gen.) δικάζουσι ... ἐγκλήματος ... ἀχαριστίας XEN. *Cyr.*1.2.7 *judecă în privința acuzației de necunoaștință*; (subst.) τὴν ... διατριβὴν ἐν τῷ ~ ἐποιεῖτο PLUT. *Pomp.*39.3 *își petrecea timpul judecând*. **2** a fi judecător, a face parte dintr-un tribunal: (frecv. part.) οἱ δικάζοντες ISOC. 18.56 *judecătorii*; DEM. 23.70, ἐδίκασε καὶ ἠκκλησιάσασκε LYS. 13.73 *era judecător și lua parte la adunări*. **3** (*med.*) a se judeca, a susține o cauză (pt. sine), a da în judecată, a formula o plângere, a deschide un proces: OD. 12.440, βιάζεσθαι οἷς ἂν ἐξῆ, δικάζεσθαι οὐδὲν προσδέονται THUC. 1.77 *cei ce pot folosi violența nu au nevoie de judecată*; (+ prep.) δικάζόμενος ... τεύχεσιν ἀμφ' Ἀχιλλῆος OD. 11.545 *judecându-mă pentru armele lui Achilleus*; (+ dat. pers.) δικάσεσθαι φασὶ μοι AR. *Nu.*1141 *spun că mă vor da în judecată*; (πρός + ac.) THUC. 3.44. **II** (*tranz.*) **I** (gener.) a judeca: τὴν βουλὴν ~ φόνου DEM. 23.24 *a judeca o cauză de omor*; τὰς δίκας ... ~ PLAT. *R.*433e *a ține judecări*; δίκην ἄδικον ἐδίκασε HDT. 5.25 *a făcut o judecată nedreaptă*: δὸς ἡμῖν βασιλέα ~ ἡμᾶς LXX *1Rg.*8.6 *dă-ne un rege care să ne judece*. **2** a condamna, a osândi: δικάζεις ἐκ πόλεως φυγὴν ἐμοί AESCH. *Ag.*1412 *mă osândești cu surghișul din oraș*; φόνον δικάζων φόνος EUR. *El.*1093 *crimă care atrage dură ea o crimă*; δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον SOPH. *OT*1214 (*timpul*) *judecă (= condamnă) numta care nu e nuntă*. **3** a hotărî, a decide: ἐδίκασαν ... δέκα Αἰγυπτίων ... ἀνταπόλλυσθαι HDT. 3.14 *au hotărât să moară în schimb zece dintre egipteni*; (+ ei) A.Rh. 4.347.

[δίκη]

δικαιοδοσία, ac, ἡ *subst.* **I** împărțire a dreptății, judecată, proces: αὐτοὺς εἰς δικαιοδοσίας προκαλοῖτο περὶ τῶν γεγονότων PLB.

4.16.4 *ii chema la judecări (= să dea socoteală) pentru cele întâmplate*; PLUT. *Pom.*10.2. **II** *jurisdicție*: τοὺς περὶ τῆς κοινῆς δικαιοδοσίας νόμους PLB. 39.5.5 *legi cu privire la jurisdicția publică*. **III** *acord, înțelegere, convenție*: PLB. 23.1.12, id. 32.7.4. [δικαιοδότης]

δικαιοδοτέω-ῶ, *vb.* a împărți dreptate: ἡγεμονικὸς κοινὸν ὄφελος ἔσται δικαιοδοτῶν PLUT. *M.*779b *un conducător va fi un folos comun împărțind dreptate*; (d. un proconsul) IOS. *AI*16.172.

[δικαιοδότης]

δικαιο-δότης, ου, ὁ *subst.* guvernator: (cf. lat. *legatus Augusti pro praetore*) IOS. *AI*18.1.

[δικαιος, δίδωμι]

δικαιοκρισία, ac, ἡ *subst.* judecată dreaptă: NT *Rom.*2.5.

[δικαιοκρίτης]

δικαιο-κρίτης, ου, ὁ *subst.* judecător drept: (Domnul) LXX *2Mac.*12.41.

[δικαιος, κριτής]

δικαιολογέω-ῶ, *vb.* |frecv. *med.* δικαιολογέομαι-οῦμαι, *impf.* ἐδικαιολογούμην, *viit.* δικαιολογήσομαι| **I** (*act.*) a pleda (în justiție): τὰς ῥητορείας τῶν δικαιολογούντων LUC. *Apol.*12 *pledoariile litiganților*. **II** (*med.*) (frecv.) a pronunța un discurs pentru a susține un drept sau în apărare, a se justifica, a se dezvinovăți, a apăra o cauză: Ῥωμαῖοι δὲ τοῦ μὲν δικαιολογεῖσθαι ... ἀπεγίνωσκον PLB. 3.21.6 *romanii au refuzat justificarea*; (+ prep.) ἤρξαντο περὶ σφῶν δικαιολογεῖσθαι PLB. 3.20.10 *au început să-și susțină drepturile*; δικαιολογησόμενος πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας τοῖς Αἰτωλοῖς PLB. 4.3.13 *pledând pentru cei ce se plângeau de etolieni*; δικαιολογησόμενος πρὸς τὸν ἀδελφὸν περὶ τῆς ἀρχῆς IOS. *AI*14.50 *ducând tratative cu fratele în privința domniei*; ἂν ... δικαιολογησαίμην ὑπὲρ τῶν ἐγκλημάτων LUC. *Prom.*4 *m-aș dezvinovăți de acuzații*; LYS. *Fr.*341.21, LUC. *Tim.*37.

[δικαιολόγος < δίκαιος, λέγω]

δικαιολογία, ac, ἡ *subst.* pledoarie în justiție, apărare, justificare, dezvinovățire: ἐπ' αὐτοῦ τὴν δικαιολογίαν ἐποίησαντο LXX *2Mac.*4.44 *și-au pledat cauza în fața lui*; σχῆμα μὲν ἔχουσα δεήσεως καὶ δικαιολογίας PLUT. *Dio.*31.5 (*scrisoarea*) *având forma unei rugi și a unei justificări*; αἰ δὲ πρὸς ταῦτα τοῦ Μαρίου δικαιολογία

... ἐφραίνοντο ληρώδεις PLUT. *Mar.*34.7 *justificārile lui Marius față de aceste [acuzatii] păreau copilărești*; πρόσχημα τῆς δικαιολογίας λαμπρόν PLUT. *Caes.*30.1 *strălucită aparență de legalitate*; PLB. 5.67.11, id. 22.13.12, Ios. *A/14.*318, id. *B/1.*131, PLUT. *M.*483b ș.a.

[δικαιολόγος]

δικαιό-πολις, ι *adj.f.* |gen. -εως| unde domnește dreptatea: (insulă) PI. *P.*8.22.

[δίκαιος, πόλις]

δικαιοπράγῳ-ῶ, *vb.* |aor. ἐδικαιοπράγησα| a acționa în mod drept, a se purta cu dreptate: προσποιῶνται δὲ καὶ οἱ μὴ δίκαιοι βούλεσθαι ~ ARSTT. *EN*1178a31 *și cei nedrepti pretind că au intenția să acționeze drept*; ARSTT. *Top.*118a3, id. *Div.*17coll.7, PLUT. *Sol.*5.6, (op. ἀδικέω) ARSTT. *EN*1135a16, id. *Rh.*1373b22, οἷς δ' οὐκ ἔστι τὸ ~ πρὸς ἡμᾶς PLUT. *M.*964b *cei care nu se poartă drept față de noi*; (+ ac. de relație) PLUT. *M.*135f.

[δικαιοπραγῆς < δίκαιος, πράσσω]

δικαιοπράγῳ, ατος, τὸ *subst.* acțiune dreaptă (corectă), act de dreptate (justiție distributivă și corectivă): ARSTT. *EN*1135a12, τὸ ~ τὸ τὰ δίκαια πράττειν ARSTT. *MM*1.33.22 *acțiunea dreaptă [înseamnă] a face lucruri drepte*; PLUT. *M.*1041a.

[δικαιοπραγέω]

δικαιοπραγία, ας, ἡ *subst.* acțiune dreaptă, act de dreptate: ARSTT. *EN*1133b30, PLUT. *M.*2a, id. *Fr.*146.5.

[δικαιοπραγῆς]

δίκαιος, α, ον [δῖ] *adj.* |var. -ος, -ον Eur. *Heracl.*901, id. *IT*1202| **1** **1** (d. pers.) care respectă regulile unei societăți, civilizată: ὕβρισται τε καὶ ἄγριοι οὐδέ δίκαιοι OD. 6.120 *nelegiuiri și sălbatici și necivilizați*; (superl.) Χείρων ... δικαιοτάτος Κενταύρων IL. 11.832 *Cheiron, cel mai civilizată dintre centauri*; (om) OD. 3.52, (neam) HES. *Op.*158. **2** (gener. d. pers., lucruri. abstr.) drept, corect, cumpănit, chibzuit, echilibrat: ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ OD. 20.322 *la o vorbă spusă cu dreptate*; νόμα δικαίῳ πηδαλιῷ στρατόν PI. *P.*1.86 *condu poporul cu o cârmă dreaptă (= echilibrată)*; δικαίων ἀδίκους φρένας παρασπᾶς SOPH. *Ant.*791 *duci spre nedreptate și mintea celor drepti*; μὴ ἐπιχαρῆ ὁ ἀμαρτωλὸς τῷ δικαίῳ LXX *Ps.*13.8 *să nu se bucure*

păcătoșul asupra celui drept; ἐν ζυγῷ δικαίῳ LXX *Ion*31.6 *pe un cântar drept*; (neut. pl. adv.) ἐάν τις ... εὐλογῆ τὴν πόλιν ... δίκαια κἀδικα AR. *Ach.*373 *dacă ar lăuda cetatea pe drept sau pe nedrept*. **3** neprihănit, inocent, nevinovat: χεῖρες ἐκχέουσαι αἷμα δικαίου LXX *Pr.*6.17 *mâini care varsă sânge de nevinovat*; ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος ~ ἦν NT *Lc.*23.47 *de fapt omul acesta a fost nevinovat*. **4** precis, exact: αἱ δ' ἑκατὸν ὄργυιαι δίκαιαί εἰσι στάδιον ἐξάπλεθρον HDT. 2.149 *o sută de brațe fac exact un stadiu de șase plethre*. **5** care este pe drept cuvânt, adevărat: κἀγὼ ~ τοῦδε τοῦ φόνου ῥαφεύς AESCH. *Ag.*1604 *eu sunt adevăratul „croitor” (= autor) al acestei ucideri*. **6** adecvat: (d. animale) XEN. *Mem.*4.4.5. **II** (+ inf.) **1** (construcții pers. δίκαιος εἰμί) **a** demn de, care merită: οὐ ... ~ εἰμ' ἐκπεσεῖν μελάθρων EUR. *Heracl.*776 *nu merit să plec din casă*; ~ εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν SOPH. *Ant.*400 *merit să fiu scutit de aceste rele*; οὐ ~ ἔστιν μετέχειν ISOC. 15.105 *nu se cuvine să-l facem responsabil*; οὐδ' εἰ ~ ἔστ' ἀπολωλέναι DEM. 6.37 *nici dacă merită să moară*; DEM. 18.198. **b** care are dreptul: ἀπολαβεῖν τὰργύριον ~ εἶ AR. *Nu.*1283 *ai dreptul să iei banii*; AR. *Nu.*1434 **c** care are datoria, dator: ἐγὼ ~ εἰμ' ἀφηγεῖσθαι τάδε EUR. *Supp.*186 *sunt dator să-ți explic aceste lucruri*; ἡμῖν ~ εἶ ἀντιχαρίζεσθαι XEN. *Cyr.*4.1.20 *εști dator să ne întorci favoarea*. **2** (impers. δίκαιον / δίκαια +/- ἔστι) este drept, se cuvine: ἀτέμβειν οὐδὲ δίκαιον ξείνους OD. 20.294 *nu-i drept să-i jignești pe oaspeți*; δίκαιον αὐτοῖς ... τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι THUC. 2.36 *este drept să li se acorde această cinstitoare a memoriei*; πῶς δίκαιον τὸν ἰκέτην ἄγειν βία; EUR. *Heracl.*254 *cum poate fi drept să-l iei cu forța pe rugător?*; οὐ φημι δίκαιον εἶναι ... λέγειν DEM. 22.18 *spun că nu este drept să vorbesc*; (pl.) δίκαια γὰρ τόνδ' εὐτυχεῖν κτείναντά με; SOPH. *Ai.*1126 *este drept să izbândească cel ce m-a ucis?* // (sg.) **δίκαιον**, τὸ, (pl.) **δίκαια**, τὰ *subst.* **1** ceea ce este drept, dreptate, drept: ποῖω δικαίῳ χρώμενος Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν; PLAT. *Grg.*483d *bazându-se pe ce drept Xerxes a pornit campania împotriva Greciei?*; ἢ τῷ δικαίῳ ἢ βία πράξειν THUC. 4.62 *a acționa fie potrivit cu dreptatea, fie prin violență*; κατὰ τὸ ~

THUC. 1.25 *după dreptate*: μετὰ τοῦ δικαίου
 LYS. 20.23 *în chip drept*; ἐκ τοῦ δικαίου
 THUC. 2.89 *pe drept* = *după cum e și drept*;
 (=) ξὺν τῷ δικαίῳ SOPH. *Ai.1125 pe drept*;
 σὺν τῷ δικαίῳ XEN. *Cyr.8.2.23 în chip*
drept; (pl.) ὄρκοις τὰ μὴ δίκαια μὴ νικᾶν
 AESCH. *Ch.432 nedreptatea nu învinge prin*
jurămintele. II obligație, pact, acord: τῶν ἀπὸ
 τῆς ἀρχῆς ὑπαρξάντων δικαίων Ῥωμαίους
 καὶ Καρχηδονίους πρὸς ἀλλήλους PLB.
 3.21.10 *acordurile existente de la început*
între romani și carthaginezi.

[δίκη]

δικαιοσύνη, ης, ἡ [ῥ] *subst.* |var. -α Eur.
Fr.486.1| dreptate, acțiune dreaptă, corecti-
tudine, justiție: THUC. 3.63, PLAT. *R.332e*,
 ὠδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαόν σου
 LXX *Ex.15.13 ai condus cu dreptatea Ta*
poporul Tău; (op. ἀδικία) PLAT. *Cri.48a*,
 (op. ἀνομία) NT *Evr.1.9*, (person.) δικαιοσύν-
 νας τὸ χρῦσεον πρόσωπον EUR. *Fr.486.1*
chipul aurit al Dreptății.

[δίκαιος]

δικαιοσύνη, ητος, ἡ *subst.* *dreptate, compor-*
tament sau caracter drept: ταῦτόν γ' ἐστίν ~
 ὁσιότητι PLAT. *Prt.331b dreptatea este to-*
tuna cu pietatea; PLAT. *Grg.508a*, XEN.
An.2.6.26, id. *Cyr.8.8.13*, id. *Cyn.1.2*, διὰ
 πενίαν τε καὶ δικαιοσύνην ARR. *An.4.1.1 din*
pricina sărăciei și a felului drept de a fi;
 ARR. *Ind.9.12*.

[δίκαιος]

δικαίω-ω, *vb.* |impf. ἐδικαίουν, viit.
 δικαίωσω, aor. ἐδικαίωσα, pf. δεδικαίωκα| I
 (+ ac.) I a îndreptăți, a da dreptate, a socoti
 drept, a justifica: (pas.) ἐδικαίωθη ὁ θεὸς ἐν
 τοῖς κρίμασιν αὐτοῦ LXX *Ps.Sol.8.23 Dum-*
nezeu a fost socotit drept în judecățile Sale;
 ἐδικαίωθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς
 NT *Mt.11.19 înțelepciunea s-a dovedit*
dreaptă prin faptele ei. 2 a supune judecății,
 a condamna, a pedepsi: HDT. 1.100, PLAT.
Lg.934b, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς μᾶλλον δικαίω-
 σεσθε THUC. 3.40 *vă veți condamna mai de-*
grabă pe voi însivă; δικαιοθεῖς AESCH.
Ag.392-393 (omul nedrept) supus judecății.
 3 a face dreptate, a trata în chip drept, a
 apăρα drepturile: δικαιοῦσατε χήραν LXX
Is.1.17 faceți dreptate văduvei; ἐδικαίωσεν
 τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ LXX *Est.10.31 a fă-*
cut dreptate moștenirii sale. 4 (în LXX și
 NT) a da dreptate: ἐδικαίωσαν αὐτόν LXX

Sir.13.22 i-au dat dreptate; οἱ τελῶνα ἐδι-
 καίωσαν τὸν θεόν NT *Lc.7.29 vameșii i-au*
dat dreptate lui Dumnezeu; 5 a face drept:
 ματαιῶς ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν μου LXX
Ps.72.13 degeaba am făcut dreptă inima
mea. II (+ inf.) a considera drept, a socoti
 îndreptăți. a îndreptăți. a îndritui: ἐδικαίου-
 ν αὐτοὶ ἑκάτεροι ἔχειν τὸ ἕτερον κέρασ HDT.
 9.26 *ficcare socotea drept să ocupe cealaltă*
poziție; μιν ... ἐδικαίωσε Κροῖσος ... νου-
 θετῆσαι τοῖσδε τοῖσι ἔπεσι HDT. 3.36 *Cro-*
isos s-a socotit îndreptăți să-l mustre cu
aceste cuvinte; λαβεῖν μὲν διδόμενα οὐκ
 ἐδικαίου HDT. 3.148 *nu se socotea îndrep-*
tăți să ia cele date; εἰδὼν δὲ οἰκεῖν αὐτόνο-
 μους καθάπερ Πausανίας ἐδικαίωσεν
 THUC. 2.71 *a permite să locuim independen-*
denți, după cum a socotit drept Pausanias;
 οὐκ ἐδικαίωσε διὰ πατέρων ἀμαρτίας τέκνα
 κολάζειν IOS. *A19.187 n-a socotit drept să*
pedepsească copiii din pricina păcatelor
părinților.

[δίκαιος]

δικαίωμα, ατος, τό *subst.* I *faptă sau hotă-*
râre dreaptă, îndreptare: ~ τὸ ἐπανάρθωμα
 τοῦ ἀδικήματος ARSTT. *EN1135a12 faptă*
dreaptă este îndreptarea unei nedreptăți;
 (op. ἀδικημα) ARSTT. *Rh.1359a25*, τὰ δικαι-
 ὴματα τῶν ἁγίων NT *Apoc.19.8 faptele*
drepte ale sfinților; τὰ δικαίωμάτα σου δι-
 दाξόν με LXX *Ps.118.124 învață-mă în-*
dreptările Tale; LXX *Nu.15.16*, NT
Apoc.15.4. II *reclamare a unui drept, reven-*
dicare, justificare, îndreptărire: οὐ ἔργω
 ἴσον ὡσπερ τῷ δικαίωμάτι ἐστίν THUC. 6.80
(bunăvoința) nu este la fel de puternică în
faptă cât este în justificare; δικαίωματα
 τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν THUC. 1.41 *avem*
aceste revendicări față de voi; τὰ τῶν ἀμ-
 φισβητούντων λόγων δικαίωματα ARSTT.
Cael.279b.9 spusele îndreptărite ale discursu-
rilor care susțin contrariul; ISOC. 6.25.
 III *pedeapsă*: τῶν ἄλλων δικαιομάτων
 ἀφείσθω PLAT. *Lg.864e să fie eliberat de*
restul pedepselor. IV *drept*: τὴν στήλην τὴν
 ἐστῶσαν ... τὰ δικαίωματα περιέχουσαν
 IOS. *Ap.2.37 au înălțat o stelă care conținea*
drepturile. V (în LXX și NT) *prescripție,*
poruncă, (o)rânduială: τὸ ~ τοῦ θεοῦ ἐπιγ-
 νόντες NT *Rom.1.32 cunoscând rânduiala*
lui Dumnezeu; κατὰ τὸ ~ τῶν θυγατέρων
 LXX *Ex.21.9 după rânduiala ficelor*; δι-
 καίωματα λατρείας NT *Evr.9.1 orânduiele*

ale slujbei; NT *Lc.1.6.*

[δικαίω]

δικαίως, *adv.* |comp. -ότερον ζι -οτέρως, superl. -ότατα| **I** in mod civilizat, cum se cuvine, cum se cade: οὐκ ἐθέλουσι ~ μνᾶσθαι OD. 14.90 *nu vor să pețească după cum se cuvine*; πάντα ~ ὑμῖν τετήρηται DEM. 21.3 *toate sunt prevăzute cum se cuvine în interesul vostru*; τόνδε δ' ... εἰς ταφὰς ἐγὼ θήσω ~ SOPH. *Ai.1.110 ἴλ νοι ἀσεζα ἰν μορμάντ ἀσα cum se cade*; πᾶς σε Καδμείων λεῶς καλεῖ ~ SOPH. *OC742 tot poporul cadmeenilor te cheamă, așa cum e firesc*. **II** (frecv. gener.) cu dreptate, in mod drept, pe drept: οὐ ~ φησί τις αὐτὸν τεθνᾶναι; XEN. *HG7.3.10 cine ar spune că el nu moare pe drept?*; ~ ἀλλήλοις τῆς πολιτείας κοινονεῖν DEM. 10.45 *a se purta în chip drept unii cu alții în societate*; κρίνονται ~ NT *1Pt.2.23 cel ce judecă în chip drept*; (comp.) πολὺ ἂν δικαιότερος ἀγαπωμένην αὐτήν ἢ μισουμένην ISOC. 15.170 *cu mult mai drept se cuvine să o (sc. filosofía) iubim decât să o urâm*.

[δικαίος]

δικαίωςις, *εως*, ἡ *subst.* **I** urmărire în justiție: οὐτ' εἰ ὑποπευδονται ~ ἐγίγνετο THUC. 8.66 *nici dacă cineva era bănuít nu avea loc o urmărire în justiție*. **II** pretenție asupra unui drept, reclamare: THUC. 1.141, ἐγίνοντο καὶ περὶ τὰς δικαίωσεις βιαίότεροι PLUT. *Demetr.18.6 au devenit mai severi în reclamarea drepturilor*. **III** aplicare a dreptății, pedeapsă: ἐπιμέλεια καὶ περὶ τὰς τῶν ἐξαμαρτόντων δικαίωσεις PLUT. *Art.14.3 grijă față de pedepsele celor care păcătuiseră*. **IV** dreptate: ~ μία ἔσται τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ἐγχωρίῳ LXX *Lev.24.22 va fi o singură dreptate și pentru cel nou sosít și pentru localnic*; τὸ κεφάλαιον τῆς ἀνθρωπίνης εὐφημίας καὶ δικαίωσης PLUT. *M.99c culmea faimei omenești și a dreptății*. **V** îndreptățire, justificare, dezvinovățire: ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν NT *Rom.4.25 sa sculat din pricina dezvinovățirii noastre*; εἰς δικαίωσιν ζωῆς LXX *Rom.5.18 spre dezvinovățirea vieții (= hotărâre de neprihănire care dă viață)*.

[δικαίω]

δικαιωτήριον, *ου*, τὸ *subst.* loc de pedeapsă, închisoare: τὰ ὑπὸ γῆς δικαιωτήρια PLAT. *Phdr.249a temnițe de sub pământ*.

[δικαίω]

δικαιωτής, *ου*, ὁ *subst.* judecător: PLUT.

Art.23.5, id. M.549d.

[δικαίω]

δικᾶν, (ion.) *inf.* viit. de la δικάζω: HDT. 1.97 **δικᾶνικός**, ἡ, ὄν *adj.* **I** (d. pers.) expert în discursuri (de tribunal): XEN. *Mem.1.2.48, (retor) PLUT. M.743e*. **II** (d. abstr.) judiciar, de tribunal: τὴν δικανικὴν ... τέχνην PLAT. *Sph.222c arta de a vorbi în tribunal*; ἐρῶ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά PLAT. *Ap.32.a νᾶ νοι spune lucruri de rând și de la judecări*; (discursuri) ISOC. 13.20, ARSTT. *EN1181a4, PLUT. M.832d ș.a., (neut. subst.)* ἡ περὶ τὰ σκώμματα ... εὐτραπελία δικανικῶν ἐδόκει PLUT. *Cic.5.6 farmecul din glume era socotit o subtilitate de tribunal*. **III** (peior.) certăreț, arțăgos: ποτητῆ ρηματίων δικανικῶν AR. *Pax534 poet de maxime de chițibușar*; (suflet) PLAT. *Tht.175d*. // **δικανική**, ἡ sau **δικανικόν**, τὸ *subst.* elocință judiciară, avocatură, jurisprudență: PLAT. *Sph.225b, id. Grg.511d, id. R.405a*. // **δικανικός**, ὁ *subst.* orator pe teme juridice, avocat: PLAT. *Tht.201a, id. Grg.512b*.

[δικανός]

δικάσιμος, *ον* [ᾱ] *adj.* în care funcționează tribunalele de judecată: δικασίμων μηνῶν PLAT. *Lg.958b luni în care funcționează tribunale*; δικάσιμοι ἡμέραι MEN. *Fr.969 zile în care se țin judecări (= lucrătoare)*; DEM. *Fr.10.1*.

[δικάζω]

δικασ-πόλος, *ου*, ὁ *subst.* judecător: IL. 1.238, OD. 11.186, CALL. *Iov.3*.

[δίκη, πέλομαι]

δικαστηρίδιον, *ου*, τὸ *subst.* (com.) tribunal mic: AR. *V.803*.

[dim. al lui δικαστήριον]

δικαστήριον, *ου*, τὸ *subst.* tribunal (loc sau adunare a judecătorilor): ~ συναγαγόντες HDT. 6.85 *reunind membrii tribunalului*; πολλά παρὰ γνώμην ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποβαίνει ISOC. 18.9 *în tribunale au loc multe lucruri neașteptate*; εἰς τὸ ~ ἦκον IS. 3.33 *au venit la tribunal*; ἐν δικαστηρίῳ καὶ ἐν δήμῳ THUC. 8.68 *în fața tribunalului (= a instanței de judecată) și a poporului*; ἐν δικαστηρίοις ἐξετάζεσθαι LUC. *DMort.9.1 a se cerceta în tribunale*; PLAT. *Phdr.272d*.

[δικαστήρ]

δικαστής, *ου*, ὁ *subst.* **I** judecător: HDT. 3.14, (frecv. la oratori) ὃ ἄνδρες δικασταὶ DEM. 41.8 *judecători!*; PLAT. *Ap.35c, (+ gen. obiectiv) μήθ' ὡς δικασταὶ γενόμενοι*

τῶν ἡμῖν ποιουμένων THUC. 6.87 *sā nu deveniți judecători a ceea ce facem noi*; οὔτοι δικαστὴν <σ'> εἰλόμην ἐμῶν κακῶν EUR. *Supp.*253 *nu te-am ales judecător al răcatelor mele*; (περί + gen.) LYS. 21.22. II (fig.) răzbunător: τέκνοις ~ αἵματος γενήσομαι EUR. *HF*1150 *pentru a fi pentru copiii mei cel ce le răzbună sângele*; θεῶν, φόνου δικαστῶν EUR. *Or.*580 *zei, răzbunători ai unei crime*.

[δικάζω]

δικαστικός, ἢ, ὄν *adj.* I (d. pers.) priceput la drept: XEN. *Mem.*2.6.38. II care ține de sau aparține judecătorilor, judiciar: (salarii) PLUT. *Prov.*2.11, (lege) PLUT. *TCG*26.2, (adv.) LUC. *Pr.Im.*15. // **δικαστική**, ἢ *subst.* știință juridică, jurisprudență, cunoaștere a dreptului: PLAT. *Plt.*303e, id. *Grg.*520b, id. *Clit.*408b. // **δικαστικόν**, τό *subst.* I corp judecătoresc: ARSTT. *Pol.*1300b13. II salariu de judecător: ARSTT. *Pol.*1320a26. // **δικαστικῶς**, *adv.* în felul unui judecător: ~ αὐτὸ ποιῶμεν LUC. *Herm.*47 *facem aceeași ca niște judecători*; LUC. *Hist. Consc.*10.

[δικάζω]

δικάστρια, ας, ἢ *subst.* judecătoare: LUC. *Pisc.*9.

[δικάζω]

δίκεῖν, *vb.* |aor.2 ἔδικον, imper. 2pl. δίκετε, part. δικόν] {poet. aor. δίκον Eur.} a azvârli, a arunca, a întinde: μάκος ... ἔδικε ... ὑπὲρ ἀπάντων PI. *O.*10.72 *a aruncat [discul de piatră] mai departe de toate*; δίκετε πεδόσε ... σώματα EUR. *Ba.*600 *aruncați trupurile la pământ*; χεῖρ' ἐς οὐρανὸν δικῶν EUR. *HF*498 *întinzând mâna către cer*; ἐς κῶμας δακτύλους δικῶν EUR. *Or.*1470 *înfingându-și degetele în pletele ei*; EUR. *Ph.*1417, (dub. + ac. dublu) EUR. *Ph.*665.

[cf. δεικνυμι]

δίκελλα, ης, ἢ [ἴ] *subst.* furcă cu doi dinți, hârleț; δικέλλης ἐκβολή SOPH. *Ant.*250 *bulgări aruncați de hârleț*; EUR. *HF*944, AR. *Pax*570, MEN. *Georg.*65, id. *Dysc.*416, LUC. *Tim.*12 ș.a.

[proate δί(ς) + un element care se regăsește în μάκελλα, cf. κελείς? σκάλλω?]

δίκελλίτης, ου, ὁ *subst.* cel care folosește o furcă cu doi dinți, săpător: LUC. *Tim.*8.

[δίκελλα]

δίκερως, ὠν [ῖ] *adj.* cu două coarne: ARSTT. *HA*499b18.

[δίκερας < δι-, κέρας]

δι-κέφαλος, ὠν *adj.* cu două capete: (sarpe) ARSTT. *HA*540b3, id. *HA*770a24.

[δι-, κεφαλή]

δίκη, ης, ἢ [ἴ] *subst.* {dor. eol. δικά PI., trag.}

I obicei, rânduială, lege, regulă, fel de a fi: (+ gen.) ἢ τ' ἐστὶ ~ ... βασιλῶν OD. 4.691 *aceasta e rânduiala regilor (= așa șade bine regilor)*; αὕτη τοι ~ ἐστὶ θεῶν OD. 19.43 *aceasta e legea la zei*; ἢ γὰρ ~ ἐστὶ γερόντων OD. 24.255 *acesta-i obiceiul bătrânilor*; ~ οἰκῶν THEOC. 25.33 *felul de a fi al sclavilor*; τὰν Φιλοκτῆταιο δίκαν ἐρέπων PI. *P.*25.33 *urmand exemplul lui Philoctetes*; ἵππομαχίας ~ ARR. *An.*3.15.2 *regulă în lupta de călărimă*. // **δίκην**, *adv.* în felul, precum, ca: (+ gen.) κυνὸς ~ AESCH. *Ag.*3 *precum un câine*; Γοργῶνων ~ AESCH. *Ch.*1048 *ca niște Gorgone*; ~ κολυμβητήρος ἐς βυθὸν μολεῖν AESCH. *Supp.*408 *a cobori în adânc ca un scufundător*; ὄνειράτων ~ AESCH. *Ag.*491 *ca niște vise*; PI. *P.*2.84, PLAT. *Phdr.*235d, τοῦ δίκην πάσχεις τάδε; AESCH. *Pr.*614 *suferi aceste drepte vină pentru ce?* II compensație, reparație, despăgubire (frecv. δίδωμι / αἰτέω δίκην / δίκας „a da / a cere socoteală / o compensație”): αἰτέειν δίκας τῆς ἀρπαγῆς HDT. 1.2 *a cere înapoierea (a cere socoteală pentru) a ceea ce a fost răpit*; δίκην δίδωμί σοι, ἦν ἂν σὺ τάξης AR. *V.*1419 *îți ofer eu compensația pe care tu o fixezi*; ἔλξω σε πρὸς τὸν δῆμιον, ἵνα δῶς μοι δίκην AR. *Eq.*710 *te voi târi în fața poporului ca să-mi dai socoteală*; διαβάντες εἰς τὴν Εὐρώπην δίκην ἔδωσαν ISOC. 4.149 *trecând în Europa, (persii) au dat socoteală*; τί χωρεῖς οἱ μολῶν δώσεις δίκην; SOPH. *Ant.*228 *de ce zorești către cel căruia îi vei da socoteală?* III (frecv. gener.) dreptate, drept, justiție: ἐκ δὲ δίκην ἐλάσσωσι θεῶν ὅπιν οὐκ ἀλέγοντες IL. 16.388 *alungă dreptatea fără să le pese de privirea zeilor*; μὴ τι δίκης ἐπιδευὲς ἔχησθα IL. 19.180 *să nu duci lipsă de dreptul tău (= de ceea ce fi se cuvine)*; ~ οὐκ ἔνεστ' ἐν ὀφθαλμοῖς βροτῶν EUR. *Med.*219 *nu e dreptate în ochii muritorilor*; (~ ἐστὶ + inf.) ~ ἐστὶ φωτὸς ἀρχηγοῦ τίειν γυναῖκ' AESCH. *Ag.*259 *e drept să o cinstim pe soția comandantului*; (dat. adv.) εἰ μὴ ἄρ' Αντίλοχος ... Ἀχιλλῆα δίκη ἡμείψατ' IL. 23.542 *dacă Antilochos nu i-ar fi răspuns cu dreptate lui Achilles*; (după diverse prep.) ἐν δίκη SOPH. *Tr.*1069 *pe*

drept; (=) μετὰ δίκης PLUT. *M.784f*, σὺν δίκη λέγειν SOPH. *El.1041 a vorbi cu dreptate*; κατὰ δίκην THUC. *7.57 potrivit cu dreptatea / in chip drept*; πρὸς δίκης SOPH. *OT1014 cu îndreptăţire*; πέρα δίκης ἄρχω SOPH. *El.521 conduc dincolo de dreptate*; ἔξω τῆς δίκης PLAT. *Lg.876e împotriva justiţiei*; ἄνευ δίκης EUR. *Supp.233 fără dreptate*; ἐν δίκῃ τε καὶ παρὰ δίκαν PI. *O.2.16 cu dreptate sau fără dreptate*; ἀντιδοῦναι δίκην THUC. *3.66 a cere satisfacţie*. **IV** *judecatã*, hotărâre: κρῖνε δ' εὐθειᾶν δίκην AESCH. *Eu.433 judecã cu o hotărâre dreaptã*; σκολιῆσι δίκησιν HES. *Op.219 cu judecãţi strãambe*. **V** (jur.) **1** (gener.) *acţiune juridică*, *judecatã*, proces: τὸ ἐγκλημα τῆς δίκης DEM. *25.55 acuzăţia din proces*; πρὸ δίκης THUC. *1.141 in lipsa (sau inaintea) unei judecãţi*; δίχα νόμου καὶ δίκης PLUT. *M.780e in lipsa unei legi şi a unui proces*; καθάπερ ἐν δίκη ... τῷ μὲν ἀντιδικῶν διατελεῖ, τῷ δὲ συναγορεύων PLUT. *Arat.38.12 ca într-un proces pe unul acuzându-l, pe altul apărându-l*; (tipuri de proces) δίκαι ὕβρεως / βλάβης / θανάτου *procesese pentru insultã, vãtãmare, crimã*; ARSTT. *Pol.1267b38*, αἰκίας δίκαι PLAT. *R.464e procesese de ultraj*; (+ διαγιγνώσκειν) διαγῶναι δίκην AESCH. *Eu.709 a judeca o pricinã*; (δίκην λέγειν / εἰπεῖν „a apãra sau a sustine cauza (cuίνα)”) AR. *V.776*, DEM. *45.64*, (εἰς δίκην ἄγειν „a aduce în faţa judecãţii, a intenta proces”) ἤγαγεν εἰς δίκην πρὸς τοὺς ἄρχοντας IOS. *AI10.115 [I-Ja chemat la judecatã in faţa dregãtorilor*; PLAT. *Lg.767b. 2 (ext.) sentinţã, condamname, pedeapsã*: ἔχει αἰσχυντῆρος, ὡς νόμος, δίκην AESCH. *Ch.990 are parte de pedeapsa unui adulter, aşa cum [sprune] legea*; ὡς ἔοικας ὀψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν SOPH. *Ant.1270 tãrziu pari sã fi cunoscut pedeapsa (= sã vezi fãcându-se dreptatea)*; (+ diverse vb.) (δίκην / δίκας διδόναι „a primi pedeapsa meritatã, a fí pedepsit”) ποίαν ἀξιοῖς δοῦναι δίκην SOPH. *Tr.410 ce pedeapsã crezi cã ai merita?*; δίκην διδῶσιν οὐχ οἱ τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦντες LYS. *25.32 isí primesc pedeapsa nu cei care nedreptãţesc poporul vostru*; ἀξιοῦτε μὴ ἀντιδοῦναι δίκην THUC. *3.66 socotiţi cã nu trebuie sã plãţiţi pedeapsa meritatã*; (δίκην / δίκας λαμβάνειν „a primi o pedeapsã, a fí condamnat”) τῆς πράξεως, ἀλλὰ τῆς βουλήσεως τὴν δίκην

ἐλαβον PLUT. *Caes.67.6 au primit pedeapsa nu pentru faptã, ci pentru intenţie*; LYS. *1.29*, (δίκην (ἐκ)τίνειν / ὑπέχειν / ὀφείλειν / ὑπέχειν „a da socotealã, a fí pedepsit sau condamnat”) νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν οὐχ ὑπέχειν τὴν δίκην SOPH. *OT552 crezi cã, fãcând rãu unei rude, nu-ţi vei primi pedeapsa*; οὐχ ἐκῶν, ἀλλὰ δίκην ὀφλῶν DEM. *42.29 nu de bunã voie, ci in urma unei condamnãri*; (δίκην φεύγειν „a încerca sã scapi de o pedeapsã, a fí dat in judecatã”) πέντε ταλάντων φεύγω δίκην ISOC. *16.46 încerc sã scap de o pedeapsã de cincinci talanţi*; Μουρήνα φεύγοντι δίκην ὑπὸ Κάτωνος βοθηθῶν PLUT. *Cic.35.4 venind in ajutorul lui Murena dat in judecatã de Cato*; (δίκην διώκειν „a urmãri in justiţie, a da in judecatã, a acuza”) Καλλιμάχῳ τῷ νῦν ἐμὲ διώκοντι τὴν δίκην ISOC. *18.5 Callimachos care m-a dat in judecatã acum*; EUR. *Or.500*, (δίκην ἔχειν) ἔχω ... πᾶσαν τὴν δίκην HDT. *1.45 am parte de întreaga satisfacţie*; (cu sens diferit) δίκην ... ἔχω PLAT. *R.529c sunt pedepsit. 3 (spec.) cauzã privatã* (op. γραφῆ „proces public”): ARSTT. *Ath.56.6*, (frecv. *intãrit de ἴδιος*) οὔτε ... γραφάς με ἐγράψατο, ... οὔτε ἰδίας δίκας ἐδικάζετο LYS. *1.44 nu mi-a intentat procesese publice, nici nu mã judecam cu el in cauze private*; IS. *11.32*. **VI** (person.) *Dike* (Dreptatea), fiicã a lui Zeus şi a uneia dintre Hore: HES. *Op.256*, Ἄρει ξυμβαλεῖ, Δίκα Δίκα AESCH. *Ch.461 Ares se înfruntã cu Ares, Dike cu Dike*; PI. *P.8.71*, Δίκα δίκαια φερομένα χερσὶν κράτη SOPH. *El.477 Dike care poartã in mâini forţele dreptãţii*; ἡ Δίκη καὶ διὰ σκότου βλέπει EUR. *Fr.pap.99.1 Dreptatea vede şi prin întuneric*; Δίκης Νέμεσις ἄγγελος PLAT. *Lg.717d Nemesis, mesager al lui Dike*.

[R. *dik- „a arãta”, cf. lat. *dīcis* (causã) „de formã”, cf. δείκνυμι]

δίκη-φόρος, ον *adj. I* *aducãtor de dreptate*: (Zeus) AESCH. *Ag.525*, (zi) AESCH. *Ag.1577. II* *rãzbunãtor*: πότερα δικαστὴν ἢ δικηφόρον λέγεις; AESCH. *Ch.120 oare vorbesti de un judecãtor sau de un rãzbunãtor?* [δίκη, φορός]

δίκηιδιον, ου, τὸ [κί] *subst. proces mãrunt* (de micã importanţã), (com.) *pricinuţã*: ~ σμικρὸν φάγοιμι ἄν ἐν λοπάδι πεπνιγμένον AR. *V.511 aş mânca o pricinuţã micã inãbuşitã la ceain*; AR. *Eq.347, id. Nu.1109*. [dim. al lui δίκη]

- δι-κλίς**, ίδος *adj.* cu două canaturi: (porți, uși) IL. 12.455, OD. 2.345, id. 17.268, A.RH. 1.787. // **δικλίς**, ή *subst.* ușă cu două canaturi: THEOC. 14.42, (pl.) A.RH. 3.236.
[δι-, κλίνω]
- δικογραφία**, ας, ή *subst.* redactare sau scriere a discursurilor judiciare: ISOC. 15.2.
[δικογράφος < δίκη, γράφω]
- δικο-δίφης**, ου, ό *adj.m.* căutător de procese, procesoman, scandalagiu: LUC. Lex.9.
[δίκη, διφάω]
- δι-κόλλυβον**, ου, τό *subst.* doi bănuți, mărunțiș: AR. Fr.3.
[δι-, κόλλυβος]
- δικολογέω-ω**, *vb.* a apăra într-un proces, a pleda: ARSTT. Rh.1355a.20, id. Rh.1368a21.
[δικολόγος]
- δικολογία**, ας, ή *subst.* pledare în tribunal, avocatură: ARSTT. Rh.1354b29.
[δικολόγος]
- δικο-λόγος**, ου, ό *subst.* (traducere a lat. *advocatus* sau *causidicus*) apărător, avocat: PLUT. Luc.1.7, id. M.473b, id. M.486c, id. M.1036b.
[δίκη, λέγω]
- δι-κόνδυλος**, ον *adj.* cu două articulații: (d. degete) ARSTT. HA493b30.
[δι-, κόνδυλος]
- δικορράφέω-ω**, *vb.* a urzi un proces: διαζήν ... εκ του δικαίου μάλλον ή ~ AR. Av.1435 *a-și căștiga viața într-un mod mai drept decât a urzi procese*: AR. Nu.1483.
[δικορράφος < δίκη, ράπτω]
- δι-κόρυμβος**, ον *adj.* cu două piscuri: (Parnassos) LUC. Cont.5.
[δι-, κόρυμβος]
- δι-κόρυφος**, ον *adj.* cu două piscuri: (d. Parnassos) EUR. Ph.227, id. Ba.307
[δι-, κορυφή]
- δι-κότυλος**, ον *adj.* I (metrol.) care conține două cotύλαι „cupe” (0,40 sau 0,55 litri, în funcție de epocă): PLUT. AgisCleom.34.6. II cu două rânduri de ventuze: (d. caracatițe) ARSTT. HA523b31.
[δι-, κοτύλη]
- δι-κραιρος**, ον *adj.* bifurcat: δίκραιρα ... κήτεος όλκαίη A.RH. 4.1613 *coada bifurcată a monstrului (marin)*.
[δι-, κραιρα]
- δι-κράνος**, ον *adj.* cu două capete: (dub.) CALL. Fr.785. // **δίκρανος**, ό *subst.* furcă cu doi dinți: LUC. Tim.12.
[δι-, κάρα]
- δι-κράτης**, ές *adj.* cu putere egală: (d. sulitele lui Eteocles și Polyneikes) SOPH. Ant.146, (atrizi) SOPH. Ai.251.
[δι-, κράτος]
- δι-κροος**, α, ον *adj.* [contr. -κρους, -α, -ουν, δικροῦς AR. Pax637] bifurcat, despiciat (în două): τήνδε μὲν δικροῖς έώθουν τήν θεόν κεκράγμασιν (com. pt. ξύλοις) AR. Pax637 *o izgoneau pe această zeiță cu zbirere ca niște furci*; PLAT. Ti.78b, ARSTT. HA567a17, (limba șarpelui) ARSTT. PA660b6.
[δι-, κέρας]
- δίκρος**, α, ον *adj.* I dublu: (vedere) AESCH. Fr.428. II bifurcat: XEN. Cyn.2.7, (țăruși) XEN. Cyn.10.7, (subst.) εις δίκρας τής ύλης XEN. Cyn.9.19 *în ramurile (despicate ale) pădurii*.
[v. δίκροος]
- δι-κροτος**, ον *adj.* I cu două lovituri, care lovește de două ori: ροθίοις ειλατίνας δικροτοισι κόπας EUR. IT775 *vâsle din lemn de brad în valuri ce izbesc de două ori (hipalagă pt. vâsle de brad care izbesc de două ori valurile)*. II (mar. milit.) cu două rânduri de vâsle: αί μὲν τῶν νεῶν δίκροτοι ήσαν, αί δε μονόκροτοι XEN. HG2.1.28 *dintre vase unele erau cu două rânduri de vâsle, altele cu un singur rând*: (sc. πλοῖον sau ναῦς) ARR. An.6.5.2. // **δίκροτον**, τό *subst.* [var. δίκροτος, ή] vas cu două rânduri de vâsle, biremă: PLB. 5.62.3, APP. Mith.62, (fem.) PLUT. Luc.2.4, APP. Mith.99. III lovit de două ori: δίκροτον εις άμαξίτον EUR. El.775 *pe drumul de care ce răsună din ambele părți (sc. străbătut de care din ambele direcții)*.
[δι-, κρότος]
- δίκρους**, **δικροῦς**, v. δίκροος
- Δικταῖος**, α, ον *adj.* I al lui Dicte (munte în Creta): (munte) CALL. Dian.199, (loc de ancorare) A.RH. 4.1640, (peșteră) LUC. DMar.15.4 ș.a. II (gener.) cretan: (stejari) CALL. Epigr.22.3.
[Δίκη]
- δίκταμον**, ου, τό *subst.* (bot.) frăsinel (de Creta), *Origanum dictamnus* L.: ARSTT. HA612a4, PLUT. M.974d.
[Δίκη?]
- δικτατορία**, ας, ή *subst.* [var. -ωρία] (lat. *dictātūra*) dictatură, magistratură extraordinară romană: PLUT. Fab.3.7, id. Brut.29.4, id. M.318c.
[δικτάτωρ]
- δικτάτωρ**, ορος, ό *subst.* dictator, magistrat

la Roma ales de senat cu un mandat de șase luni pentru a face față unor împrejurări excepționale: PLB. 6.18.9, IOS. A114.199, PLUT. Cam.29.3, id. Fab.4.6, id. M.283b, APP. BC1.100, id. Pun.645. // *adj.* de dictator: (putere) APP. BC3.25.

[lat. *dictātor*]

Δίκητη, ης, ή *subst.* Dicte, munte în estul Cretei: CALL. *Iamb.fr.*202.2.

[miceniană *di-ka-ta-de*]

Δίκητυνα, ης, ή *subst.* |var. Δίκητυνα Hdt.] Dictynna, divinitate de origine pregrecească: HDT. 3.59, CALL. *Dian.*198, (frecv. asimilată cu Artemis) EUR. IT127, AR. Ra.1359, PLUT. M.984a.

δίκητύό-κλώστος, ον *adj.* țesut în formă de plasă: σπείραισι δίκητυοκλώστος SOPH. *Ant.*346 *cu încolăcirii țesute în formă de plasă.*

[δίκητυον, κλώστος]

δίκητυον, ου, τό *subst.* I (gener.) plasă (pescărească, „năvod”, sau de vânătoare): (la pescuit) OD. 22.386, ~ ἐς βόλον ἔλκει THEOC. 1.40 *trage plasa pentru a o arunca*; NT *Mc.*1.18, (de vânătoare) HDT. 1.123, EUR. *Ba.*1206, (frecv. fig.) εἰς ἀπέρατον ~ ἄτης AESCH. *Pr.*1078 *în plasa de netrecut a năpastei*; ὑπουλός ἀνήρ ~ κεκρυμμένον MEN. *Mon.*1.587 *un om prefăcut e ca o plasă ascunsă*; περιβαλῶ ἐπὶ σὲ δίκητυα λαῶν πολλῶν LXX *Iez.*32.3 *voi arunca peste tine năvoade de multe popoare.* II (arhit.) I grilaj, zăbrele: ἐκκύπτων διὰ τῶν δίκητύων LXX *Cânt.*2.9 *aplecându-se pentru a privi printre zăbrele.* 2 (ca element decorativ) plasă, rețea: ἦσαν αἰ πᾶσαι ῥόαι ἐπὶ τοῦ δίκητύου κύκλω ἑκατόν LXX *Ier.*52.22 *toate rodiile pe plasă, de jur împrejur, erau o sută*; IOS. A13.149.

[cf. δίκητυν?]

δίκητυ-ουλκός, οὔ, ὁ *subst.* cel care aruncă năvodul, pescar cu plasa: (pl. Δίκητυουλκοί „pescarii cu plasa”, titlu al unei drame satirice a lui Eschil) AESCH. *Fr.*463.

[δίκητυον, ἔλκω]

δίκητυῶ-ῶ, *vb.* a lucra în formă de plasă: δύο στίχοι ῥοῶν χαλκῶν δεδίκητυωμένοι LXX *3Reg.*7.6 *două rânduri de rodii de aramă prinse în plasă.*

[δίκητυον]

δίκητυς, υος, ὁ *subst.* (zool.) animal african neidentificat, poate un tip de girafă sau zebra: HDT. 4.192.

[et. nec.]

δίκητυωτός, ή, ὄν *adj.* din plasă, din grilaj, zăbrelelit: (porți) PLB. 15.30.8, (ferestre) LXX *Iez.*41.16, ἐσχάραν ἔργω δίκητυωτῶ χαλκῆν LXX *Ex.*27.4 *vatră de aramă lucrată în formă de plasă.* // **δίκητυωτόν**, τό *subst.* |var. δίκητυωτή, ή| grilaj, zăbrele: ἐπεσεν ... διὰ τοῦ δίκητυωτοῦ LXX *4Reg.*1.2 *a căzut printre zăbrele*; (fem.) LXX *Jud.*5.28.

[δίκητυῶ]

δίκηω, ν. δίκηεῖν

δίκηωπέω-ῶ, *vb.* a trage la două vâsle (rame): (com. obscen) πῶς οὖν ~ ἀμφοτέρας δυνήσομαι; AR. *Ec.*1091 *cum voi putea să trag la rame cu amândouă?*

[δίκηωπος]

δίκηωπία, ας, ή *subst.* pereche de vâsle, două vâsle: LUC. *Cont.*1.

[δίκηωπος]

δί-κωπος, ον [ῖ] *adj.* cu două vâsle: (corabie) EUR. *Alc.*252, id. *Alc.*444, PLB. 34.3.2.

[δι-, κώπη]

δίλογέω-ῶ, *vb.* a spune de două ori, a repeta: XEN. *Eq.*8.2.

[δίλογος]

δίλογία, ας, ή *subst.* repetare: XEN. *Eq.*8.2.

[δίλογος]

δί-λογος, ον *adj.* care vorbește în două feluri, viclean, șiret: NT *ITim.*3.8.

[δι-, λόγος]

δί-λογχος, ον [ῖ] *adj.* cu două tășuri: (d. biciul lui Ares) δίλογχον ἄτην AESCH. *Ag.*643 *urgie cu două tășuri.*

[δι-, λόγχη]

δί-λοφος, ον [ῖ] *adj.* cu două creste: (d. muntele Parnassos) SOPH. *Ant.*1126.

[δι-, λόφος]

δι-λοχία, ας, ή *subst.* (milit.) corp de armată dublu (doi λόχοι): PLB. 10.23.4, ARR. *Tact.*10.1.

[δι-, λόχος]

δίλοχίτης, ου, ὁ *subst.* (milit.) comandant în fruntea a două unități militare (λόχοι): ARR. *Tact.*10.1.

[δίλοχία]

δι-μερής, ἑς *adj.* compus din două părți, bipartit: (testicule) ARSTT. *GA*716b32, (plămân) ARSTT. *HA*495a33, (ficat) ARSTT. *PA*669b30, (împărăție) LXX *Dan.*2.41, ARSTT. *Xen.*976a19, IOS. *A1*296, PLB. 12.27.3 ș.a.

[δι-, μέρος]

δί-μετρον, ου, τό *subst.* două măsuri: LXX *4Rg.*7.1.

[δι-, μέτρον]

- δι-μέτωπος**, *ov adj.* (milit. d. dispozitive de asediu) cu două frunți *sau* fețe: APP. BC5.33.
[δι-, μέτωπον]
- δι-μηνος**, *ov adj.* **I** care durează două luni: ἀνοχὰς διμήνουσ PLB. 18.10.4 *armistițiu de două luni*. **II** în vârstă de două luni: δίμηνα ὄντα μόλις βαδίζειν ARSTT. HA579b8 (*leul*), *când are două luni, abia poate să meargă*; ARSTT. HA546b12. // **δίμηνος**, *ή subst.* perioadă de două luni: ἐς δίμηνον σιτία ἔφη δώσειν τῇ στρατιᾷ ARR. An.4.21.10 *a spus că va da armatei provizii pentru o perioadă de două luni*; ARSTT. Ath.33.1, id. Oec.1353a22, PLB. 6.34.3.
[δι-, μήν]
- δι-μιτρος**, *ov adj.* cu două panglici: PLUT. Demetr.41.6.
[δι-, μίτρα]
- δι-μναῖος**, *ov adj.* {ion. ac. pl. δίμνεως Hdt.} în valoare de două mine: ἔλυσάν σφρασ δίμνεως ἀποτιμησάμενοι HDT. 5.77 *i-au eliberat evaluându-i la două mine*; διμναῖα μισθώματα LUC. DMeretr.14.4 *preț fixat de două mine (al unei curtezane)*; ARSTT. Oec.1347a23.
[δι-, μνᾶ]
- δίμνεως**, (ion.) *v.* διμναῖος
- διμοιρία**, *ας, ή subst.* **I** parte *sau* porție dublă: (d. bani) XEN. An.7.2.36, LUC. Tim.57, (d. hrană) XEN. Ages.5.1, id. Lac.15.4. **II** (spec.) soldă dublă: τιμᾶ τοὺς μὲν διμοιρίασ XEN. HG6.1.6 *ii cinstește cu soldă dublă*; XEN. An.7.6.1. **III** (milit.) jumătate de corp de armată: ARR. Tact.6.2.
[δίμοιρος]
- διμοιρίτης**, *ov, ó subst.* (milit.) **I** soldat cu soldă dublă: MEN. Col.29, ARR. An.6.9.3, (d. un marinar) LUC. ITr.48. **II** cel care primește o porție dublă: (d. hrană) LUC. Sat.15. **III** comandant al unei jumătăți de corp de armată: ARR. Tact.6.3, LUC. DMeretr.9.5.
[δίμοιρος]
- δί-μοιρος**, *ov [ῖ] adj.* împărțit între doi: (dub., alții δίμορος „cu două morți”) AESCH. Th.850. // **δίμοιρον**, *τό subst.* **I** două treimi: τὸ βέλτερον κακοῦ καὶ τὸ ~ αἰνῶ AESCH. Supp.1070 *mă mulțumesc cu partea mai bună din rău și cu două treimi [din ferocire]*. **II** (la Roma) jumătate de libra: PLUT. TCG38.5. **III** (în numismatică) două treimi dintr-o drahmă, sc. patru oboli: PLAT. Sp.366c.
[δι-, μοῖρα]
- δί-μορφος**, *ov adj.* cu două forme. // **δίμορφον**, *τό subst.* figură dublă: (d. reprezentarea lui Ianus pe monede) PLUT. M.274f.
[δι-, μορφή]
- Δινδύμνη**, *ης, ή adj.f.* Dindymene / din Dindymon, apelativ pt. μήτηρ θεῶν în Frigia, identificată cu Kybele și Rhea: HDT. 1.80, ARR. An.5.6.4, CALL. Epigr.40.2, (în Magnesia în Asia Mică) PLUT. Them.30.6.
[Δίνδυμον]
- Δινδύμιος**, *α, ov [ῶ] adj.* din Dindymon: (d. Rhea) A.RH. 1.1125.
[Δίνδυμον]
- Δίνδυμον**, *ov, τό subst.* (geogr.) Dindymon: (munte în Frigia, azi Murat Dağı în Turcia) LUC. Trag.30, (sau în peninsula Ἄρκτων νήσος „insula urșilor” în Propontida) A.RH. 1.985, APP. Mith.324.
- δινεύω sau δινέω-ῶ**, *vb.* [impf. ἐδίνευον, viit. δινήσω, aor. ἐδίνησα, part. aor. δινεύσας A.Rh. 3.310] {ep. impf. iter. δινεύεσκον Il. 24.12, A.Rh. 1.1184, med. 1pl. ἐδινεόμεσθα Od. 9.153; poet. impf. δινεουν; eol. δίννημι Sapph. 1.11 (part. δίν[εντες]} **I** (*tranz.*) a întoarce, a roti, a răsuci: (d. mișcarea boustroφηδόν „mergând înainte și înapoi, cum ară bou!”) ζεύγεα δινεούντες ἐλάστρεον ἔνθα καὶ ἔνθα IL. 18.543 *conducea perechea de animale întorcând-o încoace și încolo*; πύ]κνα δίν[εντες πτέρ’ SAPPH. 1.11 *bătănd des din aripi*; οὐκ Ἴδαίοις ἰστοῖς κερκίδα δινεύουσ’ ἐξαιλλάζω EUR. Tr.200 *nu voi mai întoarce suveica în sus și-n jos prin pânzele din Troia*; πυρήια δινεύεσκον A.RH. 1.1184 *tot roteaua bețele de aprins focul*; (fig.) φόβον δρομάσι δινεύων βλεφάροις EUR. Or.837 *răsucindu-și frica prin ochii rotitori*; EUR. Or.1459a. **II** (*intrans.*) **I** a umbra încoace și încolo, a rătăci: δινεύεσκ’ ἄλυον παρὰ θῖν’ ἄλός IL. 24.12 *rătăcea zălud pe țărnul mării*; δόμοις ἐνι δινεύουσα A.RH. 3.835 *mergând încoace și-ncolo prin casă*; IL. 4.541, OD. 19.67, (med.) νήσον ... ἐδινεόμεσθα κατ’ αὐτήν OD. 9.153 *ne învârteam prin acest ostrov*; Pl. P.11.38. **2** a se mișca de jur împrejur, a se învârti, a se roti: διοῖω δὲ κυβιστητῆρε ... ἐδίνευον κατὰ μέσσοις IL. 18.606 *doi acrobați se roteau prin mijlocul celorlalți*; ἐν ἄρμασιν Ἡελίοιο δινεύσας A.RH. 3.310 *rotindu-mă cu carul lui Helios*; EUR.

IT192, (frecv. med. pas.) ἐπι τροχοῦ δινεῖσθαι PLAT. *Euthd.*294e *a se învârti pe o roată*; ARSTT. *Pr.*885b37, περὶ τὸν αὐτῆς ἄξονα δινουμένην PLUT. *M.*923a (*pāmāntul*) *rotindu-se în jurul propriului ax*; ARSTT. *Cael.*290a12. 3 *a zbura de jur împrejur*: (d. pāsāri) IL. 23.875.

[v. δίνη]

δίνη, ης, ἡ [ἴ] *subst.* {επ. δατ πλ. δίνησι II, A.Rh.; dor. δίνα Aesch., Eur., Theoc. ῥ.α.} **I** vârtej (de apă), volbură, bulboană, vâltoare, bulboacă: ζωοὺς δ' ἐν δίνησι καθίετε ... ἴππους IL. 21.132 *aruncați caii de vii în vârtejuri*; βαθείη δ' ἔμβαλε δίνη OD. 6.116 *a căzut în șuvoiul adânc*; ἔκλυσε δίνα τὸν ... ἄνδρα THEOC. 1.140 *vârtejul l-a udat pe bărbat*; HES. *Th.*791, HDT. 2.111, EUR. *Or.*1310, LXX *Iov*28.10, A.Rh. 1.645, PLUT. *Publ.*19.2. **II** vârtej (de vânt, cosmic): AR. *Av.*1198, οὐράνιαί τε δίναί EUR. *Alc.*245 *vârtejuri cerești*; δίνην περιτιθείς τῇ γῆ PLAT. *Phd.*99b *inconjurând pământul cu un vârtej*; ARSTT. *Cael.*300b3, id. *Mete.*370b22, ARR. *Phys.*6. **III** mișcare circulară, rotație, răsucire: τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης PLAT. *R.*620e *rāsucirea fusului*; (d. lună) PLUT. *M.*938f, (d. stele) LUC. *Astr.*29. **IV** (fig.) vâltoare, tumult: ἀνάγκης στερραῖς δίναίς AESCH. *Pr.*1052 *în năprasnicele vârtori ale ursitei*; εἰς τινα δίνην ἐμπесόντες κυκῶνται PLAT. *Cra.*439c *căzând într-un fel de vârtej, li se tulbură mințile*; AESCH. *Ag.*997, id. *Eu.*559.

[ἴ pus în legătură cu R. *-iH₃-, cf. δίχημαι, δέμμαι; sau origine pregrecească.]

δινήεις, εσσα, εν [ἴ] *adj.* cu vârtejuri, vijelios, învolburat: (Scamandros) IL. 21.125, (Xanthos) IL. 21.332, OD. 6.89, (Hermos) IL. 20.392, (rāuri) HES. *Th.*337, (Bosporos) A.Rh. 2.168, CALL. *Fr.*498 ῥ.α.

[δίνη]

δίνησις, εως, ἡ *subst.* mișcare circulară, învârtejire, rotație: ARSTT. *Cael.*284a25, id. *Ph.*243a17, PLUT. *M.*588f ῥ.α.

[δίνη]

δίννημι, v. δινέω

δίνος, ου, ὁ [ἴ] *subst.* **I** vârtej (de vânt sau de apă): αἰθέριος ~ AR. *Nu.*380 *vârtej ceresc*; (person.) ἀντ' αὐτοῦ Δίνος νυνὶ βασιλεύων AR. *Nu.*381 *în locul lui (sc. Zeus) domnește acum Vârtejul*; ARSTT. *Mete.*370b28, (de mare) ARSTT. *Pr.*932a5, PLUT. *M.*404e. **II** arie: ὁμαλιζοιεν τὸν δῖνον XEN. *Oec.*18.5 *a*

egaliza aria. **III** vas rotund, pahar: (joc de cuvinte cu sens I) AR. *Nu.*1473, id. *V.*618.

[v. δίνη]

δινώω-ω, vb. a roti: ARSTT. *Ph.*244a3.

[δίνος]

δίνω, [ἴ] *vb.* {επ. inf. δινέμεν} a bate grânele (în cerc), a treiera: Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν δινέμεν HES. *Op.*598 *a treiera grânele sfinte ale Demetrei*; (pas.) CALL. *Hec.fr.*255.1.

[v. δίνη]

δινώδης, ες *adj.* învolburat: (neut. pl. subst.) τὰ δινώδη ... τοῦ ποταμοῦ PLUT. *Ca.Ma.* 20.6 *vârtejurile râului*.

[δίνος]

δινωτός, ἡ, ὄν *adj.* rotunjit, încrustat de jur împrejur, cizelat, șlefuit: νόροπι χαλκῶ δινωτὴν IL. 13.407 (*scut*) *rotunjit cu aramă strălucitoare*; κλισίην ... δινωτὴν ἐλέφαντι OD. 19.56 *jilț încrustat cu fildeș*; A.Rh. 3.44, id. 4.222.

[δινώω]

διζός, (ion.) v. δισσός

διό, conj. din aceeași pricină, de aceea: ~ ὑμέας νῦν ἐγὼ συνέλεξα HDT. 7.8 *de aceea eu unul v-am adunat acum*; ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα LXX *Ps.*115.1 *am crezut, de aceea am grăit*; ARSTT. *HA*628a33, ISOC. 4.53, PLB. 1.87.3, PLUT. *Phoc.*17.4 ῥ.α.

[δι' ὅ]

διό-βλητος, ον *adj.* lovit de [fulgerul lui] Zeus, fulgerat: διόβλητον μὲν οὐδέν ... παρ' αἰθρής στέγειν ... σέλας PLUT. *M.*665f (Democr. ap.) *nici un obiect pe care urmează să-l lovească Zeus nu se poate adăposti de lumina ce vine din cer*; (trupuri) PLUT. *M.*665d, id. *M.*685c.

[Ζεύς, βάλλω]

διό-βολος, ον *adj.* aruncat sau stârnit de Zeus: (vuiet) SOPH. *OC*1463, (vârf al fulgerului) EUR. *Alc.*128.

[Ζεύς, βάλλω]

διο-γενέτωρ, ορος, ὁ *adj.m.* care dă naștere lui Zeus: (sălaşuri) EUR. *Ba.*122.

[Ζεύς, γενέτωρ]

διο-γενής, ἐς [επ. ἴ] *adj.* **I** născut din Zeus, urmaș al lui Zeus: (Achilleus) IL. 1.489, (Agamemnon) IL. 9.106, (Aias) IL. 4.489, (Odysseus) IL. 10.340, OD. 5.387, (Eurypylos) IL. 11.810, (Menelaos) IL. 23.294, (Patroclus) IL. 16.49, (Amphion) AESCH. *Th.*528, (Athena) SOPH. *Ai.*91, (Kyrpris) EUR. *Hel.*25. **II** divin: (putere) AESCH. *Th.*128, (lumină) EUR. *Med.*1258.

[Ζεύς, γίγνομαι]

Διογένης, ους, ὁ *subst.* Diogenes, nume al mai multor filosofi, scriitori, oameni politici și generali: (filosof cinic) PLUT. *M.331f* ș.a.

δι-ογκόω-ῶ, *vb.* [med. pas. impf. διωγκούμην] **I** (*tranz.*) a umfla, a face să crească: διωγκούσα τῇ θερμότητι τὸν πυρόν PLUT. *M.676b sporind grául sub efectul căldurii;* (pas.) σκέλος ... διογκωθέν PLUT. *Ages.27.1 picior umflat.* **II** a se umfla: τὸ δὲ τῆς ... λιμνης <ὑδωρ> ... διωγκούτο PLUT. *Cam.3.3 apa lacului se umfla.*

[διά, ὀγκόω]

διόγκωσις, εως, ἡ *subst.* (medic.) umflătură, tumoare: PLUT. *M.771b.*

[διογκόω]

διό-γνητος, ον *adj.* din viață divină, nobil: (Iolaos) HES. *Sc.340*, HES. *Fr.60.*

[contr. pt. Διογένητος, v. διογενής]

διοδεύω, *vb.* **I** (*tranz.*) a străbate, a traversa, a parcurge: διόδευσον τὴν γῆν LXX *Gen.13.17 străbate pământul;* διοδεύσας τὴν Φωκίδα PLUT. *Ages.17.2 traversând Focida;* PLB. 2.15.5, LXX *Ps.Sol.14.1*, NT *Fr.17.1*, IOS. *B15.1*, LUC. *Anach.14* ș.a. **II** (*intrans.*) a trece, a străbate: ARSTT. *Mir.832a28*, (+ prep.) ὁ διοδεύων διὰ Βαβυλῶνος LXX *Ier.27.13 cel ce trece prin Babylon;* διόδευσον πρὸς τὴν λάμπην LXX *Bar.4.2 străbate către strălucire;* LXX *Iez.14.15*, APP. *BC4.47*, (fig. + gen.) διοδεύσει πάντων οὕτως ἡ τύχη IOS. *B13.389 astfel destinul va trece peste toți.*

[δίοδος]

δι-οδοιπορέω-ῶ, *vb.* [m.m.c.p. 3pl. διοδοιπορήκεσαν] a călători prin, a străbate: (+ ac.) τὰς δύο μὲν μοίρας διοδοιπορήκεσαν HDT. 8.129 *parcurseseră două părți (din drum);* IOS. *Ap.1.90*, id. *Ap.2.157.*

[διά, ὀδοιπορέω]

δί-οδος, ου, ἡ *subst.* **I** loc de trecere, trecătoare: τὰς διόδους τηρέειν HDT. 9.104 *a păzi trecătorile;* τὴν διόδον ... ἀπετείχιζον THUC. 7.78 *blocau cu un zid trecerea;* οἰόμενοι ... εἶναι καὶ ἀντικρυς διόδον ἐς τὸ ἔξω THUC. 2.4 *crezând că și pe acolo era o ieșire directă înspre afară;* ὀπλίται διαταξάμενοι κατὰ τὰς διόδους AR. *V.361 hopliῆται ἀεζασι ἰν locuri de trecere;* ἐν διόδοις οἴκων LXX *Prov.7.8 locuri de intrare în case;* LXX *Iud.5.1*, APP. *Ill.49.* **II** (spec.) scurgere: οὐδ' ἔχουσαι εὐθείας διόδους τοῦ ὕδατος ἐς τὸ πέλαγος THUC. 2.102 *fără să aibă scurgeri directe ale apei către mare.*

III loc de ieșire, orificiu: τὰς διόδους τῶν πτερῶν PLAT. *Phdr.255d orificiile aripilor* (de unde ies penele); κατὰ ... τὴν τῶν μυκτῆρων διόδον PLAT. *Ti.79c prin orificiul nărilor;* ARSTT. *HA493b5.* **IV** (astr.) orbită: ἄστρον διόδους AESCH. *Pr.1050 orbite ale stelelor.* **V** permisiunea de a trece, liberă trecere: ἦν μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων ἀπασῶν τὴν διόδον εἶναι THUC. 5.47 *dacă nu se votează liberă trecere pentru toate cetățile;* (+ vb. διδόναι) Πομπηίῳ διόδον ἔδοσαν PLUT. *Pomp.34.2 i-au acordat lui Pompeius liberă trecere;* (+ αἰτεῖν) Βοιωτοὺς διόδον αἰτούμεθα AR. *Av.189 cerem de la beozieni liberă trecere;* τῆς διόδου μισθὸν ἦτουν PLUT. *M.211c cereau plata pentru trecere.*

[διά, ὀδός]

Διόθεν, *adv.* de la Zeus, trimis de Zeus, din voiața lui Zeus: ~ δέ μοι ἄγγελος ἦλθε μήτηρ IL. 24.561 *mi-a venit mama sol de la Zeus;* τὸ μόρσιμον ~ πεπρωμένον PI. *N.4.61 destinul hărăzit de Zeus;* AESCH. *Ch.306.* EUR. *Rh.455*, A.RH. 2.993, LUC. *Syr.D.12* ș.a.

[Ζεύς]

δι-οίγνυμι, *vb.* a (între)deschide: διοίγνυς τὸ στόμα ARSTT. *HA613a4 întredeschizând gura (puilor);* AR. *Ec..852.*

[διά, οἴγνυμι]

δι-οίγω, *vb.* a (între)deschide: ~ κλῆθρα SOPH. *OT1287 a deschide zăvoarele;* ὄλβου διοίγων θάλαμον ... χερί EUR. *Fr.285.8 deschizând cu mâna cămara bogăției;* (abs.) ἰδοῦ, διοίγω SOPH. *Ai.346 iată, deschid [intrarea cortului];* ARSTT. *HA504b5*, id. *Resp.476b4*, (pas.) PLAT. *Smp.215b*, (med.) κλῆθρα πυλῶν τάδε διοίγεται SOPH. *OT1295 se deschid aceste zăvoare ale porților;* τοῖς σιληνοῖς τοῖς διοιγομένοις PLAT. *Smp.221e (statui de) silenii care se întredeschid;* PI. *Fr.246b1.*

[v. διοίγνυμι]

δί-οιδα, *vb.* [inf. διειδέναί] {ep. inf. prez. διίδμεναι A.RH. 4.1360} **I** a vedea prin, a distinge, a deosebi, a pătrunde cu mintea, a cunoaște în amănunt: ὅστις δίοιδε τούντερον τῆς ἐμπίδος AR. *Nu.168 cel ce vede prin (= cunoaște) intestinul unui tânăr;* ἀνδρῶν δ' ὄτῳι χρῆ τὸν κακὸν διειδέναί οὐδεις χαρακτήρ ἐμπεφυκε σώματι EUR. *Med.518 nici un semn nu a fost pus din naștere pe trup pentru a-l putea deosebi pe cel rău dintre oameni;* τὰ ἕκαστα διίδμεναι εὐχετόωντο A.RH.

4.1360 *se făceau că știu în amănunt fiecare lucru în parte*; AR. Ra.975, PLAT. Phdr.262a.

II a judeca, a hotărî: τοὺς δὲ τῆσδε γῆς ἀνακτας ἀρκεῖ ταῦτά μοι διειδέναι SOPH. OC295 *mi-ar fi de ajuns ca cei ce conduc acest finut să le judece pe acestea*.

[διά, οἶδα]

δι-οιδέω-ῶ, vb. a se umfla: παῖδες δὲ καὶ νεανίαι διοιδοῦντες IOS. B15.513 *copii și adolescenții buhăiți* (din pricina foamei); διωδῆκει ἐκ τῆς φαρμακοποσίας τὰ σκέλη LUC. Nec.18 *picioarele îi erau umflate din pricina otrăvii*; IOS. B13.530, LUC. Gall.10.

[διά, οἶδέω]

δι-οικέω-ῶ, vb. [impf. διώκουν, viit. διοικήσω, aor. διώκησα, pf. διώκηκα; pas. viit. διοικηθήσομαι, aor. διωκήθην; med. impf. διωκοῦμην, viit. διοικήσομαι, aor. διωκησάμην, pf. διώκημαι și rar δεδιώκημαι, m.m.c.p. 3sg. διώκητο] **I** a administra, a cărmui, a guvernă, a rânduî: τὰ τῆς πόλεως ~ AR. Ec.305b *a administra afacerile statului*; ISOC. Ep.2.7, τὴν οὐσίαν ~ PLUT. Luc.43.3 *a administra averea*; τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πράξεις ~ PLUT. Pel.26.1 *a administra treburile din Pelopones*; λόγους δὲ πάντων ὧν διώκησε ... ἔχων PLUT. Cat.Mi.38.2 *având însemnări despre toate cele pe care le rânduise*; (+ adv. și subst. / adj.) εὖ ~ ἢ πόλιν ἢ οἰκίαν PLAT. Men.73a *a administra bine un stat sau o casă*; διώκησε καλῶς πάντα PLB. 36.16.10 *le-a administrat bine pe toate*; (+ ac. pers.) μετὰ πολλῆς φειδοῦς διοικεῖς ἡμᾶς LXX Inj.12.18 *ne cărmuiești cu multă îngăduință*; (pas.) ἐννόμως διοικηθήσεται τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν πάντα LYS. 30.35 *vor fi administrate conform legii toate care țin de stat*; ἢ πόλις ἡμῶν ... νόμοις ... διοικεῖται DEM. 24.152 *cetatea noastră este administrată prin legi*; (part. subst. ὁ διοικῶν „cel însărcinat cu, administrator”) ὁ πάντα ταῦτα διοικῶν DEM. 35.28 *administratorul tuturor acelor lucruri*; LXX Dan.3.1. **II** (f. rar) a locui: οἰκήσεις τε ἰδίας οὐδαμῆ διωκηκός PLAT. Ti.19e *fără să locuiescă deloc în case ale lor*. **III** (+ ac. abstr.) a organiza, a ordona: ἐκεῖνος διωκήσατο ἃ ἐβούλετο XEN. Oec.1350b4 *acela lua deciziile pe care le dorea*; (pas.) βίος ὑγιαίνων ἀπὸ τῶν τυχόντων διοικεῖται PLUT. Comp.Arist.Cat.4.3 *traiul celor sănătoși este asigurat cu cele aflate la dispoziție*. **IV** a trata, a discuta: διωκήθη μὲν οὖν καὶ

ἄλλα, τελευταῖον δὲ τὸ περὶ τῶν πλουσίων LUC. Nec.19 *au fost discutate și altele, în cele din urmă a venit vorba și despre bogătași*. **V** (+ ac. pers.) **I** a avea grijă de, a asista, a susține: τὴν ἀδελφὴν καλῶς διώκηκεν DEM. 24.202 *s-a îngrijit bine de interesele surorii sale*; διοίκει κάμὲ καὶ τὴν μητέρα MEN. Dysc.739 *vedea și de mine și de mama*. **2** a stăpâni, a ține în frâu: τὸ μειράκιον ~ PLUT. Cic.45.6 *a ține în frâu tânărul*. **VI** a realiza, a obține: ἃ βουλόμεθ' ὧμεν διωκημένοι DEM. 18.178 *reușind să obținem cele pe care le dorim*.

[διά, οἰκέω]

διοίκησις, εως, ἡ subst. administrare, guvernare, cărmuire, gospodărire: πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως THUC. 8.70 *schimbând mult din cărmuirea poporului*; τῶν παραλαβόντων τὴν τῆς πόλεως διοίκησιν ISOC. 12.130 *cei ce primesc guvernarea cetății*; περὶ διοικήσεως οἴκου ARSTT. Fr.182.17 *despre gospodărirea casei*; ἔχη ἰκανὰ χρήματα εἰς διοίκησιν LYS. 30.22 *ar avea destui bani pentru administrare*; PLAT. Plt.296e, R.455b, ARSTT. Oec.1350a7, LXX Tob.1.21, (pl.) ISOC. 2.27, PLUT. Lys.23.7, (cu referire la resursele financiare pentru administrare) τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοικήσεως DEM. 59.4 *banii de prisos din administrare*; εἰς τε τὰ ἱερὰ ἀναλίσκειν καὶ εἰς τὴν ἄλλην διοίκησιν XEN. HG6.1.3 *a cheltui pentru sanctuare și pentru restul administrației*; τὴν διοίκησιν καταλύει DEM. 24.102 *[ne] distruge sistemul financiar*; ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως DEM. 18.38 *cel însărcinat cu administrația*.

[διοικέω]

διοικητής, οῦ, ὁ subst. **I** administrator, trezorier: PLB. 27.13.2, MEN. Col.7, LXX 2Ezr.8.36, id. Tob.1.22, PLUT. Eum.3.14 ș.a. **II** guvernator, delegat: IOS. B11.575, PLUT. Ant.67.9.

[διοικέω]

δι-οικίζω, vb. [viit. διοικίω, aor. διώκισα; pas. aor. διωκίσθην; med. impf. διωκίζομην, viit. διοικιοῦμαι] **I** a dispersa, a împărștia, a separa: διοικίσει τὰς πόλεις ISOC. 5.43 *a separa cetățile*; Μαντινέας διώκισαν ISOC. 8.100 *i-au dispersat pe mantineeni*; ἐκ μιᾶς πόλεως εἰς πλείους αὐτοὺς διοικίσαντες PLB. 4.27.7 *imprăștiindu-i dintr-un oraș în mai multe*; διώκισε τὴν οὐσίαν PLUT. M.430e *a separat materia*; PLUT.

Cam. 7.3. (pas.) διωκίσθημεν ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 PLAT. *Smp.* 193a *am fost separați de divinitate*; εἰς μὲν ἀναίρεθῶσι καὶ διοικισθῶσιν
 DEM. 16.30 *dacă [megalopolitanii] sunt distruși și dispersați*; οἱ διοικισθέντες ὑπ'
 Αἰσχίνου τῷ λόγῳ DEM. 19.326 *cei imprăștiati de Aischines prin vorbă*; XEN.
HG5.2.7, PLB. 38.2.11, (med.) εἰ μὴ καὶ
 διοικιοῖντο κατὰ κόμας XEN. *HG5.2.5* *dacă
 nu s-ar imprăștiia prin sate*; DEM. 19.81. II
 (med.) a se muta: ἐκ Κολλυτοῦ διωκίζετο
 εἰς τὴν Φαίδρου οἰκίαν LYS. 32.14 *s-a mutat
 din [demul] Collytos în casa lui Phaidros*.

[διά, οἰκίζω]

διοίσεις, εως, ἡ *subst.* schimbare de domiciliu, mutare: LYS. 32.14.

[διοκίζω]

διοικισμός, οὔ, ὁ *subst.* separare, dispersare, imprăștiere: PLUT. *Cam.* 11.2, id. *Pel.* 20.1.

[διοκίζω]

δι-οικοδομέω-ῶ, *vb.* [aor. διωκοδόμησα] a construi de-a lungul sau de-a curmezișul, a separa printr-o construcție: διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας THUC. 4.69 *întrerupând printr-o construcție accesul către Megara*; διωκοδόμησαν δὲ καὶ στοάν THUC. 8.90 *au izolat printr-o construcție și un portic*; διοικοδομήσωμεν τὸ τεῖχος Ἰερουσαλημ LXX 2Ezr. 12.17 *vom construi de-a lungul zidul Ierusalimului*; (+ ac. și gen. obiectului separat) ὄρον διοικοδομήσαντες τῆς τε κεφαλῆς PLAT. *Ti.* 69e *clădind un hotar despărțitor pentru cap*.

[διά, οικοδομέω]

δι-οικονομέω-ῶ, *vb.* a administra, a cărmui: ἀπολογεῖσθαι περὶ τῶν διωκονομημένων PLB. 27.1.11 *a da socoteală despre cele administrate*.

[διά, οικονομέω]

δι-οινόομαι, *vb.* [part. pf. διωνωμένος] a se umple cu vin, a se îmbăta: PLAT. *Lg.* 775c.

[διά, οἰνόω]

διοιστέον, *adj. vb.* trebuie purtat / îndreptat: ὄμμα πανταχῆτι ~ EUR. *Ph.* 265 *trebuie îndreptată privirea peste tot*.

[διαφέρω]

δι-οἰστεύω, *vb.* [opt. aor. 2sg. διοιστεύσεις, inf. aor. διοιστεύσαι] I a străpunge cu o săgeată dintr-o parte în alta, a trece săgeata prin: (+ gen.) διοἰστεύση πελέκεων δυοκαίδεκα OD. 19.578 *ar străbate cu o săgeată prin douăsprezece securi*; διοἰστεύσαι τε σιδήρου OD. 19.587 *a trece săgeata prin*

fier (sc. *al securilor*); OD. 21.114. II a ajunge cu o săgeată: καὶ κεν διοἰστεύσεις OD. 12.102 *ai putea ajunge cu o săgeată* (sc. de la Skylla la Charybdis).

[διά, οἰστεύω]

διοἰσω, ind. viit. act. de la διαφέρω.

διοἶτο, opt. aor. 3sg. de la δῖεμαι: OD. 17.317.

δι-οιχνέω-ῶ, *vb.* a petrece: ἀσινής δ' αἰῶνα διοιχνεῖ AESCH. *Eu.* 315 *își petrece viața nevătămat*.

[διά, οἰχνέω]

δι-οίχομαι, *vb.* {ion. med. pf. 3pl. διοίχονται Hdt. 4.136} I a trece: αἶ τε ἡμέραι ὑμῖν τοῦ ἀριθμοῦ διοίχονται HDT. 4.136 *au trecut zilele pe care le-ați avut*. II a se împlini, a se realiza: χῆ δίκη διοίχεται EUR. *Supp.* 530 *s-a făcut dreptate*: χῶ λόγος διοίχεται SOPH. *OC* 574 *vorba e împlinită (= am terminat de spus)*. III a fi pierdut, a muri: διοιχόμεσθα EUR. *Ion* 765 *suntem sfârșiți*; ὑπὸ τε συμφορᾶς διοιχόμεθ' EUR. *Or.* 182 *suntem pierduți din pricina nenorocirii*; ὅταν δὲ μὴ τύχη διοίχεται EUR. *IA* 958 *când [prorocul] dă greș, este pierdut*; τὰμὰ διοίχεται AR. *Ec.* 393 *[toate] ale mele sunt pierdute*;

AESCH. *Fr.* 138.2, SOPH. *Ai.* 973, AR. *Th.* 609, PLAT. *Phd.* 87e ș.a.

[διά, οἰχομαι]

διοκωχή, ἦς, ἡ *subst.* încetare, întrerupere, răgaz: (d. ciuḡă) ἐγένετο δὲ τις ὁμως ~ THUC. 3.87 *a existat totuși o întrerupere*.

[διέχω]

διολισθαίνω, v. διολισθάνω

διο-ολισθάνω, *vb.* [var. poster. -θαίνω Plat., Plut., Luc.; impf. διωλίσθανον, aor. 2 διώλισθον] I (*intrans.*) 1 a aluneca prin, a se scurge: αἱ ἐγγέλους ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες LUC. *Anach.* 1 *anghilele alunecă pe vârful valurilor*; LUC. *VH* 2.2. 2 a se furișa, a merge pe ocolite: ἔλαθε δὲ διολισθῶν ἄχρι τῆς πύλης PLUT. *AgisCleom.* 40.2 *nu s-a băgat de seamă că s-a furișat până la poartă*; διολισθάνουσιν ἐν τῷ σκότῳ LUC. *Cont.* 1 *merge pe băjbăite în întuneric*. II (*trans.*) a scăpa de, a evita: τοὺς χρήστας διολισθεῖν AR. *Nu.* 434 *a scăpa de creditorii*; ῥαδίως διολισθαίνει ... ἡμᾶς PLAT. *Ly.* 216d *fuge ușor de noi*: τὰς ...

ἐπιβουλὰς διολίσθωσιν PLB. 18.15.12 *scarpă de urmăriri*; εἰάν διολίσθη τὸν παρόντα καιρόν PLB. 18.37.11 *dacă ar scăpa din situația de față*; PLUT. *M.*317a, (fig.) τὴν γλώτταν ... διολισθάνων LUC. *Vit.Auct.*12 *impleticindu-i-se limba [în gură]*.

[διά, ὀλισθάνω]

δι-όλλυμι, *vb.* [impf. διώλλυν ἢ διώλλυον, viit. διολέσω ἢ διολώ, aor. διώλεσα, pf. διόλωλα ἢ διολώλεκα, m.m.c.p. διωλώλειν; *med.* impf. διωλλύμην, viit. διολοῦμαι, aor.2 διωλόμην] **I** (*act., tranz.*) **1** a nimici cu totul, a distrugere complet, a da pierzării, a pierde (pe cineva / ceva), a prăpădi: οἱ μὴ ζῶν προφάσει τινὰ κακῶς ποιοῦντες ἐπεξέρχονται καὶ διολλύναι THUC. 3.40 *cei ce fac rău cuiuina fără motiv se trudesă să-l distrugă complet*; ὑπ' ἐλπίδων ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν SOPH. *Ant.*222 *pe mulți bărbați i-a pierdut nădejdea de căstig*; διώλεσεν δόλοισι σὸν παῖδ' EUR. *Hipp.*1311 *l-a dus prin viclesuguri la pierzanie pe copilul tău*; τοῦτο διόλλυσι PLAT. *Cri.*47c *distrugere acest [trup]*; ἐν δ' ἀσθενεῖαι τὸν πόθον διώλεσας EUR. *HF*269 *din neputință (i-ai nimicit dorința)*; LXX *Înf.*11.19. **2** (fig.) a corupe, a seduce: ὅταν τις διολέσας δάμαρτά του EUR. *El.*921 *când cineva corupe soția altuia*. **3** a face să piară (un gând), *ext.* a uita: ταῦτα καλῶς ἐγὼ εἰδὼς διώλεσ' SOPH. *OT*318 *deși știam bine acestea, mi-a ieșit din minte (= am uitat)*. **II** (*intrans., act., med.*) **1** (pf. act.) a fi pierdut / distrus: οἶκος ἐμὸς διόλωλε OD. 2.64 *casa mea a fost distrusă*; βασιλεία διόλωλεν ἰσχύς AESCH. *Pers.*590 *domnia puternică e distrusă*; **2** (gener. med.) a pieri: πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι SOPH. *OT*1159 *și mult mai degradă, dacă vorbesc, sunt pierdut*; ὡς κακῶς διόλλυσαι EUR. *Tr.*629 *cât de crunt pieri!*; πολλαὶ ... διόλλυνται καὶ διολώλασι καὶ ἔτι διολοῦνται PLAT. *Plt.*302a *multe [cetăți] pier și au pierit și vor mai pieri*; SOPH. *Ai.*838, AR. *Ach.*1193-1194, LUC. *Trag.*297 **3** a.

[διά, ὀλλυμι]

διολλύω, *v.* διόλλυμι

διόλου, *adv.* **I** ἰν întregime, pe de-a-ntregul, complet, cu totul: (d. Odysseia) ἀναγνώρισις γὰρ ~ ARSTT. *Po.*1459b15 *căci e o „recunoaștere” în întregime (= plin de recunoaștere)*; τὸ ... λεπτόν ἦν ~ PLUT. *Dio*34.7 *rana era usoaară în toate părțile*:

PLUT. *M.*1053b, id. *Fr.*204.9, ὁ δὲ ὄνος ~ ἀχθοφορῶν AESOP. 8.29 *măgarul complet încercat*. **II** (temp.) mereu: δι' αὐτῆς εἰσεπορεύοντο ~ LXX *Bel.*Θ12.2 *prin ea (sc. intrare) pătrundeau mereu*.

[δι' ὄλου]

δι-ολοφύρομαι, *vb.* a se tânguī: διωλοφύρετο πρὸς αὐτόν PLB. 21.26.11 *se tânguia în sinea sa*.

[διά, ὀλοφύρομαι]

διολώ, viit. act. de la διόλλυμι.

δίομαι, *v.* δίεμαι

δι-ομαλίζω, *vb.* a rămâne neschimbat / constant: διομαλίζοντα μέχρι τῆς τελευτῆς PLUT. *Ca.Ma.*4.3 *rămânând același până la moarte*.

[διά, ὀμαλός]

δι-ομαλύνω, *vb.* a regulariza: τὸ πνεῦμα πρῶως διομαλύνοντα PLUT. *M.*130d *regularizând ușor răsuflarea*.

[διά, ὀμαλός]

δι-ομβρος, *ov adj.* muiat, îmbibat: (carne) ARSTT. *Pr.*870b25.

[διά, ὀμβρος]

Διόμεια, *ων, τά subst.* Diomeia, sărbătoare celebrată o dată la cinci ani în cinstea lui Heracles în demul Diomeas: AR. *Ra.*651.

Διομει-αλαζόνες, *ων, οἱ adj.m.* șarlatani din demul Diomeia: AR. *Ach.*605.

[Διόμεια, ἀλαζών]

Διομειεύς, *έως, ὁ adj.m.* din demul Diomeia: PLUT. *M.*852a.

[Διόμεια]

Διομήδειος, *α, ov adj.* **I** al lui Diomedes, diomedic: **1** (prov.) ἡ Διομηδεῖα ἀνάγκη „necesitate diomedică” (i.e. absolută, căreia nu i te poți opune), cu aluzie la felul în care Diomedes, lovindu-l cu latul sabiei, l-a silit pe Odysseus să revină în tabăra grecilor după ce furaseră împreună din Troia „Palladion” (statuia de lemn a zeiței Pallas Athena), iar Odysseus încercase să-lucidă pe Diomedes pentru a-și asuma întreg meritul: AR. *Ec.*1029, PLAT. *R.*493d. **2** (geogr.) Διομηδεῖα νῆσος „insula lui Diomedes” (azi Tremiti în Marea Adriatică): ARSTT. *Mir.*836a7, CALL. *Fr.*407.

[Διομήδης]

Διο-μήδης, *ους, ὁ subst.* [var. gen. -εος Il. 5.849, Od. 3.181 **3** a.; dat. -εῖ Il. 10.227 **3** a.; ac. -εα Il. 5.837, -ην Arstt. *Rh.*1396b14 **3** a.] (mitol.) **I** Diomedes, erou grec în războiul împotriva Troiei: Il. 5.114, XEN. *Cym.*1.13,

LUC. *DMort*.6.1 §.a. II Diomedes. rege trac. ale căruia ierpe se hrăneau cu carnea străinilor: EUR. *HF*382, id. *Alc*.483.

[Διός, μῆδος, μῆδομαι]

δι-όμνυμι, *vb.* |var. tard. -μνύω; aor. διώμοσα; freqv. med. prez. διόμνυμαι, impf. διωμνύομην, viit. διομοῦμαι, aor. διωμοσάμην| a jura în mod solemn, a face un jurământ: οὐδὲν μέλει τῶν ὄρκων ὧν διωμόσατο LYS. 3.21 *nu-i pasă de jurământele pe care le-a făcut*; (+ inf.) διώμοσεν ... τὸν ἀγχιστήρα τοῦδε τοῦ πάθους ... δουλώσειν SOPH. *Tr*.255 *a jurat că-l va robi pe cel vinovat de această suferință*; δ[ιο]μνύ[ουσι]ν οἱ ἀντίδικοι εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμ[α] ἐρεῖν ARSTT. *Ath*.67.1 *pā-tilē adverse se angajează prin jurământ că vor vorbi pe același subiect*; (med. cu același sens ca act.) διωμόσατο Ῥωμύλον ἰδεῖν PLUT. *Num*.2.3 *s-a jurat că l-a văzut pe Romulus*; ἄ ... ἠρνεῖσθε διομνύμενοι DEM. 18.286 *cele pe care le-ați negat jurându-vă*; IS. 11.6, IOS. *B1*.566. (+ neg.) διωμόσατο μὴ εἶναι αὐτῶ DEM. 49.67 *a jurat că nu are*; (+ completivă cu ὥς) ὁ διώκων, ὥς ἔκτεινε, ... διωμόσατο LYS. 10.12 *acuzatorul a jurat că a ucis*; (+ ac.) διόμνυται τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν AESOP. 1.91 *jur pe cer și pe pământ*.

[διά, ὀμνυμι]

διόμνυω, *v.* διόμνυμι

δι-ομολογέω-ῶ, *vb.* |impf. διωμολόγουν, viit. διωμολογήσω, aor. διωμολόγησα, pf. tard. διωμολόγηκα, m.m.c.p. διωμολογήκειν; pas. aor. διωμολογήθην; med. διωμολογούμεν, viit. διομολογήσομαι, aor. διομολογησάμην, pf. διομολόγημαι| I (rar act., gener. med.) a conveni, a cădea de acord, a se înțelege: διομολογησάμενος ... ἐναντίον τοῦ ἄρχοντος IS. 6.32 *stabilind o înțelegere în fața arhontelui*; (+ ac.) διομολογησάμενοι τοὺς τόκους DEM. 56.5 *înțelegându-se asupra dobânzilor*; (+ ac. și inf.) διωμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύνην ἀρετὴν εἶναι PLAT. *R*.350d *am convenit că dreptatea este o virtute*; (+ dat.) διομολόγησαί μοι PLAT. *Grg*.500e *fii de acord cu mine*; (ὑπέρ + gen.) διομολογησάμενος ὑπὲρ ἐκάστου ARSTT. *Oec*.1352a14 *convenindu-se asupra fecăruia în parte*; (περί + gen.) περί τούτου ... διομολογήσασθαι PLAT. *Grg*.169e *a cădea de acord asupra acestui lucru*; (πρός + ac.) διομολογήσασθαι πρὸς ἀλλήλους IS. 11.20 *a se înțelege unii cu alții*; (pas.) (pf. med. διωμολόγηται „e convenit”) τὴν τε γὰρ Ἀσίαν

διωμολόγηται καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρὰ Λακεδαιμονίων βασιλέως εἶναι ISOC. 4.137 *e convenit și de noi și de lacedemonieni că Asia aparține Regelui*; (part.) μένειν ἐπὶ τοῖς ἐξ ἀρχῆς διομολογουμένοις PLB. 31.19.2 *a rămâne în cele stabilite de la început*. II a promite: μηδεμίαν προῖκα μίθ' ὁ διδοῦς μίθ' ὁ λαμβάνων διωμολογήσαντο ἕξιν IS. 3.28 *nici cel ce dă (de soție), nici cel ce ia nu a promis că va exista o dotă*; (+ inf.) διωμολόγησεν ... ἀποστήσασθαι βασιλέως XEN. *Agas*.3.5 *a promis că va ieși din alianță cu regele*; (pas.) χρυσίου συχνοῦ διομολογηθέντος ὑπὲρ τῆς γυναικός PLUT. *M*.258e *fiindu-i promisă o mare cantitate de aur pentru femeie*.

[διά, ὀμολογέω]

διομολόγησις, *ewc.* ἡ *subst.* acord. tratat: πρὸς Ἀσδρούβαν ... διομολογήσεις PLB. 3.27.9 *tratate cu Hasdrubal*.

[διομολογέω]

διομολογητέον, *adj.vb.* (neut.) trebuie convenit: ταῦθ' ἡμῖν ~ PLAT. *Phlb*.37c *trebuie să convenim asupra acestor lucruri*; PLAT. *Ti*.63b.

[διομολογέω]

διομολογητέος, *a.* *on adj.vb.* asupra căruia trebuie căzut de acord, care trebuie convenit: διομολογητέα ταῦτα PLAT. *Prm*.142b *aceste lucruri trebuie să fie convenite*; PLAT. *Sph*.260b, id. *R*.527b.

[διομολογέω]

διομολογία, *ac.* ἡ *subst.* convenție, înțelegere: (+ gen.) ~ τῆς ὑπουργίας ARSTT. *EN*1164a34 *înțelegere privind serviciul (adus)*; (περί „în privința” + gen.) IS. 11.21. [διομολογέω]

δίον, (ep.) impf. act. de la διεμαι: IL. 22.251.

δίον, neut. de al διος.

δι-ονομάζω, *vb.* I a da nume, a denumi: διονομάζοντες γάρ που λέγουσι τοὺς λόγους PLAT. *Cra*.387c *căci dând nume spum cuvinte (= vorbesc)*; PLAT. *Plt*.263d, (pas.) ARSTT. *HA*494b20, id. *Mete*.350b12, id. *Mir*.840b19. II a fi renumit: (part.) EUR. *Fr*.1085.1, (op. ἄδοξος „obscur”) ISOC. 20.19.

[διά, ὀνομάζω]

Διονύσια, ὠν, τά [ῶ] *subst.* sărbători în cinstea zeului Dionysos, Dionysii (Dionisii): (în luna Elaphebolion - martie) τὰ ~ μεγάλα / ἄστικά / ἐν ἄστει *Marile Dionisii / orășenești / de la oraș*: AR. *Pax*53, THUC. 5.20, DEM. 21.10, τὰ κατ' ἀγροῦς ~ AR. *Ach*.250

Dionisiile rurale / țărănești; (în luna Anthesterion - februarie / martie) τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια THUC. 2.15 *cele mai vechi Dionisii*; (în luna Gamelion - ianuarie / februarie) τὰ ~ ἐπὶ Ληναίῳ ARSTT. Ath.57.1 *Dionisiile de la Lenaion (= Leneene)*; (= lat. *Liberalia „Liberalii”*) τῇ τῶν Διονυσίων ἑορτῇ PLUT. *Caes.*56.5 *cu prilejul sărbătorii în cinstea lui Bacchus*.

[Διόνυσος]

Διονυσιᾶκός, ἡ, ὄν *vb.* al lui Dionysos, dionisiac: Διονυσιακὸν θέατρον THUC. 8.93 *teatrul lui Dionysos*; PLB. 15.30.4, PLUT. *M.*852c, ἀγῶνας ... Διονυσιακούς ARSTT. *Pol.*1323a2 *întreceri dionisiace*; ARSTT. *Rh.*1416a33, θεάμασι Διονυσιακοῖς PLUT. *M.*1095c *în spectacole de teatru*; Διονυσιακοὶ τεχνῖται ARSTT. *Pr.*956b11 *artiști de teatru (sc. muzicieni, actori)*; τοῖς Διονυσιακοῖς αὐληταῖς PLB. 4.20.9 *flautiști profesioniști*; Διονυσιακῆς τρυγὸς ὀδωδύας PLUT. *M.*349c *aromă de must dionisiac*; ὄπλον ... Διονυσιακλόν LUC. *Bacch.*3 *armă a lui Dionysos*; (neut. pl. subst.) τὰ Διονυσιακά LUC. *Salt.*22 *cultul lui Dionysos*.

[Διόνυσος]

Διονυσιᾶς, ἄδος **I** (*adj.f.*) al lui Dionysos, dionisiac: (libație) EUR. *HF*892, (joc) PLAT. *Lg.*844d. **II** (*subst.*) (geogr.) Dionysias (alt nume al insulei Naxos): CALL. *Aet.fr.*75.41.

[Διόνυσος]

Διονύσιον, ου, τό [ῦ] *subst.* templu al lui Dionysos: THUC. 8.93, IS. 8.35, PLAT. *Grg.*472a.

[Διόνυσος]

Διονύσιος, ου, ὁ [ῦ] *subst.* Dionysios, nume de bărbat: (ex. Dionysios I sau cel Bătrân, tiran al Siracuzei 405-367 î.Hr.) ISOC. 6.44 ș.a., (Dionysios al II-lea sau cel Tânăr, 367-356 și 354-344 î.Hr.) DEM. 20.162 ș.a.

Διονύσο-κόλαξ, ὄν, οἱ *subst.* lingușitori ai lui Dionysos: (d. actori) ARSTT. *Rh.*1405a23.

[Διόνυσος, κόλαξ]

Διονυσό-πολις, εως, ἡ *subst.* Dionysopolis (azi Balcic în Bulgaria): ARR. *Perripl.M.Eux.*24.4, id. *III.*85.

[Διόνυσος, πόλις]

Διόνυσος, ου, ὁ *subst.* {ep. lir. Διώνυσος Hom., Hes., Pi., Theoc. ș.a.} Dionysos (identificat cu Bacchos), fiu al lui Zeus și al Semelei, zeu al vinului: IL. 14.325, Pl. *O.*13.18 ș.a., ἐν Διονύσου PLUT. *Arist.*1.3 *în*

templul lui Dionysos; (sau) ἐν Διονύσου DEM. 5.7 *în teatrul lui Dionysos*; (prov. d. cei care spun lucruri nepotrivite) τί ταῦτα πρὸς τὸν Διόνυσον; PLUT. *M.*615a *ce legătură au acestea cu Dionysos?*

[prob. nu de origine IE]

διόπαι, ὦν, αἱ *subst.* (tip de) cercei: AR. *Fr.*321.11.

[δι-, ὀπή]

διόπερ, *conj.* **I** de aceea: ~ χρῆ συγγνώμην ἔχειν ISOC. 15.9 *de aceea trebuie să existe iertare*; PLAT. *Phdr.*232c, DEM. 1.23, PLB. 15.1.8, NT *I Cor.*8.13 ș.a. **II** pentru că: ~ καὶ αὐτοῖ ἂν οἶονται ... βέλτιστοι γίνεσθαι XEN. *Mem.*4.8.7 *pentru că și ei cred că pot deveni mai buni*; ~ ῥᾶστον ἀπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι DEM. 3.19 *pentru că cel mai ușor dintre toate este să te înșeli tu însuși*.

[δι' ὅπερ]

διο-πετής, ἐς *adj.* căzut de la Zeus, trimis de Zeus, căzut din cer: (statuie) EUR. *IT*977, NT *Fp.*19.35, PLUT. *M.*309f, APP. *Mith.*213, (scut) PLUT. *Num.*13.2, Μένιππος ἡμῖν ~ πάρεστιν ἐξ οὐρανοῦ; LUC. *Icar.*2 *Menippos ne-a căzut din cer?*; ~ ... ἀστήρ EUR. *Fr.*971.1 *stea căzătoare*.

[Ζεύς, πίπτω]

διοπεύω, *vb.* a cârmi, a conduce ca ofițer de cart: (o corabie) DEM. 35.20.

[δίοπος]

δίοπος, ου, ὁ *subst.* **I** comandant, conducător: (d. satrapi) βασιλῆς δίοποι AESCH. *Pers.*44 *regi conducători*; δίοπων στρατιᾶς EUR. *Rh.*741 *conducători ai armatei*. **II** administrator, supraveghetor: δίοπους βασιλικούς PLUT. *Rom.*6.4 *supraveghetori ai regelui*.

[διέπω]

διοπτεύω, *vb.* **I** a iscodi: ὕστερον εἶσθα ... ἐπὶ νῆας ... διοπτέωσων IL. 10.451 *vei veni apoi pe la nave pentru a iscodi*. **II** a vedea în detaliu, a observa: (+ ac.) πλήρες ἄτης ὡς διοπτεύει στέγος SOPH. *Ai.*307 *cum își vede cortul plin de prăpad*; (+ prop. interog.) ~ τί ἂν ... ὠφελήσειαν βασιλέα XEN. *Cyr.*8.2.10 *a observa ce l-ar interesa pe rege*; (abs.) IOS. *AI*5.412.

[διοπτῆς]

διοπτήρ, ἦρος, ὁ *subst.* **I** cel care observă cu atenție, iscodă, spion: (+ gen. obiectiv) διοπτῆρα στρατοῦ ... προέηκε IL. 10.562 *l-a*

trimis să iscodească armata. II (milit.) messenger, cercetaș: (= lat. *tesserarii*, purtători ai tăblițelor pe care erau înscrise ordine, parole etc.) οἱ ... διοπτήρων ὑπηρεσίας τελοῦντες PLUT. *Galb.*24.1 *cei ce îndeplinesc serviciul de cercetași.*

[διοπτεύω]

διόπτης, ου, ὁ I (*subst.*) iscoadă, spion: (+ gen. obiectiv) στρατιάς ... διόπτας EUR. *Rh.*234 *cei ce iscodească armata.* II (*adj.m.*) cel care privește prin: (com. d. Dicaiopolis care privește printr-o zdreantă găurită) ὦ Ζεῦ διόπτα AR. *Ach.*435 *o Zeus, privirea ta pătrunde tot.*

[διοράω]

διοπτικός, ή, ὄν *adj.* referitor la observarea prin instrumente de precizie: (neut. pl. τὰ διοπτικά, titlul unei lucrări de astronomie a lui Euclides) PLUT. *M.*1093e.

[διοπτος < διοράω]

διόπτρα, ας, ή *subst.* *dioptra*, instrument de măsurătoare vizuală: PLB. 10.46.1.

[διοπτήρ]

διορατικός, ή, ὄν *adj.* care vede pătrunzător: (comp.) τῶν ἐν τῷ βίῳ διορατικώτερος ... ἐπανελήλυθα LUC. *Salt.*4 *m-am întors cu o vedere mai pătrunzătoare asupra celor ce fin de viață.*

[διοράω]

δι-οράω, *vb.* |viit. διόψομαι, aor.2 διεἶδον, part. aor. διδῶν| a vedea prin, a avea o privire pătrunzătoare, a distinge, a discerne: (concr. și fig. +/- ac.) δύναται τῇ διανοίᾳ εἰς ἀνδρὸς ἦθος ἐνδύς διδεῖν PLAT. *R.*577a *poate să distingă cu mintea pătrunzând în caracterul omului;* ~ ... τὰς φύσεις τῶν ἀνθρώπων ISOC. 3.16 *a distinge caracterele oamenilor;* ~ τὸν ὀρθῶς φιλοσοφοῦντα LUC. *Herm.*20 *a-l distinge pe cel ce găndește corect;* PLAT. *R.*423e, id. *Lg.*773d, ARSTT. *Mete.*390a20, XEN. *Oec.*6.1, PLUT. *M.*562b, (διά + gen.) ARSTT. *Pr.*939a12, (abs.) οἱ διορῶντες LXX *Iov.*6.19 *cei ce văd pătrunzător;* (pas.) ARSTT. id. *Pr.*905b6.

[διά, ὀράω]

δι-οργίζομαι, *vb.* a se mânia, a se înfuria tare: τοῖς κατὰ Ἀλεξάνδρειαν ~ LXX *3Mac.*3.1 *a se mânia pe cei din Alexandria;* (ἐπί + dat.) διοργισθέντες ἐπὶ τῇ παρανομίᾳ τῆς γυναικός PLB. 2.8.13 *mâniați de negliuirea femeii;* PLB. 20.6.10, ἐπὶ τοσοῦτον διοργίσθησαν PLB. 1.70.4 *s-au înfuriat într-*

atât; (πρός + ac.) πρὸς τὴν μητέρα διοργισθεῖς PLUT. *M.*553e *mâniindu-se pe mama sa;* IOS. *BI6.*356, (abs.) PLB. 5.42.1, LXX *3Mac.*4.13, PLUT. *M.*178f, ὁ μὲν δῆμος διώργιστο APP. *BC3.*31 *poporul se înfuria.*

[διά, ὀργίζομαι]

δι-ὄργυιος, ον *adj.* (metrol.) de două brațe: βάθος ~ ἐστι HDT. 4.195 [*lacul*] *este adânc de două brațe.*

[δι-, ὄργυα]

δι-ορθεύω, *vb.* a conduce drept: (fig.) μὴ διορθέων λόγους EUR. *Supp.*417 *fără a struni bine cuvintele.*

[διά, ὀρθός]

δι-ορθόω-ῶ, *vb.* I (*tranz.*) I (gener. fig.) a îndrepta, a rânduî: (d. Elena) διορθῶσαι λόγους σὰν ἔριν EUR. *Hel.*1159 *a îndrepta prin vorbe gâlceava în jurul tău;* διορθώσητε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν LXX *Ier.*7.5 *veți îndrepta căile voastre;* DEM. 39.1, (+ ac. pers.) βελτίους γίνεσθαι ἐνεργῶντες καὶ διορθῶντες ἀλλήλους ARSTT. *EN1172a12 devin mai buni acționând împreună și îndreptându-se unii pe ceilalți;* (med. = act.) τὰ μέλλοντα διορθώσομεθα ISOC. 4.181 *le vom îndrepta pe cele viitoare;* τὸ παρὸν διορθοῦσθαί μάλλον ἢ τὸ παρελθὸν ἐνοχλεῖν APP. *BC2.*23 *a îndrepta mai degrabă prezentul decât a deranja trecutul;* (pas.) ἴνα ὑπὸ τοῦ θεοῦ διορθωθῇ τὰ διαβήματα αὐτοῦ LXX *Prov.*15.29b *pentru ca pașii lui să fie îndreptați de Dumnezeu;* διορθωθήσεται ... θρόνος LXX *Is.*16.5 *un tron va fi rânduît (= ridicat).* 2 a corecta, a îndrepta, a revedea: διορθῶσαι λόγον Pl. *O.*7.21 *a îndrepta povestea;* ὄρκον, ὃν ὁ Εὐμενῆς διορθώσας ἐπέτρεψεν ἐπικρῖναι PLUT. *Eum.*12.2 *jurământ pe care Eumenes, după ce l-a corectat, l-a trimis spre a fi judecat;* τραγωδῖαν αὐτοῦ διορθῶσαι κελευσθεῖς PLUT. *M.*334c *poruncind (sc. poetului Philoxenos) să-i corecteze o tragedie a sa (sc. a lui Dionysios);* ἐμὲ βούλεται ~ PLUT. *M.*803d *vrea să mă corecteze.* 3 a achita, a plăti: τὰ πάλαι προσφειλόμενα νῦν οὐ διωρθοῦτο PLB. 11.28.5 *nu vi s-au achitat acum datoritiile de mai demult.* 4 a restabili, a restaura: τὴν μὲν Πτολεμαίου βασιλείαν ἢ τύχη διώρθωσε PLB. 15.20.8 *soarta a restabilit domnia lui Ptolemeios.* II (*intrans.*) I a pune lucrurile în ordine: δέονται οἱ νόμοι νόμου τοῦ διορθώσοντος ARSTT. *Rh.*1400a11 *legile au ne-*

voie de o lege care să pună lucrurile în ordine (sau tranz. *care să [le] îndrepte*): φυλάττεσθαι καὶ διορθοῦσθαι περὶ τούτου DEM. 3.7 *a se păzi și a pune lucrurile în ordine în această privință*; διορθωσάμην ὑπὲρ ἑμαυτοῦ DEM. 33.11 *puneam lucrurile în ordine în ce mă privește*. 2 a ține un drum drept, a menține direcția: ARSTT. PA685b22, πειρᾶσθαι τοιοῦτω τινὶ διορθώματι ~ ARSTT. Pol.1284b20 *a încerca printr-o oarecare îndreptare menținerea unei căi drepte*.

[διά, ὀρθός]

διόρθωμα, ατος, τό *subst.* îndreptare, corectare, reformă: πειρᾶσθαι τοιοῦτω τινὶ διορθώματι ~ ARSTT. Pol.1284b20 *a încerca printr-o oarecare îndreptare menținerea unei căi drepte*; διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ NT Fr.24.2 *reformele făcute acestui neam*; τὸ περὶ τὸν νόμον ~ PLUT. Num.17.4 *reformă în privința legii*.

[διορθόω]

διόρθωσις, εως, ἡ *subst.* I (gener.) îndreptare, îndrumare, corectare, ameliorare: μηδεμίαν ἐτοιμοτέραν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις διόρθωσιν τῆς τῶν προγεγενημένων πράξεων ἐπιστήμης PLB. 1.1.1 *nici o îndrumare nu este mai potrivită pentru oameni decât cunoașterea faptelor din trecut*; μέχρι καιροῦ διορθώσεως NT Eyr.9.10 *până la vremea îndreptării*; οὐδὲ ἐλπίδα ἔχοντος ἐς διόρθωσιν APP. BC1.9 *fără speranță de îndreptare*; PLB. 2.56.14, APP. BC1.82 *ș.a.* II *reparare, restaurare*: πειπόντων οἰκοδομημάτων ... ~ PLAT. Pol.1321b.21 *reparare a clădirilor care stau să cadă*. III *corectare, rectificare*: ἔχει διόρθωσιν ὁ τοῦ πολίτου διορισμός ARSTT. Pol.1275b13 *definiția cetățeanului primește o corectare*. IV *reformare*: πρὸς τὰς τῶν πολιτευμάτων διορθώσεις PLB. 3.118.12 *pentru reformările constituțiilor*. V *plată*: πρὸς τὴν διόρθωσιν τῶν ὀφωνίων PLB. 11.25.9 *pentru plata soldelor*. VI *tratare adecvată*: PLAT. Lg.643.

[διορθόω]

διορθωτέον, *adj.vb.* (neut.) care trebuie corectat: (d. un raționament) ARSTT. SE175a36.

[διορθόω]

διορθωτής, οῦ, ὁ *subst.* îndreptător, reformator: τὸν Σόλωνα τῆς πολιτείας διορθωτὴν PLUT. Sol.16.5 *Solon, reformator al constituției*; (Dumnezeu) τῶν σοφῶν ~

LXX *Înț.7.15 îndreptător al înțelepților*; AESOP. Prov.95.

[διορθόω]

διορθωτικός, ἡ, ὄν *adj.* care asigură corectitudinea, corectiv: ἐν δὲ τὸ ἐν τοῖς συναλλαγμασι διορθωτικόν ARSTT. EN1131a1 *o [altă specie de dreptate] corectivă în raporturile private*; ARSTT. EE1248b5, id. EN1132b25. [διορθόω]

δι-ορίζω, *vb.* [impf. διώριζον, viit. διορίσω (contr. διοριῶ), aor. διώρισα, pf. διώρικα; pas. viit. διορισθήσομαι, aor. διωρίσθη] {ιον. διουρίζω, part. aor. gen. pl. διουρισάντων Hdt. 4.45} I *a separa, a distinge, a deosebi, a delimita*: (+ ac.) ἕκαστα ... διορίζομεν τῷ λόγῳ PLAT. R.507b *distingem cu rațiunea pe fiecare în parte*; ὁ διορίζων με ὑπὸ τετραπόδων γῆς LXX *Ion*35.11 *cel ce mă deosebește de patrupezele (sau dobitoacele) pământului*; διορίζει τὰς φύσεις ARSTT. Ph.213b26 *[vidul] desparte naturale*; (med. = act.) PLAT. Lg.863e, δοῦλόν ... διορίζεσθαι ... ἐλεύθερον PLAT. Lg.777b *un sclav se deosebește de un om liber*; (pas.) ἡ τῶν κατῆλων τέχνη τῆς τῶν αὐτοπωλῶν διώριστα τέχνη PLAT. Plt.260c *meșteșugul negustorilor se deosebește ce cel al celor care-și vând singuri produsele*. II *a stabili hotare, a hotărâni, a separa, a despărți*: τῶν διουρισάντων καὶ διελόντων Λιβύην τε καὶ Ἀσίην HDT. 4.42 *cei care au hotărânit și împărțit Libia și Asia*; PLUT. Caes.32.5, (abs.) πλάτος τοῦ τοίχου τοῦ διορίζοντος LXX *Iez*41.12 *lățimea zidului despărțitor*; τὸν ποταμὸν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως LXX *2Par*32.4 *râul care traversează (separând) prin oraș*. III *a pune deoparte, a ascunde*: ὑπὲρ τε θυμέλας διορίσαι πρόθυμος ἦν EUR. *Ion*46 *era gata să ascundă [copilul] sub altare*. IV (frecv. d. abstr.) *a defini, a determina, a preciza, a analiza, a lămurii*: μήτε ὡς ἐν μήτε ὡς πολλὰ ~ αὐτό PLAT. Sph.239a *nu-l poate determina nici ca fiind unu, nici plural*; τοῦτο ἡμῖν διορίσον PLAT. Sph.222b *precizează-ne aceasta*; τὰ τοιαῦτα ἀκριβῶς μὲν διορίσαι οὐ ῥάδιον ARSTT. EN1164b28 *nu-i ușor să determini precis lucruri de acest fel*; περὶ τῶν αισθητῶν οὐσιῶν πειρώμεθα ~ ARSTT. *Metaph*.1037a14 *ne străduim să analizăm despre ființele senzoriale*; τούτων δὲ διορίζομένων ὑπ' ... τῆς ἐκκλησίας XEN.

HG6.5.37 *în timp ce acestea erau analizate de către adunare*. V (jur.) a hotărî, a preciza, a stabili, a specifica: τῆς ἀνάγκης οἱ νόμοι διώρισαν EUR. *Hec.847 legile destimului au stabilit; αὐτὸς τὴν δίκην διώρισω* AR. *Ach.363-364 veî stabili chiar tu felul procesului; οἱ δὲ νόμοι περὶ ἀπάντων διορίζουσι τούτων* IS. 3.52 *legile stabilesc reguli precise despre toate acestea; διορίσας οὓς δεῖ κρατεῖν* IS. 7.22 (*legea*) *specificându-i pe cei care vin la succesiune; (pas.) ταῦτα δὲ καὶ νόμοις τισὶ ... διώρισται* DEM. 20.57 *acestea sunt stabilite prin unele legi*. VI a stabili, a declara: τοιαῦτα φῆμαι μαντικάι διώρισαν SOPH. OT723 *oracolul declarase astfel de lucruri; με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν* SOPH. OT1083 *m-au făcut [să par] mic și mare*. VII a hotărî, a decide: κοῦ διώρισαν κράτος EUR. *Ph.1424 n-au hotărât [cui aparține] puterea*. VIII a conduce dincolo de granițe, a alunga, ext. a călăuzi: τὸν ἐνθένδε πόλεμον εἰς τὴν ἡπειρον διοριοῦμεν ISOC. 4.174 *vom duce războiul de aici pe continent; στρατεύμα κώπη διώρισαι* Τροίαν ἐπι EUR. *Hel.394 a călăuzi cu vâsla o armată împotriva Troiei; ἐκ γῆς διορίσασαμεν ἄν πόδα; EUR. Hel.828 mi-aș mai putea mișca piciorul (= aș mai scăpa) de pe [acest] pământ?; PLAT. Lg.873e.*

[διά, ὀρίζω]

διόρισις, εως, ἡ *subst.* I separare: ὄντος τοῦ κενοῦ χωρισμοῦ τινὸς τῶν ἐφεξῆς καὶ [τῆς] διορίσεως ARSTT. *Ph.213b26 vidul fiind un element de despărțire a lucrurilor continue și al separării*. II distingere, diferențiere: τὴν ἀναγκαίαν διόρισιν PLAT. *Lg.777b diferențiere necesară.*

[διορίζω]

διορισμός, οῦ, ὁ *subst.* I delimitare: εἰς διορισμὸν καὶ φυλακὴν ἀριθμῶν χρόνου PLAT. *Ti.38c pentru delimitarea și păstrarea numerelor timpului*. II separare, demarcație: ARSTT. *PA672b15*. III limită, hotar: ἡμέρας διορισμὸν ... καὶ νυκτός PLUT. *M.284e limita dintre zi și noapte*. IV (frecv. log., filos.) definiție: κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ἀδικεῖν ARSTT. *EN1136b23 prin definiția „nedreptății”*; ARSTT. *SE168a20*, id. *APr.Po.66b17*, id. *Metaph.1048a2* διορισμοῦ χάριν PLAT. *Pol.1275a31 pentru a da o definiție*. V diferențiere, deosebire: PLAT. *Plt.282e* PLUT. *Num.14.5.*

[διορίζω]

διοριστέον, *adj.vb.* (neut.) trebuie făcută o distincție, trebuie lămurit / analizat / definit: τὸ δὴ πρόσθεν ἀσαφῶς ῥηθὲν νῦν μᾶλλον ~ PLAT. *Ti.54b trebuie lămurit mai degrabă acum ceea ce mai înainte nu a fost spus clar*; ARSTT. *EN1130b22*, id. *Metaph.1048b37*, id. *Rh.1362a14*, PLUT. *M.27a* ș.a.

[διορίζω]

διορκισμός, οῦ, ὁ *subst.* promisiune solemnă, jurământ: PLB. 16.26.6.

[διορκίζω]

δι-ὀρνῦμαι, *vb.* a se avânta, a se lansa: δι' ὀρῶν Κιλίκων ... διορνωμένα AESCH. *Supp.552 avântându-se prin munții Ciliciei*; Ρι *Fr.Dith.70d7*.

[διά, ὀρνυμι]

δι-ορρόω-ῶ, *vb.* [var. διορόω Arstt. *GA753b7*] a deveni seros: (med., d. sânge, lapte) ARSTT. *HA521a13*, id. *HA521b34*.

[διά, ὀρός]

διόρυγμα, ατος, τό *subst.* I canal: (săpat artificial) THUC. 4.109. II deschizătură, crăpătură: LXX *Soph.2.14*. III gaură, spargere (prin zidul unei case): ἐὰν δὲ ἐν τῷ διορύγματι εὔρεθῆ ὁ κλέπτης LXX *Ex.22.1 dacă hoțul a fost prins în timp ce făcea o gaură (= în timpul spargerii)*; LXX *Ier.2.34*, IOS. *A14.271*.

[διορύσσω]

δι-ορύσσω, *vb.* [viit. διορύξω, aor. διώρυξα; *med.-pas.* pf. διορώρυγμαί și διώρυγμαί; m.m.c.p. 3sg. διωρώρυκτο Xen. *An.7.8.14*; *pas.* viit. διορυχθήσομαι, aor. διωρύχθη] {att. -ττω} I a săpa (prin): (cu tmeză) διὰ τάφρον ὀρύξας OD. 21.120 *săpând un șanț*; (pas.) τὸν Κύρου τάφον εὐρῶν διορωρυγμένον PLUT. *Alex.69.3 găsind mormântul lui Kyros dezgropat*; ARR. *An.6.29.4*, (fig.) οὕτω δὲ κακῶς διακειμέθα καὶ διορωρύγεθα κατὰ πόλεις DEM. 9.28 *sunteam într-o situație atât de rea și baricadați în spatele șanțurilor cetăților noastre*. II a face o gaură prin, a găuri, a scobi, a sparge, a perfora: διορύσσοντες τοὺς κοινούς τοίχους παρ' ἀλλήλους THUC. 2.3 *făcând găuri în zidurile comune unii către alții*; HDt. 9.37, AR. *Pl.565*, DEM. 54.37, ~ ἐπεχείρησαν τὸν πύργον XEN. *An.7.8.13 au încercat să facă o gaură în turn*; τὸν δ' Ἄθω διορύξας ISOC. 4.89 *străpungând muntele Athos*; Xερρόνησον ... διορύξει DEM. 6.30 *va străpunge [cu*

un canal] *Chersonesul*; κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν NT *Mt.6.19 hotii sparg și fură*; τὴν οἰκίαν διορύζας XEN. *Sym.4.30 spārgând casa*; (pas.) NT *Lc.12.39*. DEM. 25.56. AR. *V.350*. LUC. *Gall.22*. (com. obscen) τὸν πρῶκτὸν διορύπτουσιν AR. *Nu.714 găuresc fundul*. **III** (fig.) **I** a căuta să afle, a cerceta: τὰ βουλ.εὐόμενα διορύπτων καὶ διερευνώμενος PLUT. *M.87c căutând să afle și cercetând ceea ce dorim*; PLUT. *M.519f. 2* a distruge: διορύζει πράγματ' οὐδενὸς λείπεται DEM. 45.30 *nu-l întrece nimeni la distrugerea lucrurilor*. **3** (pas.) a fi prăbușit / corupt: εὐρῶν ... ἅπαντα ... διορωρυγμένα δωροδοκίαις PLUT. *Phoc.12.2 găsindu-le pe toate cufundate în corupție*.

[διά, ὀρύσσω]

διορυγή, ἤς, ἡ *subst.* canal: ἡ ἡ ~ ἔμελλε Χερρονήσου ἔσεσθαι DEM. 7.40 *pe unde urma să fie canalul Chersonesului*.

[διορύσσω]

δι-ορχέομαι-οὔμαι, *vb.* |part. viit. διορχησόμενος| a se întrece în dans: AR. *V.1499*, (+ dat.) AR. *V.1499*.

[διά, ὀρχέομαι]

Διός, gen. sg. de la Ζεύς.

διός, δῖα, δῖον *adj.* |var. διός, -ον Eur. *Ba.599*| {ion. fem. διή, att. δία} **I** divin, zεῖς: (frecv. d. zei, eroi etc.) (Aphrodita) OD. 20.75, (Thetis) A.RH. 4.932, (Achilleus) IL. 1.292, (Diomedes) IL. 10.508, (Hector) IL. 9.651, (d. diverse) (mare) IL. 1.141, (eter) AESCH. *Pr.88*, (+ gen. partitiv) (d. Hera) δῖα θεῶων IL. 14.184 *zeiῶ ἔντρε ze-ite*; (d. Alcestis) δῖα γυναικῶν IL. 2.714 *zeiῶ ἔντρε femei*; *ș.a.* **II** urmaș al lui Zeus: (d. Artemis) δῖον γένος IL. 9.538 *neam din Zeus*; (d. Heracles) SOPH. *Tr.956*. **III** al lui Zeus: βούλευμα μὲν τὸ Δῖον, Ἥφραίστου δὲ χεῖρ AESCH. *Pr.619* *e voia lui Zeus, însă mâna lui Hephaistos*; στόμα τὸ Δῖον AESCH. *Pr.1033 gura lui Zeus*.

[R. i.e. *dei-, cf. lat. *dŭs*]

Διός, ου, ὁ *subst.* (+/- μῆν) Dios sau luna lui Zeus, lună în calendarul macedonean (= noiembrie): IOS. *BI2.555*.

[v. διός]

διός-δοτος, ου *adj.* dat sau trimis de Zeus: (măreție) PI. *P.8.96*, διοσδότω γάνει AESCH. *Ag.1392* *apa strălucitoare trimisă de Zeus (sc. ploaia)*; PI. *Fr.Thren.137.3*, AESCH. *Eu.626*.

[Ζεύς, δίδωμι]

διοσημεία, v. διοσημία

διο-σημία, ας, ἡ *subst.* |var. -σημεία Plut. *Aem.3.2*, App. *BC3.7*| semn al lui Zeus, semn ceresc, prevestire divină: AR. *Ach.171*, βρονταὶ καὶ διοσημία PLUT. *Dio.38.1 tunete și semne cerești*; PLUT. *Galb.23.2*, id. *M.300b*, id. *M.664c*, APP. *Syr.299* *ș.a.*

[Ζεύς, σημείον]

Διοσκόριον, ου, τό *subst.* |var. Διοσκούρει-Plut. *Sull.33.4*, Διοσκούρι-PIB. 4.73.5| Dioscorion, templu al Dioscurilor: THUC. 4.110, DEM. 19.158.

[Διόσκοροι]

Διός-κοροι, ων, οἱ *subst.* **I** (mitol.) Dioscuri, fii ai lui Zeus, despre Castor și Polydeukes (lat. *Pollux*): HDT. 2.43, EUR. *Hec.943*, APP. *BC1.54*, (d. o corabie) παρασήμω Διοσκούροις NT *Fp.28.11 având Dioscurii drept emblemă*. **II** (astr.) Dioscuri, constelație numită și Gemenii (Δίδυμοι): τινα λαμπρὸν ἄστέρη Διοσκούρων LUC. *Nav.9* *una din stelele strălucitoare ale Dioscurilor*.

[Ζεύς, κοῦροι]

Διοσκουρ-, v. Διοσκορ-

δι-όστεος, ου *adj.* cu două oase: (gambă) ARSTT. *HA494a6*.

[δι-, ὀστέον]

διότι, **I** (*conj.*) **I** pentru că: οὐδὲ ἰσχύς βέβαιον, ~ καὶ εὐελπι THUC. 4.62 *forța nu este sigură, pentru că este prea plină de speranță*; ~ ἄρα ὅσιόν ἐστιν φιλεῖται PLAT. *Euthphr.10d* *este iubit pentru că este pios*; (+ inf.) πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι πράσσειν, ~ καὶ πολλὰ φυλασσόμεθα THUC. 6.87 *suntem siliți să facem multe, pentru că ne și păzim de multe*. **2** (în interogații directe și indirecte) de ce, pentru ce: ἔχοις ἄν ... εἰπεῖν ~; XEN. *Cyr.8.4.14 [ne-]jai putea spune de ce?*; πυνθανομένων ~ γελᾶ PLUT. *M.231b* *căutând să afle de ce râde*; (subst.) οὐδὲν προσδεῖται τοῦ διότι ρηθῆναι PLAT. *Cra.419d* *nu este nevoie să se spună „de ce”*; τὸ ~ καὶ τὴν αἰτίαν γνωρίζουσιν ARSTT. *Metaph.981a29* *il cunoaște pe „de ce” și cauza*. **3** (= ὅτι) că: φανερόν εἶναι ~ προσήκει ISOC. 14.23 *este clar că se cuvine ...*; ἐπιγνώσεσθε ~ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν LXX *Ioel4.17* *veți cunoaște că eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru*. **II** (*adv.*) căci, de aceea: ~ λίθος ἐκ τοίχου βοήσεται LXX *Av.2.11* *căci piatra va striga din zid*; ~ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει NT *Fp.13.35* *de aceea și în*

alt [loc] zice; NT Fr.20.26.

[δι' ὄτι]

Διοτίμα, ας, ἡ [τῆ] *subst.* Diotima din Mantinea, personaje cu care Socrates vorbește despre dragoste în dialogul *Symposion*: PLAT. *Smr.204d, LUC. Eun.7.*

διότι-περ, *conj.* de aceea: PLB. 5.8.7. id. 6.29.5. [διότι, περ]

διο-τρεφής, ἐς *adj.* |sg. gen. -έος II. 4.338. Od. 4.44, Hes. *Th.992*, pl. nom. -έας II. 14.27, Od. 3.480, ac. -έας Od. 7.49, gen. -έων II. 1.176, Od. 4.63, dat. -έεσι(v) II. 5.463, Od. 5.378| hrănit de Zeus, ext. întărit de Zeus, divin, ilustru: (regi) II. 14.27, HES. *Th.82*, (Menelaos) II. 10.43, (Hector) II. 24.553, (Antilochos) II. 17.685, (Iolaos) HES. *Sc.118*, (oameni) OD. 5.378. (răul Scamandros) II. 21.223 ș.a.

[Ζεύς, τρέφω]

διουρίζω, (ion.) v. διορίζω

διο-οχετεύω, *vb.* I a înzestra cu canale: τὸ σὼμα αὐτὸ ἡμῶν διοχέτευσαν PLAT. *Ti.77c* *ai făcut ca însuși trupul să fie străbătut de canale.* II a direcționa printr-un canal, a canaliza: ὕδωρ ἀπὸ τῆς πηγῆς ... διοχετεύουσιν LUC. *VH1.33* *canalizează apa din izvor.*

[διά, ὀχετεύω]

διο-οχλέω-ῶ, *vb.* |imprf. διώχλων, viit. διοχλήσω, aor. διώχλησα, pf. διώχληκα; pas. viit. διοχληθήσομαι, aor. διοχλήθηην| I a tulbura, a deranja: (+ ac.) ῥεῦμα διοχλήσειεν αὐτόν PLUT. *Demetr.19.7* *I-ar deranja un reumatism; διοχλήκε πόλεις πολλές* LYS. 6.6 *a adus tulburare în multe cetăți*; (+ dat.) ARSTT. *Fr.611.21*, ἴνα μὴ τοῖς Ἑλλησι διοχλώσῃ PLUT. *Cim.18.1* *să nu-i mai tulbure pe eleni*; (abs.) ἀπηλλαγμένον τῶν βαρβάρων καὶ μὴ διοχλούντων PLUT. *Cim.11.1* *barbarii îndepărtându-se și nemaicreând tulburării.* II a plictisi, a obosi: ἀκριβῶς δεικνύναι πειρώμενος διοχλῶ πάλαι τοῦτ' αὐτοῦς ὑμᾶς εἰδότας DEM. 19.329 *încercând să arăți exact, vă plictisesc pe voi care știți de mult asta.*

[διά, ὀχλέω]

διο-οχυρόω-ῶ, *vb.* a întări: τὰ ... στενὰ διοχυρωμένον τάφοις PLB. 5.46.3 *întărind cu șanțuri trecătoarea.*

[διά, ὀχυρόω]

διόψις, εως, ἡ *subst.* I vedere prin, vizibilitate: PLUT. *M.915a*, id. *M.948e.* II posibilitate de a vedea, percepe: τοῦ ἤθους ἐν τοῖς λόγοις ἑκατέρου ~ PLUT. *Comp.Dem.Cic.*

1.4 percepere a caracterului în discursurile ficcării dintre cei doi. III (fig.) străvezime, claritate: οὐ ἔχει τοῦ νοῦ διοψιν PLUT. *M.408e* [*apofiegmene*] *nu prezintă o claritate a gândirii.*

[διόψομαι]

διόψομαι, v. διοράω

δί-παις, ὁ, ἡ [ῖ] *adj.* |gen. -παιδος| cu / a doi copii: Βῆλον δίπαιδα AESCH. *Supr.319* *Belos, părinte a doi copii*; ~ ... θρήνος AESCH. *Ch.334* *cântec de jale al celor doi copii.*

[δι-, παῖς]

δί-πάλαιστος, ον [πᾶ] *adj.* |var. -πάλαστος Xen.| (metrol.) care măsoară două palme (= 15 cm.): ochi de plasă XEN. *Cym.2.4.* (săgeată) PLB. 27.11.2.

[δι-, παλαιστή]

διπάλαστος, v. διπάλαιστος

[δι-, πάλλω]

δί-πάλτος, ον *adj.* I agitat cu ambele mâini: δίπαλτα ... ξίφη EUR. *IT323* *săbii fluturate cu ambele mâini*; δίπαλτον ἱερὸν ... κερανοφαεὺς πῦρ EUR. *Tr.1102* *focus sfânt al fulgerului aruncat cu ambele mâini.* II care agită în ambele mâini: στρατὸς ~ ... χειρὶ SOPH. *Ai.407* *armată care agită [lancea] cu ambele mâini.*

[δι-, πάλλω]

δί-πηγυς, υ [ῖ] *adj.* de doi coți: HDT. 4.82, PLUT. *Them.31.1*, APP. *Pun.173*, (neut. sg. τὸ δίπηχυ „unitate de doi coți”) LXX *Nu.11.31*, ARSTT. *Ph.206a4* ș.a.

[δι-, πήγυς]

διπλάζω, *vb.* I (*tranz.*) a dubla, a îndoi: (pas.) διπλάζεται τιμά EUR. *Supr.781* *cinstea este îndoită*; MEN. *Fr.264.10.* II (*intrans.*) a fi dublu: τὸ τοι διπλάζον ... μεῖζον κακόν SOPH. *Ai.268* *un rău dublu e un rău mai mare.*

[διπλάσιος]

δίπλαξ, ἄκος *adj.* |pl. dat. -κεσσιν Aesch. *Pers.277*| în două straturi, dublu: δίπλακι δημῶ II. 23.243 *cu grăsime și deasupra și dedesubt*; II. 23.253, (manta) THEOC. 25.254. // **δίπλαξ**, ἡ *subst. (adj., num.)* tunică dublă: II. 3.126, OD. 19.241, AESCH. *Pers.277.*

[δι-, πλάξ, cf. lat. *duplex*]

διπλασιάζω, *vb.* I (*tranz.*) I a dubla: PLAT. *Lg.920a*, τὰς δυνάμεις ἐδιπλασίαζε PLB. 24.14.11 *își dubla forțele*; φωνὴ διπλασιάζοντων πολλῶν LXX *Iez.43.2* *glasul mul-*

tora care [strigau] de două ori mai tare; διπλασίασον ρομφαίαν LXX Iez.21.19 ia a doua spadă (după alții, ascute sabia pe ambele părți); διπλασιόσαντα ὑμῖν τὴν ἡδονὴν LUC. Dom.21 dublându-vă plăcerea; διπλασιάσεις ... τοὺς λέοντας LUC. Sol.5 dublezi numărul leilor; APP. BC3.54, (pas.) διπλασιασθείσης δὲ τῆς πόλεως PLUT. Rom.20.1 dublându-se orașul. 2 (mat.) a multiplica cu doi: ARSTT. Metaph.1091a12, id. PA 643a23. II (intrans.) a-și dubla prețul: (navă de transport) LYS. 32.25.

[διπλάσιος]

διπλασιασμός, οὔ, ὁ *subst.* I dublare: ὁ τοῦ κύβου ~ PLAT. Sp.388e dublarea cubului; LXX Ion.42.10, PLUT. M.507a, ARR. Tact.25.8. II (mat.) multiplicare cu doi: PLUT. M.507a.

[διπλασιάζω]

διπλασιο-λογία, ας, ἡ *subst.* repetiție a cuvintelor: PLAT. Phdr.267c.

[διπλάσιος, λόγος]

διπλασιό-πλευρος, ον *adj.* cu laturile de două ori mai mari decât celelalte: (pat) ARSTT. Mech.856a39.

[διπλάσιος, πλευρόν]

δι-πλάσιος, α, ον [ἄ] *adj.* {ιον. διπλήσιος Hdt.} dublu, de două ori mai mare: THUC. 2.76, AR. Av.55, διπλάσια κακὰ εὐρήσεις LXX Ecl.12.5 *vei avea parte de două ori mai multe rele; διπλάσιον ἀπόλαβε τὸ μίσθωμα* LUC. DMeretr.13.4 *primește plată dublă; (frecv. cu valoare de comp. + ἦ) ὠρυσσον τὸ μὲν ἄνω στόμα τῆς διώρυχος ποιεῦντες διπλήσιον ἢ ὅσον ἔδεε* HDT. 7.23 *ai sărapat gura canalului de două ori mai mare decât trebuia; ISOC. 6.27, (+ gen. comp.) ὁ μὲν ἀνὴρ φαίνεται ~ ἑαυτοῦ* PLB. 6.23.13 *omul pare de două ori mai mare decât el însuși; HDT. 8.137. // διπλάσιον, τὸ subst. dublu(l): οὐ πρὸς τὸ ~ γε τὸ ἴσον* ARSTT. Metaph.1011b9 „egalul” *ni [se raportează] la dublu; ARSTT. Cat.13b7, id. Rh.1392b4, PLAT. Hipparch.231d, (neut. pl.) ἐσθίει διπλάσια* MEN. Epit.fr.6.3 *mă-năncă dublu; (adv.) ~ δ' ὠνησας* THEOC. 12.26 *fi-a fost de folos de două ori; (+ gen. comp.) ~ οὗτος ἔζησε Μητροδώρου* PLUT. M.420d *acesta a trăit de două ori mai mult decât Metrodoros. // (subīnț. ζημία) διπλασία, ἡ subst. amendă dublă: ὁ δεσμός και ἡ ~ γέγραπται* DEM. 24.122 [*legi în care*] *sunt înscrise închisoarea și amenda dublă;*

PLAT. Lg.762b. // **διπλασιός**, *adv.* de două ori, dublu: τοὺς πολέμιους ... ~ πάντα παρεσκευασμένους THUC. 8.1 *dusmani mai pregătiți în toate de două ori mai mult; ~ μᾶλλον ἄγγειν μοι δοκεῖ* AR. Av.1578 *sunt de două ori mai hotărât să[-l] sugrum; ~ ἐπερρώσθησαν ταῖς ὀρμαῖς πρὸς τὸν πόλεμον* PLB. 1.24.1 *au fost încurajați de două ori mai mult în avântul pentru război; ARSTT. Ph.215b8, MEN. Dysc.383, LUC. Nigr.5, APP. BC3.40.*

[*διπλατιος < δι-, πλέκω]

διπλασιόω-ῶ, *vb.* (med.) a se dubla: τὴν αὔξησιν τῶν ἐχθρῶν διπλασιουμένην THUC. 1.69 *forța dusmanilor dublată.*

[διπλάσιος]

διπλασιών, ον *adj.* |gen. sg. -ονος| dublu: ARSTT. Pr.923a3, IOS. A12.118, APP. BC4.112, (+ gen. comp.) ἐν διπλασίονι τούτων χρόνων ARSTT. Mu.399a9 *într-o perioadă de timp de două ori mai mare decât celelalte.*

[διπλάσιος]

δι-πλεθρος, ον *adj.* (metrol.) de două plethre (59 m.): (râu) XEN. An.4.3.1, LUC. VH1.16, APP. Pun.450, (subst. neut. „distanță de două plethre”) PLB. 34.12.4.

[δι-, πλέθρον]

διπλεῖ, *adv.* |var. διπλή| Plat. Lg.868a| de două ori.

[v. διπλός]

δι-πλευρος, ον *adj.* (milit.) cu două flancuri: ARR. Tact.28.4.

[δι-, πλευρόν]

διπλή, **διπλή**, v. διπλεῖ, διπλός

διπλήσιος, (ιον.) v. διπλάσιος

διπλόη, ἡ *subst.* v. διπλός

διπλοίζω, *vb.* a dubla, a îndoii: ἄχθος διπλοίζει AESCH. Ag.835 *face de două ori mai puternică durerea; χαίρετε ... ἐπεὶ διπλοίζω* AESCH. Eu.1014 *bucurați-vă, căci spun de două ori [urarea].*

[διπλός]

διπλοῖς, ἴδος, ἡ *subst.* manta dublă, mantie: LXX IRg.28.14, id. Bar.5.2, περιβαλέσθωσαν ὡσεὶ διπλοῖδα αισχύνην αὐτῶν LXX Ps.108.29 *să se înfășoare ca într-o mantie în rușinea lor; IOS. A16.333.*

[διπλός]

διπλός, η, ον *adj.* |contr. -οῦς, -ῆ, -οῦν; var. διπλός, -ῆ, -όν; comp. διπλότερος NT Mt.23.15, App. Praef.40| {dor. fem. διπλόα Pi.} I pliat, împăturit în două, încovoiat:

(mantie) IL. 10.134. OD. 19.226. ἐξελεκτέον διπλῆν ἄκανθαν EUR. *El.492 trebuie să-[mi] târâsc coloana încovoiată. II* (gener.) dublu, din două părți: ὄθι ... ~ ἦντετο θώρηξ IL. 4.133 *acolo unde pieptarul dublu în-tâmpina [loviturile] (sau, după alții, se în-tâlnea, se îmbina);* διπλῆν διαφράγματι καλύβην THUC. 1.133 *colibă împărțită în două printr-un perete;* διπλοῦν σῆμα AESCH. *Th.643 stemă formată din două părți;* ἀπό διπλόα πείσματ' ἔλυσαν A.RH. 2.536 *au dezlegat parâmele duble;* χάρακα διπλοῦν PLB. 10.9.7 *σαντ dublu;* οἰκίδιον ἔστι μοι διπλοῦν LYS. 1.9 *eu am o căsuță cu două etaje;* (zid) APP. Mith.313. (fig. d. Orestes și Pylades) ~ Ἄρης AESCH. *Ch.938 un Ares dublu;* (d. abstr.) ἐξ ἀπλῆς διπλῆ φανῆ SOPH. *Tr.619 [mulțumirea] din simplă se va arăta dublă;* διπλῆν φοβοῦμαι μέμψιν EUR. *El.1057 mă tem de o muștrare ce va veni din două părți;* διπλῆν αὐτοῖς δουλείαν παρεσχήκασιν XEN. *HG3.5.13 le-au impus o îndoită robie;* (neut. pl.) διπλόα λέγειν AESCH. *Th.972 două lucruri de spus. III* (d. abstr.) dublu, îndoit, de două feluri: διπλῆν ἀπόστασιν THUC. 3.13 *despărțire de două feluri;* διπλοῦν μίασμα AESCH. *Supp.619 rângărire îndoită;* οὐ γνώμα διπλόαν θέτο βουλάν Pl. *N.10.89 în judecata sa n-a avut o voință de două feluri (= n-a stat în cumpănă). IV* dublu, de două ori mai mare, îndoit: ἀνταπόδομα διπλοῦν LXX *Sir.20.10 răsplată de două ori mai mare;* διπλῆς τιμῆς NT *1Tim.5.17 îndoită cinste;* (+ gen. comp.) ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὕμῶν NT *Mt.23.15 îl faceți pe el fiu al gheenei de două ori mai mult decât voi. V* de două feluri, cu sens dublu: ~ ... μῦθος ἔστι μοι λέγειν EUR. *Alc.519 vorba poate să-mi fie în două feluri;* ὁ λόγος ... ~, ἀληθής τε καὶ ψευδής PLAT. *Cra.408c vorbirea e de două feluri, și adevărată și falsă;* μοι μέμψιν' ... ἔστιν ἐν φρεσίν διπλῆ AESCH. *Pers.165 o grijă de două feluri am în minte. VI* (d. pers.) duplicitar, cu gând ascuns, fățarnic: EUR. *Rh.395, XEN. HG4.1.32. VII* comun pentru doi, geamăn: (d. brațul lui Eteocles care l-a ucis pe Polyneikeis, iar brațul lui Polyneikeis pe Eteocles) δυοῖν ἀδελφοῖν ἑστερήθημεν δύο μῦθ' θανόντων ἡμέρα διπλῆ χερσί SOPH. *Ant.14 nouă două ne-au fost răpiți ambii frați, răpuși într-o singură zi de un braț geamăn;* πρὸς διπλῆς

μοίρας μίαν καθ' ἡμέραν ὄλοντο SOPH. *Ant.170 au pierit într-o singură zi printr-o îndoită soartă. VIII* (temp.) I care se întâmplă de două ori, repetat: διπλόαν νίκαν Pl. *I.3/4.88 victorie pentru a doua oară;* ἐπεμψα ... διπλοῦς πομπούς SOPH. *OT288 a trimis soli de două ori;* (d. Iocasta) διπλοῦς ἐξ ἀνδρὸς ἄνδρα ... τέκοι SOPH. *OT1249 a născut [neamuri] de două ori, un soț dintr-un soț;* ἐκπεφευγὼς διπλόον θάνατον HDI. *6.104 scărând de două ori de moarte. 2* care durează dublu: (viață) PLAT. *Ti.75b. 3* (adv.) de două ori: κεί θανεῖν μέλλω διπλῆι EUR. *Ion760 chiar dacă urmează să mor de două ori. IX* (gram.) compus: διπλοῖς ὀνόμασι ARSTT. *Rh.1404b29 cuvinte compuse;* ARSTT. *Po.1459a9. // διπλῆ, ἡ subst. I* pas dublu (fel de dans): AR. *Th.982. II* (dub.) construcție cu două etaje: ἐθεμελιώθη ὕψος διπλῆς LXX *Sir.50.2 au fost puse bazele unei construcții în înălțime de două etaje. //* (ion.) **διπλόη, ἡ subst. I** (concr.) crăpătură, fisură: (d. fier) εἶτε ὑγῆς εἶτε διπλόην ἔτ' ἔχων τινά ἐστιν ἐν αὐτῷ PLAT. *Sph.267e fie e sănătos, fie are vreo crăpătură în el;* ~ τις ὑπουλος ὥσπερ ἐν σιδήρῳ PLUT. *Per.11.3 un fel de fisură la suprafață ca la o armă;* PLUT. *M.802b. II* (abstr.) I ambiguitate, dublu înțeles: (d. interpretarea oracolelor) οὐδὲ διπλόην οὐδ' ἀμφιβολίαν PLUT. *M.408f nici o ambiguitate și nici o îndoială;* PLUT. *M.407c. 2* dualitate, caracter dublu: τὴν ἐτέραν διπλόην οὐ κατεῖδον PLUT. *M.441d [filosofii] nu au distins cealaltă dualitate;* PLUT. *M.1083c. 3* duplicitate, fățarnicie: PLUT. *M.715f. // διπλοῦν, τό subst. (mat.)* dublu(l): AR. *Lys.589 noi suportăm [războiul] mai mult decât dublul (= de două ori mai mult);* PLB. 6.39.12. // **διπλῶς, adv.** dublu, în cantitate dublă: ~ ὀρώσιν οἱ μαθόντες γράμματα MEN. *Gnom.180 cei care învață literale văd de două ori.*

[δι-, IE *pel (cf. lat. simplex, gr. ἀπλόος)]

διπλός, v. διπλόος

διπλόω-ῶ, vb. I (tranz.) I a multiplica (cu doi), a repeta: εἰ δὲ μὴ οὕτω τις λήψεται διπλώσας ARSTT. *APr.Po.91a21 dacă cineva nu admite (această relație) repetându-o. 2* a dubla, a spori cu doi: (+ ac. intern) διπλώσατε [τὰ] διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς NT *Apoc.18.6 dați-i înaroi dublu după faptele ei;* (pas.) ἐδεδίπλωτο ἡ φάλαγξ XEN.

HG6.5.19 *falanga a fost dublată (în adâncime)*: ARSTT. Ath.54.2. **II** (*intrans., med., pas.*) a se încovoia în două: (d. săbii) PLUT. Cam.41.5.

[δίπλωος]

δίπλωμα, ατος, τό *subst.* **I** cantitate dublă: (d. Calea Lactee) ἐν θατέρῳ ἡμικυκλίῳ τῷ τὸ ~ ἔχοντι ARSTT. Mete.346a24 *în celălalt semiciclu, care are o cantitate dublă (de lumină)*. **II** document în două exemplare, ext. permis (de trecere): PLUT. Galb.8.4, id. Oth.3.2.

[δίπλώω]

δίπλωσις, εως, ἡ *subst.* (gram.) compunere: πάντα ταῦτα ποιητικὰ διὰ τὴν δίπλωσιν φαίνεται ARSTT. Rh.1406a6 *toate acestea par poetice datorită compunerii (cuvintelor)*.

[δίπλώω]

διπόδης, ες *adj.* (metrol.) de două picioare (= 59 cm.): XEN. Oec.19.3.

[δίπους]

δίποδια, ας, ἡ *subst.* ființă bipedă: ARSTT. PA643a3.

[δίπους]

δίποδιάζω, vb. a dansa *dipodia* (dans laco-nian): (conjct. aor.) λαβὲ τὰ φυατήρια, ἴν' ἐγὼν διποδιάζω AR. Lys.1243 *ia flautul pentru ca eu să dansez dipodia*.

[δίποδια]

Δι-πολίεια, ων, τὰ *subst.* Dipolieia, sărbătoare ateniană în cinstea lui Zeus Polieus „protector al cetății”: AR. Pax420.

[Ζεύς, Πολιεύς]

Διπολιώδης, ες *adj.* precum sărbătoarea Dipolieia: ἀρχαῖα γε καὶ Διπολιώδη AR. Nu.984 *lucruri învechite precum sărbătoarea Dipolieia*.

[Διπολίεια]

δί-πολος, ον [ῖ] *adj.* dublu: AESCH. Fr.209.

[δι-, πολέω]

δί-πορος, ον *adj.* aflat între două mări: δίπορον κορυφάν Ἴσθμιον EUR. Tr.1097 *vârful istmic dintre două mări*.

[δι-, πόρος]

δί-πότᾶμος, ον *adj.* între două fluvii: (cetate) EUR. Supp.621.

[δι-, ποταμός]

δί-πους, ουν, ὁ, ἡ *adj.* |gen. -ποδος, ac. δί-πουν și δίποδα| **I** cu două picioare, biped: (d. Clytaimnestra) ~ λέαινα AESCH. Ag.1258 *leoaică cu două picioare*: (șarpe) AESCH. Supp.895, (pasăre) ARSTT. IA704a16, ἄν-θρωπος ζῶν ... δίπουν PLAT. Def.415a

omul este un animal biped; (zool. d. mamiferul rozător jerboa) HDT. 4.192. **II** (metrol.) care măsoară două picioare (59 cm.): PLAT. Men.83d, id. Plt.266b. // **δίπουν**, τό *subst.* animal / ființă bipedă: οὔτε τὰ δίποδα πάντα ζωοτοκεῖ ARSTT. GA732b16 *nu toate ființele bipede nasc pui vii*; PLUT. M.636e.

[δι-, πούς]

δι-πρόσωπος, ον *adj.* **I** cu două fețe: (Ianus) PLUT. M.269a. **II** (d. abstr.) cu două înțele-surii, ambiguu: (oracol) LUC. ITr.43.

[δι-, πρόσωπον]

δι-πτερος, ον *adj.* cu o pereche de aripi, dipter: ARSTT. HA532a20, (op. τετράπτερα) ARSTT. HA490a16, (d. muște) ARSTT. PA682b12.

[δι-, πτερόν]

δίπτυξ, ὕχος *adj.* dublu, în două straturi: A.RH. 2.32.

[v. δίπτυχος]

δίπτυχῆς, ἐς *adj.* dublu: (d. tendonul lui Achilles / Ahile) ARSTT. HA515b9.

[v. δίπτυχος]

δί-πτύχος, ον *adj.* **I** îndoit, pliat în două: (mantie) OD. 13.224. **II** (frecv. gener.) dublu, pl. doi: δελτίον δίπτυχον HDT. 7.239 *tăbliță dublă* (sc. din două piese); δίπτυχον δῶρον EUR. Ion1010 *dar îndoit* (sc. din două picături din sângele Gorgonei); τέκνων ... ~ γονή EUR. Med.1136 *văstar dublu de copii* (sc. doi copii); †οὐδὲ γὰρ ἐντ πόλεσι δίπτυχοι τυραννίδες μιᾶς ἀμείνονες φέρειν EUR. Andr.471 *în cetăți două stăpâniri nu sunt mai ușor de îndurat decât una*;

δίπτυχοι νεανῖαι EUR. IT242 *doi tineri*; χεῖρας δίπτυχους EUR. Andr.578 *două mâini*; EUR. Hec.1156, id. Or.633, PLUT. M.930b, (fig.) δίπτύχῳ γλώσσαι EUR. Tr.287 *guri cu două limbi* (= cu limbă înșelătoare). // **δίπτυχον**, ου, τό *subst.* (după alții pl. δίπτυχα este adv. „în două”): strat dublu: κατὰ τὴ κνίσῃ ἐκάλυψαν δίπτυχα ποιήσαντες Il. 1.461 *au acoperit cu grăsimă [coarșele] făcând două straturi*; OD. 3.458.

[δι-, πτύσσω]

δί-πύλος, ον [ῖ] *adj.* cu două porți: (d. peștera lui Philoctetes) σχῆμα πέτρας δίπυλον SOPH. Ph.952 *stâncă cu două porți*. // **δίπυλον**, ου, τό *subst.* portic cu două porți: (d. templul lui Ianus de la Roma) PLUT. M.322b, (spec. Δίπυλον „Dipylon”, nume mai nou și mai folosit al porții principale a Atenei, situată în Kerameikos; anterior se numea Θριάσια πύλα) PLB. 16.25.7, PLUT.

*Per.*30.3, id. *Sull.*14.4, *LUC. Nav.*17, id. *Scyth.*2, id. *DMeretr.*4.3.

[δι-, πύλη]

δί-πῦρος, ον [ἴ] *adj.* I cu două focuri *sau* lumini: διπύρους ἀνέχουσα λαμπάδας *AR. Ra.*1361 *ῥιπᾶνδ ῥιδικατε δουᾶ τῶρτε ἀπρινσε*. II copt de două ori: (pâini) *ARSTT. Pr.*928a11.

[δι-, πῦρ]

δί-ραβδος, ον *adj.* cu două dungii: (d. pielea unor pești) *ARSTT. Fr.*294.4.

[δι-, ῥάβδος]

Δίρκαϊος, α, ον *adj.* al fântânii Dirke: (ape) *Pi. P.*9.88, *AESCH. Th.*307, (izvoare) *SOPH. Ant.*844, (șuvoi) *EUR. Supp.*637.

[Δίρκη]

Δίρκη, ης, ἡ *subst.* {dor. Δίρκα *Pi.*, *EUR.*} I (mitol.) Dirke, soția regelui Lycos din Theba; Amphion și Zetos au pedepsit-o, legând-o de vie de un taur care a târât-o și a sfâșiat-o de stânci: *EUR. HF*27. II Dirke, fântână în apropierea Thebei (prob. actualul Παραπόρτι): *AESCH. Th.*273, *EUR. Ph.*131, *CALL. Del.*76.

δίρρυμία, ας, ἡ *subst.* oiște dublă: (d. un car) *AESCH. Fr.*324.

[δίρρυμος]

δί-ρρυμος, ον *adj.* cu două oiști: (d. un car cu trei cai) *AESCH. Pers.*47.

[δι-, ῥυμός]

δῖς, [ἴ] *adv.* |în compuși δι-; δισ- antevocalic și înainte de π, μ, τ, θ, κ, χ| de două ori: (+ *adj. indef.*) ~ τόσσον ... ἀπῆμεν *OD.* 9.491 *ne-am îndepărtat de două ori mai mult*; ~ τόσσον ἄν τέρψειας ἡμᾶς *EUR. Med.*1134 *de două ori mai mult ne-ai încânta*; ~ τόσση ... πέτρη *A.RH.* 1.741 *o piatră de două ori mai mare*; ~ τοσαῦτα χρήματα *IS.*10.19 *avere de două ori mai mare*; (+ *num.*) τὰ δώδεκα ~ ἕξ *PLAT. R.*337b *doisprezece este de două ori șase*; ~ ἐξήκοντα *PLAT. Ti.*55a *de două ori șaiszeci*; (+ *subst.*) ~ παῖδες οἱ γέροντες *AR. Nu.*1417 *bătrânii sunt de două ori copiii*; *PLAT. Lg.*646a, (*frecv. gener.* + *vb.*) ~ μὲν ἢ τρις ἀπεκρούσαντο *THUC.* 2.4 *au respins atacul de două sau de trei ori*; (*jur.*) οἱ νόμοι δ' οὐκ ἔδωσι ~ πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῶν αὐτῶν *DEM.* 20.147 *legile nu permit urmărirea aceleiași persoane de două ori pentru aceleiași fapte*; ~ ταῦτὰ λέγειν *PLAT. Euthd.*279d *a spune de două ori aceleiași lucruri*; λελάληκα πρὸς σὲ ἅπαξ καὶ ~ *LXX Deut.*9.13 *ți-am spus o dată și încă o dată*; (titlul unei comedii a lui Menandru) ~

ἐξοπατῶν *MEN. Fr.*119-121t *Cel ce înșală de două ori (= Dubla înșelăciune)*; (+ *prep.*) ἐς ~ *APP. Mith.*340 *pentru a doua oară*.

[cf. lat. bis]

δισ-θᾶνής, ἐς *adj.* {ep. pl. δισθανέες *Od.*} care moare de două ori: (d. Odysseus și tovarășii săi întorși din Hades) *OD.* 12.22.

[δῖς, θνήσκω]

δισκεύω, *vb.* a arunca discul: *PLUT. M.*614d, id. 793b, *LUC. DDeor.*16.2, (*part.*) τὸν δισκεύοντα *LUC. Philops.*18 *discobolul*.

[δίσκος]

δισκέω-ῶ, *vb.* {ep. impf. fārā contr. ἐδίσκεον *Od.*} a arunca discul: Φαίηκες ἐδίσκεον ἀλλήλοισι *OD.* 8.188 *feacii aruncau discul de la unii la alții*; *Pi.* 1.2.35.

[δίσκος]

δίσκιμα, ατος, τό *subst.* I aruncare a discului: *SOPH. Fr.*380.2. II obiect aruncat: (d. Astyanax) πύργων ~ πικρόν *EUR. Tr.*1121 *amară aruncare din turnuri*.

[δισκέω]

δί-σκηπτρος, ον *adj.* (răsplătit) cu două sceptre: (cinstire) *AESCH. Ag.*43.

[δι-, σκῆπτρον]

δισκο-βόλος, ου, ὁ *subst.* aruncător cu discul, discobol: *LUC. Philops.*18.

[δίσκος, βάλλω]

δίσκος, ου, ὁ *subst.* I disc (de piatră, metal sau lemn): *IL.* 2.774, *OD.* 8.129, *Pi.* 1.1.25, *PLUT. M.*724b ș.a. II aruncare a discului: δίσκον ... μιμῆσθαι *ARSTT. Po.*1461b31 *a imita aruncarea discului*. III disc (de metal, folosit drept gong la intrarea în palestră): μετὰ τὴν τοῦ δίσκου πρόσκλησιν *LXX 2Mac.*4.14 *după chemarea gongului*.

[*δικ-σκος, cf. δικεῖν]

δίσκ-ουρα, ων, τά *subst.* aruncare a discului: ἐς ~ *IL.* 23.523 *la o aruncătură de disc*.

[δίσκος, οὔρον]

δισκο-φόρος, ον *adj.* (sc. χεῖρ) (mână) care ține discul: *LUC. Philops.*18.

[δίσκος, φέρω]

δισ-μύριοι, αι, α [ῶ] *adj.* douăzeci de mii: *HDT.* 7.158, *PLAT. Ion*535d, *LXX 2Mac.* 5.24, *PLUT. Cam.*26.1, (sg. cu sens colectiv) τὴν ἵππον δισμυρίαν *LUC. Zeux.*8 *corp de douăzeci de mii de călăreți*.

[δῖς, μύριοι]

δισσ-άρχης, ου *adj.m.* care împarte puterea unul cu altul: (d. atrizii Agamemnon și Menelaos) τοὺς τε δισσάρχας ὀλέσσας βασιλῆς *SOPH. Ai.*390 *ducând la pieire cei doi regi*

ce-și impart puterea.

[δισσός, ἀρχή]

δισσᾶχῆ, *adv.* în două locuri / puncte: δύο κύκλους ~ συνημμένους ARSTT. *deAn.406b32 două cercuri care se ating în două puncte.*

[δισσός]

δισσός, ἦ, ὄν *adj.* {att. -τός, ion. διξός Hdt.}

I (concr.) dublu, format din doi: PLAT. *Th.198d, τὸ ἀργύριον δισσὸν λάβετε LXX Gen.43.12 luați de două ori mai mulți bani.*

II (frecv. pl.) doi: δισσω στρατηγῶ AESCH. *Th.817 cei doi conducători;* δισσοὺς Ἀτρείδας ... κτείνειν SOPH. *Ai.57 a-i ucide pe cei doi atrizi;* δισσά δ' ἦν μέλη κλύειν EUR. *Alc.760 se puteau auzi două cântece; ἔσχεν διττὰς ἐπιθυμίας ISOC. 5.87 a avut două dorințe;* EUR. *Antiop.fr.21, PLUT. Cam.33.2.*

III (fig.) cu două fețe / sensuri. în două părți. fătarnic: λόγων δὲ διττὸν εἶδος, τὸ μὲν ἀληθές, ψεῦδος δ' ἕτερον; PLAT. *R.376e vorbele tale pot avea o îndoită față, una adevărată, cealaltă falsă?;* ἐν καρδίᾳ δισση LXX *Sir.1.28 cu inima în două (= cu inima împărțită).* **IV** diferit: δύο λήμασι δισσοῦς Ἀτρείδας AESCH. *Ag.122 cei doi atrizi diferiți în caracter.* **V** neclar, ambiguu: φάσματα δισσῶν ὄνειρων SOPH. *El.645 închipuiri ale unor vise neclare;* (subst.) τὸ πάντες διττόν ARSTT. *Pol.1261b20 „toți” are un sens ambiguu. // δισσῶς, adv.* {att. -τῶς Arstt.} **I** pentru a doua oară: ~ ἀντῶ EUR. *Ph.1337 [adic veste] pentru a doua oară;* LXX *Sir.23.11. II* în două feluri: τοῦτο ~ συμβαίνει ARSTT. *IA709a25 acest lucru se întâmplă în două feluri;* ARSTT. *EN1096b13. III* în două sensuri: ARSTT. *SE180a15.*

[*δFι(σ)-, cf. δίς]

δισταγμός, οὔ, ὁ *subst.* ezitare, nesigurantă: ὑπέβαινε δισταγμόν PLUT. *M.214f a arătat nesigurantă.*

[διστάζω]

δι-στάδιος, ὄν *adj.* (metrol.) de două stadii (= 355 m): (istm) APP. *BC4.60, (distanță) APP. Hann.160.*

[δι-, στάδιον]

διστάζω, *vb.* a șovăi, a ezita, a se îndoii: (abs.) ἐνιοι τῶν δοξαζόντων οὐ διστάζουσιν, ἀλλ' οἴονται ἀκριβῶς εἰδέναι ARSTT. *EN1146b26 unii din cei ce emit păreri nu au nici o îndoială, ci socotesc că știu exact;* προσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν NT *Mt.28.17 s-au închinat cei care s-au îndoii;*

ARSTT. *Metaph.1091a14, (περί + ac. sau gen.) ARSTT. EN1112b8, οὐκ ἄν αὐτός γε διστάσειε περί τούτου PLUT. Cic.9.3 el n-ar șovăi în privința aceasta;* PLUT. *M.62a, (f. rar + ac.) ARSTT. Pol.1262a5, (+ ὅτι) μὴ διστάζωμεν, ὅτι ... PLAT. Ion534e fārā sā ne îndoim de faptul că ...; (+ πῶς) ARSTT. EN1112b2, (+ interrog. indirectă) PLAT. Lg.897b, (dublă) διστάζων, πότερον εἰσωμεν αὐτὸ ἢ ... PLAT. Th.187d șovăind dacā sā trecem peste aceastā [problemā] sau ... .*

[fie un denominativ de la *δFι-στ-ος „împărțit în două” (al doilea element este din ἴστημι), fie un derivat de la δίζω < δίς]

δι-στάσιος, ὄν [ᾶ] *adj.* cu o valoare dublă: (aur) PLAT. *Hipparch.231d.*

[δι-, στάσις]

δι-στεγος, ὄν *adj.* cu două încăperi: (casă) IOS. *B15.165, (templu) IOS. B15.209.*

[δι-, στέγη]

δι-στεφής, ἔς *adj.* încoronat de două ori: CALL. *Car.384.24.*

[δι-, στέφω]

διστιχία, ας, ἡ *subst.* șir dublu: ἀπρήτηντο κατὰ διστιχίαν καὶ ῥοιαὶ διακόσμαι IOS. *A18.78 atârnavu în șir dublu două sute de rodii.*

[διστιχος]

δι-στίχος, ὄν *adj.* din două versuri, în distih: LUC. *VH2.28.*

[δι-, στίχος]

δι-στοιχος, ὄν *adj.* așezat pe două rânduri: AESCH. *Fr.78c.38, (dintri) ARSTT. HA 501a24.*

[δι-, στοίχος]

δι-στολος, ὄν *adj.* în pereche: (d. Antigona și Ismena) τὰς διστόλους ἀδμητας ἀδελφάς SOPH. *OC1055 surori fecioare în pereche (după alții, care călătoresc împreună).*

[δι-, στόλος]

δι-στομος, ὄν *adj.* **I** cu două guri, *ext.* cu două intrări: (stâncă) SOPH. *Ph.16, δίστομοι ... ὁδοί SOPH. OC900 răsucite de drumuri.*

II (d. râuri, fluvii) cu două guri de vărsare: (Rhodanos) PLB. 34.10.5, ~ ἐστιν ὁ Ἰνδός ARR. *An.5.4.1 Indos are două guri de vărsare.* **III** (d. arme) cu două tășuri: (spadă, sabie) EUR. *Hel.983, id. Or.1303, LXX Jud.3.16, id. Ps.149.6, id. Prov.5.4, id. Sir.21.3, NT Evr.4.12, id. Apoc.2.12.*

[δι-, στόμα]

δι-σύλλαβος, ὄν *adj.* **I** cu două silabe, bisilabic: LUC. *Gall.29. II dublu: (întrebări) LUC. *BisAcc.22.**

[δι-, συλλαβή]

δισ-ύπατος, ου, ό [ũ] *adj.m.* de două ori consul: PLUT. *M.777b*.

[δίς, ύπατος]

δισ-χιδής, ές *adj.* (cu copita) despiciată în două: (copită, op. πολυσχιδής, άσχιδής) ARSTT. *PA642b29*, (neut. pl.) ARSTT. *HA499b9*.

[δίς, σχίζω]

δισ-χιλιοι, αι, α [ĩ] *num., adj.* |sg. -ος, -α, -ον LXX *1Mac.9.4*, id. *Is.36.8*, fem. -η Hdt. 7.158] două mii: δισχιλία τάλαντα THUC. 2.70 *două mii de talanți*; PLB. 5.73.6, NT *Mc.5.13*, PLUT. *Nic.21.11* ș.a., (sg. pt. colectiv) δισχιλίην ἵππον HDT. 7.158 *corp de două mii de călăreți*; LXX *1Mac.9.4*.

[δίς, χίλιοι]

δι-τάλαντος, ον [ã] *adj.* **I** care cântărește doi talanți: (drugi) HDT. 1.50, (piatră) HDT. 2.96, (armură) PLUT. *Demetr.21.6*, LUC. *Nec.11*, id. *Nav.20*. **II** în valoare de doi talanți: (împrumut) DEM. 18.312, (locuințe) DEM. 27.64, (sărutare) LUC. *DMort.20.3*, (neut. subst.) διτάλαντον άργυρίου LXX *4Rg.5.23 doi talanți de argint*.

[δι-, τάλαντον]

δίτοκέω-ω, *vb.* **I** a avea o naștere dublă, a naște doi pui o dată: ARSTT. *GA772a35*. **II** (d. păsări) a face două ouă o dată: ARSTT. *HA558b23*, id. *GA750a17*.

[δίτοκος]

δι-τόκος, ον [ĩ] *adj.* care are o naștere dublă, care naște doi pui: (op. μονοτόκος) ARSTT. *GA774b9*.

[δι-, τίκτω]

δι-τονος, ον [ĩ] *adj.* (muz.) care constă în două tonuri: (subst.) („interval de două tonuri; terță mare”) PLUT. *M.389e*, id. *M.430a*.

[δι-, τόνος]

δίτο-γονέω-ω, *adj.* a naște în două feluri (sc. ca vivipare și ovipare): ARSTT. *GA719a14*.

[δίττός, γονέω]

δίττός, δίττός, (att.) v. δισσός

Διτύλας, ου, ό [ũ] *subst.* Ditylas, sclav arcaș: AR. *Ra.608*.

δι-ύγαινώ, *vb.* a fi mereu sănătos: οὔτε ... μάλλον διυγίαίνε Φωκίωνος PLUT. *M135c nu era mai sănătos decât Phokion*.

[διά, ύγαινώ]

δι-ύγρος, ον *adj.* complet umered, ud, lichid: (grāsime) ARSTT. *Pr.887b25*, ARSTT. *Pr.939a17*, (dub.) δίυγρα ... πημάτων† AESCH. *Th.985 mustind de suferințe*.

[διά, ύγρός]

δι-ύλίζω, *vb.* a strecura complet, a filtra: (pron.) οί διύλιζοντες τόν κώνωπα τήν δέ κάμηλον καταπίνοντες NT *Mt.23.24 cei ce strecurati fânțarul, dar înghițiti cămila*; (d. filtrarea vinului) PLUT. *M.692d*.

[διά, ύλίζω]

δι-ύπνίζω, *vb.* a scula din somn, a deștepta: AESOP. 1.268, (pas.) AESOP. 1.28.

[διά, ύπνίζω]

δι-ύφαινώ, *vb.* **I** a țese: διυφῆναι τόν μεταζῦ τής σελήνης και τοῦ Έωσφορου άερα LUC. *VH1.15 a țese (cu o rânză de păianjen) aerul dintre lună și Steaua Dimineții*. **II** a întrețese, a tivii: τὸ δὲ περιστόμιον τοῦ ὑποδύτου ἐν τῷ μέσῳ διυφασμένον LXX *Ex.36.30 despici-tură a cămășii în mijloc întărită cu un tiv*.

[διά, ύφαινώ]

δι-φαλαγγία, ας, ή *subst.* (milit.) falangă dublă: PLB. 2.66.9, id. 12.20.7, ARR. *Tact.10.7*, id. *Tact.29.2*

[δι-, φάλαγξ]

δι-φάσιος, α, ον [ã] *adj.* **I** de două feluri: αίτια αὔται διφάσιαι HDT. 3.122 *aceste cauze de două feluri*; HDT. 1.70, διφασίας ιδέας HDT. 6.100 *părerii de două feluri (= împărțite)*. **II** (pl.) doi: τρώματα μεγάλα διφάσια HDT. 1.18 *două mari infrângeri*; άκται διφάσιαι HDT. 4.38 *două limbi de pământ*; HDT. 2.17.

[δι-, φάσις]

διφάω-ω, *vb.* **I** a căuta, a umbra după: τήθεα διφῶν IL. 16.747 *căutând scoici*; CALL. *Epigr.31.2*. **II** (+ inf.) a considera, a pretinde: μηδ' άπ' έμεῦ διφῶ]τε μέγα ... άοιδήν τίκτεσθαι CALL. *Aet.fr.1.19 să nu credeți că un asemenea cântec este compus pentru mine*.

[et. nec.]

διφθέρα, ας, ή *subst.* {ion. gen. pl. διφθερέων Hdt.1.194} **I** piele tăbăcită: εκ διφθερέων πεποιημένας κυνέας HDT. 7.77 *căciuli făcute din piei tăbăcite*; THUC. 2.75, AR. *Ve.444*, έπεδήσατο διφθέραν ές τόν ... όφθαλμόν APP. *BC4.41 și-a acoperit ochiul cu o bucată de piele*. **II** haină de piele (gener. de capră): διφθέραν ένημμένος AR. *Nu.72 îmbrăcat cu o haină de piele de capră*; χλαμύδας μέν ὕμιν άντι τῶν διφθερῶν φορεῖν ARR. *An.7.9.2 a purta hlamide în locul hainelor de piele*; PLAT. *Cri.53d*. **III** învelitoare de piele: (pentru cărți) LUC. *Merc.Cond.41*. **IV** traistă de piele: λίθων έχειν μεστὰς τὰς διφθέρας XEN. *An.5.2.12 a*

avea traistele pline de piere. V (pl.) invelitori de piele pentru acoperirea cortului: XEN. *An.1.5.10, LXX Ex.39.20.* VI piele pe care se scrie, pergament: HDT. 5.58, EUR. *Fr.627, (ext.) ἐν διφθέραις χαλκαῖς* PLUT. *M.297a pe tăblițe de bronz.*

[cf. δέψω?]

διφθερίας, ου, ὁ *subst.* om îmbrăcat cu haină de piele: (purtată de sclavi în comedie) LUC. *Tim.8.*

[διφθέρα]

διφθέρινος, η, ον *adj.* din piele tăbăcită: ἐπι σχεδίαῖς διφθερίναις XEN. *An.2.4.28 pe plute făcute din piei tăbăcite.*

[διφθέρα]

διφορέω-ῶ, *vb.* a produce dublu: (fig.) τ[ὸ] τε πρ[ὸ]ς βίον διφορεῖ MEN. *DE57 venitul ἰλ ἰν-μυλῆστε de două ori pe an.*

[δίφορος]

δί-φορος, ον *adj.* I care produce rod de două ori pe an: (com. cu aluzie la testicule) θρῖα ... διφόρου συκῆς AR. *Ec.708 frunze de smochin cu două fructe.* II care plătește de două ori: (joc de cuvinte cu numele lui Ephoros) παίζων Δίφορον αὐτὸν ἐκάλει PLUT. *M.839a ἰλ nunea ἰν glumă „Diphoros”.*

[δι-, φέρω]

δίφρα, τά *v.* δίφρος: CALL. *Dian.135.*

δίφραξ, ακος, ἡ *adj.* I scaun: ἀπὸ δίφρακος ἐπτετο THEOC. 14.41 *a sārīt de pe scaun.* II lectică: LXX *2Mac.14.21.*

[δίφρος]

διφρεία, ας, ἡ *subst.* conducere a carului: Τρωικὴν διφρείαν XEN. *Cyr.6.1.27 conduce a carului ca la Troia;* ARR. *Tact.19.5.*

[διφρεύω]

διφρεύω, *vb.* I a conduce un car: (abs) EUR. *Antr.108, ἦκεις διφρεύων EUR. Rh.356 vii conducând carul;* (+ ac. întinderii în spațiu) διφρεύων ἄλιον πέλαγος EUR. *Antr.1012 conducând carul peste întinsul mării sārāte;* ἄστεροειδέα νῶτα διφρεύουσ' AR. *Th.1067 conducând carul peste bolta instelată.* II a emana, a răspândi: τίνα αἴγλαν ἐδίφρευε τόθ' ἄλιος EUR. *Supp.991 ce vāpaie răspândea atunci carul soarelui.* III a rămâne așezat: οἱ ἱερεῖς διφρεύουσιν ἔχοντες τοὺς χιτῶνας διερωγώτας LXX *Ep.Ier.30.2 preoții rămân așezați cu cămășile sfășiate.*

[δίφρος]

διφρηλάσια, ας, ἡ [ᾧ] *subst.* conducere a carului: PI. *O.3.38.*

[διφρηλάτης]

διφρηλάτέω-ῶ, *vb.* a conduce un car: (d. soare) οὐρανὸν διφρηλατῶν SOPH. *Ai.845 strābātānd cerul cu carul;* ἵππους ... κάδιφρηλάτουν EUR. *Rh.781 conduceau carul tras de cai.*

[διφρηλάτης]

διφρ-ηλάτης, ου, ὁ [ᾧ] *subst.* {-ας Pi., Eur.} conducător de car, vizitiu, auriga: PI. *I.1.17, AESCH. Eu.156, SOPH. El.753, LUC. DDeor.24.1.*

[δίφρος, ἐλαύνω]

διφρ-ήλατος, ον *adj.* purtat pe car: (Aurora) EUR. *Fr.1108.*

[δίφρος, ἐλαύνω]

διφρίσκος, ου, ὁ *subst.* car mic: AR. *Nu.31.*

[dim. al lui δίφρος]

δί-φροντις, ἴδος *adj.* împărțit între două gânduri, cuprins de îndoială: AESCH. *Ch.196.*

[δι-, φροντίς]

δί-φρος, ου, ὁ *subst.* |pl. δίφρα, τά Call.| {ep. gen. sg. δίφροιο Hom., Call.; dor. gen. sg. δίφρω Call. *Lau.Pall.65;* var. δρίφος [-ī-] Theoc.} (propr. „care cară doi (oameni)”, în război ἠνίοχος „vizitiu” și παραιβάτης „luptător lângă vizitiu”) I (gener.) car (de luptă, de transport, de curse): ἐπεβήσετε δίφρου IL. 24.322 *s-a suit în car;* λιπῶν περικαλλέα δίφρον IL. 5.20 *abandonând carul cel frumos;* PI. *P.5.51, EUR. Supp.691* ș.a., (fig.) ἔστηκεν ἐν τῷ δίφρῳ τῆς πόλεως PLAT. *R.566d stă în carul cetății (= se menține la putere).* II partea de dinapoi a carului în care stă vizitiul, chelnă: IL. 5.727, δίφρου ἐπεμβεβαῶς ἰθύνετο ... ἄρμα HES. *Sc.324 urcându-se în chelnă conducea carul;* τὰς θύρας τοῦ ἄρματειοῦ δίφρου XEN. *Cyr.6.4.9 ușile locului unde stă vizitiul carului.* III (ext.) loc de stat, scaun, jilț, ext. tron: δίφρον ἐλοῦσα ... ἀντί' Ἀλεξάνδροιο ... κατέθηκε φέρουσα IL. 3.424 *luând un scaun l-a așezat în fața lui Alexandros;* ἔξεο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ IL. 6.354 *șezi pe acest scaun;* OD. 4.717, id. 20.259, ἐγὼ σοι πρότερος ἐκφέρω δίφρον AR. *Eq.1164 sunt primul care-ți aduc un scaun;* LXX *2Mac.14.21, id. Prov.9.14, θήσω τὸν δίφρον σου ἐν μέσῳ αὐτῆς LXX Iud.11.19 voi așeza tronul tău în mijlocul lui (sc. al Ierusalimului).* IV (euf.) πρὸς δίφρους κάθηται LXX *Jud.3.24 șade pe tron (= își face nevoile).* V (la Roma = lat. *sella curulis*) scaun curul (pe care ședeau consulii, pretorii și alți magistrați): καθίσας ἐπὶ τὸν ἐλεφάντινον δίφρον κατὰ

τὸ παρὰ Ῥωμαίους ἔθος PLB. 26.1.6 *șezând pe un scaun de फिल्деș după obiceiul romanilor*; PLB. 6.53.9. APP. *Pun.137.* (de aur) PLUT. *Caes.61.4.*

[δι-, φέρω]

διφροφορέω-ῶ, *vb.* I a duce un scaun: (com. d. cei care însoțeau caneforele) τὸν δίφρον γε διφροφόρει AR. *Av.1552 ia și scaunul.* II (pas.) a fi dus în car / lectică: HDT. 3.146. IOS. *A/17.331.*

[διφροφόρος]

διφρο-φόρος, ου, ἡ *adj.f.* purtătoare de scăunel / taburet: (d. însoțitoarele caneforelor) AR. *Ec.734*, PLUT. *M.348e.*

[δίφρος, φέρω]

δι-φυής, ἐς *adj.* |ac. sg. διφυέα Hdt.4.9. διφυῶ Plut. *M.551e*; neut. pl. διφυῆ și διφυῶ| I cu o natură dublă, cu fire îndoită: (vipera) HDT. 4.9. (centauri) SOPH. *Tr.1095*, ISOC. 10.26. (Pan) PLAT. *Cra.408d.* ἕκαστον ἡμῶν δίδυμον εἶναι καὶ διφυῆ καὶ διττόν PLUT. *M.1083c* *fiicare dintre noi este gemăn, cu o natură dublă și dublu*; LUC. *Astr.11.* II (pl.) doi: ὑπὸ δὲ τῷ μετώπῳ ὄφρυες διφυεῖς ARSTT. *HA491b15* *sub frunte sunt două sprâncene (= o pereche de ...)*; ARSTT. *PA669b18.* III (sg.) dublu, din două părți: στήθος διφυὲς μαστοῖς ARSTT. *HA493a12* *piept cu o pereche de sâni*; ARSTT. *HA492b34.* ἡ τῶν μυκτῆρων δύναμις ~ ἐστίν ARSTT. *PA657a4* *puterea celor două nări este dublă.*

[δι-, φύω]

διφυῖα, ας, ἡ *subst.* împărțire naturală în doi, bipartiție: (a membrelor) ARSTT. *PA668b22.*

[διφυής]

διφυῖος, ον [ῖ] *adj.* |dat. pl. διφυίοισιν Aesch. | cu o fire îndoită, pl. *poet.* doi: δαίμον, ὃς ἐμπίτνεις ... διφυίοισι Τανταλίδαισιν AESCH. *Ag.1468* *daimon, care te năpustești peste cei doi urmași ai lui Tantalos.*

[διφυής]

δίχᾶ, I (*adv.*) I în două părți sau feluri, fig. în mod diferit: ~ πάντας ... ἑταίρους ἡρίθμεον OD. 10.204 *fi împărțeam în două pe toți camarazii*; τῆς γῆς ἀπάσης ... ~ τετμημένης, καὶ τῆς μὲν Ἀσίας, τῆς δ' Εὐρώπης ISOC. 4.179 *întregul pământ este tăiat în două părți, Asia și Europa*; εἰ ~ ἡμῶν τὴν δύναμιν λάβοιεν THUC. 6.10 *dacă ar surprinde armata noastră împărțită în două*; ~ μοι τὸ θερίστριον ἤδη ἔσχισται THEOC. 15.69 *voalul mi s-a rupt în două*; (fig.) ~ δέ

σφισιν ἦνδανε βουλή IL. 18.510 *erau împărțiti între două hotărâri*; οὐκ οἶδ' ὅττι θεῶ ~ μοι τὰ νοήματα SAPPH. 51.1 *mi știu ce să fac*; sunt împărțită între două gânduri; ὅσον τὸ τ' ἄρχειν καὶ τὸ δουλεύειν ~ AESCH. *Pr.927* *ce mare e deosebirea între a domni și a sluji*. 2 în mod egal, în două părți egale: τέμνουσα ~ PLAT. *Men.85a* *tâind în două părți egale*; ἔχειν δ' ἀμφοτέρους ἔαν ~ τὴν ἀρχὴν THUC. 8.46 *a permite ca și unii și ceilalți să dețină puterea în mod egal*; PLB. 3.92.1. 3 aparte, separat: ὑμᾶς δ' ἐγὼ ... ἐκ πάντων ~ ἔστειλ' ἰκέσθαι SOPH. *Ant.164* *am trimis să veniți separat voi mai cu seamă dintre toți*; οἰκεῖν ~ SOPH. *OC602* *a locui separat*; II (*prep.*) (+ gen., frecv. postpus) I departe de: Ἀτρεϊδῶν ~ SOPH. *Ai.750* *departe de Atrizi*; ἐσηγεν ἔσω ταύρους ~ θηλειάων THEOC. 25.107 *i-a vârat înăuntrul pe tauri departe de femele*. 2 fără: φασγάνου ~ SOPH. *Tr.1063* *fără spadă*; τὸ μὲν γυναικα ... ἄρσενος ~ ἦσθαι ... κακόν AESCH. *Ag.861* *pentru femeie este un rău a sta fără bărbat*. 3 în lipsa, fără ajutorul: ~ κείνων ... τοῦτ' ἐπισπάσειν κλέος SOPH. *Ai.768* *voi dobandi această [victorie] fără ajutorul a celor (sc. zei)*; ὑψηγητοῦ ~ SOPH. *OC502* *fără o călăuză*. 4 cu excepția, în afară de: ~ γε Διός AESCH. *Pr.163* *în afară de Zeus*; ἔχεις τι τῶν λελεγμένων ~; AESCH. *Ch.778* *ai altă [știre] în afară de cele spuse?*

[δῖς]

δίχᾶδε, *adv.* în două părți: ~ διοιχθέντες PLAT. *Smp.215b* (*figuri ale Silenilor*) *deschise în două părți*.

[δίχα]

δίχᾶζω, *vb.* I a împărți în două: ~ τὴν κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην PLAT. *Plt.264d* *a împărți în două știința creșterii în comun a viețuitoarelor*. II a despărți, a separa, a face să se dușmănească: ἦλθον δίχᾶσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ NT *Mt.10.35* *am venit să-l separ pe om de tatăl său*.

[δίχα]

δίχαιος, ον *adj.* împărțit în două jumătăți: (ca falsă etimologie pt. δίκαιος) ARSTT. *EM1132a32.*

[δίχα]

δίχαλος, v. δίχηλος

δίχᾶ-μετρος, ον *adj.* care împarte în două părți: ARSTT. *Pr.910b20.*

[δίχα, μέτρον]

διχαστής, ου, ὁ *adj.m.* cel care împarte în

două: (ca falsă etimologie pt. δικαστής) ARSTT. EN1132a32.

[δίχάζω]

δίχάω-ῶ, *vb.*, *intrans.* |impf. 3pl. διχόωντο| (ep. tard. pt. διχάζω) a se împărți în două: A.RH. 4.1616.

[δίχα]

δίχη, *adv.* **I** în două părți: AESCH. *Supp.*544, η ποιητική ~ διαιρείται PLAT. *Sph.*266a *στι- ința creației se împarte în două*; ~ διελών τὸν στρατὸν ARR. *An.*6.9.1 *impărțind armata în două*. **II** în două feluri: ~ γινομένης τῆς ἁμαρτίας ARSTT. *EE*1226a36 *greșeala se poate produce în două feluri*; φημί δὴ ~ βοηθητέον DEM. 1.17 *afirm că în două feluri trebuie venit în ajutor*; PLAT. *R.*445d.

[v. δίχα]

δίχληῶ-ῶ, *vb.* a avea despicate: δίχληῖ ὄπλην LXX *Lev.*11.7 *are copita despicate*; LXX *Deut.*14.7.

[δίχηλος]

δί-χηλος, *on* [i] *adj.* [var. δίχηλός Arstt.] {dor. și tard. δίχαλός Arstt., Luc} cu copita despicate: (d. hipopotam) HDT. 2.71, (copită) EUR. *Ba.*740, (op. μῶνυξ) ARSTT. *PA*659a26, LUC. *DMar.*11.2. // (sg.) **δίχηλον**, *tó subst.* despicate în două: ARSTT. *PA*663a31. // (pl.) **δίχηλα**, *tá subst.* **I** animale cu copita despicate: ARSTT. *GA*771a23, id. *PA*662b35 ș.a. **II** (pl.) copite (despicate): (în gastronomie) δίχηλα ὕεια LUC. *Lex.*6 *copite de porc*.

[δι-, χηλή]

δίχ-ήρης, *es adj.* care împarte în două părți: (d. luna plinā) κύκλος ... μηνὸς ~ EUR. *Ion*1156 *disc care împarte luna în două*.

[δίχα, ἀραρίσκω]

δίχθά, [ᾶ] *adv.* în două părți: ~ δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσίν ὀρμαίνοντι IL. 16.435 *mi se zbate inima în piept când trebuie să hotărâsc între două alegeri*; (d. etiopieni) τοὶ ~ δεδαΐαται OD. 1.23 *sunt împărțiți în două*.

[δίς]

δίχθάδιος, *α.* *on* [ᾶ] *adj.* {poet. fem. -ίη A.Rh. 3.397} **I** de două feluri, dublu: δίχθα-δίας κῆρας IL. 9.411 *destin dublu*; (dorință) A.RH. 3.397, (neut. pl. adv.) ὄρμαινε ... δίχ-θάδι(α) IL. 14.21 *era nehotărât între două porniri*. **II** (pl.) doi: δίχθαδίους εὐτύκασεν φονέας CALL. *Aet.fr.*177.32 *a pregătit doi ucigași*.

[δίχθά]

δίχθ-βουλος, *on adj.* care dezbină gândul:

(invidie) Pl. *O.*8.86.

[δίχα, βουλή]

διχογνωμονέω-ῶ, *vb.* a avea o părere dife-
rită sau contrară: διχογνωμονοῦντες ἐναντι-
οῦνται XEN. *Mem.*2.6.21 *având păreri dife-
rite, sunt unii împotriva celorlalți*.

[διχογνώμων]

διχο-γνώμων, *on adj.* care nu se hotărâște în-
tre două păreri, indecis: ἀμφιδοξός εἰμι καὶ
~ PLUT. *M.*11d *sunt șovăitor și indecis*.

[δίχα, γνώμη]

δίχόθεν, *adv.* **I** din două părți: ποιμανόριον
... ἐλάυνει ~ AESCH. *Pers.*76-77 *conduce
oastea din două părți*; τῆς κραυγῆς διχόθεν
φερομένης PLUT. *Sull.*19.2 *strigătul ridi-
cându-se din două părți*; ἐάν τις ... ~ μισ-
θοφορῆ DEM. 24.123 *dacă cineva ar fi plătit
de două ori*; IOS. *B14.*284, APP. *Pun.*477. **II**
în două feluri, în mod dublu: ~ καρποῦνται
τὴν πόλιν DEM. 24.174 *exploatează cetatea
în două feluri*; τῆ πόλει ~ ... ξυνοῖσει THUC.
2.44 *va fi de folos în două feluri*; IOS.
*A17.*178.

[δίχα]

δι-χοϊνίκον, *ou, τό subst.* (metrol.) unitate de
două măsurι (choinikes), (aprox. 2,4 l.): (d.
faină) AR. *Nu.*640.

[δι-, χοϊνιξ]

διχομηνία, *ας, ἡ subst.* interval de timp la ju-
mătatea lunii, *ext.* lună plinā: μεταφέρεις
τὴν πανσέληνον εἰς ἀρχὴν μηνὸς ἐκ διχομη-
νίας PLUT. *M.*861f *transferi luna plinā de la
mijlocul lunii la începutul ei*; ἡ δὲ σελήνη
διχομηνίαν ἤγε PLUT. *Dio.*23.3 *luna era în
plenitudinea ei*; ὡς ~ ἐπληρώθη LXX
*Sir.*39.12 *m-am umplut (sau încărcat) pre-
cum luna plinā*; (op. noumηνία „lună nouă”)
PLUT. *M.*929b.

[δίχομηνος]

δίχομηνις, *ιδος adj.* [dat. pl. -ιδεσσιν Pl.
*I.*8.44] de la mijlocul lunii, *sc.* cu lună plinā:
ἐν διχομηνίδεσσιν δὲ ἐσπέρας Pl. *I.*8.44 *în
serile cu lună plinā*; ~ ... Μῆνα Pl. *O.*3.19
Lună din mijlocul lunii; σεληναίη ... ~
A.RH. 1.1231 *lună plinā*; (cu hipalagă) σε-
ληναίης διχομηνίδα ... ἀγλήν A.RH. 4.167
rază a lunii pline.

[δίχομηνος]

δίχό-μηνος, *on adj.* de la mijlocul lunii, *sc.*
de lună plinā: ἦν ~ (sc. ἡ σελήνη) PLUT.
*Flam.*4.8 *era lună plinā*; PLUT. *M.*288b, id.
*M.*658f.

[δίχα, μῆν]

διχό-μυθος, ον *adj.* cu o vorbă cu două înțeleșuri, ambiguu: (neut. pl.) ἔλεξε ... διχόμυθα EUR. *Or.* 890 *a vorbit cu două înțeleșuri.* [δίχα, μυθος]

διχόνοια, ας, ἡ *subst.* I divergență de opinie, dezacord: (op. όμόνοια) PLAT. *1 Alc.* 126c, (+ gen.) διχονοία τῆς Ἀντωνίου γνώμης APP. *BC* 5.33 *în dezacord cu părerea lui Antonius.* II neînțelegere, discordie, dihonie: τὴν δ' οἰκίαν ... διχονοίας γέμουσαν PLUT. *M.* 70c *palat plin de discordie;* ARSTT. *Div.* 45.2, IOS. *BI* 4.375.

[διχόνοος < δίχα, νοῦς]

διχο-ρράγης, ἔς *adj.* frânt în două: (acoperiș) EUR. *HF* 1008.

[δίχα, ρήγνυμι]

διχό-ρροπος, ον *adj.* ζωνάιτορ: // **διχορρόπως**, *adv.* cu ζωνάιτε, stând în cumpănă: (mereu precedat de neg.) ἔδοξεν Ἀργείοισιν οὐ ~ AESCH. *Supp.* 605 *argienii au hotărât fără să stea în cumpănă;* ἐπει σωτήρες οὐ ~ AESCH. *Supp.* 982 *pentru că (zeii) sunt fără discuție salvatorii noștri;* οὐ ~ ψήφους ἔθεντο AESCH. *Ag.* 815 *au pus votul (= au hotărât) fără ζωνάιτε;* AESCH. *Ag.* 349, id. *Ag.* 1272.

[δίχα, ῥέπω]

διχοστάσια, ας, ἡ *subst.* {ion. -ίη Hdt., Call.; poet. dat. pl. διχοστασίας A.Rh. 4.500} I dezbinare, discordie, vrazilă, neînțelegere: HDT. 5.75, παῦει δ' ἔργα διχοστασίας DEM. 19.255 *face să înceteze acțiunile de dezbinare;* CALL. *Dian.* 133, NT *Rom.* 16.17, id. *Gal.* 5.20, PLUT. *Pyrh.* 22.1, id. *M.* 788f. II răscoală, răzmeriță: LXX *1 Mac.* 3.29.

[διχοστατέω]

διχο-στάτέω-ῶ, *vb.* |viit. διχοστατήσω, aor. ἔδιχοστάτησα| a fi în dezacord, a fi dezbinat: ὄξος τ' ἄλειφά τ' ἐγγέας ταῦτῶ κύτει διχοστατοῦντ' ἄν οὐ φίλως † προσενέποις AESCH. *Ag.* 323 *dacă tornii oțet și ulei în același vas ai putea spune că se dușmănesc fără prietenie;* εὖ γὰρ καὶ διχοστατῶν λόγος σύγκολλα τάμφοιν ἔς μέσον τεκταινεται SOPH. *Fr.* 867 *chiar și judecata celor ce nu se înțeleg poate fi pusă de acord atunci când se ajunge la jumătatea drumului;* (+ gen.) λάχη θεῶν διχοστατοῦντ' AESCH. *Eu.* 386 *destine ce ne îndepărtează de zei;* (πρός + ac.) οὐδέν δεινὸν μὴ ποτε ἢ ἄλλη πόλις πρὸς τοῦτους ... διχοστατήση PLAT. *R.* 465b *nu-i nici un pericol ca restul cetății să fie dezbinată față de aceștia;* ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα

μὴ διχοστατή EUR. *Med.* 15 *atunci când femeia nu se înțelege cu bărbatul.*

[δίχα, ἴστημι]

διχό-στομος, ον *adj.* cu două tăişuri: δορὸς διχόστομον πλάκτρον SOPH. *Fr.* 152 *vârf de armă cu două tăişuri.*

[δίχα, στόμα]

διχοτομέω-ῶ, *vb.* I a tăia (în două): περιπεσεῖν ἑκατέρωσε τὰ μέρη τοῦ σώματος διχοτομηθέντος PLUT. *Pyrh.* 24.6 *au căzut de o parte și de alta părțile corpului tăiat în două;* τὸν κριὸν διχοτομήσεις κατὰ μέλη LXX *Ex.* 29.17 *să tai berbecul în bucăți;* IOS. *AI* 8.31, PLUT. *M.* 290d. ἡ σελήνη διχοτομοῦσα PLUT. *M.* 929f *luna plină (propr. luna care împarte în două).* II a împărți în două părți: (milit.) διχοτομήσαντες τὴν ... εὐθείαν PLB. 6.28.2 *împărțind în două linia dreaptă.* III (fig.) a pune deoparte, a îndepărta: (stăpânul pe slujitorul necredincios) NT *Mt.* 24.51. IV (log.) a face dihotomie: τὸ παράνομον καὶ ἔνομον ἐκάστην διχοτομεῖ PLAT. *Plt.* 302e *legalitatea și ilegalitatea funcționează ca principii dihotomic în ficcare (dintre formele de guvernământ);* ARSTT. *PA* 644b19.

[διχότομος]

διχοτόμημα, ατος, τό *subst.* (propr. jumătate din ceea ce este tăiat în două) bucată tăiată: ἐπὶ τὰ διχοτομήματα σὺν τῇ κεφαλῇ LXX *Ex.* 29.17 *peste bucățile tăiate împreună cu capul;* LXX *Gen.* 15.11, id. *Lev.* 1.8, id. *lez.* 24.4.

[διχοτομέω]

διχοτομία, ας, ἡ *subst.* I tăiere sau împărțire în două, diviziune: περίοδοι σελήνης ... καὶ τῶν μεταξὺ χρόνων αἱ διχοτομῖαι ARSTT. *GA* 777b22 *perioade ale lunii ... și împărțirile în jumătate ale intervalelor de timp dintre;* ἄπειροι αἱ διχοτομῖαι τοῦ μεγέθους ARSTT. *Ph.* 207b11 *împărțirile mării sunt întotdeauna infinite;* ARR. *Tact.* 8.4. II (log.) diviziune în două părți a unui concept, dihotomie: ARSTT. *PA* 644a9.

[διχότομος]

διχό-τομος, ον *adj.* I tăiat sau împărțit în două părți: (trompa elefantului) ARSTT. *HA* 492b17. II (astr.) semicircular, (d. luna luminată doar pe jumătate) în faza de pătrar: ARSTT. *Cael.* 291b21, id. *Pr.* 911b36, δὲ ἵντινα αἰτίαν ~ LUC. *Icar.* 20 *din ce pricină sunt „tăiate în două”;* (fem. sg. subst.) PLUT. *M.* 929e.

[δίχα, τέμνω]

δίχοῦ, *adv.* in două părți: ~ σφέας διελόντες
HDT. 4.120 *despār̄tindu-se în două (cete)*.

[δίχα]

δί-χους, ουν *adj.* (metrol.) cu o capacitate de
două banițe (circa 6.5 l.): (clepsidre) ARSTT.
Ath.67.2.

[δι-, χούς]

δίχο-φορέω-ῶ, *vb.* a fi împărțit în două: τὸ
βουλεύομενον τοῦ ἀνθρώπου πολλακίς
διχοφορεῖ PLUT. *M.447c voința omului este*
adesea îndoită.

[δίχα, φορέω]

δίχο-φρονέω-ῶ, *vb.* a avea o părere diferită:
αἱ τρεῖς στάσεις αἱ περὶ θεῶν διχοφρονου-
σαι PLUT. *M.763e cele trei tabere au o pā-*
rerere diferită despre zei.

[διχόφρων]

δίχοφροσύνη, ης, ἡ *subst.* părere diferită,
dezacord, dezbinare, disensiune: ἀντίξουν
... διχο[φροσύνην] CALL. *Aet.fr.43.73 dez-*
acord cu puncte de vedere opuse; εὔρε τά τε
κοινὰ ταραχῆς μεστὰ καὶ διχοφροσύνης
PLUT. *Thes.12.2 a găsit treburile obștești*
pline de tulburare și de dezbinare; διχοφρο-
σύνας ... ἐξαίρειν PLUT. *M.824d a aplana*
disensiuni.

[διχόφρων]

δίχό-φρων, ον *adj.* [gen. διχόφρονος] (*propri-*
cu un gând diferit) diferit *sau* plin de discor-
die: (d. Eteocles și Polyneikes) πεπληγμέ-
νους ... <οὐ> διχόφρονοι πότμῳ AESCH.
Th.899 rāniți de un destin nu diferit (= ace-
lași) (după alții ἐκ πατρὸς δὴ διχόφρονοι πότ-
μῳ *destin al discordiei [de pe urma bleste-*
mului] tatălui lor).

[δίχα, φρήν]

δίχροια, ας, ἡ *subst.* colorare dublă: (d. ouăle
păsărilor) ARSTT. *GA751b22*.

[δίχροος]

δί-χρονος, ον *adj.* (metr.) care poate fi lung
sau scurt: (vocale) PLUT. *M.738a*.

[δι-, χρόνος]

δί-χροος, ον *adj.* în două culori, bicolor: δί-
χροα τὰ ῥᾶ τῶν ὀρνίθων ARSTT. *GA751a31*
ouăle păsărilor sunt în două culori; ARSTT.
HA489b14.

[δι-, χροά]

δί-χρωμος, ον *adj.* în două culori: (om) LUC.
Pr.4.

[δι-, χρώμα]

δί-χρως, ον *adj.* în două culori, bicolor: (op.
μονόχρων) ARSTT. *HA564b24*.

[δι-, χρώμα]

δίχως, *adv.* **I** în / de două feluri: αὕτη δὲ λέ-
γεται ~ ARSTT. *deAn.412a22 acest [act]*
poate fi numit în două feluri; ARSTT.
*EE1217a35, id. GA780b14. II în două sen-
suri: τὸ ἀγαθὸν ~ ARSTT. *EN1152b27 binele*
poate fi luat în două sensuri; εἰμαρμένη ~
καὶ λέγεται καὶ νοεῖται PLUT. *M.568c [cu-*
vântul] „destin” poate fi și spus și înțeleas în
*două feluri. III în două direcții: ~ κινουμέ-
νου παντός ARSTT. *deAn.406a4 orice lucru*
poate fi mișcat în două sensuri; ARSTT.
Mu.393a24.**

[δίχα]

δίψα, ης, ἡ *subst.* {ion. poet. δίψη Aesch.
Ch.756} I sete: ~ τε καὶ λιμός IL. 19.166 *și*
sete și foame; PLAT. Lys.221a, XEN.
Cyr.2.3.13, ἀνελεῖ αὐτοὺς ἢ ~ LXX Iud.7.13
*setea îi va nimici; NT In.7.37 ș.a. II (fig.)
sete, poftă, jind: (+ gen.) αἰοῦδαν δίψαν Pl.
P.9.104 poftă de cântece; ARSTT.
EN1154b3.*

[et. nec., poate origine pregrecească.]

διψάλεος, α, ον *adj.* {poet. fem. -έη Call.
Del.130, Luc. Dips.6} I însetat, setos: ἄσι-
τος ... καὶ ~ LUC. *BisAcc.16 nemâncat și în-*
setat; CALL. Iov.27. II sec, uscat: διψαλέω
... ὑπ' ἡέρι A.RH. 4.678 *sub aerul uscat; δι-*
ψαλέον θρυαλλίδιον LUC. *Tim.14 fitil înse-*
tat (sc. de ulei) (= uscat). III care provoacă
setea: (banchete) PLUT. *M.643d, IV* care
seacă: διψαλήν ἄμπωτιν CALL, *Del.130 re-*
tragere a apelor care lasă în urmă seceta.

[δίψα]

διψάς, *adj.* [gen. -άδος] însetat, ext. uscat,
sec, arid: διψάδος ... ἐκ κορυφῆς A.RH.
1.1147 *din vârful arid; (câmpii) IOS. B13.50,*
(subst.) τὸ μέχρι τῆς διψάδος ἐκτεταμένον
φῦλον IOS. *B12.381 neam care se întinde*
până în minutul arid. II **διψάς**, άδος, ἡ *subst.*
(zool.) „*dipsas*”, *tip de viperă sau șarpe ve-*
nicos (mușcătura lui provoacă o sete cum-
plită): LUC. Dips.4, (titlul unei lucrări a lui
Lucian) Περί τῶν διψάδων LUC. *Dips.t. I*
Despre „dipsade”.

[δίψα]

διψάω-ῶ, [-ᾶ- în διψάων Od. 11.584] *vb.*
[impf. ἐδίψων, viit. διψήσω, aor. ἐδίψησα,
pf. δεδίψηκα; var. -έω, prez. 3sg. διψηῖ, inf.
διψηῖν] **I** a-i fi sete: (d. Tantalos) στεῦτο δὲ
διψάων OD. 11.584 *se aplecă însetat; διψηῖν*
μᾶλλον ἢ πεινῆν PLUT. *M.686e mai degrabă*
îi e sete decât foame; LUC. DMeretr.6.3, (+
dat.) ἐδίψησεν ... ὁ λαὸς ὕδατι LXX

Ex.17.3 *poporul a însetat de apă*; (+ gen.) HDT. 2.24. II (fig.) a fi însetat, a arde de dorință, a avea nevoie: εἰς τὴν διψῶσαν γῆν πηγὴ ὕδατος ἔσται LXX *Is.35.7 în pământul însetat va fi izvor de apă*; αἱ ψυχὰι ὑμῶν διψῶσι σφόδρα LXX *Sir.51.24 sufletele voastre sunt atât de însetate*; LXX *Ier.38.25, διψῶσαν τὴν θρυαλλίδα* LUC. *Gall.29 fitil însetat*; (+ gen.) πόλις ἐλευθερίας διψήσασα PLAT. *R.562c cetate însetată de libertate*; διψῶσι τιμῆς καὶ δόξης PLUT. *Ca.Ma.11.4 sunt însetați de cinste și de slavă*; (+ ac.) μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην NT *Mt.5.6 fericiți cei înfometați și însetați de dreptate*; IOS. *BI.628, (+ inf.) ὑμῖν διψῶ χαρίζεσθαι* XEN. *Cyr.5.1.1 ard de dorință să-ți fac plăcere*.

[δίψα]

διψέω-ῶ, v. διψάω

διψηρός, ἄ. ὄν *adj.* uscat, deshidratat, ext. alterat: (uter) ARSTT. *HA635a25*.

[δίψα, ἀραρίσκω]

διψητικός, ἦ, ὄν *adj.* I *insetat*: τοῦ θέρους διψητικώτεροι γινόμεθα PLUT. *M.635c vara suntem mai însetați*; ARSTT. *PA671a2*. II *care provoacă sete*: ARSTT. *Pr.947b39*.

[διψάω]

δίψιος, α, ὄν *adj.* I *insetat, ext. uscat*: διψίαν ... χθόνα EUR. *Alc.560 pământ uscat*; (tărână) AESCH. *Ag.495, SOPH. Ant.246*. II *care usucă, arzător*: (d. lacrimi) δίψιοι ... σταγόνες AESCH. *Ch.185 stropi arzători*; (foc) EUR. *Rh.417*. III *care produce sete*: (ape) IOS. *Ap.1.164*.

[δίψα]

δίψος, εος, τό *subst.* sete: XEN. *Hier.1.30*, PLAT. *Phlb.34d, LXX Ier.2.25, ~ ... χεῖλεα τέρσει* THEOC. *22.63 setea își va usca buzele*.

[δίψα]

δί-ψυχος, ὄν *adj.* (*propr.* cu două suflete) *care se îndoiește, nehotărât*: NT *Iac.1.8, id. Iac.4.8*.

[δι-, ψυχή]

διψῶδης, ες *adj.* *insetat*: (corp) PLUT. *M.129b, (subst.) ἐν διψῶδεσιν* LXX *Prov.9.12c în locuri aride*. // **διψῶδες**, τό *subst.* (fig.) *sete, dorință*: ἀποπίμπλησι ταχὺ τὸ διψῶδες αὐτῶν PLUT. *Cor.4.1 le potolește repede setea*; ἀφίεις τὸ ~ PLUT. *M.555e abandonând dorința*.

[δίψα]

διωβελία, ας, ἡ *subst.* *indemnnație de doi oboli* (la Atena începând din 410/9 î.Hr.):

XEN. *HG1.7.2*.

[διώβολον]

δι-ώβολον, ου, τό *subst.* *monedă de doi oboli*: AR. *Fr.3, ARSTT. Ath.41.3*.

[δι-, ὀβολός]

διώγμα, ατος, τό *subst.* I *urmărire*: (pl. pt. sg.) *μάραινε δευτέρους διώγμασιν* AESCH. *Eu.139 sleiți-l [de puteri] printre-o a două urmărire*; *πωλικοῖς διώγμασιν* EUR. *Andr.992 prin urmărire cu cai*; ὑπ' αἰετοῦ ~ EUR. *Hel.21 urmărire de către un vultur*; *άλώσιμος ναῦς διώγμασιν* EUR. *Hel.1623 corabie ușor de prins prin urmărire*; EUR. *Or.989, PLB. 1.34.9, id. 11.15.6, (+ gen. subiectiv) ~ πώλων* EUR. *Or.989 urmărire a cailor*; (fig.) *τὰ πλούτου ... διώγματα* PLAT. *Plt.310b urmărirea bogăției*. II *ceea ce este urmărit, pradă*: (d. câini) *τὰ διώγματα ἀφιεῖσαι* XEN. *Cyn.3.9 a abandona prăzile*.

[διώκω]

διωγμός, οῦ, ὁ *subst.* I *urmărire, hăituire*: AESCH. *Supp.1046. πάσης διωγμοῖς ἠλάθησαν Ἑλλάδος* EUR. *IT1175 au fost alungați după ce au fost hăituiți prin toată Grecia*; *οἴμοι διωγμῶν οἷς ἐλαύνομαί* EUR. *Or.412 vai, cum sunt urmărit, hăituit!*; PLB. *3.105.7, (+ gen. obiectiv) διωγμὸν αἰμορρῦτου σφαγᾶς* EUR. *Hel.354 urmărire a unei heregate din care curge sânge*; ἵππων ~ ἦν καὶ ἀνδρῶν καὶ φόνος δὲ ἀμφοτέρων XEN. *Cyn.3.3.65 urmărire a cailor și a oamenilor și ucide și a unora și a celorlalți*; (în vânatoare) PLUT. *M.184d*. II (relig.) *prigonire / prigoană*: ἐποιεῖτο δὲ τὸν διωγμὸν LXX *2Mac.12.23 a prigonit*; ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον NT *Fp.13.50 au ridicat prigoană împotriva lui Pavel*; NT *Mt.13.21, id. Mc.4.17, (+ gen. subiectiv) ~ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον* LXX *Prov.11.19 necredinciosul prigonește spre moarte*.

[διώκω]

δι-ώδῦνος, ὄν *adj.* *cumplit de dureros*: (sfârtecare) SOPH. *Tr.777*.

[διά, ὀδύνη]

δι-ωθέω-ῶ, vb. [impf. διώθουν, viit. διώσω, aor. διῶσα și διέωσα; med. prez. διοθεομαι-οῦμαι, viit. διώσομαι, aor. διεωσάμην] I *a introduce prin, a băga*: οὐ διέωσαν διὰ τῆς κόρης τὰς χεῖρας XEN. *HG2.1.8 nu și-au băgat mâinile prin mâneca lungă*; τρήματα δύο ... δι' ὧν διωθοῦντες τὰς σαρίσας PLB. *21.28.14 două orificii prin care sunt intro-*

duse lănci. **II** a gure, a surpa: ἐκ ῥιζῶν ἐριποῦσα κρημνὸν ἅπαντα διῶσεν IL. 21.244 (*ulmul*) *smuls din rădăcini a surpat tot malul*. **III** a respinge, a înlătura: (f. rar act.) διώσας καὶ κατακτείνας ἐμοὺς ἐχθροὺς EUR. *Heracl.*995 *înlăturând și nimicind dușmanii*; (frecv. med.) EUR. *Fr.*608, εὐνοίην φαινομένην διωθέεσθαι HDT. 7.104 *înlătură bunăvoînța ce i se arată*; ὁ δὲ μὴ προσίενται ... διωθεῖσθαι THUC. 4.108 *resping ceea ce nu acceptă*; διεωσάμην ... ψευδῆ λόγον DEM. 21.124 *am reușit să resping o minciună*; THUC. 4.87. **IV** a refuza: ὁ δὲ διωθέετο ἀντυποκρινόμενος HDT. 6.86β *el refuza răsprunzând în schimb*; PLUT. *Brut.*52.3. **V** a împinge: τοῖς κοντοῖς διεωθούντο THUC. 2.84 (*marinari*) *împingeau cu prăjinile (corăbiile)*. **VI** (med.) a-și croi un drum printre, a traversa: διωσάμενος τὸν ὄχλον XEN. *Cyr.*7.5.39 *croindu-și drum prin mulțime*; διωσάμενοι τὰ γέφυρα HDT. 9.102 *trecând printre scuturi*; αἱ ῥύσεις τῶν ποταμῶν ... διωθούνται τὴν θάλατταν PLB. 4.41.4 *cursorile fluviilor își croiesc drum în mare*. **VII** a desface: (d. plâns) τῶν ὀφθαλμῶν τὰς διεξόδους βία διωθοῦσαν PLAT. *Ti.*68a *desfăcând cu forța căile de ieșire ale ochilor*.

[διά, ὠθέω]

διωθίζομαι, vb. a se încăiera, a se lupta: διωθιζόμενοι μετὰ τῶν ξιφῶν ἀλλήλους ἐπληξεν APP. *BC*2.117 *încăierându-se cu pumnalele s-au rănit unii pe alții*.

[διωθέω]

διωθισμός, οὐ, ὁ *subst.* încăierare, îmbrân-ceală: προήλθον ἄχρι ξιφουλκίας ... καὶ διωθισμῶν PLUT. *Cam.*29.4 *au ajuns la lupte cu cușitul și la îmbrânceli*.

[διωθίζομαι]

διωκάθω, [ᾶ] vb. |aor. ἐδιώκαθον| **I** a urmări, a se ține după: μήποτε ... αἰσχροὺς ἔρωτας δημοτῶν ~ EUR. *Fr.*362.25 *a nu se ține după iubirile rușinoase ale celor de rând*; (în vânătoare) κάπρον ἐδιώκαθες AR. *V.*1203 *te-ai ținut după mistreț*; (+ prep.) ἐλαφρὸν πρὸς τὸ αἰσθανόμενον ~ PLAT. *R.*375a *a fi iute în urmărirea (/ hăituirea) celui pe care l-ai simțit*; (fig.) τὸν λόγον ἐδιώκαθες PLAT. *Grg.*483a *ai urmat raționamentul*. **II** (jur.) a acuza, a da în judecată, a învinui: μοι γενοῦ ζύμβουλος, εἴτ' αὐτοὺς γραφὴν διωκάθω γραψάμενος AR. *Nu.*1482 *sfătuieste-mă dacă trebuie să-i dau în judecată aducându-le o*

acuzatie; ἄνδρα πρεσβύτην πατέρα ~ φόνου PLAT. *Euthphr.*15d *a învinui de omor un bătrân*. **III** a alunga: (+ ac. și gen.) διωκάθει πόλεως ... λυμαίνθεν δέμας AESCH. *Ch.*289 *alungă din cetate trupul pângărit*.

[cf. διώκω]

διωκτέος, α, ον *adj.vb.* care trebuie urmat / urmat: διωκτέοι εἰσὶ HDT. 9.58 *trebuie urmăriți*; οὐδὲ τοῦτο φευκτέον, ἀλλὰ ... διωκτέον PLAT. *Th.*167d *acest lucru nu trebuie evitat, ci trebuie urmat*; (pl.) ταῦτα διωκτέα τοῖς νέοι PLAT. *R.*400e *tinerii trebuie să urmărească aceștia*. // (neut. abs.) **διωκτέον**, *adj.vb.* **I** trebuie urmat / urmărit: τὸ νικᾶν οὐχ ... ~ PLUT. *Cam.*10.5 *victoria nu trebuie urmărită*; λέγοντα τὸ δὴ εἰκὸς ~ εἶναι PLAT. *Phdr.*272e *cel ce vorbește trebuie să urmărească verosimilul*; PLAT. *Grg.*507d, id. *Ti.*80a. **II** (milit.) trebuie întreprinsă o urmărire: Ξενοφῶντι ἐδόκει ~ εἶναι XEN. *An.*3.3.8 *Xenophon a socotit că trebuie întreprinsă o urmărire*; (pl.) ARR. *An.*3.21.6. [διώκω]

διώκτης, ου *adj.m.* prigonitor, persecutor: NT *ITim.*1.13.

[διώκω]

διωκτός, ή, ὄν *adj.* **I** alungat: SOPH. *Fr.*1041. **II** demn de a fi urmat: ARSTT. *APr.Po.*68a28. // **διωκτόν**, τό *subst.* ceea ce e de urmat / de dorit, acceptabil: (op. φευκτόν „ceea ce e de evitat”) ARSTT. *deAn.*431b3, id. *MA*701b34, id. *EN*1097a31.

[διώκω]

διωκτός, ὄος, ὁ *subst.* (ion.) urmărire: οὐκ ἀνέπαυσε διωκτύν CALL. *Dian.*194 *n-a încetat urmărirea*.

[διώκω]

διώκω, vb. |impf. ἐδιώκων, viit. διώξω, aor. ἐδίωξα, pf. δεδίωχα; *med.* impf. ἐδιωκόμην, viit. διώξομαι, pf. δεδίωγμα; *pas.* viit. διωχθήσομαι, aor. ἐδιώχθην| {ep. impf. 3du. διώκετον II. 10.364, inf. prez. διωκέμεν II. 5.223, id. 8.107, διωκέμεναι Od. 15.278} **I** (gener.) a urmări, a fugări, a goni, a hărțui: (+ ac. pers.) (op. φεύγειν) οὐ δύναται φεύγοντα ~ IL. 22.199 *nu-l poate urmări pe cel care fuge*; (abs.) αἰ φεύγει, ταχέως διώξει SAPPH. 1.21 *dacă fuge, repede va veni după tine*; ~ ὄρνειον IL. 13.64 *a urmări o pasăre*; ὁ λύκος τὰν αἶγα διώκει THEOC. 10.30 *lupul fugărește (= vânează) capra*; τὰ θηρία πάντα ~ THEOC. 5.107 *a vâna tot felul de fiare*; (+ ac. pers. și compl. de loc) σε βιάζεται ...

Ἀχιλλεύς ἄστν πέρι Πριάμοιο ... διώκων IL. 22.230 *Achilleus te asuprește urmărindu-te în jurul cetății lui Priamos*; (med.) τὸν πεδίοιο διώκετο IL. 21.602 *il urmărea pe câmpie*; (abs.) κύων ... λέοντος ἄπτηται κατόπισθε ποσὶν ταχέεσσι διώκων IL. 8.339 *in câine se ține după leu urmărindu-l cu picioare repezi*; διωκόμεναι ὄϊω OD. 15.278 *cred că [mă] urmăresc*; (d. cai) διωκόμεν ἠδὲ φέβεσθαι IL. 5.223 *a fugări sau a se feri*; διώκε, παῖε, βάλλε AR. Nu.1508 *ia urma, lovește, aruncă!*; (med.) διώζομαι δὲ τῷ ἵπῳ XEN. Cyr.4.3.18 *voi pleca în urmărirea cu calul*; (joc de cuvinte cu sensul jur.) Μαραθῶνι μὲν ὄτ' ἤμεν, ἐδιώκομεν. νῦν δ' ὑπ' ἀνδρῶν πονηρῶν ... διωκόμεθα AR. Ach.697 *la Marathon noi eram cei care îi urmăream [pe dușmanii], acum suntem urmăriți (sc. în procese) de ticăloși*. **II** a merge în urmă, a urma: ἐγὼ εἰμι διώκων ὀπίσω τοῦ Ζεβее LXX. Jud.8.5 *eu sunt cel ce merge în spatele lui Zebec*. **III** a izgoni, a goni, a alunga: (Telemachos către pețitori) διώκω δ' οὐ τιν' ἐγὼ γε OD. 18.409 *eu nu izgonesc pe vreunul*; (+ ac. și prep. ἐκ „din”) HDT. 9.77, (med. + ac. și gen.) Ὀδυσῆα διώκετο οἷο δόμοιο OD. 18.8 *il alunga pe Odysseus din propria casă*. **IV** (fig.) **I** (+ ac. pers.) (relig.) a prigoni, a persecuta: ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν NT In.5.16 *iudeii îl prigoneau pe Iisus*; ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα NT Gal.4.29 *cel născut după trup îl prigonea pe cel [născut] după Duh*; (pas.) τί ἔτι διώκομαι; NT Gal.5.11 *de ce sunt prigoniit?* **2** (+ ac. abstr.) a urma, a umbla după, a urmări: ἀκίχητα διώκων IL. 17.75 *urmărind lucruri de neatins*; μὴ φεύγειν τοὺς πόνοους ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς ~ THUC. 2.63 *să nu fugiți de eforturi sau să nu urmăriți onoruri*; τίς ἂν μεγάλα διώκων τὰ παρόντ' οὐχὶ φέροι; EUR. Ba.398 *cine n-ar profita de cele ce-i sunt la îndemână umblând după măririi?*; πονηρίαν μὲν φεύγειν, ἀρετὴν δὲ ~ PLAT. Th.176b *a te feri de ticăloșie, a căuta în schimb virtutea*; τὴν ἀλήθειαν ~ PLAT. Grg.482e *a urma calea adevărului*; διώκε δικαιοσύνην NT 1Tim.6.11 *urmează dreptatea*; ~ τὸ βέλτιστον PLUT. Per.1.2 *a urma ce este mai bun*; (+ gen.) διώζομεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον LXX Os.6.3 *vom căuta să-l cunoaștem pe Domnul*. **V** a pune în mișcare, a mâna, a conduce (un car): (+ ac.) ἄρμα καὶ

ἵππους Οὐλυμπον δὲ δίωκε IL. 8.439 *conducea carul și caii către Olimp*; διώκουσ' ἤλθον ἄτρυτον πόδα AESCH. Eu.403 *am venit conducându-mi piciorul neobosit*; διώκω τὸν ἐμὸν ἐς δόμοις πόδα EUR. Or.1344 *îmi zoresc piciorul spre palat*; φόρμιγγ' ... πλάκτρῳ διώκων PI. N.5.24 *făcând să vibreze lira cu plectru*; (abs.) εὐροζ ζεφύρω εἴξασκε ~ IL. 5.332 *Euros îi făcu loc Zefirului să urmeze (= să se pună în mișcare)*; (pas.) ὑφ' ἠδονῆς ... διώκομαι ... σὺν τάχει μολεῖν SOPH. El.871 *sunt mânată de plăcere să vin în grabă*. **VI** (intrans.) a se mișca, a se îndrepta: ῥίμφο διώκοντες OD. 12.182 *mişcându-se repede*; εἰ γάρ κ' ἐν νόσση γε παρεξέλασησθα διώκων IL. 23.344 *dacă ai trece pe lângă bornă în cursa cu carul*; (+ adv.) ὀρθὴν ἄνω δίωκε AR. Th.1223 *ține calea drept în sus*. **VII** (jur.) a urmări în judecată, a da în judecată, ext. a acuza: (op. ὁ φεύγων „acuzat”) ὁ διώκων LYS. 10.12 *acuzatorul*; (+ gen. partitiv) ὁ διώκων τοῦ ψηφίσματος τὸ λέγειν ... τὰ ἄριστά με DEM. 18.59 *cel ce atacă în decret afirmația potrivit căreia eu vorbesc foarte bine*; (+ ac.) διώκω δίκη τὸν Θεόφημον DEM. 47.8 *il urmăresc în judecată pe Theopemos*; (+ ac. pers. și gen. „a acuza pe cineva de ceva”) HDT. 6.104, (med.) διώζομαί σε δειλίας AR. Eq.368 *am să te dau în judecată pentru lașitate*; θανάτου ... Μιλτιάδεα ἐδίωκε τῆς Ἀθηναίων ἀπάτης εἵνεκεν HDT. 6.136 *a cerut în cazul lui Miltiades pedeapsa cu moartea pentru înșelarea atenienilor*; (~ δίκην / δίκας, γραφήν + ac. pers.) δίκας ... ~ ISOC. 15.150 *a acuza*; τὴν γραφήν ἦν ἐδίωκε Στέφανον DEM. 59.69 *a intentat o acuzație publică (/ un proces public) împotriva lui Stephanos*; τὸν Ἑλένης φόνον διώκων EUR. Or.1534 *învimându-mă de uciderea Elenei*; ARSTT. Pol.1269a2. **VIII** a intona, a cânta: παι]ἄνα [δι]ῳζῶ PI. Fr.Pae.52b.4 *voi intona un pean*; ὑμετέρας ἀρετὰς ὕμνω ~ PI. I.3/4.21 *a cânta virtuțile voastre într-un imn*. **IX** a continua, a povesti: οὕτω πως διώκει Πρόδικος τὴν ὑπ' Ἀρετῆς Ἡρακλέους παιδευσὶν XEN. Mem.2.1.34 *cam așa povestește Prodicos educarea lui Heracles de către Virtute*.

[cf. δίεμαι?]

διωλύγιος, on [ũ] *adj.* [fem. -ίη A.Rh. 4.1258] **I** uriaș, enorm, nesfârșit: (lungime) PLAT. Lg.890e, διωλυγίης ... ἠπειροῖο A.Rh. 4.1258 *pământ nesfârșit*; (val) CALL.

Fr.713. **II** sunător, strident: (vorbărie) PLAT. *Th.*162a, (neut. adv.) διωλύγιον ἀνώμωζον IOS. B17.202 *se jeleau prelung.*

[διά. ἠλύγη?. ὀλολυγή?]

δίωμαι, conjct. aor. de la δίεμαι.

διώμμαι, pf. de la διοράω.

διωμοσία, ας, ἡ *subst.* (jur.) jurământ solemn (rostit de cele două părți în timpul investigației preliminare - ἀνάκρισις): LYS. 10.11, DEM. 23.69.

[διόμνυμι]

διώμοτος, ον *adj.* legat prin jurământ: (+ inf.) διώμοτοι ... ἄξειν SOPH. *Ph.*593 *legați prin jurământ să[-l] aducă.*

[διόμνυμι]

Δίων, ωνος, ὁ *subst.* Dion: (ambasador) PLAT. *Mx.*234b, (din Siracuză, prieten al lui Platon) PLUT. *Dio.*31.5 ș.a.

Διοναία, ας, ἡ *adj.f.* Dionaia, fiică a lui Dione: (epitet al Aphroditei) THEOC. 15.106.

[Διώνη]

Διώνειος, ου *adj.m.* al lui Dion (din Siracuză): (prieten) PLAT. *Ep.*334c.

[Δίων]

Διώνη, ης, ἡ *subst. I* (mitol.) Dione, fiică a lui Okeanos și a lui Thetis, mamă a Aphroditei: IL. 5.370, HES. *Th.*353, PLAT. *Smp.*180d ș.a. **II** fiică a lui Dione: (d. Aphrodita) THEOC. 7.116.

δι-ώνυμος¹, ον *adj.* numit împreună / în pereche: (d. Demeter și Persephone) διώνυμοι θεαί EUR. *Ph.*683 *zeițe numite împreună.*

[δι-, ὄνομα]

δι-ώνυμος², ον *adj.* renumit, faimos, vestit: (noroc) PLUT. *Tim.*30.7, (loc sfânt) IOS. B15.17, (faimă) APP. *Hisp.*426, (general) APP. *BC*4.54, (d. Hannibal) διώνυμον ἐπὶ στρατηγίας ὄντα APP. *Syr.*16 *fiind faimos pentru tacticile militare.*

[διά, ὄνομα]

Διώνυσος, (ep.) v. Διώνυσος

διώξι-ιππος, ον *adj.* care conduce caii, vizitii: (d. zeița ciliciană Kyrane) Pl. *P.*9.4, Pl. *Fr.*Dith.70.2.

[διώκω, ἵππος]

διώξις, εως, ἡ *subst. I* urmărire: ἐποιεῖτο τὴν διώξιν THUC. 3.33 *a plecat în urmărire;* XEN. *HG*4.5.16, APP. *Mith.*386, (+ gen. obiectiv) ἡ τοῦ Ἑκτορος ~ ARSTT. *Po.*1460b26 *urmărirea lui Hector;* κατὰ διώξιν τῶν φευγόντων ARR. *An.*6.17.6 *în urmărire fugariilor;* (fig. + gen. abstr.) τοῦ ὄλου ... διώξει PLAT. *Smp.*193a *din urmărire unității;*

PLUT. *M.*550e, (op. φυγή „evitare”) ARSTT. *EN*1139a22. **II** (jur.) urmărire în justiție, acuzare, denunț: DEM. 45.50, διώξεις τῶν τὸν δῆμον ἀδικούντων PLUT. *Per.*10.8 *urmăririi în justiție față de cei care au făcut rău poporului.*

[διώκω]

διωρία, ας, ἡ *subst.* interval de timp, răgaz: ἔδωκα ... μακρὰν τοῖς ἐπιβουλευούσι διωρίαν IOS. B11.633 *am lăsat un lung răgaz celor care complotează;* διωρίαν βουλῆς ... παρέχειν IOS. B15.348 *a oferi un interval pentru sfātuire.*

[διά, ὄρα]

διωρισμένως, *adv. I* în mod determinat / parțial: ἐνίοις οὐ πῆγνυται ... ἦ ~ ARSTT. *HA*521a15 *la unii [sângele] nu se coagulează decât parțial. II* distinct: ~ πρῶτος ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη PLUT. *M.*415b *a stabilit cel dintâi în mod distinct patru clase de ființe raționale.*

[part. pf. pas. de la διορίζω]

δι-ώροφος, ον *adj.* cu două etaje / caturi: (d. arca lui Noe) LXX *Gen.*6.16, APP. *Pun.*450.

[δι-, ὄροφος]

διωρυγή, v. διορυγή

δι-ὄργυος, ον *adj.* (metrol.) de doi coți (3.55 m.): (plase) XEN. *Cyn.*2.5.

[δι-, ὄργυα]

διώρυξ, ὕχος sau ὕγος, ἡ *subst.* canal, conductă de apă: HDT. 2.127, κρυπτή ~ HDT. 3.146 *canal subteran;* αἱ διώρυγες τοῦ ποταμοῦ LXX *Is.*19.6 *canalele râului;* PlB. 9.43.2, IOS. *Vit.*153, ARR. *An.*7.21.1 ș.a., (= lat. *fossa*) PLUT. *Fab.*1.2.

[διωρύσσω]

διώσεν, conjct. aor. 3sg. de la διωθέω.

διώσις, εως, ἡ *subst. I* dilatare: (op. σύνωσις „condensare”) ARSTT. *Ph.*243b3, (d. respirație, op. συναγωγή „contractie”) ARSTT. *Pr.*964a22. **II** (jur.) retragere, prorogare (*sine die*): ~ δίκης ARSTT. *Rh.*1372a33 *retragere a judecării;* ARSTT. *Rh.*1372a35.

[διωθέω]

διωστήρ, ἦρος, ὁ *subst.* drug: (pt. transportarea chivotului) LXX *Ex.*38.11 ș.a.

[διωθέω]

δί-ωτος, ον *adj.* cu două toarte: (oală) PLAT. *Hp.*Ma.288d.

[δι-, οὖς]

δμη-, (dor.) v. δημη-

δημηθείς, v. δάμνημι

δημηθήτω, v. δάμνημι

δημῆσις, εως, ἡ *subst.* strunire, îmblânzire: (a cailor) IL. 17.476.

[δαμάζω]

δημίτειρα, ας, ἡ *adj.f.* îmblânzitoare, domolitoare, potolitoare: (+ gen.) Νύξ ~ θεῶν ... καὶ ἀνδρῶν IL. 14.259 *Noapte care îi îmblânzește pe zei și pe oameni.*

[δημητήρ]

Δμήτωρ, ορος, ὁ *subst.* Dmetor, domnitor în Cipru, fiu al lui Iason: OD. 17.443.

δημοαί, ὦν, αἱ *subst.* |frecv. δημο-| {ep. dat. pl. δημοῖσι IL. 24.643, Od. 22.427, δημοαῖσι Soph. *Ant.* 1189} **I** slave, roabe (capturate în război): ~ δ' ἄς Ἀχιλεὺς ληΐσσοτο IL. 18.28 *slave pe care le-a robit Achil(l)eus*: EUR. *El.* 316 *ș.a.* **II** (gener.) slujnice, servitoare: IL. 9.658, Ἐλένη δημοῖσι κέλευσε OD. 4.296 *Elena a poruncit slujnicelor*: OD. 5.199, EUR. *IT* 143, A.RH. 1.261.

[δμῶς]

δημοίς, ἴδος, ἡ *subst.* sclavă, roabă, slujnică: δημοῖδες ... νέαι *tinere slave*: AESCH. *Ch.* 719, EUR. *Ion* 666. id. *Phaeth.fr.* 221, A.RH. 1.285, PLUT. *Cam.* 33.4, (+ dat.) ὡς μὴ γένωμαι ~ Αἰγύπτου γένει AESCH. *Supp.* 335 *să nu ajung roabă semînției lui Aigyptos.*

[δμῶς]

δηῶος, ου, ὁ *subst.* sclav, slujitor: HES. *Op.* 430, δηῶοι χαλκίηες CALL. *Hec.fr.* 260.69 *sclavi fierari.*

[cf. δόμος? δάμνημι?]

δηῶς, ὠός, ὁ *subst.* |pl. gen. δηῶων, dat. δημοσί, ac. δηῶας| {ep. dat. pl. δηῶεσσι(v) Od. 24.213, HES. *Op.* 502} sclav, rob: κτήσιν ἐμὴν δηῶάς τε IL. 19.333 *avutul meu și robii*: OD. 14.399, HES. *Sc.* 39, EUR. *El.* 822, AR. *Ach.* 1174, (+ ἀνήρ) OD. 16.305.

[cf. δόμος? δάμνημι?]

δνοπαλίζω, vb. |viit. 2sg. δνοπαλίξεις| **I** a se izbi, a se încãiera cu (+ ac.): ἀνὴρ δ' ἀνδρ' ἐδνοπαλίζεν IL. 4.472 *un om se încãiera cu un alt om.* **II** a scutura: τὰ σὰ ῥάκεα δνοπαλίξεις OD. 14.512 *îți vei scutura zdrențele.*

[cf. δονέω? πάλλω? grupul δν- poate indica o origine pregrecească]

δνοφερός, ά, ὄν *adj.* |var. γνοφ- LXX| **I** lipsit de lumină, înnegurat, întunecos, negru: νύξ ... δνοφερή OD. 13.269 *noaptea cea neagră*: δνοφερὸν ... ὕδωρ IL. 9.15 *apa cea neagră*: HES. *Th.* 107, Pl. *Fr.* *Thren.* 130.2, (smoală) HES. *Fr.* 270.1, (pãmânt) HES. *Th.* 807, (d. șerpi) δνοφερῆσι λελιχμότες

HES. *Th.* 826 *cu limbile negricioase.* **II** (fig.) înnegurat, mohorât, trist, sumbru: κάδος ... δνοφερὸν Pl. *P.* 4.112 *doliu mohorât*: AESCH. *Pers.* 536, <ἐκ> δνοφερᾶς καλύπτρας AESCH. *Ch.* 811 *din pânza înnegurată [a nopții]*: (d. nenorocire) δνοφεράν τιν' ἀγλὺν κατὰ δώματος AESCH. *Eu.* 379 *o ceață întunecată peste casă.*

[δνόφος]

δνόφος, ου, ὁ *subst.* |var. frecv. tard. γνόφ-| **I** beznă, întuneric, întunecime, negură, pâclă: δνόφοι καλύπτουσι δόμους AESCH. *Ch.* 52 *tenebrele care învăluie palatul*: AESCH. *Fr.* 442, NT *Env.* 12.18, (frecv. LXX) νεφέλη καὶ γνόφος κύκλω αὐτοῦ LXX *Ps.* 96.2 *nor și negură în jurul lui*: LXX *Sir.* 45.5, id. *Is.* 44.22 *ș.a.* **II** negură, nor de furtună: γνόφων συμπλήγαδες ARSTT. *Mu.* 392b 12 *ciocniri de nori de furtună*: LUC. *Peregr.* 43.

[et. nec.: cf. ζόφος, κνέφας, ψέφας? grupul δν- poate indica o origine pregrecească]

δνοφώδης, ες *adj.* |var. frecv. tard. γνόφ-| întunecos, răclos: δνοφώδη τ' αἰθέρος φυσήματα EUR. *Tr.* 79 *vijelii ce întunecă văzduhul*: νεφέλη γνοφώδης LXX *Ex.* 19.16 *nor întunecos*: ἡσυχία νυκτερινή ... καὶ γνοφώδης LXX *Prov.* 7.9 *liniște din timpul nopții și atunci când e beznă*: (aer) PLUT. *M.* 949a.

[δνόφος]

δοάσσαι, opt. aor. 3 sg. de la δοιάζω.

δοάσσοτο, **δοάσσεται**, vb. |doar ind. aor. 3sg. δοάσσοτο și conjct. 3sg. δοάσσεται| **I** a pãrea: (+ inf.) πλήμνη γε δοάσσεται ἄκρον ἰκέσθαι κύκλου IL. 23.339 *butucul roții să pară că atinge capătul [bornei]*: (impers.) οἱ φρονέοντι δοάσσοτο κέρδιον εἶναι IL. 14.23 *îi pãrea că este mai bine*: OD. 6.145, id. 24.239 *ș.a.* **II** (pt. δοάσσοτο) v. și δοιάζω: A.RH. 3.770.

[cf. δέαμαι]

δόγμα, ατος, τό *subst.* **I** pãrere, punct de vedere, opinie: τῶ τῶν πολλῶν δόγματι καὶ ῥήματι PLAT. *Sph.* 265c *pãrerea și afirmația celor mulți*: τὰ τῶν ἀνθρώπων δόγματα περὶ αὐτῶν PLAT. *Cra.* 425c *pãrerile oamenilor despre ei înșiși*: γελοῖόν ... τὸ ~ λέγεις PLAT. *Phdr.* 257c *exprimi un punct de vedere de tot răsul.* **II** noțiune: ἔστι που ἡμῖν δόγματα ἐκ παίδων περὶ δικαίων καὶ καλῶν PLAT. *R.* 538c *avem de mică niște noțiuni despre cele drepte.* **III** (filos.) idee fundamentală, principiu, postulat: πρὸς τὸ τῶν εἰκότων ~ διασφύζειν ἡμᾶς PLAT. *Ti.* 48d *să ne*

salvām apolecându-ne asupra unui principiu verosimil; όντι γεωμετρικῶ δόγματι ARSTT. Metaph.992a21 fiind un postulat din geometrie. IV fundament, soliditate: PLAT. Lg.933b. V (politic, milit. și jur.) I hotărâre, decizie, decret, praviłă: ανθρώπων κοινοῖς δόγμασιν χρωμένων PLAT. Def.415c οαμενί care se folosesc de hotărâri comune; νόμος έστι ~ πόλεως PLAT. Min.314e legea este o hotărâre a cetății; κατὰ τὸ ~ τῶν συμμάχων XEN. HG5.2.37 conform cu hotărârea aliaților; παρὰ τὰ δόγματα PLUT. Thes.19.8 în ciuda hotărârilor; ~ ποιήσασθαι XEN. An.3.3.5 a hotărâri; ~ έθετο LXX 4Mac.4.23 a dat un decret; γραφῆναι τὸ ~ LXX Dan.θ.6.10 a se redacta decretul. 2 (spec. la Roma = lat. senatus consultum) ~ συγκλήτου PLUT. Aem.29.1 hotărâre a senatului; PLB. 6.13.2, IOS. B1.346, PLUT. Aem.29.1 = ~ τῆς βουλῆς PLUT. Marc.9.3, (op. ψήφισμα „hotărâre publică”) APP. BC3.35. 3 edict (imperial): έξῆλθεν ~ παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου NT Lc.2.1 a fost emis un decret de Caesar Augustus; NT Fp.17.7. VI (relig.) învătură, poruncă, precept: τῶν πατρῶν δογμάτων ἀπληλοτριωμένος LXX 3Mac.1.3 înstrăinându-se de învățăturile strămoșești; δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων NT Ap.16.4 învățăturile rându-ite de apostoli; NT Ef.2.15, id. Col.2.14. [δοκέω]

δογματίζω, *vb.* I a decreta, a hotărâri, a emite un edict: έδογματίσεν ἡ σύγκλητος IOS. A14.249 senatul a hotărâri; (+ inf.) δογματίσάτω ἀπολέσαι αὐτούς LXX Est.3.9 să emită un edict să-i dea pierzării; LXX 2Mac.15.36, id. 1Ezr.6.33, (pas.) έδογματίσθη πάντας ἀποκτείνειν LXX Dan.2.13 s-a dat decret să fie toți omorâți. II a învâța (pe cineva), a judeca: τὸ σῶμα τὸ έαυτοῦ ... τάναντία δογματίζων LUC. BisAcc.21 propriul corp îi preda o învățătură potrivnică [Porticului]. III (peior.) a învâța dogme: (pas.) τί ὡς ζῶντες έν κόσμῳ δογματίζεσθε NT Col.2.20 de ce vă supuneți unei dogme (după alții unei hotărâri) ca și cum ați mai trăi în lume.

[δόγμα]

δογματικός, ἡ, ὄν *adj.* întemeiat pe principii, adept al unei doctrine: (filosofi) PLUT. Lib.4.1. [δόγμα]

δογματο-ποιέω-ῶ, *vb.* |aor. έδοματοποίησα| a decreta: (+ inf.) PLB. 1.81.4. [δόγμα, ποιέω]

δοθῆναι, inf. aor. pas. de la δίδωμι.

δοθιῆν, ἦνος, ὁ *subst.* (medic.) abces, veziculă, furuncul: οἱ νεφροὶ ... φαίνονται ... μεστοὶ ... δοθιῆνων ARSTT. PA667b3 rinichi apar adesea plini de vezicule; (com.) δοθιῆνι σκόροδον ἡμφιεσμένῳ AR. V.1172 (semeni) cu un furuncul înveșmântat într-un cățel de usturoi.

[et. nec; posib. împrumut, căci θι se menține (în schimb μέσ(σ)ος < *μέθιος)]

δοιάζω, *vb.* |impf. iter. 3sg. δοιάζεσκε A.Rh. 3.819, opt. aor. 3sg. A.Rh. 3.955; med. aor. 3sg. δοάσσατο A.Rh. 3.770| a șovăi (între două lucruri), a ezita, a nu ști dacă: (abs.) έζομένη ... δοάσσατο A.Rh. 3.770 șezând, nu știa (ce să facă); (+ inf.) λεύσσειν οὔρεα δοιάζοντο A.Rh. 4.576 nu erau siguri dacă zăresc munții; (+ ac.) οὐδ' έτι βουλάς ... δοιάζεσκεν A.Rh. 3.819 nu mai șovăia între [cele două] gânduri; ὁπότε δοῦπον ἢ ποδός ἢ άνέμοιο παραθρέξαντα δοάσαι A.Rh. 3.955 ori de câte ori nu știa dacă zgomotul ce venea era al unui pas sau al vântului.

[δοιός]

Δοιάντιον, ου, τὸ *subst.* πεδῖον Δοιάντιον „câmpie a lui Doias”: A.Rh. 2.988.

[Δοίας]

δοιδυκο-ποιός, οὔ, ὁ *subst.* fabricant de pisălogi (de bucătărie): PLUT. Phoc.4.2.

[δοιδυξ, ποιέω]

δοιδυκο-φόβα, ἡ *adj.f.* înspăimântată de pisălog: (d. podagră) LUC. Trag.201.

[δοιδυξ, φόβος]

δοιδυξ, ὄκος, ὁ *subst.* pisălog, pilug, pisălog, pistol: (folosit ca unealtă de bucătărie) AR. V.938, (în prepararea medicamentelor) AR. Pl.711, (în extragerea minereurilor) LYS. Fr.353.26, (com. folosit ca armă) MEN. Col.101, (fig.) (d. Cleon) AR. Eq.983, (d. Polemos) δοιδυκ' εἰσιῶν ποιήσομαι AR. Pax288 intru să mă fac pisălog.

δοῖεν, opt. aor. act. 3pl. de la δίδωμι.

δοιῆ, ἦς, ἡ *subst.* îndoială, dubiu, cumpănă: (+ inf. viit.) έν δοιῆ ... ἢ IL. 9.230 în cumpănă dacă ... sau; έν δοιῆ μάλα θυμός CALL. Iov.5 mi-e inima foarte îndoită.

[δοιός]

δοίην, opt. aor. act. de la δίδωμι.

δοιός, ά, ὄν *adj.* I (pl.) doi: πηγαί doiαί IL. 22.148 două izvoare; IL. 5.206, id. 11.431, χρυσού doiα τάλαντα OD. 4.526 doi talanți de aur; OD. 16.253, δ] <οιά Μεθυμναίο]υ δῶ-

ρ>α CALL. *Fr.*276.9 *cele două dariwi ale zeului vinului* (sc. *strugurele și vinul*); δοιάς Λευκίπποιο κόρας THEOC. 22.138 *două fete ale lui Leukippos*; (frecv. du.) υἷε δοιῶ A.RH. 2.426 *doi fii*; HES. *Sc.*211, *Pi.* P.4.172, *LUC.* *Syr.*D.28. // (neut. pl.) δοιά, *adv.* ἰν două feluri, de două ori: κακὸν ἔμπεσεν οἴκῳ, ~ OD. 2.46 *nenorocirea s-a abătut asupra casei, de două ori*. II (sg.) dublu: ~ ... γάμος CALL. *Epigr.*1.3 *o muntă dublă*.

[cf. δύο]

δοιῶ, du. de la δοιός.

δοκάζω, *vb.* a aștepta, a nădăjdui: SOPH. *Fr.*221.23.

[v. δοκεύω]

δόκανα, ων, τά *subst.* (la Sparta) *dokana*, două bârne de lemn paralele unite cu două traverse, monument simbolizându-i pe Dioscuri: PLUT. *M.*478a.

[δοκός]

δοκεύω, *vb.* |part. aor. δοκεύσας *Pi.* O.10.30| {ep. inf. δοκευέμεν A.Rh. 4.755} I a urmări (cu atenție), a pândi: τὸν προϋχοντα δοκεύει IL. 23.325 *il urmărește pe cel ce merge înainte*; viv ... ὄψεται δοκεύοντα EUR. *Ba.*984 *il va vedea pe cel care o pândește*; ἐδόκευον ἰχθύας THEOC. 21.42 *pândeam pești*; (+ conj.) μιν ἄνωγε δοκευέμεν ὀππότε A.RH. 4.755 *i-a poruncit să pândească atunci când ...*; (aor. + part. ac.) Ἄμφικλον ἐφορμηθέντα δοκεύσας IL. 16.313 *urmărindu-l pe Amphiclos care dădea să se întoarcă*; IL. 13.545, HES. *Sc.*425. (abs.) κῶας ὄφης εἶρτο δοκεύων A.RH. 2.1269 *balaurul păzea, stând la pândă, lâna de aur*; δοκεύων παῖδας εὐὸς κατέπινε HES. *Th.*466 *stând la pândă își înghițea copiii*; *Pi.* O.10.30, HES. *Th.*772. II (gener.) a privi, a se uita după: Ὠρίωνα δοκεύει OD. 5.274 *privește Orion*.

[v. δοκέω]

δοκέω-ῶ, *vb.* |impf. ἐδόκουν, viit. δόξω și δοκήσω, aor. ἔδοξα și ἐδόκησα, pf. δεδόκηκα; *med. pas.* pf. δέδογμαi, m.m.c.p. 3sg. ἐδέδοκτο, inf. pf. δεδόχθαι; *pas.* aor. ἐδοκήθην, part. δοχθεῖς și δοκηθείς| {ep. aor. δόκησα; ion. impf. ἐδόκεον Hdt.; dor. impf. Ipl. ἐδοκεῦμες Theoc. 13.1, viit. 2sg. δοκησεῖς Theoc. I.150} I a crede: I a crede, a socoti, a avea o părere, a fi de părere: (+ inf.) δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πρᾶξαι THUC. I.128 *cred că sunt în stare să fac acestea*; χερσὶ τᾶν θιγῶν δοκοῦμι ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ

ἡνίκ' ἔβλεπον SOPH. OT1470 *cu mâinile de le-aș putea atinge, așa crede că le [mai] am cu mine, ca atunci când vedeam*; ὄρᾱς οὐδὲν ὦν δοκεῖς σάφ' εἰδέναι EUR. *Or.*259 *nu vezi nimic din cele pe care crezi că le vezi clar*; πῶς οὐκ ἂν ὁμολογουμένως ἀγνοεῖν δόξαιεν: PLB. 4.74.3 *cum de nu s-ar crede în mod unanim că se înșală*; (+ ac. și inf.) πατέρα δ' οὐ χαίρειν δοκεῖς: EUR. *Alc.*691 *crezi că tatăl tău nu se bucură [văzând lumina]?*; (+ ac. și nume predicativ) δοκεῖτε τὴν δόκησιν ἀσφαλῆ: EUR. *Hel.*121 *credeți ce vi s-a părut sigur?*; (μοι δοκῶ + inf.) ἐγὼ μοι δοκέω κατανοεῖν τοῦτο HDT. 2.93 *eu unul cred că înțeleg aceasta*; καθῆσθαι μοι δοκῶ εἰς τὸ Θησεῖον AR. *Eq.*1311 *sunt de părere (= propun) să ne refugiem în Theseion*; πολὺ μᾶλλον μοι δοκῶ ἡδυσθαι XEN. *HG.*4.1.10 *socotesc că îmi găsesc o mai mare bucurie*; (abs.) ὡς ἐδοκεῦμες THEOC. 13.1 *după cum credeam*; (+ ὅτι) δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου NT *Mt.*26.53 *crezi că nu-l pot ruga pe tatăl meu*; NT *In.*5.45. (+ ac. de obiect și ac. de relație) τούτους τί δοκεῖτε: XEN. *An.*5.7.26 *ce credeți despre aceștia?*; (+ dat.) οὐ μοι δοκῶ PLAT. *Th.*158e *nu cred*; τί δ' ἂν δοκεῖ σοι Πρίαμος, εἰ τὰδ' ἦνυσεν: AESCH. *Ag.*935 *ce crezi că ar fi făcut Priam (propr. cum și-ar fi apărut Priam, cf. sens II), dacă ar fi izbândit această [victorie]?*; (περί + gen.) εἶ τι περὶ τῶν θείων πρηγμάτων δοκέειν δεῖ HDT. 9.65 *dacă trebuie să am o părere despre cele divine*; (med.) πάλαι ποτ' ἐστὶ τοῦτ' ἐμοὶ δεδογμένον EUR. *HF.*1 *am de mult această credință*. 2 a presupune, a-și închipui, a-și imagina: πῶς δοκεῖς καθύβρισεν EUR. *Hipp.*446 *îți poți închipui cum l-a silit*; κάπειθ' ὁ δῆμος ἀναβοᾷ πόσον δοκεῖς AR. *Ec.*399 *iar apoi poporul strigă, îți poți imagina cât*. 3 a considera, a privi, a găsi cu cale, a crede de cuvânt: (+ dat.) τί σοι δοκεῖ: NT *Mt.*17.25 *cum și se pare potrivit?*; (+ inf.) ἐπεὶ δοκεῖς τὰδ' ἔρδειν καὶ λέγειν AESCH. *Ag.*1649 *dacă socotești potrivit să faci și să spui acestea*; (fără dat.) ὅπη δοκοῖη THUC. 2.100 *pe unde părea mai bine*. 4 a spera: δοκέω νικησέμεν Ἔκτορα IL. 7.192 *sper că-l voi învinge pe Hector*; οὐ σε δοκέω πείθεσθαι μοι HDT. 1.8 *nu sper să te conving*. II a (a)părea: I (gener.) a părea, a avea aparență, a lăsa impresia: (op. εἶναι) οὐ ~ ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θελεις

AESCH. *Th.592 nu vrea să pară cel mai bun, ci să fie*; (subst.) πολλοὶ δὲ βροτῶν τὸ ~ εἶναι προτιούσι AESCH. *Ag.788 mulți muritori pun aparența în fața realității*; ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ ~ εἶναι ἀγαθὸν ἀλλὰ τὸ εἶναι PLAT. *Grg.527b un om trebuie să se străduiască nu doar să pară bun, ci să fie*; (în diverse opoziții) τῶι ~ μὲν οὐχὶ χηρίζων, τῶι δὲ βούλεσθαι θέλων EUR. *IA338 în aparență fără să-ți dorești, în inima ta însă vrând*; ὁρῶ δοκοῦντα μᾶλλον ἢ σπεύδοντά σε EUR. *Heracl.735 te văd mai degrabă dând impresia decât grăbindu-te*; (frecv. + dat. pron.) πέπλον, ὃς οἱ δοκεῖ χαριέστατος IL. *6.90 peplul care i se pare cel mai gingaș*; δόκησε δ' ἄρα σφίσι θυμὸς ὡς ἔμεν ὡς εἰ πατρίδ' ἰκοίαιτο OD. *10.415 li se părea că sufletul ar fi ajuns în patrie*; ἡμῖν γε μὲν δὴ πιστὰ θεσπίζειν δοκεῖς AESCH. *Ag.1213 ne pare că rostesti oracolul demne de crezare*; μῶν ἐπισχεῖν σοι δοκῶ; AR. *Pax.1042 ἴți pare oare că sunt în întârziere?* (= *ți se pare că am întârziat?*); ἔάν μὲν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν PLAT. *Phd.91c dacă vi se pare că spun ceva adevărat*; ὡς ἐμοὶ δοκῶ PLAT. *Cri.43c după cum mi se pare*; (fără dat.) κἂν ὡσπερὲι ψήτταν δοκῶ AR. *Lys.115 de-aș trece drept un pește plat*; ἤκουσά του λέγοντος, οὐ δοκῶν κλύειν EUR. *Med.67 I-am auzit pe cel ce vorbea fără să las impresia că-l ascult*; (+ inf.) πού τις δοκεῖς μέγας ἔμμεναι OD. *18.382 pari a fi unul mare*; (impers.) ὡς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα IL. *9.103 cum mi se pare cel mai bine*; (+ adv.) οὐ δοκῶ σοι μετρίως; PLAT. *Phd.96d nu ți se pare [că vorbesc] în mod echilibrat?*; (a părea = a apărea) ἔδοξάτην μοι δύο γυναικ' ... εἰς ὄψιν μολεῖν AESCH. *Pers.181 mi-au apărut că vin în fața ochilor două femei*; μὴ δόξαιεν ἔθειλοκακεῖν PLB. *5.20.3 să nu (a)pară că sunt răuvoitori*. 2 a lăsa impresia că este cineva, a fi renumit: λόγος ἔκ τ' ἀδοξούντων ἰὼν κἂκ τῶν δοκούντων αὐτὸς οὐ ταῦτὸν σθένει EUR. *Hec.295 aceeași vorbă n-are aceeași forță atunci când vine de la cei fără faimă și de la cei cu faimă*; κηρῦσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκούσιν NT *Gal.2.2 proponăduiesc neamurilor, îndeosebi celor mai de seamă*. 3 (d. abstr.) a fi evident: εἰ μὴ μετ' ἄρετῆς δοκούσης ἔς ἀλλήλους γίγνοιντο THUC. *3.10 dacă n-ar fi însoțite de o evidentă cinste a unora față de ceilalți*; ARSTT.

*APr.Po.76b24. III a hotărî: 1 a găsi cu cale, a găsi potrivit, a hotărî, a decreta: (+ dat.) ὅταν τῷ θεῷ ταῦτα δοκῇ DEM. 18.200 când divinității i se pare calea cea bună (= atunci când divinitatea hotărăște); εἰ δοκεῖ σοι ταῦθ' AESCH. *Ag.944 dacă aceasta e hotărârea ta*; (frecv. + dat. și inf.) δήμου προβούλοισ ... Ἐτεοκλέα ... θάπτειν ἔδοξε AESCH. *Th.1008 aleșii poporului au hotărât să-l îngroape pe Eteocles*; ἔδοξεν οὖν μοι πρὸς σέ δηλῶσαι τὸ πᾶν SOPH. *Tr.369 am hotărât să-ți dezvălui totul*; ἡμῖν ... ἔδοξεν σῶσαι τὴν Ἑλλάδα AR. *Lys.525 noi am hotărât să salvăm Grecia*; THUC. *7.43, (frecv. ἔδοξε(v) la începutul decretelor + τῷ δήμῳ / τῇ βουλῇ +/- inf.) THUC. 4.118 poporul / sfatul a hotărât sau a găsit cu cale*; PLUT. *M.833e, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ + inf. PLB. 21.2.4 consiliul a hotărât*; (pf. pas. impers. +/- dat.) κατθανεῖν μὲν μοι δέδοκται EUR. *IA1375 s-a hotărât să mor*; ἐμοὶ μὲν θάνατος οὐχ οὕτω βαρὺς ὅς σοι δέδοκται EUR. *Andr.454 moartea hotărâtă de tine nu este atât de apăsătoare pentru mine*; δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Αθηναίων DEM. *18.184 sfatul și poporul atenian au hotărât*; οὕτω δέδοκται; SOPH. *Ph.1277 așa e hotărât?*; (part. neut. subst.) τὰ δόξαντα DEM. *Prooem.21.3 cele hotărâte (= deciziile)*; = τὰ δεδογμένα HDT. *5.92γ = τὰ δοχθέντα PLB. 21.10.9, IOS. B14.356, (part. aor. neut. ac. abs.) δόξαντα δὲ ταῦτα καὶ περανθέντα XEN. HG3.2.19 odată hotărâte și îndeplinite acestea*; (part. subst.) παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν THUC. *1.84 împotriva a ceea ce ni se pare*; τὰ ἐμοὶ δοκοῦντα ... λέγειν PLAT. *R.509c a spune părerea mea*; (part. abs.) δόξαν δὲ σφι HDT. *2.148 decizând astfel*; (gen. abs.) δόξαντος δὲ τούτου XEN. *HG1.1.36 luându-se această decizie*. 2 a fi hotărât (să), a avea de gând (să): ὅταν δ' αἰεῖδεν ... δοκῶ, ... κλαίω AESCH. *Ag.16 atunci când am de gând să cânt, mă apucă plânsul*; (+ dat. și inf.) εἰσιῶν μοι τὸν ὄνον ἐξάγειν δοκῶ AR. *V.177 sunt hotărât ca, îndată ce am intrat, să iau cu mine măgarul*; AR. *Pl.1186 3 (jur.) a rezulta, a reieși: ἂν δ' ἀλῶ καὶ δοκῇ τοῦργον εἰργάσθαι DEM. 23.71 dacă este prins asupra faptului și rezultă că a comis fapta*.*

[R. *dek-, „a fi potrivit”, cf. δέκομαι, δέχομαι, lat. decet]

δόκημα, ατος, τὸ subst. I părere, credință:

δοκημάτων ἐκτός ἤλθεν ἐλπίς EUR. HF771 *speranța s-a împlinit în ciuda părerilor*; δοκήμασι EUR. IT176 *așa cum se crede*. II *vedenie*: ~ νυκτερωπὸν ... ὀνείρων EUR. HF112 *vedenie din timpul nopții a unor vise*. III *aparență*: τὰ σεμνὰ καὶ δοκήμασιν σοφὰ EUR. Tr.411 *cele nobile și în aparență înțelepte*; τὰ φῦντα γὰρ κρείσσω νομίζεῖν τῶν δοκημάτων χρεῶν EUR. Fr.359 [copiii] *biologici trebuie considerați mai importanți decât simulacrele* (sc. copiii adoptați).

[δοκέω]

δόκησις, εως, ἡ *subst.* I *părere, credință*: δόκησιν δὲ δεῖ λέγειν HDT. 7.185 *trebuie să-ți spui părerea*; τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον αἰεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκήσεώς τι πράξειν THUC. 4.55 *lipsa inițiativei era întotdeauna o deficiență față de ceea ce ar fi crezut că pot face*; EUR. Heracl.395, δόκησιν εἰπεῖν SOPH. Tr.426 *a spune o părere* (/ un zvon). II *apreciere*: μόλις καὶ ἡ ~ τῆς ἀληθείας βεβαιουῦται THUC. 2.35 *cu greu poți aprecia adevărul*. III *hotărâre*: μὴ νυν πέραινε τὴν δόκησιν EUR. Or.636 *nu lua acum o hotărâre*. IV *faimă, glorie*: τῆς δοκήσεως προσγεγενημένης THUC. 7.67 *adăugându-se faima*; ὁ στρατηγὸς τὴν δόκησιν ἄρνυται EUR. Andr.696 *comandantul dobândește faima*; EUR. HF288. V (frecv.) *aparență, impresie, iluzie, amăgire, nălucire*: δόκησιν παρέχοντες αὐτίκα ἐμβαλεῖν THUC. 2.84 *lăsând impresia că vor ataca imediat*; δόκησιν ἔχει ἰσχύος THUC. 4.126 *dă impresia de forță*; ἡ ~ Ξουῦθον ἠδέως ἔχη EUR. Ion1602 *iluzia să-l cuprindă plăcut pe Xouthos*; δοκεῖτε τὴν δόκησιν ἀσφαλῆ; EUR. Hel.121 *socotiți vedenia drept sigură?*; μὴ δόκησιν εἶχετ' ἐκ θεῶν EUR. Hel.119 *să aveți parte de o nălucire din partea zeilor*; EUR. Hel.36, PLUT. Tim.10.4, id. Pomp.54.4, id. M.392a, IOS. AI13.359. VI *bănuială*: ~ ἀγνώως λόγων SOPH. OT681 *bănuială nesigură* [intemeiată pe] *cuvinte*. VII *presupunere*: EUR. Heracl.746.

[δοκέω]

δοκησί-σοφος, ον [τ] *adj.* care se crede înțelept, atotștiutor, încrezut: (tânăr) AR. Pax44.

[δόκησις, σοφός]

δοκιμάζω, *vb.* |impf. ἐδοκίμαζον, viit. δοκίμασω și δοκιμῶ, aor. ἐδοκίμασα, pf. δεδοκίμακα| I *a pune la încercare, a încerca, a proba, a verifica, a testa, a cerceta, a lămuri*: οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς THUC. 6.53

fără să-i verifice pe denunțatori; δοκίμαζε τοὺς φίλους ἐκ τε τῆς περὶ τὸν βίον ἀτυχίας ISOC. 1.25 *pune-ți la încercare prietenii în timpul nenorocirilor vieții*; οὓς λόγους δοκίμαζει LXX Ion34.3 *urechea pune la încercare cuvintele*; τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ... οἶδατε ~ NT Lc.12.56 *știți să cercetați fața pământului*: (pas.) ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι δοκιμάζομαι DEM. 18.266 *sunt cercetați în privința încoronării*; δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος LXX Prov.17.3 *argintul se verifică* (= se lămurește) *în cuptor*; LXX Ps.94.9. II *a aproba, a considera bun, a socoti potrivit, a admite*: δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν ~ LYS. 16.3 *vă rog să mă socotiți potrivit*; τοὺς ἄρρενας ἐδοκίμασαν ἔρωτας PLUT. M.11f *au considerat bune iubirile între bărbăți*; (pas.) ἐπειδὴ δεδοκίμασαι καὶ ἀνήρ γενῆσαι LYS. 32.9 *după ce ai fost admis și ai devenit bărbat*; ἵππεῖς ἐδοκίμάσθησαν XEN. An.3.3.20 *au fost aleși călăreții potriviți*. III *a examina, a aprecia valoarea*: (d. animale pt. a vedea dacă sunt bune sau nu de jertfă) HDT. 2.38, (d. efebi) δοκίμαζει τοὺς ἐγγραφέντας ἡ βουλή ARSTT. Ath42.2 *sfatul îi examinează pe cei înscriși*; AR. V.578, οἱ τοὺς οἴνους δοκίμάζοντες ARSTT. EN1118a28 *degustătorii de vin*; (pas.) ὡς ἵππευε δεδοκιμασμένος LYS. 14.22 *a fost supus unui examen pentru a deveni cavaler*; μὴ ἂν τολμῆσαι πρότερον ἡμῶν ἠγήσασθαι, ἕως ἐδοκίμάσθησαν κατὰ τοὺς νόμους LYS. 15.6 *nu îndrăznesc să ne conducă mai înainte de a fi supuși unei examinări conform legilor*. IV *a chibzui, a judeca, a considera* (bun sau demn), *a aprecia, a socoti*: (+ adv.) ὀρθῶς ~ ISOC. 12.222 *a judeca drept*; (+ ac.) ~ τὰ Ἡσιόδου PLAT. R.546e *a chibzui asupra* [vârstelor lui Hesiod]; ὄν ἐδοκίμασαμεν ἐν πολλοῖς πολλακίς σπουδαῖον ὄντα NT 2Cor.8.22 *pe care l-am socotit plin de răvnă în multe alte ocazii*; (+ inf.) οὐκ ἐδοκίμαζε φράζειν αὐτὸν ὅστις εἶη πρότερος PLUT. Thes.12.4 *nu socotea că e bine să spună el cel dintâi cine este*; οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει NT Rom.1.28 *n-au socotit să-l păstreze pe Dumnezeu în conștiința lor*: (subst.) ἡ ἀρχὴ τοῦ ~ ὀρθῶς DEM. Proom.5.3 *începutul unei judecări drepte*. V (med.) *a decide, a alege*: χώραν δοκιμασώμεθα τὴν προσήκουσαν ἐκάστοις ἔχειν XEN. Oec.8.10 *alegem pentru fiecare obiect locul potrivit*.

[δόκιμος]

δοκιμᾶσία, ας, ἡ *subst.* I *probă, încercare, cercetare, verificare, examinare*: πεποηκῶς

... δοκιμασίαν τοῦ ... ἵππικοῦ XEN. HG6.4.31 *făcând proba [pentru alegerea] cavaleriei*; ἢ κατὰ τὸν χρόνον ~ ARSTT. EN1162a14 *proba dată de trecerea timpului*; πρὶν τοῦ δήμου τὴν δοκιμασίαν γενέσθαι DEM. 44.41 *mai înainte de a avea loc o verificare din partea demului*; μὴ τύχοιμι τῆς δοκιμασίας ταύτης ISOC. 15.97 *n-aș avea parte de această verificare*; ISOC. 7.38, (titlul unui discurs) περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας LYS. 26 *despre examinarea lui Euandros* (sc. pt. accederea la o magistratură); δοκιμασίαν ἱκανὴν λαβὼν IS. 7.34 *supunându-mă unei verificări suficiente*; τὰ δὲ παρεληλυθότα τῶν ἔργων, ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων λαμβάνοντα τὴν δοκιμασίαν PLB. 3.31.8 *far-tele din trecut care se verifică de pe urma evenimentelor înseși*; ξένων κρίσιν ποιεῖν καὶ δοκιμασίαν PLUT. *AgisCleom*.31.11 *a face o selecție și o examinare a străinilor*; (d. o piatră grea folosită la concursuri) λίθος δοκιμασίας LXX *Sir*.6.21 *piatră de încercare*; ἡ ~ σου ἐν σαρκὶ αὐτοῦ LXX *Ps.Sol*.16.14 *încercarea ta este în carnea lui*; ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ NT *Evngl*.3.9 *părinții voștri m-au pus la încercare*. II *aprobare* (în urma verificării): PLB. 6.14.10, τῆ δοκιμασίᾳ τοῦ νόμου πλησιαζούση APP. BC1.55 *aprobare iminentă a legii*. III *chibzuință*: αἴρεσις ~ ὀρθή PLAT. *Def*.413b *alegerea este o chibzuință dreaptă*. IV (milit.) *trecere în revistă, inspecție*: ἐν ταῖς δοκιμασίαις ἡ μὲν τάξις εἴρηται μεθ' ἧς ἂν κάλλιστα ἰπάξοιντο XEN. *Eq.Mag*.3.9 *s-a arătat care este cea mai bună așezare pentru călăreți în timpul trecerilor în revistă*.

[δοκιμάζω]

δοκιμαστέον, *adj.vb.* (neut.) trebuie verificat: (doici) PLUT. *M*.3e.

[δοκιμάζω]

δοκιμαστέος, α, ον *adj.vb.* trebuie verificat sau supus unei examinări: διὰ τοῦτο ~ ἐστίς; LYS. 31.25 *din acest motiv trebuie admis pentru a fi examinat?*; LUC. *Eum*.8.

[δοκιμάζω]

δοκιμαστήρ, ἦρος, ὁ *subst.* cel ce verifică, controlor, inspector, censor: (la Sparta) δοκιμαστήρες τῶν κοινῶν PLB. 24.7.5 *controlori ai fondurilor publice*.

[δοκιμάζω]

δοκιμαστήριον, ου, τό *subst.* probă, mijloc de verificare: χωρισμὸς φίλων ~ φιλίας MEN. *Mon*.1.537 *despărțirea de prieteni e*

un mijloc de verificare a prieteniei.

[δοκιμαστήρ]

δοκιμαστής, οὔ, ὁ *subst.* I *examinator, controlor, verficator*: LYS. 26.16, αὐτοὺς δοκιμαστὰς τοῦ πράγματος γενομένου DEM. 48.3 *când ați verificat voi înșivă problema* (= *când v-ați făcut o părere personală asupra problemei*); δοκιμαστήν δέδωκά σε ἐν λαοῖς δεδοκιμασμένοις LXX *Ier*.6.27 *te-am pus să încerci popoarele de încercat*; LUC. *Phal*.2.13, id. *Gall*.22, id. *Abd*.8, (d. cântece și dansuri) PLAT. *Lg*.802b, (d. monede, metale prețioase) PLAT. *Sp*.378d, MEN. *Fr*.532, (fig.) ὁ πολὺς χρόνος πιστεύεται πάντων εἶναι ~ ἀληθέστατος IOS. *Ap*.2.279 *scurgerea îndelungată a timpului trece drept proba cea mai sigură a tuturor lucrurilor*. II *cel care aprobă*: δοκιμαστὰς τῶν τούτῳ πεπραγμένων DEM. 21.127 *cei ce aprobă cele făcute de acesta*.

[δοκιμάζω]

δοκιμή, ἦς, ἡ *subst.* I *încercare, dovadă, probă*: ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως NT *2Cor*.8.2 *în multa lor încercare de necaz*; NT *Flp*.2.22, AESOP. *Fab.dod*.274. II *virtute dovedită prin încercări, biruință în încercare, stăruință*: ἡ δ' ὑπομονὴ δοκιμὴν (κατεργάζεται), ἡ δὲ ~ ἐλπίδα NT *Rom*.5.4 *răbdarea aduce stăruința, iar stăruința speranță*: ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν NT *2Cor*.2.9 *ca să cunoască stăruința voastră*.

[δόκιμος]

δοκίμιον, ου, τό *subst.* I *instrument de probă*: (d. gust) δοκίμια τῆς γλώττης PLAT. *Ti*.65c *instrumente de probă ale limbii*. II *piatră de încercare, ext. mijloc de verificare*: (d. metale prețioase) ~ ἀργύρω LXX *Prov*.27.21 *piatră de încercare pentru argint*; LXX *Ps*.11.7, ἠρώτησεν εἰ ~ ἔχει τίνι τρόπῳ πειράζεται ὁ πολύφιλος PLUT. *M*.230a *a întrebă dacă are un mijloc de verificare prin care poate fi recunoscut un om cu mulți prieteni*. III *punere la încercare*: τὸ ~ ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονὴν NT *Iac*.1.3 *punerea la încercare a credinței voastre aduce răbdare*; NT *1Pt*.1.7.

[δόκιμος]

δόκιμος, ον *adj.* |comp. -ώτερος, superl. -ώτατος| I (d. pers.) I *a căruia valoare nu poate fi pusă la îndoială, care are o bună reputație, demn de încredere, respectat, prețuit, recunoscut*: HDI. 5.62, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον XEN. HG3.4.15

oricine ar oferi un cal, arme și un bărbat de încredere; τὸν σοφῆ δόκιμον φρενί AR. *Pax1030 cel recunoascut pentru o minte înțeleaptă; Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης, δοκίμω ἄνδρε* ARR. *An.5.5.1 Megasthenes și Eratosthenes, oameni a căror valoare nu poate fi pusă la îndoială (= de nădejde). 2* (ext.) de seamă, vestit, faimos: (d. Theseus) *δοκιμώτατος Ἑλλάδι* EUR. *Supp.277 cel mai de seamă din Grecia; ἄνδρων δοκίμων πόλιν* THEOC. 28.18 *cetate a unor oameni de seamă; οἱ δοκιμώτατοι ... τῶν πολιτῶν* PLUT. *Marc.27.6 cei mai de seamă dintre cetățeni; PLUT. Fab.1.2, id. M.153f. 3* de la care se speră că: ~ δ' οὔτις ὑποστάς μεγάλῳ ρεύματι φωτῶν ... εἴργειν AESCH. *Pers.87 de la nimeni nu se așteaptă să țină piept unui mare zivoi de oameni. 4* supus unei probe, dovedit (bun), încercat, vrednic: οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν ~ NT *2Cor.10.18 căci nu cel ce se laudă singur, acela este dovedit bun; σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ* NT *2Tim.2.15 silește-te să te arăți vrednic de a sta alături de Dumnezeu; ~ γενόμενος λήμψαι* τὸν στέφανον τῆς ζωῆς NT *Iac.1.12* *dovedit bun, va primi cumina vieții; Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ* NT *Rom.16.10 Apelles cel vrednic în Hristos. 5* pe care te poți baza: (cal) XEN. *Oec.4.7. II* (d. lucruri) **I** renumit, de seamă, faimos: δόκιμοι πόλιες HDT. 8.73 *cetăți renumite; τὰ κάλλιστα τῶν συνταγμάτων καὶ δοκιμώτατα* PLUT. *M.605c cele mai frumoase și cele mai de seamă dintre scrieri. 2* vrednic de luat în seamă, ales, înnobilit: (imn) PI. *N.3.11, ὕμνων ἄρσενι βοᾷ δοκίμων* AR. *Th.124 immuri innobilate prin glas bărbătesc. 3* la mare preț: ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐστὶ τὸ ἔαρ δοκιμώτατον HDT. 7.162 *în timpul anului primăvara este anotimpul cel mai prețuit; πολλὰς καὶ δοκίμους αὐτοῖς παρέχεται χρείας* PLB. 6.31.11 *le oferă avantaje multe și de mare preț pentru ei. 4* (în numismatică) la curs oficial, aflat în circulație, de preț, prețuit de: ἀποδοῦναι ... τὸ ἀργύριον ἡμῖν δόκιμον DEM. 35.24 *a ne răsplăti cu monedă de argint aflată în circulație; (monedă)* PLUT. *M.599f, (+ dat.) ἀργυρίου δοκίμου ἐμποροῖς* LXX *Gen.23.16 argint la preț printre negustori; LXX Zah.11.13. 5* (d. metale) încercat, ext. pur, curat: (aur) LXX *3Rg.10.18.*

// **δοκίμως**, adv. într-un mod dovedit, de ne tăgăduit, neîndoios: μόνον ... ~ πολυπενθῆ AESCH. *Pers.547 destin neîndoios vrednic de plâns; ὅπως ἂν αὐτός τε καλὸς κάγαθός ~ γένοιτο* XEN. *Cyr.1.6.7 ca să ajungă neîndoios un om desăvârșit.*

[δοκέω]

δοκίμῶ-ῶ, vb. {eol. δοκίμωμι Sapph.} a crede, a pretinde: (+ inf.) ψαύην δ' οὐ δοκίμωμι' ὀράνω SAPPH. 52 *nu pretind să ating cerul; SAPPH. 56. ὅττις δοκίμοι ... νικάσῃν ἔρον* THEOC. 30.25 *cine ar crede să-l învingă pe Eros.*

[δοκέω]

δοκίον, ου, τό *subst.* bucătică de lemn, beți-gaș: ὅμοια δοκίοις ARSTT. *HA532b21 [prești] ca niște beți-gașe.*

[δοκίς]

δοκίς, ἴδος, ἡ *subst. I* bârnă, tijă: (pt. a construi o cursă) δοκίδα ἀτρακτυλίδος XEN. *Cyn.9.15 tije de pintenog. II* (d. un fenomen ceresc) fascicul de lumină sau tip de meteorit: ARSTT. *Mu.392b4, ARR. 6.28.*

[δοκός]

δοκός, οὔ, ἡ *subst.* [var. δόκος Ar. *Fr.515*: masc. Luc. *VH2.1*] {ep. dat. pl. -οῖσιν Od.} **I** buștean, (în construcții) grindă, bârnă: ἔλκωσ' ἐξ ὄρεος ... δοκόν IL. 17.744 *trag de la munte un buștean; OD. 19.38, δοκοὺς μεγάλας ἀρτήσαντες* THUC. 2.76 *legând împreună grinzi mari; οἰκίαν τετραγώνοις ὠροφομένην δοκοῖς* PLUT. *M.210d casă cu șarpanta făcută din grinzi în formă de patrulater; AR. Nu.1496, LXX Rg.6.2, id. 2Par.34.11, id. Cânt.1.17, PLB. 10.27.10, APP. Hisp.398, (prov.) (d. o muncă împovăraătoare) ὁ τὴν δοκὸν φέρων ARSTT. *Rh.1413b29 cel care poartă grindă; (op. κάρφος „așchie”) τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; NT Mt.7.3 de ce vezi așchia din ochiul fratelui tău, dar nu bagi de seamă bârna din ochiul tău?; NT Lc.6.41. II drug: (pentru închiderea ușii) AR. *V.201. III lingou: (de aur) IOS. *A14.106.****

[v. δέκομαι, δέχομαι, nume de agent; sau poate R. *dek2-* „a rupe”, „a tăia”]

δόκος, ου, ὁ *subst.* părere: τῷ γ' ἐμῷ δόκῳ CALL. *Iamb.fr.224.1 după părerea mea.*

[δοκέω]

δοκῶ, οὔς, ἡ *subst.* părere, iluzie: ~ κενή EUR. *El.747 o iluzie goală.*

[δοκέω]

δόκωσις, εως, ή *subst.* structură de sprijin a acoperișului, șarpantă: ταπεινωθήσεται ή ~ LXX *Ecl.*10.18 *se va încovoia șarpanta*; PLUT. *M.*1112e.

[δοκώμαι]

δολερός, ά, όν *adj.* înșelător, viclean, șiret: HDT. 3.22, SOPH. *Ph.*1112, AR. *Av.*451, PLAT. *Smp.*205d ș.a. // **δολερώς**, *adv.* în mod înșelător: IOS. *A1*14.350.

[δόλος]

δολιό-μῦθος, ον *adj.* cu vorbă vicleană: SOPH. *Tr.*840.

[δόλιος, μῦθος]

Δολιόνες, ων, οί [ἴ] *subst.* dolioni, populație tragică: A.RH. 1.961.

[Δολιόνες]

Δολιόνιος, η, ον *adj.* dolian, al dolienilor (Δολιόνες): (femei) A.RH. 1.1070, (fem. subst.) Δολιονίην A.RH. 2.765 *ținut dolian*.

[Δολιόνες]

δολιό-πους, *adj.* |gen. -ποδος| cu picior viclean, cu pas furișat: (d. Orestes) SOPH. *El.*1392.

[δόλιος, ποῦς]

δόλιος, α, ον *adj.* |comp. -ώτερος, superl. -ώτατος| înșelător, viclean, șiret, perfid: δολίσιος' έπέεσσι OD. 9.282 *cu vorbe amăgitoare*; ~ αιών έπ' άνδράσι κρέματα PI. 1.8.14 *inșelător e timpul ce atárnă asupra oamenilor*; δόλιον όμμ' έχων AESCH. *Pr.*569 *având o căutătură vicleană*; (Odysseus) SOPH. *Ph.*608, (Hermes) SOPH. *Ph.*133, δολίσιος γάμοις EUR. *Or.*1010 *căsnicie vicleană*; δόλιον άνδρα φεῦγε MEN. *Mon.*1.131 *fugi de omul viclean*; PLB. 21.34.2, NT 2Cor.11.13, (d. animale) AR. *Eq.*1068, (d. concr.) (d. o carcană) δόλιον ... κύκλον OD. 4.792 *cerc înșelător*; ζυγοί δόλιοι LXX *Prov.*11.1 *balanțe înșelătoare (= cântare măsluite)*. // **δολίως**, *adv.* în mod viclean, cu viclesug: LXX *Ier.*9.3, AESOP. 7.5.

[δόλος]

δολιότης, ητος, ή *subst.* viclesug: έν δολιότητι LXX *Nu.*25.18 *cu viclesug*; ή γλώσσά σου περιέπλεκεν δολιότητα LXX *Ps.*49.19 *limba ta impletea viclesug*; LXX *Sir.*37.3.

[δόλιος]

δολιό-φρων, ον *adj.* cu gând viclean: δολιόφρων ποινά AESCH. *Ch.*947 *răzbunare cu gând viclean*; (Kypris) EUR. *IA*1300.

[δόλιος, φρήν]

δολιόω-ώ, *vb.* [impf. 3pl. δολιοῦσαν] **I** (*tranz.*) a înșela, a urzi viclesug, a vicleni:

(+ ac. pers. și ac. de relație) όσα δολιοῦσιν ύμās LXX *Nu.*25.18 *câte viclenesc împotriva voastră*; (+ dat. instr.) ταῖς γλώσσαις αὐτῶν έδολιοῦσαν LXX *Ps.*5.10 *urzeau viclesug cu limbile lor*. **II** (*intrans.*) (med.) a fi trădător, a se purta mișelește: δολιοῦσθαι έν τοῖς δούλοις αὐτοῦ LXX *Ps.*104.25 *a se purta mișelește cu robii Săi*.

[δόλιος]

δολίχ-αυλος, ον *adj.* cu un tub lung (pt. introducerea vârfului): (d. sulite) OD. 9.156.

[δολιχός, αὐλός]

δολίχ-αύχην, *adj.* |gen. -ενος| cu gât lung: (păsări) EUR. *Hel.*1487, (lebădă) EUR. *IA*794.

[δολιχός, αύχήν]

δολίχ-εγχής, ές *adj.* cu lance lungă: IL. 21.155.

[δολιχός, έγχος]

δολίχ-ήρετμος, ον *adj.* **I** cu vâsle lungi: (corabie) OD. 4.499, id. 19.339, (fig. d. insula Aigina) PI. *O.*8.20. **II** care folosesc vâsle lungi: (d. Feaci) OD. 8.191 ș.a.

[δολιχός, έρετμός]

δολίχό-δειρος, ον *adj.* |var. metri causa δουλ- II| cu gât lung: (lebădă) IL. 2.460, id. 15.692, (cf.) ARR. *Tact.*31.6.

[δο(υ)λιχός, δειρή]

δολιχο-δρόμος, ου, ό *adj.m.* alergător al cursei δόλιχος (cursă de fond / cursă pe o distanță mare), alergător de fond / la distanță: οί δολιχοδρόμοι τὰ σκέλη μέν παχύρονται XEN. *Smp.*2.17 *alergătorii de cursă lungă își ung cu ulei picioarele*; PLAT. *Pri.*335e, id. *Lg.*822b, PLUT. *Dem.*6.2, id. *M.*486b.

[δολιχός, δραμεῖν]

δολίχός, ή, όν *adj.* |var. δολίχ-;| {ep. dat. pl. δολιχῆσιν A.RH. 1.914} **I** (sens spațial) **I** lung: δολίχ' έγχεα IL. 4.533 *sulite lungi*; HES. *Th.*186, δολιχῆσιν ... έλάτησι A.RH. 1.914 *cu vâsle lungi*; δολιχῆν ... τήν σκιάν AESOP. *Fab.dod.*220 *umbră prelungă*; (d. lungimea unui vers) CALL. *Epigr.*11.2. 2 *în tîns*: δολιχάς θίνας CALL. *Fr.*602 *dune întinse de nisip*; (mare) A.RH. 1.21. **II** (sens temporal) care durează mult timp, lung, îndelungat: νύκτα ... δολιχῆν σχέθεν OD. 23.243 *a ținut pe loc (a prelungit) o noapte lungă*; (boală) OD. 11.172, ~ χρόνος PLAT. *Epigr.*9.51 *timpul cel lung*; (sens temporal și spațial) δολιχόν πλόον OD. 3.169 *drum lung pe apă*; δολιχῆν όδόν OD. 4.393 *cale lungă*; A.RH. 3.602, PLB. 34.14.8, δολιχῆς

τέρμα κελεύθου AESCH. *Pr.*284 *capātul unui drum lung*; AESCH. *Fr.*360b, (neut. adv.) δηθά τε καί δολιχόν IL. 10.52 *mult timp și vreme îndelungată*.
 [R. *d^olHj^ogh-, sanscr. *ḍīrghā-*, avestică *darəga-*, cf. lat. *indulgeo* „a se arăta binevoitor, a arăta larghețe”]
δόλιχος, ου, ὁ *subst. dolichos*, alergare de fond, alergare pe distanță lungă, *sc.* aprox. între 7 și 24 de stadii, 1 στάδιον = 177 m: XEN. *An.*4.8.27, PLAT. *Lg.*833b, LUC. *Hist.Consc.*30, (fig.) δόλιχον κατατείνουσι τοῦ λόγου PLAT. *Pri.*329b *întind mult vorba*; καλῶς ... πρὸς τὸ στάδιον· τὸν δόλιχον τοῦ πολέμου φοβοῦμαι PLUT. *Phoc.* 23.4 [*suntem pregătiți*] *bine pentru stadion, mă tem însă de dolichul războiului* (*sc.* de durata lui lungă); PLUT. *M.*803b.
 [δόλιχος]
δολιγό-σκίος, ον *adj.* cu umbră prelungă: (epitet al lui ἔγχος „sulită”) IL. 13.509, OD. 24.519.
 [δόλιχος, σκία]
δολόεις, εσσα, εν *adj.* I *șiret*: (Calypso) OD. 7.245, (Kirke) OD. 9.32, (Medeia) A.RH. 3.89. II *înselător, amăgitor*: (pânze de păianjen) OD. 8.281, EUR. *IA*1527, *δολόεσσαν* ἀρωγὴν Κύπριδος A.RH. 2.423 *ajutor viclean al lui Kypris*.
 [δόλος]
δολο-κτᾶσία, ας, ἡ *subst.* ucidere prin viclesug: (d. uciderea lui Apsyrtos, fratele Medeiei) A.RH. 4.479.
 [δόλος, κτείνω]
δολομάχανος, (dor.) v. *δολομήχανος*
δολο-μήτης, ου *adj.m.* [doar voc. *δολομήτα*] cu gând șiret, cu minte vicleană: (Hera despre Zeus) IL. 1.540.
 [δόλος, μήτης]
δολό-μητις, ι *adj.* [ac. -τιν] cu gând șiret, cu minte vicleană, înșelător: (Clytaimnestra) OD. 11.422, (Aigisthos) OD. 4.525, *δολόμητιν* δ' ἀπάταν θεοῦ AESCH. *Pers.*107 *amăgire înșelătoare a zeului*.
 [δόλος, μήτης]
δολο-μήχανος, ον *adj.* {dor. -μάχ- Theoc.} care urzește viclesug, care ticluște capcane: (Eros) THEOC. 30.25.
 [δόλος, μηχανή]
Δόλοπες, ων, οί *subst.* {ep. dat. *Δολόπεσσι* II.} *dolopi*, populație din Thessalia, apoi în Epir: IL. 9.484, Pi. *Fr.*183, HDT. 7.185, XEN. *HG*6.1.7 ș.a.

Δολοπήιος, ον *adj.* *dolop*, al *dolopilor*: (mormânt) A.RH. 1.585.
 [Δόλοπες]
Δολοπία, ας, ἡ *subst.* *Doloria*, regiune a *dolopilor*: THUC. 2.102, PLB. 21.25.6 ș.a.
 [Δόλοπες]
δολο-πλόκος, ον *adj.* *care țese (sc. urzește) viclesuguri, urzitor de șiretlicuri*: (Aphrodita) SAPPH. 1.2, ARSTT. *EN*1149b16, (cuvinte) AESOP. 1.306.
 [δόλος, πλέκω]
δολο-ποιός, όν *adj.* *viclean, înșelător*: (d. răzbunarea centaurului Nessos) ~ ἀνάγκα SOPH. *Tr.*832 *silnicie vicleană*.
 [δόλος, ποιέω]
δόλος, ου, ὁ *subst.* {ep. dat. pl. *δόλοισι*(ν) Soph., A.Rh.} I (concr.) I *nadă, momeală*: *ιχθύσι ... δόλον ... βάλλων* OD. 12.252 *aruncând peștilor momeală*. 2 *cursă, capcană*: *σμήϊνοις κρυπτὸν ἔτευχε δόλον* CALL. *Aet.fr.*177.16 *a meșterit o capcană ascunsă pentru șoareci*. 3 *capcană*: (d. plasa făurită de Hephaistos împotriva lui Ares) OD. 8.276, (d. calcul troian) ἐς ἀκρόπολιν δόλον ἦγαγε ... Ὀδυσσεύς OD. 8.494 *Odyseus a dus capcana în cetățuie*; (d. Pandora) δόλον ... ἀμήχανον ἐξετέλεσεν HES. *Op.*83 *a făurit o capcană fărâ leac*. II (frecv. fig.) *viclesug, șiretenie / șiretlie, urzeală, uneltire, înșelăciune*: τὸν ... ἔπερνε δόλω, οὐ τι κράτει γε IL. 7.142 *l-a ucis prin viclesug, nu prin putere*; δόλον ἦρτυε OD. 11.439 *a întocmit un viclesug*; ἡὲ δόλω ἢ ἀμφοδόν OD. 1.296 *fie prin șiretlie, fie pe față*; (frecv. dat.) *γυναῖκας ἐξεπάρωσιν δόλω* AR. *Lys.*623 *le atâță pe femei prin viclesug*; τὸν Ἰησοῦν δόλω κρατήσωσιν NT *Mt.*26.4 *să-l prindă pe Iisus prin viclesug*; (+ prep.) ἐκ δόλου Pi. *P.*11.18, ἐν δόλω LXX *IMac.*1.30, σὺν δόλω AESOP. 1.211, μετὰ δόλου ISOC. 9.36 *cu / prin viclesug*.
 [et. nec.; cf. δέλεαρ?; lat. *dolus* ar putea fi un împrumut din gr.]
δολο-φονέω-ῶ, vb. a ucide prin viclesug sau prin trădare, a asasina mișelește: PLB. 32.5.11, PLUT. *Arat.*3.5, APP. *Syn.*360, (pas.) ARSTT. *Mir.*836a, PLB. 2.36.1, IOS. *B12.*204, LUC. *Macr.*15 ș.a.
 [δολοφόνος]
δολοφόνησις, εως, ἡ *subst.* *ucidere mișelească, asasinat*: APP. *Syn.*362.
 [δολοφονέω]
δολοφονία, ας, ἡ *subst.* *asasinat*: ARSTT.

EN1131a7, id. *Fr.*175b, PLB. 6.13.4.

[δολοφόνος]

δολο-φόνος, ον *adj.* care ucide prin viclesug *sau* prin trădare: (fig.) δολοφόνου λέβητος τύχαν σοι λέγω AESCH. *Ag.*1129 *îti spun soarta unei băi care a ucis prin viclesug.*

[δόλος, φόνος]

δολο-φραδής, ἐς *adj.* care născocoște viclesuguri: (πάρφρασις „lingușire”) P1. *N.*8.33.

[δόλος, φράζομαι]

δολο-φρονέω-ῶ, *vb.* a urzi în minte viclesuguri, a umbla cu gânduri viclene: (gener. part. prez. δολοφρονέων, -ουσα, -ον) (d. Hera) IL 14.197, (Aphrodita) IL. 3.405, (Odysseus) OD. 18.51, (Kirke) OD. 10.339, (Prometheus) HES. *Th.*550, (Hippomenes) HES. *Fr.*76.

[δόλος, φρονέω]

δολοφροσύνη, ης, ἡ *subst.* {ep. dat. pl. -ης II. 19.97, -ησι A.Rh. 4.687} viclenie, înșelăciune, amăgire: Ζεὺς δ' οὐ τι δολοφροσύνην ἐνόησεν IL. 19.112 *Zeus nu și-a dat seama de viclenie.*

[δολόφρων]

δολῶω-ῶ, *vb.* |viit. -ῶσω, aor. ἐδῶλωσα| {ep. aor. 3sg. δῶλωσε Hes. *Fr.*33a} **I** a amăgi, a înșela, a păcăli: (+ ac.) Μοίρας δολῶσας EUR. *Alc.*12 *amăgindu-le pe Moire;* AR. *Eq.*1067, (+ dat. instr. și ac. exprimat sau subînțeleș) ~ ἀπάτη τοὺς πολεμίους PLUT. *Fab.*6.6 *a înșela dușmanii printr-o viclenie;* παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολῶσαντες γάμοις EUR. *IA*898 *îmi vor omorî copila amăgind-o cu nunta ta;* XEN. *Cyr.*1.6.28, PLUT. *M.*757d, (abs.) τὸ γὰρ δολῶσαι πρὸς γυναικὸς ἦν σαφῶς AESCH. *Ag.*1636 *era limpede că amăgirea [trebuie să vină] din partea unei femei;* μὴ δολῶσαντος θεοῦ AESCH. *Ag.*273 *doar să nu fi urzit un zeu o amăgire;* (pas.) HES. *Th.*494. **II** a deghiza, a disimula: ναυκλήρου τρόποις μορφήν δολῶσας SOPH. *Ph.*129 *prefăcându-și înfățișarea cu haine de căpitan.* **III** a denatura, a strica: μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ NT *2Cor.*4.2 *fără a strica cuvântul lui Dumnezeu.* **IV** a falsifica: (d. vin) LUC. *Herm.*59.

[δόλος]

δῶλωμα, ατος, τό *subst.* înșelăciune, capcană, viclenie: τῷδὲ τ' ἂν δολῶματι πολλοῦς ἀναιρῶν AESCH. *Ch.*1003 *omorându-i pe mulți prin această viclenie.*

[δολῶω]

δῶλων, ὄνος, ὁ *subst.* **I** pumnal: PLUT.

*TCG*10.9. **II** (mar.) velă mobilă, foc (pânză la prora unei nave): PLB. 16.15.2.

[δόλος]

δολ-ῶπις, ἰδος *adj.* cu privire vicleană: (fiica lui Oineus) SOPH. *Tr.*1050.

[δόλος, ῶπις]

δῶλωσις, εως, ἡ *subst.* șiretlic, cursă: (d. vânătoare) XEN. *Cyr.*1.6.28.

[δολῶω]

δόμα, ατος, τό *subst.* dar, dăruire: θυσία θεῷ ~ θύματος PLAT. *Def.*415b *jertfirea este o dăruire a jertfei către zeu;* NT *Mt.*7.11, PLUT. *M.*182e, (frecv. LXX) ἔδωκεν ~ LXX *Gen.*47.22 *a adus dar / a dăruit;* LXX *2Par.*2.9, id. *Iud.*4.14 *ș.a.*

[δίδωμι]

δομαῖος, α, ον *adj.* de construcție: (subst. sc. λίθοι) βάλλοντο δομαίους ἰέμενοι A.Rh. 1.737 *se nărusteau să năruie temeliele.*

[δόμος]

δόμεν, **δόμεναι**, inf. aor. de la δίδωμι.

Δομετιανός, v. Δομιτιανός

δομέω-ῶ, *vb.* |med.-pas. m.m.c.p. 3sg. + / - augment (ἐ)δεδόμητο Ios.; part. pf. δεδομημένος| a construi, a zidi: διηνεκὲς ἐδεδόμητο ... τὸ τεῖχος Ios. *BIS.*200 *zidul era construit fără întrerupere;* μηδὲ ἱερὰ θεῶν δεδομημένα ARR. *Ind.*7.3 *nu există zidite temple ale zeilor;* Ios. *A18.* 67, ARR. *An.*7.22.2 *ș.a.*

[δόμος]

δομή, ἧς, ἡ *subst.* **I** construcție: Ios. *A115.*399. **II** statură: κήτεσσι δομῆν ἀτάλαντοι A.Rh. 3.1395 *la statură asemeni monștrilor marini.*

[cf. δόμος]

δόμημα, ατος, τό *subst.* construcție, edificiu: Ios. *B15.*189.

[δομέω]

δόμησις, εως, ἡ *subst.* **I** construire: τῶν τε πρὸς τὴν δόμησιν ἐργαλείων Ios. *B13.*78 *instrumentele pentru construire;* Ios. *B12.*405.

II construcție: Ios. *A115.*399, id. *B1* 1.411.

[δομέω]

Δομιτιανός, οὔ, ὁ *subst.* |var. Δομετιανός Ios., Plut.| Domitianus, împărat roman, fiu al lui Vespasianus și frate al lui Titus: Ios. *A120.*267, PLUT. *Publ.*15.6, id. *M.*815d.

[lat. Domitianus]

δόμον-δε, *adv.* către casă *sau* acasă: εἰς Ὀδυσῆα δόμενδε κίον OD. 22.479 *alergau acasă la Odysseus;* OD. 24.220, ὄνδε ~ OD. 20.239 *la casa sa;* HES. *Sc.*38, id. *Fr.*195.38.

[δόμος, δε]

δόμος, ου, ὁ *subst.* {ep. gen. sg. δόμοιο Hom., A.Rh., pl. dat. δόμοισιν Hom., Soph., Eur., A.Rh.} **I** (gener.) casă, cămin, palat: οὓς τέκεν Ἀστυόχη δόμῳ Ἄκτορος IL. 2.513 *pe care Astyoche i-a născut în casa lui Actor*; OD. 18.8, CALL. *Dian.*168, (cu sensul lui μέγαρον „palat”) OD. 17.332, (al lui Aietes) A.RH. 3.217, (pl. = sg.) ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν IL. 23.84 *în casa voastră*; τί δ' ἐστί ... δεινὸν ἐν δόμοισί σοι; EUR. *Hipp.*566 *ce lucrul cumpălit se întâmplă în palatul tău?*; (frecv. d. tărâmul morții, sg. *sau* pl.) δόμον Ἅϊδος εἶσω IL. 24.246 *în casa lui Hades*; IL. 22.52. **II** (spec.) apartament, cameră, iatac: κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσετε οἴο δόμοιο OD. 1.330 *a coborât pe scara înaltă în iatacul ei*; OD. 21.5. **III** (spec.) χαλκήϊον ἐς δόμον OD. 18.328 *în fierărie* (propr. *în casa de bronz*). **IV** templu: Ἐρεχθίδος πυκινὸν δόμον IL. 7.81 *templul bine lucrat al lui Erechtheus*. **V** (d. animale) stup, stână: (d. viespi) οὐδ' ἀπολείπουσιν κοῖλον δόμον IL. 12.169 *ni-și lasă stupul scobit*; (d. oi) IL. 12.301, OD. 6.134. **VI** (arhit.) rînd de cărămizi, asiză, temelie: διὰ τριήκοντα δόμων πλίνθου HDT. 1.179 *la ficcare al treizecilea rînd de cărămizi*; δόμον λίθου HDT. 2.127 *temelie din piatră*; διὰ δόμων λιθίνων ξυστῶν τριῶν LXX 1Ezr.6.24 *cu trei rînduri de piatră cioplită*; PLB. 10.24.7, LXX 2Ezr.6.4, IOS. A11.13.

[R *dōm-*; cf. δῶμα, lat. *domus*]

δομο-σφαλής, ἐς *adj.* care surpă casa: ὄμβρου κτύπον δομοσφαλῆ τὸν αἵματηρὸν AESCH. *Ag.*1533 *ropot de ploaie însângerat care surpă casa*.

[δόμος, σφάλω]

δονᾶκεύς, ἦος, ὁ *subst.* loc unde cresc trestii, desiș de trestii, stuful: IL. 18.576.

[δονακεύομαι / δουνᾶκεύομαι < δόναξ]

δονᾶκόεις, εσσα, εν *adj.* plin de trestii / de stuful: (Eurotas) EUR. *Hel.*209.

[δόναξ]

δονᾶκο-τρόφος, ον *adj.* care hrănește (face să rodească) trestii: (Eurotas) EUR. *IA*179.

[δόναξ, τρέφω]

δονᾶκό-γλοος, ον *adj.* înverzit de trestii: (Eurotas) EUR. *IT*399.

[δόναξ, γλόα]

δονᾶκώδης, ες *adj.* plin de trestii: (râu) A.RH. 2.818.

[δόναξ]

δόναξ, ἄκος, ὁ *subst.* {dor. δόναξ Theoc.} **I**

trestie. *Arundo donax* L.: συμμάρφας δόνακας IL. 10.467 *legând împreună tulpini de trestie*; OD. 14.474, Pl. *P.*12.25, ἔλειον δόνακα AESCH. *Pers.*494 *trestie din mlaștină*; τὸν ὑδρόεντι δόνακι γλωρὸν Εὐρώταν EUR. *Hel.*349 *Eurotas verde de trestia cufundată în apă*; EUR. *Or.*146, id. *Hel.*183, ARSTT. *HA*593b10. **II** desiș de trestii, stuful: ~ διακινούμενος ὑπωπεύετο APP. *BC*3.67 *stuful care se mișca trezea bănușii*; APP. *BC*4.109. **III** (d. diverse obiecte făcute din trestie) **1** tijă / coadă a unei săgeți: ἐκλάσθη ~ IL. 11.584 *s-a frânt coada săgeții*. **2** suport pentru liră: AR. *Ra.*233. **3** fluier (păstoresc) din trestie: AESCH. *Pr.*574, ἀδὺ δέ μοι τὸ μέλισμα ... κῆν δόνακι THEOC. 20.29 *dulce e cântecul chiar și dintr-un fluier de trestie*.

[et. nec.; prob. legat prin etimologie populară de δονέω „a scutura, legăna”: posib. origine pregrecească]

δονέω-ῶ, *vb.* {impf. ἐδόνουν, viit. δονήσω, aor. ἐδόνησα; *med.-pas.* part. pf. δεδονημένος} {ion. part. δονεύμενος; eol. prez. 3sg. δόνει Sapph.} **I** (*tranz.*) **I** a scutura, a agita, a legăna: (d. vânt, valuri) τὸ δέ τε πνοιαὶ δονέουσι ... ἀνέμων IL. 17.55 *suflările vânturilor scutură [mlădița]*; LUC. *Anach.*20, (pas.) πετροῖσι ... αἰθὴρ δονεῖται AR. *Av.*1183 *eterul e agitat de fâlfâit de aripi*; δονεύμενα κύματ' ἀέλλαις A.RH. 3.1295 *valuri scuturate de vijelii*; THEOC. 24.90, PLUT. *M.*1005e ș.a. **2** a împunge, a hărțui, a împoldi: βόες ... τὰς μὲν ... οἰστρος ... ἐδόνησεν OD. 22.300 *vitele pe care un tăun le-a împuns*. **3** (fig.) a scutura, a înflora, a zgâlțâi, a zdruncina, a zguduï, a frământa, a cutremura, a tulbura: SAPPH. 130.1, τις ἔρωσ με δονεῖ AR. *Ec.*954b *o iubire mă tulbură*; ~ θυμὸν Pl. *N.*6.56 *a zdruncina sufletul*; Pl. *P.*4.219, (pas.) δονηθεῖσα φρήν Pl. *P.*6.36 *minte tulburată*; ἡ Ἄσιη ἐδονέετο ἐπὶ τρία ἔτεα HDT. 7.1 *Asia era frământată timp de trei ani*; τὰ ὑπερόρια πάντα πολέμοις διὰ τήνδε τὴν στάσιν ἐδονεῖτο APP. *BC*4.52 *toate celelalte teritorii erau rănăsite de războaie din cauza acestei răscoale*. **4** (fig.) a înălța: θρόον ὕμνων δόνει Pl. *N.*7.81 *înălță sunetul imnurilor*. **II** (*intrans.*) **I** a se agita, a vibra, a se frământa, a tremura: (med.) ἐπὶ δὲ δεινοῖσι καρήνοις Γοργεῖοις ἐδονεῖτο μέγας φόβος HES. *Sc.*237 *o frică mare fremăta pe capetele cumpălite ale Gorgonei*; καναχαί

τ' αὐλῶν δονέονται PI. P.10.39 *sunetele flautelor vibrează*. **2** (milit.) a se pune în mișcare: πάντα δὲ ὑφ' ἓνα σημάτωρα δονεῖται κατὰ προστάξιν ARSTT. *Mu.399b9 toate sunt puse în mișcare la comanda unui singur comandant.*
[et. nec.]

δόνημα, ατος, τό *subst.* fremătare, unduire: (a coracului) LUC. *Salt.19.*
[δονέω]

δόντες, part. aor. nom. pl. masc. de la δίδωμι.

δόξα, ης, ἡ *subst.* [gen. -ας PI. P.1.92] **I** ceea ce crezi că se poate întâmpla, lucru la care te aștepti, așteptare, gând, calcul: οὐχ ἄλιος σκοπὸς ἔσσομαι οὐδ' ἀπὸ δόξης IL. 10.324 *nu voi fi un cercetaș inutil și nici împotriva a ceea ce se așteaptă* (= *nu te voi dezamăgi*); OD. 11.344, ἐν δόξᾳ θέμενος ... ἔργῳ καθελῶν PI. O.10.63 *fixându-și în gând ... săvârșind în faptă*; δόξης οὐ ποτε τῆσδ' ἐπιβάντες SOPH. *Ph.1463 fără să nutresc vreodată un asemenea gând*: (op. κατὰ λόγον „așa cum e de așteptat”) παρὰ δόξαν THUC. 3.39 *contrar a ceea ce se așteaptă / pe neașteptate*; ἀπὸ τῆς δόξης πεσεῖν HD. 7.203 *a fi înșelat în așteptări*; HD. 1.79, πολλὸν παρὰ δόξαν ἀγωνισάμενοι HD. 8.11 *luptând mult peste așteptări*; μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἀμαρτία THUC. 1.32 *nu din răutate, ci mai degrabă dintr-o greșeală de calcul*. **II** (frecv.) părere, impresie, judecată, opinie: οὐ δόξαν ἄν λάβοιμι βριζούσης φρενός AESCH. *Ag.275 nu m-aș increde* (prop. *nu mi-aș forma o părere*) *într-o minte adormită*; δόξη γοῦν ἐμῆ SOPH. *Tr.718 cel puțin după părerea mea*; κατὰ τὴν σὴν δόξαν PLAT. *Th.189d după părerea ta*; PLB. 16.12.11, ~ τῆδ' ἐπεστράφη SOPH. *Ant.1111 mi-am schimbat părerea în privința acesteia*; δόξαν παρεῖχε τοῖς πολέμοις μὴ ποιήσεσθαι μάχην XEN. *HG7.5.21 a lăsat dușmanilor impresia că nu vrea să dea o luptă*; τῆ τῶν πολλῶν δόξη δεῖ ἡμᾶς ἐπεσθαι PLAT. *Cri.47c trebuie ca noi să urmăm părerea celor mulți*; (filos. op. „adevărul”, „realitatea”, „știința”) ἐπ' ἄλλῳ ἄρα τέτακται ~ καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἐπιστήμη PLAT. *R.477b opinia se întemeiază pe ceva, știința pe altceva*; τὸ τῆς δόξης πάθος PLAT. *Th.193d ceea ce pățește opinia*; οὔτε ἄρα ἄγνοια οὔτε γνῶσις ~ ἄν εἶη; PLAT. *R.478c prin urmarea opinia n-ar fi nici cunoaștere,*

nici necunoaștere?; ταῖς Ἡρακλειτείοις δόξαις ARSTT. *Metaph.987a33 opiniile lui Heraclit*; ἐκ τῶν κοινῶν δοξῶν ARSTT. *Metaph.997a21 de pe urma opiniilor comune* (= *axiome*). **III** vedenie, nălucire, închipuire: πάρεισι δόξαι φέρουσαι χάριν ματαίαν AESCH. *Ag.421 apar vedenii ce aduc o bucurie deșartă*; AESCH. *Ch.1051, οὐκ εἰσι δόξαι τῶνδε πημάτων ἐμοί* AESCH. *Ch.1053 pentru mine nu sunt doar niște închipuiri ale acestor nenorociri*. **IV** senzație: δόξαν ἔχω τιν' ἐπὶ γλώσσᾳ λιγυρᾶς ἀκόνας PI. *O.6.82 am senzația unei cute sonore pe limbă* (sc. *limba îmi este bine ascuțită sau pregătită pentru cântec*). **V** voință, hotărâre: ψυχῆς εὐτλήμονι δόξη AESCH. *Pers.28 cu o voință a sufletului mult îndurătoare*; ~ μοι παρεστάθη ναοὺς ἰκέσθαι SOPH. *OT911 mi-a fost voia să vin la temple*; δόξαν δὲ σφι ἐποιήσαντο λαβύρινθον HD. 2.148 *au luat hotărârea să facă un labirint*; HD. 6.77. **VI** (frecv. pozitiv, f. rar peior.) faimă, glorie, reputație (bună), renume: ὀπιθόμβροτον αὔχημα δόξας PI. P.1.92 *fălirea de glorie care trăiește și după om*; τί δῆτα δόξης SOPH. *OC258 la ce mai [slujește] faima?*; ~ αἰείμνηστος καταλείπεται THUC. 2.64 *gloria rămâne veșnic în amintire*; δόξαν ἀρετῆς μελετῶσιν THUC. 6.11 *se preocupă pentru a dobândi faima virtuții*; ὦ ~ ~, μυρίοισι δὴ βροτῶν οὐδὲν γεῶσι βίοντων ὠγκώσας μέγαν EUR. *Andr.320 o, faimă, faimă, câtor oameni de nimic nu le-ai umflat traiul măre!*; δόξαν ἔσχεσ EUR. *Med.540 ai căpătat faimă*; τὰς ἡδονὰς θήρευε τὰς μετὰ δόξης ISOC. 1.16 *urmărește plăcerile cele cu bun renume*; (d. Homer) ὁ μεγίστην ἐπὶ σοφίᾳ δόξαν εἰληφώς ISOC. 13.2 *cel care a dobândit cea mai mare faimă de pe urma înțelepciunii*; νῦν δ' οἱ μὲν ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις ὄντες ἐπὶ μικροῖς σπουδάζουσιν ISOC. 4.171 *acum oamenii cei mai renumiți se ocupă de lucruri mărunte*; ἀντὶ θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀντικαταλλάξασθαι ISOC. 6.109 *în schimbul unui trup muritor, a dobândii glorie veșnică*; οὐ περὶ δόξης ... πολεμοῦσιν, ἀλλ' ... ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος DEM. 1.5 *luptă nu pentru glorie, ci [pentru a preveni] înrobirea patriei*; ἀνάξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης DEM. 18.183 *nevrednic de gloria străbunilor*; (pl.) δόξαι δ' ἀνδρῶν ... μινύθουσιν AESCH. *Eu.368 măririle oamenilor scad*; τὰς δὲ Ἑλληνικὰς

δόξας καλλίστας ἡγούμενοι LXX 2Mac.4.15 *socotind cele mai bune gloriile grecești*; (+ inf.) δόξας εἶχον Πέρσαι ἄμαχοι εἶναι PLAT. *Mx.241b perșii aveau reputația de a fi neînvinși*; (f. rar peior.) κληρονομήσειν ... τὴν ἐπ' ἀσεβείᾳ δόξαν PLB. 15.22.3 *va dobândi faima de impietate*. VII (relig. în LXX și NT) I (gener. pt. ebr. 𐤇𐤍𐤃𐤁) slavă (prezență glorioasă a lui Dumnezeu), var. prea(mărire), glorie: ὤψεσθε τὴν δόξαν κυρίου LXX *Ex.16.7 veți vedea slava Domnului*; NT *Mt.4.8*. ~ ἐν ὑψίστοις θεῶ (lat. *gloria in excelsis Deo*) NT *Lc.2.14 slavă întru cele de sus lui Dumnezeu*; LXX *Od.14.1*, ἡγάπησαν τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ NT *In.12.43 au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu*; εἰς δόξαν θεοῦ NT *1Cor.10.31 spre slava lui Dumnezeu*; δόξαν διδόναι *a da slavă*; δὸς δόξαν τῷ θεῷ NT *In.9.24 dă slavă lui Dumnezeu*; NT *Fp.12.23*, φέρειν τὴν δόξαν *a aduce slavă*; NT *Aroc.21.24*, (pl. = sg.) θαυμαστός ἐν δόξαις LXX *Ex.15.11 minuat în slavă*. 2 (pl. δόξαι) mărire, dregătorii: δόξας οὐ τρέμουν βλασφημοῦντες NT *2Pt.2.10 nu se cutremură hulind mărire*; NT *Iud.1.8*. 3 (d. oameni) fală, măreție, strălucire, splendoare: οἱ νεανίσκοι ἐνεδύσαντο δόξας LXX *1Mac.14.9 tinerii se îmbrăcau cu fală*; αἱ δόξαι αὐτῶν ἐκ τόκων LXX *Os.9.11 fala lor [se trage] din nașteri*; τὰς στολὰς τῶν δοξῶν LXX *Ex.33.5 veșmintele de fală*; τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν NT *Mt.4.8 împărățiile lumii și fala lor*.

[δοκέω]

δοξάζω, vb. |viit. -άσω, aor. ἐδόξασα, pf. δεδόξακα| I (gener.) a emite o opinie (δόξα), a opina, a-și da cu părerea, ext. a socoti, a considera, a gândi, a crede: τὸ λέγειν πρὸς αὐτὸν ~ ἐστίν PLAT. *Th.190c „a opina” inseamnă a-și vorbi sieși*; φιλοσοφώτερον ~ PLUT. *Alex.27.11 a emite o părere în chip mai înțelept*; ARSTT. *deAn.413b31*, (filos. op. ἐπιστάμενοι „cei care au o cunoaștere științifică”) δοξάζοντες ARSTT. *Metaph.1008b30 cei care își dau cu părerea*; (+ ac.) οἰόμενος εἰδέναι ταῦτα ἃ δοξάζει PLAT. *Sph.268a socotind că știe lucrurile despre care își dă cu părerea*; δοξάζομεν δὲ ἃ οὐ πάνυ ἴσμεν ARSTT. *EN112a8 emit păreri despre lucruri pe care nu le cunosc foarte bine*; ταῦτ' εἰκότως δοξάζουσιν ISOC.

11.26 *socotesce acestea în chip rezonabil*; (+ ac. intern) τῶν δοξῶν ἅς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσιν PLAT. *Cr.46e pâreri pe care le exprimă oamenii*; (+ ac. dublu) ἕκαστος ἀλογίστως ἐπὶ πλεον τι αὐτὸν ἐδόξασεν THUC. 3.45 *fiicare s-a considerat în chip nesăbuit cu ceva mai bun [decât este]*; ὅσοι τι ὀρθὸν δοξάζουσι PLAT. *Th.206e cei care formulează corect o opinie*; (+ ac. și inf.) ἡμεῖς τ' ἐκείνους ταῦτ' ἔχειν δοξάζομεν AESCH. *Ag.673 și noi credem că aceia au aceeași soartă*; οἱ ... δοξάζοντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν θεὸν εἶναι PLUT. *M.433e cei care sunt de părere că există un singur și același zeu*; PLB. 3.82.2. (+ prep.) ~ περὶ θεῶν PLUT. *M.170f a avea o opinie despre zei*; ~ περὶ τῶν μελλόντων ISOC. 5.4 *a emite o părere cu privire la cele viitoare*; ISOC. 10.5. LUC. *Im.23*, (med.) ἐδοξάζετο THUC. 7.75 *se socotea*; (pas.) ἀλκιμώτατος δοξάζεται XEN. *Cyr.5.5.46 este socotit (= trece drept) cel mai puternic*; (med. impers.) ὡς δοξάζεται EUR. *IT831 așa cum se crede*. II a face planuri, a pune la cale: μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν THUC. 1.120 *ne facem planuri atunci când suntem în siguranță*. III a-și închipui, a-și imagina: εὐζύμβολον τόδ' ἐστὶ παντὶ δοξάσαι AESCH. *Ch.170 e lesne pentru oricine să-și închipuie aceasta*; οὐδὲν τι τοῦτων ὧν σὺ δοξάζεις EUR. *Hec.759 nimic din cele ce-ți închipui tu*; (parodie după Eur.) δοξάσαι ἐστὶ AR. *Pax119 vă puteți închipui*; ἀλκῆι δὲ σ' οὐκ ἄν. ἦι σὺ δοξάζεις ἴσως, σώσαιμ' ἄν EUR. *Or.711 cu forța n-ai putea să te salvezi, așa cum poate îți închipui tu*. IV a se aștepta, a nădăjdui, a spera: δοξάζων μὲν οὐ SOPH. *Ph.545 când nu mai speram*; πείσειν γε δοξάζω σφ' ἐγὼ EUR. *Med.944 sper să reușesc să îi conving*; EUR. *Tr.347*. V (cf. δόξα „faimă bună, măreție”) a prețui, a cinsti, a aprecia: εὐγένειαν δοξάζει LXX *Inf.8.3 prețuieste obârșia aleasă*; ὁ δοξάζων μητέρα αὐτοῦ LXX 3.4 *cel care își cinsteste mama*; (pas.) εἶτε δοξάζετε ἐν μέλος, συγγαίρει πάντα τὰ μέλη NT *1Cor.12.26 dacă este prețuit un singur membru, se bucură toate membrele*; PLB. 31.22.2. VI (frecv. tradus în LXX și NT) a slăvi (cf. δόξα „slavă”), a (prea)mări: δοξάζοντες κύριον LXX *Sir.43.30 slăvindu-l pe Domnul*; τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω LXX *IRg.2.30 îi voi slăvi pe cei care Mă slăvesc*;

~ τὸν θεόν NT *Mc.2.12 a-L slāvi pe Dumnezeu*; NT *In.8.54*, id. *Fp.21.20*, τὴν διακονίαν μου δοξάζω NT *Rom.11.13 slāvesc slujirea mea*; (pas.) NT *Lc.4.15*, id. *IPt.4.11*. **VII** (med.) a deveni strălucitor: (d. Moise) δεδόξασται ἢ ὄψις τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ LXX *Ex.34.29 este cuprinsă de strălucire înfățișarea chipului său*.

[δόξα]

δόξαν, I ac. sg. de la δόξα. **II** part. aor. neut. de la δοκέω.

δοξάριον, ου, τό *subst.* glorie deșartă, cin-stire mică: (peior.) δοξαρίου καταπτύστου ἔνεκα LUC. *Peregr.8 pentru o cinstire demnă de tot disprețul*; ~ προετίμων τοῦ βίου LUC. *DMort.26.2 preferând vieții o glorie deșartă*.

[δόξα]

δοξασμα, ατος, τό *subst.* I opinie, părere, credință: τῷ αὐτῷ ὑπὸ πάντων ἰδία δοξασματι THUC. 1.71 *cu aceeași credință individuală împărtășită de toți*; κενῶν δοξασμάτων πλήρεις πλανᾶσθε EUR. *El.383 rătăciți plini de credințe deșarte*; PLAT. *Tht.158e*, id. *Plt.260b*, id. *Phdr.274c*. **II** slăvire: LXX *Is.46.13*, κατέρριψεν ἐξ οὐρανοῦ ... ~ Ἰσραήλ LXX *Plâng.2.1 a aruncat din cer slăvirea lui Israel*.

[δοξάζω]

δοξαστής, οῦ, ὁ *adj.m.* cel care formulează opinii: (op. ἐπιστήμων „cunoscător”) PLAT. *Tht.208e*.

[δοξάζω]

δοξαστικός, ἤ, ὄν *adj.* I întemeiat pe opinie (*sau* pe aparență): δοξαστικὴν ... ἐπιστήμην PLAT. *Sph.233c cunoașterea întemeiată pe opinie*. **II** înzestrat cu capacitatea de a emite opinii, capabil de a opina: (parte a sufletului) ARSTT. *EN1140b26*, (neut. subst. „facultatea opiniei”) ARSTT. *deAn.413b30*, PLUT. *M.1023f*, (subst. subînț. τέχνη „artă bazată pe opinie”) PLAT. *Sph.268c*. **III** care formulează opinii: (op. τεχνικός „tehnician” și ἐπιστήμων „cunoscător”) PLAT. *Tht.207c*. **IV** iscusit, ager, ingenios: ψυχῆς ἀνδρικής καὶ δοξαστικής ἔργον εἶναι ISOC. 13.17 *este treaba unui spirit curajos și iscusit*. // **δοξαστικῶς**, *adv.* pe baza unei opinii: (op. κατ' ἀλήθειαν „potrivit cu adevărul”) ARSTT. *APr.Po.43b8*.

[δοξάζω]

δοξαστός, ἤ, ὄν *adj.* I întemeiat pe opinie /

părere (care nu e în realitate), obiect al opiniei, părelnic: τροφή δοξαστῆ χρωῖνται PLAT. *Phdr.248b au parte de hrană părelnică*; (op. ὄρατός „vizibil”) ~ ἡμῖν ὁ θεός PLUT. *M.756d zeul este rezultatul unei păreri*; PLUT. *M.1012d*, (neut. sg.) (op. γνωστόν „ceea ce poate fi cunoscut prin știință, cognoscibilul”) δοξαστόν PLAT. *R.478a opinabilul*; (op. νοητόν „inteligibilul”) PLAT. *R.534a*, (op. ἐπιστητόν „cognoscibilul”) ARSTT. *Top.121a21*. **II** opinabil: PLAT. *Tht.202b*. **III** (relig.) slăvit: ἐποίησέν σε ... δοξαστόν LXX *Deut.26.19 te-a făcut slăvit*. [δοξάζω]

δοξικός, ἤ, ὄν *adj.* strălucitor, ales: (vesmânt) LXX *2Mac.8.35*.

[δόξα]

δοξο-καλία, ας, ἡ *subst.* părere falsă asupra propriei frumuseți, frumusețe părelnică: PLAT. *Phlb.49d*.

[δόξα, καλός]

δοξοκοπέω-ῶ, *vb.* a râvni după glorie, a fi în goană după faimă: PLB. 12.25e.3 PLUT. *Per.5.3*.

[δοξοκόπος]

δοξοκοπία, ας, ἡ *subst.* sete de glorie: PLUT. *Per.5.3*, id. *M.791b*, LUC. *Peregr.12*, APP. *Ann.38*, id. *BC2.77*.

[δοξοκόπος < δόξα, κόπτω]

δοξολογέω-ῶ, *vb.* a slăvi, a (prea)μάρι: LXX *Od.14.7*.

[δοξολόγος]

δοξομανία, ας, ἡ *subst.* sete nebună de glorie: PLUT. *Sull.7.1*.

[δοξομανής < δόξα, μαίνομαι]

δοξο-μιμητής, οῦ, ὁ *subst.* imitator al unei păreri (opinii): PLAT. *Sph.267e*.

[δόξα, μιμητής]

δοξομιμητικός, ἤ, ὄν *adj.* care imită aparența (opinia): (subst.) τὴν μὲν μετὰ δόξης μίμησιν δοξομιμητικὴν προσείπωμεν PLAT. *Sph.267e să numim imitarea bazată pe opinie o imitare a aparenței*.

[δοξομιμητής]

δοξόομαι, *vb.* |*med.* pf. δεδόξωμαι; *pas.* aor. ἐδοξώθην| a se duce vestea: δεδόξωσθε πρὸς αὐτοῦ ἄνδρες εἶναι ἀγαθοί HDT. 7.135 *vestea că sunteți niște oameni de ispravă a ajuns până la el*; HDT. 8.124, id. 9.48.

[δόξα]

δοξο-παιδευτικός, ἤ, ὄν *adj.* în aparență educativ: (d. sofistică) PLAT. *Sph.223b*.

[δόξα, παιδευτικός]

δοξο-ποιέω-ῶ, *vb.* a avea capacitatea de a judeca, a fi înzestrat cu discernământ: τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος, καίπερ δεδοξοποιημένον ... PLB. 18.15.16 *neamul omenesc, deși înzestrat cu discernământ ...*

[δόξα, ποιέω]

δοξοσοφία, *ας*, ἡ *subst.* aparență a înțelepciunii, înțelepciune părelnică: PLAT. *Sph.*231b, id. *Phlb.*49d, PLUT. *M.*999e.

[δοξοσοφος]

δοξό-σοφος, *ον* *adj.* care se crede înțelept, înțelept închipuit: δοξόσοφοι γεγονότες ἀντισοφῶν PLAT. *Phdr.*275b *crezându-se înțelepți în loc să fie*; ARSTT. *Rh.*1387b32.

[δόξα, σοφός]

δοξο-φαγία, *ας*, ἡ *subst.* poftă de glorie: PLB. 6.9.7.

[δόξα, φαγεῖν]

δόξω, *viit.* de la δοκέω.

δορά, *ας*, ἡ *subst.* |var. nom. sg. δορή Arr. *Ind.*15.1, sg. dat. pl. δοραῖσι Eur. *Cyc.*330| piele: (gener. d. animale + gen. sau adj.) δοραῖσι θηρῶν σῶμα περιβαλὼν ἐμόν EUR. *Cyc.*330 *acoperindu-mi trupul cu piei de fiare*; AR. *Ra.*1211, AESOP. *Prov.*123, PLUT. *M.*330b, λυκείον ... δοράν EUR. *Rh.*208 *piele de lup*: (d. oameni) PLAT. *Euthd.*285c. (d. piele cu păr) LXX *Gen.*25.25.

[cf. δέρω]

δόρασι, *dat. pl.* de la δόρυ.

δοράτιον, *ου*, τό [ᾱ] *subst.* lance, suliță, dardă: HDT. 1.34, δοράτια τε ἐναπεκέκλαστο βαλλομένων THUC. 4.34 *lăncile celor care aruncău se rupeau*; AR. *Pax*553, XEN. *An.*6.4.23, PLUT. *Dio.*24.6, ARR. *Tact.*4.5, LUC. *Zeux.*10 ș.a.

[dim. al lui δόρυ]

δορατισμός, *ου*, ὁ *subst.* luptă cu lancea: PLUT. *Tim.*28.2, id. *Pyrrh.*7.8.

[δορατίζω < δόρυ]

δορατο-παχίς, *ές* *adj.* de grosimea unei lănci: XEN. *Cyn.*10.3.

[δόρυ, πάχος]

δοράτο-φόρος, *ον* *adj.* purtător de suliță: LXX *IPar.*12.25, ARR. *Tact.*4.2.

[δόρυ, φέρω]

δόρει, (poet.) *dat. sg.* de la δόρυ.

δόρη, (poet.) *nom. pl.* de la δόρυ.

δορίαλλος, *ου*, ὁ *subst.* nume dat organului sexual feminin: (joc de cuvinte cu numele tragediografului Dorillos) AR. *Fr.*896.

[et. nec.]

δοριάλωσία, *ας*, ἡ *subst.* capturare / cucerire

prin arme: πάθη τε πολλὰ συνηέχθη πόλεσιν ἐκ δοριαλωσίας APP. *BC*4.52 *multe nenorociri s-au abătut asupra cetăților în urma cuceririi*.

[δοριάλωτος]

δορι-άλωτος, *ον* [ᾱ] *adj.* {ion. δουρι- Soph. *Ai.*211} I (d. pers.) capturat cu ajutorul suliței, *ext.* luat prizonier: (d. Tecmessa) σε ... δουριάλωτον στέρξας ἀνέχει SOPH. *Ai.*212 (*Aias*) *continuu să te iubească după ce te-a capturat cu arma*; EUR. *Tr.*518, δεισαντες μὴ ... δοριάλωτοι γένοιντο XEN. *HG*5.2.5 *temându-se să nu fie capturați*; (pl.) οἱ δοριάλωτοι PLB. 24.13.4 *prizonieri de război*.

II cucerit prin arme: δοριαλώτου εὐούσης πάσης τῆς Ἀττικῆς χώρας HDT. 9.4 *întreg teritoriul attic fiind cucerit prin arme*: (Messenia) ISOC. 6.19, (cetăți) ISOC. 15.125, XEN. *Cyn.*7.5.35, (Iudaia) LXX *2Mac.*10.24. τὰ ἔθνη τὰ ἐξ Ἀλεξάνδρου δοριάλωτα ARR. *An.*6.27.5 *neamurile cucerite de Alexandros cu forța armelor*; APP. *BC*4.73. // **δοριάλωτα**, τὰ *subst.* teritorii cucerite: τῶν δοριαλώτων ἐπάργειν ISOC. 4.177 *a conduce peste teritoriile cucerite*.

[δόρυ, ἀλίσκομαι]

δορί-γαμβρος, *ον* [i] *adj. propr.* măritată printre lănci (*sc.* a cărei nuntă duce la război): (Elena) AESCH. *Ag.*686.

[δόρυ, γαμβρός]

δορι-θήρατος, *ον* *adj.* capturat (*propr.* vânat) cu sulița: (prăzi) EUR. *Tr.*575, (d. pers.) λόγχης αἰχμητὴ ~ πρὸς Ἀχαιῶν EUR. *Hec.*103 *capturată de ahei cu vârful lăncii*.

[δόρυ, θηράω]

δορι-κάνης, *ές* *adj.* ucis de suliță: δορικανεῖ μόρω θανῶν AESCH. *Supp.*987 *mort prin soarta de a fi ucis de lance*.

[δόρυ, καίνω]

δορι-κρᾶνος, *ον* *adj.* care este capul suliței: (vârf) AESCH. *Pers.*148.

[δόρυ, κάρω]

δορί-κτητος, *ον* *adj.* {ep. fem. -η A.Rh. 1.806} *propr.* dobândit cu sulița, (d. pers.) capturat cu arma, prizonier, (d. lucruri), cucerit cu arma: δούλην καὶ ~ γυνή EUR. *Andr.*155 *femeie sclavă și capturată în luptă*; A.Rh. 1.806, (+ gen.) ~ Ἀργεῶν EUR. *Hec.*479 *prizonieră a argienilor*; οὐκ ἄρκούσης ... τῆς δορικτῆτου γῆς APP. *BC*2.140 *nefiind suficient pământul cucerit cu armele*; PLB. 18.51.4, IOS. *A14.*166, PLUT. *Lyc.*2.1, APP. *Syr.*232 ș.a.

[δόρυ, κτάομαι]

δορί-κτύπος, ον *adj.* I însoțit de zăngănitul sulitelor: δορίκτυπον ἀλαλάν P1. N.3.60 *strigăt de luptă amestecat cu zăngănit de arme.* II care se bucură de zăngănitul sulitelor: P1. N.7.9.

[δόρυ, κτυπέω]

δορί-ληπτος, ον [ī] *adj.* [var. δουρί- Soph. Ai.894] capturat cu sulița, supus în război, (d. pers.) captiv în război: (d. Tecmessa) SOPH. Ai.894, (pradă de război) SOPH. Ai.146. (+ dat.) ἔθνη ... Ἀλεξάνδρω γεγένητο δορίληπτα APP. Syr.281 *neamuri supuse cu lancea de Alexandros*; APP. BC5.12.

[δόρυ, λαμβάνω]

δορί-λύμαντος, ον [ū] *adj.* care nimicește cu sulița: δοριλυμάντους Δαναῶν μόχθους AESCH. Fr.131 *cazne ce-i nimicesc pe danai cu sulița.*

[δόρυ, λυμαίνομαι]

δορί-μᾶνης, ἐς *adj.* înnebunit după suliță, căriat după război: οὐκ ἄν ποθ' Ἑλλάς ~ ἀπόλλυτο EUR. Supp.485 *Grecia cea nebună după război n-ar mai pieri.*

[δόρυ, μαίνομαι]

δορί-μαργος, ον [ī] *adj.* furios cu sulița: μῆ ... σε ... ~ ἄτα φερέτω AESCH. Th.687 *nu te lăsa purtat de sminteala furioasă a războiului.*

[δόρυ, μάργος]

δορί-μήστωρ, ορος *adj.m.* priceput la suliță, ext. domn al războiului: (Enyalios = Ares) EUR. Andr.1016.

[δόρυ, μήστωρ]

δορί-πύγης, ἐς *adj.* cu scânduri bine îmbinate: (corăbii) AESCH. Supp.743.

[δόρυ, πήγνυμι]

δορί-πάλτος, ον [ī] *adj.* care agită sulița: AESCH. Ag.116.

[δόρυ, πάλλω]

δορί-πετήης, ἐς *adj.* căzut de pe urma unei loviturii de suliță, căzut sub lance, ext. produs de o lovitură de suliță: πολλῶν νεκρῶν πιούσα δοριπετηή φόνον EUR. Cyc.305 (*pāmānti*) *care bea din ucidera multor morți căzuți sub lance*; πεσήματα ... δοριπετηή νεκρῶν EUR. Andr.653 *trupurile celor căzuți sub lance* (propr. *căderile leșurilor provocate de suliță*); (d. războiul troian) δοριπετηής ~ EUR. Tr.1003 *luptă a celor căzuți sub loviturile sulitelor.*

[δόρυ, πίπτω]

δορί-πληκτος, ον *adj.* [var. δουρί- Aesch.] lovit de suliță, ext. capturat în război: (prăzi)

AESCH. Th.278.

[δόρυ, πλήσσω]

δορί-πονός, ον [ī] *adj.* I care pătimește din pricina suliței: (cetate) AESCH. Th.169, δορίπονα κάκ' AESCH. Th.628 *nenorociri ale războiului.* II care trudesce / luptă cu sulița, sulițaș, ext. războinic: τοιῶνδ' ἄνακτα δοριπόνων ... ἀνδρῶν EUR. El.478 *conducător al atâtor sulițași*; EUR. IA771.

[δόρυ, πόνος]

δορίς, ἴδος, ἡ *subst.* cuțit: (folosit în sacrificii) CALL. Aet.fr.75.11.

[δορά, cf. δείρω]

δορι-σθενής, ἐς *adj.* puternic cu sulița, zdryan în luptă: (bărbat) AESCH. Ch.160.

[δόρυ, σθένομαι]

δορι-τίνακτος, ον *adj.* agitat de lance: (eter) AESCH. Th.155.

[δόρυ, τινάσσω]

δορί-τμητος, ον *adj.* tăiat sau străpuns de lance: AESCH. Ch.347.

[δόρυ, τέμνω]

δόρκα, ac. de la δόρξ; EUR. HF376.

δορκάδειος, α. ον [ā] *adj.* de gazelă: ἀστραγάλους δορκαδείους PLB. 26.1.8 *arșice din oase de gazelă.*

[δορκάς]

δορκάδιον, ου, τό *subst.* (zool.) căprioară mică, căprior, gazelă: LXX Is.13.14.

[dim. de la δορκάς]

δορκάλις, ἴδος, ἡ [ī] *subst.* (zool.) gazelă: CALL. Epigr.31.2.

[δορκάς]

δορκάς, ἄδος, ἡ [ā] *subst.* (zool.) (în Asia și Africa) antilopă, gazelă, *Antilope dorcas*, (în Europa) căprioară, ciută *Cervus capreolus* L.: HDT. 7.69, EUR. Ba.699, XEN. An.5.3.10, LXX Deut.14.5, 2Rg.2.18, PLUT. M.959e ș.a. [δόρξ]

δορκων, ονος, ὁ *subst.* (zool.) căprior sau gazelă: LXX Cânt.2.17.

[δόρξ]

δόρξ, κός, ἡ *subst.* [var. ζόρξ Call. Dian.97] căprioară, ciută: EUR. HF376, CALL. Lav.Pall.91.

[cf. δόρκος, δορκάς; forma originară pare a fi cea cu ζ- (cf. celtic *iwrch* „ciută”), IE *jork-; formele cu δ- provin poate prin etimologie populară cu δέρκομαι]

δορός¹, οῦ, ὁ *subst.* sac de piele, burduf: ἐν δέ μοι ἀλφίτα χεῖρον ... δοροῖσιν OD. 2.354 *toarnă-mi făina în saci*; OD. 2.380.

[cf. δέρω]

δορός², (poet.) gen. sg. de la δόρυ.
δορπέω-ῶ, vb. {ep. prez. 1pl. δορπέομεν. du. δορπείτην} a lua cina (δόρπον), a cina: IL. 23.11, *παρά δέ σφιν ἐδόρπεον ἄνδρες ἄλλοι* OD. 15.302 *alături de ei cinau și alți hărbați*; OD. 7.215.
 [δόρπον]
δορπηστός, οὐ, ὁ *subst.* masă de seară, cină: AR. V.103, XEN. An.1.10.18.
 [δορπέω]
δορπία, ας, ἡ *subst.* [var. Δορπία] Dorpia, nume al primei zile a sărbătorii Apatouria (v. Ἀπατούρια) la Atena, sărbătorită printr-o cină publică, ext. ajun al sărbătorii: τῆς ὀρτῆς τῆ δορπιῆ HDT. 2.48 *în ajunul sărbătorii (lui Dionysos)*.
 [δόρπον]
δόρπον, ου, τό *subst.* {ep. δόρποιο Hom., A.Rh.} I masă de seară, cină (după ἄριστον „mic dejun” și δεῖπνον „prânz”): ~ ἐλεσθε IL. 7.370 *luați-vă cina*; IL. 19.208, OD. 13.31, P1. O.10.47, A.Rh. 4.883, (pl.) δόρπά τ' ἐφοπλισόμεσθα IL. 9.66 *să pregătim mesele de seară*; AESCH. Fr.304b, SOPH. Fr.734, A.Rh. Fr.5.4 ș.a. II (ext. gener.) masă: βούλει παραθῶ σοι ~; AR. Eq.52 *vrei să-ți pregătească o masă?*; ἄνευ πυρός αἰνυτο ~ THEOC. 24.139 *își lua masa fără a folosi focul*; CALL. Hec.fr.312.1.
 [cf. albaneză *darkë* „masă de seară”]
δόρυ, δόρατος, τό *subst.* {gener. în proză δόρατ-; poet. δορ-; ep. ion. δουρ-; sg. gen. δόρατος, δορός, δουρός (pt. δορFός) și δούρατος, dat. δόρατι, δορί, δόρει, δουρί și δούρατι, pl. nom. / ac. δόρατα, δόρη, δούρα și δούρατα, gen. δοράτων, δούρων, dat. δόρασι, δούρεσσι și δούρασι, du. nom. / ac. δοῦρε} I trunchi (de corac), tulpină: (d. un palmier) οὐ πω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ ~ γαίης OD. 6.167 *n-a mai răsărit din pământ o asemenea tulpină*. II trunchi (de corac) tăiat, buștean, buturugă: δοῦρ' ἐλάτης κέρσαντες IL. 24.450 *ciopînd trunchiuri de brazi*; OD. 5.162, πέλεκυς ὡς ... διὰ δουρός ... νήϊον ἐκτάμνησιν IL. 3.61 *precum o secure care taie o scândură dintr-un trunchi*; δούρατα μακρὰ ταμών OD. 5.162 *tăind buștenii lungi*; HES. Op.807. III grindă, bârnă, scândură (pt. construcții): δούρα σέσηπε νεῶν IL. 2.135 *au putrezit scândurile corăbiilor*; τέκτονα δούρων OD. 17.384 *tăietor de scânduri (= dulgher)*; γομφοδέτω τε δόρει AESCH. Supp.846 *lemnul (corabiei) prins cu*

piroane; A.Rh. 2.1118, (d. calul troian) διατμήξαι κοῖλον ~ OD. 8.507 *a despica lemnul cel gol*. IV (d. diverse obiecte de lemn) I mâner (de sulită): IL. 16.117 2 *piesă de lemn: ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης* HES. Op.456 *o sută de piese de lemn ale unui car*. 3 *prăjină: ἀετὸς χρυσοῦς ἐπὶ δόρατος μακροῦ ἀνατεταμένος* XEN. Cyr.7.1.4 *„acvilă” de aur înălțată pe o prăjină lungă*. 4 (tip de) mâner: PLB. 21.27.5. V (fig. mar.) corabie, barcă: φέρομεν ... ὑπερ γαίας ... ἐννάλιον ~ P1. P.4.27 *purtăm pe pământ corabia mării*; ἠϋθονεν ~ AESCH. Pers.411 *a îndreptat corabia*; ποντοπόρω δούρατι SOPH. Ph.723 *cu corabia ce străbate marea*; ἐπ' Ἀργῶου δορός EUR. Andr.793 *pe corabia Argō*. VI (frecv. milit.) sulită, lance, dardă (de luptă sau de vânatoare), ext. armă: χερσὶν ἐλὼν δολιχὸν ~ IL. 15.474 *luând în mână o sulită lungă*; OD. 10.162, ἐν μάχῃ δορός AESCH. Ag.439 *în lupta cu lancea*; (d. Amphiaraios) δόρει κρατόνων SOPH. OC1314 *mănuitor de lance*; ἐπ' ἀλλήλοισιν αἰρεσθαι ~ AR. Lys.50 *a ridicat lancea unui împotriva celorlalți*; XEN. Smp.5.4, LXX 3Rg.10.16, id. 1Par.11.23, οὐ πέποιθαν ἐπὶ τοῖς δόρασιν *nu se încrede în sulite (= în arme)*; (person.) ἐμὸν ~ μαίνεται ἐν παλάμησιν IL. 8.111 *lancea mea turbează de furie în palme*; (în diverse expresii) δορί καὶ πυρί EUR. Andr.105 *prin lance și foc (= prin foc și sabie)*; λαὸν εὐθύνων δορί EUR. Hec.9 *conduce poporul cu lancea (= cu forța)*; τοῦ δόρατος ἀφελκύσσομαι τοῦλυτρον AR. Ach.1120 *voi trage sabia din teacă*; εἰς δόρατος πληγὴν XEN. Eq.8.10 *în bătaia sulitei*; εἰς ~ ἀφικόμενοι XEN. HG4.3.17 *ajungând în bătaia sulitelor*; ψιλὰ δόρατα PLB. 6.41.7 *lânci simple (folosite pentru marcarea anumitor părți din tabăra militară romană)*. VII (cu prep. εἰς, ἐπὶ, παρά după mâna cu care este ținută lancea) la dreapta: τὸ ἄγλημα ... ἄγει στρέψας ἐπὶ ~ XEN. Lac.13.6 *conduce corpul de armată către dreapta*; ἦγεν ἐπὶ ~ ARR. An.3.13.2 *își ducea [armata] (= ataca) din dreapta*; (op. ἐπ' ἄσπίδα „din stânga”, propr. dinspre mâna în care este ținut scutul) ἐπὶ ~ ARR. Tact.21.3 *din dreapta*; XEN. Lac.11.10, εἰς ~ XEN. HG6.5.18 *spre dreapta*; ἐκ δόρατος PLB. 3.115.9 *din dreapta*; (op. ἐξ ἡνίας „din stânga”, propr. pe partea hățului, căci călărețul își conducea

calul cu mâna stangă, în dreapta având sulița) PLB. 11.23.5, (op. ἐξ ἀσπίδος „din stânga”) PLB. 11.23.5. VIII (fig.) armată: AESCH. *Eu.*773, συμμάχου δορός τροπᾶς καταρρήγνυσι SOPH. *Ant.*674 (*neorânduiala*) *rupe rîndurile armatei ce luptă împreună*; δορός τ' ἐπακτοῦ γειτόνων SOPH. *OC*1525 *armatā strāinā a vecinilor*; EUR. *Heracl.*674, πρὸς Ἀργείου δορός ὄλωλε πορθηθεῖσ' EUR. *Tr.*8 *a pierit prădată de lancea (= armata) argiană*. IX (prin metonimie) război, luptă: δορός τ' ἄν ἐν χειμῶνι SOPH. *Ant.*670 *în vâltoarea luptei*; διὰ δορός ... ἢ λόγων ξυναλλαγᾶς; EUR. *Supp.*602 *cu arma (= prin război) sau prin tratative*; εἰ δ' ἄπην δορός τοῖς Σπαρτιάταις δόξα EUR. *Andr.*724 *dacă spartanilor le-ar lipsi slava de pe urma lăncii (= războiului)*; τὸ ~ καὶ τὸ κηρύκειον ἅμα πέμπειν PLB. 4.52.4 *a trimite în același timp lancea și caduceul (sc. bastonul crainicului) = a oferi război sau pace*.

[cf. sanscr. *dāru*, avestică *dāuru*, hitită *taru* „lemn”, din același R. **doru-* cf. fem. δρυς]

δορυ-, v. frecv. δορι-, δουρι-

δορυ-βόλος, ον *adj.* care aruncă sulițe: (mașinării de război) IOS. *A19.*221.

[δόρυ, βάλλω]

δορυ-δρέπανον, ου, τό *subst.* (milit.) suliță cu vârful de coasă: (folosită în lupta navală) PLAT. *La.*183d, (în asedierea cetăților) τῶν δορυδρεπάνων ἀποσυρόντων τὰς ἐπάλξεις PLB. 21.27.4 *sulițele cu vârful de coasă smulgând crenelurile*.

[δόρυ, δρέπανον]

δορύκνιον, ου, τό *subst.* (bot.) convolvulus, rochița-rânduniciei, *Convolvulus oleaeifolius*: PLUT. *Demetr.*20.3.

[et. nec.]

δορύ-ξενος, ου, ὁ, ἡ *subst.* I oaspete unit printre-o lance sau prieten în război, aliat, părtaş: εὐμενῆς ~ AESCH. *Ag.*880 *aliat binevoitor*; SOPH. *El.*46, EUR. *Andr.*999, πάντων φίλτατος δορυξένων EUR. *Med.*687 *cel mai drag dintre toți aliații*; (d. Pylades) ξένος τε καὶ ~ δόμων AESCH. *Ch.*562 *oaspete și aliat al casei*. II (adj.) primitor: ἡ ~ κοινὴ παρ' ἡμῖν αἰέν ἐστιν ἐστία SOPH. *OC*632 *el va găsi la noi mereu un cămin primitor*; ἐς δόμους δορυξένους AESCH. *Ch.*914 *într-o casă primitoare*. III oaspete al suliței, sc. prizonier de război: (explicat greșit de Plut.) PLUT. *M.*295c.

[δόρυ, ξένος]

δορυ-ξόος, ου, ὁ *subst.* cel care ascute sulițe, fabricant de sulițe: PLUT. *Pel.*12.1.

[δόρυ, ξέω]

δορυ-ξός, οὔ, ὁ *subst.* (= δορυξόος) fabricant de sulițe: AR. *Pax*447, id. *Pax.*1260 ș.a.

[δόρυ, ξέω]

δορυσσόητος, ον *adj.* scuturat de suliță, sc. de război: SOPH. *Ai.*1188 *pățimiri ale războiului*.

[δορυσσόος]

δορυ-σσόος, ον *adj.* |contr. -οῦς, -οῦν Aesch., Soph., Eur. | care flutură / agită lancea / sulița, mânuitor al lăncii, lăncier: (gener. d. pers.) (Amphitryon) HES. *Sc.*54, AESCH. *Supp.*182, id. *Supp.*985, (Amphiaraos) SOPH. *OC*1313, (armată) EUR. *Heracl.*774, (Castor) THEOC. 22.136, (d. lucruri) δορυσσοῖς σαγαῖς AESCH. *Th.*126 *cu armuri însoțite de sulițe*.

[δόρυ, σεῶ]

δορυ-φόνος, ον *adj.* care ucide cu sulița: AR. *Fr.*196.

[δόρυ, φόνος]

δορυφορέω-ῶ, *vb.* a păzi cu sulița, a face de strajă, a escorta, a fi gardă de corp, *gener.* a păzi (cu armele), a apăra: (+ ac.) χίλιοι ... ἐδορυφόρεον ἐνιαυτὸν ἕκαστον τὸν βασιλέα HDT. 2.168 *o mie de străjeri îl păzeau în fiecare an pe rege*; παραπέμψαντα ... τὴν τελετὴν καὶ δορυφορήσαντα παρὰ τοὺς πολεμίους PLUT. *Alc.*34.5 *însoțind procesiunea și păzind-o cu armele împotriva dușmanilor*; (+ dat.) αὐτοὶ δὲ ἡμῖν αὐτοῖς οὐ δορυφορήσομεν XEN. *Cyr.*7.5.84 *noi nu ne vom putea apăra cu armele pe noi înșine*; APP. *Mith.*151, (abs.) LUC. *DMort.*16.3, (pas.) τῶν δὲ φίλων ἀξιοῦντων αὐτὸν δορυφορεῖσθαι PLUT. *Caes.*57.7 *prietenii socotind că el trebuie păzit cu o gardă de corp*; DEM. 17.25, (fig.) δορυφορεῖται τε ὑπὸ μανίας PLAT. *R.*573a *este păzit de nebunie*; τῇ τῶν πολιτῶν εὐνοίᾳ δορυφορούμενος ISOC. 10.37 *păzit de bunăvoiența cetățenilor*; τὴν ἐκάστου σωτηρίαν ... δορυφοροῦντες DEM. 23.123 *apărând libertatea fiecăruia*.

[δορυφόρος]

δορυφόρημα, ατος, τό *subst.* gardă de corp, escortă, ext. pavăză: τὸν Ἀρριδαῖον ὡσπερ ~ τῆς βασιλείας ἐφελκόμενος PLUT. *Alex.*77.7 *chemându-l la el pe Arridaios ca pe o pavăză a domniei*; (în teatru d. κωφὰ πρόσωπα „personajele mute” de pe scenă) ὡσπερ ἐπὶ σκηνῆς ~ κωφόν PLUT. *M.*791e

ca o gardă de corp mută pe scenă; PLUT. *M.337e*, LUC. *Icar.9*, id. *Hist. Consc.4*.

[δορυφορέω]

δορυφορία, ας, ἡ *subst.* corp de gardă, gardă, pază armată, escortă; XEN. *Cyr.2.2.10*, LXX *2Mac.3.28*, (fig. d. un parazit) ἀσφάλεια πολλή ἐκ τῆς τούτου δορυφορίας ὑπάρχει LUC. *Par.59* [i] *se oferă multă siguranță de pe urma escortei lui*.

[δορυφόρος]

δορυφορικός, ἡ, ὄν *adj.* care aparține gărzii: (incăpere) PLAT. *Ti.70b*, id. *Criti.117c*. //

δορυφορικόν, οὔ, τό *subst.* gardă personală; LUC. *Gall.24*.

[δορυφόρος]

δορυφόρος, ον *adj.* I purtător de sulită (lance): (inșoțitori) AESCH. *Ch.769*. II care se află în slujba (cuiva): (fig.) δούλαις τισὶ δορυφόροις ἡδοναῖς συνοικεῖ PLAT. *R.587c* *conviețuieste cu plăceri-sclave în chip de gărzi personale*; // (frecv.) **δορυφόρος**, ου, ὁ *subst.* I (milit.) soldat purtător de sulită (lance), sulitaș, lăncier; XEN. *HG4.5.8*, id. *An.5.2.4* ș.a. II străjer, gardă de corp; THUC. *6.57*, AR. *Eq.448*, ἀνείπε καὶ τοὺς Μειδίου δορυφόρους θέσθαι τὰ ὄπλα XEN. *HG3.1.23* *a poruncii gărzilor lui Meidias să lase armele*; οἱ τοῦ τυράννου δορυφόροι LXX *4Mac.6.23* *străjeri ai tiranului*; χρώμενος δορυφόροις καὶ σωματοφύλαξι PLB. *13.6.5* *folosindu-se de străjeri și de gărzi de corp*; APP. *BC5.94* ș.a. III (la Roma) soldat al gărzii pretoriene, pretorian: τοῖς φυλάττουσι τὴν αὐλήν δορυφόροις PLUT. *Galb.25.4* *pretorienii care apăină palatul*; PLUT. *Oth.9.1*. IV (fig.) protector, executant: (d. un tată terorizat de fiul său) ~ τῶν τοῦ παιδὸς ἐπιθυμιῶν ἦν LUC. *Tyr.4* *era protectorul dorințelor copilului*.

[δόρω, φέρω]

δός, imper. aor. act. 2sg. de la δίδωμι.

δόσαν, aor. 3pl. de la δίδωμι.

δόσις, εως, ἡ *subst.* |var. dat. sg. δόσι Hdt. *1.61* | I (act.) acțiunea de a da, dăruire, acorda, oferi: τῇ δόσι τῶν χρημάτων HDT. *1.61* *prin acordarea de bani*; μεγάλου μισθοῦ δόσεως THUC. *1.143* *acordare a unei plăți (mai) mari*; (op. λήψις) χρημάτων δόσις καὶ λήψιν ARSTT. *EN1120b28* *oferire și primire de bunuri*; LXX *Sir.41.21*, NT *Flp.4.15*, τιμὴ ~ ἀγαθῶν PLAT. *Def.413e* *cinstirea înseamnă acordarea unor răsplăți*; (op. ἀφαίρεσις) ἀφαίρεσις γὰρ ἦν τῆς

ὑπαρχούσης ἢ τῆς δοκούσης ἐλευθερίας ~ PLUT. *Luc.19.9* *acordarea unei libertăți aparente însemna suprimarea celei prezente*; μετὰ τὴν δόσιν τάχιστα γηράσκει χάρις MEN. *Gnom.477* *după ce ai dat, bunăvoînța îmbătrânește repede*. II recompensă, gratificație: γενέσθαι ἢ ~ αὕτη τῇ στρατιᾷ ἐς τάλαντα δισμύρια ARR. *An.7.5.3* *a fost acordată această gratificație armatei în valoare de douăzeci de mii de talanți*. III (spec. jur.) dispoziție testamentară prin care se lasă cuiva o moștenire, legat, donație: οἱ κατὰ τὴν δόσιν τῶν Νικοστράτου ἀμφισβητούντες IS. *4.1* *cei ce dispută legatul lui Nicostratos (= legatarii)*; ὑεῖς κατὰ δόσιν IS. *4.7* *fii adoptați prin testament*; λέγω δὲ ἀπαλλοτριώσιν δόσιν καὶ πράσιν ARSTT. *Rh.1361a22* *eu numesc înstrăinarea donației și vânzare*; IS. *11.25*, κατὰ γένος ἢ κατὰ δόσιν IS. *4.22* *potrivit cu moștenirea naturală sau instituită (= lăsată prin testament)*; ISOC. *19.45*, περὶ δόσεως κληρονομίας ἐταίρων LXX *Sir.42.3* *despre donarea moștenirii la prietenii*. IV (ca rezultat) dar: οἱ ~ ἔσσειται ἐσθλή IL. *10.213* *va avea parte de un dar ales*; ~ δ' ὀλίγη τε φίλη τε OD. *6.208* *chiar și un dar mic e binevenit*; OD. *18.287*, κούφα ~ ἀνδρὶ σοφῷ P1. *I.1.45* *dar ușor pentru un om înțelept*; γενέθλιον δόσιν AESCH. *Eu.7* *dar de naștere*; κρείσσων λόγος ἢ ~ LXX *Sir.18.16* *un cuvânt [proate fi] mai bun ca un dar*; πᾶσα ~ ἀγαθὴ ... ἄνωθὲν ἔστιν NT *Iac.1.17* *înreg darul cel bun este de sus*; (+ gen. subiectiv) Μουσάων ἱερὴ ~ ἀνθρώποισιν HES. *Th.93* *dar sfânt al Muzelor pentru oameni*; τὰν πολέμοιο δόσιν P1. *O.10.56* *dar de pe urma războiului*; τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν PLAT. *Ap.30e* *darul făcut de zeu*; EUR. *Alc.1071*. V rație, porție, tain: διελὼν εἰς δόσεις PLUT. *Arat.13.6* *împărțind [bani] în porții*; ἦσθιον τὴν δόσιν, ἦν ἔδωκεν αὐτοῖς Φαραῶ LXX *Gen.47.22* *se hrăneau cu tainul pe care li l-a dat Pharaon*.

[R. δο-, cf. δίδωμι]

δόσκον, (ep.) aor. iter. de la δίδωμι: IL. *9.331*, OD. *19.76*.

δότε, imper. aor. act. 2pl. de la δίδωμι.

δότειρα, ας, ἡ *adj.f.* cea care dă, dăătoare, aducătoare: (+ gen. obiectiv) ἄρπαξ ... θανάτοιο ~ HES. *Op.356* *jefuire aducătoare de moarte*; στάσις ... πενίας δότειραν P1. *Fr.Hyporch.109.5* *vrajbă aducătoare de sănătate*.

[δίδωμι]

δοτέος, α. ον *adj.vb.* care trebuie dat: σφι κάρτα δοτέα είναι χρήματα HDT. 8.111 *ei trebuie să dea oricum banii*; ARSTT. EN1134b7. // (neut.) **δοτέον**, *adj.vb. I* (gener.) trebuie dat / acordat: ARSTT. Plt.304d. οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι ~ δίκην PLAT. *Euthphr.*8e *cel care a încâlcat legea nu trebuie pedepsit*; PLB. 8.8.9, (+ inf.) ~ είναι τὴν συγγνώμην PLUT. *Ca.Ma.*12.6 *trebuie scuzat*. **II** trebuie încredințat / rezervat / lăsat: τὰ ἐλαφρότερα ταῖς γυναίξιν ... ~ PLAT. *R.457a* *să li se încredințeze femeilor sarcini mai ușoare*; τὸ γε τοιοῦτον ἰατροῖς ~ PLAT. *R.389b* *un astfel de lucru trebuie lăsat pe seama medicilor*. **III** (medic.) trebuie administrat: ~ εἶη τὸ τῆς κεφαλῆς φάρμακον PLAT. *Chrm.*158b *ar trebui să ți se administreze leacul pentru cap*. **IV** trebuie pus / aplicat: ~ εὐθὺς τὸν χαλινόν XEN. *Eq.*10.12 *trebuie pusă imediat zăbala*. [δίδωμι]

δοτήρ, ἦρος, ὁ *adj.m. I* cel care dă, dător: (+ gen. obiectiv) ταμίαι παρὰ νηυσὶν ... σίτοιο δοτήρες IL. 19.44 *îngrijitorii de la corăbii care împart mâncarea*; πυρὸς βροτοῖς δοτήρ' ... Προμηθεά AESCH. *Pr.*612 *Prometheus, cel care a dat muritorilor focul*; οἰστοῖ ... θανάτοιο ... δοτήρες HES. *Sc.*131 *săgeți aducătoare de moarte*; Pl. *Fr.Pae.*52g.1, IOS. *Ap.*2.249, PLUT. *M.*23a, id. *M.*402a, ARR. *Ind.*7.5, LUC. *Pisc.*6, (abs.) αὐτῷ ἐκὼν ἐρίδῃνε δοτήρι A.RH. 1.89 *a vrut chiar el să concureze cu cel care i-a dat (= cu binefăcătorul lui)*; PLUT. *M.*379c. **II** plătitor: δαπανημάτων δοτήρες XEN. *Cyr.*8.1.9 *cei ce plătesc cheltuielile*. [δίδωμι]

δότης, ου *adj.m.* (tard. = δοτήρ) cel care dă, dător, darnic: δίδου πένησιν ὡς λάβης θεὸν δότην MEN. *Gnom.*198 *dă săracilor pentru a avea parte de un zeu care [îți] dă [și tie]*; ἄνδρα ἰλαρὸν καὶ δότην LXX *Prov.* 22.8a *om vesel și darnic*; NT *2Cor.*9.7. [δίδωμι]

δοτικός, ἦ, ὄν *adj.* darnic, generos: οἱ πολλοὶ φιλοχρήματοι μᾶλλον ἢ δοτικοί ARSTT. EN1121b16 *cei mai mulți oameni sunt mai degrabă strângători de bani decât darnici*; ARSTT. *Phgn.*809b34. // (sc. πτώσις) (gram.) ἡ **δοτική** *subst.* (cazul) dativ: λαμβάνοντας ἀντὶ τῆς γενικῆς τὴν δοτικὴν PLUT. *M.*1006d *folosind dativul în locul genitivului*. [δίδωμι]

δοτός, ἦ, ὄν *adj. dat.* // **δοτόν**, ου, τό *subst. dar:* (figură etimologică) δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου ~ LXX *1Rg.*1.11 *il voi da ca dar Ție*.

[δίδωμι]

δότηω, imper. aor. 3sg. de la δίδωμι.

δουλ-αγωγέω-ῶ, *vb.* a duce în sclavie, a înrobi, *fig.* a ține în frâu: ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ NT *1Cor.*9.27 *îmi chinuiesc trupul meu și îl țin în frâu*.

[δούλος, ἀγωγή]

δουλαγωγός, ὄν *adj.* care transformă în sclav, înrobitor: θηρίον ἐστὶ δουλαγωγὸν <ή> ἡδονή PLUT. *M.Fr.*117.2 *plăcerea este o fiară care înrobește*.

[δουλαγωγέω]

δουλ-απατία, ας, ἡ *subst.* corupere de sclavi: ARSTT. EN1131a7.

[δούλος, ἀπάτη]

δουλάριον, ου, τὸ [ᾶ] *subst.* sclav sau gener. slavă tânără, slujnicuță: AR. *Th.*537, (d. bărbați) LUC., *Lex.*25.

[dim. al lui δούλος]

δουλεία, ας, ἡ *subst.* [var. -ία Aesch., Soph., -ίη Arstt. (Sol. ap.), -ήη Hdt.] **I** (gener.) sclavie, robie, (fig.) supunere, aservire: Ἑλλάδ' ἐξέλκων βαρείας δουλείας Pl. *P.*1.75 *smulgând Grecia din sclavia cea grea*; μένει τὸ θεῖον δουλία περ ἐν φρενί AESCH. *Ag.*1084 *chiar și în sclavie duhul sfânt îi rămâne în inimă*; οἱ φεύγοντες τὴν δουλείαν καὶ περὶ τοῦ δικαίου μαχόμενοι LYS. 2.61 *cei ce vor să scape de sclavie și lupț pentru dreptate*; πᾶσι δουλείαν ἐπέφερον ὁ βάρβαρος THUC. 3.56 *barbarul aducea sclavia pentru toți*; ἄν ὁ δῆμος εἰς δουλείαν καταπέσοι XEN. *Ath.*1.9 *poporul ar ajunge în sclavie*; (op. ἐλευθερία) THUC. 2.63, ἐξ ... τῆς ἀκροτάτης ἐλευθερίας ~ πλείστη PLAT. *R.*564a *din libertatea dusă la extrem [se naște] cea mai mare sclavie*; (+ gen. subiectiv) ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς NT *Rom.*8.21 *făptura se va elibera din robia stricăciunii*; (fig.) οὐ γὰρ μεγάλη δουλεία 'στὶν τούτους μὲν ἅπαντας ἐν ἀρχαῖς; AR. *V.*682 *nu-i o dovadă de supunere [să-i vezi] pe toți aceștia în funcții?*

II slujire, osteneală: (figură etimologică) τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκά σοι LXX *Gen.*30.26 *slujirea cu care ți-am slujit Ție*; δουλεύειν δουλείαν XEN. *Mem.*1.5.6 *a sluji*; τὸν μισθὸν δουλείας σου δώσω σοι LXX *3Rg.*5.20 *îți voi da plata osteneții tale*. **III**

clasă a sclavilor, servitorime, sclavi: ἦν δὲ ἡ ~ ἐπανιστήται THUC. 5.23 *dacă se răscoală sclavii*; δουλεύοντα δουλείαις ἑμαῖς; EUR. *Ba.803 slujind propriilor mele roabe?*

[δουλεύω]

δούλειος, α, ον *adj.* [var. -ος, -ον Eur. *Tr.1330*] I de slav: δουλείον ... εἶδος OD. 24.252 *infățisare de slav*; δουλείον ζυγόν PLAT. *Ep.354d jug de slav (= al robiei)*; PLAT. *Lg.790a*. II de slavie: δουλείον ἡμαρ EUR. *Andr.99 zi de slavie*; δουλείον ὑπὸ μέλαθρον EUR. *Tr.1311 sub un lăcaș al robiei*; EUR. *Hec.56*, id. *Tr.1330*.

[δοῦλος]

δούλευμα, ατος, τὸ *subst.* I slujire: τὸ δούλευμ' ἡδὲ EUR. *Or.221 imi e plăcută slujirea*. II slav, rob: γυναικὸς ὦν ~ SOPH. *Ant.756 fiind rob al unei femei*; ~ πιστόν EUR. *Ion748 slav credincios*.

[δουλεύω]

δουλευτέον, *adj.vb.* trebuie să fii slav, trebuie să te supui, trebuie slujit: ἐς τὸ κέρδος παρὰ φύσιν ~ EUR. *Ph.395 trebuie să te înrobești chiar împotriva firii tale*; τῆι τύχη ~ EUR. *HF1357 trebuie să mă supun sorții*; EUR. *Ba.366*, οὐ μὴν ~ τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονούσιν ISOC. 9.7 *cei cu minte nu trebuie să se supună celor ce cugetă așa rău*.

[δουλεύω]

δουλεύω, *vb.* [impf. ἐδούλευον, viit. δουλεύσω, aor. ἐδούλευσα, pf. δεδούλευκα; *pas.* aor. ἐδουλεύθη] I a fii slav (rob), a servi drept slav (cuiva), a robi: (abs.) τὸν Σάμμοξιν ... δουλεύσαι ἐν Σάμω HDT. 4.95 *Salmoxis a fost slav în Samos*; δουλεύσω δ' ἐν αὐθεντῶν δόμοις EUR. *Tr.660 voi fi slavă în palatul ucigașilor*; (+ dat.) τοῖσδε δουλεύω βίᾳ SOPH. *El.1192 le sunt sclavă cu forța*; (figură etimologică) οὐ δουλεύσει σοι δουλείαν οἰκέτου LXX *Lev.25.39 nu-ți va fi slav ca un rob*; (παρά + dat.) οὐ περὶ Ραχηλ ἐδούλευσα παρὰ σοί; LXX *Gen.29.25 nu ți-am slujit pentru Rachel?* II (gener. concr. și fig.) a fii supus, a sluji: (op. ἄρχειν) ὅσον τὸ τ' ἄρχειν καὶ τὸ ~ δίχα AESCH. *Pr.927 ce mare e deosebirea dintre a domni și a sluji*; (abs.) AR. *V.653*, (frecv. + dat.) Ἕλληνες ὄντες βαρβάροις δουλεύσομεν; EUR. *Fr.719 greci fiind vom sluji barbarilor?*; δουλεύομεν θεοῖς EUR. *Or.418 le slujim zeilor*; οἱ ἥσσονες τοῖς

κρείσσοσιν φιλοῦσι ~ EUR. *Fr.261 cei inferiori se supun de bună voie celor mai puternici*; EUR. *Tr.974*, οὐ τοῖς ὀλίγοις τοῦς πολλοὺς ~ LYS. 2.56 *cei mulți (= poporul) nu se supun celor puținii (= oligarhiei)*; (fig.) ἥλιος μὲν νύξ τε δουλεύει μέτροις EUR. *Ph.546 soarele și noaptea se supun măsurii*; δουλεύοντες ... ἀεὶ ταῖς ἡδοναῖς PLUT. *Pel.3.2 cei care sunt mereu sclavi plăcerilor*; ὁ γὰρ φυτεύσας ἡδονῆ δεδούλευκεν AESOP. *Prov.19 cel ce însămάνημαζά e supus plăcerii*; γλῶσσαι αὐτῶ δουλεύουσιν LXX *Dan.7.14 limbile îi vor sluji lui*.

[δοῦλος]

δούλη, fem. de la δοῦλος.

δουληγή, (ion.) v. δουλεία

δουλία, v. δουλεία

δουλικός, ἡ, ὄν *adj.* de slav, de servitor, de rob, (fig.) în felul unui slav, servil, slugarnic: (d. praștie) τὸ ὄπλον δουλικώτατον XEN. *Cyr.7.4.15 arma care se potrivește cel mai bine sclavilor*; δουλικὰ ... διακονήματα PLAT. *Tht.175e treburi de sclavi*; τῶν δουλικῶν σωμάτων τὰ πλείστα PLB. 2.62.10 *cei mai mulți dintre sclavi*; δουλικὸν πλῆθος PLUT. *Brut.45.4 mulțime de sclavi*; (d. răscola lui Spartacus) τοῦ δὲ δουλικοῦ πολέμου συνεστῶτος PLUT. *Cat.Mi.8.1 izbucnind un război al sclavilor*; PLUT. *Crass.11.11*, id. *Pomp.21.1*, APP. *Hisp.430*, (fig.) τοῦτο μέντοι δουλικὸν εὐθύς πεπότηκας AR. *Ra.743 tocmai ai făcut aceasta ca un slav*; ἐπιστήμη ... δεσποτική καὶ δουλική ARSTT. *Pol.1255b23 știință a stăpânului și a sclavului*; εἰς τὸ δουλικὸν ὑποζεύγνυσι γένος PLAT. *Plt.309a [ii] leagă ca pe niște sclavi*; τὸ δουλικώτεροι εἶναι τὰ ἡθη φύσει οἱ μὲν βάρβαροι τῶν Ἑλλήνων ARSTT. *Pol.1285a20 barbarii sunt prin fire mai servili decât grecii*; πολλὰ δουλικὰ ... πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἡ πενία βιάζεται ποιεῖν DEM. 57.45 *sărăcia îi silește pe cei liberi să facă multe lucruri servile*; δουλικώτατον μὲν ἐστί τὸ τρυφᾶν PLUT. *Alex.40.2 a te deda moliciunii este cea mai mare dovadă a unui spirit de slav*. // **δουλικῶς**, *adv.* ca un slav: XEN. *Oec.10.10*, ~ ἀφαιρεῖ τὸ σανδάλιον LUC. *Herod.5 ii va lua ca un slav sandala*.

[δοῦλος]

δούλιος, α, ον *adj.* al slaviei / robiei, de slav: δούλιον ἡμαρ IL. 6.463 *zi a robiei (sc.*

in care fi-ai pierdut libertatea); OD. 14.340, δούλιον ζυγόν AESCH. *Th.*471 *jug al robiei*; AESCH. *Pers.*50, id. *Ag.*1226, EUR. *Andr.*302, (pl.) EUR. *Tr.*600, δουλίαν ... τροφήν SOPH. *Ai.*499 *viață de sclavă*; δουλίου δ' ἀφ' αἵματος EUR. *Alc.*638 *din sânge de sclav*; (d. abstr.) δουλία ... ἐν φρενί AESCH. *Ag.*1084 *în inima de sclavă*; A.RH. *Fr.*12.13.

[δούλος]

δουλιχ-, v. δουλιχ-

Δουλιγιεύς, ἑως [ἴ] *adj.m.* |gen. -ῆος Od. 18.395, ac. -ῆα Od. 18.127| *din Doulichion*: (crainic) OD. 18.424.

[Δουλίχιον]

Δουλίχιον, ου, τό [ἴ] *subst.* |gen. -οιο Il. 2.625| *Doulichion*, una *din insulele Echinades* (αἱ Ἐχινάδες νῆσοι) *din Marea Ionică*; de aici veneau peititori care o curtau pe Penelopa: IL. 2.625.

Δουλιγιονδε, *adv.* către *Doulichion*: OD. 14.397.

[Δουλίχιον]

δουλοκρατία, ας, ἡ *subst.* *conducere sau putere a sclavilor*: IOS. *AI*19.261, πολλήν τὴν δουλοκρατίαν ἐπιρμένον τοῖς δεσπόταις IOS. *AI*19.14 *încurajând o mare putere a sclavilor împotriva stăpânilor*.

[δουλοκρατέομαι < δούλος, κρατέω]

δουλοπρέπεια, ας, ἡ *subst.* *atitudine în gândirea unui sclav, caracter servil, servilism, slugărnicie*: PLAT. *IAlc.*135c, τὴν τοῦ τοιούτου βίου δουλοπρέπειαν LUC. *Apol.*4 *servilismul unui asemenea trai*; τὴν πρὸς τὸ κέρδος δουλοπρέπειαν LUC. *Merc.Cond.*40 *slugărnicia îndreptată spre căștig*.

[δουλοπρεπής]

δουλο-πρεπής, ἑς *adj.* |comp. -έστερος, superl. -έστατος| *cum e în firea unui sclav, de sclav, de slugă*: PLAT. *Grig.*518a, δουλοπρεπὲς τὸ φαινόμενον ARSTT. *Phgn.*813a1 *oferă o arareniță de sclavie*; οὐ δουλοπρεπέστεροι ..., ἀλλ' ἐλευθεριώτεροι νομίζονται XEN. *Mem.*2.8.4 *nu sunt socotiți mai sclavi, ci mai liberi*; τὸ ψεύδεσθαι δουλοπρεπές PLUT. *M.*11c *a minți este o caracteristică a sclavilor*; δουλοπρεπὲς ἠγοῦντο τὴν περὶ τὰς τέχνας ... ἀσχολίαν PLUT. *Lyc.*24.3 *socoteau ca pe ceva servil îndeletnicirea cu meșteșugurile*; XEN. *Ap.*30, δουλοπρεπὲς ἄρ' ἡ κακία PLAT. *IAlc.*135c *lipsa virtuții se potrivește unui sclav*; (superl.) LUC. *Apol.*9, (subst. op. τὸ ἐλευθέριον „libertatea”) τὸ δουλοπρεπές

LUC. *Merc.Cond.*24 *sclavia*.

[δούλος, πρέπω]

δοῦλος, η, ον *adj.* |comp. -ότερος| {dor. masc. voc. δῶλε Theoc.5.5; fem. δῶλα Call. *Lav.Pall.*47, id. *Cer.*95, Theoc. 2.94} **I** de sclav: δοῦλον ἴσχουσιν βίον SOPH. *Tr.*302 *duc o viață de sclav*; δοῦλον ζυγόν EUR. *Tr.*678 *jug al sclaviei*. **II** care este sclav, rob: ἀνὴρ ~ SOPH. *OT*764 *bărbat sclav (= sclav)*; δούλη γυνή EUR. *Tr.*490 *femeie sclavă (= sclavă / roabă)*; τὰ ἀνδράποδα πάντα καὶ δοῦλα καὶ ἐλευθερα THUC. 8.28 *toți prizonierii, și sclavi și oameni liberi*. **III** asemenea unui sclav, supus: Αἴγυπτον πᾶσαν πολλὸν δουλοτέρην ποιήσας HDT. 7.7 *aruncând întreg Egiptul într-o robie și mai mare*. // (frecv.) **δοῦλος**, ὁ *subst.* sclav, rob, slugă, slujitor: με θεοὶ ἔδωκαν δοῦλον σοί HDT. 1.89 *zeii mi te-au hărăzit sclav*; AESCH. *Ag.*1038, οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότη του NT *Mt.*13.27 *slujitorii stăpânului casei*; ARSTT. *Ath.*40.2 *ș.a.*, (prov.) (d. ceva neobișnuit) οὐκ ἔστι δούλων πόλις PLUT. *Prov.*1.22 *nu există o cetate a sclavilor*; (fig. relig.) οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ NT *In.*16.17 *oamenii sunt robi ai lui Dumnezeu*; Παῦλος ~ Χριστοῦ NT *Rom.*1.1 *Pavel, rob al lui Hristos*; LXX *Jud.*2.8, (fig.) Ἑλλησποντον ἱρὸν δοῦλον ... σχήσειν AESCH. *Pers.*745 *a fine sfântul Hellespont ca pe un sclav*; χρημάτων ~ EUR. *Hec.*865 *sclav al banilor*; EUR. *Supp.*877, δοῦλοι τῆς ἀμαρτίας NT *Rom.*6.17 *robi ai păcatului*. // **δούλη**, ἡ *subst.* sclavă, roabă: IL. 3.409, γένετο ... ἐκ δούλης OD. 4.12 *s-a născut dintr-o roabă*; ~ θανοῦμαι, πατρὸς οὗσ' ἐλευθέρου EUR. *Hec.*420 *voi muri roabă, deși sunt dintr-un tată liber*. // **δοῦλον**, τό *subst.* **I** sclavie: τὸ δ' εὐγενὲς ἑς ~ ἦκει EUR. *Tr.*615 *noblețea ajunge în sclavie*; ἐκπεφεύγαμεν τὸ ~ EUR. *Ion*556 *am scăpat de sclavie*. **II** sclavi: τὸ ~ ἀσθενὲς EUR. *Ion*983 *sclavii sunt neputincioși*.

[posib. origine pregrecească; cf. δίδωμι?]

δουλοσύνη, ης, ἡ [ῶ] *subst.* {dor. -α Pi., Aesch., Eur., Men.} sclavie, robie: δουλοσύνην ἀνέχεσθαι OD. 22.423 *a îndura sclavia*; HDT. 1.164, AESCH. *Th.*111, DEM. 19.255, MEN. *Fr.*950.2 *ș.a.*

[δούλος]

δουλόσυνος, ον *adj.* ajuns în starea de sclavie, sclav: (+ dat.) τῶι ~ πρὸς οἶκον ... ἀφίξομαι; EUR. *Hec.*448 *în casa cui voi sosi*

sclavă.

[δουλοσύνη]

δουλο-φανής, ές *adj.* cu înfățișare de slav: IOS. B12.107.

[δούλος, φαίνω]

δουλόω-ω, *vb.* [impf. έδούλουν, viit. δουλώσω, aor. έδούλωσα, pf. δεδούλωκα; pas. viit. δουλωθήσομαι, aor. έδουλώθημι] I a face (pe cineva) slav, a (in)robi: (+ ac.) HDT. 1.27, τους δέ δουλώσας άγειν SOPH. Ant.202 *a-i duce în slavie; (med. = act.)* ούτοι ... ξένους έδουλούντο LXX *Int.* 19.14 *aceștia i-au înrobit pe oaspeți;* THUC. 5.29, (pas.) Λυδοί ... υπό Πέρσησι έδεδούλωντο HDT. 1.94 *lidienii au fost transformați în sclavi de către perși.* II (fig.) a aduce în slavie, a (in)robi, a subjuga, a supune: τὰς έν τή ήπειρω πόλεις έδούλωσε THUC. 1.16 *au robit cetățile de pe continent;* σοί δέ δουλώσας λεών παρέσχον EUR. *Rh.* 410 *ti-am oferit porocul subjugându-i;* LXX *IMac.* 8.11, (med.) PLAT. *R.* 564b, (pas.) XEN. *HG4.* 8.2. III a se face rob (cuiνα), a sluji: πᾶσιν έμαυτόν έδούλωσα NT *ICor.* 9.19 *m-am făcut pe mine rob tuturor;* (+ prep.) έδούλευσεν εις τὸ ευαγγέλιον NT *Flp.* 2.22 *a slujit Evangheliei.* IV (med. d. animale) a îmblânzi, a domestici: (d. elefanți) ARSTT. *HA* 572a4, (pas.) ARSTT. *HA* 610a16.

[δούλος]

δούλωσις, εως, ή *subst.* I aducere în slavie, înrobire, aservire: THUC. 1.141, PLUT. *Alex.* 11.2, (+ gen. obiectiv) τήν τῶν ζυμμάχων δούλωσιν THUC. 3.10 *inrobirea aliaților;* (fig.) έννοιῶν δούλωσιν IOS. *AI* 19.193 *aservire a gândurilor.* II supunere: PLAT. *Lg.* 791d.

[δουλόω]

δούναι, inf. aor. de la δίδωμι.

δούναξ, v. δόναξ

δουπέω-ω, *vb.* [var. γδουπέω;] {ep. aor. fārā augment 3sg. δούπησεν și 3pl. έγδούπησαν / έδούπησαν Hom., pf. 3sg. δέδουπεν Aesch., part. pf. gen. sg. δεδουπότος} I a produce un zgomot înfundat (în urma căderii), a răsuna adânc, a bufni: (frecv. Hom. d. oșteni) δούπησεν δέ πεσόν IL. 13.187 *se prăbuși greu bufnind;* οὐδὲ νεολαία † δουπεῖ χεῖρ γυναικῶν EUR. *Alc.* 104 *nu mai răsună adânc mâna tânără a femeilor (sc. care își lovesc pieptul);* τὸ τεῖχος δέ πεσόν

μεγάλως έδούπησε LUC. *Hist. Consc.* 22 *zidul s-a prăbușit cu mare vâiet;* πλαταγήν ένί χερσί τινάσσων δούπει επί σκοπιῆς A.RH. 2.1056 *agitând în mână o castanieță, face zgomot dintr-un foișor;* (+ dat. instr.) ταῖς άσπίσι πρὸς τὰ δόρατα έδούπησαν XEN. *An.* 1.8.18 *făceau zgomot lovind cu scuturile în arme;* ARR. *An.* 1.6.4. II a cădea mort: αὐτὸς δουπήσαι άμύνων λοιγὸν Άχαιοῖς IL. 13.426 *el însuși să cadă mort alungând năpasta de la ahei;* (part. pf.) Θήβας δ' ήλθε δεδουπότος Οἰδιπόδαο ές τάφον IL. 23.679 *a venit la Theba pentru întrecerile funebre în cinstea lui Oidip căzut mort;* A.RH. 1.1304, id. 4.557.

[δούπος]

δούπος, ου, ό *subst.* zgomot înfundat, sunet adânc (bufnitură, larmă, vâiet, ropot): IL. 9.573, επ' άλλω δ' άλλος άηται ~ A.RH. 2.82 *o bufnitură răsună peste o alta;* δούπον αὐ κλύω τινά SOPH. *Ai.* 871 *aud din nou un zgomot;* AESCH. *Ch.* 376, THUC. 3.22, χερόπλακτοι δ' έν στέρνοισι πεσοῦνται δούποι SOPH. *Ai.* 634 *răsună bufnituri din pieptul lovit de mâini;* θόρυβος και δούπος ήν XEN. *An.* 2.2.19 *era zgomot și larmă;* (+ gen.) (d. are) δούπον ... θαλάσσης OD. 5.401 *vâiet al mării;* OD. 12.202, (d. zgomotul din luptă) ές δούπον άκόντων IL. 11.364 *în vâietul lăncilor (= în mijlocul luptei);* δούπω τε ποδοῖν THEOC. 25.69 *după tropotul de picioare;* OD. 16.10, A.RH. 3.954, τῶνδ' άκούομεν πυλῶν δούπον EUR. *Ion* 516 *am auzit zgomotul porților;* ș.a.

[prob. de origine pregrecească]

δούρα, (ep.) pl. de la δόρυ.

δούρατα, (ep. ion.) neut. pl. de la δόρυ.

δουράτεος, α, ον [ᾶ] *adj.* din sau de lemn: (cal) OD. 8.493, id. 8.512, (turnuri) A.RH. 2.381.

[δόρυ]

δούρε, (ep. ion.) du. de la δόρυ.

δούρειος, α, ον *adj.* din sau de lemn: (epitet al calcului troian) EUR. *Tr.* 14, PLAT. *Th.* 184d, ARSTT. *Mir.* 840a30, PLUT. *Them.* 5.2, id. *Sert.* 1.6.

[δόρυ]

δουρ-ηνεκής, ές *adj.* la o aruncătură de suliță: (neut. adv.) άπεσαν δουρηνεκές ή και έλασσον IL. 10.357 *se aflau la o aruncătură de suliță sau chiar mai puțin.*

[δόρυ, ήνεκής]

δουρί, (ep. ion.) dat. de la δόρυ.

δουρι-, v. δορι-

δουρι-κλειτός, όν *adj.* faimos pentru sulita sa, *ext.* (de) temut în luptă: (epitet al lui Menelaos) IL. 5.55, id. 5.578, id. 10.230, OD. 17.116, HES. *Fr.*175.1, (Diomedes) IL. 11.333, (Aigimios) HES. *Fr.*10(a).6. [dat. de la δόρυ, κλείω]

δουρι-κλυτός, όν *adj.* faimos pentru sulita sa: (Achilleus) IL. 21.233, (Idomeneus) IL. 5.45, 13.210, id. 13.467, id. 13.476, (Odysseus) IL. 11.396, id. 16.26, (Automedon) IL. 16.472, (Meriones) IL. 16.619, (Peiraios) OD. 15.544, id. 17.71, (bărbați) AESCH. *Pers.*85. [dat. de la δόρυ, κλείω]

δουρι-κμή, ήτος *adj.* ucis de sulitā: AESCH. *Ch.*365. [δόρυ, κάμνω]

δουρι-πληκτος, όν [ι] *adj.* sfâșiat cu sulita: λάφυρα δαίτων ... δουρίπληχθ' AESCH. *Th.*278 *prăzi ale dușmanilor sfâșiate cu lancea.*

[δόρυ, πήγνυμι]

δουρο-δόκη, ής, ή *subst.* loc de pus sulite, ranopleie: OD. 1.128.

[δόρυ, δέκομαι]

δουρός, gen. sg. de la δόρυ.

δούς, **δούσα**, part. aor. de la δίδωμι.

δοχή, ής, ή *subst.* I (pl. anat.) (canal) coledoc (prin care se varsă fierea în duoden): PLAT. *Tim.*71c, *δοχαί χολής* EUR. *El.*828 *bāsica fierii (= vezica biliară)* II (sg.) primire, întâmpinare, *ext.* ospăț: έποίησεν ... *δοχήν* *μεγάλην* LXX *Gen.*21.8 *a făcut un mare ospăț*; LXX *IEzr.*3.1, id. *Est.*1.3, id. *Dan.*5t, NT *Lc.*5.29.

[δέχομαι]

δοθόντα, part. aor. neut. pl. pas. de la δοκέω.

δοχή, ής, ή *subst.* (metrol.) palmă (7, 4 cm.): AR. *Eq.*318.

[δοχμός]

δόχμιος, α, όν *adj.* [gen. pl. -ών Eur. *Alc.*575] transversal, perpendicular, în zigzag, oblic, pieziș: *πέλταν δοχμίαν πεδαίρων* EUR. *Rh.*372 *ridicând scutul așezat pieziș*; *δοχμίαν κέλευθον έμβαιών* EUR. *Alc.*1000 *arucând-o pe un drum ocolit*; *δοχμίαν διά κλειτύων* EUR. *Alc.*575 *pe văi șerpuitoare*: (d. pers.) *αυτός ... πέσε* ~ A.RH. 1.1169 *el a căzut pe o parte*; (neut. pl. adv.) *πολλά δ' άναντα κάταντα páραντά τε δόχμιά τ' ήλθον* IL. 23.116 (*catării*) *au mers mult și la deal și la vale și de-a lungul și în zigzag*; *δόχμιά νιν κόρας διάφερ' όμμάτων* EUR. *Or.*1261

mișcându-și acum pieziș pupilele ochilor.

[δοχμός]

δοχμό-λοφος, όν *adj.* cu panăș unduitoare (*după alții*, așezat transversal), cu egreta fremătătoare a coifului: *κῦμα ... δοχμολόφων άνδρών* AESCH. *Th.*114 *val de bărbați cu egretele coifurilor fremătătoare.*

[δοχμός, λόφος]

δοχμός, όν *adj.* pieziș, oblic, în lături: *δοχμό τ' άίσσοντε* IL. 12.148 *se năpustesc pieziș*: (Amycos în luptă cu Polydeukes) ~ *άπό προβολής κλινθείς* THEOC. 22.120 *retrăgându-se printre-o mișcare în lături.*

[cf. sanscr. *jihmā-* „oblic”]

δοχμώ-ω, *vb.* (intrans.), (med.-pas.) a se apleca pe o parte: (d. un mistreț) *θήγει δέ τε λευκόν όδόντα δοχμωθείς* HES. *Sc.*389 *cu capul culcat pe o parte își ascute colțul cel alb.*

[δοχμός]

δράγδην, *adv.* (însfăcând) cu ambele mâini: *μολυβδαίνας χερμαδίους ~ έχων έχειροβόλει* LUC. *Lex.*5 *arunca bile de plumb ținându-le cu amândouă mâinile*; (fig.) ~ *λαμβάνοντας έκ τών έπών τών Έμπεδοκλέους* PLUT. *M.*418e *luând cu amândouă mâinile din versurile lui Empedocles.* [δράσσομαι]

δράγμα, ατος, τό *subst.* polog, pală, mănunchi, *ext.* snop: *τά δέ δράγματα ταρφέα πίπτει* IL. 11.69 *poloagele cad îndesite*; IL. 18.552, XEN. *HG.*7.2.8, *δεσμεύειν δράγματα* LXX *Gen.*37.7 *a lega snopi*; LXX *Lev.*23.10, id. *Deut.*24.19, id. *Ruth.*2.15, *δράγματα σταχύων* IOS. *A15.*213 *snopi de paie*; CALL. *Del.*283, id. *Cer.*19, THEOC. 7.157, LUC. *Hes.*7.

[δράσσομαι]

δραγμαεύω, *vb.* a aduna în snopi: IL. 18.555.

[δράγμα]

δραγμός, οῦ, ό *subst.* apucare, strângere: *μαστοῦ ~ EUR. Cyc.*170 *apucare a unui sân.* [δράσσομαι]

δραίνω, *vb.* a fi gata de (acțiune), a vrea să facă: *εί τι δραίνεις* IL. 10.96 *dacă ai de gând să faci ceva.*

[δράω]

δράκαινα, ής, ή [άκ] *subst.* I (d. ființe feminine) șerpoaică, balaur: (d. Harmonia) *δρακαίνης <σχῆμ' > έχουσαν* EUR. *Ba.*1358 *luând înfățișarea unei șerpoaice*; AESCH. *Eu.*128, EUR. *IT.*286, PLUT. *M.*414a. II bici (cu care erau pedepsiți sclavii): AR. *Fr.*767. [δράκων]

δράκ-αυλος, ον *adj.* care sălășluieste împreună cu șarpele: (în piesa Τυμπανισταί, d. una dintre fiicele lui Kecrops) SOPH. *Fr.*643.

[δράκων, αὐλή]

δρακεῖν, inf. aor. act. de la δέρκομαι.

δράκεις, part. aor. de la δέρκομαι: Pl. *Fr. Encom.*123.4.

δράκων, [ᾶ] (poet.) ind. aor. de la δέρκομαι: HES. *Sc.*262.

δράκωνθ-όμιλος, ον *adj.* împreună cu balauri / șerpi: δρακονθόμιλον δυσμενή ξυνοικίαν AESCH. *Supp.*267 *ἰπτονᾶρᾶσιρε cumplitā cu balauri.*

[δράκων, όμιλέω]

δράκόντειος, ον *adj.* de șarpe / balaur / dragon: κρημνῶν ἐκ δρακοντείων EUR. *Ph.*1315. *din munții unde își au sălășul balaurii*; (d. Hecate) τῷ δρακοντείῳ ποδί LUC. *Philops.*24 *cu picior de balaur.*

[δράκων]

Δράκοντίδης, ου, ὁ **I** (*adj.m.*) (mitol.) urmaș al lui Dracon sau al șarpelui: (epitet al lui Kecrops) AR. *V.*438. **II** (*subst.*) Dracontides, unul dintre cei treizeci de tirani: AR. *V.*157, XEN. *HG*2.3.2, ARSTT. *Ath.*34.3 ș.a.

δρακόντιον, ου, τό *subst.* (zool. și med.) dragon, vierme de Guineea sau filarie de Medina (vierme parazit din clasa Nematodeilor): PLUT. *M.*733b.

[δράκων]

δράκοντό-μαλλος, ον *adj.* cu plete de șerpi: (Gorgone) AESCH. *Pr.*799.

[δράκων, μάλλος]

δράκοντώδης, ες *adj.* cu chip de șarpe / balaur: (d. Erynii) δρακοντώδεις κόρας EUR. *Or.*256 *fele șerpoaice*; (fig. d. Kecrops) PLUT. *M.*551f.

[δράκων]

δράκος, εος, τό *subst.* mănunchi, pumn: δαψιλέσι δράκεσι λιβανωτοῦ LXX *3Mac.*5.2 *pumni întregi de tămâie.*

[δράσσομαι]

δρακών, part. aor. act. de la δέρκομαι.

δράκων, οντος, ὁ [ᾶ] *subst.* („cel cu privire fixă”) **I** șarpe, balaur, dragon (frecv. d. o ființă extraordinară, fantastică): IL. 2.308, OD. 4.457, AESCH. *Th.*381, NT *Apoc.*12.13 ș.a. **II** (iht. frecv. ~ θαλάσσιος) drac-de-mare sau pește dragon sau viperă-de-mare, *Trachinus draco* L.: ARSTT. *HA*598a11. **III** (milit. pl.) steaguri cu figura unui dragon: LUC. *Hist. Consc.*29, ARR. *Tact.*35.3.

[R. *dʰk-, cf. δέρκομαι]

δρᾶμα, ατος, τό *subst.* **I** reprezentare dramatică, piesă de teatru (tragedie, comedie sau dramă satirică): HDT. 6.21, AR. *Ach.*470. ἐν ᾅπασι τοῖς δράμασι τοῖς τραγικοῖς DEM. 19.247 *în toate piesele de tragedie*; σατυρικόν ... ~ PLAT. *Smp.*222d *piesă cu satiri* (= *dramă satirică*); PLAT. *Phlb.*50b, LUC. *Dom.*23. (prob. d. mîinii lui Sophron) ἀνδρεῖον ~ PLAT. *R.*451c *piesă jucată de bărbati*; ~ ὑποκρίνασθαι LXX *4Mac.*6.17 *a interpreta o piesă*. **II** (ext.) spectacol, scenetă: καταψηφιέσθε τοῦ τὰ ἔλεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος PLAT. *Ap.*35b *veți vota împotriva celui care joacă aceste jalnice scene*.; **III** rol: ~ δρᾶν PLAT. *Th.*169b *a interpreta un rol*. **IV** acțiune, faptă (cu consecințe tragice), tragedie: (d. răpirea Elenei) Πάρις οὔτε ... ἐξεύχεται τὸ ~ τοῦ πάθους πλέον AESCH. *Ag.*533 *nici Paris nu se poate lăuda cu o faptă mai mare decât răsplata*; αἱ καταστροφαι τῶν δραμάτων PLB. 3.48.8 *deznodămintele pieselor*: PLB. 23.10.12. **V** sarcină, îndatorire, misiune: ἔλαττον δὲ τοῦ ἐμοῦ δράματος PLAT. *Th.*150a *îndatorire mai puțin importantă decât a mea*.

[δράω]

δραματικός, ή, ὄν *adj.* **I** dramatic, spec. sub formă dialogată: ARSTT. *Po.*1459a19. (dialoguri) PLUT. *M.*711c, μιμήσεις δραματικᾶς ARSTT. *Po.*1448b36 *imitări dramatice* (= *în dialog*); πλοκήν ... δραματικὴν PLUT. *M.*973e, *intrigă dramatică*; (neut. subst.) τὸ δραματικόν καὶ πλασματώδες PLUT. *Rom.*8.9 *dramatismul și ficțiunea*; PLUT. *Art.*6.9. **II** (peior.) excesiv, exagerat: PLUT. *M.*42a.

[δρᾶμα]

δραμάτιον, ου, τό *subst.* reprezentare, mică piesă de teatru: PLUT. *Dem.*4.6.

[δρᾶμα]

δραματο-ποιέω-ῶ, *vb.* a compune sub formă dramatică (sau dialogată): (d. Homer în *Marghites*) οὐ ψόγον ἀλλὰ τὸ γελοῖον δραματοποιήσας ARSTT. *Po.*1448b38 *modelând în formă dramatică nu invectiva, ci comicul*.

[δρᾶμα, ποιέω]

δραματο-ποιός, οῦ, ὁ *subst.* poet dramatic, dramaturg: PLUT. *M.*348b.

[δρᾶμα, ποιέω]

δραματοργέω-ῶ, *vb.* a da o formă dramatică, a urzi: (tranz.) πάντα δὲ περιεσκεμμένως δραματοργῶν IOS. *BI*1.471 *urzindu-le*

pe toate cu atenție.

[δραματοουργός]

δραματολογία, ας, ἡ *subst.* reprezentație dramatică: LUC. Salt.68.

[δραματοουργός]

δράματουργός, ὄν *adj.* autor de reprezentații dramatice, *fig.* uneltitor, intrigant: δραματοουργὸν ὄλου τοῦ μύσουσ ΙΟΣ. B1.530 uneltitor al întregii atrocității.

[δράμα, ἔργον]

δραμεῖν, inf. aor. act. de la τρέχω.

δράμημα, ατος, τό *subst.* I alergare, alergătură, goană: παλίσυτον ~ ωτίσαι SOPH. OT193 a face grabnic cale întoarsă; ~ κυνῶν EUR. Ba.872 goana copoilor; ~ δεινὸν ἀλλήλοις ἐπι EUR. Ph.1379 alergare cumplită unii către alții. II pas: στέγη πυκνοῖσιν ἐκτόπει δραμήμασιν EUR. Med.1180 palatul răsună de pași apăsați. III curent: κυμάτων δραμήμασιν EUR. Tr.693 în curenții valurilor. IV (astr.) curs: ἐπταπόρου τε δραμήματα Πλειάδος EUR. Or.1005 cursul Pleiadelor cu șapte poteci. V curierat: (d. persi) τὸ ~ τῶν ἵππων HDT. 8.98 purtare a veștilor prin curieri călare.

[δραμεῖν]

δραμοῦμαι, ind. viit. med. de la τρέχω.

δράξ, ἀκός, ἡ *subst.* cât încapă într-o mână, (un) pumn (de): πλήρη τὴν δράκα ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως LXX Lev.2.2 pumn plin din făină foarte fină; LXX Iez.13.19, ΙΟΣ. A18.322, id. B15.436, (fig.) πλήρωμα δράκός ἀναπαύσεως LXX Ec.4.6 cuprinsul unui pumn de răgaz.

[δράσσομαι]

δράζομαι, viit. de la δράσσομαι.

δραπέτεύω, vb. I (tranz.) I a scăpa prin fugă, a fugi: φυλαττόμενοι δὲ δραπετεύουσιν αἰεὶ ὑπὸ ταῖς ἀσπίσιν XEN. HG2.4.16 scăpau cu fuga apărându-se cu scuturile; ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι αὐτόν XEN. Ag.1.23 ca să nu trebuiască să ducă un război în care să fie pus pe fugă; τοῦ δὲ ~ δεσμοῖς ἀπεῖργουσι XEN. Mem.2.1.16 împiedică (sclavii) să scape rupându-i în lanțuri; DEM. 42.25, (fig.) αἰ δόξαι αἰ ἀληθεῖς ... δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου PLAT. Men.98a părărire adevărate fug din sufletul omului. 2 a dispărea: ~ ἐκ τοῦ βίου LUC. Peregr.21 a dispărea din viață; (d. febră) LUC. Philops.9. 3 (în război) a dezerta: PLUT. M.241b. II (tranz.) a evita, a se feri: δραπετεύω οὖν αὐτόν καὶ φεύγω PLAT.

Smp.216b mă feresc și fug de el; AESOP.

Fab.dod.338.

[δραπέτης]

δραπέτης, ου, ὁ {ιον. δραπέτης Hdt. 3.137, id. 6.11, dor. δραπέτας Pi., Eur. Or.1498} I (*adj.m.*) care fuge (dintr-un loc), fugar: HDT. 3.137, ἄγω ἐκ τῆς ἑμαυτοῦ τοῦσδε δραπέτας ἔχων EUR. Heracl.140 port cu mine pe acești fugari din patria mea; EUR. IT140, δραπέτας ληστής AR. Ach.1187 tâlhari fugari; PLAT. Men.97e, (d. o pasăre) δυσάλωτος δὲ καὶ ~ ARST. HA615a18 greu de prins și care nu stă locului o clipă: (fig.) οὐ δραπέτην τὸν κληῖρον ἐς μέσον καθεῖς SOPH. Ai.1285 aruncând la mijloc o piatră (de tras la sorți) care nu o ia la fugă (= nu sare), un bulgăre de lut mălos; εὐδαιμόνων δραπέτας οὐκ ἔστιν ὄλβος Pi. Fr.Thren.134 nu e fugară fericirea celor Preafericiți. II (*subst.*) I fugar: ἐν ὄρφνηι ~ μέγα σθένει EUR. Rh.69 un fugar are o mare forță pe întineric. 2 (d. soldați) dezertor: PLB. 15.18.3. 3 sclav fugit / fugar: HDT. 6.11, ~ ἐστιγγμένος AR. Av.760 sclav fugar însemnat cu fierul; δραπέτου τρόπον LXX 2Mac.8.35 în felul unui sclav fugar; δραπέταις ἐν Ἰταλία πολεμήσαντες PLUT. Luc.34.5 luptându-se în Italia cu sclavi fugari; ΙΟΣ. A16.299, PLUT. Crass.11.11.

[v. διδράσκω]

δραπετικός, ἡ, ὄν *adj.* privitor la sclavii fugari: δραπετικὸν θρίαμβον PLUT. Romp.31.7 triumfasupra sclavilor fugari.

[δραπέτης]

δραπέτης, ἴδος *adj.f.* de fugar: (casă / acoperiș) SOPH. Fr.174.

[δραπέτης]

δραπετίσκος, ου, ὁ *subst.* slugă: (peior.) LUC. Fug.33.

[dim. al lui δραπέτης]

δρασεῖω, vb. a dori să facă, a avea de gând: τι δρασεῖων κακόν SOPH. Ai.326 arzând de dorință să facă ceva rău; SOPH. Ai.585, id. Ph.1245, (d. Iocasta) τί ... παιδ' ἐμὸν δρασεῖετον EUR. Ph.1208 ce au de gând să facă cei doi fii ai mei?; EUR. Med.93, (+ ac. dublu) τί δρασεῖεις ποθ' ἡμῶν τὸν λεών AR. Pax62 ce-ai de gând să faci cu poporul nostru?

[deziderativ de la δράω]

δράσιμος, ον [ᾱ] *adj.* care trebuie făcut: (*subst.*) χεῖρ δ' ὄρα τὸ δράσιμον AESCH. Th.554 o mână care vede ce are de făcut. [δράω]

δρᾶσις, εως, ἡ *subst.* putere, acțiune, eficacitate: (+ gen. subiectiv) φαρμάκου ~ LUC. *Trag.*276 *putere a medicamentului.*

[δράω]

δρασμός, οὔ, ὁ *subst.* {ion. δρησιμός Hdt. 8.23, Plut. *M.*867e} fugă, scăpare: δρησιμόν διῆ ἐβούλευον ἔσω ἐς τὴν Ἑλλάδα HDT. 8.18 *ai plănuit să fugă în interiorul Greciei;* δρησιμῶ ἐπιχειρεῖν HDT. 6.70 *a plănui să fugă;* δρασμῶ κρυφαίω AESCH. *Pers.*360 *printr-o fugă ascunsă;* τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα; EUR. *IT*1300 *ce avem noi cu fuga străinilor?*; βαρβάροισι δρασμοῖς EUR. *Or.*1374 *cu fugă ca de barbar (= speriată);* περὶ δρασμόν εἶχε PLUT. *Arat.*27.4 *se pregătea de fugă;* PLB. 31.12.8, IOS. *BI*1.537, APP. *Mith.*328 *ș.a.*

[v. διδράσκω]

δράσσομαι, *vb.* |viit. δράζομαι, aor. ἐδραξάμην, pf. δέδραγμαi} {att. -ττομαι Ar., Men., Plut. *ș.a.*} **I** a lua cu mâna, a apuca cu putere: (+ gen.) κόνιος δεδραγμένος αίματοέσσης IL. 13.393 *strângând în pumn țărâna însângerată;* ὁ δρασσόμενος σκορπίου LXX *Sir.*26.7 *cel care apucă un scorpion;* LXX *Sir.*26.7, δραξάμενος φάρυγος THEOC. 24.28 *apucând cu putere gâtul (șarpelui);* γονάτων δραξάμενος PLUT. *Aem.*26.9 *apucându-l de genușchi;* (+ ac. / + prep.) οἱ μὲν πέτρους ... τινές δὲ ἐκ τῆς παρακειμένης σποδοῦ δρασσόμενοι LXX 2*Mac.*4.41 *unii apucând în mâini pietre, alții luând din cenușa de pe jos;* (abs.) ὁ δὲ τὸ κεῖθεν, ἄλλος ἄλλοθεν δεδραγμένοι EUR. *Or.*1413 *unul apucând dintr-o parte, celălalt din cealaltă parte.* **II** (+ gen. abstr.) a se agăta (de ceva), a prinde: τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος, τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον SOPH. *Ant.*235 *vin agățându-mă de speranța (= prinzând nădejde) că altceva de suferit nu o să am nimic decât ce mi-este hărăzit de soartă;* ὡς δρασσόμενος σκιᾶς LXX *Sir.*34.2 *precum cel ce se agățā de o umbră;* δράξασθε παιδείας LXX *Ps.*2.12 *agățati-vă de învățătură.* **III** a prinde, a înahăta: ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ παυουργίᾳ αὐτῶν NT *ICor.*3.19 *Cel care îi prinde pe cei înțeleπți în viclenia lor.* **IV** a pune mâna pe ceva, a obține: ὁ ξεῖνος ἐφείσατο μείζονος οἴκου δράξασθαι CALL. *Epigr.*1.14 *străinul a renunțat să obțină o gospodărie mai mare.*

[R. δρακ- sau δραχ-, cf. δράγμα, δράξ,

δράγδην]

δράστας, (dor.) v. δράστης²: PI. *P.*4.287.

δραστέος, α, ον *adj. vb.* de făcut: δραστέον τοῦργον τόδ' SOPH. *El.*1019 *această faptă trebuie înfaptuită;* SOPH. *Tr.*1204, PLAT. *Pl.*268d, id. *Lg.*626a. // (neut.) δραστέον, *adj. vb.* trebuie făcut: ἄμεινον ἐκμαθεῖν τί ~ SOPH. *OT*1443 *mai bine-i să aflăm ce-i de făcut;* EUR. *IA*1024, id. *El.*262.

[δράω]

δραστήριος, ον *adj.* gata de acțiune, activ, energic, puternic, hotărât: θάρσει παρέσται μηχανή ~ AESCH. *Th.*1041 *alături de curaj va sta un mijloc de a face;* THUC. 4.81, ἐλεινὸς ἦν ἂν μᾶλλον ἢ ~ EUR. *Hel.*992 *mai degrabă încercând să storci milă decât să făptuiești;* φάρμακον δραστήριον EUR. *Ion*185 *leac puternic;* δραστήριον σύνεσιν PLUT. *Them.*2.6 *sprinteneală a minții gata de acțiune;* δραστήριον ὄργανον ἔχων τὸν λόγον PLAT. *Comp.Arist.Cat.*2.5 *având cuvântul drept instrument energic;* ~ δὲ ὦν τὴν φύσιν IOS. *AI*14.8 *fiind energic din fire;* (neut. pl. subst.) ἔχω γε δόλια καὶ δραστήρια EUR. *Ion*985 *am o idee care împletește viclenia cu hotărârea;* κλυὼν τὰ δεινὰ καὶ δραστήρια δισσοῖν λεόντοιν EUR. *Or.*1554 *auzind faptele cumplitе și cele săvârșite de cei doi lei (sau cele două fiare);* (sg.) τῇ δεινότητι καὶ τῷ δραστηρίῳ τοῦ ἀνδρὸς ἀποδιδόναί τὴν δόξαν PLUT. *Cam.*36.2 *a slăvi destoinicia și energia bărbatului;* PLUT. *Fab.*19.2. // δραστήριον, τὸ *subst.* activitate (energică), zel, râvnă: τὸ ἄπραγμον οὐ σφίζεται μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου τεταγμένον THUC. 2.63 *traiul în tihnă nu poate supraviețui dacă nu e rânduīt împreună cu activitatea energică.*

[δρηστήρ]

δράστης¹, ου, ὁ *subst., adj.m.* {ion. δρήστης Call. *Iamb.fr.*194.108} (persoană) care înfăptuiește, făptuitor: αὐτοῦργον γενέσθαι καὶ δράστην PLB. 12.25h.6 *a fi el însuși autorul și cel care a înfăptuit.*

[δράω]

δράστης², ου, ὁ *adj.m.* {dor. δράστας PI.} care fuge, fugar: θεράπων δὲ οἱ, οὐ δράστας ὀπαδεῖ PI. *P.*4.287 *ii urmează ca un sclav și nu fuge luând-o la goană.*

[διδράσκω]

δραστικός, ἡ, ὄν *adj.* **I** energic, ofensiv: (d. dansul războinic πυρρίχη) δραστικά ... σχή-

ματα PLAT. *Lg.815a mişcări ofensive. II* ac-
tiv: δοκεῖ ~ ὁ θυμούμενος PLUT. *Cor.21.2*
cel ce se înfurie pare activ.

[δράω]

δράτος, v. δαρτός: IL. 23.169.

δράττομαι, (att.) v. δράσσομαι

δραχμή, ἤς, ἡ *subst.* |var. dat. pl. δραχμαῖν
Arstt. *Ath.50.2*, Plat. *Sp.366c*] *drahmā*: (din
Aigina - cea mai veche, 6,900 gr.) THUC.
5.47, (din Attica - aprox. 4,350 gr. = 6 oboli)
THUC. 8.45, AR. *Ra.176*, LXX *2Mac.12.43*,
APP. *BC4.2.11* ş.a.

[cf. δράσσομαι]

δραχμιαῖος, α, ον *adj.* care valorează o
drahmā, de o *drahmā*: AR. *Fr.425*, PLAT.
Cra.384c, ARSTT. *Pol.1300b33*.

[δραχμή]

δράψ, απός, ὁ *subst.* (dub.) fugar: AR. *Fr.768*.

[cf. δρᾶπέτης]

δράω-ῶ, [ā] *vb.* |impf. ἔδρων, viit. δράσω,
aor. ἔδρᾶσα, pf. ἐέδρακα; inf. aor. δρᾶσαι,
part. aor. δρᾶσας, opt. δρῶμην; *pas.* aor.
ἐδράσθην, pf. ἐέδραμαι| {ep. opt. prez.
δρῶοιμι Od.} (cf. Arstt. *Po.1448b1* dor.
δράω = att. πράττω) **I** (gener.) a duce la înde-
plinire, a săvârşi, a face: (+ adv.) αἰψά κεν
εὖ δρῶοιμι μετὰ σφίσιν, ὅττι θέλοισιν OD.
15.317 *imediat aş duce bine la îndeplinire*
pentru ei (= i-aş servi) orice ar vrea; καλῶς
~ ἐξαμαρτεῖν μᾶλλον ἢ νικᾶν κακῶς SOPH.
Ph.95 mai degrabă să dau greş acţionând
frumos decât să înving urât; (+ ac.) ei δ'
αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ κᾶν ἄκων ἔδρων SOPH.
OT591 de-aş fi eu însumi domnitor, aş face
multe lucruri împotriva vrerii mele; δυνα-
τὸς ὢν δρᾶσαι τάδε EUR. Ph.505 fiind în
stare să fac acestea; οὐ γάρ ποτ' ἄν χρηστοί
γ' ἔδρων ... τάδ' ἄνδρες AR. Lys.351 nişte
hărbaţi de ispravă n-ar face astfel de lu-
cruri; (+ adv. şi ac. de relaţie) σφε σὺν σοί
βούλομαι δρᾶσαι κακῶς EUR. Tr.73 vreau
cu ajutorul tău să-i fac să sufere rău; (+ ac.
de obiect şi ac. de relaţie) ἔχων σε μεγάλα
ἀγαθὰ δρᾶσαι THUC. 1.137 având să fac
pentru tine multe lucruri bune; δυνατὸς ὢν
δρᾶσαι τάδε (abs.) οἴμοι, τί δράσω; EUR.
Med.1271 vai, ce voi face? II a acţiona, a
produce efect: (d. venin) PLUT. M.258c. III
(jur.) a fi autor / făptaş, ext. a fi vinovat:
(part. ὁ δρᾶσας „făptaş, autor”) ἀναγκάζων
τὸν δρᾶσαντα ὑπέχειν τὴν τῆς δίκης πράξιν
κατὰ νόμον PLAT. Lg.871c silindu-l pe făp-

ταş să aibă parte de pedeapsă potrivit cu le-
gea; (= ὁ δεδρακῶς) ὁ διώκων τοῦ δεδρα-
κῶτος κύριος DEM. 23.71 acuzatorul [nu-i]
stăpân peste făptaş; (= ὁ δρῶν) ARSTT.
Ath.57, (pron.) δράσαντα παθεῖν AESCH.
Ch.313 vinovatul e cel ce pătimeşte. IV a
interpreta, a juca: δράμα ~ PLAT. Th.169b a
juca un rol. V (relig.) a oficia: PLUT. M.693e.
(τὰ δρῶμενα „rituri”) PLUT. M.352c.

[R. *dr-eH₂-]

δρεπάνη, ἤς, ἡ [ā] *subst.* seceră: ὀξείας δρε-
πάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες IL. 18.551 *având în*
mâini seceri ascuţite; HES. Sc.292, PLUT.
AgisCleom.47.1.

[δρέπω]

δρεπάνη-φόρος, ον *adj.* prevăzut sau înar-
mat cu coase: δρεπανηφόρα ἄρματα XEN.
Cyr.7.1.47 care [de luptă] înarmate cu
coase; LXX 2Mac.13.2, PLUT. Luc.7.5, id.
M.308c, ARR. An.3.8.6, id. Tact.19.4, APP.
Syr.168, (neut. pl. subst. „care înarmate cu
coase”) PLUT. Sull.18.2.

[δρεπάνη, φέρω]

δρεπανίς, ἴδος, ἡ *subst.* (ornit.) drepnea, pa-
săre asemănătoare cu rândunica, cu penele
de culoare cafenie-închisă şi cu gâtul alb:
ARSTT. *HA487b27.*

[δρεπάνη]

δρεπάνο-ειδής, ἐς *adj.* de forma unei coase:
(d. numele oraşului Zancle) THUC. 6.4.

[δρέπανον, εἶδος]

δρέπανον, ου, τὸ *subst. I* seceră: OD. 18.368,
XEN. *Cyr.6.1.30, LXX Deut.23.25, NT*
Aroc.14.14 ş.a. **II** sabie încovoiată: HDT.
7.92 ş.a. **III** cosor (folosit la cules via, tăiat
fructe ş.a.): PLAT. *R.333d, AR. Ra.576, ὀβε-*
λούς ... ξεστοὺς δὲ δρεπάνωι EUR. Cyc.394
frigāri ascuţite cu cosorul.

[δρέπω]

δρεπάνουργός, οὔ, ὁ *subst.* fabricant de se-
ceri: AR. *Pax548.*

[δρέπανον, ἔργον]

δρέπω, *vb.* |impf. ἔδρεπον, aor. ἔδρεψα,
aor.2 ἔδραπον, part. aor. δρᾶπών| **I** a tăia, a
culege, a aduna: HDT. 3.111, κρόκεα πέταλα
... ἔδρεπον EUR. *Ion889 culegeam flori de*
şofran; EUR. IA1298, (med.) φύλλα δρεψά-
μενοι ... δρυός OD. 12.357 culegând din
frunzele unui stejar; ὑακίνθινα φύλλα ἐξ
ὄρεος δρέψασθαι THEOC. 11.27 a culege de
la munte frunze de hiacint; (fig.) λειμῶνα
Μουσῶν ἱερὸν ... δρέπων AR. Ra.1300 se-

*cerând câmpia sfântă a muzelor; αὐτάδελ-
φον αἶμα δρέψασθαι θέλεις; AESCH. Th.718
vrei să seceri sângele propriului frate?;*
(med.) EUR. Hipp.81. **II** (fig.) a culege, a se
bucura de, a avea parte de, a obține, a ajuge
la: σοφίας δρέπων καρπὸν PLAT. R.457b (= P.
Fr.209) *obținând fructul unei științe;*
ἦβαν δρέπων P. P.6.48 *bucurându-se de ti-
nerete (= culegând floarea tinereții);*
δρέπων μὲν κορυφὰς ἀρετῶν ἀπο πασῶν P.
O.1.13 *ajungând la fruntea (= în culmea)
deplinei virtuții;* (+ gen.) κατὰ καιρὸν ἐρώ-
των δρέπεσθαι P. Fr. Encom.123.2 *a te bu-
cura de dragoste la momentul potrivit.*
[cf. δέρω? δρύπτω?]

δρεψεύμενος, (dor.) part. viit. med. de la
δρέπω: THEOC. 18.40.

δρηπέτης, (ion.) v. δραπέτης: HDT. 3.137.

δρησμός, (ion.) v. δρασμός: HDT. 8.23 ș.a.

δρήστειρα, ας, ἡ *subst.* slujitoare: OD.
10.349, id. 19.345, A.RH. 3.700.
[δράω]

δρηστήρ, ἦρος, ὁ *subst.* slujitor: OD. 16.248,
id. 18.76, id. 20.160.
[δράω]

δρήστης, (ion.) v. δράστης¹

δρηστis, ιος, ἡ *adj.f.* fugar(ă): (d. suflet) τὴν
δρηστin μὴ ὑποδέχεσθε νέοι CALL. Epigr.
41.4 *tinere, nu-l primiți pe fugar.*
[v. δραπέτης]

δρηστοσύνη, ης, ἡ *subst.* muncă în casă,
treabă de servitor: OD. 15.321.
[δράω]

δρία, neut. pl. de la δριος.

δριμός, εἶα, ὁ *adj.* |comp. -ύτερος, superl. -
ύτατος| **I** ἰντεπᾶτορ, pătrunzător, ascuțit, tă-
ios, ext. aprig, cumplit: (d. durerile facerii)
βέλος ὄξυ ... δριμύ IL. 11.270 *săgeată as-
cuțită pătrunzătoare;* ~ χόλος IL. 18.322
fiere ἰντεπᾶτορε (= mânie cumplită);
THEOC. I.18, δριμεῖα μάχη IL. 15.696 *luptă
aprigă;* HES. Th.713, (d. emoție) ἀνὰ ῥίνας
δέ οἱ ἤδη δριμὺ μένος προὔτυψε OD. 24.319
o tărnie ἰντεπᾶτορε i-a năvălit între nări; τοῖς
δριμυτάτοις ἄνθεσι PLUT. M.32e *flori cu mi-
ros foarte pătrunzător;* (substanțe) PLAT.
Ti.66a, (leac) LUC. Peregr.45. **II** (d. pers.,
animat) **I** aspru, neîndurător: AESCH.
Ag.1501, id. Ch.391. **2** (peior.) acru, posac,
arțagos: δικαστὴν δριμὺν οὐδὲ δύσκολον AR.
Pax349 *judecător acru și moroăucănos;* (su-
flet) PLAT. Th.175d. **3** (în sens pozitiv)

subtil. fin: AR. Av.255. **III** (d. mirosuri, gus-
turi) acru, acid, picant: AR. Pl.693, THEOC.
11.66. **IV** (d. abstr. în sens pozitiv) isteț,
subtil, pătrunzător: λόγος δριμύτατος ARSTT.
SE182b37 *cel mai pătrunzător argument;*
PLUT. M.379e. // **δριμύ**, adv. **I** rău, urât:
ἔβλεψεν εἰς με ~ AR. Ra.562 *s-a uitat urât la
mine (= cu ochi răi);* APP. BC1.25, LUC.
Symp.16. **II** pătrunzător, ascuțit: PLAT.
R.519a.

[et. nec.; posib. origine pregrecească]

δριμύτης, ητος, ἡ *subst.* **I** acreală, aciditate,
gust ἰντεπᾶτορ sau picant: ARSTT.
Pr.926b18, PLB. 21.28.16, διακόπτειν ὑπὸ
ψυχρότητος καὶ δριμύτητος PLUT. Alex.77.5
*[vasul] plesnește din pricina răcelii și aci-
dității [apei];* PLUT. Cam.28.1, id. M.696f,
τὴν τε γὰρ ὄρεξιν ἡ ~ ἐκκαλεῖται PLUT.
M.912d *gustul picant provoacă poftă.* **II**
(fig.) **I** asprime, privire aspră, încruntare:
APP. BC1.25 τῆ δριμύτητι τοῦ προσώπου
APP. BC1.70 *asprimea feței.* **2** istețime, is-
cusință (a minții), agerime: δριμύτητα ...
δεῖ αὐτοῖς πρὸς τὰ μαθήματα ὑπάρχειν
PLAT. R.53b *ei trebuie să aibă o mințe as-
cuțită în cele ce au de învățat;* PLAT.
Plt.311a, LUC. Alex.4. **3** intensitate (a emo-
ției): PLUT. M.608c.

[δριμύς]

δριος, εος, τό *subst.* |pl. δρία| hățiș, desis, loc
muntos / împădurit, crâng: ἀναβάς, ὅθι τε ~
ἦν πολυανθέος ὕλης OD. 14.353 *urcându-
mă acolo unde era un desis de pădure în
floare;* (pl.) HES. Op.530, SOPH. Tr.1012,
EUR. Hel.1326, A.RH. 4.970.

[et. nec.; cf. δρῶς?]

δρίφος, (dor.) v. δίφρος: THEOC. 15.2.

[δράσσομαι]

δροίτη, ης, ἡ *subst.* **I** cadă de baie, scâldă-
toare: ἀργυροτόχου δροίτης κατέχοντα χά-
μευναν AESCH. Ag.1540 *întins în patul scâl-
dătorii cu pereți de argint;* AESCH. Eu.633.
II coșciug, sicriu: (cu aluzie la sensul **I**) νε-
κροῦ ποδένδυτον δροίτης κατασκήνωμα
AESCH. Ch.999 *giulgiu de sicriu ce acoperă
leșul până-n tălpi.*

[et. nec.]

δρομάσκει, impf. iter. 3sg. de la δρομάω;
HES. Fr.62.2.

δρομαῖος, α, ον *adj.* |var. -ος, -ον Eur.
Alc.245| **I** allat în fugă, alergător, rapid,
sprinten: δρομαία βᾶσ' SOPH. Tr.927 *am
rupt-o la fugă;* νεφέλας δρομαίου EUR.

Alc.245 nor ce gonește (pe cer); δρομαία πῶλος EUR. *Hel.543 mânzã sprintenã;* δρομαίαν πτέρυγ' ἐκτείνων AR. *Pax160 întinzând aripa rapidã;* (parodie după Eur.) δρομαίον ὀρμήσω πόδα AR. *Ra.478 mã voi mãnta cu piciorul rapid;* ~ ἡμῖν ἀφίξει LUC. *ITr.33 vii la noi în fugã;* EUR. *Or.45, id. Ba.136, IOS. AI18.228, (fig.)* δρομαία τῆ τῆς ψυχῆς ὀρμηῆ ARSTT. *Rh.1406a23 impuls alergãtor al sufletului;* (ac. adv.) EUR. *Fr.495.4. II* al celui care aleargã: τὰ ἔχνη ... δρομαῖα XEN. *Cyn.3.8 urme (ale animalelor) în alergare. III* alergãtor sau protector al alergãtorilor: (epitet al lui Apollon la cretani și lacedemonieni) PLUT. *M.724c. // δρομαίως, adv.* în alergare, alergând: ἀπήει ~ AESOP. 1.170 *se indepãrta alergând;* AESOP. 1.28, id. 1.152, id. 1.301.

[δρόμος]

δρομάς, ἄδος *adj. I* care aleargã, rapid, iute, sprinten: πρὸς δ' ἔβαν ~ ἐξ ἐμῶν οἰκῶν EUR. *Supp.1000 am plecat iute din casa mea;* δρομάδες ἐμαὶ κύνες EUR. *Ba.731 cãtãlele mele sprintene;* (nimfã) EUR. *Hipp.550, (mãnji) EUR. Ph.1125, (corãbii de transport) AR. Fr.420, (spec.)* θήλειαν ἵππον δρομάδα PLUT. *M.498b iapã de curse;* (fig.) δρομάσι ... βλεφάροις EUR. *Or.837 cu ochi rãtãciți (cu privirea pierdutã). II* (~ κάμηλος) cãmilã alergãtoare = dromader: PLUT. *Alex.31.7, IOS. AI6.364. III* migrator: (d. diverse specii de pești) ARSTT. *HA570b21.*

[δρόμος]

δρομεύς, ἑως, ὁ *subst. I* alergãtor: (în întreceri sportive) EUR. *El.824, ISOC. Evag.79, τοὺς ἐν Ὀλυμπία δρομεῖς* PLUT. *M.224f alergãtori la Olympia;* PLAT. *Hp.Mi.373e, id. Amat.135e, id. Lg.822b, XEN. Mem.3.10.6, PLUT. M.472d, LUC. Cal.12, (com.)* τὸν δρομέα Φάυλλον ... εἶλον διώκων AR. *V.1206 I-am prins în judecatã pe alergãtorul Phayllos;* (fig.) ἀπολεῖται φυγῆ ἐκ δρομέως LXX *Am.2.14 fuga va pieri de la alergãtor. II* (milit.) soldat ușor înarmat: ἐμπαράγινεται σοι ... ἡ ἔνδεια ὡσπερ ἀγαθὸς ~ LXX *Prov.6.11 nevoia ajunge la tine ca un bun soldat înarmat ușor (sau ca un alergãtor); IOS. AI6.40. III* suveicã (la rãzboiul de țesut): ὁ δὲ βίος μου ἔστιν ἐλαφρότερος δρομέως LXX *Iov.9.25 viața mea este mai ușoarã decãt o suveicã* (dupã alti, *decãt un alergãtor, cf. sens I).*

[δρόμος]

δρόμημα, ατος, τὸ *subst.* alergare, cursã: EUR. *Ba.1091, ARSTT. HA629b19.*

[δραμεῖν]

δρομικός, ἦ, ὄν *adj.* [comp. -ώτερος, superl. -ώτατος] iute la alergare: PLAT. *Thi.148c, id. R.613c, ARSTT. EM1101b16, PLUT. M.642b ș.a. // δρομικόν, τὸ *subst.* cursã: τὰ δρομικὰ τοῦ πεντάθλου XEN. *HG7.4.29 cursele pentathlonului;* τὰ δρομικὰ γυμναζομένους DEM. 61.24 *antrenându-se în curse. // δρομικός, ὁ *subst.* alergãtor: PLUT. *TCG.2.1. // δρομικῶς, adv.* în fugã: ~ εἰς τὰς ναῦς ... ἀποχωρεῖν PLAT. *Lg.706c a se retrage în fugã pe corãbii.***

[δρόμος]

δρόμος, ου, ὁ *subst. I* (gener.) alergare, fugã: ἵππους παντοῖου δρόμου ἄση IL. 18.281 *sã-i sature pe cai cu o alergare de tot felul;* ἄφαρ δ' ἵπποισι τάθη ~ IL. 23.375 *atunci când caii au prins sã alerge în galop;* παυσάμενος τοῦ δρόμου HDT. 4.126 *oprindu-te din rãtãcire;* δρόμον ἔχοντα σὺν ὄπλοις EUR. *IA212 alergând cu armele;* γυμνάζει καὶ ὀδοιπορίας καὶ δρόμοις XEN. *Cyr.1.2.10 se antreneazã și cu plimbãri pe jos și cu alergãri;* ὤρμησαν ἐπὶ τὴν πύλην μετὰ δρόμου PLB. 8.28.10 *s-au nãrustit în fugã asupra porții;* δρόμον ἄνθεν THEOC. 3.41 *a alergat rãnã la capãt;* THEOC. 18.22, (frecv. dat. δρόμῳ „în fugã”, „în grabã”, f. rar δρόμοισι) ἐσπίπτει δρόμῳ ἔς τὰ οἰκία HDT. 9.113 *vine în grabã spre case;* ἔθειον δρόμῳ THUC. 3.111 *au pornit la drum în fugã;* δρόμῳ βιάσασθαι ἔς τὴν Ποτειδαίαν THUC. 1.63 *a se strãdui sã strãbatã în fugã drumul rãnã acasã;* ἐλθεῖν δρόμῳ EUR. *Rom.21.8 a veni în fugã;* μετὰ δρόμου PLUT. *Mar.19.7 în fugã / dând nãvalã;* ἅπαντι ... χρῆται τῷ δρόμῳ LUC. *Dom.10 aleargã din toate puterile;* PLAT. *Cra.397d, APP. Ham.166, (d. un șoim) δρόμῳ πτεροῖς ἐφορμαίνοντα* AESCH. *Pers.207 lansându-se rapid cu aripile;* (pl.) AESCH. *Supp.819, (fig.)* ἐν τῷ τῆς ποιήσεως δρόμῳ LUC. *Hes.5 în fuga creației. II* cursã (de alergare, cu carul sau cu picioarele), întrecere, competiție: μέγα δρόμου ἰσχανώσαν IL. 23.300 *arzând de dorință sã plece în cursã;* PI. *O.1.94, ἐν δρόμῳ ... τάχος μὲν ἀγαθόν* PLAT. *Hp.Mi.373d într-o cursã iuțeala este un lucru bun;* νενίκηκεν δὲ πύξ καὶ πάλην καὶ δρόμον ἐν Ὀλυμπία LUC. *Tim.50 a ieșit învingãtor la Olympia în lupta cu pumnul. la*

trântă și la alergare; PLUT. Lyc.14.2. **III** (fig.) întrecere, luptă, risc: περί ψυχῆς ὁ ~ PLAT. *Thi.173a luptă pe viață*; (în diverse expresii) τὸν περι τοῦ παντός ἤδη δρόμον θεόντες HDT. 8.74 *alergând având drept miză totul* (= *întrecându-se cu o miză decisivă*); τὸν περι ψυχῆς δρόμον δραμεῖν AR. V.376 *a alerga pentru propria viață* (= *pentru a-ți salva pielea*). **IV** distanță, parcurs: ἡμέρης δρόμον ἀπέχων ἀπὸ γῆς HDT. 2.5 *fiind la o distanță de o zi de rământ*. **V** călătorie (pe mare): οὐρίω ... δρόμω SOPH. Ai.889 *în călătoria purtată cu vânt prielnic*; δρόμου καλοῦ χειμῶν ἀπροσδόκητος MEN. *Sam.206 furtivă neașteptată în timpul unei traversări liniștite*; PLB. 1.56.7. **VI** loc pentru alergare (în întreceri), pistă pentru curse, ext. stadion: ἵπποι δὲ πλανώονται ἀνὰ δρόμον IL. 23.321 *căii răătăcesc pe pistă*; δρόμοι εὐρέες OD. 4.605 *căi de alergare întinse*; (d. hipodrom) ἐν γναμπτοῖς δρόμοις PI. I.1.57 *pe căi șerpuitoare*; ἐν δὲ πᾶς ἔμεστώθη ~ κτύπου ... ἀρμάτων SOPH. *El.713 întreaga pistă s-a umplut de sunetul carelor*; δρόμους παλαιστρας τ' EUR. *Anđr.599 piste de alergare și palestre*; XEN. *An.4.6.25, (la Sparta) ἐς Δρόμον ... ἐρψευόμες THEOC. 18.39 vom merge pe Stadion*; (în formule ἔξω δρόμου, ἐκ δρόμου, ἐκτὸς δρόμου *propri*: „afară de pe pistă / drum”, ext. „a ieși de pe făgaș”) ἔξω δὲ δρόμου φέρομαι λύσσης πνεύματι AESCH. *Pr.883 sunt purtată afară din drum de suflarea turbării*; ἐκ δρόμου πεσὼν τρέχω AESCH. *Ag.1245 alerg și mă prăbușesc afară din făgaș* (= *pierd firul, nu pricep*); πυθέσθαι δ' οὐδέν ἐστ' ἔξω δρόμου AESCH. *Ch.514 nu-i nepotrivit să întreb*; PLAT. *Cra.414b. VII* (spec.) tur de pistă: πόσους δρόμους ἔλα τὰ πολεμιστήρια; AR. *Nu.28 câte ture de pistă parcurg carele de luptă?*; PI. *P.5.33. VIII* (spec.) culoar (al unei piste de alergare): ἔλαυνε τὸν σαυτοῦ δρόμον AR. *Nu.25 ține-o pe culoarul tău. IX* ocol, înconjur: δύ' ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότε PLAT. *Euthd.273a făcând două, trei ocoluri. X* serie, șir: πλαγᾶν δρόμον εὐθυπορησαι PI. *I.5.60 a ține neabătută seria loviturilor. XI* loc de trecere, pasaj: ἐν τῷ ἔξω δρόμω ἠλείφοντο PLAT. *Thi.144c s-au uns cu ulei în locul de trecere din afară. XII* canal / cale de comunicație: καθαρὸν τῷ πνεύματι τὸν δρόμον φυλάττουσα PLUT. *M.698c*

păstrând liber canalul pentru respirație. XIII (astr.) crug, orbită, curs: PLAT. *Sp.370b, ταχὺς τῷ δρόμῳ ὁ ἥλιος LXX IEzr.4.34 soarele este iute în crugul său*; LUC. *Astr.19. XIV* curs, cale, drum: νιν ἐκ γῆς ἤλασεν μακρῷ δρόμῳ AESCH. *Supp.309 l-a alungat de pe rământ pe o cale lungă*; νόστιμον ... δρόμον EUR. *Alc.1153 cale de întoarcere*; οὐ ὁ καιρὸς ... παρέβα τὸν ἐὸν δρόμον THEOC. 21.27 *timpul n-a ieșit de pe cărarea sa*; ἐπλήρου ... τὸν δρόμον NT *Fp.13.25 și-a împlinit calea*; τὸν δρόμον τετέλεκα NT *2Tim.4.7 mi-am isprăvit drumul*. [cf. δραμεῖν]

δροσερός, ἄ, ὄν *adj.* {dor. gen. pl. droserōn AR. *Nu.338*} **I** acoperit de rouă, înrouat, umed: droserōn ἔσωθεν ἄντρων EUR. *Cyc.516 în peșteri umede*; droserōs ... κολώνας A.RH. 2.164 *coline înrouate. II* încărcat de apă / umezeală, jilav: (eter) EUR. *Ba.865, (nori) AR. Nu.276-277, id. Nu.338. III cu ape cristaline: droserā ... κλειτὸς EUR. *Hipp.226 colină cu izvoare cristaline*; (izvoare) EUR. *Hel.1335, EUR. Cyc.50, id. Hipp.208, PLAT. Epigr.6.43. IV* proaspăt: (legume) AR. *Pl.298, AESOP. 1.307*.*

[δρόσος]

δροσιζῶ, *vb. I* (*intrans.*) **1** a condensa în rouă, a se transforma în picături de umezeală: droσιζει ἀφιέμενον τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τοῦ θερμοῦ ARSTT. *Pr.939b38 umezeala eliberată de căldură se transformă în picături de apă. 2* (med.) a se stropi, a se umezi: τέγγουσαι ... ῥανίσι χροά droσιζόμεναι AR. *Ra.1312 (alcyoni) ce se stropesc pe piele cu picături. II* (*trans.*) **1** a acoperi cu rouă: (pas.) τῶν δεδροσισμένων δένδρων PLUT. *M.913e copaci acoperiți de rouă. 2 a răcori (cu rouă): διάπυρον droσισας κάμινον LXX *3Mac.6.6 răcorind (cu rouă) cuptorul fierbinte*.*

[δρόσος]

δροσίη, *ης, ἡ subst. sudoare*: (a unui cal de curse) LUC. *Alex.53*.

[δρόσος]

δρόσιμος, *ον adj.* acoperit de rouă: (d. un loc) PLUT. *M.918a*.

[δρόσος]

δροσοβολέω-ῶ, *vb.* a răspândi rouă: (d. aer) PLUT. *M.659b*.

[δροσοβόλος]

δροσο-βόλος, *ον adj.* aducător de rouă: πνεύμασι μαλακοῖς καὶ droσοβόλοις PLUT. *Sert.8.3 adieri de vânt blânde și aducătoare*

de rouă: (lună plină) PLUT. M.917f.

[δρόσος, βάλλω]

δροσόμες, εσσα. εν *adj.* I acoperit de rouă, îngourat: SAPPH. 95.12. id. 71.8. τὰ ρόδα τὰ δροσόμεντα THEOC. Ep.1.1 *trandafirii înrou-rați*; (câmpii) A.RH. 1.1282. II răcoros: τὰ δὲ σὰ δροσόμεντα λουτρά EUR. Tr.833 *hăile tale cu apă răcoroasă (ca roua)*.

[δρόσος]

δροσο-πάχνη, ης, ή *adj.* polei sau ploaie înghețată: (fenomen meteorologic definit ca umezime δρόσος „rouă pe jumătate înghețată”) ARSTT. Mu.394a 26.

[δρόσος, πάχνη]

δρόσος, ου, ή *subst.* I (gener.) rouă: HDT. 2.68, AR. Nu.330, PLAT. Ti.59e, ~ ὀρθρινή LXX Os.13.3 *rouă din zori*; LXX Ex.16.13, ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ LXX Gen.27.28 *din roua cerului*: (frecv. pl.) δρόσοις τεγγόμενος κόμας SOPH. Ai.1207 *cu pleiele înmuiate în rouă*; LXX Od.8.68, (în expresii) ἄμα δρόσῳ THEOC. 15.132 *odată cu roua (= în zori)*; δρόσον καὶ χνοῦν ἀποδρεπομένους PLUT. M.79d *culegând rouă și floare (= a lua spuma / ce e mai bun)*; (fig.) τοῖς αἰδοίοισι ~ καὶ χνοῦς ... ἐπήνθει AR. Nu.978 *în locurile rușinoase le înflorea rouă și puf*; Pl. P.5.99, πάτραν Χαρίτων ἄρδοντι καλλίστα δρόσῳ Pl. I.6.64 *stropesc patria cu cea mai frumoasă rouă a Grațiilor*. II (fig.) rouă, apă, lichid, sevă: (d. apă) θαλασσία δρόσοι EUR. ITI 192 *în unda mării*; κάλισι τ' ἐκ ποταμῶν δρόσον ἄρατε AR. Ra.1339 *apă luat cu ulcioarele apă din râuri*: (d. vin) ἀμπέλου ... δρόσῳ Pl. O.7.2 *sevă a viței*; (d. diverse fluide ale corpului) ψακάδι φοινίας δρόσου AESCH. Ag.1390 *picătură din rouă de sânge*; λείχων τὴν ἀπόπτυστον δρόσον AR. Eq.1285 *lingând secreția degustătoare*. III pui fraged, micuț: δρόσοις ἄεπτοις ... λεόντων AESCH. Ag.141 *fragezi pui de lei [ca picăturile de rouă]*.

[prob. de origine pregrecească; o ipoteză mai veche îl compara cu lat. *rōs*]

δρυσώδης, ες *adj.* I de / ca de rouă: δρυσώδες ὕγρον PLUT. M.913e *umezeală sub formă de rouă*: (sudoare) PLUT. M.695c. II proaspăt, cristalin: ~ ὕδατος ... νοτίς EUR. Ba.705 *umezeală proaspătă a apei*.

[δρόσος]

Δρυσίλλα, ης, ή *subst.* Drusilla, fiică a lui Agrippa: Ios. AJ18.132, NT Fp.24.24.

[lat. *Drusilla*]

Δροῦσος, ου, ὁ *subst.* Drusus, nume roman: Ios. AJ15.336, PLUT. Ca.Mi.2.2, id. M.276f, APP. BC1.23 ș.a.

[lat. *Drusus*]

Δρύαλος, ου, ὁ [ῦ] *subst.* Dryalos, centaur: HES. Sc.187.

Δρυάς, ἄδος, ή *subst.* (mitol.) Dryas, *frecv. pl.* Dryades (Driade), nimfe ale copacilor: (+/- νύμφη) PLUT. Caes.9.4, (pl.) PLUT. M.321b, id. M.757e.

δρύας, ν. δρῦς

δρῦίνος, η, ον [ῖ] *adj.* {ep. dat. pl. masc. δρῦίνοισι A.Rh.} de stejar, *ext. gener.* de lemn: οὐδὸν τε δρῦίνον OD. 21.43 *prag de lemn*; δρῦνίοις ... κλάδοις EUR. Ba.1103 *ramuri de stejar*; A.RH. 3.1215, δρῦνιον ... στέφανον PLUT. M.285f *cunună din frunze de stejar*; ἐν πυρὶ δρῦνῳ THEOC. 9.19 *în foc făcut din lemn (de stejar)*; φύλλοις ... δρῦνίοισι A.RH. 1.1124 *frunze de stejar*; (bușteni) PLB. 21.27.5, (fructe) PLUT. Prov.1.16, (neut. subst. τὸ δρῦνιον „mâner de lemn”) (d. un harpon) PLB. 34.3.7.

[δρῦς]

δρῦ-κολάπτης, ου, ὁ *subst.* (= δρυκολάπτης) (ornit.) ciocănitoare, ghionoaiie (*propr.* „cea care ciocăne stejarul / lemnul”): AR. Av.480, id. Av.979.

[δρῦς, κολάπτω]

δρῦμά, ὄν, τὰ *subst.* hățis, desis, crâng: (cu hendiadă) διὰ δρυμά πυκνά καὶ ὕλην IL. 11.118 *prin hățis des de pădure*; OD. 10.251.

[δρυμός]

δρῦμός, οῦ, ὁ *subst.* {ep. gen. sg. δρυμοῖο A.Rh. 4.1684; Theoc. 1.72, id. 25.135, dat. pl. δρυμοῖσι Eur. Cyc.447, Theoc. 20.36.; dor. pl. ac. δρυμῶς Theoc. 1.117, Call. Lav.Pall.116} stejăriș(te), *ext. frecv.* desis, hățis, tufăriș, crâng, pădure: (sg. și pl.) ~ ὄρεος EUR. Hipp.1127 *stejăriș de munte*; SOPH. OT1399, οὐκέτ' ἀν' ὕλαν, οὐκέτ' ἀνὰ δρυμῶς, οὐκ ἄλσεα THEOC. 1.117 *nici prin pădure, nici prin crânguri, nici prin dumbrăvi*; βαθυξόλοις δρυμοῖς ARSTT. Mu.392b18 *în crânguri adânc împădurite*; XEN. Cyn.10.19, LXX Ps.82.15, PLUT. Caes.20.7, ἀν εἰσέλθῃ ... εἰς τὸν δρυμὸν συναγαγεῖν ξύλα LXX Deut.19.5 *ar merge în pădure să aducă lemne*; LXX Is.10.18.

[δρῦς]

δρυμόδης, ες *adj.* împădurit: (locuri) PLUT. M.268f.

[δρυμός]

- δρυμών**, ὄνος, ὁ *subst.* I crâng, desiș, pădure: AESOP. 1.49, XEN. Cyn.6.5, (fig. d. o sală a palatului lui Solomon) ὁ ~ ... Λιβάνου IOS. A18.169 *Pădurea Libamului*. II stejăriș: AESOP. 1.224.
[δρυμός]
- δρυο-γόνος**, ον *adj.* născător de stejari: (mușți) AR. Th.114.
[δρῦς, γίγνομαι]
- δρυο-κολάπτης**, ου, ὁ *adj.* ciocănițoare, ghi-onoaie (*propr.* „cea care ciocăne stejarul / lemnul”): ARSTT. HA593a5, id. Mir.831b5, PLUT. M.268f, id. Rom.4.2.
[δρῦς, κολάπτω]
- δρυο-κόπος**, ου, ὁ *subst.* = δρυοκολάπτης: ARSTT. PA662b7.
[δρῦς, κόπτω]
- δρυο-πάγης**, ἐς *adj.* făcut din lemn de stejar: SOPH. Fr.702.
[δρῦς, πήγνυμι]
- Δρύοπες**, ων, οἱ *subst.* Dryopes (Driopi), populație pelasgică care locuia în Thessalia: HDt. 8.46, THUC. 7.57 ș.a.
- δρῦος**, gen. sg. de la δρῦς:
- δρυοτομία**, ας, ἡ *subst.* tăiere de copaci, lemne tăiate: δρυοτομίας ... σπάνιν PLAT. Lg.678d *lipsă de lemne tăiate*.
[δρυοτόμος]
- δρυοτομική**, ἡς, ἡ *subst.* tehnică de tăiere a copacilor: PLAT. Plt.288d.
[δρυοτόμος]
- δρυο-τόμος**, ου, ὁ *subst.* tăietor de lemne, lemnar: AESOP. 1.22, id. 1.262.
[δρῦς, τέμνω]
- δρῦ-οχοι**, ων, οἱ *subst.* I (mar.) grinzi de lemn (de stejar) cu care se sprijină o corabie în construcție, sprâiturι: ἴστασχ' ἐξείης, δρυόχους ὡς OD. 19.574 *a așezat la rând (securibile) ca pe sprâiturι*; δρυόχους ἐπεβάλλετο νηός A.RH. 1.723 *a așezat sprâiturile corabiei*; (fig. cu sensul de „bază, temelie”) δρυόχους τιθέναι δράματος ἀρχάς AR. Th.52 *a așeza sprâiturile, a pune temeliele unei piese*; PLAT. Tim.81b, PLUT. M.321e. II șantier naval: ἐκ δρυόχων ... ναυπηγεῖσθαι σκάφη PLB. 1.38.5 *să fie construite corăbiile din șantierul naval*.
[δρῦς, ἔχω]
- δρῦοχον**, ου, τό *subst.* desiș, pădure: EUR. El.1164.
[δρῦς, ἔχω]
- δρῦοψ**, οπος, ὁ *subst.* (ornit.) ciocănițoare: AR. Av.304-305.
[δρῦς]
- δρῦ-πεπής**, ἐς *adj.* copt în copac: (fig.) δρυπεπεῖς ἐταίρας AR. Fr.140 *hetaire coapte* (sc. *bătrâne*); (*subst.* fem. pl. „măslina coapte în copac”) AR. Lvs.564.
[δρῦς, πέπτω]
- δρύπτω**, vb. {ep. aor. fārā augment δρύψα II. 16.324} a sfâșia, a sfârteca, a zgâria: πρυμνὸν δὲ βραχίονα δουρὸς ἀκωκίη δρῦψ' ἀπὸ μῦδων IL. 16.324 *vârful sulitei i-a sfâșiat partea de sus a brațului prin mușchi*; δρῦψε δὲ οἱ βλέφαρον A.RH. 2.109 *i-a sfâșiat pleoapa*; A.RH. 3.672, δρύπτε κάρα EUR. El.150 *zgârie-ți fața*; (med.) δρυσαμένω δ' ὀνύχεσσι παρειάς OD. 2.153 *sfâșiindu-și cu ghearele obrazul*; HES. Sc.243, EUR. Hec.655, καταρρηγνύμεναι τε πέπλους καὶ δρυπτόμεναι XEN. Cyn.3.3.67 *sfâșiindu-și hainele și zgâriindu-se*.
[cf. δέρω, δρέπω]
- δρῦς**, υός, ἡ [gener. ὕ. dar ὕ în δρῦν și δρῦς (și în δρῦός HES. Op.436)] *subst.* [sg. ac. δρῦν, pl. nom. δρῦες și δρῦς, ac. δρύας și δρῦς, du. δρῦε] I (gener.) stejari (diverse specii, *Quercus sessiliflora* „ghindar”, *Quercus ilex* „stejar de stâncă”, *Quercus macrolepis*): δρῦς ἀζαλέας, ... τε πεύκας ἐσφέρεται IL. 11.494 (*șinuil*) *duce la vale stejari uscați și pini*; ὑπὸ δρυῖ δαῖτα πένοντο IL. 18.558 *pregăteau masa sub un stejar*; ἐκ δρῦος ὑψικόμοτο OD. 19.297 *de la un stejar cu coroană înaltă*; ἰσοφόρους δρύας SOPH. Fr.403 *stejari producători de clei*; κισσὸς δρῦος ὅπως τῆσδ' ἔξομαι EUR. Hec.398 *mă voi ține de tine precum iedera de stejar*; δρῦος ξύλα THEOC. 11.51 *lemne de stejar*; HES. Sc.421, AR. Eq.528, LXX Am.2.9 ș.a. II (în diverse expresii) stejari, copac: οὐ μὲν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρῦος ἢ ἀπὸ πέτρης τῶ ὀαριζέμεναι IL. 22.126 (prov. cu sens nesigur încă din antichitate): *nu-i vreme acum de stat la vorbă (ca doi îndrăgostiți) despre un stejar sau despre o piatră (= nu-i cazul să discutăm = să nu pierdem timpul) sau, după alții, să o luăm de la stejar și de la piatră* (sc. *de la începuturi*); οὐ γὰρ ἀπὸ δρῦος ἔσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης OD. 19.163 *căci nu ești născut dintr-un stejar din hasme sau dintr-o piatră*; τί μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρη; HES. Th.35 *la ce bun toate aceste vorbe despre stejar sau piatră?* (sc. *e vorba de goală*); διὰ πέτρας καὶ διὰ δρῦος ὄραν PLUT. M.1083d *a vedea printr-o piatră și printr-un stejar (=*

a aveia vederea pătrunzătoare); (d. gigantî) πέτρας καὶ δρῦς περιλαμβάνοντες PLAT. *Sph.*246a *luând în brațe bolovani și arbori*. [cf. sanscr. *dru-*, „lemn”, poate din același R. cu δρύπτω, δρέπω]

δρῦ-τόμος, ον *adj.* tăietor de lemne, lemnar: IL. 11.86, id. 16.63, AESOP. 1.22 THEOC. 5.64. [δρῦς, τέμνω]

δρῦ-φακτός, ου, ὁ [ῦ] *subst.* I barieră, balustradă, gard: (pt. a delimita un loc sacru sau pe membrii Sfântului (Βουλῆ) de ceilalți asistenți) (în tribunale) ἄνευ δρυφάκτου τήν δίκην ... καλεῖν AR. *V.*830 *a susține o cauză în lipsa unei balustrade*; ὑπερεπήδων τοὺς δρυφάκτους AR. *Eq.*675 *săreau peste balustrade*; ὁρῶσα καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις XEN. *HG*2.3.55 *văzându-i pe cei aflați la balustradă*; τόπον τῆς ἀγορᾶς περιπεφραγμένον ἐν κύκλῳ δρυφάκτοις PLUT. *Arist.*7.6 *loc din piatră înconjurat cu garduri*; AR. *V.*386, PLUT. *Mar.*5.4, (de piatră) IOS. *AI*5.417, id. *BI*5.193, (de lemn) *AI*13.373. II balcon, terasă: κωλύουσι ... δρυφάκτους ὑπὲρ τῶν ὁδῶν ὑπερτείνειν ARSTT. *Ath.*50.2 *interzic construcția de balcoane suspendate deasupra străzilor*. III parapet: (în alcătuirea unor mașinării de luptă navale) PLB. 1.22.6.

[δρῦς, φράσσω]

δρυφακτώ-ω, *vb.* a pune un parapet: ταύτης ἐκατέραν τήν πλευρὰν δρυφακτώσαντες PLB. 8.4.4 *punând un parapet pe fiecare din cele două părți ale acesteia*.

[δρύφακτος]

δρώμενα, ὠν, τά part. neut. pl. de la δράω.

δρῶμι, opt. prez. de la δράω: SOPH. *Ph.*895.

δρώοιμι, (ep.) opt. prez. de la δράω: OD. 15.317.

δρωπᾶκίζω, *vb.* a aplica un unguent depilator, a (d)epila: (pas.) LUC. *Demon.*50.

[δρωπάξ]

δρωπός, ὄν *adj.* tăiat, smuls: (neut. pl. subst. prob. „snopi”) SOPH. *Fr.*481.

[δρέπω]

δρώπτω, *vb.* a scruta: AESCH. *Fr.*278.

[et. nec.]

δῦ, (ep.) aor. 3sg. de la δύω.

δύ', v. δύω

δύα, (dor.) v. δύη: AESCH. *Pers.*1047.

δυσδικός, ἦ, ὄν *adj.* format din doi, binar: τῆς δυαδικῆς καὶ ἀορίστου μερίδος PLUT. *M.*1025d *parte duală și indefinită*.

[δυσάς]

δυσάκις, *adv.* de două ori: AR. *Fr.*769.

[δύο]

δυσάς, ἄδος, ἦ [ᾶ] *subst.* numărul doi, unitate de doi, diadă, dualitate: οὐδὲ ... ἐστὶ ~ τριᾶδι PLAT. *Phd.*101c *diada nu este contrariul triadei*; PLAT. *Prm.*149c, ἀόριστος ~ ARSTT. *Metaph.*1082a12 *dualitate indefinită*; ARSTT. *Ph.*220a27, id. *Top.*157a39, id. *SE*171a36, αἱ δύο δυνάδες τὸν τέτταρα ἀριθμὸν ἀποτελοῦσιν LUC. *Herm.*35 *doi și cu doi fac patru*; PLUT. *M.*288e.

[δύο]

δυσάω-ω, *vb.* a chinui, a pune la încercare: (ind. 3sg.) θεοὶ δυσώοσι ... ἀνθρώπους OD. 20.195 *zeii îi chinuie pe oameni*.

[δύη]

δυσεῖν, gen.-dat. de la δύω.

δυσερός, ἄ, ὄν *adj.* [fem. -ή Call.] nefericit: δυσερῆ ... σὺν ἀξ[υλῆ] CALL. *Fr.*257 *cu o nefericită lipsă de lemn*.

[δύη]

δύη, ης, ἦ [ῦ] *subst.* {dor. δύᾶ Aesch. *Pers.*1039} necaz, nenorocire, năpastă: με ~ ἔχει ἤλιθα πολλή OD. 14.215 *o mare năpastă mă cuprinde cu totul*; γέροντα δύη ἀρημένον OD. 18.81 *bătrân împovărat de necaz*; OD. 14.338, πέλαγος ἀτηρᾶς δύης AESCH. *Pr.*746 *o mare de năpastă aducătoare de necaz*; χωρεῖ πρὸς ἦπαρ ... γενναῖα ~ SOPH. *Ai.*938 *o durere violentă se implantă în ficat*; A.RH. 1.120, id. 2.769, APP. *BC*4.42.

[posib. R. *deH₂- „a arde”, deci „necazul care te arde”, cf. gr. δαίω]

δύη, [ῦ] opt. aor. 3sg. de la δύω.

δύη, [ῦ] conjct. aor. 3sg. de la δύω.

δυση-πάθής, ἔς *adj.* [gen. pl. -παθέων] care suferă nenorociri: (oameni) A.RH. 4.1165.

[δύη, πάθος]

δυσηπάθια, ας, ἦ *subst.* chin, suferință, năpastă: ἐπὶ ξηρῆ γὰρ ἔκειτο δίψα δυσηπαθῆ τε καὶ ἄλγεσιν A.RH. 4.1395 *o sete mistuitoare se adăuga chinului și suferințelor*.

[δυσηπαθής]

δῦθι, imper. aor. de la δύω.

δυσθμή, v. δυσμή

δύτιος, α, ὄν *adj.* nefericit, de nenorocire: (tîrât) AESCH. *Supp.*829.

[δύη]

Δυμαῖος, α, ὄν *adj.* din Dyme: PLB. 11.11.7, PLUT. *Arat.*11.1 ș.a., (fem. subst. „teritoriu al cetății Dyme”) PLB. 2.51.3.

[Δύμη]

δύμεναι. (ep.) inf. aor. act. de la δύω.
Δύμη, ης, ἡ *subst.* |pl. Δύμαι Plut. | Dyme, ce-
 tate în Achaia: HDT. 1.145, THUC. 2.84 ș.a.
δύνα. (dor. eol.) ind. prez. 2sg. de la δύναμαι.
δύναι. inf. aor. act. de la δύω.
δύνᾶμαι. [ὑ. dar δυνάμενοις Od. 1.276, id.
 11.414] *vb.* |prez. 2sg. δύνασαι și δύνη,
 impf. ἐδυνάμην și ἠδυνάμην, 2sg. ἐδύνω și
 tard. ἐδύνασο, viit. δυνήσομαι, aor. ἐδύνη-
 σάμην, pf. δεδύνημαι, m.m.c.p. ἐδεδυνή-
 μην, conjct. prez. δύνωμαι; *pas.* viit. δυνή-
 θήσομαι, aor. ἐδυνήθην și ἠδυνήθην | (ep.
 ion. lir. aor. ἐδυνάσθην și δυνάσθην; ep.
 viit. 2sg. δυνήσεται, aor. 3sg. (ἐ)δυνήσατο,
 conjct. 2sg. δύνηται, opt. 1sg. δυναίμην, 2sg.
 δύναιο, 3sg. δύναιτο; ion. prez. 3pl. δυνέα-
 ται, impf. 3pl. ἐδυνέατο Hdt.; eol. conjct.
 1sg. δυνᾶμαι Sapph.; dor. eol. prez. 2sg. δύ-
 να Soph., Theoc., impf. δυνάμην Theoc.,
 aor. ἐδυνάθην [ᾶ] Theoc.} **I** (gener.) a pu-
 tea, a fi în stare să: (frecv. + inf.) οὐδ' ἄρ'
 ἔτ' ἄλλα δυνήσατο τὸ τεύχεα καλὰ ὤμοιιν
 ἀφελέσθαι IL. 5.621 *n-a mai putut să-i ia de*
pe umeri armele frumoașe; οὐκ ἐδύνατο δι-
αφυγεῖν HDT. 1.10 nu putea să scape;
οὐκέτι ἐδύνατο ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βι-
οτεύειν THUC. 1.130 nu mai putea (=
răbda) să-și ducă viața ca de obicei; δακρύ-
ων ... οὐ δύναμαι κατέχειν ... πηγᾶς EUR.
Med.1408 nu pot stăpâni șiroaiele de la-
crimi; τοὺς ἡττοὺς λόγους κρείττους δύνα-
μαι ποιεῖν ISOC. 15.15 pot face din cuvintele
slabe unele puternice (= fac să triumfe ca-
uza slabă); οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς NT
Lc.1.22 nu le putea vorbi; (d. lucruri) οὐδέ
μοι αἶμα τερσῆναι δύναται IL. 16.519 sân-
gele nu mi se poate usca; (frecv. οὐ δύναμαι
μῆ (οὐ) „nu pot să nu” / „nimic nu mă împie-
dică să nu”) οὐ τοι ... δύναμαι μὴ γελᾶν AR.
Ra.42 nu mă pot opri din râs; (+ ac. fărᾶ
inf.) δύναται γὰρ ἅπαντα OD. 4.237 le poate
[face] pe toate; ὦν οὐδὲν ἔτι δύναμαι ISOC.
5.28 nu mai pot nimic din aceste (proce-
dee); (+ part.) ἐδύνατο ἕκαστος ὄπλον ἔχων
XEN. HG5.1.12 oricine putea să poarte o
armă; (ὡς / ὅπως +/- superl.) ὡς δύναιτο τά-
χιστα HDT. 1.79 cum putea mai repede; ὡς
δύναιτο ἀνωτάτω XEN. HG4.1.41 cât mai
adânc putea; PLAT. Smp.214c, (abs.) σὺ εἰ
ἀδᾶνc putea; PLAT. Smp.214c, (abs.) σὺ εἰ
ἀδᾶνc tu poți, fii de ajutor copilului tău; ἀλλ'
οὐ δύναμαι AR. Lys.504 dar nu pot. II a
 avea forță (fizică) sau putere (influență), a

fi important: ὅσσον μὲν ἐγὼ δύναμαι χειρῶν
 τε ποσῶν τε IL. 20.360 *atât cât am forță în*
mâini și picioare; μέγα δύναται ... Ἐρινύς
 AESCH. Eu.950 *Erinyes are mare putere;*
 τοὺς λόγους ἀφ' ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους
 κρινεῖ THUC. 6.40 *socotește că veștile de la*
voi au tot atâta valoare ca și faptele; (prep.
παρά / ἐν + dat.) δυνάμενος παρ' αὐτῷ μέ-
γιστον HDT. 7.5 având asupra lui cea mai
mare influență; μέγα παρὰ βασιλεῖ Δαρείῳ
 ~ THUC. 6.59 *are o mare influență pe lângă*
regele Dareios; ~ ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπει-
ρωτῶν THUC. 4.105 are o mare influență
printre fruntașii de pe continent; μέγιστον
ἐν τῇ πόλει δυνάμενοι PLUT. Arist.7.4 având
cea mai mare influență în cetate; (+ dat.)
δυνάμενος τοῖς χρήμασι LYS. 6.48 fiind pu-
ternic prin bani; τῷ σώματι δύνασθαι LYS.
 24.4 *are forță în trup. III a valora, a conta,*
 a avea sens, a fi echivalent: δύναται ἴσον τῷ
 δρᾶν τὸ νοεῖν AR. Fr.691 *a gândi are ace-*
eași valoare cu a face; νῦν αὐταὶ αἱ ἀγγελίαι
 τοῦτο δύνανται THUC. 6.36 *acum aceste*
vești au acest sens (= urmăresc acest scop);
 τριηκόσiai μὲν ἀνδρῶν γενεαὶ δυνέαται μύ-
 ρια ἔτεα HDT. 2.142 *trei sute de generații de*
oameni echivalează cu zece mii de ani;
 δύναται δὲ τὸ νεοδαμῶδες ἐλεύθερον ἤδη
 εἶναι THUC. 7.58 *„neodamozi” înseamnă a*
 fi deja om liber; τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δού-
 λωσιν ἢ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις
 THUC. 1.141 *și cea mai mare și cea mai*
mică pretenție reprezintă aceeași sclavie;
 τὰ δ' ὑπερβάλλοντ' οὐδένα καιρὸν δύναται
 θνητοῖς EUR. Med.128 *cele se depășesc mă-*
sură nu sunt echivalente pentru muritori (cu
nici un beneficiu) (= nu aduc nici un folos);
 ὁ δὲ σίγλος δύναται ἐπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμι-
 ωβέλιον Ἀττικῶς XEN. An.1.5.6 *„sigla”*
echivalează cu șapte oboli și jumătate at-
tici. IV (impers.) δύναται „este posibil / se
poate”: (+ inf. și dat.) Μαρδονίῳ ... τὰ σφά-
για οὐ δύναται καταθύμια γενέσθαι HDT.
 9.45 *nu se poate ca victimele să fie pe plac*
 lui Mardonios; δύναται ἀπὸ τῆς λυκαίνης
 γεγονέναι τοῦνομα PLUT. Rom.21.5 *este po-*
sibil ca numele să provină de la „lu-
poaică”. V (mat.) a spori, a ridica la pătrat
 / la puterea a doua: ἀυξήσεις δυνάμεναι
 PLAT. R.546b *creșteri ridicate la pătrat;*
 τοῖς δ' ἐπιπέδοις ἂ δύνανται PLAT. Thi.148b
potrivit cu suprafețele ale căror puteri sunt.
 [prob. cu infix nazal δυ-v-a-, < R. dlly-]

Δυνάμενη, ης, ή *subst.* (mitol.) Dynamene, o nereidă: IL. 8.43, HES. Th.248.

[δύναμαι]

δυνάμικός, ή, όν *adj.* puternic, zdravăn, (mitol.) cu forță de luptă: PLB. 6.50.4, id. 22.21.4, (πρός + ac.) PLB. 22.21.4, PLUT. M.1036e.

[δύναμις]

δυνάμις, εως, ή [ū] *subst.* {ion. gen. sg. δυνάμιος Hdt. 5.66, Luc. Astr.18, dat. δυνάμι Hdt. 1.192} I forță fizică, putere: ὄση ~ γε πάρεστι IL. 8.294 *cât mă mai fine puterea*; OD. 2.62, ~ γάρ εν ὑμῖν OD. 10.69 *căci voi aveți forță (= sunteți în stare)*; ἔχων σωματικὴν δύναμιν PLB. 1.69.4 *având forță fizică*; (+ prep.) IL. 13.787, οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ THUC. 1.70 *cei îndrăzneți dincolo de puterile lor*; φιλοπόνως ὑπὲρ δύναμιν DEM. 18.193 *cu o râvnă dincolo de propriile puteri*. II (gener.) putere, influență, autoritate: εν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους THUC. 5.105 *aflându-se pe aceeași treaptă de putere*; τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς πόλεως ... ἐπανορθώσοντες THUC. 7.77 *refăcând marea influență a cetății*; οὐ ἔσται ~, οὐδ' ἦν ἐπτάκις σὺ ψηφίση AR. Lys.698 *nu vei avea nici o putere, nici dacă vei vota de șapte ori*; αὐτῶν δὲ τῶν εν δυνάμει ὄντων XEN. HG4.4.5 *cei care sunt la putere*; ή τῶν λόγων ~ DEM. 61.33 *puterea cuvințelor*; ἔχει τιμὴν καὶ δύναμιν εν τοῖς βασιλέως πράγμασι PLUT. Th.31.1 *are cinste și influență la curtea regelui*; ή δὲ ~ τῆς ἀμαρτίας ὁ νόμος NT ICor.15.56 *puterea păcatului este legea*; (d. fenomene naturale) τῇ τοῦ ἡλίου δυνάμει PLAT. R.517b *prin forța soarelui*; (d. puterea cerească sau divină) ~ κυρίου ἦν εις τὸ ἰσθαι αὐτόν NT Lc.5.17 *puterea Domnului în a-l vindeca*; ή δόξα καὶ ή ~ τοῦ θεοῦ NT Apoc.19.1 *slava și puterea lui Dumnezeu*; NT ICor.1.18. III (pl. relig.) minuni, miracole: τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν NT Mt.7.22 *în numele Tău am făcut multe minuni*. IV (milit.) forță militară, trupă, contingent, oaste: HDT. 5.100, ή Ἀθηναίων ~ THUC. 1.121 *forța militară a atenienilor*; ή βοηθήσουσα ~ DEM. 18.177 *contingent de sprijin*; ἀρχιστράτηγος δυνάμεως LXX 5.14 *Mai-marele oștii*. V *putință, capacitate, destoinicie, pricepere, abilitate, înzestrare*: HES. Op.336, κατὰ δύναμιν PLAT. Ti.30a *atât cât stă în*

putință (= după posibilități); (= εις δύναμιν) PLAT. Plt.308c, εις δύναμιν ἀνθρωπίνην PLAT. Lg.697b *pe cât este omeneste cu putință*; εις δύναμιν ὅτι μάλιστα PLAT. Lg.716c *cât mai mult posibil*; τί ποτ' οὐν ἂν εἴη τὸ τῆς σοφιστικῆς δυνάμεως θαῦμα; PLAT. Sph.233a *care să fie miracolul abilității sofistice?*; στρατηγική ~ PLB. 1.84.6 *destoinicie strategică*; δύναμιν εν τῇ πραγματείᾳ PLB. 2.56.5 *destoinicie în abordarea (subiectului)*; (+ gen.) ή τῆς ὄψεως ~ PLAT. R.532a *putința de a vedea*; ή τοῦ διαλέγεσθαι ~ PLAT. R.533a *capacitatea (= puterea) dialecticii*. VI putere, acțiune, proprietate: ἰσχυροῦ φαρμάκου δύναμιν PLUT. Ca.Mi.20.1 *acțiunea unui medicament puternic*; PLAT. Cra.394b. VII *remediū*: πολυφαρμάκων δυνάμεων PLUT. M.408b *remediū din mai multe medicamente*. VIII *valoare* (a banilor): τετρακοσίων ταλάντων ἀργυρίου μάλιστα ~ THUC. 2.97 *valoarea de patru sute de talanți de argint*; ὀλίγησ δυνάμεως χρημάτων THUC. 6.46 *valoare mică în bani*; PLUT. Sol.15.4 IX *sens, semnificație, valoare*: ή τοῦ ὀνόματος ~ PLAT. Cra.394b *sensul numelui*; ὀνόματα ... ὄσα τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει LYS. 10.7 *nume care au aceeași semnificație*; PLAT. Hp.Ma.285d. X *artă, știință, disciplină*: ὄσαι δ' εἰσὶ ... ὑπὸ μίαν τινὰ δύναμιν, καθάπερ ὑπὸ τὴν ἰππικὴν ή χαλινοποιική ARSTT. EN1094a10 *cele care sunt [subordonate] unei singure discipline, precum arta de a face frâie echitației*. XI (d. litere și sunete) *valoare fonetică*: PLB. 10.47.8. XII (mat.) I putere: περι δυνάμεων ... ὅδε ἔγραφε PLAT. Th.147d *ceea ce a desenat despre puteri*; ARSTT. Metaph. 1019b34. 2 putere a doua (la pătrat): κατὰ δύναμιν PLAT. R.587d *potrivit cu puterea a doua*; (pl.) PLAT. Ti.32a.

[δύναμαι]

δυνάμω-ῶ, vb. |viit. -ώσω, aor. ἐδυνάμωσα| a întări, a aface tare: δυνάμωσον ... τοῦτο, ὃ κατεργάσω ἡμῖν LXX Ps.67.29 *întărește ceea ce ai înfăptuit pentru noi*; LXX Ec.10.10, (pas.) εν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι NT Col.1.11 *întăriți cu toată puterea*. [δύναμις]

δυνάσις, εως, ή [ū] *subst.* (poet. pl. δύναμις) forță (fizică), putere: δύνασιν Αἰήτας ἀγασθεῖς Pl. P.4.238 *Aietes uluit de forța (lui Iason)*; ἃ μοιριδία τις ~ δεινά SOPH. Ant.951 *grozavă e puterea destimulii*; ἄσεπτον ἔχει

δύνασιν EUR. *IA1093 are o forță de negrăit*: EUR. *HF776, Pl. P.5.117, id. P.9.30.*

[cf. δύναμις]

δύνασταια, ας, ἡ *subst.* I *putere* (politică sau militară), rang de conducere, domnie, guvernare, stăpânire: (d. oligarhie) ~ ὀλίγων ἀνδρῶν εἶχε τὰ πράγματα THUC. 3.62 *puterea era în mâna a puțini oameni*; (frecv. alături de ἀρχή „magistratură”) πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννὶς ἡδίων ἔχειν ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δύνασταιας ἔφυ; SOPH. *OT593 cum ar putea tronul regesc să fie pentru mine mai dulce decât o domnie și o putere fără grijă?*; ἐκπορίσασθαι ἀρχὴν τινα ἢ τυραννίδα ἢ δύνασταιαν PLAT. *Grg.492b a dobândi o magistratură sau tirania sau domnia*; PLUT. *Caes.69.1, καταπεφρονήκεναι τῆς βαρβαρικῆς δύνασταιας* ISOC. 5.100 *a disprețui dominația barbarilor*; ARSTT. *Metaph. 1013a12. II oligarhie, despotism, regim (conducere) autoritar(ă): (pl.) ταῖς δὲ δύνασταιας πολεμοῦντες* ISOC. 4.105 *luptând cu despotismul*; ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι δύνασταια καθειστήκεσαν XEN. *HG5.4.46 în toate orașele au fost așezate regimuri oligarhice*; (op. πόλις δημοκρατουμένη „cetate cu o conducere democratică”) οἱ τυραννίδων καὶ δύνασταιῶν ἐπιθυμοῦντες DEM. 10.4 *cei ce năzuiesc după tiranii și conduceri autoritare*; (op. πολιτεία) οὐ πολιτεία ἐστὶν ἀλλὰ ~ μᾶλλον ARSTT. *Pol.1272b10 nu-i un regim politic, ci mai degrabă unul autoritar. III forță, putere, tărie: ἐν τῇ δύνασταιᾷ τοῦ ἵππου* LXX *Ps.146.10 în forța calului*; ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἐν δύνασταιας αὐτοῦ LXX *Jud.5.31 răsăritul soarelui în țările lui. IV fapte de arme, vitejii*: LXX *4Rg.13.8.*

[δυναστεύω]

δυναστευμα, ατος, τό *subst.* (pl.) resurse naturale, bogății: ~ τὰ δυναστεύματα τοῦ Λιβάνου LXX *3Rg.2.46c a pune la dispoziție resursele Libanului.*

[δυναστεύω]

δυναστευτικός, ἡ, ὄν *adj.* I *dinastic*: (oligarhie) ARSTT. *Pol.1298a33, αἴρεσιν δυναστευτικὴν* ARSTT. *Pol.1306a18 alegere dinastică* (sc. favorabilă unor familii). II *specific unui regim autoritar*: (op. πολιτικός „regim constituțional”) ARSTT. *Pol.1272b3. III care aparține unui stăpân / despot*: (raționament) PLUT. *M.818a.*

[δυναστεύω]

δυναστεύω, vb. I a fi stăpân, a stăpâni, a domina, a avea autoritate: ἡ πόλις ἡμῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐδυναστευεν ISOC. 5.40 *cetatea noastră avea cea mai mare putere printre greci*; ἀνδρα ἐν Δελφοῖσι δυναστεύοντα μέγιστον HDT. 6.66 *un bărbat cu mare autoritate la Delphoi*; οὐ ἐν τῷ ~ ἡ ἀρετῇ ARSTT. *EN1176b18 virtutea nu constă în exercitarea puterii*; THUC. 2.102. (+ ac.) τίς με δυναστεύσει; LXX *Sir.5.3 cine mă va stăpâni?*; τὴν κυρ<ι>εἰαν αὐτοῦ, ἦν ἐδυναστευσε LXX *Dan.11.4 domnia lui cu care a stăpânit*; IOS. *AI14.11, APP. BC4.18, (+ ac. figură etimologică) pāsana δύνασταιαν δυναστεύοντι* PLAT. *Lg.777e celui ce exercită orice putere*; (subst.) πᾶν δὲ τὸ ἐναντιούμενον τῷ δυναστεύοντι δῆμος ὠνόμασται THUC. 6.89 *tot ceea ce se opune puterii absolute a fost numit „popor”. II a fi dominant, a avea multă forță*: (d. vânturi) ARSTT. *Mu.395a2. III (mat.) (pas.) a fi ridicat la puterea a treia / la cub*: (pas.) αὐξήσεις δυνάμεναί τε καὶ δυναστεύομεναί PLAT. *R.546b creșterea ridicată la pătrat și la puterea a treia.*

[δυναστής]

δυναστής, ου, ὁ *subst.* |gen. pl. δυναστέων Hdt. 2.32| {dor. δυνάστας Soph. *Ant.608*} stăpân(itor), conducător, rege, suveran: AESCH. *Pers.675, ἀγῆρωσ δὲ χρόνῳ δυνάστας* SOPH. *Ant.608 stăpân neîmbătrânit de timp*; THUC. 7.33, DEM. 23.124, (op. ιδιώτης „particular”) ISOC. 15.69, PLUT. *M.807f, βασιλεὺς καὶ ... ~ LXX Dan.2.10 rege și stăpânitor*; PLB. 30.19.15, καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων NT *Lc.1.52 i-ai dat jos pe suverani de pe tronuri*; (fig. d. stele) λαμπροὺς δυνάστας AESCH. *Ag.6 stăpâni luminoși.*

[δύναμαι]

δυναστικός, ἡ, ὄν *adj.* constând într-un regim autoritar, autocratic: ARSTT. *Pol.1320b31, (subst. „tiran”) ARSTT. Fr.611.281.*

[δυναστής]

δυναστωρ, ορος, ὁ *subst.* conducător, dinast: Ἥλιδος δυνάστωρες EUR. *IA280 dinastii din Elis.*

[δύναμαι]

δυνατέω-ῶ, vb. a avea putere, a fi în stare: οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ NT *2Cor.13.3 nu este slab, ci are putere*; (+ inf.) δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι NT *2Cor.9.8 Dumnezeu are puterea să înnulțescă harul*; NT *Rom.14.4.*

[δυνατός]

δύνατός, ἢ, ὄν *adj.* |var. -ός, -όν Pi. N.2.14| **I** care se poate, posibil, realizabil: οὐ μόνον τὴν ἀρίστην δεῖ θεωρεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν δυνατὴν ARSTT. Pol.1288b38 *nu trebuie cercetat doar (regimul) cel mai bun, ci și cel posibil*; δυνατός (ἔστι) + inf. *este posibil să / se poate să / este cu putință*; οὐ δυνατόν σ' εἶργειν ἔσται AR. V.384 *nu va fi posibil să te [inem] închis*; τοὺς προσπλέοντας δυνατόν ἦν ὀρᾶν XEN. HG6.2.33 *era cu putință să-i vadă pe cei ce navigau*; δυνατόν ἔστι τὴν αἰτίαν εὐρεῖν PLB. 36.17.4 *se poate găsi cauza*; NT Mt.26.39, (+ ac. și inf.) ἀτυχήσαι τὸν χρηζίζοντα οὐ σφι δυνατόν ἔστι HDT. 9.111 *la ei nu este posibil ca cel care are nevoie să nu obiținᾶ*; (frecv.) ὅσον δυνατόν *atât cât stă în putere / pe cât posibil / în măsura posibilului / pe cât stă în putință*; τὰ τε ἄλλα ὅσον δυνατόν ἐτοιμάσασθαι THUC. 6.22 *a pregăti celelalte lucruri pe cât stă în putință*; ὅσον γε δυνατόν αἰτεῖσθαι χρεῶν EUR. IA997 *a cere pe cât posibil doar la nevoie*; (= εἰς ὅσον δυνατόν) DEM. 25.33, (= καθ' ὅσον δυνατόν) PLAT. Phdr.253a, PLB. 5.31.5, ὡς δυνατόν „pe cât posibil” (frecv. + superl.) ἠγωνίσαντο ... ὡς δυνατόν ἀριστα ISOC. 12.157 *au luptat pe cât de bine a fost posibil*; κατὰ τὸ δυνατόν THUC. 1.53 *în măsura posibilului / pe cât se poate / după posibilitate*; ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν THUC. 5.23 *atenienii să vină în ajutor pe cât se poate spartanilor cu toată forță*; = εἰς τὸ δυνατόν PLAT. Phd.69d, μιμούμενος εἰς τὸ δυνατόν PLAT. Phdr.252d *imitând pe cât posibil*; = μέχρι τοῦ δυνατοῦ PLB. 3.84.9, = ἕως τοῦ δυνατοῦ PLB. 11.15.1, (neut. pl. subst.) τὰ δυνατά νυν τόλμησον EUR. Ion976 *îndrăznește acum ceea ce se poate*. **II** care poate, în stare, capabil, eficient: (frecv. + inf.) ἁ Σαλαμῖς γε θρέψαι φῶτα μαχατάν ~ Pi. N.2.14 *Salamina poate să crească un luptător*; ~ δὲ δοκῶ εἶναι ταῦτα πρᾶξι THUC. 1.128 *mi se pare că sunt în stare să fac aceste lucruri*; φέρειν ἀγῶνας ἐν δῆμῳ ~ PLUT. Alc.13.2 *a fi în stare să duci lupte (oratorice) în fața poporului*; ARSTT. Ath.1.15, ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατός ὁ θεός NT Evr.11.19 *Dumnezeu poate să scoale din morți*; (superl.) λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατότατος THUC. 1.139 *cel mai capabil și la vorbă și la faptă*; (κατὰ + ac.) PLAT. Hp.Mi.366d, (+ gen.) LXX 2Par.

17.18, ~ εἶμι EUR. Or.523 *din răspuțeri*; (subst.) εἶν τοὺς δυνατωτάτους ἄρχειν XEN. Ath.1.3 *a permite celor mai capabili să conducă*; ARR. An.1.27.4. **III** puternic, influent, important, (d. lucruri) solid: (d. pers.) χρήμασι τε δυνατοὶ ἦσαν THUC. 1.13 *erau puternici prin resurse*; PLUT. Publ.21.4, φθόνον ἔσχε παρὰ τοῖς δυνατοῖς PLUT. Them.29.5 *a trezit invidia pe lângă cei influenți*; (superl.) προσπέμφαντος λόγους ἐς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας THUC. 8.47 *trimitând vorbă celor mai influenți dintre ei*; ἔχοντες πολεμίους τοὺς δυνατωτάτους XEN. HG7.2.2 *ανάνδου-i pe cei mai puternici dușmani*; (d. animale) τοὺς τῶν ἰπέων δυνατωτάτους IOS. B15.287 *cei mai viguroși dintre cai*; (d. lucruri) δυνατὴν ἔσχον χρημάτων προσόδω τὴν πόλιν THUC. 1.13 *și-au întărit cetatea prin aducerea de bunuri*; τὰς ναῦς ..., ὅσαι ἦσαν καὶ δυναταὶ καὶ ἀπλωότεραι THUC. 7.60 *corăbiile care erau solide și cele mai puțin bune pentru plutit*. // **δυνατόν**, τό *subst.* putere; γνωρίσαι τὸ ~ αὐτοῦ NT Rom.9.22 *a face cunoscută puterea Lui*. // **δυνατῶς**, *adv.* |superl. -ώτατα| **I** posibil: ~ ἔχει HDT. 7.11 *este posibil*. **II** cu forță, cu tărie: ~ ἐτασθήσονται LXX Int.6.6 *cu tărie vor fi cercetați*; τοῦ λόγου ~ ... ῥηθέντος PLUT. Caes.8.1 *argumentul fiind rostit cu tărie*; ~ αὔξειν τὰ μικρὰ πράγματα PLUT. M.208c *a spori cu forță lucrurile puțin importante*; PLB. 10.14.7, PLUT. M.208c, id. M.605f. **III** în mod eficient, în mod capabil: ποιῶντες ~ ἐν τῇ ἐργασίᾳ LXX 1Par.26.8 *acționând cu eficiență în muncă*; τὰ μὲν δὴ ἀληθῆ σὺ ἂν δυνατότατα εἴποις PLAT. Hp.Mi.366d *tu ai fi cel mai în măsură să spui adevărul*.

[δύναμαι]

δυνέσται, (ion.) ind. prez. 3pl. de la δύναμαι: HDT. 4.3.

δύνη, **I** ind. prez. *sau* conjct. prez. 2sg de la δύναμαι. **II** conjct. prez. 3sg. de la δύνω.

δύνηαι, (ion.) conjct. prez. 2sg. de la δύναμαι.

δύνω, [ῶ] *vb.* |doar prez., impf. și aor.}| {ep. impf. și aor. fără augment} **I** (intrans.) **I** a pătrunde, a răzbate: (+ ac. de direcție) δύνε δ' Ἐρεχθῆος ... δόμον OD. 7.81 *a pătruns în clădirea lui Erechtheus*; OD. 13.366, δέρτρον ἔσω δύνοντες OD. 11.579 (vulturii) *pătrunzând (cu ciocul) înăuntru până la mem-*

brama ce înveleşte ficatul; δύνει δέ τ' ἀλοιφή IL. 17.392 *unsoarea pătrunde (prin piele)*; (fig.) τοὺς ἐν ἔρωτι ὄρκους μὴ ~ οὐατ' ἐς ἀθανάτων CALL. *Epiqr.* 25.4 *jurămintele de dragoste nu răzbat până la urechile nemuritorilor*; ἐνθ' ... δύνει ἄχος A.RH. 3.764 *acolo pătrunde suferința*. **2** (d. mare, râuri) a se (s)cufunda: δῦνε δέ πόντον ἰών IL. 15.219 *a plecat cufundându-se în mare*; πάντα ἐς βυσσὸν ~ ARR. *Ind.* 6.3 *toate se scufundă în abis*; (d. pasărea cufundar) AESOP. 1.181. **3** (frecv. astr.) a arune: δύνει ὁ ἥλιος LXX *Ecc.* 1.5 *soarele arune*; ARSTT. *Pr.* 941b27, πρὸς δύνοντα ἥλιον HDT. 3.114 *spre soare-arune*; ὑπ' ἡελίῳ δύνοντι οἰκεῦντες THEOC. 16.76 *cei care locuiesc unde arune soarele (= la apus)*; πρὸ ἡλίου δύνοντος PLUT. *Cor.* 26.2 *întâine de apusul soarelui*; ἅμα ἡλίῳ δύνοντι XEN. *An.* 2.2.13 *odată cu apusul soarelui*; (gen. abs.) δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου NT *Lc.* 4.40 *la apusul soarelui*; AESCH. *Supp.* 255, EUR. *Ph.* 1117, IOS. *Af.* 8.415, PLUT. *M.* 203e. **4** a se ascunde: ἡ δὲ τεκούσης δύνει ἔσω κόλπους CALL. *Dian.* 71 *se ascunde la sânul celei care a născut-o*. **II** (tranz.) **1** (d. arme, haine) a pune, a îmbrăca: τεύχεα δῦνε IL. 17.194 *și-a pus armele (/armura)*; δῦνε δὲ πέπλον καλόν A.RH. 3.832 *a îmbrăcat un peplu frumos*; IL. 17.202, OD. 15.61, A.RH. 4.206. **2** (fig.) a năvăli peste, a invade, a năpădi: μνηστis ἀικελίη δύνεν φρένας A.RH. 4.724 *amintirea cumplită năpădea sufletul*. [cf. δύο]

δύο, [ῶ] *num.* [frecv. indecl. (mereu la Hom.)]; gen. și dat. du. δυοῖν și δυεῖν; pl. dat. δυσί; monosilabic în Soph. *OT* 640 [ep. poet. și tard. δύο Hom., Hes., A.Rh., Luc. ș.a.; ion. dor. gen. pl. δυῶν, dat. δυοῖσι] doi: (+ du.) Αἴαντε δύο IL. 5.519 *ambii Aias (sc. Aias, fiul lui Telamon, și Aias, fiul lui Oileus)*; (+ pl.) υἱας Πριάμοιο δύο λάβε IL. 5.159 *a prins doi fii ai lui Priam*; πτέρυξι δυσί και ποσὶ δυσί ARSTT. *HA* 490a28 *cu două aripi și două picioare*; εἰς δύο μέρη ARSTT. *Pol.* 1264b31 *în două părți*; οἱ δύο ἄγγελοι LXX *Gen.* 19.1 *cei doi îngeri*; (+ alte num.) ἓνα και ~ IL. 2.346 *unu și doi (sc. cățiva)*; δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας THUC. 4.124 *două sau trei zile*; PLUT. *Pelop.* 32.7, NT *Mt.* 18.20, (cu valoare distributivă) εἰς ~ XEN. *Cyr.* 7.5.17 *în formație de câte doi*;

δύο δύο LXX *Gen.* 7.2 *câte două*; (d. lucruri) δύο ποιούσιν ἅει τὴν πόλιν ARSTT. *Pol.* 1310a4 *împart mereu cetatea în două*. [cf. lat. duo]

δυογόν, τὸ *subst.* grup de doi, pereche: (creație a lui Plat. pt. a explica etimologia lui ζυγόν) PLAT. *Cra.* 418d. [δύο]

δυοῖν, gen.-dat. de la δύο.

δυο-καί-δεκα, *num.*, indecl. (= δώδεκα) doisprezece: σὺν δυοκαίδεκα νηυσὶ IL. 11.228 *împreună cu douăsprezece corăbii*; OD. 9.195 γενόμενον ~ ἐτῶν PLUT. *Pvrrh.* 3.5 *la vârsta de doisprezece ani*; HDT. 8.1, THEOC. 26.5, A.RH. 3.838, IOS. *Af.* 7.372, PLUT. *M.* 935d.

[δύο, και, δέκα]

δυοκαιδεκά-μηνος, ον [ᾱ] *adj.* de douăsprezece luni: (timp) SOPH. *Tr.* 648.

[δυοκαίδεκα, μῆν]

δυο-ποιός, ὄν *adj.* care multiplică cu doi: ARSTT. *Metaph.* 1082a15.

[δύο, ποιέω]

δυώωσι, v. δυάω

δύπτης, ου *adj.m.* care se scufundă: (d. pășărilile marine καύηκες) CALL. *Fr.* 522.

[δύπτω]

δύπτω, *vb.* [part. aor. δύψας] **I** a se (s)cufunda: κῦμ' ... ἐφέσσατο νειόθι δύψας A.RH. 1.1326 *s-a aruncat cufundându-se până în adânc în val*. **II** (tranz.) a cufunda: ἐς ... ὕδωρ δύπτοντες κεφαλὰς A.RH. 1.1008 *cufundându-și capetele în apă*.

[δύω]

δύρομαι, [ῶ] *vb.* a se tânguî, a se jeli: (abs.) SOPH. *OT* 1218, (+ ac.) μοι τὰ μὲν παρόντα μὴ δύρεσθ' ἄχη AESCH. *Pr.* 271 *nu jeliți chinurile mele de acum*; AESCH. *Pers.* 582, EUR. *Med.* 159.

[prob. o încrucișare între οδύρομαι și μύρομαι]

δῦσ-, prefix negativ cu sensul „greu, dificil”. [IE *dis, cf. lat. *di(s)-*]

δύς, δῦσα, δύν part. aor. de la δύο.

δῦσ-ἄγγελος, ον *adj.* care aduce vești proaste: CALL. *Aet.fr.* 124.3.

[δυσ-, ἄγγελος]

δυσασκόμεστος, v. δυσανακόμιστος; AESCH. *Eu.* 262.

δῦσ-ἀγκρίτος, ον *adj.* greu de înțeles: (dureri) AESCH. *Supp.* 126.

[δυσ-, ἀνακρίνω]

δῦσ-αγνος, ον *adj.* lipsit de puritate, impur,

nesfânt: (inimi) AESCH. *Supp.*751, (culcușuri) LUC. *Alex.*54.

[δυσ-, ἄγρός]

δυσ-αγρέω-ῶ, *vb.* a nu prinde la pescuit: ἀλιεύων ποτὲ καὶ δυσ-αγρῶν PLUT. *Ant.*29.5 *pescuind cândva și neprinzând.*

[δυσ-αγρής]

δυσ-άγωγος, *ov* [ᾶ] *adj.* greu de condus, îndărătnic: διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νοῦ δυσάγωγοι LUC. *Abd.*17 *greu de condus din pricina libertății spiritului;* LUC. *Abd.*3.

[δυσ-, ἄγω]

δυσ-άγων, *ωνος*, ὁ *adj.* plin de înfruntări grele: (d. strategia lui Epaminondas) PLUT *Tim.*36.4.

[δυσ-, ἀγών]

δυσ-ἀδελφος, *ov* [ᾶ] *adj.* nefericit din pricina fraților: (d. Antigona și Ismena) AESCH. *Th.*871.

[δυσ-, ἀδελφός]

δυσ-ᾄης, *ές* *adj.* |fără contr. gen. δυσ-αέος II. 23.200; ac. δυσ-αέα Call. *Dian.*115; pl. gen. δυσ-αίων Od. 13.99| **I** care suflă năprasnic: (vânt) IL. 5.865, Od. 13.99, (Zephyros) IL. 23.200, Od. 12.289. **II** bătut de vânturi năprasnice: αἶ τε δυσ-αεῖς ἐσχατιαὶ Πίνδοιο CALL. *Del.*138 *văile Pindului bătute de vânturi năprasnice.* **III** cumplit: (ger) CALL. *Dian.*115.

[δυσ-, ἄημι]

δυσ-ἄθλιος, *α*, *ov* *adj.* chinuit adânc, jalnic: (vieți) SOPH. *OC*328, (alungare) LXX *3Mac.*4.4.

[δυσ-, ἄθλιος]

δυσ-αίακτος, *ov* *adj.* demn de plâns, jalnic: (moarte) LXX *3Mac.*6.31.

[δυσ-, αἰάζω]

δυσ-αιᾶνής, *ές* *adj.* cumplit de dureros, înfi-orător, amarnic: (bocet) AESCH. *Pers.*281.

[δυσ-, αἰανής]

δυσ-αἰθριος, *ov* *adj.* lipsit de cer senin, întunecat: (bezună) EUR. *Heracl.*857.

[δυσ-, αἰθρία]

δυσ-αἰών, *ωνος* *adj.* **I** cu viață nefericită: (d. Oidip) SOPH. *OC*152. **II** nefericit: (viață) EUR. *Hel.*213, (traî) EUR. *Supp.*960.

[δυσ-, αἰών]

δυσ-αλγής, *ές* *adj.* care îndurerează cumplit: (soartă) AESCH. *Ag.*1165, PLUT. *M.*106d, id. *M.*659d.

[δυσ-, ἄλγος]

δυσ-ἀλγητος, *ov* *adj.* care nu simte durerea, insensibil: SOPH. *OT*12, (+ ac. de relație)

SOPH. *Fr.*952.2.

[δυσ-, ἀλγέω]

δυσ-αλθής, *ές* *adj.* greu de vindecat, fără leac: τὸ τῆς φύσεως ... δυσ-αλθές PLAT. *Sp.*367b *ceea ce e fără leac de la natură.*

[δυσ-, ἀλθαίνω]

δυσάλιος, (dor.) *v.* δυσήλιος

δυσ-άλυκτος, *ov* [ᾶ] *adj.* fără scăpare: LXX *În.*17.16.

[δυσ-, ἀλύσκω]

δυσ-άλωτος, *ov* [ᾶ] *adj.* |comp. -ότερος, superl. -ότατος| **I** greu de luat sau de capturat sau de cucerit: (putere) AESCH. *Pr.*166, (pradă) PLAT. *Lys.*206a, (citadelă) PLUT. *M.*311c, ARSTT. *HA*599b25, IOS. *A19.*237, PLUT. *M.*181c. **II** (d. pers.) **1** ferit de: (+ gen.) κακῶν ~ οὐδεὶς SOPH. *OC*1723 *nimeni nu e ocolit de rele.* **2** invulnerabil: PLUT. *M.*532c, LUC. *Tyr.*15. **III** care opune rezistență: τὸ σῶμα τηρῶν δυσ-άλωτον PLUT. *Caes.*17.4 *fără să-și lase trupul cuprins (de boală).* **IV** (fig. d. abstr.) greu de înțeleas sau surprins: ἀνόρατον εἶδος ... δυσ-αλωτότατον PLAT. *Ti.*51b *realitatea invizibilă foarte greu de surprins.* **V** greu de ținut în frâu: LUC. *Abd.*18.

[δυσ-, ἀλίσκομαι]

δυσ-αμερία, *v.* δυσημερία

δυσ-ἄμμορος, *ov* *adj.* apăsător de lipsa de noroc, adânc nefericit, preanefericit, sărman: (d. Patroclos) IL. 19.315, (d. Hecuba) IL. 22.428 (d. Hector și Andromache) IL. 22.485, (d. Aison) A.RH. I.253 (d. Phineus) A.RH. 2.218.

[δυσ-, ἄμμορος]

δυσ-αναβλαστέω-ῶ, *vb.* a comprima, a îngusta: τῆς ὑγρότητος ἀπὸ τοῦ βαρυνομένου καὶ † δυσ-αναβλαστοῦντος ... μεθισταμένης PLUT. *M.*688d *umezeala fiind transferată din locul în care îngreunează și duce la comprimare.*

[δυσ-, ἀναβλαστάνω]

δυσ-ἀνάγνωστος, *ov* *adj.* greu de citit: (d. opera lui Plb.) PLB. 3.32.1.

[δυσ-, ἀναγιγνώσκω]

δυσ-ἀνάκλητος, *ov* *adj.* **I** greu de chemat sau de convocat: PLUT. *Thes.*24.1. **II** greu de chemat înapoi, dificil de înduplecat, greu de potolit: τὸ δημοτικὸν δὲ τῶν Ἀλεξανδρέων δι' ὑπερβολὴν μίσους δυσ-ἀνάκλητον ἦν IOS. *B12.*498 *populația Alexandriei din prea multă ură era greu de potolit;* PLUT. *M.*74e.

[δυσ-, ἀνακαλέω]

- δῦσ-ἀνάκόμιστος**, ον *adj.* {poet. δυσαγκ- Aesch.} I greu de adus înapoi: αἴμα μητρῶ-
ον χαμαὶ δυσαγκόμιστον AESCH. *Eu.*262
sângele mamei [vârsat] pe pământ e greu
de adus înapoi. II care se ridică cu greu:
(suflet) PLUT. *Rom.*28.10.
[δυσ-, ἀνακομίζω]
- δῦσ-ἀνάκρατος**, ον *adj.* greu de amestecat:
PLUT. *M.*1024d, id. *M.*1032b.
[δυσ-, ἀνακεράννυμι]
- δῦσ-ἀνάπειστος**, ον *adj.* greu de convins:
θαυμαστῶς ὡς δυσανάπειστον εἶναι PLAT.
*Prm.*135a *uimitor cât este de greu de con-*
vins.
[δυσ-, ἀναπείθω]
- δῦσ-ἀνάπνευστος**, ον *adj.* greu de respirat,
cu miros greu: (cele putrezite) ARSTT.
*Sens.*443b12.
[δυσ-, ἀναπνέω]
- δῦσ-ἀνασχετέω-ῶ**, *vb.* I (*tranz.*) a suporta cu
greutate: δυσανασχετοῦντες τὰ γιγνώμενα
THUC. 7.71 *suportând cu greu cele ce se în-*
tâmplau; PLUT. *Sert.*16.3, id. *Arat.*35.1. II
(*intrans.*) I a se simți rău: δυσανασχετού-
σαις πρὸς τὴν θάλασσαν PLUT. *Rom.*1.2
simțindu-se rău din pricina mării; PLUT.
*Crass.*25.5. 2 a fi supărat, a se necăji, a fi
îndurerat: PLUT. *Sull.*16.5, (+ prep.) δυσ-
ανασχετοῦντας ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις PLUT.
*Cam.*35.3 *necăjiți din pricina celor întâm-*
plate; PLB. 16.12.6, (+ dat.) PLUT. *TCG*37.5.
3 a fi nemulțumit, a se împotrivi: μὴ ~ ἐμοὶ
στρατηγῶ IOS. *Vit.*176 *fără a se revolta îm-*
potriviți mea, a generalului.
[δυσανάσχετος]
- δῦσ-ἀνάσχετος**, ον *adj.* {poet. δυσανσχ-
A.Rh.} greu de suportat: (miros) A.Rh.
2.272, PLUT. *M.Fr.*193.82.
[δυσ-, ἀνέχω]
- δῦσ-ἀνάτρεπτος**, ον *adj.* greu de răsturnat:
(fig.) μεγάλης καὶ δυσανατρέπτου γενομέ-
νης PLUT. *Caes.*4.7 (*puterea lui Caesar*)
mărindu-se și fiind greu de înlăturat.
[δυσ-, ἀνατρέπω]
- δῦσ-ἀνδρία**, *ας*, ἡ *subst.* lipsă a bărbaților:
τοὺς δ' Ἰταλιώτας ... ~ κατελάμβανε APP.
*BC*1.7 *lipsa bărbaților se simțea tot mai*
mult în rândul italoților.
[δυσ-, ἀνὴρ]
- δυσάνεμος**, (*dor.*) *v.* δυσήνεμος: SOPH.
*Ant.*591.
- δῦσ-ἀνιῶ-ῶ**, [ᾶ] *vb.* a se supăra: (*subst.*) τί
τὸ χαλεπὸν ἐστὶ καὶ τὸ δυσανιῶν καὶ ἐν τῷ
τεθνάναι; PLUT. *M.*106d *ce aduce moartea*
atât de dureros și supăraător?
[δυσ-, ἀνία]
- δῦσ-άνιος**, ον *adj.* {var. δυσήνιος} greu de
mulțumit, supărăcios: ARSTT. *Phgn.*812a3,
φύσει γυνὴ δυσάνιον ἐστὶ MEN. *Fr.*803 *fe-*
meia e din fire o ființă supărăcioasă.
[δυσ-, ἀνία]
- δυσάνσχετος**, *v.* δυσανάσχετος
- δυσάνσχετος**, *v.* δυσανάσχετος: A.Rh. 2.272
- δῦσ-άντης**, *ες adj.* plin de obstacole, dificil:
(drum) PLUT. *M.Fr.*34.8.
[δυσ-, ἀντάω]
- δῦσ-άντητος**, ον *adj.* I cu care nu e bine să
te întâlnești, de care trebuie să te ferești:
LUC. *Tim.*5, id. *Eum.*6, id. *Pseudol.*8. II greu
de suportat: (suferințe) PLUT. *M.*118d.
[δυσ-, ἀντάω]
- δῦσ-ἀντίβλεπτος**, ον *adj.* I greu de privit
față în față, teribil: PLUT. *Marc.*23.5. II greu
de înfruntat: PLUT. *M.*530e.
[δυσ-, ἀντιβλέπω]
- δῦσ-ἀντίλεκτος**, ον *adj.* greu de refuzat, la
care rezisti cu greu: (dorință) IOS. *A/1*8.342.
[δυσ-, ἀντιλέγω]
- δῦσ-ἀντίρρητος**, ον *adj.* de necombătut. //
δυσαντιρρήτως, *adv.* într-o manieră care
nu poate fi combătută: PLB. 9.31.7.
[δυσ-, ἀντιρρέω]
- δύσαντο**, (*ep.*) *aor.* 3 pl. med. de la δύω¹.
- δῦσ-ἀντοφθάλμητος**, ον *adj.* greu de privit
față în față, irezistibil: (fig.) ἔχειν τι δυσαν-
τοφθάλμητον διὰ τὸ πλῆθος τῶν ...
χρημάτων PLB. 22.8.13 *a avea ceva irezisti-*
bil prin mulțimea bogățiilor.
[δυσ-, ἀντοφθαλμέω]
- δῦσ-άνωρ**, ορος [ᾶ] *adj.* cu un bărbat rău:
(căsătorie) AESCH. *Supp.*1063.
[δυσ-, ἀνὴρ]
- δυσάπαλακτία**, *ας*, ἡ *subst.* dificultate de a
fi eliminat, persistentă: πικρῶ γλυκὴ με-
μειγμένον, μετὰ δυσάπαλακτίας παρόν
PLAT. *Phlb.*46d *amestec de amar cu dulce*
de care e greu să te desparți.
[δυσάπαλλακτος]
- δῦσ-ἀπάλλακτος**, ον *adj.* {comp. -ότερος} I
greu de înlăturat, de care se scapă cu greu:
δυσάπαλλάκτοις ὀδύνας SOPH. *Tr.*959 *chi-*
nuri de care nu poți scăpa (= fără leac); τὴν
δὲ πόλιν ... δυσάπαλλάκτου προστάγματος
ἤλευθέρωσεν ISOC. 10.28 *a eliberat cetatea*
de o obligație de care scapi cu greu; (boală)
PLUT. *Aem.*39.1, PLAT. *Ti.*85b, PLUT.

M.91c, id. M.168a. **II** care se eliberează cu greutate: (+ prep.) ~ ἀφ' ἐκάστου λόγου PLAT. *Thi.*195c *neputându-se elibera de fiicare argument*; (+ gen.) (d. parturiente) δυσπαλλακτότεραι γίνονται τῶν ἐμβρύων ARSTT. *HA587b2 se eliberează mai greu de feți.*

[δυσ-, ἀπαλλάσσω]

δυσ-απόδεικτος, ον *adj.* greu de demonstrat: PLAT. *R.*488a.

[δυσ-, ἀποδείκνυμι]

δυσ-αποδίδακτος, ον *adj.* greu de deznătat: IOS. *A1*16.44.

[δυσ-, ἀποιδιάσκω]

δυσ-ἀπόκριτος, ον *adj.* la care se răspunde cu greu: LUC. *Herm.*43, (subst.) δυσἀπόκριτον ἐρωτᾶς LUC. *Vit.Auct.*22 *întrebi un lucrul la care se răspunde cu greu.*

[δυσ-, ἀποκρίνω]

δυσ-απολόγητος, ον *adj.* greu de scuzat: (greșeală) PLB. 1.10.5, IOS. *A1*16.101.

[δυσ-, ἀπολογέομαι]

δυσ-ἀπόσπαστος, ον *adj.* greu de smuls. // **δυσάποσπᾶστος**, *adv.* în mod greu de smuls: ~ ἔχειν νηπίου δίκην PLAT. *Sp.*365b *se lasă greu de smuls ca un prunc*; AESOP. 1.70, id. 8.5.

[δυσ-, ἀποσπάω]

δυσ-ἀπότερπτος, ον *adj.* greu de abătut: XEN. *Mem.*4.1.4.

[δυσ-, ἀποτρέπω]

δυσ-ἀπότηριπτος, ον *adj.* greu de înlăturat, de care se scapă cu greu: (învinuire) ARSTT. *Fr.*487.2, (d. pers.) PLUT. *M.*534c, (lingușitor) PLUT. *M.*55e.

[δυσ-, ἀποτρίβω]

δυσᾶρεστέω-ῶ, *vb.* [aor. δυσηρέσησα, (med. -σάμην)] **I** a fi incomodat / jenat: (d. o pasăre) ἐάν ... ἄλλο τι δυσᾶρεστήση ARSTT. *HA560b24 dacă e incomodată de orice altceva*. **II** (gener.) a fi nemulțumit: (abs.) PLB. 5.56.4, (frecv. + dat.) δυσᾶρεστήσαντες τοῖς προτεινομένοις PLB. 1.31.7 *fiind nemulțumiți de propunerii*; PLB. 20.6.9, IOS. *A1*8.142, (+ prep.) ἐφ' οἷς μὴ δυσᾶρεστήση τὸ θεῖον IOS. *A1*2.293 *pentru ca divinitatea să nu fie nemulțumită de aceștia*; (med. = act.) δυσᾶρεστούμεναι τῷ δοκεῖν γίνεσθαι τὴν στρατείαν ἐπὶ PLB. 5.57.6 *fiind nemulțumiți de faptul că părea că este dusă o campanie împotriva ...*; PLB. 3.112.2, id. 4.34.6. **III** a produce neplăcere, a dezgusta,

a incomoda: LUC. *Nec.*4, (med.) δυσᾶρεστομένην φιλίαν PLUT. *M.*94d *prietenie su-părăitoare*.

[δυσᾶρεστος]

δυσᾶρεστήσις, εως, ἡ *subst.* nemulțumire, neplăcere, dezgust: PLAT. *Sp.*366d, PLB. 15.25.23, (ἐπί + dat.) PLB. 23.7.5, (+ dat.) τῆς τῶν ἄλλων Ἀρκάδων τοῖς τοιούτοις τῶν ἐπιτηδευμάτων δυσᾶρεστήσεως PLB. 4.21.8 *dezgustul celorlalți arcadieni pentru asemenea practici*.

[δυσᾶρεστέω]

δυσ-ᾶρεστος, ον [ᾶ] *adj.* [comp. -ότερος] **I** greu de împăcat sau de mulțumit: ~ ἡμῶν ... πόλις EUR. *El.*904 *cetatea noastră este greu de împăcat*; δυσᾶρεστον οἱ νοσοῦντες EUR. *Or.*232 *sunt greu de împăcat bolnavii*; AR. *Ec.*180. **II** neplăcut, supărător: ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαὶ καὶ δυσᾶρεστοὶ EUR. *IA*27 *multe sunt părerile oamenilor și supărătoare*; (bătrânețe) ISOC. 12.8, (subst. neut.) διαφυγεῖν τὸ δυσᾶρεστον ... τῶν πολιτῶν PLUT. *Sol.*25.6 *a fugi de starea de nemulțumire a cetățenilor*; τὸ πρὸς ἀλλήλους δυσᾶρεστον PLUT. *M.*148a *antipatie față de ceilalți*. **III** de neînduplecat: (d. Eryniū) AESCH. *Eu.*928. // **δυσᾶρέστος**, *adv.* cu nemulțumire: πρὸς ταῦτα ~ ... ἔχοντα PLUT. *M.*476b *fiind nemulțumit față de aceștia*.

[δυσ-, ᾶρέσκω]

δυσ-ἀρίθμητος, ον *adj.* greu de numărât, ne-numărat: (victorii) APP. *BC*2.73.

[δυσ-, ἀριθμέω]

δυσ-ᾶριστο-τόκεια, *ας adj.f.* care a născut la ceas rău un erou sau mamă nefericită a unui erou: (d. Thetis) IL. 18.54.

[δυσ-, ᾶριστος, τίκτω]

δυσ-ἀρκτος, ον [ῶ] *adj.* greu de stăpânit / de condus: AESCH. *Ch.*1024, (comp.) οὐδὲν ἀνθρώπου δυσᾶρκτότερον εὖ πράσσειν δοκοῦντος PLUT. *Luc.*2.5 *nu-i om mai greu de condus decât cel care are impresia că o duce bine*; IOS. *A1*4.11, APP. *BC*2.149, (neut. subst.) IOS. *B1*2.92.

[δυσ-, ᾶρχω]

δυσᾶρμοστία, *ας*, ἡ *subst.* lipsă a armoniei, nepotrivire: (+ gen.) δυσᾶρμοστίας ἡθῶν PLUT. *Aem.*5.4 *nepotrivire a caracterelor*.

[δυσᾶρμοστος]

δυσ-ᾶρμοςτος, ον *adj.* **I** dezbinat: (d. trupe din diverse provincii) πρὸς μὲν ἀλλήλους ... δυσᾶρμωστοὶ PLUT. *Eum.*13.11 *dezbinăți unii față de ceilalți*. **II** nesigur, șubred:

(turn) APP. *Mith.*135.

[δυσ-, ἀρμόζω]

δύσ-αρχία, ας, ή *subst.* greutate de a fi condus, indisciplină: APP. *BC*5.18.

[δυσ-, ἄρχω]

δύσ-αυλία, ας, ή *subst.* petrecere neplăcută a porții sub cerul liber: AESCH. *Ag.*555, id. *Fr.*78c.7.

[δύσαυλος]

δύσ-αυλος, ον [ῦ] *adj.* greu de îndurat sub cerul liber: (înghețuri) SOPH. *Ant.*355.

[δυσ-, αὐλή]

δύσ-αυξής, ές *adj.* care crește greu / lent: ARSTT. *Aud.*802a25, IOS. *AI*3.9.

[δυσ-, αὐξάνω]

δύσ-αυχής, ές *adj.* care se fălește în exces, înfumurat: (bărbați) A.RH. 3.976.

[δυσ-, αὐχέω]

δύσ-αφαίρετος, ον *adj.* greu de înlăturat: ARSTT. *HA*557a6, (fig.) τὰγαθὸν ... δυσ-αφαίρετον εἶναι ARSTT. *EN*1095b26 *binele este greu de îndepartat.*

[δυσ-, ἀφαιρέω]

δύσ-ἄχής, ές *adj.* cumplit de dureros: AESCH. *Eu.*145.

[δυσ-, ἄχος]

δύσ-βάστακτος, ον *adj.* greu de purtat / de dus: (piatră) LXX *Prov.*27.3, (poveri) NT *Lc.*11.46, (grâu) PLUT. *M.*915f.

[δυσ-, βαστάζω]

δύσ-βατος, ον *adj.* I greu de străbătut: (Persia) AESCH. *Pers.*1070, εις χωρία τε ὀρεινὰ καὶ δύσβατα XEN. *An.*5.2.2 *în locuri muntoase și greu de străbătut;* (munți) XEN. *HG*7.1.25, APP. *III.*49, φάραγγι κοίλη καὶ δύσβατῶ PLB. 5.59.6 *ρονάνησ ἀπάνε σὶ πρά-πᾶστιος;* PLAT. *R.*432c, ARSTT. *HA*578a27, PLUT. *Luc.*15.3, LUC. *Trag.*219, (subst. neut. pl.) ἐπὶ τὰ δύσβατα προελθῶν XEN. *HG*6.5.26 *trecând peste poziții greu de străbătut;* XEN. *Cyr.*2.4.27, id. *Eq. Mag.*8.9, IOS. *AI*14.432. II (fig.) plin de dificultăți, greu de trecut: ἀλκὰν ἀμαχανιᾶν δύσβάτων Pl. *N.*7.97 *curaj în fața neputințelor greu de trecut;* PLAT. *Lg.*761a.

[δυσ-, βαίνω]

δύσ-βάυκτος, ον *adj.* cu urlet amarnic: (glas) AESCH. *Pers.*574.

[δυσ-, βαύζω]

δύσ-βουλία, ας, ή *subst.* hotărâre amarnică sau proastă, nesăbuintă: ξυνάψας μηχανήν δυσβουλίας AESCH. *Ag.*1609 *împietind uelțirea amarniceii hotărâri;* (d. Laios)

AESCH. *Th.*802, (d. Antigona) SOPH. *Ant.*95, id. *Ant.*1269. *δυσβουλίαν τήδε τή πόλει προσεῖναι* AR. *Nu.*587 *nesăbuinta caracterizează această cetate.*

[δυσ-, βουλή]

δύσ-γάμος, ον *adj.* I de o amarnică / funestă căsătorie: δύσγαμον αἰσχος ἐλὼν Ἑλλάδι EUR. *Tr.*1114 (*Menelaos*) *luând-o înaroi pe cea care, prin amarnica sa căsătorie, a fost spre rușine Greciei;* EUR. *Hel.*687, γάμους δυσγάμους EUR. *Ph.*1047b *căsătorie funestă.* II destinat unei căsătorii funeste: (rândunică) LUC. *Trag.*49.

[δυσ-, γάμος]

δύσ-γάργλις, ι *adj.* [gen. -εως] neîmblânzit. (d. cai) care se ridică cu picioarele în sus, care cabrează: AR. *Fr.*43, XEN. *Eq.*3.10.

[δυσ-, γαργαλίζω]

δυσγένεια, ας, ή *subst.* I naștere umilă, stirpe proastă: τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται SOPH. *OT*1079 *se rușinează de obârșia mea joasă;* ή ~ δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον EUR. *IA*446 *are un oarece folos o naștere umilă;* EUR. *HF*810, (op. eugeneia) PLAT. *R.*618d, IOS. *AI*15.82, PLUT. *Alex.*62.9. II josnicie, netrebnicie: ~ ἀνάκτων EUR. *HF*810 *josnicia principilor;* EUR. *HF*663.

[δυσγενής]

δυσ-γενής, ές *adj.* {comp. -έστερος} I de origine umilă, de o obârșie măruntă: EUR. *IT*591, id. *Ion*580, (op. eugeneis) ARSTT. *Pol.*1255b1, id. *EN*1099b4. II josnic, mârșav: (suflet) EUR. *El.*363.

[δυσ-, γένος]

δύσ-γνοια, ας, ή *subst.* neputință de a (re)cunoaște, nedumerire: δύσγνωϊαν ὅστις τὴν ἐμὴν ἰάσεται EUR. *HF*1107 *cineva care să-mi vindece nedumerirea.*

[δυσ-, γινώσκω]

δυσγνωσία, ας, ή *subst.* neputință de a recunoaște: δυσγνωσίαν εἶχον προσώπου EUR. *El.*767 *nu-i puteam recunoaște chipul.*

[δύσγνωστος]

δύσ-γνωστος, ον *adj.* I greu de înțeles: δεινὰ καὶ δύσγνωστα βουλεύει θεός EUR. *Fr.*13a *un zeu vrea lucruri cumplite și greu de înțeles;* PLAT. *2Alc.*147c. II greu de recunoscut: οὐ μόνον τοῖς αἰφνιδίως ἰδοῦσι ~ ἦν PLB. 3.78.4 *erau de greu de recunoscut nu doar pentru cei care îl văzuseră din când în când;* IOS. *AI*1.130.

[δυσ-, γινώσκω]

δυσ-γοήτευτος, ον *adj.* greu de vrăjit: PLAT.

R.413e.

[δυσ-, γοητεύω]

δυσδαιμονία, ας, ἡ *subst.* nefericire: μεταβάλλειν ~ EUR. *IT1120 răsturnarea sorții aduce nefericirea.*

[δυσδαίμων]

δυσ-δαίμων, ον *adj.* |gen. -ονος| **I** cu o soartă crudă, nefericit, nenorocit, sărman, biet: δυσδαίμονας ἀτέκνους κλαύσω πολεμάρχους AESCH. *Th.827 ἴι νοι πλάνγε πε βιεῖι λυπτόρι λιπίσι δε κοπίι;* (cu joc de cuvinte) ἐξ ἀρχᾶς μοι ~ δαίμων EUR. *IT203 de la început soarta mi-a fost nenorocită;* (țărnm) AESCH. *Pers.954, SOPH. Tr.772, id. Ant.274, EUR. Alc.258, id. Ph.1615, AR. Eq.1249, PLAT. Lg.905c, LUC. Trag.263. II funest, sinistru: (Hades) EUR. *Hipp.1388, (vrajbă) EUR. Ph.811b.**

[δυσ-, δαίμων]

δυσ-δάκρυτος, ον *adj.* greu înlăcrimat: (d. cenușa funerară) πυρωθὲν ἐξ Ἰλίου φίλοισι πεμπει ... ψήγμα δυσδάκρυτον AESCH. *Ag.442 trimite din Troia celor dragi pulbere arsă îngreuiată de lacrimi.*

[δυσ-, δακρύω]

δυσ-δάμαρ, αρτος [ᾶμ] *adj.* cu o o soție cumplită: (bărbat) AESCH. *Ag.1319.*

[δυσ-, δάμαρ]

δυσ-διάβατος, ον *adj.* greu de străbătut: (locuri) PLB. 1.39.14.

[δυσ-, διαβαίνω]

δυσ-διάθετος, ον *adj.* **I** prost orânduit, greu de aranjat, dificil de stabilit: ἦν δυσδιάθετον αὐτῷ τὸ περὶ τοὺς δανειστάς PLUT. *Caes.11.1 nu se înțelegea cu creditorii;* PLUT. *M.1047e.* (subst.) τὸ δυσδιάθετον τῆς χώρας διορθούμενος IOS. *A115.334 îndreptând situația dificilă a ținutului. II greu de suportat: (d. pers.) ~ εἰς ὀργήν IOS. *A118.45 nesuferit la mânie. III greu de instrăinat: χαλεπὸν γε θυγάτηρ κτήμα καὶ δυσδιάθετον MEN. *Mon.1.750 fiica este un bun dificil și greu de instrăinat.***

[δυσ-, διατίθημι]

δυσ-διαίρετος, ον *adj.* **I** greu de separat sau de divizat: ARSTT. *Pr.928a29. II greu de rupt: (d. un cuib) γίγνεται δὲ σιδήρω καὶ λίθῳ δυσδιαίρετον PLUT. *M.494b nu se poate rupe nici cu fier, nici cu piatră.**

[δυσ-, διαίρεω]

δυσ-διαίτητος, ον *adj.* greu de rezolvat sau de decis: χαλεπή σοι καὶ ~ ... σκέψις PLUT.

Cor.35.7 o problemă dificilă și greu de rezolvat.

[δυσ-, διαιτάω]

δυσ-διάλυτος, ον *adj.* **I** greu de dizolvat: ARSTT. *Pr.870b31. II greu de desfăcut, greu de străpuns, rezistent: (milit.) PLB. 1.26.16, PLUT. *M.983d. III greu de împăcat: ARSTT. *EN1126a20.***

[δυσ-, διαλύω]

δυσ-διάσπαστος, ον *adj.* greu de rupt: (ordine de luptă) PLB. 15.15.7.

[δυσ-, διασπάω]

δυσ-διαστατέω-ῶ, *vb.* a fi greu permeabil, a fi de nepătruns: PLUT. *M.993e.*

[δυσ-, δι-ίστημι]

δυσ-διαχώρητος, ον *adj.* greu de eliminat: ARSTT. *Pr.927b22.*

[δυσ-, διαχωρέω]

δυσ-διερεύνητος, ον *adj.* greu de explorat sau de cercetat: PLAT. *R.432c.*

[δυσ-, διερευνάω]

δυσ-διήγητος, ον *adj.* greu de lămurit: (judecăți) LXX *Ἰη.17.1.*

[δυσ-, διηγέομαι]

δυσ-δίοδος, ον *adj.* greu de străbătut: PLB. 5.7.10, (+ dat.) ~ ... στρατοπέδοις PLB. 3.61.4 (*cale*) *greu de străbătut de armate.*

[δυσ-, δίοδος]

δυσ-διοίκητος, ον *adj.* greu de administrat: IOS. *B12.391.*

[δυσ-, διοικέω]

δυσ-εγκαρτέρητος, ον *adj.* greu de suportat: PLUT. *M.547d.*

[δυσ-, ἐγκαρτερέω]

δυσ-εγχείρητος, ον *adj.* greu de asumat: IOS. *A115.388.*

[δυσ-, ἐγχειρέω]

δυσ-εδρος, ον *adj.* a cărui ședere aduce necazuri, pustiitor pentru gazde: (d. Elena sau Erinys) AESCH. *Ag.746.*

[δυσ-, ἔδρα]

δυσ-ειδής, ἐς *adj.* cu formă urâtă, urât, diform: (fiică) HDI. 6.61, (trup) SOPH. *Fr.88.9, (gen) PLAT. Sph.228a.*

[δυσ-, εἶδος]

δυσειματέω-ῶ, *vb.* a fi prost îmbrăcat: PLUT. *M.299f.*

[δυσείματος]

δυσ-εἰμᾶτος, ον *adj.* prost îmbrăcat: EUR. *El.1107.*

[δυσ-, εἶμα]

δυσ-είσβολος, ον *adj.* |var. δυσέσβ- Thuc.| cu acces dificil, (milit.) greu de invadat:

EUR. *Fr.*1083.3, (superl.) ταύτη δυσεσβολώτατος ἢ Λοκρίς THUC. 3.101 *pe aici Locrida este cel mai greu de invadat.*

[δυσ-, εἰσβάλλω]

δυσ-είσοδος, ον *adj.* greu accesibil: ἡ δὲ τῶν ... οἰκίσεων διάθεσις ... ~ ... τοῖς ξενικοῖς ARSTT. *Pol.*1330b26 *dispunerea locuințelor îngreunează accesul străinilor.*

[δυσ-, εἴσοδος]

δυσ-εκβίαστος, ον *adj.* I greu de biruit / de înfrânt: PLUT. *Cor.*2.2, (fig. d. dorințe) PLUT. *M.*127a. II de necucerit: (d. locuri) PLUT. *Arat.*50.5, id. *Ages.*32.4. III de netrecut: PLUT. *Pyrrh.*27.5.

[δυσ-, ἐκβιάζω]

δυσ-ἐκδύτος, ον *adj.* greu de dezbrăcat: AESCH. *Fr.*375.

[δυσ-, ἐκδύω]

δυσ-εκθέρμαντος, ον *adj.* care se încălzește cu greu: τὴν ἔξιν αὐτῶν ... δυσεκθέρμαντον PLUT. *M.*625a *dispoziția (bătrânilor) se încălzește greu.*

[δυσ-, ἐκθερμαίνω]

δυσ-ἐκθύτος, ον *adj.* greu de împăcat prin sacrificii: PLUT. *Crass.*18.5.

[δυσ-, ἐκθύω]

δυσ-ἐκλείπτος, ον *adj.* de care scapi cu greu: (rădăcini) PLUT. *M.*829b.

[δυσ-, ἐκλείπω]

δυσ-ἐκλύτος, ον *adj.* greu de desfăcut: AESCH. *Fr.*6.3. // **δυσεκλύτως**, *adv.* în mod greu de desfăcut: ἄραρεν ἦδε γ' ὠλένη ~ AESCH. *Pr.*60 *brațul acesta este fixat de-i greu să-l mai desfaci.*

[δυσ-, ἐκλύω]

δυσ-ἐκνίπτος, ον *adj.* greu de șters / de îndepărtat: PLAT. *R.*378e.

[δυσ-, ἐκνίπτω]

δυσ-εκπέρατος, ον *adj.* din care se iese cu greu, de netrecut: τὸ παρ' ἡμῖν πάθος πέραν δυσεκπέρατον ἔρχεται βίου EUR. *Hipp.*678 *suferința mea trece hotarul, greu de trecut, al vieții;* EUR. *Hipp.*883.

[δυσ-, ἐκπεραίνω]

δυσ-ἐκπληκτος, ον *adj.* greu de înapăimântat: ARSTT. *VV*1250a7.

[δυσ-, ἐκπλήσσω]

δυσ-ἐκπλοος, ον *adj.* |contr. -ους| cu ieșire dificilă pentru corăbii: PLB. 34.2.5.

[δυσ-, ἐκπλέω]

δυσ-ἐκπλυτος, ον *adj.* greu de spălat sau de curățat: πᾶν τὸ λιπαρὸν δυσἐκπλυτόν ἐστι PLUT. *M.*627c *orice materie grasă se spală*

greu; PLUT. *M.*488b, id. *M.*779c.

[δυσ-, ἐκπλύνω]

δυσ-εκπόρευτος, ον *adj.* din care se iese cu greu: IOS. *A113.*60.

[δυσ-, ἐκπορεύω]

δυσ-ἐκφρευκτος, ον *adj.* din care se iese cu greu: PLB. 1.77.7.

[δυσ-, ἐκφρεύω]

δυσ-ἐλεγκτος, ον *adj.* greu de respins sau de convins: LUC. *Pisc.*17.

[δυσ-, ἐλέγχω]

δυσ-ελένα, ης, ἡ *subst.* (dor.) fatala sau bles-temata Elena: EUR. *Or.*1387, id. *I*1316.

[δυσ-, Ἐλένη]

δυσ-ελπίς, ι [ῦ] *adj.* |gen. -ιδος| I care și-a pierdut (aproape) orice speranță, fără speranță, deznădăduit, disperat: AESCH. *Ch.*412, XEN. *HG*5.4.32, *περὶ τὰ μείζονα* ~ PLUT. *Crass.*17.6 *fără speranță pentru isprăvi mai mari;* ARSTT. *EN*1116a2, PLUT. *Nic.*2.5, (neut. subst.) τὸ δύσελι τῆς σωτηρίας IOS. *A115.*246 *deznădejdea salvării;* IOS. *A15.*41. II *descurajator:* λυπηρόν τι καὶ δύσελι LUC. *Herm.*69 *a spune ceva dure-ros și descurajator.*

[δυσ-, ἐλπίζω]

δυσελπιστέω-ω, *vb.* a nu avea speranță, a-și pierde speranța: δυσελπιστοῦντες περὶ τῶν μελλόντων IOS. *A14.*194 *pierzându-și speranța pentru cele viitoare;* (+ ἐπί) PLB. 2.44.3, id. 4.60.4.

[δυσέλιπτος]

δυσελπιστία, ας, ἡ *subst.* descurajare, deznădejde, disperare: ARSTT. *VV*1251b25, ἐν μεγάλῃ δυσθυμίᾳ καὶ δυσελπιστίᾳ καθέστασαν PLB. 1.71.2 *ai ajuns într-o mare lipsă de însufletire și de descurajare;* PLB. 3.103.1, PLUT. *Tim.*26.3.

[δυσέλιπτος]

δυσέλιπτος, ον *adj.* I care și-a pierdut speranța, în care nu mai e speranță, deznădăduit: δυσελπίστω βίω PLAT. *Ep.*310a *trai fără speranță;* ὡς εἰκὸς ἐκ δυσελπίστων XEN. *Cyr.*6.1.47 *cum e normal în situații disperate;* διὰ τὸ δυσέλιπτον IOS. *A11.*321 *atunci când nu exista speranță;* (+ inf., sc. ἐστὶ) δυσέλιπτον σῶζεσθαι APP. *BC*5.44 *nu există speranță de salvare.* II (d. pers.) neîncrezător: PLUT. *Fab.*17.7. // **δυσελπίσ-τως**, *adv.* fără nădejde / speranță, în mod disperat: ~ εἶχον PLB. 1.87.1 *erau fără nădejde;* PLB. 2.9.8.

[δύσελις]

δυσ-έμβάτος, *ov adj.* unde se ajunge cu greu, inaccesibil: τοῦ χωρίου τὸ δυσέμβατον ἡμέτερον THUC. 4.10 *inaccessibilitatea locului este în favoarea noastră.*

[δυσ-, ἐμβαίνω]

δυσ-έμβολος, *ov adj.* unde se intră cu greu, greu accesibil: ὄρη δυσπρόσοδα καὶ δυσέμβολα PLB. 3.49.8 *munți greu de străbătut și la care accesul e dificil; ἔστι γὰρ κατὰ τε γῆν ~ IOS. B14.608 (Egiptul) este inaccesibil de pe pământ;* (op. εὐέξοδος „cu acces ușor”) ARSTT. *Pol.* 1326b41, PLB. 3.91.8, id. 4.75.2, PLUT. *Caes.* 25.4.

[δυσ-, ἐμβάλλω]

δυσ-ἐνέδρευτος, *ov adj.* greu de supus unei ambuscade: (drum) APP. *Hisp.* 385.

[δυσ-, ἐνεδρεύω]

δυσ-εντερία, *ας, ἡ subst.* {ion. -ίη Hdt.} (medic.) dizenterie, boală a măruntaielor: HDT. 8.115, PLAT. *Th.* 142b, id. *Ti.* 86a, ARSTT. *GA* 775b32, id. *HA* 638a16, id. *Pr.* 861b4, PLB. 32.15.14 ș.a.

[δυσ-, ἐντερον]

δυσεντερικός, *ἡ, ὄν adj.* I care suferă de dizenterie: PLUT. *M.* 101c. II referitor la dizenterie: PLUT. *M.* 1089e.

[δυσεντερία]

δυσεντέριον, *ου, τό subst.* (medic.) dizenterie: NT *Fp.* 28.8.

[δυσεντερία]

δυσ-έντευκτος, *ov adj.* greu de întâlnit, neprimitor: (+ dat.) δυσέντευκτον αὐτὸν παρασκευάζων τοῖς περὶ τὴν αὐλήν PLB. 5.34.4 *arătându-se greu accesibil celor de la curte;* IOS. *A1* 13.36, PLUT. *Nic.* 5.2, id. *Dio.* 17.10, id. *M.* 27e.

[δυσ-, ἐντυγχάνω]

δυσ-εξάγωγος, *ov adj.* de care este greu să scapi, greu de eliminat: ARSTT. *Pr.* 868b11, (comp.) ARSTT. *Pr.* 874a31.

[δυσ, ἐξάγω]

δυσ-εξάλειπτος, *ov [ᾶ] adj.* greu de șters: (fig.) PLB. 39.3.1, PLUT. *M.* 369b.

[δυσ, ἐξαλείφω]

δυσ-εξαπάτητος, *ov adj.* greu de înșelat: PLAT. *R.* 413d, XEN. *Ages.* 38.2, (+ dat.) ἐχθροῖς ~ XEN. *Ages.* 11.12 *greu de înșelat de dușmani.*

[δυσ, ἐξαπατάω]

δυσ-έξυπτος, *ov adj.* care se aprinde cu greu: (filos. d. suflet) PLUT. *Rom.* 28.9.

[δυσ, ἐξάπτω]

δυσ-εξαρίθμητος, *ov adj.* greu de numărât,

nenumărat: (pericole) PLB. 3.58.6, (+ dat.) PLUT. *M.* 667e.

[δυσ-, ἐξαριθμέω]

δυσ-εξέλεγκτος, *ov adj.* greu de contestat: (superl.) PLAT. *Phd.* 85d.

[δυσ-, ἐξελέγχω]

δυσ-εξέλικτος, *ov adj.* I din care e greu să ieși: (legătură) EUR. *Hipp.* 1237. II greu de întins: (neut. pl. adv.) δυσεξέλικτα κυματούμενος ... κλύδων LUC. *Trag.* 25 *talaz zbuciumat fără potolire.* III greu de lămurit / de explicat, complex: (hotărâre) PLUT. *Brut.* 13.3, (d. elefanți dresați) κινήσεις δυσεξέλικτους ἀνακυκλεῖν PLUT. *M.* 968c *a se roti în mișcări complexe.*

[δυσ-, ἐξελίσσω]

δυσ-εξερεύνητος, *ov adj.* greu de explorat sau de descoperit: (cetate) ARSTT. *Pol.* 1330b26.

[δυσ-, ἐξερευνάω]

δυσ-εξεύρετος, *ov adj.* greu de găsit: (locuri) ARSTT. *HA* 611a26, (+ dat. pers.) PLUT. *M.* 407f.

[δυσ-, ἐξευρίσκω]

δυσ-εξημέρωτος, *ov adj.* greu de îmblânzit: (fiare) PLUT. *Art.* 25.4.

[δυσ-, ἐξευρίσκω]

δυσ-εξίλαστος, *ov [τ] adj.* greu de domolit: (dureri) PLUT. *M.* 609f.

[δυσ-, ἐξιάσκομαι]

δυσ-εξίτηλος, *ov adj.* greu de șters, dificil de îndepărtat: (ulei) PLUT. *M.* 696d.

[δυσ-, ἐξίτηλος]

δυσ-έξοδος, *ov adj.* I de unde se iese cu greu: IOS. *B17.* 293, PLUT. *M.* 981a, APP. *BC* 5.90. II (fig.) la care se răspunde cu greu: (întrebări) LUC. *Fug.* 10.

[δυσ-, ἐξοδος]

δύσειο, (ep.) imper. med. v. δύω.

δυσ-επιβούλευτος, *ov adj.* (milit.) greu de atacat prin surprindere: (loc) PLUT. *M.* 275b, (comp.) XEN. *Eq. Mag.* 4.11, (superl.) XEN. *Ages.* 6.8.

[δυσ-, ἐπιβουλεύω]

δυσ-επίγνωστος, *ov adj.* greu de cunoscut sau de dovedit: τὸ τῶν πλουσίων ἀδίκημα καίπερ ὄν μέγα δυσεπίγνωστον ἦν APP. *BC* 1.18 *nedreptatea bogătaşilor, deși mare, era greu de aflat.*

[δυσ-, ἐπιγινώσκω]

δυσ-επίμικτος, *ov [ι] adj.* cu care e greu să te amesteci, nesociabil: (neut. subst. „nesociabilitate”) PLUT. *M.* 917c.

[δυσ-, ἐπιμίγνυμι]

- δύσ-επίστροφος**, ον *adj.* greu de întors sau de condus: (car) APP. *Mith.*164.
[δυσ-, επίστροφος]
- δύσ-επιχείρητος**, ον [i] *adj.* I greu de abordat sau de rezolvat: (probleme) ARSTT. *APr.Po.*42b31, ARSTT. *Top.*158b16. II greu de contestat sau de respins: (teză) ARSTT. *Top.*159a3. III (d. pers.) greu de stăpânit sau de atacat, înverșunat: (zeloți) IOS. *BI4.*162. (Herodes) IOS. *AI15.*161, PLUT. *M.*281a, APP. *Pun.*562.
[δυσ-, επιχείρῶ]
- δύσ-έργαστος**, ον *adj.* greu de construit: (+ dat.) τὰ χώματα τοῖς Ῥωμαίοις ἐποιοῦν δυσέργαστα IOS. *BI5.*360 *terasamentele erau greu de construit de către romani.*
[δυσεργής]
- δυσέργεια**, ας, ἡ *subst.* greutate, dificultate, neputință: τινὰ δυσεργίαν ὁμως τοῖς Ῥωμαίοις παρέξειν PLUT. *Aem.*16.9 *vor da ceva de furcă romanilor;* APP. *Syr.*87.
[δυσεργής]
- δύσ-εργής**, ἐς *adj.* [comp. -έστερος] I greu, dificil, complicat: αὐτῶ ... τὴν γῆν ἐπινέμοντι δυσεργῆς ἦν APP. *BC5.*12 *pentru el era dificil să împartă pământul;* APP. *Hisp.*301, id. *Syr.*192, id. *Mith.*430. II care împiedică acțiunea: PLUT. *M.*1129e.
[δυσ-, ἔργον]
- δυσεργία**, v. δυσέργεια
- δύσ-εργος**, ον *adj.* I greu, dificil: δύσεργον ἐποίει τὴν πορείαν PLUT. *Dio.*46.4 *îngreuna drumul;* τὸν πόνον αὐτοῖς δύσεργον ἐποίει. APP. *BC1.*119 *le îngreuna truda;* PLB. 28.8.3, IOS. *BI5.*496, PLUT. *Pyrrh.*28.4. II (d. lucruri) greu de lucrat: (fier) PLUT. *Lyc.*9.2. III greu de întreprins: δυσέργου τῆς πολιορκίας οὔσης PLUT. *Nic.*7.1 *asediul fiind greu de întreprins;* (luptă) PLUT. *Pel.*11.8. IV incapabil de muncă, inapt, fără vlagă, inactiv: σώματι ~ PLUT. *Mar.*33.2 *inapt fizic;* PLUT. *Alex.*33.10, id. *M.*431f, id. *M.*819c. // **δυσέργως**, *adv.* cu greutate, lent: PLUT. *Demetr.*43.7.
[δυσ-, ἔργον]
- δύσ-ερεύνητος**, ον *adj.* greu de cercetat / de explorat: τὰ δυσερέυνητα τῶν χωρίων IOS. *BI1.*316 *zone greu de cercetat.*
[δυσ-, ἐρευνάω]
- δύσ-ερίς**, ι *adj.* [gen. -ιδος; var. δύσηρις Pi. *O.*6.19] I certăreț, arțăgos, gâlceviator: Pi. *O.*6.19, ὁμιλητικὸς δ' ἔσει μὴ ~ ὦν ISOC. 1.31 *vei fi o persoană plăcută dacă nu vei căuta cearta;* δύσκολοι καὶ δυσέριδες ARSTT. *EN1126b16 ursuzi și certăreți;* ARSTT. *Rh.*1381a31, PLB. 12.26d.5, PLUT. *Phil.*17.7, id. *M.*321f, APP. *Syr.*15. II care aduce vrajbă / ceartă: ἡμῖν δὲ οὐκ ἔστιν ... ~ λόγος PLAT. *Lg.*864a *nu urmează să ne certăm;* (pizmă) PLUT. *Pel.*4.4, (soartă) PLUT. *M.*344a, τὸ δανείζειν ... δύσερι APP. *BC1.*54 *împrumutul aduce dură el cearta.*
[δυσ-, ἔρις]
- δύσ-έριστος**, ον *adj.* care însotește o vrajbă cumplită: (sânge) SOPH. *El.*1385.
[δύσερις]
- δύσ-ερμήνευτος**, ον *adj.* greu de tălmăci, greu de explicat, obscur: (vorbă) NT *Ev.*5.11.
[δυσ-, ἐρμηνεύω]
- δύσ-ερωος**, ωτος [ῦ] *adj.* I care nu știe să iubească, nefericit în dragoste: (Polyphemos) THEOC. 6.7, CALL. *Epigr.*41.6, PLUT. *Cic.*32.5, id. *Dio.*16.3. II care nu e iubire, care aduce nenorociri: ὁ ~ ... ἔρωος PLUT. *Per.*20.4 *pasiunea fumeșă.* III care iubește nebunește, care dorește cu ardoare: (+ gen.) δυσέρωτες δὴ φαινόμεθ' ὄντες τοῦδ' ὅτι τοῦτο στίλβει κατὰ γῆν EUR. *Hipp.*193 *părem că ne dorim cu ardoare ceea ce strălucește pe pământ;* δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων THUC. 6.13 *doresc cu ardoare ceea ce nu au;* XEN. *Oec.*12.13, LUC. *Tim.*26. IV potrivit iubirii: (Daphnis) THEOC. 1.85.
[δυσ-, ἔρωος]
- δυσερωτιάω-ῶ**, *vb.* a dori nebunește: (+ gen.) PLUT. *M.Fr.*150.
[δύσερωος]
- δυσέσβολος**, v. δυσείσβολος
- δύσετο**, [ῦ] aor. 3sg. med. de la δύω.
- δύσ-ευνήτωρ**, ορος *adj.* însoțitor funest de culcuș: (șerpi) AESCH. *Th.*293.
[δυσ-, εὐνάω]
- δύσ-εύρετος**, ον *adj.* I greu de găsit: μιμήσομαι λύκου κέλευθον πολεμίοις δυσεύρετον EUR. *Rh.*212 *voi imita mersul de lup, greu de dibuit pentru dușmani;* σπάνιον καὶ δυσεύρετόν ἐστι φίλος βέβαιος PLUT. *M.*97b *un prieten credincios este un lucru rar și greu de găsit;* XEN. *Mem.*3.14.7, id. *Vect.*4.13 LUC. *Tim.*25, APP. *BC2.*130. II (fig.) greu de înțeles: AESCH. *Pr.*816, (enigmă) PLUT. *M.Fr.*136.24. III în care este greu de găsit drumul: (pădure) EUR. *Ba.*1221.
[δυσ-, εὐρίσκω]

δυσ-έφικτος, ον *adj.* I la care se ajunge cu greu, inaccesibil: (coroană) PLB. 31.25.3, (+ dat.) δι' ὕψος ἦσαν δυσέφικτοι βέλει IOS. *Bl4.76 din pricina înălțimii erau de neatins de vreo săgeată*; PLUT. *M.65e*, (superl.) APP. *BC5.119*. II greu, dificil: (+ inf.) PLB. 30.25.12.

[δυσ-, ἐφικνέομαι]

δυσ-ζηλος, ον *adj.* I bănuitor, suspicios: OD. 7.307, δύσζηλα γὰρ τὰ βαρβάρικα δεινῶς περι τὸ ἀκόλαστον PLUT. *Art.27.1 barbarii sunt cumplit de bănuitori în privința desfrânării*; λήν δύσζηλοι εἰσ ἐπὶ παισὶ τοκῆς A.RH. 4.1089 *ταῖσι sunt prea bănuitori cu ficele lor*. II invidios, gelos, pizmas: PLUT. *Alex.9.5*, (neut. sg. subst.) PLUT. *M.91b*, id. *M.471a*, id. *M.491b*. // **δυσζήλως**, *adv.* cu invidie sau gelozie: ~ ἔχουσα πρὸς + ac. PLUT. *Alex.77.6 fiind invidioasă pe ...*

[δυσ-, ζήλος]

δυσ-ζήτητος, ον *adj.* greu de urmărit: (iepure) XEN. *Cyn.8.1*.

[δυσ-, ζητέω]

δυσ-ηβόλιος, ον *adj.* cu care e bine să nu te întâlnești: (ταρ) CALL. *Fr.257.29*.

[δυσ-, ἀβολέω]

δυσηκοία, ας, ἡ *subst.* I (medic.) auz prost, surzenie: PLUT. *M.1073d*. II (fig.) lipsă a interesului, nesupunere: PLUT. *M.794d*.

[δυσήκοος]

δυσ-ήκοος, ον *adj.* I de neauzit, neplăcut: SOPH. *Fr.220.4*. II greu de auzit: δυσηκόους τῶ φόφω τὰς φωνὰς PLAT. *M.722a glasuri greu de auzit din pricina zgomotului*. III (d. pers.) tare de urechi, care nu vrea să audă, surd la, nesupus: (πρὸς + ac.) PLUT. *M.13f*.

[δυσ-, ἀκοή]

δυσ-ηλεγής, ἐς *adj.* [fără contr. Hom., Hes.] crud, amarnic: (război) IL. 20.154, (moarte) OD. 22.325, (legătură) HES. *Th.652*, (promoroacă) HES. *Op.506*.

[δυσ-, ἄλγος]

δυσ-ήλιος, ον *adj.* {dor. δυσάλιος Eur.} lipsit de soare, umbros: δυσήλιον κνέφας AESCH. *Eu.396 beznă lipsită de soare*; ὅταν ἦ δυσάλιον ἐν πελάγει EUR. *Rh.247 când soarele nu luminează largul mării*; PLUT. *Mar.11.9*, LUC. *Abd.27*.

[δυσ-, ἥλιος]

δυσημερέω-ῶ, *vb.* a avea o zi proastă, a avea o soartă proastă: PLUT. *M.740a*.

[δυσημερία]

δυσ-ημερία, ας, ἡ *subst.* {dor. δυσᾰμερία

Aesch., Soph.; gen. pl. -ᾰν Ar. *Ra.1287*} zi proastă, soartă crudă, nefericire, nereușită. eșec: *δυσημερίαν πρῦτανιν κύνα AESCH. Fr.236.1 cățea mai mare peste zilele nefericite*; SOPH. *Fr.591.4*, πρὸς τὰς δυσημερίας ἀθορύβως ... ἔχοντος PLUT. *Arist.3.4 arătându-se netulburat în eșecuri*; LXX *2Mac.5.6*, PLUT. *Eum.9.2*, id. *M.168c*.

[δυσ-, ἡμέρα]

δυσ-ήνεμος, ον *adj.* {dor. δυσάνεμος [ᾰ] Soph.} bătut de vânt: δυσάνεμοι στόνω βρέμουσιν ἀντιπληγες ἀκταὶ SOPH. *Ant.591 ἰάρμουρι bătute de vânt și de valuri răsună de vaiet*; (ἔαρμ) A.RH. 1.593, *δυσηνέμου δὲ ὄντος ἐν χειμῶνι* PLUT. *M.Fr.82.6 (ținut) bătut de vânt în timpul iernii*.

[δυσ-, ἄνεμος]

δυσήνιος, v. *δυσάνιος*

δυσ-ηνιόχητος, ον *adj.* greu de ținut în frâu, îndărătnic: (cei furioși) LUC. *Abd.17*.

[δυσ-, ἦνιοχέω]

δύσηρις, v. *δύσερις*

δυσ-ήροτος, ον *adj.* greu de arat: (Delos) CALL. *Del.268*.

[δυσ-, ἄρώω]

δυσ-ηχής, ἐς *adj.* I care aduce o durere adâncă sau cu vuiet crâncen (v. etimologie): (război) IL. 2.686, id. 7.376, id. 11.524, (moarte) IL. 16.442, id. 18.464, id. 22.180, A.RH. 3.96. II cu sunet surd: ἡθμοῖο δυσηχέος ARSTT. *Resp.473b27 ciur cu sunet surd (sc. prin trecerea apei)*; (d. metale) PLUT. *M.721c*.

[δυσ-, prob. ἄχος, reinterpretat apoi ca ἡχή]

δυσ-θαλπής, ἐς *adj.* greu de încălzit, friguros: (iarnă) IL. 17.549.

[δυσ-, θάλπω]

δυσθᾰνάτέω-ῶ, *vb.* I a muri lent și dureros, a se zbate între viață și moarte: *δυσθανατέωσαν ... πρεσβῦτιν* PLUT. *M.1060f bairână muribundă*. II a rezista în luptă până la moarte: IOS. *Bl6.350*.

[δυσθᾰνατος]

δυσθανατέω-ῶ, *vb.* {ion. impf. 3sg. ἐδυσθανάτεε Hdt.} a muri greu, a se zbate între viață și moarte, a agoniza: HDT. 9.72, (iron.) *δυσθανατῶν δὲ ὑπὸ σοφίας εἰς γῆρας ἀφίκετο* PLAT. *R.406b trăgând să moară a ajuns cu iscusință la bătrânețe*; ὁ ἵππος ... κατέβαλε *δυσθανατῶν τὸν Πύρρον* PLUT. *Pyrrh.29.8 calul pe moarte l-a răsturnat pe Pyrrhos*; ξίφη κατὰ τῶν *δυσθανατούντων ἐχρῶντο* IOS. *Bl4.27 foloseau săbii împotriva celor*

- care trăgeau să moară*; PLUT. *Luc.*18.7, id. *Oth.*2.2.
[δυσθάνατος]
δυσ-θάνατος, ov [θᾶ] *adj.* care aduce o moarte grea: (d. cupe cu sângele Gorgonei) EUR. *Ion*1051.
[δυσ-, θάνατος]
δυσ-θεᾶτος, ov *adj.* **I** greu de privit: θεάμα δυσθεάτον ὄμμασιν AESCH. *Pr.*69 *priveliște greu de privit cu ochii*; AESCH. *Pr.*978. SOPH. *Ai.*1004. **II** greu de văzut: PLUT. *M.*966b.
[δυσ-, θεάομαι]
δύσ-θεος, ov *adj.* fără zeu (Dumnezeu), nelegiuit, impiu: (femeie) AESCH. *Ch.*525, (părinte) AESCH. *Ag.*1590, id. *Supp.*422, SOPH. *El.*289.
[δυσ-, θεός]
δυσ-θεράπευτος, ov [ᾶ] *adj.* greu de vindecat, incurabil: SOPH. *Ai.*607.
[δυσ-, θεραπεύω]
δυσθετέω-ῶ, *vb.* [aor. ἐδυσθέτησα] **I** a fi prost dispus, a fi nemulțumit: δυσθετούμενοι τοῖς συμβαίνουσιν PLB. 33.17.1 *nemulțumii de ce se întâmplă*; PLB. *Fr.*128.1, (med. = act.) XEN. *Cyr.*2.2.5. **II** a fi neliniștit *sau* necăjit: PLB. 8.5.4.
[δύσθετος < δυσ-, τίθημι]
δυσ-θεώρητος, ov *adj.* greu de observat *sau* de cercetat, *ext.* greu de înțeles *sau* de cunoscut: δυσθεώρητον ὁ τόπος ἔχει τι καὶ δυσπαράγραφον PLB. 18.13.3 *subiectul are ceva greu de cercetat și de descris*; δυσθεώρητον εἶναι τὴν ἐκάστου προαίρεσιν PLB. 3.31.7 *e greu de aflat intenția fiicăruia*; PLB. 9.24.2, (neut. subst.) αἴτιον δὲ τῆς ἀγνοίας τὸ δυσθεώρητον αὐτῶν ARSTT. *HA*511b13 *difficultatea de observare a acelor părți este cauza necunoașterii*; PLUT. *Comp.Phil.Flam.*3.5, id. *M.*550c, id. *M.*1057b.
[δυσ-, θεωρέω]
δυσ-θήρατος, ov *adj.* **I** greu de vânat: ARSTT. *HA*615a22, id. *Mir.*831b17, (fig. d. pers.) τὸν Μιθριδάτην ἑώρα δυσθήρατον ὄντα τοῖς ὄπλοις PLUT. *Pomp.*38.3 *il vedea pe Mithridates greu de prins cu armele*. **II** (fig.) greu de prins, greu de surprins: δυσθήρατον ἱστορία τάληθές PLUT. *Per.*13.16 *adevărul este greu de prins în istorie*; PLUT. *M.*17e, id. *M.*680f.
[δυσ-, θηράω]
δυσ-θήρευτος, ov *adj.* greu de vânat, fig.
greu de definit: PLAT. *Sph.*218d.
[δυσ-, θηρεύω]
δυσ-θησαύριστος, ov *adj.* greu de păstrat: (fruct) PLAT. *Cri.*115b, ARSTT. *Mu.*401a5.
[δυσ-, θησαυρίζω]
δυσ-θνήσκω, *vb.* a trage să moară, a agoniza: EUR. *El.*843.
[δυσ-, θνήσκω]
δυσ-θρήνητος, ov *adj.* de o adâncă jale, amarnic: (vorbă) SOPH. *Am.*1211, (bocete) EUR. *IT*144.
[δυσ-, θρηνέω]
δύσ-θροος, ov *adj.* **I** care sună rău, bălbăit: (glas) Pl. *P.*4.63. **II** cu sunet trist, tânguitor, plin de durere: δύσθροα βάγματα AESCH. *Pers.*637 *chemări tânguitoare*; AESCH. *Pers.*942, id. *Pers.*1077.
[δύσ-, θρός]
δύσ-θρυπτος, ov *adj.* greu de fărâmat: PLUT. *M.Fr.*127.7.
[δύσ-, θρύπτω]
δυσθυμέω-ῶ, *vb.* {ion. imper. δυσθύμει Hdt. 8.100} a(-și) pierde curajul, a fi descurajat *sau* disperat: PLUT. *M.*984b, (part. subst.) τὸ δυσθυμοῦν PLUT. *Ant.*39.2 *descurajare*; (+ dat.) δυσθυμῶν ταῖς ἐλπῖσιν PLUT. *Tim.*34.3 *înșelat în speranțele sale*; EUR. *Med.*91.
[δύσθυμος]
δυσθυμία, *αζ.* ἡ *subst.* **I** pierderea a curajului *sau* a speranței, deznădejde, descurajare, demoralizare: πρὶν ἐλθεῖν ξυμμάχοις δυσθυμίαν EUR. *Supp.*696 *înainte să-i cuprindă descurajarea pe aliați*; τὸν στρατὸν ἔχει ~ PLUT. *Arist.*15.4 *armata își pierde curajul*; PLAT. *Lg.*666b, PLB. 1.31.3, PLUT. *Eum.*15.11, (pl.) τίκτουσι γάρ τοι καὶ νόσους δυσθυμίας SOPH. *Fr.*663 *tristețile nasc și boli*; EUR. *Med.*691. **II** (medic.) depresie, tristețe, melancolie: PLAT. *Ti.*87a, ARSTT. *Pr.*954b35, τὴν νόσον ἐπιτρῖπειεν ὑπὸ τῆς δυσθυμίας APP. *BC*5.62 *și-ar fi agravat boala din pricina tristeții*.
[δύσθυμος]
δυσθυμικός, ἡ, ὅν *adj.* cuprins de tristețe, melancolic, depresiv: ARSTT. *Phgn.*813a33.
[δυσθυμία]
δύσ-θυμος, ov *adj.* **I** descurajat, trist: (suflet) SOPH. *El.*218, (chipuri) XEN. *Cyr.*5.2.34, ἔστι δὲ καὶ δύσθυμον μᾶλλον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος ARSTT. *HA*608b11 *femeia este mai înclinată către descurajare decât bărbatul*;

(neut. sg. subst.) PLUT. *M.383b*. II *nemulțumit*: οὐκ εἰμί τοῖς πεπραγμένοις ~ SOPH. *El.550 nu mă căiesc de cele făcute*; (neut. sg. subst.) PLUT. *M.330c*. III *lipsit de mânia*, liniștit: (bou) ARSTT. *HA488b13*. // **δυσθύμως**, *adv.* |comp. -ότερον| *fără curaj*, (în mod) *descurajat*: ~ δὲ καὶ περιφόβως διακειμένων PLUT. *Fab.6.6 fiind descurajați și înspăimântați*; PLB. 3.54.1, (+ ἔχειν) PLB. 1.87.1, PLUT. *Art.24.8* IOS. *A15.134*, (comp.) PLAT. *Phd.85b*, (comp.) οὐδὲ δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι PLAT. *Phd.85b a nu se despărți de viață într-un mod mai trist decât ele*.

[δυσ-, θυμός]

δυσί, dat. pl. de la δύο.

δυσίατος, ον [τῖ] *adj.* |comp. -ότερος| greu de vindecat, de nevindecat: (medic.) (boală) PLAT. *Lg.916a*, IOS. *B17.451*, (fig.) AESCH. *Ag.1103*, δεινὴ τις ὄργη καὶ ~ πέλει EUR. *Med.520 este o mânia cumplită și greu de vindecat*; PLAT. *Lg.934a*, APP. *BC3.96*, (d. pers.) ARSTT. *EE1230b8*, (comp.) *δυσιατότερος* δὴ ὁ ἀκόλαστος ARSTT. *MM2.6.42 necumprătatul este mai greu de vindecat*.

[δυσ-, ἰάομαι]

δυσ-ἱερέω-ῶ, *vb.* I a primi auspicii defavorabile / potrivnice într-un sacrificiu: PLUT. *Phoc.13.1*, id. *M.587c*, (+ dat.) οἱ μάντιες ἔφρασαν αὐτῷ ~ PLUT. *Caes.63.12 prezicătorii i-au spus că auspiciile îi sunt nefavorabile*. II a fi nefast: PLUT. *M.758d*.

[δυσ-, ἱερόν]

δυσ-ἴμερος, ον [τῖ] *adj.* greu de dorit, *ext.* chinuitor: A.RH. 3.961, id. 4.4.

[δυσ-, ἴμερος]

δυσ-ἵππος, ον [ῦ] *adj.* greu de străbătut călare, greu accesibil pentru cavalerie: PLUT. *Phil.14.10*, id. *Sull.15.2*, (neut. pl. subst.) τὰ δύσιππα XEN. *HG3.4.12 locuri neprielnice pentru cavalerie*; XEN. *Ages.1.15*.

[δυσ-, ἵππος]

δύσις, εως, ἡ [ῦ] *subst.* I (astr.) apus, asfințit: ἀμφὶ Πλειάδων δύσιν AESCH. *Ag.826 pe la apusul Pleiadelor* (sc. *la început de noiembrie*); ARSTT. *HA542b22*, LUC. *Tox.19*, (d. soare) ARSTT. *Mu.399a22*, (d. Orion) THEOC. 24.11, ARSTT. *Col.792a18*, ARR. *An.7.21.4*, LXX *Ps.103.19*. II (geogr.) apus, vest, occident: παρήκουσι πρὸς ἡλίου δύσιν μέχρι THUC. 2.96 *se întind către apusul soarelui până la ...*: πρὸς δύσιν τῆς Εὐρώπης PLB. 34.7.7 *spre apusul Europei*: τὸ δὲ πρὸς

δύσιν μέρος IOS. *B15.200 partea dinspre apus*; πρὸς δύσιν τῆς πόλεως IOS. *A114.401 către partea de vest a orașului*; ἐξ ἡοῦς ἐπὶ δύσιν APP. *BC2.133 de la răsărit la apus*; τὸ μεταξύ δύσιός τε ἡλίου καὶ τῆς ἄρκτου ARR. *Ind.32.3 nord-vest*; (pl.) A.RH. 1.85, (+ χειμερινή „punctul unde apune soarele în solstițiul de iarnă”) ARSTT. *Mu.394b28*, (+ θερινή „punctul unde apune soarele în solstițiul de vară”) ARSTT. *Mu.394b26*, (+ ισημερινή „punctul unde apune soarele la echinocțiu”) ARSTT. *Mu.394b28*.

[δύω]

δυσ-κάής, ἐς *adj.* care arde greu: ξύλα βεβρεγμένα δυσκαῆ PLUT. *M.952c lemne ude care ard greu*.

[δυσ-, καίω]

δυσ-καθαίρετος, ον *adj.* greu de distrus sau de anihilat: (înțelegere) PLUT. *M.511c*, (revoltă) IOS. *B12.418*.

[δυσ-, καθαιρέω]

δυσ-κάθαρτος, ον [κᾶ] *adj.* I greu de curățat: PLUT. *M.991b*. II greu de înduplecat (prin purificare), *ext.* neîndurător, implacabil, funest: ~ Ἄιδου λιμὴν SOPH. *Ant.1284 liman al lui Hades greu de îmbunat*; *δυσκάθαρτε δαίμον* AR. *Pax1250 neîndurător destin*.

[δυσ-, καθαίρω]

δυσ-κάθεκτος, ον *adj.* |superl. -ότατος| I greu de stărnit, greu de pus în ordine: (cai) XEN. *Mem.4.1.3*, ἔθνη δυσκάθεκτα καὶ μαχόμενα καθάπερ ζῶα PLUT. *M.330b neamuri greu de stărnit și războinice ca niște animale*; τὸν δῆμον ... τῆ βουλῆ δυσκάθεκτον ὄντα PLUT. *Cat.Ma.27.3 popor greu de stărnit în voința sa*: (subst. neut. sg.) (d. cai) τὸ θυμοειδὲς καὶ δυσκάθεκτον PLUT. *M.641f înflăcărare și avânt*; (fig. d. abstr.) πολλοῖς γε δυσκάθεκτόν ἐστι τὸ πρᾶγμα PLUT. *M.810e mulți nu se pot stărnî în [această] situație* (sc. *a insultelor*): τὴν πολιτείαν ... δυσκάθεκτον PLUT. *Luc.38.2 viață politică greu de pus în ordine*. II greu de întipărit (în memorie): (oracole) PLUT. *M.408b*.

[δυσ-, κατέχω]

δυσ-καιρος, ον *adj.* nepotrivit: (moment de timp) AESOP. *Sent.39*, id. *Prov.108*.

[δυσ-, καιρός]

δυσ-καμπής, ἐς *adj.* greu de îndoit, dur, rigid: (mușchi) PLUT. *M.953d*, (neut. subst.) τὸ δυσκαμπές PLUT. *M.650d rigiditate* (a

bătrânilor).

[δυσ-, κάμπτω]

δύσ-καπνος, *ov adj.* afumat, întunecat de fum: (case) AESCH. *Ag.774*.

[δυσ-, καπνός]

δυσ-καρτέριος, *ov adj.* **I** greu de îndurat, insuportabil: (frig) PLUT. *Phoc.4.4*, (durere) id. *M.36b*, id. *Comp.Lyc.Num.3.2*. **II** irezistibil: ~ επιθυμία και όρμή προς δόξαν PLUT. *M.546c năzuință irezistibilă și avânt către glorie*.

[δυσ-, καρτερέω]

δυσ-καταγώνιστος, *ov adj.* **I** greu de înfrânt: PLB. 15.15.8, APP. *BC4.137*. **II** (fig. d. pers.) greu de stăpănit, potrivit: οί μεμνηότες ... τη θεραπεία δυσκαταγώνιστοι LUC. *Abd.17 nebunii sunt potrivnici tratamentului*.

[δυσ-, καταγωνίζομαι]

δυσ-κᾶτάλλακτος, *ov adj.* greu de schimbat sau de înduplecat, încărățânat: (neut. sg. subst.) τὸ δυσκατάλλακτον PLUT. *M.13e ne-induplecare*.

[δυσ-, καταλλάσσω]

δυσ-κατάλυτος, *ov adj.* greu de distrus, greu de dat jos: (zeleți) IOS. *B14.193*, (stăpânire) IOS. *B14.352*.

[δυσ-, καταλύω]

δυσ-καταμάθητος, *ov adj.* greu de învățat sau de înțeles sau de recunoscut: δυσκαταμάθητοις πράγμασιν ... προσέχειν τὸν νοῦν ISOC. 15.265 *a-și îndrepta atenția către materii greu de înțeles*; ISOC. 10.11, id. 12.246, (comp.) PLAT. *Plt.303d*. // **δυσκαταμάτητος**, *adv.* în mod greu de recunoscut: ~ έχουσιν ISOC. 2.33 *sunt greu de recunoscut (sc. momentele favorabile)*.

[δυσ-, καταμανθάνω]

δυσ-κατανόητος, *ov adj.* greu de înțeles: PLUT. *M.47c*, id. *Prov.2.25*.

[δυσ-, κατανοέω]

δυσ-κᾶτάπαυστος, *ov [τᾶ] adj.* **I** greu de alina: (jale) AESCH. *Ch.470*, (strigăt) LXX *3Mac.5.7*. **II** greu de potolit sau de înfrânat: (suflet) EUR. *Med.109*, δυσκατάπαυστον δέ τι κινδυνεύει πρᾶγμα' εἶναι πονηρία DEM. 25.49 *ticăloșia poate fi ceva greu de înfrânat*; πολλοὺς και δυσκαταπαύστους γεγόνοντας PLUT. *Alex.31.3 mulți nu mai puteau fi potoliți*; (revoltă) PLUT. *M.246c*.

[δυσ-, καταπαύω]

δυσ-κατάπληκτος, *ov adj.* greu de intimidat, indisciplinat: δυσκατάπληκτοι ... τοῖς

ήγουμένοις PLB. 1.67.4 (*soldați*) *greu de intimidat de către comandanți*.

[δυσ-, καταπλήσσω]

δυσ-κατάποτος, *ov adj.* greu de înghițit: ARSTT. *Sens.443b12*.

[δυσ-, καταπίνω]

δυσ-κατάπρακτος, *ov adj.* greu de înfăptuit: (comp.) τὸ δὲ δυσκαταπρακτοτέρων τε ἐρᾶν XEN. *Cyr.8.7.12 dorința de a face lucruri mai greu de înfăptuit*.

[δυσ-, καταπράσσω]

δυσ-κατάβεστος, *ov adj.* greu de stins, care dispăre cu greu: PLUT. *M.417b*.

[δυσ-, κατασβέννυμι]

δυσ-κατάστατος, *ov adj.* greu de potolit sau de remediat: XEN. *Cyr.5.3.43*.

[δυσ-, καθίστημι]

δυσ-καταφρόνητος, *ov adj.* greu de disprețuit: (comp.) εἰς τὸ δυσκαταφρονητοτέρους φαίνεσθαι τοῖς ἀρχομένοις XEN. *Cyr.8.1.42 spre a apărea mai puțin demni de a fi disprețuiți de către cei conduși*.

[δυσ-, καταφρονέω]

δυσ-κᾶτέργαστος, *ov adj.* **I** greu de (pre)lucrat: (pietre) PLUT. *M.455d*. **II** greu de dus la bun sfârșit, greu de săvârșit: XEN. *Mem.4.2.7*. **III** greu de stăpănit sau de doborât: (tiran) LUC. *Tyr.15*.

[δυσ-, κατεργάζομαι]

δυσ-κατόρθωτος, *ov adj.* greu de îndreptat / de suplinit: (lipsă a celor necesare) IOS. *A12.86*.

[δυσ-, κατορθόω]

δυσ-κᾶτούλωτος, *ov adj.* greu de cicatrizat: (rană) ARSTT. *Fr.239.2*.

[δυσ-, κατουλόω]

δυσ-κάτοχος, *ov adj.* greu de prins / de ținut locului: (Ploutos) LUC. *Tim.29*.

[δυσ-, κατέχω]

δυσ-κέλαδος, *ov adj.* **I** cu un zgomet / sunet cumplit, greu de auzit, asurzitor: φόβοιο δυσκέλαδου IL. 16.357 *fugă însoțită de urlete*; τὸν δυσκέλαδόν θ' ὕμνον Ἐρινύος AESCH. *Th.867 immul cu sunet cumplit al lui Erinyes*: (vrajbe) AESCH. *Fr.337.8*, (faimă) EUR. *Med.420*, (năvăliri) A.RH. 3.593, (mare) A.RH. *Fr.8.2*. **II** bârfitor, defăimător: (invidie) HES. *Op.196*, (cântece) EUR. *Ion1091*.

[δυσ-, κέλαδος]

δύσκειν, *aor. iter.* de la δύω¹: IL. 8.271.

δυσ-κέραστος, *ov adj.* care se amestecă cu greutate, care nu se acomodează ușor: φύσει

... πρὸς τὸ πιθανὸν δυσκεράστῳ PLUT. *Dio.52.6 cu o fire rușin înclinată spre a convinge*: (tineri) PLUT. *M.754c*.

[δυσ-, κεράννυμι]

δυσ-κηδής, ἐς *adj.* apăsât de griji, apăsător: δυσκηδέα νύκτα OD. 5.466 *noapte apăsată de griji* (după alții, *noapte în care nimeni nu se îngrijește de mine*).

[δυσ-, κηδός]

δύσ-κηλος, ον *adj.* greu de îngrijit, de neculтивat (*după alții*, neliniștit, agitat): (pământ) AESCH. *Eu.825*.

[δυσ-, κηλέω]

δυσκινήσια, ας, ἡ *subst.* dificultate de mișcare, mișcare greoaie, lentoare: ARSTT. *GA780a25*, id. *PA685a8*, id. *Pr.907a11*, PLUT. *M.127d*.

[δυσκίνητος]

δυσ-κίνητος, ον [τ] *adj.* [comp. -ότερος, superl. -ότατος] I care se mișcă greu / anevoios, lent: (corpuri) PLAT. *Ti.74e*, (op. εύκίνητος „care se mișcă ușor”) PLAT. *Ti.56a*, πεσών ὑπὸ βάρους τῶν ὀπλῶν αὐτός τε ~ ἦν ἀναφέρειν PLUT. *Arist.14.6 căzând sub greutatea armelor nu se mai putea ridica*: (neut. sg. „lentoare”) AESOP. 1.254, (fig.) PLUT. *M.714d*, δυσκίνητοι ... πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν ποιότητων PLUT. *M.625a* (*bāt-ráni*) *lenți în perceperea calităților lucrurilor*. II greu de mișcat: (gură) ARSTT. *Aud.801b8*, (corăbii) PLB. 1.22.3. III de neclintit: ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς τοὺς φόβους δυσκίνητα ὄντα PLAT. *R.503d* (*caractere*) *de neclintit în război în fața spaimelor*: (subst.) τὸ δυσκίνητον ... ἐν τῇ φύσει ... αὐτοῦ PLUT. *Fab.1.5 fermitatea / neclintirea din firea sa*. IV greu de schimbat *sau* de înlăturat, permanent: (mânie) PLUT. *M.454b*, (înrauriri) ARSTT. *Cat.9b20*, (neut. sg. subst.) δυσκίνητον ... τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως PLUT. *Thes.36.6 neschimbare a puterii zeului*. // **δυσκινήτως**, *adv.* I greu de mișcat: ARSTT. *Cael.294b17*. II în mod lent: ~ ἔχει καὶ δυσμαθῶς PLAT. *R.503d este lent și învață greu*.

[δυσ-, κινέω]

δυσ-κλέης, ἐς *adj.* [var. δυσκλεῆς Eur. *Hel.993*] [ep. ac. sg. δυσκλεῆ II.] I (d. pers.) cu faimă rea, lipsit de glorie, înjosit, infam: με κελεύει δυσκλέα Ἄργος ἰκέσθαι IL. 2.115 *mă îndemni să vin la Argos lipsit de glorie*: θανῆι γε μέντοι ~ EUR. *Alc.725 vei muri acoperit de rușine*; οὐκ οὐδ' ἄδικός

εἰμι ~ EUR. *Hel.270 am faimă rea, deși nu am făcut nimic nedrept*; SOPH. *Ant.50*, (op. εύκλεής) XEN. *Cyr.3.3.53*. II (d. abstr.) de rușine, dezonorant, josnic, infam: Ζηνὶ ~ Θέα AESCH. *Pr.243 privești rușinoasă pentru slava lui Zeus*; τὸ δ' ἔργον ἦδη τὴν νόσον τε δυσκλεῆ EUR. *Hipp.405 știa că fapta* (sc. sinuciderea) *și boala* (*dragostei*) *sunt de rușine*; ὀλέσθαι ... μὴ καλῶς δὲ δυσκλεῆς EUR. *Tr.402 a pieri fără frumusețe e un lucru ce aduce dezonoare*; (nume) EUR. *Hel.66*, (crimă) EUR. *Or.1133*, LXX *3Mac.3.25*, (superl.) AESCH. *Pers.444*, (fel de viață) LXX *3Mac.3.23*. // **δυσκλεῶς**, *adv.* fără glorie, în dezonoare: ~ θανεῖν SOPH. *El.1006 a muri fără glorie*; PLUT. *M.169a*.

[δυσ-, κλέος]

δύσκεια, ας, ἡ *subst.* faimă rea, renume prost, lipsă a gloriei, dezonoare: SOPH. *Ai.143*, οἱ δ' ἄφ' ἡσύχου ποδός δύσκειαν ἐκτήσαντο EUR. *Med.218 au dobândit un renume prost de pe urma piciorului molcom*; EUR. *Or.830*, ἐπίπονον δὲ τὴν δύσκειαν ... ἀφανίσει THUC. 3.58 *este greu să ștergeți dezonoarea*; ἠφάνισε τῷ θανάτῳ δύσκειαν PLUT. *Ca.Ma.73.5 a șters prin moarte faima rea*; (op. εύκλεια) XEN. *Cyn.13.12*, DEM. 60.24. PLAT. *Lg.663a*, IOS. *A15.360*.

[δυσκλεής]

δυσκλήρέω-ῶ, *vb.* a fi bătut de soartă: PLAT. *Lg.690c*, PLUT. *Prov.2.17*.

[δύσκληρος < δυσ-, κλήρος]

δυσκλήρημα, ατος, τό *subst.* soartă rea, nenorocire: PLB. 30.20.9.

[δυσκλήρεω]

δυσ-κοίλιος, ον *adj.* rău pentru intestin: (op. εύκοίλιος) PLUT. *M.137a*.

[δυσ-, κοιλία]

δυσ-κοινωνητος, ον *adj.* I nesociabil: (sufler) PLAT. *R.486b*. II greu de folosit împreună: (putere) PLUT. *Demetr.3.3*.

[δυσ-, κοινωνέω]

δυσκολαίω, *vb.* I a fi prost dispus, a fi nemulțumit, a se necăji, a se amări, a avea necazuri: τί δυσκολαίνεις; AR. *Nu.36 de ce ești prost dispus?*; PLAT. *Phlb.26d*, id. *Thl.155a*, (+ dat.) ἐμοὶ πάλιν δυσκολαίνοντα DEM. 37.15 *supărăndu-se din nou pe mine*; εἰ δ' ἡ γυνή τῷ μὴ νενομισμένῳ δυσκολαίνοι PLUT. *Demetr.38.11 dacă soția nu este dispusă să accepte [o căsătorie] nelegală*;

PLUT. *M.*53e. (+ gen.) πρὸς οὐδὲν ἐδυσκόλαινε τῶν περὶ δίαιταν PLUT. *Ca.Ma.*21.3 *nu se necăjea deloc în privința celor ce țineau de felul de viață*; δυσκολαίνουσι τῶν γιγνομένων PLUT. *M.*37f *se necăjesc de cele ce se întâmplă*; (+ prep.) πρὸς τὰ πραττόμενα δυσκολαίνοντες PLUT. *Nic.*10.2 *nemulțumiți de cele săvârșite*; δυσκολαίνει πρὸς ἐμέ AR. *Lys.*887 *se supără pe mine*. **II** a face dificultăți: τὸ ... κωλύειν τὸν λόγον ~ ἐστὶν ARSTT. *Top.*160b3 *a împiedica argumentația înseamnă a produce dificultăți*.

[δύσκολος]

δυσκολία, ας, ἡ *subst.* **I** (d. pers.) **I** caracter neplăcut, dispoziție proastă, răutate: παυσάμενον τῆς δυσκολίας AR. *V.*882 *punând capăt dispoziției proaste*; AR. *V.*106, XEN. *Mem.*3.12.6, PLUT. *Ant.*41.5, id. *M.*856c ș.a. **2** nemulțumire: ἀπὸ δυσκολίας λαοῦ LXX *Ion*34.30 *din pricina nemulțumirii poporului*; PLAT. *Lg.*757e. **II** (d. abstr. și lucruri) dificultate: τοῦτο παμπόλλην δυσκολίαν ἔχειν νομίζω DEM. *Proem.*15.1 *consider că acest lucru (sc. alegerea stilului) este o problemă foarte dificilă*; ARSTT. *Pol.*1281a11, DEM. 5.1.

[δύσκολος]

δυσ-κόλλητος, ον *adj.* unit prost: (neut. subst. „proastă însăilare”) LUC. *Hist.Consc.*11.

[δυσ-, κολλάω]

δυσκολό-καμπτος, ον *adj.* prost modulat, dezagreabil: (melodii) AR. *Nu.*971.

[δύσκολος, κάμπτω]

δυσ-κολόκοιτος, ον *adj.* care face neplăcut culcușul, care nu te lasă să dormi: (grijă) AR. *Nu.*420.

[δύσκολος, κοίτη]

δύσκολος, ον *adj.* **I** (d. pers. și abstr.) ursuz, porocănos, posac, indispus, neprietenos, necomunicativ, nesociabil: καίτοι ~ ἔφυς ἀνὴρ AR. *Lys.*1030 *chiar dacă te-ai născut un om năzuos*; δύσκολον τὸ γῆρας EUR. *Ba.*1251 *hărătânețea ursuză*; δύσκολον τὴν ἀκοήν PLUT. *Phoc.*2.2 *auz iritat*; PLUT. *Caes.*13.6, (+ dat.) δύσκόλους τοῖς συμπολιτευομένοις ISOC. 15.153 *neprietenosi cu concetățenii*; (titlu al unei piese a lui Men.) Δύσκολος ἢ Μισάνθρωπος *Ursuzul sau Mizantropul*. **II** (d. abstr. și lucruri) **I** neplăcut, dezagreabil: ἂν τι δύσκολον συμβῆ DEM. 18.190 *dacă se întâmplă ceva dezagreabil*. **2** dificil, greu, problematic: δύσκολων πραγμάτων ISOC. 15.128 *situații dificile*;

ὁδός, ἦν οὐθ' εὐρεῖν ... δύσκολόν ἐστιν ISOC. 10.11 *cale pe care nu e greu să o găsești*; πενίαν φέρειν καὶ γῆράς ἐστὶ δύσκολον MEN. *Mon.*1.461 *este greu să suporti sărăcia și bătrânețea*; (neut. pl. subst.) δύσκολα ἐποίησεν LXX *Ier.*30.2 *a făcut problema*. // **δυσκόλως**, *adv.* **I** în mod neprietenos, cu nemulțumire, cu asprime: ~ πρὸς ἡμᾶς διακειμένων ISOC. 3.33 *fiind într-o dispoziție proastă față de noi*; πρὸς αὐτὸν ~ εἶχον ISOC. 16.38 *il priveau cu nemulțumire*; DEM. *Ep.*3.5, PLUT. *Phil.*7.2. **II** cu dificultate, cu greu: πλούσιος ~ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν NT *Mt.*19.23 *cu greu va intra un bogat în Împărăția cerurilor*; ISOC. 10.30.

[δυσ-, al doilea element neclar: κέλομαι?, σκέλλομαι?]

δυσ-κόμιστος, ον *adj.* greu de îndurat, insuportabil: (nenorocire) SOPH. *Ant.*1346. (suferințe) EUR. *HF*1422.

[δυσ-, κομίζω]

δυσ-κόραξ, ακος, ὁ *adj.* corb de rău augur: (d. retorul Corax) LUC. *Pseudol.*30.

[δυσ-, κόραξ]

δυσκράσια, ας, ἡ *subst.* **I** vreme rea, intemperie: PLUT. *Alex.*58.1, id. *M.*371b. **II** slăbiciune, tulburare, infirmitate: (a corpului) PLUT. *Arat.* 29.8, id. *Dio.*2.4, id. *M.*502a, id. *M.*758d.

[δύσκρατος]

δυσ-κράτητος, ον [ᾶ] *adj.* **I** greu de controlat, indisciplinat: IOS. *A1*9.243. **II** greu de condus: APP. *Syr.*321.

[δυσ-, κρατέω]

δυσ-κρινής, ἐς *adj.* greu de deosebit, indistinct: PLUT. *M.*922a.

[δυσ-, κρίνω]

δύσ-κρίτος, ον *adj.* **I** greu de cunoscut sau de interpretat: σφιν ... ἄστρον ἔδειξα τὰς τε δυσκρίτους δύσεις AESCH. *Pr.*458 *eu le-am arătat apusurile greu de cunoscut ale astrelor*; κληδόνας δυσκρίτους AESCH. *Pr.*486 *prevestiri greu de interpretat*; (vise) AESCH. *Ag.*981, SOPH. *Tr.*949 *εχοντός τι τοῦ λόγου χαλεπὸν καὶ δύσκριτον* PLUT. *Brut.*12.4 *discuția având ceva dificil și greu de înțeles*; PLUT. *Cim.*18.3, id. *M.*194a. **II** greu de decis: δύσκριτον ὀπότερος ἀμείνων εἶη PLAT. *Hp.Mi.*370e *este greu de decis care dintre cei doi este mai bun*; δύσκριτον ... τὴν αἴρεσιν DEM. 60.15 *alegere greu de*

făcut; PLAT. *R.433c*, LUC. *ITr.11*. // **δυσκρίτως**, *adv.* în mod confuz, nelămurit, nedeslușit: χρησμούς ... ~ τ' εἰρημένους AESCH. *Pr.662 oracole rostite nedeslușit*; ~ ἔχω AR. *Ra.1433 sunt confuz*; EUR. *Fr.365*.

[δυσ-, κρίνω]

δύσ-κτητος, *ov adj.* greu de procurat: (d. opera lui Polybios) PLB. 3.32.1.

[δυσ-, κτάομαι]

δυσ-κύμαντος, *ov adj.* cauzat de valuri agitate: (nenorociri) AESCH. *Ag.653*.

[δυσ-, κυμαίνω]

δύσ-κωφος, *ov adj.* tare de urechi, cu auz prost: γίνονται δὲ καὶ ἀπὸ τῶν μεγάλων ψόφων δύσκωφοι ARSTT. *Insomn.459b21 surzesc de la sunete puternice*; LXX *Ex.4.11*, (neut. sg. subst.) τὸ τοῦ γήρωσ ἀμβλυώττον καὶ δύσκωφον PLUT. *M.13e vederea slabă și auzul prost al bătrâneții*.

[δυσ-, κωφός]

δύσ-λεκτος, *ov adj.* greu de spus: (neut. pl. subst.) AESCH. *Pers.702*

[δυσ-, λέγω]

δύσ-ληπτος, *ov adj.* **I** greu de prins: (pește) LUC. *Pisc.51*, (mâner) LUC. *Anach.27*. **II** greu de înțeles: (adevăr) PLUT. *M.17e*, ἡ ... ἔφοδος ... ~ ἐστί PLUT. *M.284e argumentul este greu de priceput*.

[δυσ-, λαμβάνω]

δύσ-λόγιστος, *ov adj.* **I** care gândeste rău, smintit: (mână) SOPH. *Ai.40*. **II** greu de explicat printr-un raționament, de neînțeles: (cauză) PLUT. *M.981e*.

[δυσ-, λογίζομαι]

δύσ-λοφος, *ov adj.* [comp. -ώτερος] greu de suportat pentru gât, *ext.* greu de îndurat, umilitor: (suferințe) AESCH. *Pr.931*. //

δυσλόφος, *adv.* cu suferință, anevoie: ~ φέρει κακά EUR. *Tr.303 îndură anevoie relele*. [δυσ-, λόφος]

δύσ-λύτος, *ov adj.* **I** greu de dezlegat: (legături) AESCH. *Pr.19*. **II** țearpân, rigid: (umeri) ARSTT. *Phgn.811a4*. **III** greu de îndreptat / de remediat / de rezolvat: (năpaste) EUR. *Andr.121*, (impăcare) EUR. *Ph.375*, αἰνιγμα ... δύσλυτον PLUT. *M.Fr.136.24 enigmă greu de dezlegat*; (d. o dilemă) LUC. *ITr.12*. // **δυσλύτως**, *adv.* de nedespărțit: XEN. *Oec.8.13*.

[δυσ-, λύω]

δυσμάθεια, *ας, ἡ subst.* [var. -ία] învățare grea, neștiință, prostie: τὴν ἑμαυτοῦ δυσμα-

θίαν δυσχεράνας PLAT. *Thi.195c fiind necăjit de propria prostie*; PLAT. *Lg.812e*, id. *Ep.315c*, ~ βραδυτῆς ἐν μαθήσει PLAT. *Def.415e a fi greu de cap: lentoare în învățare*; (op. εὐμαθία) PLAT. *Chm.159e*, id. *R.618d*.

[δυσμαθής]

δυσμάθεω-ῶ, *vb.* a recunoaște cu greutate: αὐτὸν μὲν οὖν ὄρωσα δυσμαθεῖς ἐμέ AESCH. *Ch.225 deși mă vezi chiar pe mine, mă recunoști cu greu*.

[δυσμαθής]

δυσ-μάθης, *ἑς adj.* [comp. -έστερος, superl. -έστατος] **I** greu de înțeles *sau* de recunoscut: τὰ πυθόκραντα· δυσμαθῆ δ' ὅμως AESCH. *Ag.1255 oracolele lui Apollon Pythianul: sunt totuși greu de înțeles*; (d. Creousa) πλὴν τῷ τεκόντι κάρτα ~ ἰδεῖν EUR. *Med.1196 greu s-o recunoscă cineva la vedere în afară de tatăl ei*; (subst.) ἡ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές EUR. *IT478 ursita ne abate spre necunoscut*. **II** (d. pers.) care învață greu, greu de cap, prost: ἄγροικος εἶ καὶ ~ AR. *Nu.646 sunt de la țară și greu de cap*; μὴ ~ φαίνωμαι ἀηδῶς μανθάνων PLAT. *La.189a învățând fără plăcere să nu par greoi la învățatură*; δυσμαθέστερον εἶναι XEN. *Ap.6 a învăța mai greu*; τὸ δὲ τῆς ψυχῆς ... δυσμαθές ... ποιῶσαι PLAT. *Ti.88b a transforma în prostie ceea ce țiine de suflet*; (op. εὐμαθής) PLAT. *R.486c*, (comp.) PLAT. *Euthphr.9b*, PLUT. *M.992d*, (superl.) PLAT. *Phd.79e*, PLUT. *M.968c*. // **δυσμαθῶς**, *adv.* cu greutate de a învăța: ἔχει ... ~ PLAT. *R.503d înțelege greu*.

[δυσ-, μανθάνω]

δυσμαθία, *v.* δυσμάθεια

δυσμάτωρ, *ορος [ᾶ] adj.* (dor.) propriu unei mame crude / denaturate: (ură) AESCH. *Supp.67*.

[δυσ-, μήτηρ]

δυσμάχέω-ῶ, *vb.* **I** a lupta din greu *sau* în zadar: (+ dat.) θεοῖσι δυσμαχοῦντες SOPH. *Tr.492 luptând în van cu zeii*; PLUT. *M.1015a*, (πρός + ac.) PLUT. *M.371a*, id. *M.442b*. **II** a lupta fără cruțare: (d. abstr.) αἰ ... ποιότητες ... δυσμαχοῦσαι φθείρονται PLUT. *M.661c calitățile pier luptând fără cruțare [umele cu altele]*.

[δύσμαχος]

δυσμάχητόν, *adj.vb.* trebuie luptat în zadar: ἀνάγκη δ' οὐχὶ ~ SOPH. *Ant.1106 nu trebuie să lupți în zadar cu soarta*.

[δυσμαχέω]

δύσ-μάχος, ον *adj.* |comp. -ώτερος, superl. -ώτατος| I cu care e greu să lupți. de neînvins, invincibil: δυσμαχώτατον τέρας AESCH. *Pr.*921 *fārturā niciodată învinsă în lupți*; (mulțime) EUR. *Hec.*884, PLAT. *Lg.*863b, ~ τοῖς ἐπιβουλεύουσιν ISOC. 11.13 (*Nilul este) de necucerit de atacatori*; (loc) IOS. *AI*2.250, (munte) PLUT. *Pomp.*32.2, (neamuri) APP. *Ill.*46, (d. pers.) PLB. 15.15.8, APP. *Gall.*17a.1, (dușman) PLUT. *Brut.*20.2. II greu, dificil: δύσμαχα δ' ἐστὶ κρῖναι AESCH. *Ag.*1561 *este greu să judeci*. [δυσ-, μάχομαι]

δύσμεικτος, v. δύσμικτος

δυσ-μείλικτος, ον *adj.* greu de îndulcit / de îmblânzit, neîmblânzit: (dușman) PLUT. *Phil.*19.3, id. *Mar.*14.2, id. *M.*553a, (neut. sg. subst.) εἶδδοτι τὸ θηριῶδες αὐτῆς καὶ δύσμειλικτον PLUT. *Art.*19.8 *cunoscând sălbăticia și neîmblânzirea ei*. [δυσ-, μειλίσσω]

δυσμεναίνω, *vb.* a fi potrivnic / dușmănos / ostil, a purta pică: (+ dat.) τί ... δυσμεναίνω τοῖσι βουλεύουσιν εὖ EUR. *Med.*874 *de ce sunt potrivnică celor ce iau hotărâri bune?*; DEM. 18.217, APP. *Syr.*306, IOS. *AI*8.112, (+ gen.) δυσμεναίνοντες τῆς ποτε βίας APP. *Pun.*266 *purtând pică pentru violența de mai demult*; (abs.) APP. *Mith.*45.

[δυσμενής]

δυσμένεια, *ας*, ἡ *subst.* dușmănie, vrăjmășie, aversiune, ură: ἐν δυσμενεῖα γ' οὐδ' SOPH. *El.*1124 *fiind cu dușmănie*; ἐκείνοι δυσμένειαν ἠράμην EUR. *Heracl.*991 *mi-am îndreptat ura împotriva aceluia*; EUR. *Hipp.*965, (d. Eros) ἄδωρος δυσμενεῖας PLAT. *Smp.*197d *zgârcit în vrăjmășie*; ARSTT. *Pol.*1336b35, ISOC. 5.68, PLUT. *Them.*22.5, IOS. *AI*16.232, (op. eὐμένεια) LXX 2*Mac.*6.29.

[δυσμενής]

δυσμενέω, *vb.* [doar part. δυσμενέων] a fi dușmănos / înverșunat: κακὰ ῥέζετε δυσμενέοντες OD. 2.73 *faceți-le rău cu dușmănie*; OD. 20.314, A.RH. 3.352.

[δυσμενής]

δυσ-μενής, ἐς *adj.* |comp. -έστερος, superl. -έστατος| {ep. nom. pl. δυσμενέες, dat. pl. δυσμενέεσσι(v) Hom., ion. ac. pl. δυσμενέας Hdt. 3.82} dușman / dușmănos, ostil, potrivnic, mânios: δυσμενέες δ' ἄνδρες IL. 10.100 *dușmani*; OD. 15.387, (frecv. subst.) πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι OD. 6.184 *multe*

durere pentru dușmani; HDT. 7.237. (fig.) δυσμενῆ καττύματα AR. *V.*1160 *incălțări dușmănoase / odioase*; (+ dat.) δοκῶ ~ εἶναι δόμοις EUR. *Med.*937 *par dușmană palatului*; οὐχὶ ~ ἦκω πόλει τῆιδ' EUR. *El.*847 *nu vin ca un dușman pentru această cetate*; δυσμενές ἅπασι τὸ τῶν συκοφαντῶν γένος ISOC. 15.288 *neamul sicofanților este dușmănos tuturor*; XEN. *HG*2.3.39, (+ gen.) οὐτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονός θεῖμην ἑμαυτῷ SOPH. *Ant.*187 *nici nu mi-aș putea lua ca prieten pe un dușman al țării mele*; (comp.) οὐδὲν τυράννον δυσμενέστερον πόλει EUR. *Supp.*429 *nimic nu-i mai potrivnic pentru o cetate decât un tiran*; (neut. subst.) τὸ θεῖον δυσμενές EUR. *Or.*267 *mânia divină*. // **δυσμενῶς**, *adv.* în mod dușmănos, răuvoitor: οὐ ~ ... ἀλλ' ἴλεω τῆ διανοίᾳ PLAT. *Th.*168b *nu dușmănos, ci cu gând binevoitor*; (~ ἔχειν „a fi dușmănos / răuvoitor”) οἱ μὲν ~ ἔχουσιν ISOC. 3.20 *cei răuvoitori*; XEN. *Cyr.*7.5.66, PLUT. *Dio.*54.5, (+ dat.) τοιοῦτῳ πράγματι ~ ἔχοντες ISOC. 3.5 *fiind potrivnici unei asemenea situații*; ἡ πόλις ... ~ μὲν ἔχουσα Ῥωμαίοις APP. *Syr.*33 *cetatea fiind împotriva romanilor*; (+ prep.) οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει ~ ISOC. 4.98 *nimeni nu este atât de dușmănos față de noi*; XEN. *HG*7.1.26, PLUT. *Art.*27.9, id. *M.*240a, IOS. *AI*15.351 *ș.a.*

[δυσ-, μένος]

δυσμενικός, ἡ, ὄν *adj.* |comp. -ώτερος| dușmănos: (mănie) PLB. 6.7.8, (cuvinte) PLB. 16.22.8, (comp.) PLB. 15.3.2. // **δυσμενικῶς**, *adv.* în mod dușmănos: ἔφθειρε τὴν χώραν ~ PLB. 8.8.1 *a distrus țara cu dușmănie*; PLB. 12.15.10.

[δυσμενής]

δυσ-μετάβλητος, ον *adj.* I (d. pers.) greu adaptabil, care se schimbă cu greu: (d. bătrâni) PLUT. *M.*625b. II greu de schimbat sau de alterat: PLUT. *M.*701c, id. *M.*952c, id. *M.*1025c.

[δυσ-, μεταβάλλω]

δυσ-μετάθετος, ον *adj.* I (d. pers.) îndărătnic, încăpățânat: PLB. 12.26d.5 *ἀκάμπτους διαμένειν καὶ ἐχυροὺς καὶ δυσμεταθέτους* PLUT. *M.*535c *rămân inflexibili, fermi și încăpățânați*. II (d. lucruri) greu de schimbat, imuabil: PLUT. *M.*799b.

[δυσ-, μετατίθημι]

δυσ-μετακίνητος, ον *adj.* I greu de mutat din loc sau de schimbat: PLUT. *M.*288d. II

care nu se poate îndepărta, aservit: δυσμετακινήτου ψυχῆς ἀπό τῶν χειρόνων IOS. A116.404 *suflet care nu se poate îndepărta de la cele rele (= aservit relelor).*

[δυσ-, μετακινέω]

δυσ-μεταχειρίστος, ον *adj.* I greu de folosit sau de manevrat: δίκτυα ... ἐὰν δὲ ἦ μείζω, δυσμεταχειρίστα ἔσται XEN. Cyn.2.5 *plase, dacă sunt mai mari, vor fi greu de folosit;* (d. pers.) PLUT. Mar.37.3. II greu de atacat, inatacabil: (flotă) HDT. 7.236, IOS. B11.141. III greu de rănit: (+ dat.) τοῖς Ἀθηναίοις ... παίουσι ~ PLUT. Arist.14.6 *greu de rănit de atenienii care îl loveau.* IV (fig.) greu de stăpănit sau de disciplinat: διὰ συνήθειαν ἀναρχίας δυσμεταχειρίστων γεγονότων PLUT. Luc.7.1 *fiind greu de stăpănit din principina obișnuinței cu anarhia; τὸ ἀπειθές ... δυσμεταχειρίστον τοῖς ἄρχουσιν* PLUT. Pomp.61.2 *lipsa de ascultare era greu de ținut sub control de către magistrați;* PLUT. Brut.46.5, (superl.) PLAT. Lg.808d. V intratabil: (lingușitor) PLUT. M.61c. VI greu de purtat: βαρὺν καὶ δυσμεταχειρίστον πόλεμον PLUT. Caes.49.5 *război dificil și greu de dus.*

[δυσ-, μεταχειρίζω]

δυσμή, ἤς, ἡ *subst.* |var. δυσμή Pi., Call.; pl. gen. δυσμέων Hdt., δυσμῶν Soph., dat. δυσμαῖσιν Pi., δυσμησι Hdt. | I apus (al soarelui), asfințit, amurg: (frecv. + gen. ἡλίου) ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ PLAT. Phd.61e *în intervalul de timp până la apusul soarelui; πρὸ δυσμῶν ἡλίου* PLUT. Cic.8.4 *înainte de asfințitul soarelui;* AESCH. Pers.232, (fără gen.) IOS. Al 3.199, (d. timp) ἐπὶ δυσμησι ἐὼν HDT. 3.104 (*când soarele*) *este la apus;* Pi. 1.3/4.83, (fig. pl.) *δυσμὰς βίου* ARSTT. Po.1457b25 *amurgul vieții;* PLAT. Lg.770a. II (geogr.) apus, vest, occident: (gener. pl. cu prep. +/- gen. ἡλίου) πρὸς ἡλίου δυσμέων HDT. 4.49 *spre apusul soarelui / spre asfințit;* ἀπὸ δυσμῶν πνεῖ ARSTT. Pr.944a16 *suflă vântul dinspre apus;* οἱ ἀπὸ δυσμῶν LXX Is.59.19 *cei de la apus;* ἀπὸ γῆς δυσμῶν LXX Zah.8.7 *din ținutul de la apus;* ὅσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν LXX Ps.102.12 *pe cât de departe e răsăritul de apus;* τὰ ἀπὸ δυσμῶν τῆς πόλεως ARR. An.7.17.6 *partea dinspre vest a cetății;* ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν NT Lc.13.29 *vor veni de la răsărit și de la apus;* (f. rar sg.) ~ ἰσημερινή ARSTT.

Mete.363a34 *apus echinocțial;* ἀπὸ τῆς θερινῆς δύσεως ARSTT. Mu.394b25 *de la apusul de vară.*

[δύω]

δυσ-μήτηρ, ερος, ἡ *subst.* mamă rea: OD. 23.97.

[δυσ-, μήτηρ]

δυσμηχανέω-ω, *vb.* a fi în dificultate sau în imposibilitate: (+ inf.) *δυσμηχανῶ* λόγοισι τὸν θανόντ' ἀνιστάναί πάλιν AESCH. Ag.1360 *mi-e greu să-l readuc la viață pe mort prin cuvinte.*

[δυσμήχανος]

δυσ-μήχανος, ον *adj.* greu de cucerit: (citate) IOS. B14.9.

[δυσ-, μηχανή]

δύσ-μικτος, ον *adj.* |var. δύσμεικτος Plat., Plut. | greu de amestecat sau de contopit: (natură) PLAT. Ti.35a, PLUT. Phoc.2.9, id. Num.17.1, id. M.1012c, (fig. d. căsătorie) *δύσμικτα τὰ νέα* PLUT. M.754c *tinerii ajung cu greu să formeze o unitate. // δύσμικτως, adv.* greu de amestecat: ~ ἔχει PLUT. M.640d *se amestecă cu greu.*

[δυσ-, μίγνυμι]

δυσ-μίμητος, ον *adj.* I greu de imitat sau de reprodus: (infățisare) PLUT. Demetr.2.2, PLUT. M.10d, id. M.836b. // **δυσμίμητον**, τὸ *subst.* (+ gen. obiectiv) τὸ ~ αὐτῶν βαρυνόμενοις PLUT. Ca.Mi.8.5 *fiind în dificultate în imitarea lor.* II greu de falsificat: (pecete) LUC. Alex.20.12.

[δυσ-, μιμέομαι]

δυσ-μνημόνευτος, ον *adj.* I de care e greu să-ți aduci aminte, greu de ținut minte / de reținut: *δυσμνημόνευτον* τὸ δεικνύναί οὕτως ARSTT. Rh.1416b23 *a face o demonstrație în felul acesta este greu de ținut minte;* PLUT. M.408b. II prost înzestrat pentru a-și aduce aminte: (comp.) PLAT. Ti.74e.

[δυσ-, μνημονεύω]

δύσ-μοιρος, ον *adj.* cu o soartă nefericită, nenorocit: (+ inf. explicativ) πάτερ δύσμοιρ' ὀρᾶν SOPH. OC327 *tată, ce soartă tristă să te vād!*

[δυσ-, μοῖρα]

δύσ-μορος, ον *adj.* I cu o soartă nefericită, nefericit, nenorocit: ὁ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσαν ~ αἰνόμορον IL. 22.481 *nefericitul care m-a crescut pe biata de mine încă de mică;* OD. 1.49, (d. Eteocles și Polyneikes) τοῖν σοῖν *δυσμόροιον* παῖδοιν SOPH. OC365 *nefericiții tăi copii;* AR. Av.7, LUC. Luct.16 *ș.a.*

II nemernic, nenorocit: τὸν ξεῖνον ὁ ~ οὐκ ἐλεεῖ μεν THEOC. 7.119 *nemernicului nu-i este milă de oaspetele meu*; MEN. Sam.69. // **δυσμόρως**, *adv.* în chip nenorocit / amar-nic: ~ θανόντας AESCH. Th.837 *murind în chip amarnic*.

[δυσ-, μόρος]

δυσμορφία, *ας*, ἡ *subst.* {ιον. -ίη Hdt.} înfă-
țișare urâtă, urățenie, diformitate: ἀπαλλά-
ξει τῆς δυσμορφίης τὸ παιδίον HDT. 6.61 *a îndepărta urățenia de la copil*; AESOP.
1.103, APP. BC1.20.

[δύσμορφος]

δύσ-μορφος, *ον adj.* cu înfățișare urâtă, urât.
diform: EUR. Fr.842.2, PLUT. M.525d, id.
1058a, LUC. Tox.24, MEN. Gnom.177.

[δυσ-, μορφή]

δυσ-νίκητος, *ον [τι] adj.* I greu de învins, de
neînvinș: PLUT. Cam.39.4, (neut. subst.) τὸ
δυσνίκητον PLUT. Comp.Pelop.Marc.2.1
faptul de a fi neînvinș. II neînduplecat, în-
versunat, îndărătnic: δυσνίκητον αὐτῶν τὸ
φρονοῦν IOS. A118.269 *gândirea lor îndă-
rătnică*; ~ τοῦ ἐλευθέρου ἔρωσ IOS. A118.23
iubire înversunată de libertate; (fire) PLUT.
Alex.7.1.

[δυσ-, νικάω]

δύσ-νιπτος, *ον adj.* greu de șters: χαλκῆς ...
δύσνιπτον ἐκ δέλτου γραφήν SOPH. Tr.683
*scriere greu de șters de pe o tăbliță de
bronz*.

[δυσ-, νίζω]

δυσνοέω-ῶ, *vb.* a fi răuvoitor, a avea gând
rău, a dori răul (cuiva): (+ dat.) ~ τοῖς ἡμέ-
τέροις πράγμασιν LXX Est.3.13e *a dori rău
intereselor noastre*; LXX 3Mac.3.24, PLUT.
Caes.38.6.

[δύσνοος]

δυσνόητος, *ον adj.* greu de înțeles: NT
2Pt.3.16, (oracole) LUC. Alex.54.

[δυσνοεῶ]

δύσνοια, *ας*, ἡ *subst.* răutate, dușmănie, vrăj-
mășie: ἐμοὶ ~ μὴ πρόσεστιν SOPH. El.654 *să
n-am parte de răutate*; (+ gen. obiectiv) αὐ-
τὸ μὴ δύσνοιαν ἠγήσῃ σέθεν EUR. Hec.973
*să nu judeci această drept o dușmănie față
de tine*; IOS. A116.364, PLUT. Demetr.3.3,
id. M.999d, ARR. An.1.17.9.

[δύσνοος]

δυσνομῖη, *ης*, ἡ *subst.* lege nedreaptă, guver-
nare rea: DEM. 19.255 (Sol. 3.31 ap.). (per-
son. fiică a lui Eris) HES. Th.230.

[δύσνομος < δυσ-, νόμος]

δύσ-νοος, *ον adj.* |contr. -ους, -ουν| I cu gând
potrivnic, răuvoitor: (+ dat.) SOPH. Am.212,
THUC. 2.60, οὐδεὶς θεὸς ~ ἀνθρώποις PLAT.
Th.151d *nici un zeu nu este răuvoitor față
de oameni*; IOS. A116.202. (+ prep. πρὸς
„față de”) XEN. HG2.1.2. II dușman, ostil:
δύσσουν με λήψεσθ' EUR. IT350 *mă veți
avea dușman*; PLAT. R.450d, PLUT. M.176b.
[δυσ-, νοῦς]

δύσ-νοστος, *ον adj.* cu o întoarcere grea:
δύσνοστον αὐτοῖς νόστον ἐμβάλεῖν EUR. Tr.75
să le ofer o întoarcere fărâ de întoarcere.

[δυσ-, νόστος]

δύσ-νυμφος, *ον adj.* |fem. -α Eur. Tr.144|
măritată sau logodită rău: (tinere) EUR.
Tr.144, (tânără soție) id. IT216.

[δυσ-, νύμφη]

δυσ-ξήραντος, *ον adj.* care se usucă cu gre-
utate, rezistent la secetă: (d. plante) PLUT.
M.627d.

[δυσ-, ξηραίνω]

δυσ-ξύμβολος, *ον adj.* |var. δυσσ- Plat.,
Xen.| nesociabil, sever, greoi: (d. pers.)
PLAT. R.486b, id. Ep.362d, XEN.
Mem.2.6.3, PLUT. Phoc.5.1, id. Dio.8.3.

[δυσ-, συμβάλλω]

δύσ-ογκος, *ον adj.* foarte apăsător, greu de
transportat: (bogăție) PLUT. Aem.12.11.

[δυσ-, ὄγκος]

δύσ-όδευτος, *ον adj.* greu de străbătut: APP.
Syr.95, id. Syr.137.

[δυσ-, ὀδεύω]

δυσσοδέω-ῶ, *vb.* a merge cu dificultate, a îna-
inta încet: δυσσοδῶντας ἐν τοῖς ὄχετοῖς
PLUT. Pyrrh.32.6 *înaintând cu dificultate
printre canale*.

[δύσοδος]

δυσσοδία, *ας*, ἡ *subst.* I drum în stare proastă:
APP. Syr.95. II (fig.) dificultate: δυσσοδίαν
τῷ λόγῳ παρέχουσι PLUT. M.448a *produc
rațiunii o dificultate*.

[δύσοδος]

δυσσοδμ-, (ιον.) v. δυσσοσμ-

δυσσοδο-παίπαλος, *ον adj.* cu drum prăpăs-
tios: (fig. dub.) λάχη ... δυσσοδοπαίπαλα
δερκομένοισι AESCH. Eu.387 *destine cu
drum prăpăstios pentru cei ce văd*.

[δύσοδος, παίπαλα]

δύσ-οδος, *ον adj.* greu de străbătut, imprac-
ticabil: THUC. 1.107, IOS. A115.347.

[δυσ-, ὁδός]

δυσ-οίζω, *vb.* I a se tânguī, a se văita: οὔτοι
δυσοίζω ... φόβῳ AESCH. Ag.1316 *nu mă*

vaiet de frică (după alții, nu tremur); EUR. *Rh.*724. **II** a-i fi teamă: (med.) EUR. *Rh.*805.

[δυσ-, οἴζυω]

δυσ-οίκτητος, *ov adj.* greu de locuit, de nelocuit: XEN. *Cyr.*8.6.22.

[δυσ-, οἰκέω]

δυσ-οιμος, *ov [ῥ] adj.* cu un drum greu, greu de trecut. *ext.* funest: (soartă) AESCH. *Ch.*945.

[δυσ-, οἶμος]

δυσ-οιστος, *ov [ῥ] adj.* greu de suportat, de neîndurat, insuportabil: (nenorociri) AESCH. *Pr.*690, (dureri) SOPH. *Ph.*508, (cu hipalagă) πῶς ... βίου δύσοιστον ἔξομεν τροφάν; SOPH. *OC*1687 *cum vom găsi hrană de neîndurat pentru trai?* (sc. hrană pentru o viață de neîndurat); AESCH. *Eu.*789, PLUT. *M.*96a.

[δυσ-, φέρω]

δυσ-οιώνιστος, *ov adj.* de rău augur: (privești) LUC. *Eun.*6.

[δυσ-, οἰωνίζομαι]

δύσομαι, [ῥ] *ind.* viit. med. de la δύω.

δύσομβρος, *ov adj.* cu o ploaie grea sau violentă: (fig.) δύσομβρα φεύγειν βέλη SOPH. *Ant.*357 *a evita săgețile ploii grele.*

[δυσ-, ὄμβρος]

δύσομένου, *part. aor. med. gen. sg.* de la δύω.

δύσ-ὀμίλος, *ov adj.* **I** cu care se comunică greu: (neut. subst. „necomunicativitate”) PLUT. *Demetr.*42.1. **II** nimicitor pentru cei din preajmă: (Erinyes) AESCH. *Ag.*746.

[δυσ-, ὄμιλος]

δύσ-ὀμματος, *ov adj.* care nu mai vede: (d. morți) δερκομένοισι καὶ δυσομάτοις AESCH. *Eu.*388 *pentru cei care văd și pentru cei care nu mai văd.*

[δυσ-, ὄμμα]

δύσ-ὄνειρος, *ov adj.* **I** cu vise urâte: (sogn) PLUT. *M.*15b. **II** care produce vise urâte: (alimente) ARSTT. *Fr.*242.21, PLUT. *M.*734e, (fantomă) PLUT. *M.*766b.

[δυσ-, ὄνειρος]

δύσ-οπτος, *ov adj.* greu de văzut: (neut. subst. „întunecime”) PLB. 18.21.3.

[δυσ-, ὄραω]

δύσ-όρατος, *ov adj.* **I** greu de văzut: XEN. *Cyr.*1.6.40, (neut. pl. subst.) ἐν τοῖς δυσόρατοις XEN. *Eq. Mag.*4.19 *în locuri fără vizibilitate.* **II** greu de suportat de văzut, groaznic: APP. *Hisp.*422.

[δυσ-, ὄραω]

δύσ-ὄρητος, *ov adj.* furios, mânios, iute la mânie, irascibil: (d. animale) ARSTT.

*Phgn.*811a31, (d. pers.) IOS. *AI*18.226.

[δυσ-, ὄργάω]

δύσ-οργος, *ov [ῥ] adj.* **I** furios, mânios, iute la mânie: SOPH. *Ai.*1017, id. *Ph.*377. **II** mâniat: SOPH. *Tr.*1118.

[δυσ-, ὄργή]

δύσ-όριστος, *ov adj.* care primește cu greu o limită, greu de delimitat: (d. solide, op. εὐ-όριστος) ARSTT. *GC*329b31, id. *Mete.*381b29.

[δυσ-, ὀρίζω]

δύσ-ορμος, *ov [ῥ] adj.* **I** în care se ancorează cu greu: νῆσός ... ~ νασίν AESCH. *Pers.*448 *insulă în care corăbiile ancorează cu greu*; IOS. *AI*15.333, PLUT. *Fab.*6.4, APP. *BC*5.88. // **δύσορμα**, *τά subst.* locuri greu accesibile, vâgăuni: XEN. *Cyn.*10.7. **II** care îngreunează sau împiedică ancorarea: (vânturi) AESCH. *Ag.*193.

[δυσ-, ὄρμος]

δύσ-ορνις, ἴθος *adj.* de rău augur, cu auspicii nefavorabile, rău prevestitor: ἦ ~ ἄδε ξυν-αυλία δορός AESCH. *Th.*838 *acest concert al lăncii e sigur rău prevestitor*; EUR. *Hipp.*759, δύσορνιθας αὐτοῖς γεγρονέναι τὰς τῶν ὑπάτων ἀναγορεύσεις PLUT. *Marc.*4.3 *pentru ei proclamările consulilor sunt de rău augur.*

[δυσ-, ὄρνις]

δύσ-ὄρφναιος, *ov adj.* întunecat, posomorât: (veșminte) EUR. *Ph.*325.

[δυσ-, ὄρφνη]

δύσοσμία, *ας, ἡ subst.* {ion. δυσοσμία App. *BC*4.40} miros urât, duhoare: (fig.) βοῆς τε καὶ δυσοσμίας γέμων SOPH. *Ph.*876 *fiind plin de vaiet și duhoare*; LUC. *Tox.*29

[δύσοσμος]

δύσ-οσμος, *ov adj.* {ion. δύσοδ- Hdt.} **I** cu miros greu, urât mirositor, fetid: (op. εὐώδης) HDT. 3.112, ARSTT. *Pr.*908b29. **II** greu de mirosit, inodor: (pentru vânătoare) οἱ ὄμβροι ... τὴν γῆν ποιοῦσι δύσοσμον XEN. *Cyn.*5.3 *ploile fac pământul inodor.* **III** cu miros slab, care își pierde simțul mirosului: ARSTT. *Insom.*459b22.

[δυσ-, ὄσμή]

δύσ-ουρία, *ας, ἡ subst.* (medic.) dificultate de a urina, micțiune dificilă, disurie: ARSTT. *Fr.*486.6, PLUT. *M.*733c, LUC. *Par.*57.

[δυσ-, οὖρον]

δύσ-ούριστος, *ov adj.* mânat de un vânt prea puțin favorabil, adus de un vânt rău: (nour) SOPH. *OT*1315.

[δυσ-, οὐρίζω]

δυσπάθεια. ας, ή [πᾶ] *subst.* I suferință adâncă; PLUT. *M.*112b. II lipsă a simțirii durerii, rezistență; PLUT. *Demetr.*21.5, δυσπάθειαν πρὸς τὰ ἔξω PLUT. *M.*131b *insensibilitate la agenții exteriori*; (pl.) δυσπαθείαις PLUT. *M.*666b *prin mijloace de a rezista*.

[δυσπαθής]

δυσπᾶθεω-ῶ. *vb.* [frecv. part.] I a fi într-o situație dificilă; PLB. 29.7.4, PLUT. *M.*106a. II a suferi, a fi întristat, a suporta cu greu: δυσπαθοῦντες, εἰ μὴ πέπεισται PLUT. *Caes.*38.7 *supportând cu greu faptul că nu are încredere*; (+ prep.) PLUT. *Aem.*36.3, id. *M.*105f. III a fi înfierbântat: δυσπαθοῦντας πρὸς τὰ γιγνόμενα PLUT. *Per.*33.5 *cei înfierbântați față de cele ce se întâmplau*.

[δυσπαθής]

δυσ-παθής. ἔς *adj.* I care simte din greu suferința, foarte afectat: (op. ἀπαθής) PLUT. *M.*102e. II care nu suferă ușor, rezistent, puțin sensibil, impasibil: ποιεῖ ... δυσπαθῆτην ψυχὴν PLUT. *M.*454c *face sufletul rezistent la suferință*: τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου δυσπαθέστερόν ἐστιν PLUT. *M.*651c *asemănătorul e mai puțin afectat de asemănător*; PLUT. *M.*625b, (corpuri) LUC. *Anach.*24, σκάφη ... τρωθῆναι δυσπαθέστερα APP. *BC*5.106 *corăbii mai rezistente la lovitură*.

[δυσ-, πάθος]

δυσ-πάλαιστος. ον [πᾶ] *adj.* împotriva căruia este greu să lupți, de nebiruit, inevitabil: (blestem) AESCH. *Ch.*692, AESCH. *Supp.*468, δυσπάλαιστόν ἐστιν ἀμαθία κακόν SOPH. *Fr.*924 *ignoranța este un rău de nebiruit*; (destin) EUR. *Alc.*889, (bătrânețe) EUR. *Supp.*1108, (putere) XEN. *HG*5.2.18.

[δυσ-, παλαίω]

δυσ-πάλᾳμος. ον [πᾶ] *adj.* cu care este greu să lupți *sau* căruia nu i te poți opune: θεῶν ... δυσπάλᾳμοι ... δόλοι AESCH. *Eu.*846 *vicleșuguri ale zeilor căroră nu te poți opune*. // **δυσπαλάμωσ.** *adv.* fără a putea rezista: αἶ γὰρ ~ ὄλοιο AESCH. *Supp.*867 *oh, de-ai pieri fără să te poți opune*.

[δυσ-, παλάμη]

δυσ-πᾳλής. ἔς *adj.* I împotriva căruia este greu să lupți: (vârtej) AESCH. *Eu.*559. II dificil, greu: ὀρθᾶ διακρίναι φρενὶ ... δυσπαλές PI. *O.*8.25 *e greu să judeci cu o minte dreaptă*: ἐπὶ χώρας αὐτὶς ἔσσαι δυσπαλές δῆ γίνεται PI. *P.*4.273 *este greu să pui la loc pe rămân [o cetate]*. III nociv, rău: δυσπαλέας ρίζας χθονός A.RH. 4.52 *rădăcini rele*

ale rămânțului.

[δυσ-, πᾳλή]

δυσ-παράβλητος. ον *adj.* de necomparat: τὸ κάλλος αὐτῆς οὐ πάνυ δυσπαράβλητον PLUT. *Ant.*27.3 *frumusețea ei (sc. a Cleopatrei) nu era chiar de necomparat*.

[δυσ-, παραβάλλω]

δυσ-παραβοήθητος. ον *adj.* căruia i se poate veni cu greu în ajutor, greu de ajutat: PLB. 5.22.7.

[δυσ-, παραβοηθέω]

δυσ-πᾳρά-βουλος. ον [ρᾶ] *adj.* greu de convins, îndărătnic: δυσπαραβούλοισι φρεσίν AESCH. *Supp.*108 *cu gânduri îndărătnice*.

[δυσ-, παρά, βουλή]

δυσ-παράγγελτος. ον *adj.* greu de stabilit: (momentul potrivit) PLB. 12.25i.7.

[δυσ-, παραγγέλλω]

δυσ-παράγραφος. ον *adj.* greu de definit *sau* de stabilit cu precizie: PLB. 16.12.10, id. 18.15.2.

[δυσ-, παραγράφω]

δυσ-παράδεκτος. ον *adj.* greu de admis. // **δυσπαραδέκτως.** *adv.* în mod greu de acceptat: (fig.) ~ ἔχειν PLB. 12.4.7 *a accepta cu greu (= a fi sceptic)*.

[δυσ-, παραδέχομαι]

δυσ-πᾳράθελκτος. ον [ρᾶ] *adj.* care se lasă cu greu înduplecat, nepăsător: δυσπαραθέλκτους παθόντος οἴκτοισι AESCH. *Supp.*386 *nepăsători la suspinele celui ce suferă*.

[δυσ-, παραθέλω]

δυσ-παραίτητος. ον *adj.* I greu de înduplecat prin rugă, neîndurător, implacabil: Διὸς δυσπαραίτητοι φρένες AESCH. *Pr.*34 *inimă lui Zeus se lasă greu înduplecată prin rugă*: (mânie) PLB., 30.31.14, (op. μεγάλῳψυχος „mărinimos”) IOS. *AI*15.356, (op. εὐκίνητος „maleabil”) PLUT. *Comp.Phil.Flam.*1.5, IOS. *AI*16.151, PLUT. *Fab.*9.2, id. *M.*708a. II greu de refuzat: ἐν τοῖς μῆτε μεγάλοις μῆτε δυσπαραίτητοις PLUT. *M.*531d *în situații care nu sunt nici importante și în care nici nu e greu să refuzi*; PLUT. *M.*531d.

[δυσ-, παραιτέομαι]

δυσ-παράκλητος. ον *adj.* neclintit, neînduplecat: (subst.) τὸ δυσπαρακλήτον τοῦ τρόπου IOS. *AI*16.151 *neclintirea felului de a fi*.

[δυσ-, παρακαλέω]

δυσ-παρακολούθητος. ον *adj.* greu de urmărit *sau* de înțeles: δυσπαρακολούθητόν τι πράγμα' ἐστὶν τύχη MEN. *Gnom.*202 *ursita e ceva greu de înțeles*: (povestire) IOS.

AI11.68.

[δυσ-, παρακολουθέω]

δυσ-παρακόμιστος, ον *adj.* I greu de transportat: PLUT. *Lys.*17.2, id. *Demetr.*19.4, id. *M.*915f. II anevoios: (navigare) PLB. 3.61.3.

[δυσ-, παρακομίζω]

δυσ-παραμύθητος, ον *adj.* I greu de potolit: (avânt) PLAT. *Ti.*69d, (pasiune) PLUT. *Mar.*45.11. II greu de consolat: IOS. *AI2.*208.

[δυσ-, παραμυθέομαι]

δυσ-παράπιστος, ον *adj.* [comp. -στερος] greu de convins că nu: ARSTT. *Phgn.*809a36

[δυσ-, παραπείθω]

δυσ-πάρεννος, ον [ἄ] *adj.* cu o pereche funestă *sau* cu un culcuș funest: (pat) SOPH. *Ti.*791.

[δυσ-, πάρεννος]

δυσπαρηγόρητος, ον *adj.* I greu de calmat: (năzuință) IOS. *AI16.*207. II greu de consolat / de alinat: (d. pers.) PLUT. *M.*74e.

[δυσπαρήγορος]

δυσ-πάρηγορος, ον *adj.* greu de înduplecat: (d. Eryni) δυσπαρήγοροι βροτοῖς AESCH. *Eu.*384 *greu de înduplecat de muritori.*

[δυσ-, παρήγορος]

Δύσ-πᾶρις, ἴδος, ὁ *adj.m.* [voc. -ι] Biet Paris *sau* Paris-penorocit: Δύσπαρι εἶδος ἄριστε γυναιμανές IL. 3.39 *Biet Paris, chip prea frumos, nebun după femei;* IL. 13.769, LUC. *DMort.*27.1.

[δυσ-, Πάρις]

δυσ-πάριτος, ον [πᾶ] *adj.* greu de străbătut: (loc) XEN. *An.*4.1.25.

[δυσ-, πάριμι]

δυσ-πάτητος, ον [ἄ] *adj.* pe care este greu să rășești: (drum) LUC. *Trag.*227.

[δυσ-, πατέω]

δυσ-πᾶχής†, ἐς *adj.* (poate dor. pt. δύσπηχυς) (dub.) greu de măsurat (cu cotul), *sc.* nesfârșit: ψαύην δ' οὐ δοκίμωμ' ὀράνω †δυσπαχέα† SAPPH. 52.1 *nu cred să pot atinge cerul nesfârșit.*

[δυσ-, πήχυς]

δυσπείθεια, ας, ἡ *subst.* nesupunere, indisciplină: APP. *BC1.*48, id. *BC2.*74.

[δυσπείθης]

δυσ-πειθής, ἐς *adj.* [comp. -έστερος, superl. -έστατος] I greu de convins: PLAT. *Phdr.* 271d. II care nu dă ascultare, nesupus, neascultător: PLAT. *Lg.*632b, XEN. *Mem.*4.2.25, LUC. *Abd.*3, (d. câini) XEN. *Mem.*4.1.3, (op. εὐπειθής) XEN. *Mem.*4.2.25, ARR. *Cyn.*22.2,

(d. cai) PLUT. *Ant.*36.2. III care nu se supune, indisciplinat, insubordonat, rebel: τῷ δὲ στρατηγῷ στρατὸς ~ ἦν APP. *Ital.*7.1 *armata nu se supunea comandantului;* (soldați) PLUT. *Luc.*30.4, APP. *Hisp.*431, id. *BC2.*151, (neut. subst.) τὸ δυσπειθές φύσει πρὸς τοὺς βασιλεῖς IOS. *BI2.*92 *lipsă a subordonării din fire față de regi.* // **δυσπειθῶς**, *adv.* I fără a se supune, în mod indisciplinat: PLUT. *Lys.*15.2, ~ ... ἔχοντας APP. *Pun.*182 *purtându-se în mod indisciplinat;* APP. *Mith.*6. II cu neîncredere: PLUT. *Galb.*25.

[δυσ-, πείθω]

δύσ-πειστος, ον *adj.* greu de convins: XEN. *Eq.Mag.*1.23, (op. εὐμετάπειστος „ușor de convins”) ARSTT. *EN151b6*, (neut. subst.) τὸ δύσπειστον τῷ Κάτωνι ποιεῖν ἐργωδέστεραν τὴν μάθησιν PLUT. *Ca.Mi.*1.8 *greutatea cu care se lasă convins îi face lui Cato învățarea mai dificilă.* // **δυσπείστως**, *adv.* fără a se lăsa convins, cu neîncredere: ~ ἔχειν *a se arăta neîncrezător / a fi sceptic;* PLAT. *Sp.*405b, ISOC. 4.18, PLUT. *M.*589b.

[δυσ-, πείθω]

δύσ-πεμπτος, ον *adj.* greu de gonit: κῶμος ... ~ ἔξω ... Ἐρινύων AESCH. *Ag.*1190 *ceată a Eryniilor greu de gonit afară.*

[δυσ-, πέμπω]

δυσ-πέμφελος, ον *adj.* I furtunos, agitat: (mare) IL. 16.748, HES. *Op.*722, ναυτιλῆς δυσπεφέλου ἴμερος HES. *Op.*722 *dor de călătorie pe o mare agitată.* II (d. pers.) necioplit, needucat: HES. *Op.*722.

[δυσ-, πέμφιξ?]

δυσ-πενθής, ἐς *adj.* care provoacă o durere adâncă, crud: (uneltire) PI. *P.*11.18, (sufărință) PI. *P.*12.10.

[δυσ-, πένθος]

δύσ-πεπτος, ον *adj.* [comp. -ότερος, superl. -ότατος] I greu de copt: (d. umorile din organism) PLAT. *Ti.*83a, ARSTT. *GA776a12*. II care se digeră cu greu *sau* greu de asimilat, indigest: ARSTT. *Pr.*863b4, (op. εὐπεπτος „ușor de digerat”) PLUT. *M.*137a, id. *M.*662f.

[δυσ-, πέπτω]

δυσ-περάτος, ον *adj.* greu de străbătut: (fig.) τὸν ἀμηχανίας ἔχουσα δυσπεράτον αἰῶν' EUR. *Med.*648 *având o viață de deznădejde greu de străbătut.*

[δυσ-, περάω]

δυσ-περιάγωγος, ον *adj.* greu de înconjurat:

ARR. *Tact.* 16.8.

[δυσ-, περιάγω]

δυσ-περίληπτος, ον *adj.* I greu de împresurat, greu de cucerit: τοῖς δ' ἐναντίοις δυσπρόσοδον ARSTT. *Pol.* 1330b3 (*cetate*) *greu de cucerit de dușmani*. II greu de prins: (d. capul chel al lui Galba) PLUT. *Galb.* 27.3.

[δυσ-, περιλαμβάνω]

δυσπετέως, (ion.) v. δυσπετής; HDT. 3.107.

δυσπέτημα, ατος, τό *subst.* nenorocire: (op. eúργέτημα) LXX 2*Mac.* 5.20.

[δυσπετέω]

δυσ-πετής, ἐς *adj.* care cade rău, *ext.* dificil, greu: μαθεῖν γὰρ ἐγγὺς ὦν οὐ ~ SOPH. *Ai.* 1046 *fiind aproape, nu-i greu să[-l] recunosc*. // **δυσπετῶς**, *adv.* {ion. -έως Hdt.} cu greutate / cu dificultate, cu mare chin: ~ κτῶνται HDT. 3.107 *procură cu dificultate*; AESCH. *Pr.* 752.

[δυσ-, πίπτω]

δύσπημα†, ατος, τό *subst.* nenorocire: † *δυσπήμα*† ἀμηχάνως ἐμοί. AESCH. *Eu.* 481 *am parte de rele fără să le potocoli*.

[δυσ-, πημαίνω]

δυσ-πίνης, ἐς *adj.* cumplit de murdar, soios: (straie) SOPH. *OC* 1597, AR. *Ach.* 426.

[δυσ-, πίνος]

δυσπιστέω-ῶ, *vb.* [viit. -ήσω] a nu avea încredere, a nu crede: PLUT. *M.* 593a.

[δύσπιστος]

δύσ-πιστος, ον *adj.* neîncredător. // **δυσπίστως**, *adv.* cu neîncredere: (~ ἔχειν „a fi neîncredător”) PLUT. *Cim.* 13.3.

[δυσ-, πίστις]

δύσ-πλάνος, ον *adj.* care rătăcește amarnic: (d. Io) AESCH. *Pr.* 608, id. *Pr.* 900.

[δυσ-, πλάνη]

δύσπνοια, ας, ἡ *subst.* I respirație grea sau sacadată, răsufolare tăiată: (d. cerbi urmăriți la vânatoare) διὰ δύσπνοιαν πίπτουσι XEN. *Cyn.* 9.20 *se prăbușesc din lipsă de suflu*; (d. scufundători) ARSTT. *Pr.* 960b25. II (medic.) dificultate de respirație, dispnee: IOS. *B11.* 656.

[δύσπνοος]

δύσ-πνοος, ον *adj.* [contr. -πνοος, -ουν] I care suflă împotriva, potrivnic: (vânturi) SOPH. *Ant.* 587. II (d. pers.) cu respirație grea, cu răsufierea tăiată: τάχους ὑπο ~ ἰκάνω SOPH. *Ant.* 224 *de zel sosesc cu răsufierea tăiată*.

[δυσ-, πνέω]

δυσ-πολέμητος, ον *adj.* cu care este greu sau

imposibil să faci război, adversar de temut, redutabil, de nebiruit: AESCH. *Supp.* 648. *δυσπολέμητον οἶεται τὸν Φίλιππον εἶναι* DEM. 4.4 *socotește că Philippos este un adversar de nebiruit*; ISOC. 4.138. (fig. d. prietenie) ὄπλον ἄμαχον καὶ δυσπολέμητον LUC. *Tox.* 36 *armă cu care nu te poți lupta și de nebiruit*.

[δυσ-, πόλημος]

δυσ-πόλεμος, ον *adj.* fără noroc în război: (neam al persilor) AESCH. *Pers.* 1013.

[δυσ-, πόλεμος]

δυσ-πολιόρκητος, ον *adj.* [comp. -ότερος] greu de cucerit prin asediu, inexpugnabil: PLB. 5.3.4. LXX 2*Mac.* 12.21, IOS. *A12.* 249. (comp.) XEN. *HG* 4.8.5.

[δυσ-, πολιορκέω]

δυσ-πολίτευτος, ον *adj.* nepotrivit pentru un politician: PLUT. *Dio.* 32.5.

[δυσ-, πολιτεύω]

δυσ-πονής, ἐς *adj.* dureros, obositor: (efort) OD. 5.493.

[δυσ-, πόνος]

δυσ-πόνητος, ον *adj.* I greu trudit sau trudnic: κούκετι τὴν δυσπόνητον ἔξετ' ἀμφ' ἐμοί τροφήν SOPH. *OC* 1614 *nu veți mai avea pentru mine grija hranei atât de greu muncite*. II aducător de nenorociri, funest: (divinitate) AESCH. *Pers.* 515.

[δυσ-, πονέω]

δύσ-πονος, ον *adj.* trudnic, istovitor: πόνου βροτῶν δύσπονοι SOPH. *Ant.* 1276 *istovitoare chinuri ale muritorilor*.

[δυσ-, πόνος]

δυσπόρευτος, ον *adj.* greu de traversat: (no-roi) XEN. *An.* 1.5.7.

[δύσπορος]

δυσπορέω-ῶ, *vb.* a traversa cu dificultate: IOS. *B13.* 119.

[δύσπορος]

δυσπορία, ας, ἡ *subst.* dificultate de a traversa, trecere dificilă: (a unui râu) XEN. *An.* 4.3.7.

[δύσπορος]

δυσ-πόριστος, ον *adj.* I la care se ajunge cu greu, greu de procurat: νέκταρ ... δυσπόριστον εἶναι καὶ σπάνιον PLUT. *M.* 156f *nectar greu de procurat și rar*; PLUT. *M.* 125a, id. *M.* 786a, (fig.) *δυσπόριστον ἡ ἀρετὴ τοῦ σωφρονεῖν* IOS. *A119.* 210 *capacitatea de a fi chibzuit nu-i ușor de dobândit*: (neut. subst.) τὸ δυσπόριστον PLUT. *Sol.* 23.3 *neputința de a procura (sau lipsa)*. II (fig. d.

abstr.) greu de urmărit, obscur: PLUT. *Lys.*25.4.

[δυσ-, πορίζω]

δύσ-πορος, ον *adj.* greu de străbătut sau de trecut: (râpe) PLAT. *Cra.*420e, (drum) XEN. *An.*5.1.13, LUC. *DMar.*14.2, ARR. *An.*3.17.3, (râu) APP. *Pun.*482, (neut. pl. subst. tā δύσπορα „căi de trecut anevoioase”) LUC. *Demon.*2.

[δυσ-, πόρος]

δυσποτμέω-ῶ, *vb.* a fi bătut de soartă, *ext.* a suferi: ἐν ταῖς πολυχρονίοις ἀρρωστίας δυσποτοῦσι PLB. 33.17.2 *cei care suferă de boli cronice.*

[δύσποτος]

δυσποτμία, *αζ*, ἡ *subst.* soartă crudă, nenorocire: MEN. *Asp.*220.

[δύσποτος]

δύσ-ποτμος, ον *adj.* [comp. -ώτερος, superl. -ότατος] cu o soartă nefericită, nenorocit, nefericit, năpăstuit, funest: (d. pers.) (d. Prometheus) δύσποτμον θεόν AESCH. *Pr.*119 *zeu bătut de soartă*; (neam) AESCH. *Th.*814, (d. Electra) EUR. *Or.*1078, (Oineus) AR. *Ach.*419, *ș.a.*, (d. lucruri și abstr.) (căsătorie) SOPH. *Ant.*869, (iubire) PLUT. *Per.*20.4 *ș.a.*, (subst.) πανταχῆ δὲ δύσποτμα AESCH. *Pr.*198 *de peste tot numai nenorociri*. // **δυσπότμος**, *adv.* împlinind o soartă nefericită, în chip nenorocit sau vrednic de milă: νεκρῶν ~ ἐφθαρμένων AESCH. *Pers.*272 *cadavrele celor morți în chip nenorocit*; AESCH. *Th.*820.

[δυσ-, πότμος]

δύσ-ποτος, ον *adj.* greu de bătut, de nebăut: (d. sângele lui Orestes) βοσκὰν φεροίμαν πόματος δυσπότου AESCH. *Eu.*266 *m-aș adăra cu o băutură de nebăut.*

[δυσ-, πίνω]

δύσ-πους, ουν *adj.* cu piciorul greu, lent sau șchiop: (prob. d. Hephaistos) CALL. *Lyr.fr.*228.63.

[δυσ-, ποῦς]

δυσπράγέω-ῶ, *vb.* a fi fără noroc în acțiuni, a fi în nenorocire, a-i merge prost: ᾧ δυσπραγοῦντί τ' ἐπιστενάχειν AESCH. *Ag.*790 *a geme pentru cel aflat în nenorocire*; PLUT. *Luc.*33.2, id. *Sert.*22.7, APP. *Hann.*131, (ἐν + dat.) τὸ δὲ ναυτικὸν ἐν παντί ~ PLUT. *Ant.*63.5 *flota era fără izbândă în orice acțiune.*

[δυσπραγής]

δυσπραγία, *αζ*, ἡ *subst.* nenorocire, situație

dificilă: δυσπραγίας περιπίπτοντες AESOP. 8.17 *ajungând în situații dificile.*

[δυσπραγής]

δυσ-πραγμάτευτος, ον [μᾶ] *adj.* cu care este greu de discutat, greu de ținut în frâu: (mulțime) PLUT. *M.*348f.

[δυσ-, πραγματεύομαι]

δυσπραξία, *αζ*, ἡ *subst.* soartă nefericită, nenoroc, nenorocire: AESCH. *Pr.*966, ἔστιν ἡ λῖαν ~ λῖαν διδοῦσα μεταβολάς EUR. *HF*57 *o nenorocire prea mare aduce mari schimbări*; MEN. *Fr.*707, (pl.) AESCH. *Eu.*769, SOPH. *Ai.*759, μηδ' ἐλεῆσαι τὰς τῆς Ἑλλάδος δυσπραξίας ISOC. 9.8 *a nu-i fi milă de nenorocirile Greciei*; ISOC. 14.4, (milit.) διὰ τὰς δυσπραξίας οἱ στρατιῶται περιδεεῖς γεγονότες APP. *Hisp.*367 *soldaii ajunseseră foarte fricoși din pricina nenorocirilor (= dezastrelor).*

[δυσπραγής < δυσ-, πράσσω]

δυσπρέπεια, *αζ*, ἡ *subst.* indecență, urâțenie: τῆς τομῆς τὴν δυσπρέπειαν IOS. *A13.*161 *urâțenia tăieturii (tunicii).*

[δυσπρεπής]

δυσ-πρεπής, ἔς *adj.* rușinos, nedemn: ἀγχόναί ... κὰν τοῖσι δούλοις δυσπρεπές νομίζεταί EUR. *Hel.*300 *chiar și pentru sclavi spânzurarea este socotită nedemnă.*

[δυσ-, πρέπω]

δυσ-πρόσβάτος, ον *adj.* la care se ajunge cu greu: (colină) THUC. 4.129.

[δυσ-, προσβαίνω]

δυσ-πρόσδεκτος, ον *adj.* greu de acceptat, neplăcut: PLUT. *M.*39d, id. *M.*100e.

[δυσ-, προσδέχομαι]

δυσ-πρόσιτος, ον *adj.* I (d. locuri) unde se ajunge cu greu, greu accesibil, *ext.* greu de atacat: LXX *2Mac.*12.21, ~ λιμὴν ναυσί IOS. *BI4.*612 *port greu de atacat cu corăbiile*; (d. abstr.) PLUT. *M.*517c. II (d. pers.) la care se ajunge cu greu, *ext.* nesuferit: (+ dat.) τοῖς φίλοισιν ... ~ EUR. *IA*345 *prietenii ajungeau greu la tine (sc. Agamemnon)*; APP. *Hisp.*370.

[δυσ-, πρόσειμι]

δυσ-πρόσμαχος, ον *adj.* greu de luat cu asalt, inexpugnabil: PLUT. *Tim.*21.2.

[δυσ-, προσμάχομαι]

δυσ-πρόσοδος, ον *adj.* I unde se ajunge cu greu, greu accesibil, inaccesibil: χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον THUC. 5.65 *loc pustiu și inaccesibil*; (munți) PLB. 3.49.7, (cetate) PLUT. *Rom.*17.2, (+ dat.) ARSTT.

*Pol.*1330b3. **II** (milit.) de care nu se poate trece, impenetrabil: (linie de luptă) PLB. 1.26.11. **III** (d. pers.) la care se ajunge cu greu, inaccesibil, inabordabil: δυσπρόσοδόν τε αὐτὸν παρέιχε THUC. 1.130 *se arăta inaccesibil*; σπάνιος οὐκ ὦν οὐδὲ ~ PLUT. *Crass.*7.4 *fără să se arate rar și nici inaccesibil*; XEN. *Ages.*9.2, PLUT. *Nic.*5.2 LUC. *Scyth.*6, (neut. subst.) τὸ δυσόμιλον αὐτοῦ καὶ δυσπρόσοδον PLUT. *Demetr.*42.1 *lipsa de comunicare și inaccesibilitatea lui*; (neut. adv.) LUC. *Gall.*10.

[δυσ-, πρόσσοδος]

δυσ-πρόσοιστος, ον *adj.* de care e greu să te apropie, inaccesibil: (gură) SOPH. *OC*1277.

[δυσ-, προσφέρω]

δυσ-πρόσοπος, ον *adj.* **I** greu de privit, groaznic la vedere: (chip) SOPH. *OC*286. **II** de temut, groaznic: (vise) SOPH. *El.*460, PLUT. *Aem.*15.6, (+ ac. de relație) δυσπρόσοποι τὰ εἶδη PLUT. *Mar.*15.6 *groaznici la înfățișare*.

[δυσ-, προσοράω]

δυσ-προσόρμιστος, ον *adj.* unde debarcarea este dificilă: PLB. 1.37.4. id. 4.56.6, CALL. *Fr.*251.24.

[δυσ-, προσορμίζω]

δυσ-προσέλαστος, ον *adj.* de care e greu să te apropie, ext. greu de cucerit: (cetăți) PLUT. *Pomp.*28.2.

[δυσ-, προσπελάζω]

δυσ-πρόσφορος, ον *adj.* neîmbietor, dezagreabil: (mâncare) PLUT. *M.*668e.

[δυσ-, προσφέρω]

δυσ-ραγής, ἑς *adj.* |comp. -έστερος| greu de rupt: LUC. *Anach.*24.

[δυσ-, ρήγνυμι]

δύσ-ρῆγος, ον *adj.* |comp. -ότερος| care suportă cu greu frigul, pe care îl afectează frigul, (d. pers.) friguros: (d. albine) HDT. 5.10, (d. elefant) ARSTT. *HA*630b26, (d. pers.) AR. *Fr.*92, IOS. *Ai*7.343, (comp.) οἱ γεγυμνασμένοι δυσριγότεροι τῶν ἀγυμνάστων ARSTT. *Pr.*888a23 *cei antrenati sunt mai friguroși decât cei neantrenați*. // **δυσ-ρίγως**, *adv.* |comp. -ότερος| cu sensibilitate la frig: οἱ δὲ τῶ θερμῷ ὕδατι χρησάμενοι δυσριγότερως διάγουσι ARSTT. *Pr.*863a2 *cei ce folosesc apă caldă trăiesc cu o sensibilitate mai mare la frig*.

[δυσ-, ρῆγος]

δυσσέβεια, ας, ἡ *subst.* |var. -βία Aesh.

*Eu.*533| **I** lipsă a credinței, impietate, nelegiuire: SOPH. *Tr.*1246. τὸ δ' εὐσεβῆς τῆς δυσσεβείας ἀνθελου EUR. *Cyc.*311 *alege buna credință în locul nelegiurii*: ἐκ δυσσεβείας ὄσιον ... τίθημί νιν EUR. *Hel.*1021 *din impietate îl aduc pe calea credinței*: LXX *1Ezr.*1.40. IOS. *Ai*16.117. PLUT. *M.Fr.*46.20. **II** faimă a impietății: τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦς' ἐκτησάμην SOPH. *Ant.*924 *fiind pioasă mi-am câștigat faima impietății*.

[δυσσεβῆς]

δυσσεβέω-ῶ, *vb.* a se purta nelegiuit / impiu: ἐκδιδαχθῶ δῆτα ~; SOPH. *Tr.*1245 *să mă las așadar învățat să mă port ca un nelegiuit?*: SOPH. *Fr.*85.2. ἃ τοῖσι δυσσεβοῦσι γίνεταί βροτῶν EUR. *Med.*755 *cele ce li se întâmplă muritorilor nelegiuiți*: LXX *2Mac.*6.13.

[δυσσεβῆς]

δυσσέβημα, ατος, τό *subst.* impietate, nelegiuire: LXXX *1Ezr.*1.49. συνετέλεσαν τὸ ~ LXX *2Mac.*12.3 *au ajuns la culmea impietății*.

[δυσσεβέω]

δυσ-σεβῆς, ἑς *adj.* |gen. pl. fără contr. δυσσεβέων Theoc. 26.32; comp. -έστερος; superl. -έστατος| impiu, nelegiuit, nedrept: (d. pers., zei sau oameni) SOPH. *OC*280, DEM. 18.323, LXX *3Mac.*3.24, (op. δίκαιος „drept”) AESCH. *Th.*598, (op. εὐσεβῆς „pios”) EUR. *Hel.*1029, THEOC. 26.32. (d. lucruri, acțiuni etc.) τὸ δυσσεβῆς ἔργον AESCH. *Ag.*758 *fapta nelegiuită*: πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν: SOPH. *Ant.*514 *cum de îți arăți prețuirea față de acela* (sc. *Polyneikes*) *printr-o recunoștință nelegiuită* (= *lipsită de respect*) (sc. *față de Eteocles*): (superl.) δυσσεβέστατον ... δεῖπνον SOPH. *Ai.*1293 *cel mai nelegiuit ospăt*: (neut. subst.) ποιήν τοῦ πολλοῦ δυσσεβοῦς IOS. *Ai*17.170 *pedeapsă pentru prea multă nelegiuire*. // **δυσσεβῶς**, *adv.* în mod impiu / nelegiuit: δῶμα πλοῦτῳ ~ ὠγκωμένον EUR. *Fr.*825.2 *casă crescută cu o bogăție câștigată în mod nelegiuit*; IOS. *Ai*17.95.

[δυσ-, σέβας]

δυσσεβία, (ion.) *v.* δυσσέβεια

δύσ-σηπτος, ον *adj.* care putrezește greu: (carne) PLUT. *M.*725b, (copaci) PLUT. *M.Fr.*30.21.

[δυσ-, σήπω]

δύσ-σοος, ον *adj.* **I** greu de salvat, biet: THEOC. 3.24. **II** greu de alungat, năraș (ca

- epitel al vitelor „boală”: (viței) THEOC. 4.45.
[δυσ-, σός]
- δυσστομέω-ῶ**, *vb.* a vorbi de rău: (+ ac. dublu) ἐμὲ κείνην τε ταῦτα ~ SOPH. OC986 *spui aceste lucruri urâte despre mine și despre aceea.*
[δύστομος]
- δυσ-στόχαστος**, *on adj.* greu de prezis: (vreme) PLUT. *Ant.*28.7.
[δυσ-, στοχάζομαι]
- δυσ-σύμβατος**, *on adj.* care se asociază cu greu: ~ οὔσα πρὸς τὸ ἀλλόφυλον PLUT. M.661c *asociindu-se cu greu cu ceva ce-i este străin.*
[δυσ-, συμβαίνω]
- δυσσύμβολος**, *v.* δυσξύμβολος
- δυσ-σύνακτος**, *on adj.* greu de adunat (laolaltă): (mulțime) IOS. B14.293.
[δυσ-, συνάγω]
- δυσσύνετος**, *v.* δυσξύνετος
- δυσ-σύνοπτος**, *on adj.* greu de cuprins cu privirea: δυσσυνόπτου τῆς κατὰ τὸν ἀέρα περιστάσεως ὑπαρχούσης PLB. 3.84.2 *sparațiul de jur împrejur fiind greu de cuprins cu privirea din pricina cefii;* (râu) PLB. 8.26.7.
[δυσ-, συνοράω]
- δύσ-τακτος**, *on adj.* greu de pus în ordine, dezordonat: τὸ θῆλυ ... δύστακτον ὄν ἀφείθη PLAT. *Lg.*781a *partea de femeie (din cetate), fiind greu de pus în ordine, a fost lăsată deoparte.*
[δυσ-, τάσσω]
- δυσ-τάλας**, *αινα, αν [τᾶ] adj.* foarte nefericit, preanenorocit: (gener. d. pers. exclam., frecv. fem.) SOPH. *Tr.*307, id. OC1442, EUR. *Supp.*1034, (soartă) EUR. HF456, (masc.) EUR. *Supp.*1034, (+ gen. cauzei) ὦ δυστάλαινα τῶν ἐμῶν παθημάτων EUR. *Hipp.*570 *nefericită cu chinurile mele;* EUR. *Med.*1028.
[δυσ-, τάλας]
- δυσ-ταμίευτος**, *on adj.* greu de controlat: τὸ γὰρ βία φερόμενον δυσταμίευτον ARSTT. *Aud.*800b31 *ceea ce vine cu violență e greu de controlat;* (suflu) ARSTT. *Aud.*800b31.
[δυσ-, ταμιεύω]
- δύστανος**, (dor.) *v.* δύστηνος
- δυστανοτάτως**, *v.* δύστηνος
- δυσ-τατέω-ῶ**, *vb.* a sta greu într-un loc, a fi instabil: (simțuri) PLUT. *M.*1124b.
[δυσ-, ἴστημι]
- δυσ-τέκμαρτος**, *on adj.* I greu de stabilit pe baza unor semne, greu de interpretat / de

- descifrat, încâlcit: (artă) AESCH. *Pr.*497, ἔχ-νος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας SOPH. OT109 *urmă greu de urmărit a unei vechi învinuiri (= omor);* ὁ θεὸς ὡς ἔφυ τι ποικίλον καὶ δυστέκμαρτον EUR. *Hel.*712 *ce lucrul felurit și greu de descifrat a creat divinitatea.* II greu de prezis / de anticipat: PLUT. *Ca.Mi.*72.1 *πλάνας χαλεπὰς καὶ δυστεκμάρτους οὔσας* PLUT. *Ant.*47.2 *râtăciri dificile și greu de anticipat;* LUC. *Trag.*27.
[δυσ-, τεκμαίρω]
- δύσ-τεκνος**, *on adj.* cu copiii nenorociți / blestemați: δύστεκνον παιδουργίαν SOPH. OT1248 *naștere pentru propriul copil a unor copii blestemați.*
[δυσ-, τέκνον]
- δυσ-τερπής**, *ές adj.* neplăcut, dureros: (rele) AESCH. *Ch.*277.
[δυσ-, τέρω]
- δύσ-τηκτος**, *on adj.* care se topește sau se lichiefiază cu greutate: PLUT. *M.*701b.
[δυσ-, τήκω]
- δύσ-τηνος**, *on adj.* [superl. -ότατος] {ep. sg. gen. -οιο Od., A.Rh.; dor. δύστᾶνος Pi., Soph., Eur., Ar., Theoc.} I (gener. d. pers.) I nenorocit, nefericit, sărman, biet: δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῶ μένει ἀντιόωσι IL. 21.151 *copiii ai unor (părinți) nefericiți vin să-mi înfrunte mânia;* Ἔκτορ ἐγὼ ~ IL. 22.477 *Hector, sărmana (sc. Andromache) de mine!;* OD. 11.76, AESCH. *Pers.*909, EUR. *Med.*357, (oaste) AESCH. *Ag.*652 ș.a. 2 (neg.) nenorocit, mizerabil, ticălos: (d. Odysseus) ἐμ', ὦ δύστηνε, συνδήσας νοεῖς ἄγειν ἀπ' ἀκτῆς τῆσδ SOPH. *Ph.*1016 *ai în minte, ticălosule, să mă duci legat de pe acest țărm;* ὦ δύστην', ἀπήχθου πᾶσι καὶ τοῖς γείτοσιν AR. *Lys.*699 *nenorocitul, te-ai făcut urât și de noi toți și de vecini!* II (d. abstr.) I care aduce durere, dureros, trist, jalnic: (fig. d. un măcel) δύστηνον ~ AESCH. *Ag.*1655 *trist seceriș;* δύστηνον λέχος SOPH. *Ant.*1225 *jalnică nuntă;* τυφλὸν δὲ καὶ δύστηνον ἀνθρώποις βίος MEN. *Gnom.*741 *oamenii au parte de un trai orb și dureros.* 2 mizerabil, răuvoitor: ἀοιδῶν οἶδε δύστηνοι λόγοι EUR. *HF*1346 *acestea sunt doar vorbe răuvoitoare ale poezilor;* LUC. *Bis Acc.*16. III (d. lucruri) mizerabil: (zdrențe) LUC. *Gall.*26. // (superl.) **δυστανοτάτως**, *adv.* în mod foarte trist / jalnic: ἄτεκνος γηράσκω ~ EUR. *Supp.*967 *incep să îmbătrânesc lipsită de copii în chipul cel*

- trist.*
[δυσ-, ἴστημ?]
- δυσ-τήρητος**, ον *adj.* greu de păzit: (fiară) PLUT. *AgisCleom.57.5.*
[δυσ-, τηρέω]
- δυσ-τίβευτος**, ον *adj.* a căruî urmă e greu de urmărit: διὰ τί δυστίβευτος ἢ τοῦ ἔαρος ὤρα; PLUT. *M.918a de ce este greu să urmărești urmele în perioada primăverii?*; (loc acoperit de rouă) PLUT. *M.917e.*
[δυσ-, στιβέω]
- δυσ-τιθάσειτος**, ον [ᾶ] *adj.* greu de domesticit, (fig.) greu de îmblânzit: φθόνον μὲν ἔξαιρῶν νέου ψυχῆς ... βλάστημα ... δυστιθάσειτον PLUT. *M.529b scoțând din sufletul tânărului invidia, mlădiță greu de îmblânzit.*
[δυσ-, τιθασεύω]
- δυσ-τλήμων**, ον *adj.* foarte nefericit: SOPH. *Fr.555.8.*
[δυσ-, τλήμων]
- δύσ-τλητος**, ον *adj.* greu de îndurat: τάδε ... δύστλητά περ ὄνθ' AESCH. *Ag.1571 oricât de greu de îndurat ar fi acestea;* EUR. *Ph.1438, (soartă) PLUT. M.745d.*
[δυσ-, τλάω]
- δυστοκεύς**, έως *adj.* [nom. pl. δυστοκέες] care naște cu greutate: (sclave) CALL. *Del.242.*
[δυστοκέω]
- δυστοκέω-ῶ**, *vb.* [aor. ἐδυστόκησα] a naște greu, a avea probleme la naștere: PLAT. *Th.149d, ARSTT. GA719a20, id. HA587a34, LXX Gen.35.16, PLUT. M.964c ș.a. (fig.) ἢ πόλις γὰρ δυστοκεῖ AR. Ra.1423 căci cetatea naște cu greutate (sc. ia greu o decizie).*
[δύστοκος]
- δυστοκία**, ας, ἢ *subst.* naștere dificilă: ARSTT. *GA719a18, id. HA587a10.*
[δύστοκος]
- δύσ-τοκος**, ον *adj.* născut pentru a aduce nenorociri, funest: EUR. *Fr.863.2.*
[δυσ-, τίκτω]
- δύσ-τομος**, ον *adj.* de rău augur: AESCH. *Fr.132b7.*
[δυσ-, στόμα]
- δύσ-τονος**, ον *adj.* jalnic, amarnic: (griji) AESCH. *Th.984, id. Ch.469, (rele) AESCH. Th.998.*
[δυσ-, στένω]
- δυσ-τόπιστος**, ον *adj.* greu de prezis sau de scrutat cu mintea: (enigme) EUR. *Supp.138, σύ, ~ εἰδέναι, Ζεὺς EUR. Tr.885 tu, Zeus, greu de cunoscut cu mintea; (cauză) PLUT.*
- Rom.21.6, PLUT. Demetr.38.3.*
[δυσ-, τοπάζω]
- δυσ-τράπεζος**, ον [ᾶ] *adj.* care ia o masă cumplită: (d. carne de om) πώλους Διομήδεος ... δυστράπεζοι EUR. *HF386 cai ai lui Diomedes ce iau o masă cumplită.*
[δυσ-, τράπεζα]
- δυσ-τράπελος**, ον [ᾶ] *adj.* I (d. pers.) greu de mișcat, inflexibil, îndărătnic: SOPH. *Ai.913, ARSTT. EE1234a5, PLUT. M.741a. II (d. lucruri) care nu se schimbă ușor, greu de tratat: PLUT. M.419a. // δυστραπέλωσ, adv. greu de mișcat sau de degajat: εἰ ~ τι σύγκριται XEN. Oec.8.15 dacă nu se află ceva prea greu de degajat; XEN. Oec.8.16.*
[δυσ-, τρέπω]
- δύσ-τροπος**, ον *adj.* I cu un caracter dificil, ursuz: τᾶι δυστρόποι γυναικῶν ἀρμονίαι ... συνοικεῖν EUR. *Hipp.162 a conviețui cu caracterul dificil al femeilor; AESOP. 1.107, DEM. 6.30, PLUT. Comp.Dem.Cic.1.6, id. M.361b. II rău, feroce: (duhuri) PLUT. M.417d.*
[δυσ-, τρόπος]
- Δύστρος**, ου, ὁ *subst.* Dystros, lună în Macedonia și, începând cu perioada elenistică, în Orient și în Asia Mică: este echivalentă cu lunile Adar-Nisan (martie-aprilie) din calendarul iudaic.: LXX *Tob.S2.12, IOS. A14.327, id. B14.414 ș.a.*
- δύσ-τρωτος**, ον *adj.* greu de distrus, invulnerabil: (d. unui cuib) PLUT. *M.983d.*
[δυσ-, τιτρώσκω]
- δυστυχέω-ῶ**, *vb.* [impf. ἐδυστύχουν, viit. δυστυχήσω, aor. ἐδυστύχησα, pf. δεδυστύχηκα; pas. prez. δυστυχέομαι-οὔμαι, aor. ἐδυστυχήθην] {ion. impf. 3sg. ἐδυστύχεε Hdt. 8.105} I a fi lipsit de noroc, a fi nefericit, a o duce rău: δυστυχοῦντες οὐ προσαγορευόμεθα THUC. 6.16 *atunci când o ducem rău nu suntem salutați; ἐκ γὰρ εὐτυχοῦς ἡδιστον ἐχθρὸν ἄνδρα δυστυχοῦνθ' ὄραν EUR. Heracl.940 cel mai plăcut este să vezi dușmanul ajuns în nenorocire după ce a fost norocos; (inf. subst.) ἀπορία τὸ ~ EUR. Ion971 nu-i cale să scap de nenorocire; ἀπορία τὸ ~ EUR. Ion971 la anaghie nu știi pe unde s-o apuci; ἄνθρωπος ἱκανὴ πρόφασις εἰς τὸ ~ MEN. Fr.624 om: un motiv suficient pentru a fi nefericit; (+ ac. de relație) HDT. 8.105, ὧδε πάντα δυστυχῶ EUR. Hec.429 prea sunt cuprinsă de nenorociri în toate; (+ dat.) ἄρ' εὐτυχεῖς οὖν*

τοῖς γάμοις ἢ δυστυχεῖς; EUR. *Ph.*424 *esti fericit sau nefericit în căsătorie?*; (fig.) κείνοις ὁ τύμβος δυστυχῶν ὁ σὸς βαρὺς SOPH. *OC*402 *mormântul tău aduce nenoroc celor [ce îl necinstesc]*; (+ prep.) (περί + gen.) δυστυχεῖ παιδῶν περί EUR. *Andr.*713 *e lipsită de noroc în privința copiilor*; (περί + ac.) δυστυχήσαντος αὐτοῦ περί τὰ οἰκεῖα PLUT. *Cam.*11.2 *fiind nefericit din motive personale*; IS. 10.17, (ἐν + dat.) δυστυχῶ ... ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς LUC. *DDeor.*16.1 *n-am noroc în dragoste*; (op. εὐτυχέω „a fi fericit / a avea noroc”) EUR. *Fr.*1056, (part. aor. pas. neut. pl. subst.) τὰ δυστυχηθέντα μὴ παντάπασι ποιεῖσθαι δαίμονος PLUT. *Comp.Thes.Rom.*3.1 *a nu pune toate nenorocirile pe seama unui zeu*. II a nu reuși, a eșua, a da greș: εἰ νῦν γε δυστυχοῦμεν ἐν τούτοις AR. *Ra.*1449 *dacă nu reușim acum cu aceste mijloace*; οὕτω σφόδρα εἰς τοῦτο δεδυστυχήκασιν PLAT. *La.*183c *tocmai în aceastā privință au reușit cel mai puțin*. III (milit.) a suferῖ οἱ ἰνφράγγερε: οἱ δυστυχήσαντες ἐν τῷ πρὸς Ἀντίβαν πολέμῳ PLUT. *Flam.*13.6 *cei care suferiseră o înfrângere în războiul cu Hannibal*; XEN. *Cyn.*12.4, PLAT. *Mx.*243a, (part. aor. pas. neut. pl. subst.) ἐτηνώρθωσαν δὲ τὰ ὑφ' ἐτέρων δυστυχηθέντα LYS. 2.70 *au îndreptat înfrângerile suferite de unii și alții*.

[δυστυχής]

δυστύχημα, ατος, τό *subst.* I lipsă a norocului, nefericire, nenorocire: (d. Tantalos) ἔτι ζῶντι δυστυχήματα ἐγένετο πολλά PLAT. *Cra.*395d *a avut parte de multe nenorociri din timpul vieții*; νόμιζε κοινὰ πάντα δυστυχήματα MEN. *Gnom.*514 *socotește comune toate nenorocirile*; ARSTT. *EN*1100a17, τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα LYS. 24.3 *nenorocirile trupului*; (op. εὐτύχημα „noroc”) LYS. 31.17, AESOP. 1.83. II (milit.) ἰνφράγγερε, dezastru: τὸ περί Θήβας ~ PLUT. *Alex.*13.1 *dezastrul de la Theba*; ἐν Κορίνθῳ δυστυχήματος γεγεννημένου τοῖς ἰπεδῶσιν XEN. *HG*7.5.16 *înfrângerea suferită de călăreți în Corint*.

[δυστυχεῶ]

δυσ-τύχης, ἐς *adj.* I lipsit de noroc, nefericit, nenorocit: AR. *Ec.*1103, PLAT. *R.*578c, (op. εὐτυχής) τῶν πολλῶν βροτῶν δεῖ τοὺς μὲν εἶναι δυστυχεῖς, τοὺς δ' εὐτυχεῖς EUR. *Fr.*208.3 *din mulții muritori unii trebuie să fie nefericiți și alții fericiți*; (traî) EUR.

*IT*851, (neut. subst.) (Orestes către Clytaimnestra) τεκοῦσα γάρ μ' ἔρριψας ἐς τὸ δυστυχές AESCH. *Ch.*913 *născându-mă mai aruncat în nenoroc*; τὸ δυστυχές δὲ τοῦτ' ἐς ἄλλον ἐκτρέπει EUR. *Supp.*483 *transferă aceastā nenorocire către celălalt*. II mizerabil, ticălos, nemernic: τίς οὖν οὕτως ~ ἐστὶν ὅστις ἑαυτόν, γονέας ... εἵνεκα κέρδους βραχέος προέσθαι βουλήσεται; ISOC. 7.49 *cine este așadar atât de nemernic, încât să-și dozească să se trădeze pe el însuși și părinții pentru un mic câștig?*; MEN. *Epit.*218. III de rău augur, funest: (d. Eryniî) κόραι δυστυχεῖς Νυκτός AESCH. *Eu.*791 *fiice funeste ale nopții*; SOPH. *El.*1156. // **δυστυχῶς**, *adv.* în chip nenorocit, amar: ~ πεπληγμένοι AESCH. *Ag.*1660 *loviți amar*; PLAT. *Lg.*687e, EUR. *Rh.*961, (+ dat.) θανούμεθα αἰσχροῦς μὲν ὑμῖν, ~ δ' ἑμοί EUR. *Andr.*576 *vom muri spre rușinea voastră și spre nenorocirea mea*.

[δυσ-, τύχη]

δυστύχια, ας, ἡ *subst.* I lipsă a norocului, nenoroc, nefericire, nenorocire: EUR. *Hipp.*1142, ISOC. 4.169, αἱ πολλαὶ αὐτοῦ εἰς δυστυχίαν τελευτῶσιν ARSTT. *Po.*1453a25 *multe (tragedii) ale lui (Euripide) se sfârșesc cu o nenorocire*; (pl.) ἐπέδειξαν δὲ καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν LYS. 2.58 *și-au arătat curajul chiar și în timpul nenorocirilor*; (op. εὐτυχία „noroc”) EUR. *Ion*1505, ARSTT. *Rh.*1389a2, (+ gen.) τοῦ πάθους τῆ δυστυχία ὀνομασθέντα THUC. 6.55 *renumit de pe urma nefericirii pasiunii sale*. II (milit.) dezastru, ἰνφράγγερε, eșec: τὴν ἐν Σικελία τῶν Ἀθηναίων δυστυχίαν PLUT. *Alc.*24.1 *dezastrul atenienilor în Sicilia*; XEN. *HG*4.5.19.

[δυστυχής]

δύσ-υδρος, ον *adj.* sărac în apă: (teritorii) IOS. *A*12.258.

[δυσ-, ὕδωρ]

δυσυπνέω-ῶ, *vb.* a dormi prost, a nu dormi bine: PLAT. *Lg.*790d.

[δύσυπνος < δυσ-, ὕπνος]

δυσ-ύποιστος, ον *adj.* greu de îndurat: (traî) IOS. *A*115.208.

[δυσ-, ὑποφέρω]

δυσ-υπόστατος, ον *adj.* căruia este greu să-i rezisti, (d. pers.) de neînfrânt: PLUT. *Cor.*8.3.

[δυσ-, ὑφίστημι]

δυσ-φαής, ἐς *adj.* cu lumină slabă, pal: ὁ ἥλιος ... ἡμῖν ἐν ὁμίχλῃ ~ PLUT. *M.*431f

soarele ne apare cu o lumină slabă în ne-gură.

[δυσ-, φᾶος]

δύσφᾶμος, (dor.) v. δύσφημος; Pl. N.8.37.

δυσ-φάνης, ἔς *adj.* în care abia se vede lumina, întunecos: (noapte) PLUT. *Luc.*9.1.

[δυσ-, φαίνω]

δυσ-φάνταστος, *ov adj.* care cu greu oferă imagini: (d. memorie) ἔχουσαι τὴν δύναμιν αἱ ψυχαὶ ... ἀμυδρὰν δὲ καὶ δυσφάνταστον PLUT. *M.*432c *sufletele au o capacitate difuză și care cu greu poate oferi imagini.*

[δυσ-, φαντάζομαι]

δυσ-φᾶτος, *ov adj.* greu de rostit, rău grăitor: (d. profetiile Cassandrei) δυσφάτω κλαγγᾷ AESCH. *Ag.*1152 *cu un țipăt rău-grăitor.*

[δυσ-, φημί]

δυσ-φευκτος, *ov adj.* de care e greu să fugi, greu de evitat: (rău) MEN. *Georg.*12.

[δυσ-, φεύγω]

δυσφημέω-ῶ, *vb.* **I** (*intrans.*) a rosti vorbe de rău augur: (d. Cassandra) δυσφημοῦσα τὸν θεὸν καλεῖ AESCH. *Ag.*1078 *il strigă pe zeu rostind vorbe de rău augur;* PLUT. *Nic.*13.3, *id. Cic.*22.4. **II** (*trans.*) **1** a spune vorbe de rău augur despre (+ ac.), a vorbi de rău: οὔτοι ποτ' ἄλλην ἢ 'μέ δυσφημεῖς SOPH. *El.*1182 *despre nimeni alta decât despre mine spui vorbe de rău augur;* ~ ἄζομαι θεῶν EUR. *Heracl.*600 *nu cutez să vorbesc de rău zeița;* EUR. *Hec.*181. **2** a hulii, a vorbi de rău, a calomnia: δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν NT *1Cor.*4.13 *când suntem huliiți, ne rugăm;* LXX *1Mac.*7.41.

[δύσφημος]

δυσφήμημα, *ατος, τό subst.* vorbă de rău augur: PLUT. *M.*1065e.

[δυσφημέω]

δυσφημία, *ας, ἡ subst.* **I** vorbă de rău augur, blestem: ἀγρίαὶ κατεῖχ' αἰεὶ πᾶν στρατόπεδον δυσφημίαις SOPH. *Ph.*10 *umplând mereu tabăra cu blesteme sălbatice;* ταύτην μὲν αὐτοῦ τὴν δυσφημίαν ὁ χρόνος ἀποδείκνυσι κενὴν PLUT. *Cat.Ma.*23.3 *pe această vorbă de rău augur timpul o arată deșartă;* δυσφημίας ἀποτροπαίους PLUT. *M.*587f *blesteme groaznice;* PLUT. *Pel.*8.8, *id. M.*361b. **II** insultă, vorbă de ocară: μὴ 'πί πλεῖον τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας SOPH. *Fr.*178.2 *a nu mai putea suporta insultele acestora;* LXX *3Mac.*2.26. **III** faimă rea, reputație proastă: (op. εὐφημία) NT *2Cor.*6.8, LUC. *Abd.*31. **IV** blasfemie, hulă:

LXX *1Mac.*7.38.

[δύσφημος]

δύσ-φημος, *ov adj.* |superl. -ότατος| {ep. gen. δυσφήμοιο Hes. *Op.*735; dor. δυσφᾶμος Pl. N.8.37} **I** de rău augur, nefast, sinistru: (înmormântare) Hes. *Op.*735, (joc de cuvinte cu εὐφημος) κραυγὴ δ' ἐν εὐφήμοισι ~ δόμοις EUR. *Andr.*1144 *un strigăt sinistru* (după alții. *care rupe tăcerea în palatul tăcut;* EUR. *Hec.*194, (bocet) A.RH. 1.1137, *ἡμέρα δυσφήμω καὶ ἀπαισίω* LUC. *Pseud.*16 *într-o zi sinistru și de rău augur.*

II de o faimă rea: ὡς παισὶ κλέος μὴ τὸ δύσφραμον προσάψω Pl. N.8.37 *să nu las copiii o reputație proastă;* EUR. *Fr.*12.145, (neut. subst.) PLUT. *Arat.*1.1. **III** defăimător, injurios, insultător, (relig.) nelegiuit, blasfemiator: οὔτε δύσφημόν τι φθεγξαμένην PLUT. *Luc.*18.8 *fără să rostească ceva injurios;* PLAT. *Hp.Ma.*293a, (d. pers.) LXX *2Mac.*15.32, (cuvânt) MEN. *Fr.*715, (superl.) PLUT. *M.*378d.

[δυσ-, φήμη]

δύσ-φθαρτος, *ov adj.* greu de distrus, (d. alimente) care se strică greu *sau* care nu fermentează ușor: PLUT. *M.Fr.*81.13.

[δυσ-, φθείρω]

δυσ-φιλής, ἔς *adj.* greu de îndrăgit, *sc.* respingător, odios, detestabil, groaznic: (metonimic d. Clytaimnestra) δυσφιλές γαμήλευμ' AESCH. *Ch.*624 *detestabila nevastă* (prop. *căsnicie*); (dihanie) AESCH. *Ag.*1232, (foame) AESCH. *Ag.*1641, (d. Harpii) ἐκ δ' ὀμμάτων λείβουσι δυσφιλή λίβρα AESCH. *Eu.*54 *din ochi le picură un lichid înspăimântător;* (= d. Gorgone) AESCH. *Ch.*1058, (murdărie) SOPH. *OC*1258, (neut. subst.) σέβει οὔτις τὸ δυσφιλές θεοῖς AESCH. *Ch.*637 *nimeni nu slăvește ceea ce e respingător zeilor.*

[δυσ-, φιλέω]

δυσφορέω-ῶ, *vb.* {ion. part. *fără* contr. δυσφορέων Hdt. 5.19} **I** a îndura cu greu, a suferi, *ext.* a nu-i conveni, a-i veni greu, a fi nemulțumit / mâhnit / supărat: (abs.) HDT. 5.19, XEN. *Cyr.*2.2.8, (+ prep.) (ἐπί + dat.) ἐπ' ἄλγει δυσφορῶν AESCH. *Th.*780 *suferind de durere;* LXX *2Mac.*4.35, APP. *Pun.*129, (+ ὡς „că") APP. *BC*1.8, (+ dat.) πενίᾳ δυσφορεῖς παρούσης; PLUT. *M.*467e *suferi din pricina sărăciei prezente?;* (med. + dat.) ἐμοὶ <μη>δὲ δυσφορηθῆς SOPH. *Fr.*314.337 *nu te supăra pe mine.* **II** a-și ieși din fire, a-

și pierde răbdarea, a fi agitat: δοκῶ πολλοῖσι θρήνοις ~ ὑμῖν ἄγαν SOPH. *El.255 vi se pare că-mi ies prea mult din fire cu multe tânguiri*; τί σκορδινῶ καὶ δυσφορεῖς; AR. *Ra.922 de ce te zgâiești și ești agitat?*; AR. *Th.73*.

[δύσφορος]

δυσ-φόρμιγξ, ἴγγος *adj.* greu de acompaniat cu lira, ce nu poate fi cântat, ext. lugubru: (nenorocire) EUR. *IT225*.

[δυσ-, φόρμιγξ]

δύσ-φορος, ον *adj.* [comp. -ώτερος] **I** (concr.) greu de purtat: (pieptare) XEN. *Mem.3.10.13*, (neutr. subst. τὰ δύσφορα „poveri greu de purtat”) PLUT. *M.967f*. **II** apăsător, neplăcut, incomod: XEN. *Cyr.1.6.17*, (lance) XEN. *Eq.12.12*, (trupuri) PLAT. *Ti.74e*. **III** (frecv. d. abstr.) greu de îndurat, chinuitor, amar: θάμβει δύσφῶρω τερπνῶ τε μυχθεῖς Pi. *N.1.55 amestecând (în suflét) mirare chinuitoare și bucurie; (griji) Pi. Fr.248.1*, (năpastă) AESCH. *Eu.376*, (exces) AESCH. *Supp.818*, (traî) AESCH. *Ag.859*, SOPH. *Ai.642*, ταῦτα μὲν φέρεν ἀνάγκη καίπερ ὄντα δύσφορα EUR. *Alc.617 trebuie suportate acestea chiar dacă sunt greu de îndurat; (nenorociri) EUR. Hec.1085*, PLUT. *M.255f*, (neut. subst.) δύσφορα ναῖ καν γᾶ AESCH. *Supp.834 cele greu de îndurat pe corabie sau pe uscat; τί μοι τῶν δυσφόρων ἐφίη; SOPH. El.143 de ce-mi umbli după lucruri ce sunt greu de îndurat?*; SOPH. *OT87*. **IV** greu de dus la capăt / de îndeplinit: (hotărâre) PLUT. *Brut.13.2*. **V** care te poartă greșit, înșelător: δυσφόρους ἐπ' ὄμμασι γνώμας βαλοῦσα SOPH. *Ai.51 (Athena față de Aias) δυσφόρους ἐπ' ὄμμασι γνώμας βαλοῦσα SOPH. Ai.52 aruncându-i niște vedenii înșelătoare (după alții, apăsătoare) peste ochi*. **VI** care produce în mod defectuos: (d. sunet) ARSTT. *Aud.802a26*. // **δυσφόρως**, *adv.* în mod greu de îndurat: τὰ γ' ἐν σοὶ ~ ἔχοντ' SOPH. *OT770 cele pe care le suporti cu greu (= ce te apasă pe suflét)*; SOPH. *OT783*, ~ ἔφερεν LXX *2Mac.14.28 suporta cu greu: LXX 3Mac.3.8*.

[δυσ-, φέρω]

δύσ-φραστος, ον *adj.* greu de lămurit: τῶν τινὰ δύσφραστον καὶ θαυμαστόν PLAT. *Ti.50c într-un mod greu de lămurit și de mirare*.

[δυσ-, φράζω]

δυσφρόνα, ας, ἅ *subst.* [gen. pl. δυσφρονᾶν

Pi.] efort, trudă: τὸ δὲ τυχεῖν πειρώμενον ἀγωνίας δυσφρονᾶν παραλύει Pi. *O.2.52 izbânda îl eliberează de eforturi pe cel care se întrece în concurs*.

[δύσφρων]

δυσφροσύνη, ης, ἡ *subst.* [pl. gen. -έων Hes. *Th.102*, -ᾶων Hes. *Th.528*; dat. -αῖσι Eur. *Tr.597*] **I** suferință, chin: (d. Prometheus) ἐλύσατο δυσφροσυνᾶων HES. *Th.528 (Hercules) l-a eliberat de chinuri*; HES. *Th.102*.

II gând rău / potrivnic: (+ gen. sub.) δυσφροσύναισι θεῶν EUR. *Tr.597 din pricina gândurilor potrivnice ale zeilor*.

[δύσφρων]

δύσ-φρων, ον *adj.* [gen. -ονος] **I** smintit: AESCH. *Th.874*, φρενῶν δυσφρόνων ἀμαρτήματα SOPH. *Ant.1261 greșeli ale unei minți smintite*. **II** cumplit, nenorocit, amar: (destin) SOPH. *OC202*, οὐχὶ σοὶ μόναι δύσφρονες ἐνέπεσον ... λῦπαι EUR. *Andr.1042 nu doar peste tine s-au abătut chinuri cumplite; (vrajbă) EUR. Andr.490*. **III** dușmănos, nesuferit, răuvoitor, crunt: (balauri) AESCH. *Supp.511*, (nuntă) AESCH. *Supp.394*, (venin) AESCH. *Ag.834*, (cuvinte) EUR. *Andr.288*, ~ γενοῦ σὺ μηδ]ενὸς κριτῆς ποτε MEN. *Gnom.8.4 să nu fii niciodată un judecător dușmănos al nimăni*; (pl. subst.) τὰ ... ἐκ γῆς δυσφρόνων μηνίματα AESCH. *Ch.278 mâniile dușmanilor de sub pământ*; AESCH. *Ag.608*. // **δυσφρόνως**, *adv.* în chip smintit, nebunește: πάντ' ἐπέεπε ~ AESCH. *Pers.552 le-a condus pe toate nebunește*.

[δυσ-, φρήν]

δυσ-φυής, ἐς *adj.* care crește puțin: (plevușcă) ARSTT. *Fr.332.7*.

[δυσ-, φύω]

δυσ-φύλακτος, ον [ῦ] *adj.* **I** greu de păzit sau de păstrat: οὐτ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν ὡς γυνή EUR. *Fr.320.2 nimic nu-i mai greu de păzit ca o femeie*; EUR. *Andr.728*, (oraș) PLB. 2.55.2, δυσφύλακτον ἐν συνηθείᾳ τὸ πρὸς δόξαν σεμνὸν ἐστί PLUT. *Per.7.6 mândria care caută slavă este greu de păstrat într-o prietenie*; (neut. subst.) PLB. 8.20.10, id. 15.34.2. **II** de care e greu să te păzești, greu de evitat: (rele) EUR. *Ph.924*, (proiectile) IOS. *B13.242*, (d. lingușitori) PLUT. *M.49b*, (jefuitori de temple) LUC. *Tim.9*.

[δυσ-, φυλάσσω]

δυσ-φώρατος, ον *adj.* greu de dezvăluit sau

de recunoscut *sau* de surprins: (d. lingușitor) PLUT. *M.65a* κακοηθείας ἄκρας ἔργον ... μιμούμενον καὶ ἀπλότητα δυσφώρατον εἶναι PLUT. *M.854f* *culmea ticăloșiei este greu de deznăluit atunci când dă aparența bunătății*: (+ prep.) PLUT. *M.61f*.

[δυσ-, φωράω]

δυσχάλινωτος, ον *adj.* îndărătnic față de frâu, *ext.* de neînfrânt, neînfrănat: (ποftă) PLUT. *Fr.149.3*.

[δυσχάλινος < δυσ-, χαλινός]

δυσ-χάριστος, ον [ᾱ] *adj.* nerecunoscător, ingrat: (+ gen.) ὃ δυσχάριστε τῶν πυκνῶν φιλημάτων AESCH. *Fr.135.2* *nerecunoscător al atător dovezi de iubire!*

[δυσ-, χαρίζω]

δυσ-χείμερος, ον *adj.* |comp. -ώτερος| **I** cu iarnă grea, cu vreme proastă, mohorât: (d. Dodona) IL. 2.750, id. 16.234, EUR. *Alc.67*, HDT. 4.28, PLUT. *M.952a* ș.a. **II** (d. mare, vânturi) furtunos, vijelios: AESCH. *Pr.746*, PLUT. *M.499f*. **III** (fig. d. abstr.) care îngheață, *sc.* cumplit: (cu joc de cuvinte) δυσχειμέρους ἄτας ὕφ' ἦπαρ θερμόν AESCH. *Ch.271* *năpaste cumplite asupra ficatului fierbinte* (*sc.* nenorociri ce îngheață sângele în vine). **IV** care produce o senzație de frig, care îngheață: (cucută) AR. *Ra.125*. **V** care suportă greu frigul: (oi) ARSTT. *HA596b4*.

[δυσ-, χεῖμα]

δυσ-χείμων, ον *adj.* cu climă de iarnă *sau* furtunos: (lacuri) A.RH. 4.635.

[δυσ-, χεῖμα]

δυσ-χείρωμα, ατος, τό *subst.* îmblânzire *sau* ispravă grea: (fig. cu aluzie la originea Tebei) ἀντιπάλον (după alții ἀντιπάλω) ~ δράκοντος SOPH. *Ant.126* *îmblânzire grea a balaurului ce lupτά împotriva* (*sau* *ispravă grea pentru cel care are drept adversar balaurul*).

[δυσ-, χειρώω]

δυσ-χείρωτος, ον *adj.* **I** greu de supus *sau* de învins: (superl.) HDT. 7.9, (colină) IOS. *BI7.166*, PLUT. *Prov.1.11*. **II** de nedepășit, insurmontabil: DEM. 61.37. **III** (d. pers.) nesuferit, antipatic: (+ dat.) PLUT. *Alc.4.4*.

[δυσ-, χειρώω]

δυσχεραίνω, *vb.* |impf. ἐδυσχέραινον, viit. δυσχερανῶ, aor. ἐδυσχέρανα; pas. aor. ἐδυσχεράνθη| **I** (*tranz.*) **I** a îndura cu greu, a fi nemulțumit (de ceva), a nu putea suporta, a critica: τι ... δυσχεραίνεις τῶν λεχθέντων PLAT. *Plt.294a* *estī nemulțumit de*

ceva din cele spuse; οὐτ' ἐπαινοῦσιν οὔτε δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα DEM. 13.1 *nici cei care laudă fapta, nici cei care o critică*: (+ inf. subst.) μὴ ~ τὸ ἀδικεῖν PLAT. *R.362b* *nu e nemulțumit să facă nedreptăți*. **2** a dezaproba, a detesta, a fi mâniat pe: PLAT. *Lg.900b*. (pas.) ὑπὸ πολλῶν δυσχεραίνόμενος PLUT. *Cic.24.2* (*Cicero*) *fiind detestat de mulți*. **3** a îngreuna, a face dificil: οἶδε ἔτι μᾶλλον αὐτὴν (τὴν ὁδόν) ἐδυσχέραινον αὐτῷ, τὰ δένδρα κόπτοντες APP. *Ill.18* *cei care, tînd copacii, îi îngreunau și mai mult drumul*. **II** (*intrans.*) **I** (d. abstr.) a fi neplăcut, a provoca dezgust: τὰ πολλὰ γάρ τοι ῥήματ' ἢ τέρψαντά τι ἢ δυσχεράναντ' ... παρέσχε φωνὴν τοῖς ἀφωνήτοις τινά SOPH. *OC1282* *cuvintele multe, fie că încântă, fie că dezgustă, au dezlegat limba chiar și celor fără glas*: (med. = act.) δυσχεραίνόμενου δὲ τοῦ τῆς μοναρχίας ὀνόματος PLUT. *Publ.1.4* *numele de monarhie provocând repulsie*. **2** (frecv. d. pers.) a fi nemulțumit / dezgustat, a fi necăjit, a se supăra, a simți aversiune: (+ dat.) πᾶσι δυσχεραίνει ARSTT. *EN1128b3* *simte dezgust pentru toate*: ὀλιγαρχία δ' ἦττον ~ τοὺς γεωργοῦντας PLUT. *Them.19.6* *cei ce lucrează pământul sunt mai puțin potriviți oligarhiei*: τοῖς δὲ σκόπτουσιν ἤκιστα δυσχεραίνει PLUT. *M.799c* *se supără foarte puțin pe cei care îl iau în răs*: (+ prep.) περὶ τὰ μαθήματα δυσχεραίνοντα PLAT. *R.475b* *cel ce simte aversiune față de învățatură*. **3** a fi răutăcios, a întinde o capcană, a căuta nod în papură: εἰ βούλοιο ~ ἐν τοῖς λόγοις PLAT. *Grg.450e* *dacă ar vrea [cineva] să te pună în dificultate în vorbe*.

[δυσχερής]

δυσχεραντέον, *adj.vb.* **I** trebuie protestat, trebuie tratat cu indignare: (op. ὁμολογητέον „trebuie căzut de acord”) PLAT. *Sph.256a*, PLAT. *Sph.256a*, (+ ei „dacă”) PLAT. *Lg.859b*. **II** trebuie purtat ură: (d. pers.) οὐ ~ πολεμικοῖς ἀνθρώποις τὸν τοιοῦτον θεόν PLAT. *Lg.828d* *războinicii nu trebuie să urască o asemenea divinitate*.

[δυσχεραίνω]

δυσχέρασμα, ατος, τό *subst.* trăsătură a unui caracter aspru: PLAT. *Phlb.44d*.

[δυσχεραίνω]

δυσχέρεια, ας, ἡ *subst.* **I** dezgust, scârbă, senzație neplăcută: ~ πολλή τοῦδε τοῦ φορήματος SOPH. *Ph.473* *mult dezgust față de*

această povară: ~ τοῦ νοσήματος SOPH. Ph.900 *scârba față de boala (mea)*; PLAT. Prot.334c. **II** resentment, antipatie: πλεῖστον τῆ δυσχερεία μέρος ἀπονέμοντες PLAT. Plt.310c *acordând un loc foarte mare antipatiei*; PLAT. Lg.967c. **III** asprime, încruntare: (a caracterului) PLAT. Phlb.44c. **IV** (frecv.) dificultate, problemă dificilă: τὴν τε τῶν γυναικῶν τῆς κτήσεως δυσχέρειαν PLAT. R.502d *problema dificilă a posesiei femeilor*; τὰς λογικὰς δυσχερείας ARSTT. Metaph.1005b22 *dificultăți logice*; ARSTT. deAn.410a27, LXX 2Mac.2.24, πολλὴν αὐτοῖς παρεῖχεν τοῦτο τὸ μέρος δυσχέρειαν PLB. 1.20.11 *această situație îi pune în mare dificultate*; τὴν δυσχέρειαν τῆς ὁδοῦ PLB. 3.64.8 *dificultatea drumului*; δυσχερείαις κατὰ γῆν ὁμοῦ καὶ κατὰ θάλατταν περιεχόμενον PLUT. Pomp.65.4 *inconjurat de dificultăți și pe uscat și pe mare*.

[δυσχερής]

δυσ-χερής, ἑς *adj.* |comp. -έστερος, superl. -έστατος| **I** care creează repulsie, supărător, neplăcut, greu de suportat, de neîndurat: θαῦμα δυσχερές SOPH. Ant.254 *mirare greu de suportat*; οὐ βούλομαι δυσχερές εἰπεῖν οὐδέν DEM. 18.3 *nu vreau să spun nimic neplăcut*; μακρόν τινα καὶ δυσχερῆ πόλεμον PLUT. Sol.8.1 *un război lung și greu de suportat*; τὰ δὲ τούτω δυσχερῆ εἴ τω φαίνεται ἡδέα ARSTT. EN1176a20 *dacă unuia îi par plăcute cele care altuia îi sunt neplăcute*; LXX 2Mac.9.24, (d. pers.) (op. ἡδύς „plăcut”) SOPH. El.929, (frecv. neut.) τί φυγᾶσιν τὸ δυσχερές; EUR. Ph.390 *care e lucrul neplăcut pentru fugari?*; δυσχερές ψαύειν νοσοῦντος ἀνδρός EUR. Or.792 *e greu să stai alături de un om bolnav*; δυσχερές ποιούμενοι THUC. 4.85 *considerând ceva neplăcut (după alții, considerând ca fiind o problemă = opunându-se, cf. sens II).*; (comp.) ἀεὶ γυναικες ἐμποδῶν ταῖς συμφοραῖς ἔφυσαν ἀνδρῶν πρὸς τὸ δυσχερέστερον EUR. Or.606 *femeile au apărut întotdeauna în calea evenimentelor să fie spre mai mare ruină bărbaților*. **II** dificil, greu: (argumentație) PLAT. Pri.333d, ὑπὸ τῆ δυσχερεστάτη γενέσθαι τύχη LYS. 24.6 *a ajunge în cea mai dificilă situație*; τὰ μὲν δυσχερέστερα ἤδη νενικήκαμεν APP. BC2.73 *am învins deja în situații mai dificile*; (neut. pl. subst. τὰ δυσχερῆ „dificultăți / greutăți”) DEM. 11.14. **III**

nepotrivit, inoportun: ἐκλεξάμενοι τὸ δυσχερέστατον τῶν ὀνομάτων ISOC. 13.19 *alegând cel mai nepotrivit dintre nume*; ISOC. 3.59. **IV** insultător, jignitor, impopular: μὴ τῷ θανόντι τοῦτο δυσχερές ποῶ SOPH. Ai.1395 *să nu fac acest lucru insultător pentru mort*; ISOC. 12.63. // **δυσχερῶς**, *adv.* **I** cu nemulțumire / neplăcere / supărare, cu greu: ~ ἔφερε τὰς ὑπερθέσεις PLB. 3.112.4 *suporta cu greu amărăvile*; ~ ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τίς τι λέγει κατὰ Φιλίππου DEM. 6.20 *olynthienii ar asculta cu neplăcere dacă cineva ar vorbi împotriva lui Philippos*; PLAT. Lg.728a, IOS. A11.277, (~ ἔχειν πρὸς + ac.) ~ δοκεῖς μοι ἔχειν πρὸς τοῦτο PLAT. Prot.332a *mi se pare că ești nemulțumit de acest lucru*; πρὸς Ἀμίλκαν τὸν Βάρκαν ... ~ εἶχον PLB. 1.68.12 *erau porniți împotriva lui Hamilcar Barcas*. **II** cu dificultate: οὐ ~ τὴν στρατηγίδα σκηνην μαθοῦσα APP. BC4.39 *aflând fără dificultate (= cu ușurință) cortul comandantului*.

[δυσ-, χεῖρ? sau χαίρω?]

δύσ-χῆμος, *ov adj.* **I** cu iarnă grea, cu vreme urâtă: (drumuri) AESCH. Pers.567, (ținut) EUR. Ba.15. **II** rece, furtunos, năprasnic: (furtună) AESCH. Ch.186, (munți) AESCH. Fr.342.1, (vânturi) EUR. Supp.962. **III** (fig.) care te înfricoară, de temut: (șarpe) AESCH. Th.503.

[δυσ-, χεῖμα]

δυσ-χλαινία, *ας, ἡ subst.* haină ponosită, straie zdrențuite: (d. Odysseus) δυσχλαινίαί τ' ἄμορφος EUR. Hec.240 *urât în haine zdrențuite*.

[δυσ-, χλαῖνα]

δυσ-χορήγητος, *ov adj.* greu sau prea scump de pus în scenă: (neut. subst.) διὰ τὰ μήκη τῶν δραμάτων καὶ τὸ δυσχορήγητον PLUT. M.712e *din pricina lungimii pieselor și a dificultății de a le pune în scenă*.

[δυσ-, χορηγέω]

δύσ-χορτος, *ov adj.* sărac în pășuni, ext. neprimitor, sărac: locuiesc în sălașuri neprimitoare EUR. IT219.

[δυσ-, χόρτος]

δυσχρηστέω-ῶ, *vb.* |aor. ἐδυσχρήστησα; med. impf. ἐδυσχρηστοῦμουν; pas. aor. ἐδυσχρηστήθην| **I** a fi în dificultate / în încercătură sau în imposibilitate: (+ prep.) δυσχρηστοῦσι διὰ τὸ βάρος τῶν πλοίων PLB. 1.51.6 *sunt în dificultate din pricina*

greutății corăbiilor; ὁ δ' ἵππος ὁ τοῦ Σκιπίωνος ἐδυσχρήστησε μὲν ὑπὸ τῆς πληγῆς PLB. 35.5.2 *calul lui Scipio a început să șchioapete în urma unei lovături*; (med.) PLB. 16.3.5, (abs.) PLB. 4.60.8, (inf. subst.) διὰ τὸ ~ περὶ τὴν ἔξοδον PLB. 1.75.7 *din pricina neputinței de a ieși*. II a se arăta îndărătnic: μηδὲν ἐξ ἐτοίμου ποιεῖν Ῥωμαίοις, ἀλλ' ἐν πᾶσι ~ PLB. 27.7.10 *a nu face pe plac romanilor, ci a face din toate o problemă*. III a fi nemulțumit: ἐδυσχρήστησαν ... διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν ἀπόφασιν ἀκόλουθον τῆ προγενομένη λαλιᾷ PLB. 21.4.14 *au fost nemulțumiți pentru că decizia nu a fost în concordanță cu discuția anterioară*.

[δύσχρηστος]

δυσχρηστία, ας, ἡ *subst.* I situație dificilă, dificultate, greutate, strămtorare: παρεῖχε ... δυσχρηστίαν αὐτοῖς PLB. 1.28.2 *i-a pus în dificultate*; τῆς μὲν τοῦ ποταμοῦ βίας καὶ δυσχρηστίας ἐξελανθάνοντο PLB. 5.48.6 *uitau de violența și dificultatea fluviului*; PLB. 1.48.7, id. 3.42.11, id. 9.7.5. II inconvenient, dezavantaj: τοῦ τόπου πολλὰς ... καὶ παντοδαπὰς δυσχρηστίας PLB. 1.53.13 *multe și felurite inconveniente ale locului*; ἴαμα τῆς δυσχρηστίας PLUT. M.600a *remedierea inconvenientului*. III impas: ~ περὶ τοὺς ἡγεμόνας PLB. 3.110.3 *impas între conducători*; PLB. 18.34.4.

[δύσχρηστος]

δύσ-χρηστος, ον *adj.* I de care nu te poți folosi, nefolositor, inutilizabil: τὰ εὐχρηστα τῆς φιλίας δύσχρηστα γίνονται διὰ τὴν πολυφιλίαν PLUT. M.95b *binefacerile prieteniei devin nefolositoare în cazul prea multor prieteni*; ἱπικὸν στράτευμα ἐν νυκτὶ ... δύσχρηστον XEN. Cyr.3.3.26 *armata călare nu poate fi folosită noaptea*; (cal) PLUT. Alex.6.1, (câini) XEN. Cyn.3.11, XEN. An.3.4.19, PLB. 3.64.8, PLUT. M.99f. II (fig.) greu de folosit cum trebuie, ext. delicat: (putere) ISOC. 8.103, (metodă) ARSTT. Top.102b37. III dăunător, rău: τὸ αὐτὸ πρᾶγμα τῶ μὲν εὐχρηστον ἢ δόξα ... τῶ δὲ δύσχρηστον καὶ βλαβερὸν ἐποίησεν PLUT. M.599f *părerea a făcut ca același eveniment să fie util pentru unul și dăunător și vătămător pentru altul*; (op. ἀγαθός „bun”) PLUT. M.1050e. IV potrivit, incomod, nesuferit: ~ ἡμῖν ἔστιν LXX *Ἰη*.2.12 *ne este potrivit (= ne stă în cale)*; LXX *Is*.3.10. //

δυσχρήστως, *adv.* I in mod dificil, cu greutate: MEN. *Dysc*.249, (~ ἔχειν „a fi într-o situație dificilă / a se simți rău / a fi în derută” = ~ διακεῖσθαι) ~ εἶχον πρὸς τὸ συμβαῖνον PLB. 4.18.6 *nu știau ce să facă într-o asemenea situație*; PLUT. *Aem*.19.8, PLB. 5.18.11, id. 16.2.2. II fără putință de a folosi: αἱ μὲν νῆες γέμουςαι ~ διέκειντο πρὸς τὸν κίνδυνον PLB. 1.61.4 *corăbiile stăteau încărcate fără a putea fi folosite în fața pericoulului*.

[δυσ-, χράομαι]

δύσ-χυμος, ον *adj.* cu gust (*propr.* suc) rău: (d. alimente) ARSTT. G.4776a30.

[δυσ-, χυμός]

δύσ-χώρητος, ον *adj.* greu de lămurit, încâlcit: (confuzie) PLB. 23.1.13.

[δυσ-, χωρέω]

δύσ-χωρία, ας, ἡ *subst.* teren neprielnic, dificultate a terenului: (sg. și pl.) οἱ μὲν διὰ τὴν δυσχωρίαν ἐπιπτον XEN. *HG*4.3.23 *unii au căzut din pricina terenului neprielnic*; δυσχρηστοῦμενοι διὰ τὰς δυσχωρίας τῶν τόπων PLB. 2.6.4 *fiind în încercătură din pricina dificultății locurilor*; PLAT. *Mx*.245e, ISOC. 6.80, IOS. *AI*4.449, ARR. *An*.7.15.3, APP. *Hisp*.258, §.a.

[δυσ-, χώρα]

δύσ-χώριστος, ον *adj.* greu de separat sau de deosebit: ἡ κολακεία τῆς φιλίας ... ~ ἔστιν PLUT. M.51a *lingușirea e greu de deosebit de prietenie*.

[δυσ-, χωρίζω]

δύσω, [ῶ] *vitt.* de la δύω.

δύσ-ώδης, ες *adj.* [comp. -έστερος, superl. -έστατος] cu miros urât, rău mirositor, puturos: (d. pers.) (Philoctetes către Odysseus) νῦν οὐκ εἰμί σοι χολός, ~; SOPH. *Ph*.1032 *acum nu-ți mai sunt șchiop, urât mirositor?*; (fruct) HDT. 2.94, πνεῦμα ἄτοπον καὶ δυσώδες THUC. 2.49 *respirație neregulată și urât mirositoare*; (zemuri) LXX *4Mac*.6.25, (op. εὐώδης „cu miros plăcut”) ARSTT. *EE*1231a5, (comp.) ARSTT. *Pr*.877b24, (superl.) ARSTT. *PA*671b22 §.a.

[δυσ-, ὄζω]

δυσωδία, ας, ἡ *subst.* miros urât, duhoare, putoare: τὴν δυσωδίαν τοῦ στόματος ARSTT. *Pol*.1311b34 *mirosul urât al gurii*; AEOP. 1.220, PLUT. *M*.90b, LUC. *VH*1.16 §.a., (op. εὐωδία „miros plăcut”) ARSTT. *EE*1230b29.

[δυσώδης]

δυσωνέω-ῶ, *vb.* a se tocmi: (med.) ARSTT. Fr.558.8.

[δυσώνης < δυσ-, ὠνέομαι]

δυσ-ώνυμος, *ον adj.* I cu nume rău, ticălos, blestemat: δυσώνυμοι υἱες Ἀχαιῶν IL. 6.255 *fii ticăloși ai aheilor*; μοῖρα ~ IL. 12.116 *soartă blestemată*; ἦδε δὴ ἦώς εἶσι ~ OD. 19.571 *vine această auroră blestemată* (sc. ziua când Penelopa trebuie să aleagă un pețitor): (d. Oidip și Iocasta) δυσώνυμα λέκτρ' SOPH. OC528 *culcuș greu de numit*; SAPPH. 476.8. HES. Th.171, LUC. Trag.7, (neut. subst.) σὼν λεχέων τὸ δυσώνυμον EUR. Andr.1189 *(re)numele rău al căsătoriei tale*. II cu nume de rău augur / cobitor: (d. Aias) SOPH. Ai.914.

[δυσ-, ὄνυμα, eol. pt. ὄνομα]

δυσ-ωπέω-ῶ, *vb.* |impf. ἐδυσώπουν, viit. δυσωπήσω, aor. ἐδυσώπησα, pf. δεδυσώπηκα; med. impf. ἐδυσωπούμην; pas. aor. ἐδυσωπήθη| I (*act.*) I a face pe cineva să roșească de rușine, a rușina, *ext.* a neliniști, a tulbura, a stingheri: Ἰουδαίους μὲν ἐλπίσας δυσωπήσειν ἐξὸν κακοῦν τῷ μὴ θέλειν IOS. B15.333 *sperând să-i facă pe iudei să se rușineze ca unul care avea puterea să le facă rău, dar nu voia*; (cf. sens II.1) αἰσχυρόμενοι ἀντιλέγειν τοῖς ἀγνωμόνως δυσωποῦσιν ὕστερον δυσωποῦνται τοὺς δικαίως ἐγκαλοῦντας PLUT. M.532d *fiindu-le rușine să-i refuze pe cei care le bat obrazul în mod nechibzuit, simt apoi o jenă nejustificată în fața celor care îi solicită în mod drept*; ἐδυσώπει ὥστε γραῦν αὐτὴν μὴ κτείνειν AESOP. Fab.dod.231 *(vulpea) îl rușina (pe lup) pentru a n-o ucide pe bătrâna de ea*; (inf. subst.) τῷ δὲ πείθειν καὶ ~ πολλακίς κατεργάζονται καὶ τὰς ἐπεικεῖς PLUT. M.530b *prin seducere și rușinare pot fi înduplecate și cele mai onorabile femei*; τί μάλιστα σε δυσωπεῖ PLAT. M.418d *ce te tulbură cel mai mult (= ce nu-ți place)*; APP. BC2.104. 2 (*ext.*) a face pe cineva să cedeze (de la ce și-a propus), a face să dea înapoi / să se răzgândească, a descuraja, a îndupleca: τὸ φιλότιμον ἀμβλύνειν καὶ ~ PLUT. M.783b *a domoli și a descuraja zelul (nostru)*; τὰ κινήματα τῶν συμμάχων ... πρῶτος ἀνείργειν καὶ ~ PLUT. Fab.20.1 *a opri cu blândețe mișcările aliaților și a le descuraja*; (pas.) IOS. B11.276. 3 a cauza dezgust: τὰ γὰρ ἀναγκαίως πινόμενα τῶν ὑδάτων ... δυσωποῦντα τὴν ὄψιν PLUT. Lyc.9.5 *apele pe*

care erau siliți să le bea [și] care provocau dezgust la vedere. 4 (*intrans.*) a avea vederea slabă: LUC. Lex.4. II (*med., pas.*) 1 a simți o jenă care ne obligă să cedăm în fața unei cereri nejustificate (v. δυσωπία), a avea o jenă nejustificată, a fi stânjenit fără motiv: οἱ Στωικοὶ καὶ τῷ ῥήματι τὸ αἰσχυνεσθαι καὶ δυσωπεῖσθαι τοῦ αἰδεῖσθαι διέστησαν PLUT. M.529d *stoicii au deosebit în cuvinte „rușinea” și „jena nejustificată” de „respect”*; PLUT. M.130e, LUC. Hist. Consc. 41. 2 (cf. II.1) a se rușina, a avea o rețineră, a-și face scrupule, a fi stânjenit, a se codi: μεθ' ἡμέραν ... ἡ κακία δυσωπεῖται καὶ παρακαλύπτει τὰ πάθη PLUT. M.101a *în timpul zilei depravarea se rușinează și își ascunde dorințele*; διὰ τοῦνομα δυσωπεῖται τὴν μοναρχίαν PLUT. Sol.14.7 *are o rețineră față de monarhie din pricina numelui*; δυσωπούμενοι τὴν ἀποκάλυψιν καὶ γύμνωσιν PLUT. Cat.Ma.20.8 *rușinându-se de dezgoli și goliciune*; PLB. 20.12.6, PLUT. Cor.26.2, id. M.669d 3 a fi tulburat / speriat, a nu avea încredere, a fi bănuitor: εἰδὼν δὲ ὄσφραίνηται νεωστὶ κεκινημένης, δυσωπεῖται XEN. Cyn.9.17 *dacă (cerbul) simte miros de pământ proaspăt mișcat, se sperie*; ἓνα δυσωπούμενα, ὅμως τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ φαγεῖν ἀγόμενα πρὸς τὸ δέλεαρ ἀλίσκεται XEN. Mem.2.1.4 *unii, deși sunt bănuitori, mânați de dorința de a mânca, sunt atrași către momeală*; PLAT. Lg.933a. 4 a fi dezorientat sau descurajat: PLAT. Ph.285b. 5 a fi preocupat: (+ μὴ „să nu”) PLAT. Phdr.242c. 6 a fi dezgustat: πρὸς τὴν ζήτησιν περὶ ἐκάστου τῶν ζώων προσιέναι δεῖ μὴ δυσωπούμενον ARSTT. PA645a22 *trebuie să se aplece fără dezgust către cercetarea fiecărui animal*.

[δυσ-, ὄψ]

δυσώπημα, *ατος, τό subst.* motiv de jenă / rușine, *ext.* remediu: ἔσεσθαι ~ τῶν ἁμαρτημάτων IOS. B11.509 *(ea) va fi un motiv să-i fie jenă de greșelile lui*.

[δυσωπέω]

δυσωπία, *ας, ἡ subst.* I jenă / rușine care te obligă să cedezi în fața unei cereri nejustificate, exces de rușine sau falsă rușine: PLUT. M.124b, (titlu al unui tratat al lui Plutarh) PLUT. M.528c. II rușine: ARSTT. Fr.611.231. III confuzie: PLUT. M.95b.

[δυσωπέω]

δυσ-ωρέομαι, *vb.* a sta de pază cu trudă: (conjct. aor. 3pl.) ὥς δὲ κύνες περὶ μῆλα

δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ IL. 10.183 *asa cum cainii cu truda stau de pază în țarc în jurul oilor.*

[δυσ-, ὄρος sau ὄρη]

δύτε, imper. aor. 2pl. de la δύω.

δύτης, ου, ὁ [ῶ] *subst.* scufundător: HDT. 8.8. [δύω]

δύτικος, ἡ, ὄν *adj.* I care se scufundă (în apă), acvatic: (animale) ARSTT. Fr.496.24. II I situat în vest. de apus. occidental. *ext.* din vest: (portic) IOS. A120.192. (vânturi) PLUT. M.Fr.81.16. 2 care are loc la apus. vespéral: (intunecare a soarelui în timpul eclipsei) PLUT. M.932a.

[δύω]

δύω¹, [ῶ] *vb.* [impf. ἔδυον, viit. δύσω, aor. ἔδυσα și ἔδυνα, aor. rad. ἔδυν, pf. δέδυκα, inf. aor. δύσαι, part. aor. δύς; *med.* prez. δύομαι, impf. ἐδυόμην, viit. δύσομαι [ῶ], aor. ἐδυσάμην, pf. (în compuși) δέδυμαι, imper. prez. 2sg. δύου: *pas.* aor. ἐδύθην| {ep. aor. 1sg. ἔδυν, 2sg. ἔδῶς, 3sg. ἔδῶ și δῶ (iter. δύσκειν), 1pl. ἔδῶμεν, 2pl. ἔδῶτε, 3pl. ἔδυν, 3du. ἐδύτην [ῶ], conjct. δύω [ῶ], 3sg. δύη [ῶ], opt. 3sg. δύη [ῶ], inf. δύναι și δύμεναι [ῶ], imper. δῶθι, δύτε; *med.* imper. 2sg. δύσεο, aor. 3sg. (ἐ)δύσετο [ῶ], 3pl. δύσαντο, opt. 3sg. δυσαίατο, imper. δύσεο; *dor.* inf. pf. δεδυκεῖν [ῶ] Theoc.} (cf. δύνω, cu care are forme comune) I (*intrans.*) I a intra în, a pătrunde: (+ ac. de direcție sau prep. + ac.) ἔδυν δόμον Ἄϊδος IL. 11.263 *ai pătruns în casa lui Hades (= ai murit);* ἄρμον χώματος ... δύντες SOPH. Ant.1217 *pătrunzând în deschizătura pământului;* ἔδυσαν κευθμῶνα Κρήτης A.RH. 2.298 (*Harpiele*) *s-au vârat într-o văgăuna a Cretei;* οὐδ' ὡς ὑπὸ βύρσαν ἔδυ ... ἰός THEOC. 25.238 *săgeata mi i-a pătruns sub piele;* (*med.* = *act.*) δύοντο δὲ τεῖχος IL. 15.345 *se trăgeau înăuntru zidului (cetății);* ἐδύσετο δόματ' Ὀδυσσεύς OD. 17.336 *Odysseus a pătruns în palat;* (abs.) δύου πάλιν AR. V.148 *intră la loc!* 2 a arune: ἔδυ φάος IL. 8.487 *a apus lumina;* ἡέλιος ... ἔδυ OD. 3.329 *soarele a apus;* A.RH. 4.1629, NT Mt.1.32 ș.a. 3 a se (s)cu-funda, a se afunda: ὑπὸ κῦμα θαλάσσης αὐτίκ' ἔδυσαν IL. 18.145 *s-au scufundat îndată sub valul mării;* HDT. 8.8. (d. Styx) δὺς κατὰ τῆς γῆς PLAT. Phd.113c *scufundându-se sub pământ;* ἔδυσαν ὥσει μόλιβος ἐν ὕδατι LXX Ex.15.10 *s-au afundat ca plumbul*

în apă; δύντες εἰς τὸ βάθος τοῦ αἰθέρος, ὡσπερ ἐς τὸν τοῦ πελάγους βυθὸν οἱ ἰχθῦς ARR. 6.10 (*comete*) *afundându-se în înălțimea văzduhului, precum peștii [se scufundă] în adâncimea mării;* ARSTT. Pr.931b13, LXX Od.1.10. (fig.) οὐκ ἔδυ πρόπας δόμος AESCH. Ag.1011 *nu s-a scufundat întreaga casă.* 4 a se implânta, a se înfige: πᾶν δ' εἶσω ἔδυ ξίφος IL. 16.340 *întreaga sabie s-a implântat înăuntru.* 5 a intra printre, a-și face loc sau a se amesteca printre: δύσεο δὲ μνηστῆρας OD. 17.276 *amestecă-te printre pețitori;* (+ prep.) καθ' ὄμιλον ἔδυ Τρώων IL. 3.36 *s-a amestecat prin ceata troienilor.* 6 a se ascunde: αὐτὰρ ὃ αὐτίς ἰὼν πάϊς ὡς ὑπὸ μητέρα δύσκειν εἰς Αἴανθ' IL. 8.271 *iar acești s-a pitit după Aias ca un copil după mama sa.* II (*trans.*) I a pune pe corp, a îmbrăca: Ἀρήϊα τεύχεα δύω IL. 6.340 *pun pe mine armele de luptă;* πολέμια τεύχεα δύντες A.RH. 4.1180 *echipați cu arme de război;* (*med.* = *act.*) IL. 16.129, HES. Sc.108. 2 (fig.) a lua asupra sa, a se înarma cu: δύσεο δ' ἄλκην IL. 19.36 *întrează-te cu țările;* ἀνάγκας ἔδυ λέπαδνον AESCH. Ag.218 *a îmbrăcat jugul nevoii.* 3 (fig.) a cuprinde, a pătrunde: Μελέαγρον ἔδυ χόλος IL. 9.553 *mânia l-a cuprins pe Meleagros;* κρατερὴ δὲ ἐλύσσα δέδυκεν IL. 9.239 *o furie cumplită îl stăpânește;* κάμει ... ἔδυ φόβος EUR. Rh.569 *m-a cuprins frica.* [cf. sanscr. *upa-dī-* „a îmbrăca”: fără raport etimologic cu lat. *induo* „a îmbrăca” (< *indu-* „în”)]

δύω², (ep. poet.) v. δύο

δυω-, v. δυο-, δω-

δωδέκα, **δυωδεκα-**, [ῶ, ᾶ] v. și δώδεκα, δωδεκα-

δωδεκά-βοιος, ου *adj.* în valoare de doisprezece boi: (vas cu trei picioare) IL. 23.703.

[δυώδεκα (= δώδεκα), βοῦς]

δωδεκά-δρομος, ου [ᾶ] *adj.* care face douăsprezece tururi de pistă: (cvadrigă) PI. O.2.50.

[δυώδεκα (= δώδεκα), δρόμος]

δωδεκά-πηχυς, υ *adj.* de douăsprezece coti (5.32 m): (în înălțime; d. coloși) HDT. 2.153.

[δυώδεκα (= δώδεκα), πήχυς]

δωδεκά-πολις, ι [ᾶ] *adj.* [gen. -ιος] care aparține confederației celor douăsprezece cetăți: (ionieni) HDT. 7.95.

[δυώδεκα, (δώδεκα), πόλις]

δυο-και-εικοσί-μετρος, ου [σῆ] *adj.* care conține douăzeci și două de măsurii: (vas cu

trei picioare) IL. 23.264.

[δύο, καί, εἴκοσι, μέτρον]

δω-και-εικοσί-πηχυσ, v *adj.* de douăzeci și doi de coți (9,76 m): (prăjină) IL. 15.678.

[δύο, καί, εἴκοσι, πῆχυσ]

δῶν, gen. pl. de la δύο.

δῶ¹, τό *subst.* (indecl.) casă, palat: Διὸς ποτι ... δῶ IL. 21.438 *către casa lui Zeus*; IL. 14.173, OD. 2.262, HES. Th.933 ș.a.

[I.E. adv. *dō, cf. prob. lat. *en-do*, (cf. ἡμέτερόν δε = ἡμέτερόν δῶ); ipoteza δῶ < δῶμ = δῶμα a fost abandonată; a fost apropiat și de δόμος]

δῶ², conjct. aor. act. de la δίδωμι.

δῶ³, ind. prez. act., v. δέω¹.

δωδεκ-, v. și δυοδεκ-, δωδεκ-

δῶδεκα, [ᾶ] *num.* {ep. ion. lir. δῶδεκα Hom., Hdt., Pi., App. ș.a.} (indecl.) doisprezece, douăsprezece: IL. 21.27, THUC. 2.84, NT *Aroc.22.2*, PLUT. *Pomp.26.2* ș.a., (neut. pl. subst.) τὰ ~ PLAT. *Th.196b* *numărul doisprezece*.

[δύο, δέκα (< *δFώ-δεκα); var. δῶδεκα, cf. sanscr. *dvā-daśa*, lat. *duodecim*]

δωδεκά-γναμπος, ov *adj.* în jurul căruia dai roată de douăsprezece ori: (bornă la curse) PI. O.3.33.

[δῶδεκα, γνάμπω]

δωδεκά-γωνον, ov, τό *subst.* poligon cu douăsprezece laturi *sau* colțuri, dodecagon: PLUT. M.363a.

[δῶδεκα, γωνία]

δωδεκάδ-αρχος, ov, ὁ *subst.* comandant peste doisprezece oameni, dodecadarh: XEN. *Cyr.3.3.11*.

[δωδεκάς, ἄρχω]

δωδεκά-δραχμος, ov *adj.* în valoare de douăsprezece drahme: (vin) DEM. 42.20.

[δῶδεκα, δραχμή]

δωδεκά-εδρον, ov, τό *subst.* poliedru cu douăsprezece fețe, dodecaedru: ARSTT. *Cael. 307a16*, PLUT. M.390a, id. M.427a.

[δῶδεκα, ἔδρα]

δωδεκα-ετής, ἔς *adj.* [var. -έτης Plut.] I în vârstă de doisprezece ani: LYS. 11.2, LXX *IEzr.5.41*, PLUT. *Lyc.16.6*, id. M.198c ș.a. II de doisprezece ani: (perioadă) IOS. A115.341.

[δῶδεκα, ἔτος]

δωδεκάκις, [ᾶ] *adv.* de douăsprezece ori: AR. *Pl.852*, ARSTT. *HAS62b26*, CALL. *Fr.674*.

[δῶδεκα]

δωδεκά-λινος, ov [ᾶ] *adj.* cu douăsprezece fire (de în): (plase) XEN. *Cyn.2.5*.

[δῶδεκα, λινον]

δωδεκά-μηνος, ov [ᾶ] *adj.* [var. δω- Hes.] de douăsprezece luni: HES. *Op.752*, (d. un pritan) τέλος δωδεκάμηνον περᾶσαι PI. N.11.10 *a duce la îndeplinire slujba de douăsprezece luni*. // **δωδεκάμηνος**, ἡ *subst.* perioadă de douăsprezece luni: LXX *Dan.Θ.4.29*.

[δῶδεκα, μῆν]

δωδεκά-μήχανος, ov *adj.* cu douăsprezece mijloace *sau* meșteșuguri: δωδεκαμήχανον ἄστρον EUR. *Hyps.fr.755N* *stea care parcurge douăsprezece (semne ale zodiacului)*; (Eschil către Euripide; com. d. o curtezană) ἀνά τὸ δωδεκαμήχανον Κυρήνης μελοποιῶν AR. *Ra.1327* *compunând cântece în felul celor douăsprezece poziții ale lui Kyrene*.

[δῶδεκα, μηχανή]

δωδεκά-μοιρος, ov [ᾶ] *adj.* din douăsprezece părți. (astr.) de douăsprezece grade: (d. elipsa lunii) PLUT. M.1028d.

[δῶδεκα, μοῖρα]

δωδεκά-πάλαι, [κᾶ] *adv.* care durează de douăsprezece ori (*sc.* de mult timp): AR. *Eq.1154*.

[δῶδεκα, πάλαι]

δωδεκα-πλάσιος, ov [ᾶσ] *adj.* de douăsprezece ori la unu: (d. diametrul soarelui față de cel al pământului) PLUT. M.1028c.

[δῶδεκα, v. (δι)πλάσιος]

δωδεκά-πους, πουν [ᾶ] *adj.* [gen. -ποδος] de douăsprezece picioare (3,55 m): κληθείς ποτε εἰς ἐστίασιν δωδεκάποδος MEN. *Fr.364.3* *invitat cândva la banchet (atunci când umbra ceasului) era de douăsprezece picioare*.

[δῶδεκα, ποῦς]

δωδέκ-αρχος, ov, ὁ *subst.* (= δωδεκάδαρχος) comandant peste doisprezece oameni, dodecadarh: XEN. *Cyr.2.4.4*.

[δῶδεκα, ἄρχω]

δωδεκάς, ἄδος, ἡ *subst.* grup de doisprezece, duzină: PLAT. *Lg.756b*, IOS. A13.186.

[δῶδεκα]

δωδεκά-σκαλμος, ov *adj.* prevăzut cu douăsprezece bănci de văslași: (corabie) PLUT. *Caes.38.1*.

[δῶδεκα, σκαλμός]

δωδεκά-σκῦτος, ov *adj.* din douăsprezece bucăți de piele: (minge) PLAT. *Phd.110b*, PLUT. M.1003d.

[δῶδεκα, σκῦτος]

δωδεκα-στάσιος, ov *adj.* de douăsprezece livre: (d. aur) PLAT. *Hipparch.231d*.

[δῶδεκα, στατός]

δωδεκά-στολος, *ov adj.* care formează o flotă de douăsprezece: (corăbii) EUR. *I*4277.

[δώδεκα, στόλος]

δωδεκαταῖος, *α, ov adj.* |var. δω- Hes. | **I** de douăsprezece zile: (copil) HES. *Op.*751, ARSTT. *HA*567a5. **II** în a douăsprezecea zi: PLAT. *R.*614b, νῦν δέ τε ~ ἀφ' ὧτέ νιν οὐδέ ποτεῖδον THEOC. 2.157 *sunt acum deja în a douăsprezecea zi de când nu l-am mai văzut*; THEOC. 2.4, PLB. 20.11.2.

[δωδέκατος]

δωδεκατη-μόριος, *ov adj.* // **δωδεκατημόριον**, *τό subst.* a douăsprezecea parte (1/12): PLAT. *Lg.*771b, id. *Lg.*849b *ș.a.*

[δωδέκατος, μόριον]

δωδέκατος, *η, ov adj.* |var. δω- Hom., Hes., Hdt., Theoc., A.Rh. | al doisprezecelea: HDT. 1.19, THUC. 5.51, LXX *Jud.*1.1, PLUT. *Pelop.*13.7 *ș.a.* // (sc. ημέρα) **δωδεκάτη**, *ή subst.* a douăsprezecea zi: τῆ δέ δωδεκάτη πολεμίζομεν IL. 24.667 *vom lupta în a douăsprezecea zi*; PLUT. *Lyc.*27.2 *ș.a.*

[δώδεκα]

δωδεκα-φόρος, *ov adj.* care rodește de douăsprezece ori pe an: (viță) LUC. *VH*2.13.

[δώδεκα, φέρω]

δωδεκά-φυλος, *ov [ā] adj.* de douăsprezece seminții. // **δωδεκάφυλον**, *τό subst.* douăsprezece seminții (triburi): (d. Israel) NT *Fp.*26.7.

[δώδεκα, φυλή]

δωδεκ-έτης, *ες adj.* (= δωδεκαετής) de doisprezece ani: CALL. *Epigr.*19.1, PLUT. *Aem.*35.2.

[δώδεκα, έτος]

δωδεχ-, *v.* δωδεκ-

Δωδών, *v.* Δωδώνη

Δωδώνᾱθεν, *adv.* *v.* Δωδώνηθε: PI. *N.*4.53.

[Δωδώνη]

Δωδωναῖος, *α, ov adj.* din Dodona: (Zeus) IL. 16.233, DEM. *Ep.*1.16, (munți) AESCH. *Supp.*258, (oracole) EUR. *Andr.*886.

[Δωδώνη]

Δωδώνη, *ης, ή subst.* |var. Δωδών, -ώνος Soph., Call. | Dodona, cetate în Epir (în sud-estul orașului modern Ioannina), unde se afla un oracol și un sanctuar închinat lui Zeus: IL. 16.234, HDT. 2.52, AR. *Av.*716, LUC. *Icar.*24 *ș.a.*

Δωδώνηθε, *adv.* {dor. -vāθεν PI.} de la Dodona: CALL. *Del.*284.

[Δωδώνη, -θε(v)]

Δωδωνίς, *ίδος adj.* din Dodona, aparținând

oracolului din Dodona: αι Δωδωνίδες ἱρήται HDT. 2.53 *preotesele oracolului din Dodona*; SOPH. *Fr.*456, (= subst.) αι Δωδωνίδες PLUT. *Phoc.*28.4. Δωδωνίδος ... φηγοῦ A.RH. 1.527 *dintr-un stejar de la Dodona.*

[Δωδώνη]

δῶψ *și δῶψιν*, (ep.) conjct. aor. act. 3sg. de la δίδωμι.

δῶλος, **δῶλα**, (dor.) *v.* δοῦλος

δῶμα, *ατος, τό subst.* **I** casă, locuință, lăcaș, sălaș, *ext.* palat: (d. oameni și zei) ἐν Τροίῃ Πριάμου κατά ~ IL. 22.478 *în Troia la palatul lui Priam*: πρὸς ~ Διὸς IL. 14.224 *către palatul lui Zeus*; OD. 10.62, δῶμ' Ἄϊδαο IL. 15.251 *palatul lui Hades (= infern)*: ~ Πελοπιδῶν SOPH. *El.*10 *palat al pelopizilor*: (pl. = sg.) πρὸς δῶματ' Ἀλεξάνδροιο IL. 6.313 *către casa lui Alexandros*; Μοῦσαι Ὀλύμπια δῶματ' ἔχουσαι IL. 16.112 *Muze care își au sălașul pe Olympus*: δωμάτων πόλας AESCH. *Ch.*732 *porțile palatului*: THEOC. 2.103 *ș.a.* **II** sală mare (= megaron): ἐποίησαν θάλαμον καὶ ~ καὶ αὐλήν IL. 6.316 *au făcut iatac și sală și curte*; OD. 22.23, THEOC. 27.37 *ș.a.* **III** templu: τὸν μὲν πολυχρύσῳ ποτ' ἐν δῶματι Φοῖβος ἀμνάσει θέμισσιν PI. *P.*4.53 *cândva în templu acoperit de aur Phoibos îi va aduce aminte prin oracole*; AESCH. *Eu.*242. **IV** iatac: φίλας ἐς δῶμ' ἀλόχοιο THEOC. 17.29 *în iatacul soției iubite*. **V** (tard.) acoperiș, terasă: ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ ~ τοῦ πύργου LXX *Jud.*9.51 *au urcat pe terasa turnului*; LXX *2Rg.*11.2 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας NT *Mt.*24.17 *cel de pe acoperiș să nu coboare să-și ia cele din casă*; IOS. *A16.*49. **VI** (prin metonimie) casă (= cei din casă), familie: τὸν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων SOPH. *OT*1226 *vă pasă de casa labdacizilor*; δωμάτων ... ἀνατροπὰς AESCH. *Eu.*354 *prăbușirea caselor (= a familiilor)*. [R *dōm-, *dem-, cf. δόμος, δεσπότης]

δωμάτιον, *ov, τό [ā] subst.* **I** casă mică, căsuță: (com.) αἰθέρα Διὸς ~ AR. *Ra.*100 *eter, căsuță a lui Zeus*. **II** (frecv.) cameră, dormitor: λαβόντες δ' εἰς τὸ ~ βία ἔλκωσιν ἡμᾶς AR. *Lys.*160 *ne trag cu forța în dormitor*; PLAT. *R.*390c, PLUT. *Ant.*76.6, APP. *BC*4.19 *ș.a.* **III** templu mic, capelă: PLUT. *AgisCleo.*29.3. **IV** acoperiș, terasă: IOS. *B12.*610.

[dim. al lui δῶμα]

δωμάτις, *ίδος [tī] adj.f.* al casei: (cămin)

AESCH. Ag.968.

[δῶμα]

δωμᾶτόμαι-οὔμαι, vb. a clădi o casă, pas. a avea propria casă: δεδωμάτωμαι δ' οὐδ' ἐγὼ σμικρᾷ χερὶ AESCH. Supp.958 *și eu mi-am construit o casă nu cu o mână mărunță (= fārā sã mā zgârcesc).*

[δῶμα]

δωμάτο-φθορέω-ῶ, vb. a da pierzării casa sau familia: AESCH. Ag.948.

[δῶμα, φθείρω]

δωμάω-ῶ, vb. |viit. -ήσω, aor. ἐδώμησα, part. aor. pl. -ήσαντες; pas. δωμηθείς| a clădi, a construi: δωμήσαντες βωμόν A.RH. 2.531 *clădind un altar*; (pas.) εὐρὺ θέμελλον δωμήθη CALL. Dian.249 *a fost construită temelia cea dreaptă.*

[δῶμα]

δώναξ, (dor.) v. δώναξ: THEOC. 20.29.

δῶομεν, (ep.) conjct. aor. act. 1pl. de la δίδωμι.

δωρεά, ἄς, ἡ subst. {ion. δωρεή Hdt. 6.125 §.a., Luc. Syr.D.26; att. δωρειά Dem. 18.293 §.a.} I dar, cadou, răsplată, recompensă, ext. favoare: ἐκείνου τήνδε δωρεάν ἔχων SOPH. Ai.1032 (*Aias*) *având acest dar de la acela (sc. Hector)*; ἡ ~ χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ DEM. 18.113 *darul este demn de recunoștință și de laudă*; δωρεαὶ δὲ καὶ τιμαὶ πρέπουσαι τῆς ἀνδραγαθίας PLUT. Cam.26.5 *daruri și cinstiri care se cuvin pentru vitejie*; (+ vb. δίδοναι, δωρεῖσθαι „a oferi în dar, a dărui”) ἔδωκέ σφι δωρεήν μεγαλοπρεπεστάτην HDT. 6.122 *le-a dat cel mai generos dar*; δωρεάς θεοῖς ... δωρεῖσθαι PLAT. Ph.290c *a face daruri zeilor*; δωρεάς τὰς μεγίστας ἀπονέμομεν PLB. 2.61.8 *am oferit cele mai mari daruri*; (+ vb. λαμβάνειν, δέχεσθαι „a primi sau a accepta (în) dar”) δωρεῖας παρὰ τοῦ δήμου λαβεῖν LYS. 14.31 *a primi daruri din partea poporului*; DEM. 7.17, μὴ δέχεσθαι τοιαύτας δωρεάς PLB. 22.8.12 *a nu accepta asemenea daruri*; ISOC. 6.31, (cf. adv. δωρεάν) δωρεάν ἐλάβετε, δωρεάν δότε NT Mt.10.8 *αἰți primit un dar (sau în dar), oferiți un dar; ἐν δωρεᾷ LXX 2Mac.4.30 în dar / gratis*; PLB. 6.39.15 §.a. II (jur.) bun lăsat moștenire, legat, dispoziție testamentară: τῶν προικῶν καὶ τῶν δωρεῶν ὧν αὐτὸς τούτοις ἔδωκεν DEM. 27.69 *moștenirea și dispozițiile testamentare pe care el (sc. tatăl) le-a lăsat acestora (sc. copiilor)*. // **δωρεάν**, adv.

{ion. δωρεήν Hdt.} I fārā a primi nimic în schimb, în dar, gratuit, pe nimic: τάλαντον ἀργυρίου ἐκάστω δωρεήν δίδωμι HDT. 6.130 *dau fiecăruia în dar un talant de argint*; ~ ἐπράθητε καὶ οὐ μετὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε LXX Is.52.3 *αἰți fost vânduți pe nimic și nu veți fi răscumpărați pe argint*; ἐργᾶται ~ LXX Jer.22.13 *muncește gratis*; ISOC. 15.166, τὴν πόλιν παρ' Ἀντιγόνου ~ λαβόντων PLUT. Arat.45.8 *primind în dar orașul de la Antigonos*; PLUT. Pomp.42.5. II fārā motiv, în zadar, (pe) degeaba, pe nedrept, pe nimic: ἐκτήσατο αὐτὸν ἐχθρὸν ~ LXX Inj.29.6 *și-a dobândit un dușman pe degeaba*; ἐμίσησάν με ~ NT In.15.25 *m-au urât fără motiv*; LXX Ps.Sol.7.1, εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς ~ ἀπέθανεν NT Gal.2.21 *căci dacă dreptatea [vine] prin Lege, atunci Hristos a murit în zadar.*

[δῶρον]

δωρεή, (ion.) v. δωρεά

δωρεῖά, (att.) v. δωρεά

δωρέω-ῶ, vb. |aor. ἐδώρησα, pf. δεδώρηκα; freqv. med.-pas. impf. ἐδωρούμην, viit. δωρήσομαι, aor. ἐδωρήσάμην, pf. δεδώρημαι; pas. viit. δωρηθήσομαι, aor. ἐδωρήθην| {ion. med. prez. 3sg. δωρέεται, impf. 3sg. ἐδωρέετο, inf. δωρέεσθαι Hdt.} I (gener. med. = act.; freqv. med., f. rar act.) a dărui, a oferi în dar, a răsplăti (cu daruri / cu ceva) pe cineva: (+ ac. lucrului sau pers.) ρεῖτα θεός ... ἴππους δωρήσαιτ' IL. 10.557 *lesne un zeu ar putea aduce în dar cai*; ἐς χλαῖναν μαλακὸν πόκον ... δωρήσομαι THEOC. 5.99 *voi dărui lâna moale pentru o haină*; δωρησάμενος Μανδροκλέα HDT. 4.89 *răsplătiindu-l cu daruri pe Mandrocles*; δωρησάμενος δὲ τοὺς Δελφοὺς HDT. 1.55 *răsplătiind cu daruri (oracolul) de la Delphoi*; (freqv. „a dărui cuiva (dat.) ceva (ac.)” sau „a răsplăti pe cineva (ac.) cu ceva (dat.)”) Διῷ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται SOPH. Fr.754.3 *Deo (sc. Demeter) dăruieste muritorilor bucurie*; Μενέλαος ἡμῖν ταῦτα δωρεῖται EUR. Andr.152 *Menelaos ne dăruieste acestea*; XEN. Cyr.8.4.28, δυοῖν λόγοιν σε θατέρω δωρήσομαι AESCH. Pr.778 *din două spuneri te voi dărui doar cu una*; Μανδροκλέα τὸν Σάμιον ἐδωρήσατο πᾶσι HDT. 4.88 *l-a răsplătit pe Mandrocles cu de toate*; τήνδε δὲ πτόλιν ... χρησμοῖ ... δωρήσομαι EUR. Heracl.1028 *voi dărui acest oraș cu un oracol*; ἄνδρας ... δωρησάμενος

πολιτεία PLUT. *Mar.28.3 rāsplāindu-i pe bārbați cu cetățenia*; (figură etimologică) (d. Pandora) δῶρον ἐδώρησαν HES. *Op.82 au oferit un dar*; (pas.) SOPH. *Ai.1029, μέγιστα ἡμῖν ἐπαγγέλματα δεδώρηται NT 2Pt.1.4 ne sunt oferite mari făgăduințe. II a avea de gând să dăruiască: φίλων δὲ χρυσὸν πολλάκις δωρουμένων EUR. Supp.875 prietenii având de gând să-i dăruiască aur. III a onora, a cinsti: ἐδώρησαν ... θυσίαις ... Ἑρμῶν Pi. O.6.78 I-au onorat cu sacrificii pe Hermes. IV a încredința: ὅστις αὐτῶν αἶμα γῆι δωρήσεται EUR. Tr.382 cel care va încredința pământului sângelui lor; ἐδώρησατο τὸ πτώμα τῷ Ἰωσήφ NT Mc.15.45 (Pilat) a încredințat trupul (sc. lui Iisus) lui Ioseph.*

[δῶρον]

δῶρημα, atos, τὸ *subst.* dar, cadou: HDT. 7.38, XEN. *Hier.8.5, NT Rom.5.16* §.a., (+ gen. sub.) (d. Cassandra) στρατοῦ ~ AESCH. *Ag.955 dar din partea armatei; δωρήματα ἀνόμων LXX Ἰnf.34.18 darurile celor lipsiți de lege; EUR. Med.636, (+ dat.) φθιτοῖς δωρήματα AESCH. Pers.523 daruri pentru cei morți; SOPH. Tr.668, AR. Nu.305.*

[δωρέω]

δωρητικός, ἢ, ὄν *adj.* I care este specific dăruiirii: τῆς ... ἀλλακτικῆς δύο εἶδη λέγωμεν, τὸ μὲν δωρητικόν, τὸ δὲ ἕτερον ἀγοραστικόν PLAT. *Sph.223c putem vorbi despre două metode de schimb, [schimbul] prin daruri și cel prin negoț. II căruia îi place să dăruiască, generos: (indrăgostit) PLUT. M.762b.*

[δωρέω]

δωρητός, ὄν *adj.* I care primește daruri, care poate fi îmbunat cu daruri: δωρητοί τε πέλοντο IL. 9.526 *știau să primească daruri. II dat în dar, dărui: ἀρχῆς οὐνεχ', ἦν ἐμοὶ πόλις δωρητόν SOPH. OT384 de dragul acestei puteri, pe care cetatea mi-a dat-o în dar; (grâu) PLUT. Cor.16.1.*

[δωρέω]

Δωριακός, ἢ, ὄν *adj.* doric: (război) THUC. 2.54.

[δωριάζω < Δῶριος]

Δωριεύς, ἕως {ep. pl. dat. Δωριέεσσι Theoc. 15.93; ion. pl. nom. Δωριέες Od. 19.177, Hdt. 3.56, Call. *Ap.89*; att. sg. ac. Δωριᾶ Thuc. 4.64; pl. nom. Δωριῆς Thuc. 7.57, Plat. *Cra.409a*, ac. Δωριᾶς Thuc.7.57} I (*adj.m.*) doric, dorian: (popor) Pi. *O.8.30, (armată) Pi. I.9.3* §.a. II (*subst.*) οἱ Δωριεῖς

„dorienii”: (în Creta) OD. 19.177, (în Pelopones) HDT. 8.46, (în Grecia centrală) DEM. 9.32, (în Italia) THUC. 7.5 (în Asia Mică) THUC. 2.9 §.a.

[et. nec.]

δωρίζω, *vb.* {dor. δωρίσδω Theoc. 15.93} a vorbi în dialect (/ grai) doric (/ dorian): Δωρίσδεν δ' ἔξεστι ... τοῖς Δωριέεσσι THEOC. 15.93 *dorienii au voie să vorbească în grai dorian; PLUT. Phil.2.4, id. M.421b.*

[Δωρίς]

Δωρικός, ἢ, ὄν *adj.* dorian, doric: (teritoriu) HDT. 7.102, νόμιμα Δωρικά THUC. 6.4 *obi-ceiuri doriene: (Argos) SOPH. OC1301, (cetăți) ISOC. 9.3, (nume) PLAT. Cra.409a* §.a. // **Δωρικῶς**, *adv.* |var. δωρικῶς| în dialect doric: PLUT. *M.Fr.30.17.*

[Δωριεύς]

Δῶριος, ὄν *adj.* |var. fem. -α Pi.| doric, dorian: Pi. *I.2.15, ARSTT. Pol.1342b17, THEOC. Ep.18.1* §.a.

[Δωριεύς]

Δωρίς, ἴδος, ἢ |var. ac. Δῶριν Ios.| I (*adj.*) dorian sau care aparține dorienilor: (teritoriu) HDT. 8.43, (d. Pelopones) ἐν τῇ μεγάλῃ Δωριδί νόσφ SOPH. *OC696 în marea insulă a dorienilor; (d. pers.) Μερόπη ~ SOPH. OT775 doriانا Merope; (cetăți) THEOC. 3.86* §.a., (joc de cuvinte cu δωρίς „cuțit pentru sacrificii”) Δωριδ' ἀρπάσας χεροῖν EUR. *El.819 apucând în cele două mâini (cuțitul) doric. II (subst.) 1 (mitol.) Doris, fiică a lui Okeanos și a lui Thetis; soție a lui Nereus și mamă a nereidelor: HES. Th.350* §.a. 2 (mitol.) Doris, una dintre nereide: IL. 18.45, HES. *Th.250* §.a. 3 (geogr.) Doris, regiune în Grecia centrală: HDT. 8.31 §.a.

[Δωριεύς]

δωρίσδω, (dor.) v. δωρίζω

δωριστί, [τῆ] *adv.* |var. Δωριστί| I în manieră/stil doric: ~ ζῆν PLAT. *Ep.336c a trăi ca dorienii. II în dialect doric: CALL. Iamb.fr.203.18, τις ἀννείμη Δωριστί THEOC. 18.48 cineva să poată citi în dialect doric. III (muz.) în modul doric (sistem echivalent cu gama majoră modernă), în armonie dorică: (joc de cuvinte cu Δωρώ, v. s.v.) τὴν Δωριστί μόνην <ἀν> ἀρμόττεσθαι ... τὴν λύραν AR. *Eq.989 a acorda lira doar în modul doric: (op. φρυγιστί „în modul frigian”) PLAT. R.399a, PLAT. La.188d, id. Lg.670b, ARSTT. Pol.1290a21* §.a.*

[δωρίζω]

δωρίτης, ου. ὁ *adj.m.* la care se oferă premii: (d. un concurs, ἀγών) PLUT. *M.*820d.

[δῶρον]

δωρο-δέκτης, ου. ὁ *adj.m.* care acceptă daruri, care ia mită, corupt: LXX *Iov.*15.34.

[δῶρον, δέχομαι]

δωροδοκέω-ῶ. *vb.* [impf. ἐδωροδόκουν, viit. δωροδοκήσω, aor. ἐδωροδόκησα. pf. δεδωροδόκηκα; *pas.* aor. ἐδωροδοκήθη] **I** (*intrans.*) a fi cumpărat cu daruri sau bani, a primi mită, a fi corupt: HDT. 6.82, DEM. 19.220, Βρούτε δωροδοκεῖς; APP. *BC2.*112 *Brutus, ești cumpărat cu bani?*; (ἐπί + dat.) ἐνιοι δ' ἐπί τοῖς ὑμετέροις ἐδωροδόκουν LYS. 25.19 *unii erau cumpărați cu banii voștri*; XEN. *An.*7.6.18, (+ κατά) δωροδοκοῦσιν κατά πεντήκοντα τάλαντα AR. *V.*669 *se lasă corupți pe cincizeci de talanți*; (*inf. subst.*) οὕτως ἐχθρὸν ἠγοῦντο τὸ ~ DEM. 19.275 *considerau corupția un lucru atât de odios*; (*part.*) οἱ δωροδοκοῦντες DEM. 19.191 *corupții*; (*med. = act.*) οὐδὲν αἰσχίον τοῦ δωροδοκεῖσθαι PLB. 6.56.2 *nimic nu-i mai rușinos decât să fii cumpărat cu bani*. **II** (*trans.*) **1** a primi ca mită: ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολλόν HDT. 6.72 *a primit mită mult argint*; δωροδοκήσαντ' ἐκ Μυτιλήνης πλεῖν ἢ μνᾶς τετταράκοντα AR. *Eq.*834 *primind mită de la Mytilene mai mult de patruzeci de mine*; PLAT. *R.*590a, APP. *BC1.*64. **2** (+ ac. pers.) a mitui, a corupe (cu daruri): τοὺς οἰκέτας ... δωροδοκεῖ AR. *Eq.*66 *ii corupe pe sclavi*; LUC. *Pisc.*9, (*abs. inf. subst.*) τὸ δεκάζειν ἢ ~ APP. *BC2.*19 *mituire cu bani sau cu daruri*. **3** (*pas.*) a fi obținut prin corupere: ταῦθ' ἀπλῶς δεδωροδόκηται DEM. 19.329 *acestea sunt pur și simplu obținute prin corupere*. [δωροδόκος]

δωροδόκημα, ατος, τὸ *subst.* primire a mitai, corupție: ~ τῶν ἀδίκων τούτων ἀνθρώπων DEM. 18.31 *corupția acelor oameni nedrepti*; DEM. 18.20, id. 19.127.

[δωροδοκέω]

δωροδοκία, ας, ἡ *subst.* **I** (*pas.*) acceptare a mitai, corupție: (titlu) ἀπολογία δωροδοκίας LYS. 21 *apărare în fața acuzației de corupție*; DEM. 19.335, PLUT. *Pel.*30.12, id. *M.*867c, IOS. *BI.*297, APP. *BC2.*23 ș.a. **II** (*act.*) corupere, dare de mită, mituire: κατά τὴν Ἑλλάδα τῆς δωροδοκίας επιπολαζούσης PLB. 18.34.7 *darea de mită răspândindu-se în Grecia*.

[δωροδόκος]

δωροδοκιστί, *adv.* (deformare com. de la δωριστί „în modul doric”) în maniera lui Doro (v. Δωρώ „Doro, zeiță a corupției”), sc. în chip corupt: AR. *Eq.*996.

[δωροδόκος]

δωρο-δόκος, ου *adj.* care acceptă să primească daruri, care primește mită, corupt: κολάζειν τοὺς προδότας καὶ δωροδόκους DEM. 19.258 *a-i pedepsi pe trădători și pe corupți*; PLAT. *R.*390d, id. *2Alc.*150a, PLB. 6.9.7, PLUT. *M.*819e, (*subst.*) ARSTT. *EM*1163b11, (*com.*) δωροδοκοῖσιν ἐπ' ἀνθεσιν ἴζων AR. *Eq.*403 *șezând pe flori care primesc daruri* (sc. *ale corupției*).

[δῶρον, δέχομαι]

δωροκοπέω-ῶ. *vb.* a mitui: LXX *Ἰη.*35.11. (*pas.*) LXX *3Mac.*4.19.

[δωροκόπος]

δωρο-λήμπτης, ου *adj.m.* cel care primește daruri / mită: LXX *Prov.*15.27.

[δῶρον, λαμβάνω]

δῶρον, ου, τὸ *subst.* **I** (*gener. concr. și fig.*) dar: IL. 19.3, μόνος θεῶν <γάρ> Θάνατος οὐ δῶρων ἐρᾷ AESCH. *Fr.*279 *dintre zei numai Thanatos nu îndrăgește darurile*; ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα SOPH. *Ai.*665 *darurile dușmanilor nu sunt daruri*; σοι ~ δίδωμι τήνδ' AR. *Pax*424 *îți dau cadou această [cupă]*; (*abstr. d. calități ale omului considerate daruri ale zeilor*) τὰ τε δῶρ' Ἀφροδίτης IL. 3.54 *darurile Afroditei*; (+ *gen. obiectiv*) ὕπνου ~ ἔλοντο OD. 19.427 *au primit* (sc. *de la zei*) *darul somnului*; (+ *gen. sub.*) <ή> Αἴγυπτος ... ~ τοῦ ποταμοῦ HDT. 2.5 *Egiptul este un dar al fluviului*; θεοῦ τὸ ~ NT *Ef.*2.8 *darul lui Dumnezeu*; (*figură etimologică*) ~ ἐδώρησαν HES. *Op.*82 *au oferit un dar*. **II** (*relig.*) dar, ofrandă, jertfă: δῶρα διδοῦναι ἀθανάτοις IL. 24.425 *a oferi nemuritorilor ofrande*; Ἐκάβη φέρε δῶρον Ἀθήνη IL. 6.293 *Hecabe i-a adus Athenei un dar*; IL. 24.68, OD. 13.358, τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ ~ NT *Mt.*23.19 *altarul care sfințește darul*. **III** (*peior.*) favoruri, mită, *gener.* mituire, corupție: πρότερον ἤδη δῶρων ἐκρίθησαν LYS. 27.3 *a fost judecat și mai înainte pentru corupție*; Κλέωνα ... δῶρων ἐλόντες καὶ κλοπῆς AR. *Nu.*591 *prinzându-l pe Cleon cu mită și furt*; τὰ Φιλίππου δῶρα ... ἠγάπησα ἀντι τῶν κοινῆ πᾶσι τοῖς Ἑλλησι συμφερόντων DEM. 18.109 *n-am îndrăgit favorurile lui Philippos în detrimentul interesului comun al tuturor grecilor*; δῶρων γραφή *proces / acuzație de luare de mită*; δῶρα φανερωῦς διδόντες

λαμβάνουσι τὰς ἀρχὰς PLB. 6.56.4 *obtin favoruri dând mită pe față*; ARSTT. Fr.417.7, οὐ δικαίωσεις τὸν ἀσεβῆ ἔνεκεν δώρων LXX Ex.23.7 *să nu-i dai dreptate celui nelegiuit în schimbul darurilor*; κλοπῆς καὶ δώρων ... τὴν δίωξιν PLUT. Per.32.4 *inviniure de furt sau de mituire*. IV tribut, contribuție: δῶρα διετελουν οἱ Βυζάντιοι PLB. 4.46.3 *bizantii nu comteneau să plătească tribut*. V (milit.) recompensă: PLB. 6.39.6.

[R. lui δίδωμι]

δωρο-ξενία, ας, ἡ *subst.* mită dată de un străin magistraților pentru dobândirea dreptului de cetățenie: (jur.) δωροξενίας γραφή *acuzarea împotriva unui străin pentru mituirea magistraților în vederea obținerii cetățeniei*; ARSTT. Ath.59.3, id. Fr.417.7.

[δῶρον, ξένος]

Δῶρος, ου, ὁ *subst.* Doros, fiu al lui Hellen și al nimfei Orseis, erou eponim al doriencilor: HDT. 1.56, EUR. Ion1590 ș.a.

δωρο-τελέω-ῶ, *vb.* a aduce ofrande: ἦρω ἀρχαγέτα ... θύειν καὶ δωροτελεῖν κατὰ πάτρια DEM. 43.66 *a face sacrificii și ofrande tradiționale eroului fondator*.

[δῶρον, τελέω]

δωρο-φάγος, ον [ᾱ] *adj.* lacom de daruri, avid: HES. Op.39 ș.a., PLB. 6.9.7.

[δῶρον, φαγεῖν]

δωροφορέω-ῶ, *vb.* a oferi daruri sau ofrande: (+ dat. și ac.) τοῦτοισι δὲ δωροφοροῦσιν ὕρχας AR. V.675 *le oferi acestora vase pentru saramură*; (+ dat.) ~ ... τῷ ταῦτα ὄν οὐδὲν δεῖται PLAT. Euthphr.14e *a oferi daruri celui care nu are deloc nevoie de ele*; PLAT. Phdr.266c, (abs.) PLB. 2.19.1.

[δωροφόρος]

δωροφορικός, ἡ, ὄν *adj.* care oferă daruri: PLAT. Sph.222d.

[δωροφόρος]

δωρο-φόρος, ον *adj.* care aduce daruri: Pl. P.5.86.

[δῶρον, φέρω]

δωρύττομαι, *vb.* (dor.) a dărui: τὰν τοι ... κορύναν δωρύττομαι THEOC. 7.43 *îți dăruiesc această cață*.

[δῶρον]

Δωρῶ, οὔς, ἡ *subst.* Doros, zeiță imaginară care întruchipa corupția: (parodie după Cratin. 70) AR. Eq.529.

δῶς, ἡ *subst.* acțiunea de a dărui, dar: ~ ἀγαθή, ἀρπαξ δὲ κακή HES. Op.356 *darul e bun, jefuirea e rea*.

[δίδωμι]

δῶς, conjct. aor. 2sg. de la δίδωμι.

δῶσέμεν(αι), (ep.) inf. viit. act. de la δίδωμι.

δῶσι, conjct. aor. act. 3pl. de la δίδωμι.

δῶσι, (ep.) conjct. aor. act. 3sg. de la δίδωμι.

δωσί-δίκος, ον *adj.* supus judecătii, dat pe mâna justiției: ἵνα δωσιδικοί εἶεν HDT. 6.42 *ca să recurgă la judecătii*; δωσιδίκους παράσχη τοὺς ἡδίκηκότας PLB. 4.4.3 *a-i surpune judecătii pe cei vinovați*.

[δίδωμι, δίκη]

δῶσω, viit. de la δίδωμι.

Δώσων, ωνος, ὁ *adj.m.* Doso „care va da / care promite mereu că va da”, supranume al lui Antigonos al II-lea al Macedoniei: PLUT. Cor.11.4.

δωτήρ, ἦρος, ὁ *adj.m.* care dă, dătător (d. zei): (+ gen.) δωτήρες εἰών OD. 8.325 *dătători de bunuri*; HES. Th.46, id. Th.664, LUC. Prom.18.

[δίδωμι]

δῶτης, ου, ὁ *adj.m.* care dă, dătător: (op. ἀδῶτης „cel care nu dă”) HES. Op.355.

[δίδωμι]

Δωτιάς, ἄδος, ἡ *adj.f.* din Dotion (Δώτιον): SOPH. Fr.492, A.RH. 10.2.

[Δώτιον]

Δωτιεύς, ἑως *adj.m.* din Dotion (Δώτιον): SOPH. Fr.380.

[Δώτιον]

δωτινάζω, *vb.* a aduna daruri: πλανώμενοι δὲ οἱ Δελφοὶ περὶ τὰς πόλεις ἐδωτινάζον HDT. 2.180 *delfienii, umblând prin orașe, adunau daruri*.

[δωτίνη]

δωτίνη, ης, ἡ [ῑ] *subst.* {dor. -α Theoc.} dar: οἱ κέ ἐ δωτίνησι θεῶν ὡς τιμήσουσι IL. 9.155 *cei care îl cinstesc cu daruri ca pe un zeu*; OD. 11.352, HES. Fr.200.9. THEOC. 17.114, A.RH. 3.352 ș.a. // **δωτίνην**, *adv.* în dar, gratuit: ~ δώσειν τῶν ἑωυτοῦ πάντων ἐν HDT. 6.62 *îi va da în dar câte un lucru din toate ale sale*; HDT. 1.69.

[δῶτης]

Δώτιον, ου, τό *subst.* Dotion, localitate și câmpie în Thessalia: Pl. Fr. Hyporch.107a, CALL. Cer.24 ș.a.

Δωτώ, οὔς, ἡ *subst.* Doto, o nereidă: IL. 18.43, HES. Th.248.

δῶτωρ, ορος, ὁ *adj.m.* (cf. δωτήρ) care dă, dătător: (d. zei) (d. Hermes) OD. 8.335, LUC. Sat.14, (d. Zeus) CALL. Iov.91, EUR. Hyps.fr.7.5.

[δίδωμι]

δώωσι, (ep.) conjct. aor. 3pl. de la δίδωμι: IL. 1.137, HES. Th.222, A.RH. 1.898.